

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
POSTUMI
E V A N G
SEC

III

POSTUMI
E V A N G
SEC

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO

PARISIIS
1497

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
POSTUMI
E V A N G
SEC

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
POSTUMI
E V A N G
SEC

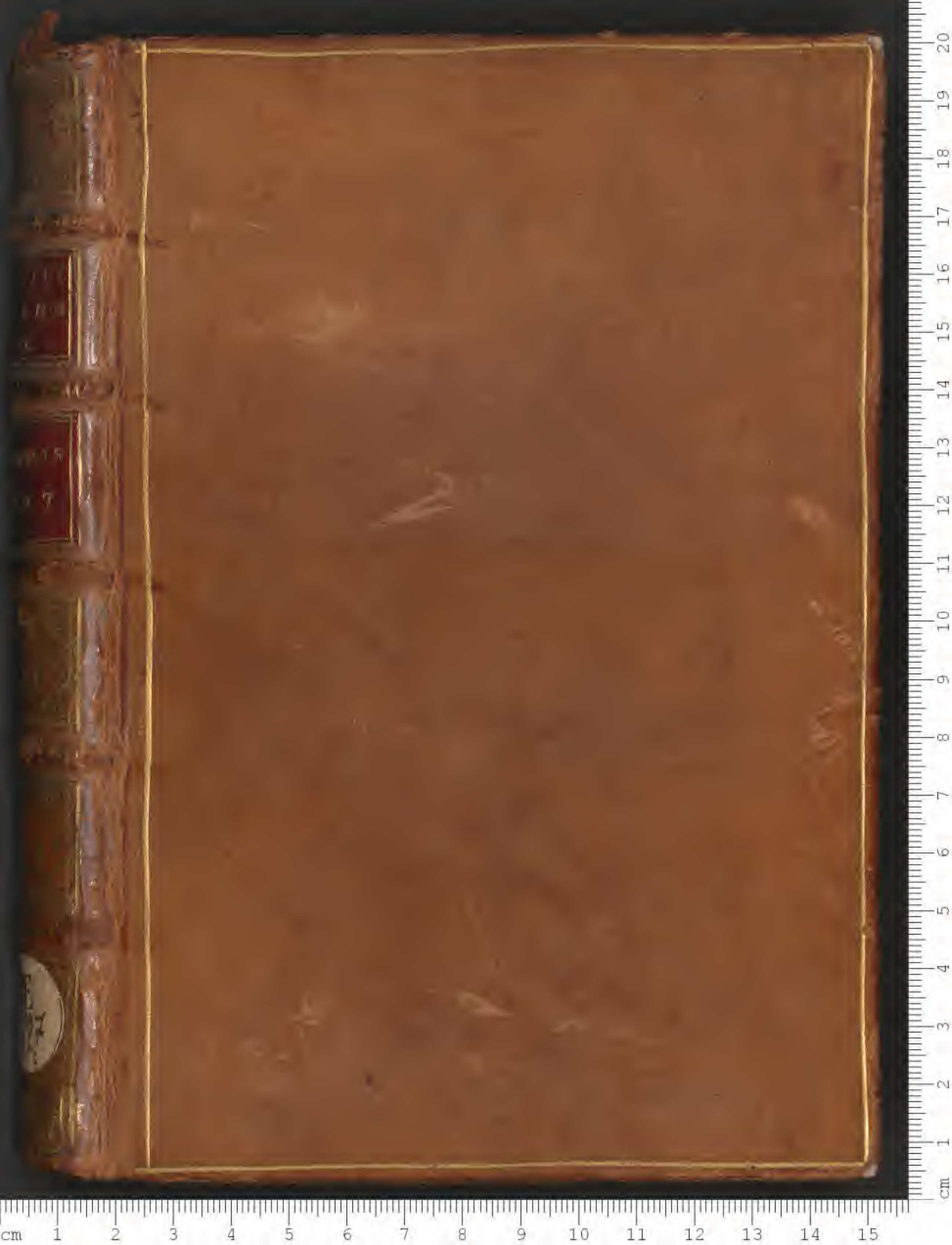
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
POSTUMI
E V A N G
SEC

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
POSTUMI
E V A N G
SEC

897
827

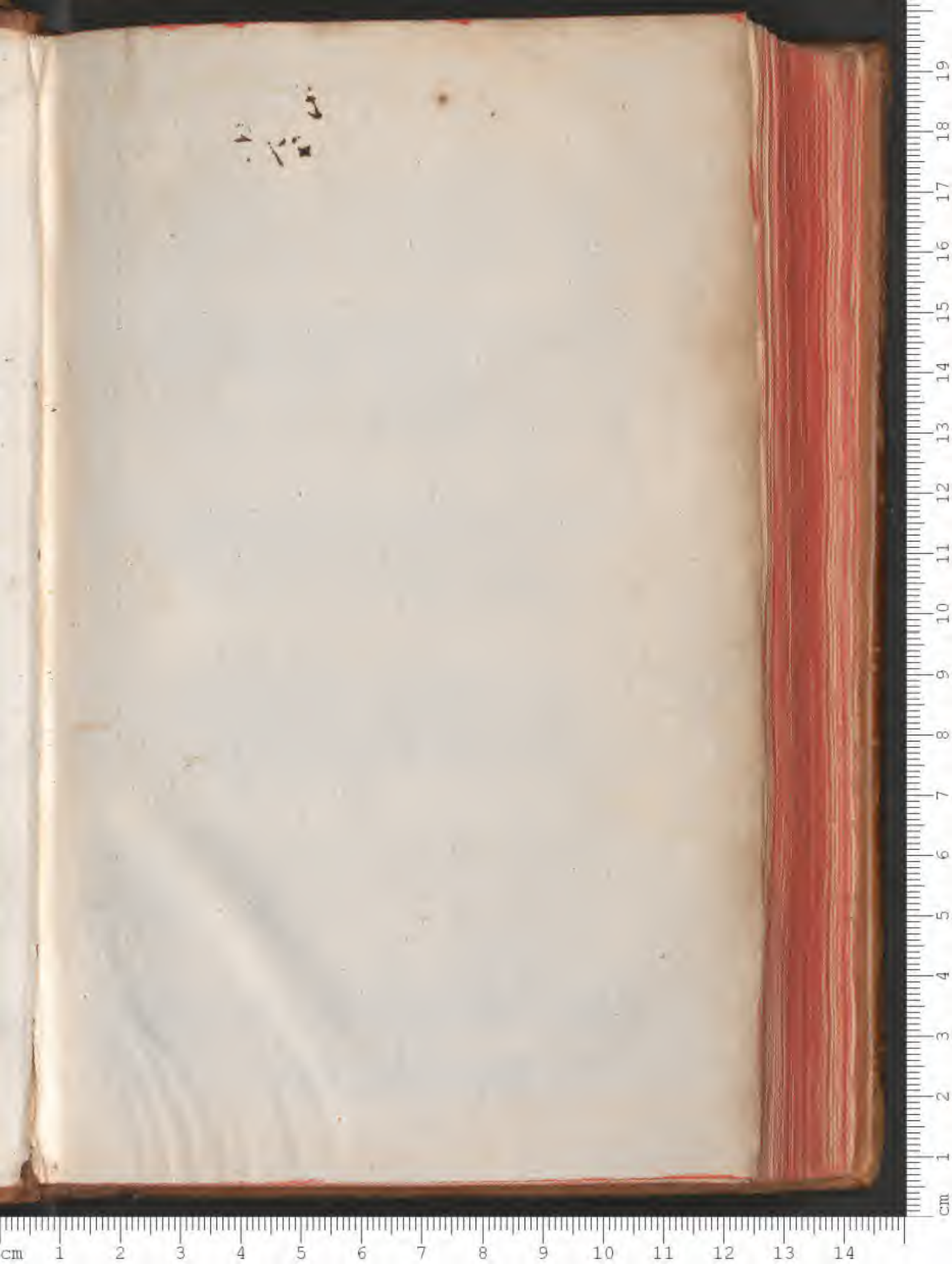
~~B. 692~~

¹⁵_{S.} E. 827.

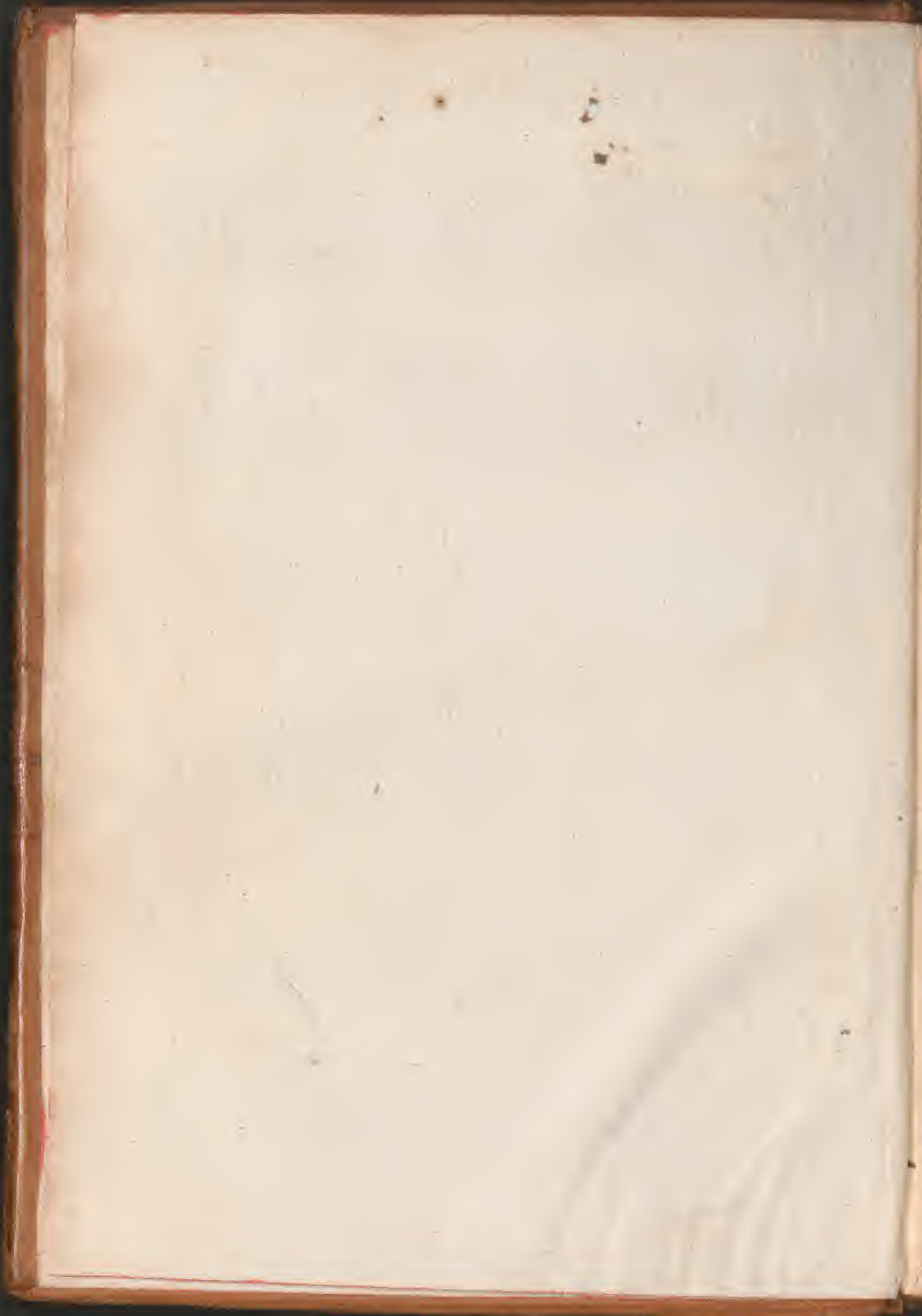
~~B~~
~~787²~~

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Incipit oblatio duplex de iherosolimitana
Secunda dicitur in flabiatibus de coloribus mobilibus

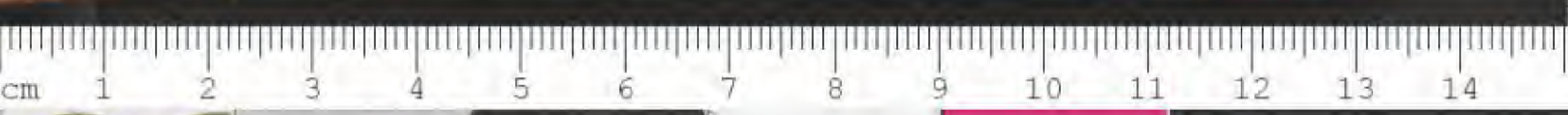
Postilla euangeliorum.

Iehan
marc

Iehan
ticullant

BIBLIOTHEQUE
SAINTE
GENEVEVE

Itam bonam et
 exitum beatū. Ego
 frat guilhelmus sa
 cre theologie p̄fes
 sor minimus parisi
 us educatus sacroz
 euāgelioꝝ ac episto

larum de tempore dominicis diebꝫ
 et sanctis etiaꝫ super cōmune aposto
 loꝝ: martyꝝ: cōfessorum: virginū: et
 p̄ defunctis expositiones in vnū col
 ligere volumē: minus expertis cleri
 cis ac inspicētibꝫ predicatoribus p̄
 necessariū fore iudicavi. Considerās
 nōnullos cācellistas minus caute ac
 imperite euangelia epistolas vulgo
 christiano p̄nunciantes p̄cedere: nō
 habentes earūdem expositionū sciē
 tiam que necessaria est. Cōposui igitur
 et hunc librum p̄ eisdem vt supra
 ac pro oībus sacroz euangelioꝝ
 et epistolarum expositionem cupien
 tibus. Nō meum quod exiguum est
 ingenium cōsului p̄prias dictas ex
 positiones: sed aliorum sacre pagine
 doctorū libris innitēs eas quas me
 lius scripserūt postillas et expositōes
 perfunctorie exorando: post quemli
 bet passum textus ponens cū premis

sone tituli vnusculusqꝫ quod scripse
 rit. Adijciensqꝫ post quemlibet domi
 nicalis euangelij expositionē neces
 saria notabilia p̄ materia textus: ex
 sermonibus de tēpore extimij doctorū
 hugonis de prato sumpta.

¶ Sunt autem hec doctorū nomina
 Sancti Augustini. Sancti Gregorij.
 Sancti Hieronymi. Sancti Am
 brosi. Venerabilis Bede et ipsoꝝ
 omelijs. Glose interlinearis. Glo
 se ordinarie. Nicolai de lyra Nicolai
 de gorra super quattuor euāgelistas
 Sancti Thome de aquino super Jo
 hannem. Guilhelmi lugdunensis in
 sermonibus de tempore. Jordani ex
 sermōibus de tēpore. Rabani. Quo
 rum modus penes titulos abbrevia
 tos legendi talis est

- Ly. id est nicolaus de lyra
- Gor. id est nicolaus de gorra.
- Glo. interli. id est glosa interlinearis.
- Glo. or. id est glosa ordinaria
- Ra. id est rabanus.
- Guil. lugdu. id est guilhelmꝫ lugdu
 nensis.
- Jor. id est iordanus
- Vin. id est vincentius

[The following section contains several lines of text written in a highly decorative, cursive Gothic script. The text is largely illegible due to extreme ink bleed-through from the reverse side of the page, which has obscured the original characters. The script features elaborate flourishes and dense, overlapping lettering.]

Incipit postilla super euā
gelia. Et primo dñicalia fm
sensum litteralem iuxta con
cordantias euangelistarū.

Dñica p̄ma aduētus euā
gelii sc̄dm Matheū. xxi. ca.

In illo t̄p̄e. Cum
appropinquasset
iesus hierosoli
mis et venisset
bethphage ad
montem oliueti:
tūc misit duos de discipulis
suis dicens. Ite in castellum
quod cōtra vos est: et statim inue
nietis asinā alligatā et pullū
cū ea: soluite et adducite mi
hi. Et si quis vobis aliqd̄ di
xerit: dicite quia dñs̄ his opus
h̄z. et cōfestim dimittēt eos.
Hoc aut̄ totū factū est vt ad
impleretur quod dictū est p̄ p̄
phetā dicentē. Dicite filie sy
on. Ecce rex tuus venit tibi
mansuetus sedens sup̄ asinā et
pullū filiū subiugalis. Eun
tes aut̄ discipuli fecerūt sicut
p̄cepit illis iesus. Et adduxe
runt asinā et pullū: et imposu
erūt sup̄ eos vestimēta sua et
eum desup̄ sedere fecerunt.
Plurima aut̄ turba strauerūt
vestimēta sua in via. Alij au
tē cedebāt ramos de arbori
bus: et sternebāt in via. Tur
be aut̄ quae p̄cedebāt et quae seq̄ba
tur clamabāt dicētes. Osan
na filio dauid. Benedictus

qui venit in nomine domini

Postilla.

Cum appropinquasset hie
rosolimis Mathe. xxi. Mar. xi. Lu.
xix. Joh. xij. Historia huius euāgelij
facta est anno xp̄i. xxxij. xij. kal. apri
lis dominica luna. x. inditiōe. vi. An
te initiū hodierni euāgelij habetur
Joh. xij. quod ante sex dies pasche. i. sab
bato ante diem palmarum xp̄s venit
bethaniā: quod erat castellum mar
the et marie magdalene: distans a hie
rusalē duo parua miliaria quae faciunt
vñū dimidium miliare apud nos sc̄z
in partibus alemanie. vbi fecerunt
xp̄o cenā: et Martha ministrabat. La
zarum vero erat vnus ex discipulis.
Maria magdalene aperuit pixidem
de albaastro vnguenti nardis picati p̄ci
osi: et unxit pedes et caput dñi. Conue
nerunt aut̄ bethaniā multi nō tm̄ p̄
pter iesum: sed vt lazarus viderent
resuscitatum. Cogitauerūt aut̄ prin
cipes sacerdotum vt et lazarus interfice
rent: quia multi p̄pter ip̄m abibant ex
iudeis et credebāt in iesum. Sequenti
vero die: sc̄z in die palmarum mane fa
cto xp̄s de bethania recessit vt veni
ret in hierusalē. Cum aut̄ appropin
quasset iesus hierosolimis et venisset
bethphage. Ly. que erat silua parua i
descensu montis oliueti versus hieru
salem: et erat sacerdotum. quia licet sacer
dotes non haberēt hereditates ad co
lendū: habebant tñ domos ad aialla
nutrienda [ad montem oliueti] qui di
stat a hierlm̄ mille passus qui faciūt
vñū miliare. i. iter sabbati habēs: vt
patet Actuū. i. [tunc misit duos de di
scipulis suis] qui fuerunt petrus et
philippus: vt dicit Ambro. et Criso.
et etiā hylarius [dicens Ite in castel
lum]. i. ad hierlm̄ que erat sita ad ra
dices alterius montis sc̄z syon [quod
est contra vos]. i. est vobis ex opposi
to. Hic etiā dicit quod dñs noster iesus
xp̄s p̄uidebat cōtradictiōem futuram
in hierlm̄ cōtra ap̄stolos. quia post pascha

nem xpi iudei psequerant aplos et
flagellabant eos oēs simul ⁊ pphibue-
runt ne amplius pdicarent pplo in
hoc noſe. Reſpondit petrus. Oportet
deo pl^o obedire q̄ hoībus. Actū. v.
Unde ⁊ ps. lxxii. Iniquitatē et cōtra-
dictionē vidī in ciuitate [⁊ ſtatim iac-
nteris aſinā alligatā ⁊ pullū cum ea]
Ad litterā dicitur q̄ in hieruſalē erat
aſina cōmunis deputatē cōmunibus
vſibus pauperū q̄ nō poterāt habere
iumenta: ⁊ erat ante domū cuiuſdaꝝ
ligata vel ī comuni loco: vt qui ea
indigebat die qua habebat eā ei pa-
bulum dabat: pullus autē eius nurrie-
batur ad eodē vſus. Et hoc ſecun-
dum hieronimū ⁊ abanum [ſoluite
⁊ adducite mihi. Et ſi quis vobis ali-
quid dixerit] ſcꝝ impedire volens [di-
cite quia domin^o hīs opus habet: ⁊
confeſtim]. i. ſine contradictione [di-
mittēt eos] An chriſto. Virtus xpi ap-
paruit coram eo: id eſt cuſtode illorū
animalū ad dandum ignotis [Hoc
autē factū eſt vt adimpleretur quod
dictum eſt per prophetam dicentē]
ſach. ix. [Dicite filie ſyon] Lxx. hoc ē ci-
uitati hieruſalem que dicebatur filia
ſyon: qꝫ in mōte ſyon erat fortalitiū
ciuitatis: a q̄ pregebat ciuitas ab illa p-
te ſicut filia a matre [Ecce rex tuus]
. i. xps [venit tibi manſuetus ſedens
ſuper aſinam ⁊ pullū filium ſubiuga-
lis] Primo enim ſedit ſuper pullum
quia tñ non erat domitus: qꝫ nondū
fuerat applicatus humanis vſibus:
vt dicit Marci. xi. Luce. xix. Ideo ſe-
dit poſtea ſuper aſinā. Hoc autē factū
eſt in figura: quia per pullum ſigni-
ficatur ppl^s gentilis qui non fuerat
ſubiectus iugo legis: per aſinā vero
ppl^s iudaicus qui laborauerat ſub
lege. Ad hoc autē veniebat xps in mū-
dum vt vtriuſqꝝ populū ſubiugaret
ſibi per fidem catholicā. Notandum
autē q̄ huic facto adhibetur pphē-
tie zacharie testimoniū vt appareat
dominū ieſuz omnia que de ipſo ſcrip-
ta ſunt compleuiſſe: ſꝫ ſcribe et pha-

riſei ceceati malicia non intellexerūt
ea que legerant. Et illud dictum pro-
phetie extenditur ad duplicē aduen-
tum xpi: ſcꝝ aduentū ſi carnē. et ſic
legitur hoc euangeliū in p̄ma dñica
aduētus ſcōm rubricam ordinis pre-
dicatorum. ⁊ aduentū in hieruſalem
⁊ ſic legitur in dñica palmarū [Eun-
tes autem diſcipuli fecerūt ſicut pre-
cepit illis ieſus et adduxerūt aſinam
⁊ pullū: et impoſuerunt ſuper eos ve-
ſtimenta ſua: ⁊ eū deſuper ſedere fe-
cerunt] Hoc ſcit reuerentia quā di-
ſcipuli xpo exhibuerunt: qꝫ non per-
miſerunt eum equitare ſuper nudo:
ſed ei loco ſelle veſtimēta ſua impo-
ſuerunt [Plurima autē turba ſtraue-
runt veſtimenta ſua in via] ſcꝝ ſub
pedibus aſine ne ofenderet ad lapi-
dem. Et etiam hoc factū eſt ipſi xpo
a pplo in ſignū reuerētē [Alii autē ce-
debāt ramos de arborib^{us} ⁊ ſternebāt
in via] quod erat alacritatis et gau-
dit ſignum vt dicit hieronim^o. Et eſt
verifiſimile q̄ de omī genere pulchra-
rum arborū ⁊ precipue oliuarū. Unde
eccleſia cantat. Pueri hebreorū tollē-
tes ramos oliuarū ⁊ c. Cantat etiā de
florib^{us} ⁊ palmis. Occurrūt turbe cū
floribus ⁊ palmis. In illa enī calida
regione tūc arbores citi^o florēt: ideo
eſt credibile q̄ pulchriores frondes
cū florib^{us} ſuis: vel etiam flores alios
de terra carpebāt p̄ amenitate ⁊ iocū-
ditate oñdenda [turbe autē q̄ precede-
bant et que ſequebantur clamabant
dicētes. Oſanna filio dauid] Cū enī
xpus eſſet in deſcenſu montis oliue-
ti auditū eſt hieroſolymis de aduētū
ei^o: ⁊ tūc turba multa q̄ conuerſa ad
diē feſtū pceſſit ei obuiā qꝫ audierāt
miraculū de ſuſcitatioe lazari. Mul-
ta etiā turba comitabāt eū de betha-
nia veniendo et ſic omīs ſunt. ſ. obuiā-
tes ⁊ comitātes fecerunt ei reueren-
tiā clamātes et dicētes. Oſanna filio
dauid. Oſanna interpretatur obſecro
dñe ſaluū me fac. filio dauid. i. per
filium dauid. ſ. chriſtum [benedictus

qui venit scilicet a domino deo missus
[in nomine domini] An ps. Narrabo nomine
tuum fratribus meis. Item secundum
Marcum. Turbe adhuc adiunxerunt
secundum laudem dicentes. Benedictum regnum
patris nostri davi. i. q. d. Bene-
dictum regnum patris nostri davi qd res-
suscitatum est nunc in adventu tuo. Item
secundum Lucam tertiam laudem addiderunt
dicentes. Pax in celis et gloria in ex-
celsis. Item secundum iohannem quartam lau-
dem addiderunt dicentes. Benedictus
rex israel qd venit in nomine domini. Et sic re-
ceperunt eum omnes turbe tanquam regem.
Circa primum euangelium ubi dicitur. Ecce
rex tuus venit tibi mansuetus. est di-
ligenter sciendum quod aduentus christi de-
siderabatur a superioribus scilicet ab angelis
ut restaurarent. Nam per incarnationem
filii dei sedes demonum cadentium sunt
implete. Item desiderabatur ab inferiori-
bus scilicet a sanctis peritibus de limbo ut
inde extraherentur: qui ibi detineban-
tur captivi: qd per aduentum filii dei sunt
liberati: ut patet per zachariam. ix. Tu autem in san-
guine testamenti eduxisti victos de la-
cu in quo non erat aqua etc. Item deside-
rabatur a modernis qd pro nunc erant in
medio id est in mundo: ut in eis fide et
merito saluarentur non descendentes am-
plius in infernum quia post eius aduentum
celum ascendunt omnes qd credunt in ipso in
vita glorie permanuri. ut patet per iohannem.
iii. Sic deus dilexit mundum ut filium
suum unigenitum daret: ut omnis qd cre-
dit in ipsum non pereat sed habeat vitam
eternam. Item diligenter notandum
quod totum tempus ante aduentum christi fuit
tempus rigoris et iusticie. Nam deus in
eo magnam iusticiam exercuit: ut patet in lu-
cifero et angelis eius quos propter mor-
tum unum superbie de celo precipit. Esa.
xliij. Item patet in primis parentibus quos
propter unum pomum vetitum quod com-
ederant de paradiso eiecit. Ge. iii. Item
patet in diluuiio in quo propter peccatum car-
nis totum genus humanum submersit: ex-
ceptis octo hominibus. Ge. viij. Item etiam
patet in quinque ciuitatibus sodomia: go-

morra: abdama: seboyn: et Segor. ut
patet per He. xix. Adluit dominus super sodomiam et
gomeram sulphur et ignem de celo: et
subuertit has ciuitates et omnem circa
regionem vniuersos habitatores vbi
et cuncta virenta terre. Item patet in mul-
tis locis veteris testamenti ubi ostendi-
tur quod deus magnas iusticias exercuit
in homines. Nam hec inia et admiranda
iusticia omnes patriarchas et prophetas
ac etiam omnem hominem quantumcumque sancte
viveret mittebat in carcerem inferni
Gene. xxxvij. Descenda ad filium meum
lugem in infernum. Ac etiam iohannem bap-
tistam de quo christus testatus est: quod iter-
natos mulierum non surrexit maior: to-
tam hanc baptista. Mat. xi. c. An ps. Domine
in celo misericordia tua: quia misericordia per te videbatur
esse in celo cum angelis. Et ubi venit ple-
nitudo temporis. Gal. iij. s. tempus gra-
tie et misericordie quod incepit in aduentu christi. cir-
cumque regnat et preualet misericordia iusti-
tie. An ps. cxvij. Misericordia tua domine plena
est terra. Hoc sic probatur quia christus post
aduentum suum regnum celorum preciosissimum
vili precio vendidit. Nam primo ipsum
dedit apostolis per nauem et rethi ut patet
Mathe. iij. Relictis rethibus et nauem
secuti sunt eum. Secundo zachario de-
dit pro dimidio bonorum suorum ut patet
Luc. xix. Ecce dimidium bonorum meorum
domine do pauperibus. Tercio dedit alius
pro residua parte diuitiarum suarum: ut patet
Lu. xi. Quod si pesi date elemosinam: et
ecce omnia munda sunt vobis. Quar-
to quibusdam datur per duobus eribus minu-
tis: sicut paupercule vidue. ut patet Luce
xvi. Vidit autem Iesus et quandam viduam
pauperculam mittentem era minu-
ta duo. Quinto quibusdam per calicem
aque frigide ut patet Mat. x. c. Qui cum
quod potum dederit uni ex minimis meis
istis calicem aque frigide: non per-
det mercedem. Sexto quibusdam per
sola bona voluntate ut latroni in cru-
ce qui dixit. Domine memento mei
cum veneris in regnum tuum: et re-
spondit ei christus. Amen dico tibi ho-
die mecum eris in paradiso. Aude

Augustinus. Coronat deus itus voluntatem ubi non inuenit facultatem. Item notandum quod Hugo de prato super predicta verba. Ecce rex tuus venit tibi in manu dicit quod dominus Ihesus christus venit nobis septem modis. Primo venit ut lux ad nos illuminandum: quia omnes cecuti eramus. ut patet Esai. ix. Habitantibus in regione umbre mortis: lux orta est eis. Secundo venit ut medicus ad sanandum: quia omnes infirmi ad mortem iacebamus. Tunc ps. cvl. Misit verbum suum et sanauit eos. Tercio venit ut iustus ad iustificandum et peccata remittendum: quia omnes peccauimus. iuxta illud ad Rom. ij. Omnes peccauerunt et egent gratia dei. Mat. ix. Concede fili remittuntur tibi peccata tua. Quarto venit ut ignis ad inflammandum: quia in dei amore et proximi omnes frigidi manebamus ut patet Luc. xij. Ignem veni mittere in terram. Quinto venit ut redemptor ad precium nobis soluendum: quia omnes pro delicto primo parentum in carcere inferni detinebamur. Unde apostolus. i. Corinth. vi. Empti enim estis pretio magno. Sexto venit ut vita ad viuificandum: quia omnes vita glorie carebamus propter originale peccatum. Septimo venit ut dominus omnipotens ad patriam nostram nos deducendo. ut patet Mich. ij. Ascendit enim pandens iter ante eos. hec Hugo de prato.

Dominica secunda aduentus euangelium secundum Lucam. xxi. In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Erunt signa in sole et luna et stellis et in terris pressura gentium pro confusione sonitus maris et fluctuum arescentibus hominibus pro timore et expectatione que superuenient uniuerso orbi. Nam virtutes celorum moue-

bunt. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. his autem fieri incipientibus respicite leuate capita vestra quonia appropinquabit redemptio vestra. Et dixit illi similitudinem. Videte ficulnam et omnes arbores cum producant iam ex se fructum scitis quonia prope est aestas. ita et vos cum videritis hec fieri scitote quonia prope est regnum dei. Amen dico vobis quia non preteribit generatio hec donec omnia fiant. Celum et terra transibunt: verba autem mea non transibunt.

Postilla.

Eerunt signa in sole et luna et stellis etc. Lu. xxi. Mat. xxij. Mar. xij. Hec predixit dominus Ihesus anno eius. xxij. xi. kal. aprilis feria iij. luna. xij. indulgentia. vi. Ante initium hodierni euangelii scribit sanctus Lucas in eodem capitulo. quod christus predicans tempus extremi iudicii: dicit. Surget gens contra gentem et regnum aduersus regnum: et terremotus erunt magni per loca et pestilentie et fames: et terroresque de celo et signa magna erunt. De pregnantibus et nutrimibus in illis diebus. Item de extremo iudicio dicit etiam Luce. xvij. Sicut fulgur choruscans de sub celo in ea que sub celo sunt ita erit filius hominis in die sua scilicet aduentus ad iudicium. Et sicut factum est in diebus Noe ita erit in diebus filii hominis. Edebant et bibebant: uxores ducebant et dabantur ad nuptias usque in diem qua intravit Noe archam: et venit diluuium et perdidit omnes. Similiter sicut factum est in diebus Loth. Edebant et bibebant

emebant et vendebant: plantabant et edificabant: qua die autem erit Loth a sodomis pluit igne et sulphur de celo et omnes perdidit. Secundum hec erit qua die filius hominis revelabitur .s. in die iudicij. Et etiam de hoc dicitur. i. Thessa. v. Quis dixerit pax et securitas: tunc repentinus: eis superveniet in terribis.

¶ Sequitur alia postilla super euangelium.

A Runt signa in sole et luna et stellis. Luce. xxi. Math. xxiii. Marci xiiij. Sed que erunt illa signa declaratur. Primo ut habet Johel. ii. Sol convertet in tenebras: et luna in sanguinem antequam veniet dies dñi magnus et terribilis Item ostensum est iohanni: ut habet Apocal. vi. Sol factus est niger tanquam saccus cilicinus: et luna tota facta est sicut sanguis: et stelle de celo ceciderunt super terram. Item xps dicit math. xxiii. Sol obscurabitur: et luna non dabit lucem suam: et stelle cadent de celo. Hoc non intelligit quod cadent de firmamento: quia minima stella secundum astronomos est maior quam tota terra: sed tante impressiones et choruscationes erunt in aere decurrentes ad terrorem malorum: ut a simplicibus hominibus stelle cadere putabuntur. Unde August. Tam seua erunt iudicia dei quod ipsum sol aspicere non audebit [et in terris pressura gentium pro confusione sonitus maris et fluctuum] Glosa appropinquante extremo iudicio erit sonitus maris terribilis et fluctuum eius. Nam mare eleuabitur ultra altitudinem montium quadraginta cubitis. Unde ps. xcij. Mirabiles elationes maris. Tunc illi qui prope mare habitabunt in vallibus fugient ad loca montana: et compiment se propter sonitum maris [arescentibus hominibus] Hor. quod sicut mentem securitas reficit et impinguat sed illud puer. xv. Secura mens

quasi iuge conuulsu. Sic timor attenuat et exsiccat: sed illud Prover. xvij. Spiritus tristis exsiccat ossa [pro timore]. .s. instans malorum [et expectatio]. .s. futurorum adhuc distantium [qui]. .s. timor et expectatio [superueniet de super] scilicet de celo [uniuerso orbi] non tantum parti. Ex quo patet quod nullus erit locus refugij: ut patet math. xxiii. Erunt tunc tribulationes qualis non fuit ab initio mundi usque modo: neque fiet: ut patet Danielis. x. Veniet tale tempus quale non fuit ex quo gentes esse ceperunt. [Nam virtutes celorum mouebuntur] id est angeli ad modum tremmentum se habebunt et angeli dicuntur virtutes celorum quia sunt inhabitatores celorum. Unde Chrysostomus. Angeli qui in iudicio astabunt nihil sibi conscij videbunt infinitam multitudinem condemnari non intrepide: sed cum magno tremore illic stabunt [Et tunc videbunt filium hominis] sed tam boni quam mali: quod secundum magistrum sententiam. lib. iiij. Christus dominus in forma hominis iudicabit: et in illa ab omnibus videbitur. Erunt tamen differentia ex parte videndum quia boni videbunt eum cum magno gaudio et gloria: sed mali cum confusione et pena. Unde etiam sanctus Thomas. in. iiij. di. xlviii. Sicut visio glorie humanitatis christi erit iustis in premium: ita inimicis christi erit in supplicium [venientem] sed ad iudicium [in nube] sed lucida [cum potestate magna et maiestate] quia cum angelis et omnibus sanctis in celo existentibus. Et tunc congregabit omnes gentes in vallem iosaphat: ut habet Johel. iiij. Hiero. vero dicit. Non intelligendum est quod in illa pua valle concludantur innumerabiles hominum: sed in locis circumiacentibus. Nam boni in aere cum christo stabunt: mali vero in terra quorum infinitus erit numerus: cum quibus verus et iustus iudex contendet et discipulabit. Consequenter in euangelio hodierno post timorem reproborum ponitur consolatio electorum eorum dicitur. His autem fieri

a iiii

incipiētib[us] respicite] p[er] fidē[re] et leua-
te] p[er] sp[iritu]m [capita vestra] id est cordave
stra. vnde Grego. Capita leuare ē mē-
tes ad gaudia celestis patrie erigere
[quonia[m] appropinquabit redemptio
vestra] id est glorificatio animar[um] et cor-
porū: q[ui]a post mūdi ruinā sequit[ur] beati-
tudo: que erit in glorificatiōe corp[or]is
et aie[re]. Et dixit illis similitudinē. Vide-
te ficulneā et omnes arbores cū pdu-
cunt iā ex se fructuz: scitis q[ui]a p[ro]pe est
estas. ita et vos cū videritis hec fieri:
scitote quonia[m] p[ro]pe est regnum dei]
vnde Hiero. Luz ramus ficus tener
est et folia nata: et gemme in florē ger-
minant et cortex folia p[er]urit tūc itelli-
gitis veris et estatis aduētū. Sic cum
omnia que scripta sunt. et que xp̄i ad-
uentū p[re]currere debēt videritis scia-
tis: q[ui]a p[ro]pe est aduētus xp̄i ad iudiciū
Sequitur certitudo p[re]dictor[um] cum d[icitur].
[Amen dico vobis: q[ui]a nō p[re]teribit ge-
neratio hec] id est genus humanum
[donec omnia fiant] sc[ilicet] que dicta sunt
[Celum et terra transibunt] id est de-
posita priori forma innouabunt[ur] per-
manente tamē substantia. Nā terra:
aqua: aer: et ignis: et oīa elemēta cōfla-
gratiōe ignis mūdabuntur. Erit em̄
terra sicut cristallus pura: aqua et aer
obscuritate: frigiditate: fumositatē p[er]-
uabuntur: et omnē frigiditatē: calidi-
tatē: fumositatē: et impuritātē ab ele-
mentis separabit et in infernū detru-
det vt mali infinites plus habeāt de
frigore. de calore: de fetore: q[ui]a habue-
rūt [V[er]ba autē mea nō trāsbūt]. s. sine
effectu impletōis. vnde Hierony. Fa-
cilis est trālire terrā q[ui]a xp̄i v[er]ba. Nā
si omnia que in lege et p[ro]phetis scrip-
ta sunt impleta sunt et adimplebuntur
quomodo ergo xp̄i v[er]ba que per se p[ro]-
fonaliter ē locutus nō adimpleri de-
beāt. Ergo v[er]ba xp̄i nō trāsbūt incō-
pleta: sed minima littera cōplebit[ur] vt
pt[er] Math[aei]. v. Amē dico vob[is] donec
trāseat celū et terra iota vnū aut apex
vnus nō p[re]teribit a lege donec oīa fi-
ant. Qui ergo soluerit vnū de māda

tis istis minimis et docuerit sic hoīes
minimus vocabit[ur] in regno celorū: q[ui]
autē fecerit et docuerit hic magnus vo-
cabit[ur] i[n] regno celor[um]. Vnde circa p[ri]m[us]
euāgelii vbi dicit[ur]. Tunc videbūt fili-
um hoīs veniētē in nube cū potestate
magna. Notandū q[ui]a christus non ve-
niet nisi prius veniat antixp̄s. Quan-
do antixp̄s veniet. Respōdet p[ri]m[us] t[em]p[or]e
peccatorū abundantie: vt habet
Daniel. viij. Cū creuerit iniquitates
cōsurgit rex impudens. Glo. omnium
iniquitatu[m] plenus. Vnde Osee. iij.
dicit q[ui]a t[em]p[or]e antixp̄i plus q[ui]a prius
abūdauit mēdaciū: adulteriū: furtū:
homicidiū: rapina: auaritia: supbia:
et sic de alijs vitijs. Vnde etiā Math.
xiiij. Abundabit iniquitas: et refrige-
scet multorū charitas. Quis dubitat
iam p[ri]mum ipsius t[em]p[or]is fore cum
iam ex mala p[ro]suetudine infinita ma-
la fiant q[ui]a nostrorum parentum t[em]p[or]e
nō modici fuerūt dēdecoris que
nunc t[em]p[or]is cōputantur inter fac-
ta honoris: sicut h[ab]ere amasias et boui-
latrices deceptōes in emptionib[us] etc.
Vnde Prouer. ij. Retantur cum ma-
lesecerit. O si iam tot mala fiant: q[ui]a
ta mala tunc erūt t[em]p[or]e antixp̄i. An-
t[em]p[or]e magis finis mūdi appropinquat
tanto peiores hoīes erunt. Secundo
veniet t[em]p[or]e litium et p[re]lior[um]. An-
t[em]p[or]e math. xiiij. Surgat gens contra gē-
tem: et regnum aduersus regnuz. Si-
ergo tot lites nostris t[em]p[or]ibus sunt
et p[re]lia quot tūc erūt t[em]p[or]e antixp̄i
quādo sathanas soluetur qui nūc li-
gatus tenetur: vt habetur Apoca. ij.
Tertio veniet t[em]p[or]e magne famis:
q[ui]a ex guerris cōtinuis sequit[ur] fames.
Vnde Luc. xi. Omne regnuz in se di-
uisuz desolabitur: q[ui]a agricolae tūc nec
agros colere: nec seminare possunt.
Quid demū: tunc fames et charistia
nō modica sequitur. Vnde dicit[ur] in
ps. cvi. Terra fructifera versa est in
salsuginez a malina inhabitantū in
ea. Quarto veniet t[em]p[or]e magne pes-
silitie. Nam omne quod viuit cibo

Indiget. vnde Aristoteles. l. ethicoꝝ.
Non possibile est diu viuere sine ci-
bo. Ideo qui cibo caret ac famis ma-
cie torquetur: ppter perditionez hu-
midi radicalis infirmabitur: ⁊ tandē
leui superuente febricula homo
subito quasi ex pestilētia vt philici na-
turales dicunt mouetur. Quinto ve-
niet tempore discedit regnorum a ro-
mano imperi

nerit discessio p̄mū: scz regnōꝝ a ro-
mano impio. vñ Glo. sup illud Da-
niel. viij. ⁊ habebat cornua decē: dicit
q̄ appropinquāte die iudiciū romanū
impū scindeē in decē partes: ⁊ in de-
cem regna. Sexto veniet tēpore scis-
matis in ecclesia dei vt dicit gloza su-
per p̄missa v̄ba apostoli. Nisi venerit
discessio p̄mum scz ab obedientia ro-
mane ecclesie. Septimo veniet tem-
pore hypocrisis illorū qui se putāt re-
ligiosos pre ceteris hominibus. i. Thimo-
mo. iij. In hypocrisi loquentiū men-
daciū ⁊ cathariatam habentiū suam
conscientiā phibentē nubere: abste-
re a cibis q̄s deus arguit ad p̄cipien-
dū cū ḡ arumactione fidelib⁹: ⁊ his
qui cognouerūt veritatē. Item math.
xxij. Surgent pseudo xp̄i ⁊ pseudo
pphete ⁊ dabūt signa magna ⁊ p̄di-
gia: ita vt in errorem inducātur si fie-
ri p̄t etiā electi. Octauo veniet tem-
pore heresis. vñ ap̄tus. i. ad Thimo-
theū. iij. Discedēt quidā a fide atten-
dēs spiritib⁹ erroris ⁊ doctrinis de-
motorū. Nono veniet in istius mū-
di fine: quia post mortem an̄ xp̄i nō
longe mundus finietur.

Dominica tertia aduētus
euāgelii scūduz Math. xi.

In illo tēpore cū au-
disset iohannes in vi-
culis opera xp̄i mit-
tens duos de discipulis suis:
ait illi Tu es q̄ vēturus es:
an aliū expectamus? Et re-
spondēs iesus ait illis. Cum

tes renūciate iohāni que au-
distis ⁊ vidistis. Ecce vidēt
claudi ābulāt: leprosi mūdā-
tur: surdi audiūt: mortui re-
surgūt: paupes euāgelizant
Et b̄tūs ē q̄ nō fuerit scāda-
lizat⁹ i me. *Allis aut ab oculis*
bus cepit ihs dicere ad tur-
bas de iohāne. quid existis
in desertū videre arundinez
v̄to agitātā. Sed quid exi-
stis videre hoīem mollibus
vestitū? Ecce q̄ mollibus ve-
stuntur in domibus regum
sunt. Sed quid existis vide-
re pphetam Etiam dico vo-
bis et plus q̄ pphetam. Ihic
enī est de quo scriptū est. Ec-
ce ego mitto angelum meuz
ante faciem tuam qui p̄p̄a-
rabit viam tuam ante te.

Postilla.

Cum audisset iohānes in vi-
culis opa xp̄i mittēs duos de discipu-
lis suis Ait illi. Tu es q̄ vēturus es.
math. xi. Hoc euāgeliz sc̄m est āno
xp̄i. xxxi. ydus decēbris. feria. vi. luna
xix. inditōe. iij. Ante inuitū illius euā-
gelij scribit beatus mathe⁹ in p̄cedē-
ti capitulo q̄ xp̄s dixit discipulis suis.
Qui vos recipit me recipiet: ⁊ q̄ me
recipit recipit eū q̄ me misit. Qui re-
cipit pphetā in noīe pphete: merce-
dē pphete accipiet. Et q̄ recipit iustā
i noīe iusti mercedē iusti accipiet. Et
q̄cūq; potū dederit vni ex minimis istis
calicē aque frigide tātū in noīe disci-
puli Amen dico vobis nō p̄det merce-
dedez suam. Tunc post hoc sequitur
euāgelium [Cum audisset iohānes
in viculis opera christi] *Lyr. He-*
rodes antipas icarceravit iohānem
ad instantiam Herodizadis adultere
propter quod Iohannes arguebat

ipsum herodem eo q̄ abstulerat fra-
tri suo philippo vxorē suam nomine
herodiadis. vt habetur Mar. vi. Mi-
sit herodes ⁊ tenuit iohannem ⁊ vni-
xit eum in carcerem. Iohannes ergo
in carcere posit⁹ [misi duos de disci-
pulis suis ad Iesum] vt dicerent [tu
es qui venturus es] scilicet messias i-
lege p̄missus qui debes saluare isra-
el [an alium expectamus] Hic quæ-
ritur an iohānes dubitauit de christo:
an ipse esset saluator mundi: ⁊ an eēt
moriturus in humana natura p̄ ho-
minum salute. Respondetur q̄ non
dubitauit: quia ipsum prius baptiza-
uit. math. iij. Et vidit spiritum sanctū
descendētem super eum. Et insuper
de eo testificatus est dicēs. Ecce agn⁹
dei: ecce qui tollit peccata mūdi. Sꝫ
discipuli eius qui non sic erant illu-
si dubitauerunt ipsum esse christum.
Et ideo misit discipulos suos vt vide-
rent miracula christi et sic crederent
ipsum esse saluatorem mūdi. Isti au-
tem duo discipuli recedentes a iohā-
ne inuenerūt christum cū turbis po-
pulorum q̄ venerāt ad eū cū infirmis
suis: ⁊ expectabant infirmorum cura-
tionem. Et post predicationem tunc
discipuli iohannis fecerunt sibi pre-
dictam questionem coram omni po-
pulo. Christus autem non respondit
eis verbo: sed fact⁹ vt dicitur Lu. viij.
In ipsa hora christus multos homi-
nes curauit a languoribus suis ⁊ pla-
gis ⁊ spiritibus malis ⁊ cecis multis
donauit visum [Et respondens di-
xit illis. Euntes id est reuertentes vn-
de venistis [renūciate iohanni scilz
ad suam consolationem ⁊ ad vestraz
confirmationem] que audistis] scilicet
in mea predicatione [⁊ vidistis] in
miraculorum operatione [cecū vidēt:
claudi ambulant leprosi mūdantur:
surdī audiunt: mortui resurgūt: pau-
peres euangelizantur] id est denūci-
antur habere regnum celoz: vt pa-
tet Luce. vi. Beati pauperes quoniā
ipsorum est regnum celorum. Per

hec enī opera christus manifeste pro-
bavit se esse messiā [⁊ beatus qui nō
fuerit scandalizatus in me] Sor. id ē
cum me post tot miracula viderit pa-
ti non me negabit [Illis autē abeun-
tibus] scilicet a christo ⁊ reuertentib⁹
ad iohannē [cepit iesus dicere de iohā-
nne] scilicet ipsum cōmēdādo Hy-
larius Christus commendauit iohā-
nē nō presentib⁹ discipulis eius sed
abeuntibus ne viderēt eū in aucto-
ritate commendare Nos enī adulla-
torum est in conspectu hominū lau-
dare: ⁊ in absentia eorum vituperare
tales sunt similes scorpionibus qui
cum aculeis anterioribus quasi ap-
plaudunt sed cauda pungūt. Et chris-
tus commendat iohannē in quinq̄.
Primo de virtute cōstantie: cum di-
cit [Quid existis in desertum] Lyr.
id est vltra iordanem vbi iohannes
baptisabat [videre arūdinem vento
agitata] quasi diceret vos existis in
desertum ad iohannem qui non fuit
mobilis in mente: sicut arundo a vē-
to agitata: sed est ita cōstans q̄ nec ti-
more nec amore a veritate declinat.
Secundo de austeritate vite: cum di-
cit. sed quid existis in desertum vide-
re hominem mollibus vestitus] qua-
si dicere non: quia iohānes habebat
vestimentum de pilis camelorum: et
esca eius erat locuste ⁊ mel siluestre:
⁊ iō habitabat in deserto vt austeraz
vitz duceret [Ecce qui mollibus ve-
stiuntur in domibus reguz sunt] Ad
hoc enī multi de magnatibus adu-
lātur: vt cū ipsis cōmorantes delitijs
vtantur sed veritatis amatores talia
aspernantur. Tertio commendat eū
christus a claritate noticie: cuz dicit.
Sed quid existis videre pphētā. quia
iohannes plus fuit q̄ ppheta quem
alii pphete predixerunt venturū ip-
se eum adhuc in utero matris posit⁹
agnouit ⁊ postea ipsum baptisauit: ⁊
digito mōstrauit. Quarto commēda-
uit eū auctoritate doctrine dicēs hic
enī est de quo scriptum est Math. di-

Ecce ego mitto angelum meum] id est
Iohannem qui vitam duxit angelicam
[ante faciem tuam qui preparabit viam
tuam ante te] id est corda audientium
ad recipiendum Christum per predicationem
suam. Quia commendat eum imedia-
te post hodiernum euangelium super omnes
sanctos dicens. Inter natos mulierum
non surrexit maior Iohanne baptista.
¶ **D**omica quarta aduentus
euangelium secundum Iohannem. i. ca.

In illo tempore. Misere-
runt Iudei ab hiero-
solumis sacerdotes et
Leuitas ad Iohannem ut inter-
rogarent eum tu qui es: et confes-
sus est et non negauit. et confes-
sus est quia non sum ego Christus.
Et interrogauerunt eum. Quis
ergo helyas es tu. Et dixit.
Non sum. Propheta es tu. Et
respondit. Non. Dixerunt ergo Iu-
dei. Quis es tu ut responsus
demus his qui miserunt nos
Quid dicis de te ipso: ait. E-
go vox clamantis in deserto:
dirigite viam domini sicut dicit
ysaias propheta. Et qui mis-
si fuerant erant ex phariseis et
interrogauerunt eum et dixit
ei. Quid ergo baptizas si
tu si es Christus neque helyas: ne-
que propheta. Respondit eis Iohan-
nes dicens. Ego baptizo in
aqua medius autem vestrum ste-
tit quem vos nescitis. Ipse est
qui post me venturus est qui
ante me factus est cuius ego
non sum dignus ut solua cor-
rigam calciamentum eius in Bethania
facta sunt trans Iordanem ubi erat

Iohannes baptizans. Postilla.
¶ **M**iserunt Iudei ab hierosoli-
mis sacerdotes et. Joh. i. Luc. iij. Hys-
toria huius euangelii facta est anno Christi
xxx. fe. iij. xvij. kal. maij. luna. xv. id est
iij. Ante initium illius euangelii habet
Lu. iij. q. anno undecimo impij Ti-
berij cesaris scilicet sub quo passus est Christus
factum est verbum domini super Iohannem zacha-
rie filium in deserto. scilicet cum Iohannes es-
set. xxx. annorum et venit in omnem regionem
Iordanis predicans baptismum penite in
remissionem peccatorum. Dicebat autem ad
turbas que erant ibi ut baptisarentur
ab eo. facite dignos fructus penite. Pars
enim securis ad radicem arboris posi-
ta est. Omnis ergo arbor non faciens fru-
ctus bonum excidetur et in ignem mit-
tetur. Multa quidem et alta exhortans
euangelizabat populo unde Iudei vide-
tes Iohannis baptiste mirabilem nativi-
tatem et eius excellentem sanctitatem et auste-
ritatem vite iam moti fuerunt ad optina-
dum ipsum esse Christum propter quod miserunt nuncios
ad Iohannem volentes super hoc scire verita-
tem. Et in isto modo querendi exhibue-
runt Iohanni magnam reuerentiam. et hoc
patet ex quatuor in littera. Primo ex personis
mittentibus ad ipsum nuncios: et hoc nota-
tur de [Miserunt Iudei]. i. illi de tribu
Iuda qui erant nobiliores in populo Iude-
orum. In signum huius de tribu Iuda nasci
voluit. Secundo ex loci nobilitate: quia ab
hierosolymis] que erat ciuitas sacerdo-
talis et regia: quis erat caput regni.
Tertio ex nuncios solennitate. Miserunt
enim sacerdotes et leuitas ad eum qui
erant solennes persone: et in ipsis debebat
scientia et sanctitas eminere. Quarto
ex persona ad quam mittunt: scilicet ex hoc quod
requirunt testimonium de se ipso: et tantam
fidem habuerunt in dictis eius ut ei cre-
derent etiam: de se ipso ergo dicunt. [Tu
quis es] ut responsione eius discernerent
quid ipse esset [et confessus est et non
negauit: et confessus est quia non sum ego
Christus]. Nam Christus id est messias fuit
promissus Iudeis ex dictis et scripturis

pph. r. 17. Audientes qz nō esset xps
interrogauerūt consequenter si esset
helyas. qz sicut aduentus xpi: sic r ad
uentus helye fuerat iudeis pmissus.
vñ dicit Math. vlti. Ecce ego mitā
vobis helyā pphetā ante q̄ veniet di
es dñi magnus [r dicit non sum] scz
ego helyas. Si quis diceret Christus
Math. xi. loquēs de iohāne dicit. Ip
se est helyas. Et iohānes h̄ dicit: non
suz helyas. Respondeēt q̄ ip̄i q̄rebāt
de p̄sona helye: r ideo ad eorū q̄stio
nē respondit q̄ ipse nō erat helyas in
p̄sona. Sed vt dixit Grego. in ome.
Iohānes fuit helyas in spū ppter si
militudinē r cōformitatē ip̄ius ad he
lyam. Primo i austeritate vite quia
de helia dicitur. iij. lib. Reg. cap. i. q̄
fuit vir pilosus r zona pellicea circa
renes accinctus. Et de iohāne dicitur
Math. iii. Et habebat vestimentū de
pilis camelorū: r zonā pelliceā circa
lumbos eius. Secūdo in dura rephē
sione. Helyas enī regē Achab dure
rephēdit. vt habet. iij. Reg. xvij. Ioh
hānes herodē arguebat vt habetur
Mar. vi. Fuit etiā similis helye i of
ficio: qz iohānes fuit p̄cursor p̄mi ad
uentus sic helyas erit p̄cursor: secūdi
aduentus. Et hoc voluit xpus cū dixit
ip̄sū esse helyā [Propheta es tu. Re
spondit nō] Grego. Iohānes negauit
se esse pphetā tantū: qz pl̄ erat q̄ pro
pheta [Dixerūt ergo iudei. Quis es
tu vt responsus demus his q̄ miserūt
nos. Quid dicit de te ipso: ait] scz Ioh
hannes [Ego vox clamātis i deserto
dirigite viā dñi: sicut dixit Esaias p
pheta]. i. ego suz ille de quo scriptu
ra dicit. Esa. xl. Qui debet clamare
in deserto iude q̄ homīes se p̄parent
ad aduentū xpi in mundū. Et bene
signat Iohannes in p̄prietate vocis
quia erat annūciator verbi diuini .i.
xpi qui est verbū patris secundū di
uinitatem. Vox enim ante verbum
sic iohannes ante christum. Item si
cut vox manifestat verbum sic iohā
nes christū. tota enī vita r conuersa

tio iohannis fuit p̄paratio ad susce
ptionē xpi: r q̄ missi fuerant erant ex
phariseis] R. y. Pharisei inter alios
videbant magis religiosi. ppter hoc
dicebant pharisei a phares qd est di
uisio: qz in habitu i vita r gestu erāt
ab alijs distincti i signū maioris reli
gionis. Et ideo pharisei erāt magne
fame in poplo iudeorū [Et interrogas
uerūt eū r dixerūt ei. Quid ergo bap
tisas si tu non es xps neq; helyas: ne
q; ppheta] An Christo. Interrogave
runt eū non quasi scire volentes sed
phibere eum a baptismo [Respōdit
eis iohannes dicens: ego baptiso in
aqua] scz lauādo tantū corpus ad de
signandū illū qui suo baptismo la
uabit aīas. Consequēter ostendit xpi ex
cellentia dicens [medius aut vestrū
stetit] id est presens inter vos in cor
pore apparuit: r cōmuni cōuersatiōe
inter hoīes cōuersatus est vt patz in
euāgelijs cuz eis manducās r bibēs
ne ppter austeritatē aliq̄ desperaret
[quē vos nescitis] q̄ptum ad diuinitas
tem [ipse est q̄ post me venturus est]
Tho. i. ad p̄dicandum: baptisandū: r
moriēdum [qui ante me factus est] .i.
in dignitate p̄positus est: qz dignior
est r honoratior [cuius nō suz dignus]
.i. sufficiēs [vt solū corrigiam calcia
mēti eius] vnde Hiero. ad eustochiū
Xps nunq̄ fuit calciatus. Ipse enī
portare calciamēta apostol̄ phibuit
Lu. x. Et xpus semper fecit opere qd
docuit vbo. vnde habet Actu. i. Ces
pit Iesus facere r docere R. y. dicit q̄
hec est locutio methaphorica. quia i
hoc iohānes exprimit se non esse dig
num exhibere xpo etiā minimū mi
nisteriū hoc in verbis tam exprimēs
scdm modū loquēdi cōmunem. Cuz
enī quis suā paruitatē r excellentiā
alterius vult exprimere solet dicere
cōmuniter. nō sum dignus tangere
sotulares ei? vel aliquid huiusmōi.
Hec i bethania facta sunt. R. y. nō est
illa que ppe iherusalem est. vbi laza
rus fuerat suscitatus. sed alia eodez

nomine vocata sita supra iordanem
ex altera parte fluuius in sorte duar
tribuum et dimidie. Et ideo ad hoc de-
notandū subdit [trans iordanem ubi
erat iohannes baptizans] que aqua
distat a hierusalem ad unā dietā et in
eodē loco consueuerat iohannes cō-
morari et p̄dicare et baptizare; et multi
cōueniebāt illuc ad eū ut baptizaren-
tur ab eo. **U**n̄ circa presens euāgelīū
ubi dicit. Tu quis es. Querit̄ quare
iudei magis de iohāne q̄ de xp̄o cre-
debāt. R̄ndit Ch̄r̄sost̄o. q̄ triplex fuit
ratio. Prima ratio est: q̄ iohānes e-
rat de magno genere: vipote fili⁹ za-
charie magni sacerdotis. Et q̄a mi-
raculose natus est de utroq̄ parēte ste-
rili et sene. Ch̄r̄sost̄o autem v̄ripi cre-
debant erat filius fabri cuiusdā pau-
percule mulieris et nō miraculose na-
tus: quia de iuencula quāuis de sene
patre. Secunda ratio est: quia iohan-
nes in victu et vestitu magis asperā
vitam q̄ xp̄s agere videbatur. Nam
tunicam de pilis camelorū habebat:
et zonam pelliceā ad lumbos eius: et
cibus eius locuste et mel siluestre: ut
patet Math̄ei. iij. Ch̄r̄sost̄o autē cō-
munibus vestibus induebatur: et cō-
muni ciborebatur: et cum hominib⁹
in nuptiis et p̄uiuis comedebat. Ter-
tia ratio est: quia iohannes cōsortia
hominū deuītabat: et in deserto mo-
rabatur latitans in antris et spelūcis:
donec sp̄ritus sanctus ei dixit ut exi-
ret ad p̄hibendum testimoniū de
ch̄r̄sto. Et tunc venit ad iordanē p̄-
dicans baptismum penitentię: ut p̄t̄
Lūc. iij. Ch̄r̄sost̄o autem morabatur
cum hominibus et cōuersabatur euz
peccatoribus et manducabat cū ipsis:
ut p̄t̄ Math̄ei. xi. Propt̄ea ergo iu-
dei ad iohannem legationem mise-
runt: ut eū interrogarēt an esset ch̄r̄-
stus. Et respōdit: quia non sum ego
ch̄r̄stus.

Euangelium in gallicātu
natiuitatis ch̄r̄sti.

In illo t̄p̄e. Exiit edi-
ctū a cesare augusto
ut describeretur vni-
uersus orbis: hec descriptio
p̄ma facta est a preside syrie
cyzino. Et ibant om̄s ut pro-
fiterent̄ singuli in suā ciuita-
tem. Ascendit autē et ioseph a
galilea de ciuitate nazareth
in iudeā ciuitatē dauid q̄ vo-
caf bethleē eo q̄ esset de do-
mo et familia dauid: ut p̄fite-
ret̄ cū maria desponsata sibi
uxore p̄gnante. Et factū est
dū essent ibi: impleti sunt dies
ut pareret. Et peperit filiū su-
um p̄mogenitū et p̄anis euz
iuoluit et reclinauit eū in pre-
sep̄io: q̄ non erat ei locus in
diuersorio. Et pastores erāt
in regione eadē vigilātes et
custodiētes vigilias noctis
sup̄ gregē suū. Et ecce āgel⁹
d̄n̄i stetit iuxta illos et clari-
tas dei circūfulsit illos et ti-
muerūt timore magno. Et di-
xit illi āgel⁹. Nolite timere. ec-
ce enī euāgelizo vob̄ gaudiū
magnum qd̄ erit oī pp̄lo: q̄ na-
t⁹ est nob̄ hodie saluator q̄ ē
xp̄s d̄n̄s i ciuitate d̄d̄. et herit
vob̄ signū. iuenietis infantē
p̄anis iuolutū et positū in p̄se-
pio. Et subito facta est cū an-
gelo multitudo celestis mi-
litie exercitus laudantium
deum et dicentium. Gloria
in altissimis deo. Et in terra
pax hoībus bone volūtatis.

Postilla.

Exiit edictus a cesare augu-
gusto Luc. ij. **Hystoria** huius euangelij
facta est anno xpi primo vsuali. xij. kal.
ianuarij. feria. iij. luna. xxvij. inditio
ne. iij. Ante initium huius euangelij scri-
bit sanctus Lucas in precedenti capi-
tulum sancti iohannis baptiste: scz quomodo
nunciatus est per angelum gabrielem
patri suo zacharie in templo: et quomodo
natus est de sterili matre: et quomodo in
circumcisione vocatum est nomen eius
iohannes: et quomodo ipse puer cre-
scebat quantum ad augmentum corporis:
et confortabatur spiritu scz quantum ad augmen-
tum gratie et virtutis. Et erat in des-
erto usque ad diem offensiois sue ad israel.
Et describit ortum precursoris. Hic conse-
quenter describit ortum saluatoris: di-
cens. Factus est autem in diebus illis.
[Exiit edictum a cesare augusto] Ly. b.
ostenditur tempus natiuitatis xpi: qui
natus est imperante cesare augusto:
qui notatus est Augustus ab augen-
do: quia valde notabiliter auxit impium
romanoz qui regnavit quadraginta
duobus annis: et duodecim annis ante
natiuitatem xpi: et post tanta fuit pax in
vniuerso orbe: vt ad litteram videretur
impletum quod predixit Isa. ca. ij. Quo-
stabit gladios suos in vomeres: et la-
ceas suas in falces. Unde etiam in ps.
lxxi. Quietur in diebus eius iusticia et
abundantia pacis. Item Isa. ij. Non le-
uabit gens contra gentem gladium. Et
sic in diebus cesaris augusti omnibus ge-
nibus romano imperio subiectis fuit
pax vniuersalis in orbe. Ideo manda-
uit: [vt describeretur vniuersus orbis]
vt per hoc sciretur qualiter terre es-
sent populate: et quanta tributa sue glo-
rie possent reddere: vt sic tributis in-
debitis non grauarentur et etiam sci-
retur per quem modum singule terre a ro-
mano imperio melius regerentur. [Hec
descriptio prima facta est a preside sirie
cyrino] hunc enim cyrinum cesar augustus
preceperat terre sirie ad ipsam regendam.
Et quia siria est in medio terre habi-

tabilis: et ibi fuit ipsa descriptio primo
choata vt inde denuntiaretur fieri in
alijs princijs circulariter [et ibat oes
vt preteretur singuli in ciuitate sua]
scilicet vnde oriundi erant. pretebant autem
dupliciter se subiectos esse romano im-
perio. scilicet scripto quod nomina eorum scriberentur
tur: et facto: quia soluebant censum im-
peratori: scz vnum nummum argenteum va-
lentem decem nummos vsuales. [Ascendit
autem et ioseph] scz vir marie [a ga-
lilea] quia inferior erat quam iudea [de ci-
uitate nazareth] vbi xps conceptus
erat: et in qua ioseph manebat [in iu-
deam ciuitatem david] id est in bethleem
que dicitur ciuitas david: quia inde ori-
undus fuit. i. Regum. xvij. [eo quod esset
de domo et familia]. i. d. genere david
[vt preteretur cum maria sibi desponsa-
ta vxore pregnante] ipsa enim erat de es-
dem tribu cuius ioseph. Et licet maria
non fuisset obligata tanquam pregnans
illuc ire propter longitudinem viarum: quia na-
zareth distat a bethleem quasi per tres
dierum vias: tamen propter exemplum obe-
dientie cum ipsis mulieribus ire voluit.
Item ex diuina dispositione hoc factum
est: vt sic xps nasceretur in bethleem
sicut predictum fuit Michae. v. Et tu
bethleem terra iuda nequaquam minima
es in principibus iuda: ex te enim exi-
it dux qui regat populum meum israel. [Et
factum est dum essent ibi: impleti sunt
dies eius vt pareret] scz nouem men-
ses impleti sunt a die conceptiois xpi
[et peperit filium suum primogenitum] Di-
citur autem primogenitus: non quia post
illum habuit filios alios: sed quia ante
illum alium filium non habuit. quia sicut ante
partum: ita in partu et post partum inuol-
lata virgo permansit. Tunc impleta
est ista prophetia Isa. viij. Ecce virgo con-
cipiet et pariet filium. Et ipsa beata vir-
go maria magnam gaudium habuit in
xpi natiuitate: et hoc ideo: quia sine do-
lore sine afflictione et sine debilitate sui
genuit filium quem sciuit esse deum et hominem.
Ita sicut virgo concepit: sic et sine dolo-
re genuit et panis eum inuoluit. scilicet per seip-

san. **Lx.** ex quo p[ro]p[ter] falsitas q[ue] scribit[ur]
in libro de infantia saluator[is]. s. ip[s]az ob
stetrices habuisse q[ue] n[on] requirunt[ur] ni
si p[ro]pter afflictionē matris i[n] p[ar]tu q[ue] n[on]
habuit locū in v[ir]gine puerpera q[ue] pe
perit sine dolore et sine debilitate [et re
clinavit eū in p[re]sep[er]io] **Lx.** Joseph ei
in itinere adduxerat secum asinū ad
portandū vxorē pregnatē et boues ad
vendendū vt de p[re]cio solueret expen
sas in via. Et illis duob[us] animalibus fe
cit p[re]sep[er]iū iuxta se: i[n] quo b[ea]ta v[ir]go ma
ria reclinavit filiū natū quod fuerat
predictū **Isa.** i. cognouit bos possesso
rē suū: et asinus p[re]sepe d[omi]ni sui. Dicūt
em̄ quidā q[uod] asinus et bos genuflexe
rūt corā xp̄o. **Abach.** iij. In medio du
um animalium cognosceris. vñ **Bern.** **S.**
xp̄iane vide qualis p[ro] te factus ē xp̄s:
q[ue] si rex vbi aula regia: vbi throni sub
limitas: vbi curie regalis frequētia.
Ecce aula regia stabulū: throni subli
mitas p[re]sep[er]iū. curie regale frequētia:
bos et asinus [q[ue] n[on] erat ei locus in di
uersorio] **Hor.** hic reprehendunt[ur] chri
stianorū delicie diuitie et honores hu
ius m[un]di. Delicie in hoc q[uod] dei filius
n[on] mollib[us] vel calidis pelliceis idu
tus fuit: sed vilib[us] p[an]is inuolutus.
Honores in hoc q[uod] n[on] in palacio sed
in p[re]sep[er]io eū reclinavit mat[er] sua. Diui
tie i[n] hoc q[uod] locū n[on] habuit i[n] diuersorio
vñ **Bern.** **S.** h[om]o q[ui]d sollicitus es de re
gali palacio: ecce rex tu[us] iacet in p[re]se
pio: q[ui]d cogitas v[er]o p[re]cioso idumēto rex
tu[us] induit villi p[an]ticulo [Et pastores
erāt in regiōe eadē vigilātes et custo
dientes vigilias noctis sup[er] gregē su
um] scz i[n]ter h[er]m[us] et bethleē. que ciui
tates distant duo miliaria ab inuicē.
[Et ecce āgelus d[omi]ni stetit iuxta illos]
scz p[ro]p[ter] ad revelādū eis diuina [et cla
ritas dei circūfulsit eos] n[on] t[ame]n exteri
us in corpore s[ed] etiā interi[us] in mēte [et ti
muerūt timore magno] rex insolitavi
sione. S[ed] āgelus d[omi]ni p[ro]solabat[ur] eos di
cens [nolite timere] **Lutius** cām sub
iūgit [Ecce em̄ euāgelizo vobis gau
diū magnū q[uod] erit o[mn]i p[ro]p[ter]o] n[on] solū iu-

deor[um]: s[ed] etiā gētiliū. **Hor.** Et hoc gau
diū est magnū secundum o[mn]em dimēso
nē. q[ue] altū: p[ro]fundū: lōgum et latū. **Al
tū:** q[ue] eius altitudo attingit celū. vñ
Bern. Magna ē hodie festiuitas celū
replet ante q[uam] terrā. **P[ro]fundū:** q[ue] ei[us]
p[ro]funditas penetrat i[n]fernū. s. vsq[ue] ad
sc[er]tōs qui erāt in lyngo. **Itē** eius lon
gitudō p[ro]tendit a p[ri]ncipio m[un]di vsq[ue]
ad finē m[un]di. **Itē** eius latitudo occu
pat i[n] orbes terraz. **Et** hodie canitur
in p[re]fatōne missę secunde. **P[ro]fusus**
gaudis tot[us] i[n] orbe terraz m[un]dus ex
ultat [q[ue] natus ē nobis]. s. hoīb[us] et an
gelis pariter: q[ue] p[ro]sortia hoīum reparā
da est ruina āgeloz [hodie] **Lx.** dicit
hodie q[ui]s eēt nox: q[ue] nox illa ex cla
ritate diuina fuit ita illuminata ac si es
set dies clarissima. scdm̄ q[uod] fuerat p[re]
dictuz in ps. cxxvij. Et nox sicut dies
illuminabit[ur] [saluator q[ui] est xp̄us d[omi]nus i[n]
ciuitate dauid]. i. i bethleē [et hoc erit
vobis signū: inuentis infantē p[an]is
inuolutū] et n[on] sericis inuolutū [pos
sitū in p[re]sep[er]io] et n[on] in palatio [et subito
facta ē cū angelo] q[ui] tanq[ue] p[ri]ncipalis
inter alios nūciauerat xp̄i natiuitatē
[multitudo militie celestis] id ē āge
loz qui noīe militie designant[ur]: q[ue] p[ro]
salute hoīum cū demonibus p[re]liant[ur].
vñ **Apo[calypsis].** xij. Michael et angeli ei[us] p[re]
litabantur cū dracone [laudantuz do
minū] de xp̄i natiuitate [et dicentuz
Gloria in altissimis deo] q[ue] licet eius
gloria vbiq[ue] luceat: maxie tamē in ex
cellis id est i[n] celo empireo vbi est o[mn]i
sanctoz habitacō [Et in terra pax ho
mībus bone voluntatis] et notāter di
cit pax in terra et n[on] gl[ori]a: q[ue] in terra ē
pax: et i[n] celo gl[ori]a. Annūciat[ur] at[que] pax hoī
bus bone voluntatis: q[ue] regnuz dei t[ame]n
valz q[ui]tū habes. vñ **Bernigi[us].** Si em̄
diuitias zachēi n[on] habes si desūt tibi
duo minuta vidue. si nec calicē aque
frigide potes offerre: offer deo bonā
volūtatē. vñ **Augu.** Coronat de[us] int[er]
volūtatē vbi non inuenit facultatē.
vñ **Chrysosto.** Dexterā tua plena est
mūerib[us] si fuerit plena bōa volūtatē.

Quod multis miraculis fuit
declarata christi natiuitas.

Natiuitas xpi se-
cundū Innocētium
papam multis mira-
culis fuit declarata.
In ipsa nocte obscu-
ritas noctis versa ē in
diē. Item cum tēpore
natiuitatis xpi ante et post fuisset pax in
omnibus terris et puincis: romani tē-
plū pacis pulcherrimum cōstruxerūt:
et cōsulentes appollinē deū suū q̄d diu
duraret templū hoc. Respondit eis q̄d diu
virgo nō pariet. His auditis dixerūt:
tēplū pacis in eternū manet. Impossi-
bile em̄ credebāt virginē parere. Et
in foribus templi scripserūt. Tēplū
pacis in eternū manet. Sed ipsa no-
cte qua xgo peperit tēplū fūdū cor-
ruit. Itē scdm̄ pphetiā Iere. Signū
datū est eis: quia oīa ydola corruerūt
quādo xgo pareret. Et ppter hoc sa-
cerdotes ydolorū ymaginez xginis
puerū in gremio baiulatē fecerūt: et
in secreto loco tēpli ponētes adorauē.
Itē et in legenda lombardica habet q̄
ipsa die natiuitatis xpi statua romu-
li et oīa ydola in diuersis locis corruerūt.
Itē ipso die tres soles in oriente ap-
paruerūt q̄ paulatim in vnū corpus so-
lare redacti sunt. Itē innocētius papa
dicit q̄ fons aque in ipsa nocte in liq̄-
rem olei uersus est: et tota die largissi-
me manauit fluēs usq̄ in tyberim sicut
sibilla pphetauerat q̄ nisi erūperet
fons olei nō nasceret saluator. Itē in-
nocētius papa dicit q̄ octavianus i-
perator uniuersum orbē iurisdictioni
romane subiugaret itātū senatus pla-
cuit ut cū p deo colere uellet. Ad illo-
rū q̄ instātiā sibillā pphetissimā cōsu-
luit: si maior eo aliquid nasceret. Cum
ergo in die natalis xpi sibilla in came-
ra impatoris orōnibus assisteret in die
media aureus circulus appuit circa
solē: et in medio circuli xgo pulcher-
rima puerū gestās in gremio. tūc hec

cesari ostēdit: admirans autē impator
audiuit vocē dicētē. Nec ē ara celi. Mi-
xitq̄ ei sibilla. Sic maior te ē iōy i deo
adora. Eūdemq̄ locū in honore bēe ma-
rie xginis dedicauerūt: qui usq̄ hodie
scaia maria ara celi dicitur. Impator
igitur illi puero hostias obtulit: et ipse
deos suos de cetero colere recusauit.
Huic dicto recordat Thimotheus hysto-
riographus et Orosius p magna pte. Cir-
ca p̄ns euāgeliz ubi dicit. Annūcio vo-
bis gaudiz magnum. Notandū q̄
magnum gaudiz istat toti pp̄lo xp̄ianis
nō de natiuitate filij dei in hūana natura
in p̄rio toleranda p quē natura hūa-
na est sup oīa exaltata: et oibus bonis
repleta. Natus ē em̄ filius dei cū sac-
co pleno oīm gr̄az et uirtutū. quas no-
bis gratis donauit ad Roma. uia.
Quomodo etiam nō oīa cū illo nobis
donauit: p̄p̄tea angelus dixit. Annū-
cio uobis gaudiz magnum: q̄ natus ē
nobis saluator: ubi sciendū q̄ p̄mus
homo. s. adā p̄ductus fuit sine patre
et matre. Secundus hō. s. eua p̄ducta
fuit ex p̄re sine matre. oēs alij hōies
ex p̄re et matre Restabat autē quar-
tus modus ut q̄s p̄duceret ex m̄re si-
ne p̄re. Sic xp̄s hodie natus ē. Et in
hac quarta ḡnatōe filij omnes in ter-
rā suā sez celestē h̄irēm p xp̄i meritū
redierūt: sicut in figura deus dixit abra-
he. Ge. xv. Generatione autē quarta
reuertentur.

In diluculo euāgeliz se-
cundum lucam. ij. c.

In illo tēpore. Pa-
stores illo quābant
adiuicē. Et r̄se-
amus usq̄ beth-
leēm et uideamus
hoc uerbū quod factū est qd
fecit dñs et ostēdit nobis. Et
uenerunt festinātes et iuue-
rūt mariam et ioseph et infantē
positū in presepio. Quidētes

autem cognouerunt de ver-
bo quod dictum erat illis de pue-
ro hoc. et omnes qui audierunt
mirati sunt et de his que di-
cta erant a pastoribus ad ipsos
Maria autem conseruabat omnia
verba hec conferens in corde
suo Et reuersi sunt pastores
glorificantes et laudantes deum
in omnibus que audierant et vi-
derant: sicut dictum est ad illos
¶ Postilla.

¶ Et factum est cum discessissent
angelus ab eis. *Hec hy. significat ut su-
pra. Ante initium illius euangelij scribit
sanctus Lucas illud euangelium quod hodie
in nocte christi lectum est et statim post
verba angelorum laudantium deum et dicentium
Gloria in altissimis deo: et in terra pax
hominibus bone voluntatis: sequitur hoc primum
euangelium. Et factum est cum discessissent
angelus ab eis in celum pastores loquebantur
ad invicem. Trāseam⁹ vsq; bethleem.]
Lyc. hic describitur pastorum deuotio: quia
statim post visionem istam dimisso grege iue-
runt ad videndum natum. Factum est post
quam angelus discessissent ab eis: scilicet pasto-
ribus in celum. id est postquam aspectibus pas-
torum se abstraxerunt ascendentes in
celum [pastores loquebantur ad invicem]
scilicet de christi natiuitate: sicut et duo disci-
puli euntes in emaus de eius passione.
Luc. xxiii. di. [Trāseam⁹ vsq; bethleem
et videamus hoc verbum]. id est puerum na-
tum per verba angelus nobis significatum
[quod fecit dominus et ostendit nobis]. id est per
angelum [et venerunt festinantes] Lyc.
ex desiderio videndi christum: et ut citius
rediret ad gregem quem sine custodia
dimiserant et inuenerunt mariam et ioseph
et infantem] id est christum [postquam in
presepio] sicut angelus eis dixerat [vi-
dentes autem cognouerunt de ver-
bo quod dictum erat illis de puero
hoc] quia non solum fuerunt illumina-*

ti exterius: sed etiam iterius de cogni-
tione verbi: et sic per cognitionem hu-
manitatis venerunt ad cognitionem
deitatis. Nec sunt scandalizati de ta-
ta paupertate: sed per amplius in fide
roborati sunt. Et ceperunt predicare
marie et ioseph et cunctis assistentibus
illam quam viderant claritatem et que au-
dierant angelicos hymnos [et omnes
qui audierant mirati sunt de his que di-
cebantur a pastoribus ad illos] Glo. non
solum mirabantur de incarnationis
mysterio: sed etiam de tanta pastorum
attestatione quam simplices nescirent
fingere inauditam: sed simplici facili-
tate vera predicarent [maria autem con-
seruabat omnia verba hec] scilicet quicquid
angelus ei retulerat gabriel. quicquid
a pastoribus audierat. quicquid expta-
fuerat [conferens in corde suo] Lyc. illa
collatio erat marie valde delectabi-
lis et toti ecclesie utilis: quia secundum quod di-
cit hieronymus in sermone de assumptione
beate marie virginis. ipsa post ascensionem
filij sui remansit ad tempus in terris cum
apostolis ut eos plenius instrueret de ver-
bo incarnato de quo plenius erat edo-
cta per spiritum sanctum et omnia familiari-
ter viderat et tractauerat vniuersa propter quod
melius exprimere poterat. quia quod melius
nouimus melius et preferimus [et reuersi
sunt pastores] scilicet ad gregem suum [glori-
ficantes] scilicet corde [et laudantes]. id est ore
[deum] de beneficio toti mundo collato ge-
neraliter et eis osteso specialiter [in om-
nibus que audierant] scilicet ab angelis [et
viderant]. id est propriis oculis suis [sicut di-
ctum est ad illos] scilicet per angelum quem
annunciavit eis natiuitatem christi.

**¶ In missa diei euangelium se-
cundum Iohannem. i. cap.**

In principio erat ver-
bum: et verbum erat apud
deum: et deus erat verbum.
hoc erat in principio apud deum
omnia per ipsum facta sunt: et
sine ipso factum est nihil. **¶ Ad**

b

factum est in ipso vita erat:
et vita erat lux hominum: et lux in
tenebris lucet et tenebre eam
non comprehendunt. Fuit homo
missus a deo: cui nomen erat
iohannes. Hic venit in testi-
monium ut testimonium perhi-
beret de lumine: ut omnes cre-
derent per illum. Non erat
ille lux: sed ut testimonium
perhiberet de lumine. Erat lux
vera quae illuminat omnem hominem ve-
nientem in hunc mundum. In mun-
do erat et mundus per ipsum fa-
ctus est et mundus eum non co-
gnovit. In propria venit: et sui
eum non receperunt. Quoties
autem receperunt eum dedit eis
potestatem filios dei fieri: his qui
credunt in nomine eius. Qui non
ex sanguinibus neque ex vo-
luntate carnis neque ex volun-
tate viri: sed ex deo nati sunt.
Et verbum caro factum est: et
habitavit in nobis. Et vidi-
mus gloriam eius gloriam quasi
unigeniti a patre plenum gra-
tie et veritatis ¶ Postilla

¶ In principio erat Verbum: et
verbum. Joh. i. Tho. Iohannes euā-
gelista per contemplationem ceteris euā-
gelistis altius elevatus versat prin-
cipaliter circa verbi divinitatem. cum
alii principaliter describunt eius huma-
nitatem. Et primo ostendit verbi excellē-
tiam prout videtur in seipso dicens. [In prin-
cipio erat verbum] An augustinus in patre
erat filius vel in eternitate erat fili-
us vel in patre filius eiusdem substantie
cum eo [et verbum erat apud deum]
id est coeternum et coequale ipsi [omnia

per ipsum facta sunt] Tho. omnia visi-
bilia et invisibilia spiritalia et corporalia [et
sine ipso factum est nihil] Bonaventura pater
sine verbo nihil facit. unde dicit [et si-
ne ipso] super verbo omnia faciente [factus
est nihil] naturaliter subsistens propter
peccatum quod deficit ab ente [quod fa-
ctum est in ipso] scilicet verbo. i. incarnatio
passio resurrectio et homo [vita erat]
causa vite nobis. Iohannis. xi. Ego sum
resurrectio et vita: sic exponit scilicet hy-
la. [et vita erat lux hominum] scilicet quod ho-
mines illuminat et videre facit. An-
dreas in psalmo. Signatus est super nos lu-
men vultus tui domine. unde Augustinus. sicut
enim non videt oculus nisi a luce corpa-
li illuminetur: sic non videt intellectus
nisi a lumine spiritali illuminetur [et lux in
tenebris lucet] scilicet cum peccatores facit ve-
ra intelligere [et tenebre eam non com-
prehenderunt]. i. infidelitatis tenebris
obtenebrati ipsum non cognoscunt [Fuit
homo missus a deo] hoc ponit comen-
dationem percuriosus: scilicet iohannis bap-
tiste. d. Malach. iij. Mat. xi. Marc. i.
Ecce ego mitto angelum meum ante fa-
ciem tuam qui preparabit viam tuam ante te
[fuit homo missus a deo] scilicet ad bap-
tizandum et ad predicandum. unde ea que lo-
quitur non loquitur a seipso: sed ex deo
qui eum misit. et ideo verba eius sunt
recipienda quasi verba dei [cui nomen
erat iohannes] Tho. iohannes inter-
pretatur in quo est gratia. et ideo compe-
tebat sibi hoc nomen: quia maxime in
christo gratia divina abundavit. unde Luc. i.
Spiritus sancto replebitur adhuc ex utero
maris sue [hic venit in testimonium
ut testimonium perhiberet de lumine]
.i. de iesu christo nato de virgine: sicut
radius nascitur a sole sine aliqua eius
corruptione vel diminutione. Officium
enim eius fuit testificari de christo: quare
vera lux ut eius testimonio illustraret: et
sic omnes in ipsum crederent: et hoc est quod
sequitur [ut omnes crederent] scilicet in ipsum
[per illum] scilicet iohannem [non erat il-
le lux] sed tantum testis illius luminis.
unde sequitur [et ut testimonium perhiberet

de lumine] .i. de incarnata diuinitate
[erat lux vera] .i. naturalis fōs toti
luminis p̄ essentiā [que illuminat oēs
hoīez vententē in hunc mundū] Lp.
Q̄tum est in se: q̄ si aliqui non sint il-
luminati hoc est q̄ se subtrahunt
ab īfluētia hui⁹ lucis. vñ Criso. Pa-
ratus est illuminare: s̄ non oīs illu-
minant: q̄ claudunt vitā lumis. Exē-
plum de ceco exīte in sole [in mūdo
erat] p̄ p̄ntiā diuinitatis q̄ nō est loc⁹
vbi non est deus [et mūdos eū nō co-
gnouit] .i. pctōres mūdi aliter veniē-
tes [in p̄p̄ia venit] .i. in mundū qui
est su⁹ v̄ipote ab eo fact⁹. Beda. In
mūdo erat p̄ diuinitatē: in mundū ve-
nit p̄ incarnationē: venire quippe v̄-
abire est humanitatis: et manere di-
uinitatis. vñ sensus ē: venit .i. visibilis
apparuit per incarnationē [et sui euz
non receperūt] .i. iudei q̄ dicunt sui:
q̄ sc̄bz carnē erat ex eoz ḡnē: q̄ de se-
mine dauid q̄ erat rex israel vsq̄ in
sempiternū: sc̄bz illd̄ Deut. xxvi. Ele-
git te d̄ns ī p̄p̄m peculiare [et sui] .i.
iudei [cū] sc̄bz cōditore suū [nō recepe-
rūt] .i. p̄ fidē: q̄ pauci de iudeis opa-
ratiue crediderūt xp̄o. vñ Isa. i. Fili-
os enutriui et exaltaui etc. [Quotq̄
aut̄ receperūt eū] Sor. siue iude⁹: siue
gētilis: siue nobilis: siue ignobilis: si-
ue femīa: siue masculus: siue puer: si-
ue senex [repperūt eū] p̄ fidē creden-
do [dedit eis p̄tates filios dei fieri] p̄
ḡnationē baptismi qui non dat nisi
p̄fidentibus fidē xp̄i p̄ se si sunt adul-
ti: vel p̄ aliū si sunt puuli et in hoc no-
tat magna charitas dei .i. Joh. i. iij.
Videte q̄lem charitatē dedit nob̄ pa-
ter etc. Et insup magna vtilitas hoīs
vñ Ro. viij. Si filij et heredes etc. Sed
posset q̄ri q̄bus data fuit hec p̄tās. id
circo subdit [his q̄ credūt ī noīe ei⁹]
q. d. his q̄ credūt xp̄m esse ver⁹ deū et
verum hoīem. Et istis data ē p̄tās q̄
sunt filij dei. q̄ autē ista ḡnatio sp̄ualis
differt a carnali ḡnatio: cōdit euā-
gelista dicēs [q̄ non ex sanguinib⁹ ne-
q̄ ex volūate carnis: neq̄ ex volūta-

te viri: s̄ ex deo nati sunt] Sor. q. d.
hi sunt filij dei: nō q̄ ḡnant ex cōmix-
tione sanguinū viri et femīe: cōcupi-
scēta viriusq̄ mouēte actū ḡnatiois:
s̄ p̄ gratiā adoptiois ī baptisimo. vñ
Joh. i. iij. Q̄d natū est ex carne caro ē
et q̄d natū est ex sp̄u sp̄s ē [et vñ ca-
ro factū est] .i. de⁹ hō factus ē [Et ha-
bitauit ī nob̄] Tho. i. Inter nos hoīes
[et vidim⁹ gl̄iaz eius] sc̄bz ī miraculis
sicut est suscitatio mortui: illuatio ce-
ci: et sic de aliis: et etiā viderūt q̄ crea-
ture obediebant ei ad nutū suū sicut
d̄no et creatori. vñ hoīes ī nauī exītes
euz ap̄tis q̄n̄ oīa est magna tēpestas
dixerūt vt h̄i Mat. viij. Qualis est h̄
q̄ v̄eti et mare obediūt ei. S̄z posset
queri q̄lem gl̄iam. R̄ndet euāgelista
[Gl̄iaz q̄si v̄nigenitū a p̄re] nō sicut vi-
dem⁹ gl̄iaz alioz p̄phetaz et sc̄toz: s̄
talē et tātā vt decet v̄nigenitū q̄ xp̄s
cōiter miracula faciebat īpando: vt p̄z
ex discursu euāgelij p̄ q̄d oīdebat q̄
illa faciebat virtute p̄p̄ia: sicut deus
q̄ est ops. Propter hoc d̄r Lu. vi. q̄
xtus de illo eribat et sanabat oēs [ple-
num gratie] Tho. vt remittat pctā [et
x̄itatis] vt impleat p̄missa

Domínica infra oc. natiui- tatis domini.

In illo tpe. Erat io-
seph et maria m̄r ie-
su mirātes sup̄ his q̄
dicebant de illo. Et b̄ndixit
ill̄ symeon: et dixit ad mariā
m̄rez ei⁹ Ecce posit⁹ est hic ī
ruinā et in resurrectōez mul-
torū in isrl̄ et in signū cui con-
tradicef. Et tuā ip̄ius aīam
p̄trāsibit gladi⁹ vt reuelen̄t
ex mltis cordib⁹ cogitatōes
Et erat anna p̄phetissa filia
phanuel d̄ t̄bu aser. h̄ p̄ccesse-
rat ī dieb⁹ mltis et vixerat cū
viro suo ānis septē a x̄gitate
hui

sua: et hec vidua vsq; ad an-
nos octogintaquatuor q̄ non
discedebat de tēplo ieiunijs
et obsecratōibus seruiēs no-
cte ac die: et hec ipsa hora su-
perueniēs confitebatur dño et
loq̄batur de illo oībus q̄ expe-
ctabāt redemptionē isrl̄. Et
vt p̄fecerūt oīa sc̄dm legem
dñi reuersi sunt ī galileā ī ci-
uitatē suaz nazareth. Puer
autē crescebat et cōfortabatur
plenus sapiētia: et gratia dei
erat in illo. ¶ Postilla

¶ Erat ioseph et maria mater
iesu etc. Lu. ij. Hysto. huius euā. facta ē
anno incarnationis xpi p̄mo. iij. nonas
februarij. feria. v. luna. xi. iditioe. iij.
Ante initiū illius euāg. scribit sc̄us
Lucas in eodē ca. q̄ symeon accepit
puerū iesum in vlnas suas et b̄ndixit
deū et dixit. Nūc dimittis seruū tuū
dñe in pace. Quia viderūt oculi mei
salutare tuū etc. Tūc sequitur euāg. ho-
diernū. Erat ioseph et maria mater iesu.
Et euāg. hodiernū factū est in die
purificationis marie. s. quadragesimo
die post natiuitatē xpi. Et ī hoc euā.
ponitur penitū xpi admiratio di. [Erat
ioseph] q̄ erat pater putatiū xpi. Lu.
ij. Et ipse iesus erat incipiens q̄si an-
noz. xxx. vt putabatur filius ioseph vel
q̄ nutricius eius sicut nutrix pueri
dñi mater eius [et mater iesu] sc̄z vgo
maria [mirantes sup̄ his q̄ dicebant
de illo] tūc a symeone et ab āna vidua
et p̄us a pastozib; in nocte xpi et etiaz
a regibus quos stella adduxit ad xp̄m
xij. die post natiuitatē xpi [et b̄ndixit
illis symeon et dixit ad mariā matrē
eius] dicit autē ad mariā magis q̄ ad
ioseph: q̄ ad eam magis p̄nebat de
puero: q̄ ip̄a erat vera mater xpi [Ec-
ce hic]. i. xps [positus est]. i. a deo sta-
tutus [in ruinā et in resur. mul. ī isrl̄]

Soz. In ruinā non credentiū: et ī resur-
rectionē multoz. s. credentiū. Itēz in
ruinā vitioz et in resurrectionē virtu-
tum [et in signum]. s. federis inter ho-
mines et deum [cul. p̄radice] a sacer-
dotibus et legisperitis et phariseis et
multis alijs q̄ negauerūt eū esse ve-
rum messiā et mediatorē dei et hoīm
[et tuā ip̄tus aīam p̄transibit gladiū]
.i. dolor dñice passionis. Non enī po-
tuit videre filiū suū crucifigi sine affe-
ctu doloris matrū. Damasc. dolores
quos effugit maria pariēs hos tēpo-
re passiōis xpi sustinuit. ex his p̄z q̄
mat̄ fuit martyriū beate marie vgl̄
nis q̄ alioz sc̄toz. vñ hiero. in sermo-
ne de assum. b. ma. vginis dicit q̄ q̄
in parte ip̄assibili passa est pl̄ q̄ mar-
tyr fuit: q̄ alij martyres passi sunt in
corpe et ista ī corde [vt reuelent̄ ex m̄-
tis cordib;]. i. ex multoz cordib; [co-
gitatōes] q̄ prius occultabant. Nam
tempe passiōis xpi patuit malicia sa-
cerdotuz: odiū iudeoz: duritia pp̄li:
iconstātia pilati: auaricia iude: pusil-
lanimitas petri et alioz ap̄toz: et p̄stā-
tia fidei ī maria vGINE. Vy. Vz beata
virgo ex passione xpi marie afflictā
fuerit tñ in fide immobilis et firmē ste-
tit. alij sūt ap̄li et discipuli q̄ tñlib; so-
lidi dicuntur dubitasse et circa hāc fidē
fluctuationē diuersaz cogitationum
habuisse vsq; dū viderūt ip̄m a mor-
tuis resurrexisse [et erat anna p̄phe-
tissa] q̄ donuz p̄phetie habuit [filiā
phanuel de tribu aser] Soz. q̄ fuit pa-
triarcha et inūero. xij. p̄tarchaz octa-
uus. et sic cōmēdatur sc̄tā āna a gn̄is
nobilitate [hec] sc̄z anna [p̄cesserat ī
diebus multis et vixerat cū viro suo
annis septem]. s. non diuidendo car-
nem suam cūz alto. vñ Gen. ij. Erunt
duo in carne vna [a virginitate sua]
q̄ vsq; ad matrimoniū virginitatez
suz seruauit [et hec vidua erat vsq;
ad. lxxij] hic cōmēdatur q̄ tam lon-
go tempe in viduitate p̄mansit. et q̄-
uis iuuenis fuit q̄ vir suus abiit: tñ
alium virum non duxit [que non d̄-

scibat de tēplo] **L**y. q̄ nō ibi semp̄ es-
set sed frequēter: sic incōgruo tpe sol-
licite frequentanti eccliam dī cōi mō
loquēdi: talis sp̄ ē in ecclia [ieiunijs]
q̄bus incentiuū carnis rep̄mitē [et ob-
secrationibus]. i. in sacris orōnibus
q̄bus mēs in deū eleuā [seruiēs no-
cte ac die]. i. valde frequenter [et hec
īp̄a hora supuentēs] sc̄z in die purifi-
cationis marie. **L**y. non a casu vel a
dispositione hūana: sed sp̄s sancti re-
uelatōe: sicut dictū est de simeone [cō-
fitebā]. s. gr̄as agēs de tanto b̄nficio
[et loq̄. de illo oībus q̄ expe. re. isrl̄]. i.
pp̄li israelitici. annuncians eis natū
esse saluatorē mūdi [et vt p̄fe. oīa sc̄z
le. dñi] sc̄z maria et ioseph: sc̄z nihil o-
mittētes: q̄uis nō tenerent [reuerſi
sunt ī gali. ī ciuitatē suam nazareth.
Puer aut̄ crescebat]. s. in ī corpe fm̄
q̄ hō [et p̄fortabat] augmēto roboris
quo ad corp̄ [plen̄ sapia] q̄ ī eo sūt
oēs thesauri sapie et scie absconditi [et
gr̄a dei erat in illo] **L**y. q̄ totā plenti-
tudine gr̄e habuit ab instāti sue cōce-
ptionis. Sed q̄tum ad ostēsiōē ī ef-
fectu magis appebat sc̄m q̄ ille in
corpe crescebat. vñ **Theophil̄** dicit.
Si x̄ps a iuuentute sua oēm sapiam
suaz demonstrasset visum fuisset q̄s
p̄digiū. q̄ ergo crescebat: nō sic intel-
ligēdū est quod q̄s aliquo tpe minus
habuiss̄ de gr̄a et sapia: et postea horū
recepit incrementū: q̄ plen̄ fuit di-
uinitate sapia et scia ab instāti sue cō-
ceptiōis. dī aut̄ notāter [crescebat]. i.
crescere videbā sic m̄n̄ nūc magis
suā sapiam manifestās et gr̄am sicut
sol q̄uis eiusdē lucis et caloris sit ma-
ne sicut in meridie tñ crescē et augeri
dī quo ad eos q̄ magis ei⁹ lucē et ca-
lorē p̄cipiūt. Et tuā ip̄ius aiām p̄transibit
gladius. Sciendū q̄ gladius simeo-
nis nontes p̄transiuit aiām virginis
marie tpe passionis x̄pi. Primo q̄n
audiuit eum captū et ligatū esse a iu-
deis et p̄mo p̄ntatuz anne: postmodū
cayphe. Sec̄do q̄n ī die pasceus hora

tercia vidit eum exte crucē portantē
inter duos latrones cōspurū: et flagel-
latum: et coronatū: vadentē ad locum
passionis et mortis sue festināter. Ter-
cio quādo vidit eū exui undum et sup
crucē clavis affigi. Quarto q̄n vidit
eū cruce eleuari a sacerdotib⁹ iudeo-
rū et ab alijs p̄tereuntibus ei iudicia
inferri di. **E**ah qui destruis tēplum
dei et in triduo reedificas illud. Alios
saluos fecit. seip̄m non pōt saluare: si
filius dei est descendat nūc de cruce.
Quinto quādo audiuit euz petere bi-
bere: et nō potuit habere haustū aque
sed datus fuit sibi vinū felle mixtum
Sexto q̄n vidit eū p̄e maximo dolo-
re lachrymantē et dicentē: deus meus
deus me⁹ vt qd̄ me dereliq̄sti. Septi-
mo q̄n p̄e magna pena clamās ī cru-
ce voce magna emisit sp̄m. Octauo
q̄n post eius mortē vidit cor ei⁹ lācea
p̄forari. Nono quādo corpus eius de-
positum est de cruce tunc iesus x̄pm
filiū suū ī brachia sua suscepit: et oscu-
lata est omnia vulnera eius.

In octaua natiuitatis dñi
euāgelii sc̄m **Lucā. ij. ca.**

In illo tēpe. Postq̄
cōsumati sūt dies oc-
to vt circūcideretur
puer vocatū ē nomē ei⁹ ies⁹.
Qd̄ vocatum est ab angelo
p̄usq̄ in ytero conciperetur.

Postilla

Postq̄ consumati sūt dies
octo **Lu. ij.** Quo die hoc euāgelii fa-
ctum sit: audis q̄ die octauo a natiui-
tate x̄pi. Ante iūtiū illi⁹ euāgelij scri-
bit sc̄us **Lu.** q̄ reuerſi sunt pastores
sc̄z postq̄ iuenerūt mariā et ioseph et
infantē positū in p̄sep̄io: glorificantes
et laudātes deū in oībus q̄ audierant
et viderāt sicut ad illos est dictū a pa-
storibus. Et tūc statim sequitur illud
euāgelij. [Postq̄ cōsummati sunt dies
octo. **For.** hodiernū euāgelium est

biii

brevissimū in littera: s; p̄fundissimū
ī sn̄. 3. Cōi noīe ⁊ vocabulo vocat̄ fe-
stivitas ista nouus ānus: ⁊ merito q̄
x̄ps q̄ nouus hō p̄pter nos fact⁹ est:
nouū sanguinē ī sua puericia hodie
īcepit effundere: q̄n̄ hodie circūcisus
fuit. Sciēdū q̄ hodie recolimus tria
festa q̄ tangunt̄ in euāgē. hodierno.
Primo octauā natiuitatis x̄pi ⁊ hoc
exp̄m̄ē notāter cum dī [Postq̄ p̄sū
mati sunt dies octo] s; a natiuitate
x̄pi cōputando. Secūdo in circūcisione
x̄pi cuz dī [vt circūcideret̄ puer] sic eī
p̄ceptuz fuerat Gen. xvij. Infās octo
diez circūcider̄ in vobis ⁊c. ⁊ ī nouo
testamēto baptisamur loco circūci-
sionis. Tū x̄ps dicit in nouo testamē-
to. Jo. iij. Illū q̄s renatus fuerit ⁊c.
vñ Bedā sup̄ p̄nti euā. Illud q̄d nūc
facit baptism⁹: hoc tūc fecit circūcisio
Tercio salutiferi noīs īpositionē cuz
dī [vocatū ē nomē ei⁹ iesus q̄d voca-
tū est ab angelo p̄usq̄ in vtero], s. vir-
ginis [cōciperet̄] vt p̄tz Lu. i. Vocab̄
nomē eius iesum. Similiter āgelus
dixit ad ioseph: vt p̄tz Mat. i. Vocab̄
nomē ei⁹ iesū. t̄p̄e eī saluū faciet p̄p̄z
suū a peccatis eorū. Queritur si iei⁹
ē saluator q̄re tūc nō oēs hoīes saluāt̄
Rādetur q̄ hoc accidit ex p̄te iesu: s;
ex culpa īp̄ius hoīs. Exemplū istius
ponit prius sic: si q̄s ad ostium vnus
pulset ⁊ nō ingrediatur hoc nō est ex
culpa pulsātis: s; nō apertētis: sic si ie-
sus ad ostiū cordis pulset ⁊ si nō īgre-
ditur: non est dei ītrare volētis. s; ho-
minis aditum p̄hibētis. vñ Apo. iij
Ego sto ad ostiū ⁊ pulso ⁊c. Tū sanct⁹
dyonisius: q̄ enī sol domū exīte clau-
sa fenestra non illumīat nō est culpa
solis sed hominis fenestrā nō apien-
tis. Terciuū exemplū ponit Ansel. si
enī porrigo tibi pomū ⁊ tu non acci-
pis q̄ nō habes pomū non est culpa
mei dantis s; tui nō accipiētis. Nō dī
ad Heb. xij. Videte ne quis desijt gr̄e
dei ⁊c. Circa hoc euangeliū vbi dicit̄
vocatū est nomē ei⁹ iesus. Notandū
q̄ papa iohannes. xxiij. statuit vt qui

cūq; in missa q̄i nomē iesus nomina-
tur genuculatus fuerit vel qui tunc
tondit pectus vel inclinās facit reue-
rentiā hūc sanctissimo nomini iesu
obtinēt. xx. dies indulgentiarū: p̄t
de hoc habetur publicuz īstrumen-
tum littere autētice. Item notandū
q̄ hodie scdm̄ Augu. in sermone de
Iak. ianuarij. pagani olim maximuz
habuerunt festū in Iak. ianuarij. Iak.
ianū crediderunt quēdam deum esse
et duas facies ei figurabant: vnam a
p̄te ante in signum futuri anni: ⁊ aliā
a p̄te post in signum preteriti anni.
Tū enī quidā sexus vestes suas mu-
tauerūt: alij faciē: alij p̄cudū vestes
induerunt: alij canticis luxuriosis ce-
cinerunt: alij auguria seruabant: alij
mensas nocte parabant credētes sa-
cietatē futurā fructuum: alij strenas
id ē iocalia tradiderūt amicis hodie
p̄mo mane in signū boni anni: q̄ oīa
p̄ x̄po dimittere debemus et similia
circa ecclesias et dei cultum comple-
re debemus.

In epiphania dñi euāgeli-
um scdm̄ Matheum. ii. cap.

Quin nāt⁹ esset iesus
in bethleē iude ī die
b⁹ herodis regis ec-
cemagi ab oriēte vnerunt
hierosolimā dicentes. Ubi
est qui nāt⁹ est rex iudeorū:
vidimus enī stellam eius in
oriēte: ⁊ venimus adorare
eū. Audiēs aut̄ herodes rex
turbatus est ⁊ oīs hierosoli-
ma cum illo: ⁊ cōgregās oēs
p̄ncipes sacerdotū ⁊ scribas
p̄p̄li: sciscitabatur ab eis vbi
x̄ps nasceret̄. At illi dixerūt
In bethleē iude: sic enī scri-
ptum est p̄ p̄phetam. Et tu
bethleē terra iuda: nequaq̄

minima es in principibus iu-
da. Ex te ei eriet dux qui re-
gat pplz meū isrl. Tūc hero-
des. clā vocatis magis dili-
gēter didicit ab eis tps stel-
le q̄ apparuit eis. Et mittēs
illos i bethleē dixit. Ite z di-
ligēter i terrogate de puero
z cū iueneritis renūciate mi-
hi vt z ego veniēs adorē eū
Qui cū audissēt regē abiēit
Et ecce stella quā viderāt in
oriēte antecedebat eos vsq̄
dū veniens staret supra vbi
erat puer. Vidētes autē stel-
lā gauisi sūt gaudio magno
valde: z i trātes domū iuene-
rūt puez cū maria m̄re ei⁹: z
p̄cidētes adoraueit eū: z ap-
tis thesauris suis obtulerūt
ei munera aurū: th⁹: z mirrā
Et r̄iso accepto i sōnis ne re-
dirent ad herodē: p̄ aliam vi-
am reuersi sunt in regionem
suam. **¶ Postilla.**

¶ Ubi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeoz
Math. ij. Ante initiū illius euā. scri-
bit sc̄us Mathe. in p̄cedēt. ca. q̄ cū
esset despōsata m̄re iesu maria ioseph
anteq̄ cōuenirēt iuenta ē in vtero ha-
bēs de sp̄s̄ciō: ioseph autē vir ei⁹: cū
essz iust⁹: z nollet eā traducere voluit
occulte eā dimittere: hoc autē eo cogi-
tāte āgel⁹ dñi i somnis appuit ei di-
iōseph fili dñi noli timere accipe ma-
riā cōiugē tuā qd̄ enī in ea natū est d̄
sp̄s̄ciō est: piet autē filius ei: vocabis
nomen eius iesum: ipe enī saluz fa-
ciet pplm suum a peccatis eoz. Tūc
postmodum sequit̄ euā. hodiernum
[Cum ergo nat⁹ essz iesus] sup. dul-
cis salustoz de maria virgine sc̄m

humanitatē [i bethleē iude] hoc
d̄ ad d̄riam alteri⁹ bethleē q̄ est i ga-
lilea in tribu zabulon de q̄ h̄ Josue
xix. [in diebus herodis]. s. ascalonite
q̄ fuit gētil⁹ z ydume⁹ z p̄m⁹ rex alie-
nigena i b̄terz z sup pplz iudaicū cō-
stitut⁹. Pro quo sciendū q̄ tres fue-
rūt herodes. s. ascalonita. ātipas. z a-
grippa. vñ versus. Ascalonita necat
pueros. ātipas iohannē. Agrippa ia-
cobū: mittēs i carcere petrū. Itē scien-
dū q̄ xp̄s tūc tps natus ē cūz primo
ablatū fuit regnū a iudeis z quando
alienigena regnavit: vt ipleret p̄phe-
tia iacob Ge. xlix. Nō auferet̄ sceptrū
de iuda nec dux de femore ei⁹: donec
veniat q̄ mittēdus ē et a tpe illo q̄ ia-
cob p̄phetauerat p̄phetiā illā fluxerit
M. clv. anni [ecce magi ab oriente] q̄
dicunt̄ magi. p̄pter magnitudinē sa-
pientie et scie [venerūt hierosolimā]
sc̄oz glo. eo q̄ crediderūt: qz tal puer
non nisi in vbe regia nasci debuisset
[dicentes vbi est q̄ nat⁹ est rex iudeo-
rum] xp̄s rex iudeoz ē dicit⁹: qz ad ip-
sos sp̄s̄ciō est miss⁹: vt h̄ Ma. xv. Nō
suz missus nisi ad oues q̄ zc. Itē qz cū
eis nutrit⁹ z cōuersat⁹ ē. s. i nazareth
vt h̄ Lu. iij. Notādū q̄ ille titul⁹ a-
trib⁹ regib⁹ ē hodie nūciat⁹: z a pyla-
to i vbe pasceus p̄firmatus qm̄ fecit
scribi titulū z cruci affigi Ies⁹ nazare-
nus rex iudeoz [videmus eī stellā ei⁹
i oriēte et venim⁹ adorare eū] vñ au-
di. Magi traditōez balaā seq̄bātur q̄
dixit. vt h̄ Mt. xxiij. Oretur stella
ex iacob. Et sc̄m criso. cū magi sup
mōtē d̄ d̄ victoriat̄ p̄sisterēt z deū ado-
rarēt: stella ad ierar pueri crucē in ca-
pite h̄nt̄ eis appuit: ex cui⁹ aspectu
erāt valde gauisi vt suis tps merue-
rūt vidē stellā illā quā p̄pha balaā lō-
gis tps an̄ p̄dixerat et statū arripiē-
tes iter stella aūcedēte eos veniēt ad
puerū adorādū: z mūera ei offerēda: z
illa stella n̄ tū i nocte s̄ etiā i media
die app̄bat: et solis radios vici in
claritate qd̄ nō est virtutis aliarum
stellarum. Ful. Puer natus nouan-

bui

Stellam fabricauit. Sz quomō in. xiiij. diebus tā cito uenerūt ab oriēte i hie rusalē q̄ est i media pte mūdi ista. Bū det remig. q̄ puer ad quē iuerūt po- tuit eos tā i breui spacio t̄pis ad se re ducē. vñ Aug. dicit q̄ tres magi iter unius anni i tredeciz dieb⁹ pegerunt [audiēs sūt herodes rex]. s. regez na tū iudeis de gñe iudeoz cū ip̄e eēt y- dumeus et de alia gente [turbat⁹ est] ti mēs ne regno reuoluto ad iudeos ip̄ se expellereēt a regno: et semē eius p⁹ ip̄m. Ideo scbz greg. sup Math. Co- dices q̄bus genealogia iudeoz textē cremauit [et oīs hierosolima cū illo] cā timoris: ne rex nat⁹ regiōes et pplz ueraret et aggrauaret [et congregās oēs principes sacerdotū et scribas ppli] q̄ erāt legi doctores [sciscitabat ab eis ubi xps nasceret. Et illi] sicut p̄iti in lege rāderūt [in bethleez iude. Sic ei scriptū est p̄ pphetaz] Mich. v. [et tu bethleem terra iuda nequa q̄ mīma es in p̄ncipib⁹ iuda ex te eriet dux q̄ regat pplm meū isrl] vñ in ps. xlvij. Ipse reget nos in sc̄a. vñ leo papa. xps q̄ serui formā accēperat et nō uenit iudicare sed iudicari: bethleez p̄- elegit natitati et hierosolimā passioni [Tūc herodes] Lyr. cognito loco na- tiuitatis xpi ex iudeoz rūsos [clā voca- tis magis diligēter di dicit ab eis t̄ps stelle q̄ apparuit eis] Dicit em̄ claz. i. occulte: cum esset alienigena nō con- fidebat de iudeis: et ideo uoluit suum cōsiliū eos latere [et mittēs eos i beth- leez dixit. Itē et diligenter interroga- te de puero: et cū inueneritis renūcia- te mihi ut et ego ueniēs adorem euz] Lyr. Spondet falsuz obsequiū ut fa- cilis eos decipiat: et ad redeūdū ad ip̄m inducat. Baba. Finxit se uultu et x̄bis eū adorare uelle quē inuida co- gitatiōe tractabat occidere [Qui cū audissent regē abierūt] recedētes de hierl̄m ut irēt x̄sus bethleem [et ecce stella quā uiderant in oriente antece- debat eos] vñ Criso. sup Math. Ex hoc oñdiē q̄ cū stella duxisset magos

In hierl̄m abscondita ē ab eis: ut reli- cta stella cogereēt de xpo interroga- re ut ip̄i magi q̄ prius fuerāt cōmou- celesti signo cōfirmareēt ex dicto p̄- phetico et ex doctorū hebraicorū respō- so sicut iā supra dictū est [vsq̄ dū ueni- ens staret supra ubi erat puer] stetit em̄ super caput pueri. q. d. hic ē: ut q̄ loquēdo mōstrare nō poterat stando monstraret [et intrantes domū]. i. ob- uersorium ubi puer natus fuerat [is uenerūt cū maria matre ei⁹] p̄ie cre- diē cū brā uirgo ante diuersoriū equi- tatū magnū uidisset recepit puerū de p̄sepio sup gremiū et i brachia sua ut sic se matrē pueri ostēderet. Baba. di- uino autē nutu factū est q̄ abiret ioseph ne aliqua occasio male suspitō- nis daret gentib⁹ [et p̄cidentes adora- uerūt eū] Lyr. ex quo p̄tz q̄ cognoue- rūt ip̄i⁹ diuinitatē p̄ diuinā reuelati- onē. Cū em̄ uiderāt puez p̄anis uil- b⁹ uolutū in gremio pauperis m̄ris positū nullū regie dignitatis hūane h̄ntē signū: nō ē uerisise q̄ talē reuerē- tiā ei exhibuissēt nisi aliqd supra ho- minē cognouissent. vñ Criso. Puez uiderunt hoīem agnouerūt redēpto- rem illuminati in fide credētes hūc puerū esse saluatorem mūdi quē que- sserāt [et aptis the. su. ob. et mu. aurū thus et mirrā] Lyr. Ista tria obtulit q̄- libet istoz. s. aux ad sustentationē pau- peris m̄ris et filij. thus p̄tra fetorē lo- ci: mirrā ad cōsolanda mēbra pueri. Itē per aux significabat regiā digni- tatē: per mirrā hoīs mortalitatem: q̄ mirra solent inungi corpora mortuo- rū: per thus ipsius dignitatē: q̄ thus ad honorē diuinū p̄cremat. Item q̄ magi a puero habuerūt triplicē sub- stantiā. s. corpus: aiā: et res t̄pales. fe- cerūt igif homagiū regi puero nato de corpe: q̄ p̄ciderūt i quo notat eoz rū magna hūilitas: et in hoc rephē- diē supbia illoz x̄pianoz qui nō fle- ctūt genua sua i eleuatiōe corpis xpi in missa. De aiā q̄ adorauerūt eū: in quo notat eoz fides: de suba t̄pali: q̄

ei mūera obtulerūt. plus em̄ nō h̄z hō
nisi corp⁹: aīaz: r̄ t̄palia. Seq̄t̄ [r̄ n̄so
accepto] sc̄z p̄ āgelū [ne redirēt ad he
rodē p̄ aliā viā reuersi sūt i regione
suā] Lxx. pacto obseq̄o: qz descēderūt
ad mare. r̄ inde p̄ nauē trāsfretantes
abierūt i tharsū. qd̄ cognoscens herodes
irat⁹ postea naues tharsensū in
cēdit: sc̄z q̄ fuit p̄phetatū p̄ d̄d̄ i ps̄
xlvij. In spū vehemētī cōteres naues
tharsa. An̄ circa p̄is euāg. vbi d̄r in
dieb⁹ herodis regis. Hic q̄rif̄ q̄re nō
dixit i dieb⁹ octauiant cesarī. R̄ndē
euāgelista h̄ d̄xit vt videat̄ i plēta p̄
phētia iacob q̄ h̄etur. Gen. xlix. Non
sufereſ sceptrū de iuda nec dux de fe
more ei⁹: donec ventat̄ q̄ mittēd⁹ ē: s̄z
iā ablatū erat sceptrū de iuda: qz iste
herodes erat alienigena r̄ erat p̄m⁹
rex iudeoz. r̄ sic euāgelista p̄bat xp̄s
venisse ex triplici p̄phētia iacob q̄
p̄phetauerat tēpus xp̄i vt iā dictū ē
r̄ ex p̄phētia Mich. q̄ p̄phetauit de
loco. vt ptz. r̄ in euā. Et tu bethleē ter
ra iuda r̄c. r̄ ex p̄phētia balaam qui
p̄phetauit de ortu stelle: vt ptz. Nūc.
ri. xxiiij. D̄itē stella ex iacob. Mani
festū ē q̄ xp̄s natū eē: cuz oēs iste tres
p̄phētie vno t̄pē sint implete

Dñica īfra oct. epiphānie
euāgelii sc̄dm lucā. ij. ca.

In illo t̄pē. Cū fact⁹
essz iesus ānoz duo
decim: ascēdētib⁹ i l̄
hierosolimā sc̄bz p̄suetudinē
diei festi: cōsūmatissq̄ dieb⁹
cū redirent remāsit puer ies⁹
in hierusalē r̄ nō cognouērt
parētes ei⁹. Existimātes aut̄
illū eē i comitatu venērt iter
diei r̄ querebant eū inter co
gnatos r̄ notos r̄ nō inueniē
tes reuersi sunt in hierusalē
req̄rētes eū. Et factū ē post
triduū iuenerūt illū in tēplo

sedētē i medio doctoz audī
entem illos r̄ i terrogantem
eos. Stupebāt aut̄ oēs q̄ eū
audiebāt sup̄ prudētia r̄ r̄n̄
sis eius: r̄ vidētes admirati
sūt. Et dixit mater ei⁹ ad eū.
Fili qd̄ fecisti nobis sic? Ec
ce pater tu⁹ r̄ ego dolentes
q̄rebamus te. Et ait ad illos
Quid est q̄ me q̄rebatis ne
sciebatis qz i his q̄ p̄ris mei
sūt oportet me esse? Et ip̄i n̄
itellerūt x̄bū qd̄ locut⁹ est
ad illos. Et descendit cū eis
r̄ venit i nazareth: r̄ erat sub
ditus illis. Et mater eius cō
suabat oīa x̄ba hec in corde
suo r̄ iesus p̄ficiēbat etate r̄
sapia r̄ gr̄a ap̄d deū r̄ hoīes.

Postilla.

Cū factus eēt iesus ānoz
duodecim Lu. ij. Mysto. huius euāg.
factū ē āno xp̄i. xij. xvij. kal. maij. feria
iiij. luna. xv. Inditiōe. iiij. Cum euāge
lista lucas nobis declarasset quō xp̄s
fuit in templū presentat⁹: r̄ a symeo
ne r̄ ab anna vidua laudatus: sicut d̄
ctum est in p̄cedēti d̄nica. r̄ postq̄ de
clarauit quomodo xp̄s i egyptū por
tatus fuit in qua septem annos fuit.
Et cum iam rediisset de egypto post
mortem herodis r̄ fuisset iā. v. annis
cum parentib⁹ suis in nazareth [Fa
ctū est aut̄ āno. xij. [ascendētibus pa
rentibus suis hierosolimā sc̄dm con
suetudinē diei festi] Iudei em̄ ter ha
bebāt in anno p̄ceptū eundi in hieru
salē: i pascha qd̄ fuit festū azimoz: p̄
hoc festū recalebāt exitū r̄ liberatōez
de egypto. Sc̄so i p̄thecoste. p̄ qd̄ re
calebant memoriā legis date i. xl. die
ab exitu d̄ egypto. Tertio i scenophe
gia seu in festo tabernacloz: p̄ qd̄ re
calebant quō per. xi. ānos in deserto

habítábát in tabernaculis. In his fe-
stis quilibet vir tenebat se pñtare in hie-
rusalé cū hostijs a deo terminatis. de
multerib⁹ nō fuit pceptū. si tā comita-
bant viros suos bonū erat et laudabi-
le: sed qui erāt valde remoti poterāt
se in duob⁹ festis excusare sed nō de
festo pasche nisi necessitate infirmita-
tis. ergo dicit [ascēdētib⁹ illis] Jorda.
ad litterā qz galilea erat in plano vbi
nazareth fuit sita: in qua xp̄s fuit an-
nūciat⁹ et educat⁹. hierusalé autē erat
in mōtanis. et distat nazareth a hie-
rusalem p tres dietas. s; qz scōz Grego.
oīs xp̄i actio est nostra instructio. ergo
xp̄s hoc in. xij. āno fecit vt nobis exē-
plū daret vt etiā libenter ecclesias vi-
sitem⁹ [Cōsumat: isqz dieb⁹] scilz octo
pñtētib⁹ ad solēnitatē [cū redirēt]
scz maria et ioseph [remāsit puer ies⁹
ē hierusalé et nō cognouerūt parētes
eius]. i. nō aduerterūt qz remaneret.
et hoc est cōtra illos qz raro manent in
ecclesia vsqz ad finēz misse aut sermo-
nis sed dyabolo instigāte cito exeūt:
et in cymiterio vel foro stāt. et iuulib⁹
et qñqz nociuis sermōib⁹ se occupant
vt p; Joh. a. viij. Qui ex deo ē verba
dei audit: ppter ea vos nō auditis qz
ex deo nō estis [existimātes autē illuz
esse in comitatu] [Suil. filijs israel ad
festa cōfinētibus vel ad ppua redeū-
tibus: mos erat seorsum viros et seor-
sum femias incedere: pueri cū quolibet
parēte indifferēter ire poterāt: et ideo
maria putauit iesuz esse in comitatu
viroz. ioseph putauit eū esse in comi-
tatu mulieruz cū maria: et sic pdiderūt
iesum [venerūt iter vnus die]. i. in
eadē die qua redierūt de hierusalē
[et q̄rebāt eum] scz secūda die [iter co-
gnatos et notos et nō inueniētes eum
reuerſi sunt] scz tertia die [in hierusa-
lē rediētes eū] Et factū ē post triduū
inuenērūt illū in tēplo] nō in foro nec
in ludo sicut pueri iam solent inueni-
ri: sed in tēplo vbi dom⁹ orōnis ē [se-
dentem in medio doctoz audientē il-
los et interrogātem eos] R. y. vt meli-

us possiet oēs audire: et melius cū eis
cōferre hoc est em sapiētis primo au-
dire et post interrogare [stupebāt autē
oēs qz eū audiebāt]. i. valde miraban-
tur [sup prudētia et respōsa ei⁹] quia
altas inaudituz fuerat qz puer talis
etatis tam sapienter loq̄retur [Et vis-
dentes] scz maria et ioseph cū in me-
dio doctoz [admirati sunt et dixit ma-
ter eius ad eum] Fili quid fecisti nob̄
sic. ecce pater tuus] scz putatiuus vel
nutricius [et ego dolētes q̄rebam⁹ te]
. i. hic instruuntur parentes qualiter
se in correctiōe debeant habere ad fi-
lios vt cōtumeliosos et maledictos non
conturbent pueros suos: corripiendi
em sunt primo cum benignitate et si
nō iuuat tūc cum virga aspera: vt p;
prouer. xxiij. Non subtrahē a pue-
ro disciplinā: si em pcusseris eū virga
nō mouetur: et aiām eius de inferno
liberabis. Notandum qz nunq̄ legit̄
in euangelijs ioseph iesu locutū fuis-
se sed hoc semp marie virgini dimit-
tebat: quia ad ipsam tanq̄ ad veram
matrē p̄tinebat. Itē hic queritur q̄re
ioseph dicit̄ pater iesu cū nō genuer-
it eū Dicēdū qz dicebat̄ pater ei⁹ p-
pter tria. p̄rio pp hoīm opinionē vt
p; Lu. iij. vt putababat̄ fili⁹ ioseph.
Secūdo ppter ei⁹ nutritionē qz secū-
dū originē sic appellabāt̄ ioseph: scz
pater iesu vt nutricius ei⁹ fuit. Ter-
tio ppter cōiugales despōsationē. scz
ioseph et marie. Itā scōz augu. m̄ho
cōueniētius xp̄s dī filius ioseph qz si
esset aliunde adoptatus. Item quare
maria virgo p̄posuit ioseph ante se
dicēs. Pater tuus et ego dolētes q̄re-
bam⁹ te: cū tñ sit mater dei et regina
celi. R̄ndetur p̄rio ppter humilitatez
quā habebat excellētissimā. Secōdo vt
exēplū daret alijs mulierib⁹ honorā-
di viros suos [et ait ad illos: qd est qd
me q̄rebatis] scz inter consanguine-
os et notos [nesciebatis: qz in his qz pa-
tris mei sūt] sup. celestis [opz me cē]
qz aliū patrē nō hēo. Dige. in cellis si-
ne m̄re. in terris sine p̄re [et ipi nō itel]

lexerunt verbū qđ loq̄baſ] **L**y. qz ad huc nō erant assueti talia audire ab eo [et descendit cū eis: et vēit nazareth] ad eoz cōsolationē [et erat ibi subdit⁹ illis] ad nostrā instructionē [et mater ei⁹ cōseruabat oīa verba hec ī corde suo] omīa em̄ que vidit vel audiuit a xp̄o fieri quoz tunc plenam cognitio nem non habebat memoriter tenuit. **U**n Beda Virgo maria q̄ non intellexit siue q̄ nondū intelligere potuit: ponit omnia in corde suo quasi rumi nanda et diligētius scrutanda recōde bat. Hoc est cōtra nos obliuioſos qui nec aliqd quod de deo et salute aīaz nostrarū audiuit m⁹ memoriter retine m⁹: s; sum⁹ sicut vas fractū qđ nihil pōt retinere. vñ **Ecc̄l. xxi.** Cor farui q̄ si vas fractū oēm sapiāz nō tenebit [iesus autē p̄ficiēbat etate] **Sor.** quo ad corporis incrementuz sc; de ifantia ad puericiā: de puericiā ad iuueturē [et sapia et gr̄a] **L**y. nō q̄tū ad rem: s; q̄tū ad ostēsiōē in effectu inq̄tū sapiētiā suā: nō tm̄ hūanā: s; etiā diu nā magis oñdebat scđm suū bñplac tū: et p̄t nre saluti expediebat [apud deum et apud hoīes]. i. deo ad laudē et hoīb⁹ ad salutem p̄ficiēbat.

Dñica p̄ria post octa. epy. euangelium secundum Jo hannem. ij.

In illo tēpore. Nup tie facte sunt in cha na galilce et erat ma ter iesu ibi. Vocatus est aut iesus et discipuli eius ad nup tias: et deficiente vino dixit mater iesu ad eū. Vinū non habēt: et dicit ei iesus. Quid mihi et tibi est mulier nōduz venit hora mea. Dicit mat̄ eius ministris. Quodcunq; dixerit vobis facite. Erant autē ibi lapidee hydrie sex

posite scđm purificatiōē iu deozuz capiētes singule me tretas binas vel trinas **D**icit ei iesus. Implete hydrias aqua. Et impleuerūt eas vsq; ad summū. Et dicit eis ie sus haurite nunc et ferte ar chitriclino: et tulerūt. **U**t au tem gustauit architriclinus aquam vinum factum et non sciebat vnde esset mīstri au tem sciebant qui hauserunt aquam: vocat sponsuz archi triclinus: et dicit ei. Omnis homo primum bonum vinuz ponit: et cū inebriati fuerint tūc id quod deterius est. Tu autem seruaſti bonum vinuz vsq; adhuc. Hoc fecit initiuz signozuz iesus in chana gali lee: et manifestauit gloriam suam. Et crediderunt in euz discipuli eius.

¶ Postilla

Nuptie facte sunt ī chana galilce. **Joh̄anis. ij.** Miraculū istud dominus iesus fecit anno eius. **xxvi.** viij. ydus ianuarij. luna. **rv.** feria. **ij.** ī ditione. **ilij.** Ante initiū illius euāge lij scribit sanctus iohannes de voca tione discipulorum christi tunc dixit eis. Amen amē dico vobis: videbitis celum apertum et angelos dei descen dentes et ascendentes super filios ho minis. Tunc sequitur euangeliū ho diernuz [Nuptie facte sunt in chana galilce] **Sor.** chana ē nomē ville in q̄ facte sunt nuptie puicta galilce. et ista villa distat a hierēm quasi tribus die tis et iste nuptie facte sunt eadē die q̄ xp̄s baptizatus est reuoluto vno āno [et erat m̄ iesu ibi] si d̄ q̄ fuerit voca ta qua rōne cōsanguinitatis venerat

tanq̄ officiosa: sicut etiā ab̄it in mon-
tana ad elizabeth ad seruiedū ei. Lu.
i. Rōe hui⁹ etiā vocat⁹ fuit dñs ies⁹
cū discipulis suis. Criso. vocat⁹ est ie-
sus ad nuptias nō vt aliq̄s magn⁹ s̄
vt cōsanguine⁹: et ip̄e vt hūllis nō re-
spuit s̄ venit. S̄ qñ vocati sunt ies⁹
et mī eius et discipuli ad nuptias cuz
eēt pauperes q̄les nō solēt ad cōui-
uia vocari. Rūdeē q̄ sp̄sus et sponsa
paupes fuerūt. et iō paupes iuitabat
xp̄s aut nuptijs iteresse voluit vt nu-
ptias approbaret: et errore eorū exclu-
deret q̄ nuptias dānant. vñ Beda. Si
thoro imaculato et nuptijs debita ca-
stitate celebratis culpa inesset: neq̄q̄
dñs ih̄s ad has venire voluisset. vñ
i. Cor̄th. vij. nō peccat mulier si nu-
bat. si uxore accepisti nō peccasti. si nu-
pserit x̄go nō peccat [et deficiente vino]
in ip̄o cōuiuio q̄d est signū paupertatis
[dixit mī iesu ad eū. Vinū nō h̄nt]. i.
ministri ad p̄p̄inandū [et dixit ei ies⁹:
q̄d mihi et tibi mulier] Tho. q. d. defe-
ctus iste nō p̄tinet ad me v̄l ad te: sed
ad illos q̄ sunt nuptie [nondū venit
hora mea] Criso. q. d. q̄d rogas et pe-
tis vt faciā miraculū anq̄ sit hora cō-
ueniēs ad hoc l̄. n. vinū deficeret: nō
dū tñ vini defect⁹ erat oībus manife-
stus: xp̄s aut volebat vt oēs p̄ sc̄rēt
defectū vt sic postea miraculū eēt oī-
bus certū et manifestū [dicit mī iesu
mīstris]. i. seruitorib⁹ cōuiuij [q̄dcūq̄
dixerit vob̄ facite] Tho. credēdū est
q̄btā x̄go nūq̄ aliq̄d petijt a filio q̄d
ip̄e nō fecerit Et nota l̄. n. aliq̄tulū du-
re videreē mī r̄ndere. ip̄a tñ firmissi-
me sciuit eū facturū q̄d petierat. et
iō dicit mīstris q̄dcūq̄ dixerit vob̄ fa-
cite [erāt aut̄ ibi] sc̄z in domo cōuiuij
[lapidee hydrie sex poste sc̄bz purifi-
cationez iudeoz]. i. morē iudeoz: vt p̄z
Mar. vij. pharisei et oēs iudei nisi cre-
bro lauēt man⁹ nō māducāt panē [ca-
piētes]. i. cape valētes [singl̄e metre-
tas]. i. mēsuras [binas vel trinas. Di-
cit eis]. i. ministris [iesus] rogatus a
matre [Implete hydrias aq̄. et imple

uerunt eas vsq̄ ad summū] vt nihil
vacuitatis remaneret [et dicit eis ies⁹
Tho. tā facta trāsmutatōe cui⁹ oīpo-
tētia iā aquā in vinū p̄uerterat. ergo
pōt s̄tr panē i corpus et vinū in sāgui-
nē trāsmutare [Haurite nē et ferte ar-
chitriclio] vñ Criso. architriclin⁹ d̄r
q̄st ordinator vel dispēsator in cōuiuio
[et tulerunt] sc̄bz ip̄ium dñi n̄ri iesu
xp̄i. Et notandū q̄ mīstri obedientes
fuerūt i s̄ndēdo et hauriēdo et i ferēdo
[vt autē gustauit architriclin⁹ aquā
vinū factū. et nō sciebat vñ ess̄z mīstri
āt sciebat q̄ hauerāt aquā. vocat sp̄-
sum architriclinus et dicit ei. Q̄is hō
p̄mū]. i. i p̄ncipio cōuiuij [bonū vinū
ponit] in mensa [et cū inebriati fuerūt]
cibo et potu boni vini [tūc id q̄d dete-
rius est]. i. minus bonū [tu aut serua-
sti bonū vsq̄ huc] imo optimū. et sicut
Criso. di. hoc ē ḡniale i oībus miracu-
lis q̄ semp ad nobilitus terminat q̄
natura possit nūq̄ natura fecit ita bo-
nū vinū sicut illud fuit nūq̄ aliq̄s pi-
stor ita bonū panē fecit sicut qñ xp̄us
panes multiplicauit. vñ p̄pter hoc q̄
comederūt de panibus istis voluerūt
eū facere regē. Jo. vi. Itē natura nū-
q̄ potuit dare ita clarū et acutū visus
sicut ip̄e xp̄s dedit ceco nato. Joh. ix.
[hoc iūttū signoz fecit ies⁹ i chana ga-
lilee: et manifestauit gl̄iaz suā] Glo. i.
latentē diuinitatē rōne edificatōis d̄r
sc̄puloz. vñ subditur [et crediderūt i
eū discipuli eius]. i. firmius credide-
rūt: qz viso miraculo roborati sunt in
fide aplius et amore eius. Abi notan-
dū q̄ sanctus Tho. de aq̄no in tertia
parte summe. q. xliij. d. q̄ dñs ante il-
lud miraculū cōuersionis aque in vi-
nū nullū aliud fecit in humana natu-
ra. et iō libellus de infantia saluatoris
contrariū huius dicēs. reprobat⁹ ē
tanq̄ ab hereticis p̄fectus: vt p̄z i de-
creto gelasij. An̄ circa p̄his euāgelij
vbi d̄r. Nuptie facte sunt i chana ga-
lilee. queritur quid efficit matrimo-
nium. Respondet hugo de prato q̄
consensus expressus voluntarius et

non fictus vel coactus de verbis de
presenti efficit matrimonium. carnis aut
copula tempus consumat. alia autem que procedunt
ut promissio de accipiendo sunt sponsa-
lia: nec efficiunt matrimonium. Similiter
que comitantur ut missio annuli que est
signum matrimonij instrumentum. Et omnia
alia que observantur in matrimonio sunt
quodam solennitates matrimonij: non que effi-
ciunt matrimonium. Consensus autem ille est
in cohabitacione perpetua: et in copula car-
nali. Item notandum quod iter christianum et qua-
cumque aliam personam non baptizatam non potest
esse coniugium: cum baptismus sit ianua omnium
sacramentorum. Item si aliquis infidelis puer
tibi ad fidem et eius vxor nollet conuerti
potest accipere aliam vxorem. et sic est de vxore:
quod non est conuertio lucis ad tenebras:
neque christi ad bestiam. ut dicit apostolus. ij. ad
Corinthios. vi. Item quando quis timore coactus ac-
cipit aliquam: si postea quando est in lo-
co tuto non consentit potest eam dimittere:
quod matrimonium debet esse libera res. Item
notandum quod pharisaeus in poluit. dicit. Mas non
debet strahere animum. xxvij. animum et puella animum
xviij. animum alias ferunt imperficere: quod mas
et femina tunc non crescunt. oportet tamen et pre-
ueniri possunt prefata tempora aliqua
do propter incontinentiam.

Dñica scda post octauas
epiphanie euageliū secundū
abatheum. viij. ca.

In illo tempore. Cum de-
scendisset ihesus de mo-
nte: secute sunt eum tur-
be multe. Et ecce leprosus ve-
niens adorabat eum: dicens.
Dñe si vis potes me munda-
re. Et extendens iesus ma-
nus tetigit eum: dicens. Volo:
mundare. Et confestim munda-
ta est lepra eius. Et ait il-
li iesus. Vide nemini dixeris:
sed vade ostende te sacerdoti
b et offer munus tuum quod prece-

pit moyses in testimonium illi.
Cum autem intrasset capharnaum
accessit ad eum centurio: rogans
eum et dicens. Dñe puer meus
iacet in domo palitricus et ma-
le torquetur. Et ait illi iesus.
Ego veniam et curabo eum. Et
respondens centurio ait. Dñe non sum
dignus ut intres sub tectum
meum: sed tantum dic verbo et sa-
nabitur puer meus. Nam et ego
homo sum sub potestate constitutus
habeo sub me milites: et dico huic
vade et vadit. et alio veni: et
venit. et seruo meo fac hoc et fa-
cit. Audiens autem iesus miratus
est: et sequentibus se dixit. Amen
dico vobis non inveni tantam fidem
in israel. Dico autem vobis quod mul-
ti ab oriente et occidente venient
et recubent cum abraham ysaac et
iacob in regno celorum: filij autem
regni eijciuntur in tenebras exte-
rioris: ibi erit fletus et stridor
dentium: et dixit iesus centurioni
Vade et sicut credidisti fiat tibi:
et sanat est puer ex illa ho-
ra.

Postilla.

Cum descendisset iesus de
monte. Math. viij. Mar. i. Lu. v. Hystoria
huius euag. facta est anno christi. xxxij.
pud iulij. feria. v. luna. xvi. iditio. iiij.
Slo. Postquam dominus docuerat discipulos
in monte descendit in vallē ut turbas doce-
ret: et sanaret turbas infirmos que sequen-
tur eum. Discipulis enim tanquam perfe-
ctoribus sermonem fecit in monte. tur-
bis autem tanquam imperficis in valle
predicauit. Et secundum Waymonem ex-
plo christi debet facere predicator. ut
in predicatione sua habeant sermo-
nem temporum et sicut sciunt unumquemque

capere posse: ita et Verbum dei annunciet. vñ et
greg. sedz capacitatē auditorū formā:
d^o ē s^o no doctoris [secute sunt eū tur
be] Sor. ppter q̄z seq̄lamz edificatio
nē mouebat ad faciēdū miracula [ec
ce leprosus veniens]. s. cū fide cordis
[et adorās eū] cuz hūilitate corporis. vñ
Mar. i. s̄ genuflexit. Lu. v. p̄cidit in
faciē. q̄ oīa hūilitatez indicant. Orig.
Habuit em̄ tria ille leprosus i se. que
quicūqz habuerit in se: nihil a deo si
bi negat. Primū est fides qd̄ t̄gitur
cuz dicit. adorabat eū. vñ Jaco. i. p̄o
stulet aut in fide nihil hesitās et dabi
tur ei. Scōz est hūilitas: qd̄ notat cū
d̄. p̄cidit i faciē. T̄t̄ Eccl. xxv. D̄o
humilitatis se celos penetrat Tertiū
est deuota oratio qd̄ notat cuz dicit.
D̄ne si vis potes me mūdare. Sic est
cōsiderādū q̄ sapienter se habuit ille
leprosus tūc primo ad fidē cōuersus.
Nō em̄ desiderauit sanitatē corporis ni
si inq̄tū illa esset s̄e salus et iō nō ora
uit vt d̄s eū sanaret: sed illius volū
tati cōmūt an eū sanare vellet q̄ so
lus nouit quid sue cōgrueret saluti.
Et quo leproso adhuc i fide neophico
nos a pueritia i fide xp̄i nutriti exem
plū recipere debem⁹ vt bōa fortūe bo
na nature: et quecūqz terrena quibus
cōtingit b̄i et male vti nō petamus a
deo: nec ea queram⁹ nisi in q̄tū neces
saria sunt sustentationi nostre et expe
dientia nostre salutis. Nihil em̄ nobis
bonū est nisi n̄a felicitas eterna et ea
q̄ nobis ad istā cōsequendā p̄ficiunt:
siue p̄spera siue aduersa [Et exēdēs
iesus manū tetigit eum dicens. Eolo
mūdare] vñ Damas. Humanitas xp̄i
erat organū et istrumētū diuinitatis:
Et iō sicut artifex mediāte instr̄o ope
ratur sic virtus t̄uā in xp̄o p̄ appli
cationem humanitatis a qua mira
cula fiebāt q̄nqz: sicut hunc leprosum
tangēdo sanauit [et cōfestim mūdātā
est lepra eius] scilz totaliter nō t̄m̄ di
minuta. Et in ps. cxviii. Ipse dixit
et facta sunt. vñ Augu. dicit q̄ nō sta
tim post descēsū de mōte fecit hoc

miraculi. sed postq̄ sermonē in locū
cāpestri fecit turbis: sicut dicitur Lu.
quinto Criso. post sermonē imediate
procedit ad miracula: vt verbis prece
dentibus auctoritatē prestaret: vt mi
rabilis in v̄bis mirabilior appareret
in opere scilicet [Et ait illi iesus. Ai
de nemini dixeris] scilz miraculū qd̄
factus est. Crisosto. In his verbis do
cet nos nō esse vane gloriosos: et si ali
quod bonum circa nos est nō nobis:
s̄ deo ascribere debem⁹. Unde psal.
cxi. Non nobis domine non nobis:
sed nomini tuo da gloriam. sed vade
ostende te sacerdotibus et offer mun⁹
quod precepit moyses. Leuit. xiiii.
scz duos passeris offerebāt p̄ emūda
tione sua vnus eoz occidebat: et alter
in sanguinem illius intigebatur. et sic
dimissus euolauit: i testimoniū illis
.i. vt illorū testimonio sanus habe
ris. Quare xp̄us leprosus sanatū mi
sit ad sacerdotes. R̄s̄o scdm̄ Sor. p̄
mo ppter legis approbationē. Scō
ppter miraculi cōfirmationē scz vt te
stes essent miraculi. Tertio ppter eo
rū utilitatem vt videntes crederent
salutarentur. Quarto ppter eruditi
onem n̄am vt nos etiam sacerdotes
honoremus. Quinto in exemplū pec
catorū q̄ sunt lepra pct̄i infecti: qui
b̄ di. [Ite]. i. nō state [ōndite] nō oed
tate [vos] nō alios [sacerdotib⁹] q̄ ha
bēt pt̄atē remittēdi pct̄ā vt patz Job.
xx. Accipite sp̄m̄ sc̄m̄: quoz remis
tis pct̄ā remittūtur eis [Cū aut̄ itro
set capharnaūz accessit ad eum centu
rio]. i. qd̄a gētilis q̄ hēbat hoīes i ar
mis sub se ad custodiam ipsius gall
lee. Tunc enim terra iudeorūz subie
cta erat romanis: a quibus illuc erat
positus centurio ille. Iste autem cen
turio audit[us] ch̄isti miraculis firmiter
credidit q̄ posset sanare seruum eius
qui erat ei valde charus. vt d̄ Lu. v.
et iō de ei⁹ sanatione fuit sollicit⁹ [Ac
cessit ergo rogās eū d̄i. Domine puer
me] seruum noīans puer suū hoc ē cō
tra superbos: qui famulos dedignā

fur[iacet in domo] scz nō potēs veni
re ad te. hoc ē contra inhumanos do
minos q̄ expellunt infirmos famulos
a domo sua ⁊ mittūt ad hospitale[pa
llicus ⁊ male torq̄tur] Criso. [firmita
tatem t̄mmodo exposuit: s̄ sanitatis
remediū in potestate m̄e ei⁹ dimisit
[⁊ ait illi: iesus. Ego veniaz ⁊ curabo
eū] vñ Beda Qui ad sanādū filiū re
guli ire noluit: ne diuitias honorare
videreē. ad tuū vadit ne seruilē cōdi
tionē spreuisse putaretur[⁊ r̄dēs cē
turio ait. Dñe nō suz dign⁹] scz q̄ gē
tilis suz. vñ Hiero. Quia gētilis fuit
⁊ forte ydola stabant in domo sua. iō
noluit vt x̄ps intraret: ne in hoc offen
dereē[vt itres sub tectū meū] Ser. nō
dicit palatiū s̄ p̄iceps esset: sed tectū
p̄ hūilitate sui ⁊ cōsideratōne magni
tudis x̄pi. vñ Aug. Dicēdo se idignū
p̄stitit se dignū: nō in cui⁹ parietes s̄
in cui⁹ corp⁹ x̄ps intraret. vñ Orige.
Quā corpus ⁊ sanguinez x̄pi sumptu
rus es: tūc dñs tectū tuū vult intrare
Et tu ergo hūilians teipm̄ dic. Dñe
nō sum dignus vt itres sub tectū me
um: sed t̄m dic x̄bo ⁊ sanabitur puer
me⁹. vñ Beda Magna fides q̄ dice
re credit esse facere[Mā ⁊ ego hō suz
sub p̄tate ostitutus habēs sub me mi
lites: ⁊ dico huic vade ⁊ vadit] scz q̄
tū ad negociū implenduz in absentia
[⁊ alio] antiqua est grāmarica[⁊ alio
veni ⁊ venit] q̄tū ad officiū implēdū
in p̄ntia[⁊ seruo meo fac hoc facit]
Ex his concludit q̄ si dicto ei⁹ vnus
vadit ⁊ alius venit. multo plus si x̄ps
deus ⁊ dñs dicat infirmitati vade ⁊ va
det: ⁊ sanitari veni et veniet. [Audiēs
aut̄ iesus] scilz q̄ sub velamento car
nis centurio agnouisset excellentiaz
maiestatis[intratus est]. i. ad moduz
mirantis se habuīt [⁊ sequentibus se
dixit. Amē dico vobis: nō inueni tan
tam fidē in isracl]. i. in v̄p̄lo iudaico.
q̄d intelligendū est quāntū ad facilita
tē in credēdo. q̄ alii pluribus signis
v̄iso: s̄ solū audito credidit [Dico aut̄
vobis q̄ multi ab oriēte ⁊ occidēte ve

niēt ⁊ recūbent cū abrahā ysaac ⁊ iac
cob ī regno celoz] quia multitudo gē
tiaz de diuersis orbis partibus existen
tium per predicationem ap̄loz ouer
sa est ad fidem. ⁊ sic p̄ceperunt grām
in p̄nti ⁊ gloriā in futuro [Filij aut̄
regni]. i. iudei ex quib⁹ erat natus et
quibus erat p̄cipaliter missus ad p̄
dicandū eis [eiciētur in tenebras ex
teriores] q̄ repulerūt x̄pm: ⁊ sic rema
nēt in peccatis suis obstinati. ⁊ sic eij
cient̄ ad penas inferni: q̄ dicūtur te
nebre exteriores. vñ Grego. Inferiores
tenebre sunt cecitas mentis. exterior
res eterna nox dānationis [ibi erit fle
tus ⁊ stridor dentiu] vñ Baha. Fletus
de ardore. stridor dentiu de frigore so
let curi. vñ Job. xiiij. Transibunt de
aquis niuū ad calorē n̄mū [Et di
xit iesus centurioni. Vade]. i. secure
reuertere [sicut credidisti] p̄fecte [sic
fiat tibi] in sanātōne serui tui [⁊ sana
tus est puer] nō filius s̄ seru⁹ [ex illa
hora] scz q̄ dñs iesus dixit sibi [fiat ti
bi] Baha. Fidei merito ostendit ipe
trasse salutē seruo. Ultimo notādū q̄
legit̄ in euāgelis x̄pm tres paraliti
cos curasse. Anū q̄ iacebat ī porticu.
xxxviij. ānos hās ī infirmitate. vt p̄z
Johā. v. Aliū qui portabat a quattu
or viris ī grabato. vt p̄z Mar. ij. Ter
tiaz q̄ fuit seru⁹ cēturiōis sicut h̄etur
ī euāgelio hodierno Circa p̄ns euan
gelū vbi ē Et r̄dēs iesus manū teti
git eū dicēs. Volo mūdare Dicit Hu
go de prato q̄ in scripturis inuēim⁹
tribus modis lepram fuisse mūdataz
q̄ significat tres modos remissionis
peccōz. p̄m⁹ mod⁹ fuit in ablutiōe
aq̄: vt lepra naaman vt p̄z. iij. Reg. v.
⁊ significat bap̄tismus in quo oīa pec
cata mūdantur. sic fuit mūdatus Lō
stātinus corp̄a ⁊ spiritualiter. i. ī cor
pore ⁊ aīa simul. Scdus mod⁹ fuit in
ostensione ⁊ missione ad sacerdotes.
et significat confessionem in qua et
per quam peccata mūdantur. vnde
Jac. v. Confitemini alterutū peccata
vestra ⁊ orate p̄ inuicē vt saluemini.

Tertio modus fuit in tactu manus christi sicut hic dicitur. Extendens manus suas et significat bonam operationem. Nam si homo in peccato mortali existens non despat. sed facit bona opera: orando: ieiunando: elemosinas dando: et verbum dei audiendo. tunc dominus iesus christus eo cuius illuminat eum et non patitur eum perire. sed reducit ad penitentiam: ut patet in concilio ceterone de qua legitur Act. x. Elemosine tue et orationes ascenderunt in conspectu dei. Et ad eum missus est beatus petrus apostolus ut baptizaret eum. Sed si in peccato mortali existens negligit bona opera ut multi stulti faciunt dicentes. Ad quid prodest mihi bona opera. tunc deus reliquit quosque tales: et tandem sic in peccatis suis morientur et damnabuntur. unde de hoc dicitur in decretis. In peccatis errantes debent bona opera facere: ut deus cor illorum illustret. de pe. di. v. falsas. Sequitur. Vade ostende te sacerdoti. Hic reprehendit errorem pauperum de lugduno dicentium: non esse necessarium sacerdoti confiteri: quia quilibet bonus christianus est sacerdos.

¶ Dominica. iij. post oct. epiphanie euangelium secundum Mattheum. viij. cap.

In illo tempore. Ascendente iesu in nauiculam secuti sunt eum discipuli eius. Et ecce motus magnus factus est in mari: ita ut nauicula operiret fluctibus. Ipse vero dormiebat. Et accesserunt et suscitauerunt eum discipuli eius dicentes. Domine salua nos prope sumus: et dixit eis ihesus. Quid timidi estis modice fidei. Tunc surgens impauit ventis et mari: et facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt dicentes: quomodo est hoc quod venti et mare obediunt ei. ¶ Postilla ¶ Ascendete iesu in nauiculam

Mathei. viij. Marci. iij. Lu. viij. Historia huius euangelii facta est anno christi xxxij. kal. augusti. feria. v. luna. iij. in diuisione. iij. Ante inuentum illius euangelii. scribit sanctus matheus in eodem capitulo. quod unus de scribis accessit ad iesum ait illi Magister sequar te quocumque ieris. dicit ei Vulpes foueas habent et volucres celinidos filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinat. Alius autem de discipulis eius ait illi. Domine permitte me ire et sepelire patrem meum. Iesus autem ait illi. Sequere me et dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et statim sequitur euangelium hodie nunc [Ascendete iesu in nauiculam] unde crisostomus. Cum multa et miranda dominus ostendisset in terra transiit ad mare ut ibidem excellentiora opera demonstraret: quatenus terrene marisque dominus se ostenderet [secuti sunt eum discipuli eius] scilicet transfretantes cum eo [et ecce motus]. id est. maris turbatio. unde psalmus. lxxij. Qui conturbas profundum maris. Et ista turbatio maris non fuit naturalis: sed impio christi hec facta est diuina virtute: ut manifestaretur virtus christi discipulis eius [magnus] scilicet ut maius appareret miraculum [factus est in mari] id est. in stagno genezareth [ita ut nauicula operiret fluctibus] super. fere. ad dicit operiret et non submergeret: quia nauis christi secuti poterit. Cuius figura ostensa est in archa noe: ut patet Gen. viij. [ipse vero dormiebat] 2. pr. et hoc dupliciter de causa. Prima ut virtus humane nature in eo ostenderet dormiebat enim corpe: sed vigilabat deitate. Secunda ut discipuli in periculo positi ad christum recurrerent et auxilium suum peterent. ideo sequitur [et accesserunt suscitauerunt eum discipuli eius dicentes] deuotis precibus [domine propius sumus]. id est. perire timeamus [salua nos] Bala. O veraces et benedicti discipuli christi saluatorum. vobiscum habetis et periculum timeatis: vita vobiscum est et de morte solliciti estis [et dixit quid timidi estis] 2. y. quasi dicit. Non debentis temere cum sumus vobiscum quem vidistis tot miracula facere in terra [modice fidei] Criso. propter hoc vocat eos modice

ce fidei: qz lz crederent xps posse eos liberare a periculo cu essz excitatus: non tamē credebant q hoc posset dormiēs facere: qz si pfectā fidē haberēt cognoscerent eū tantā virtutē habere dormiēdo q̄tam vigilando: r tantam in mari q̄tam i terra: tūc. s. post p̄ces discipuloz [surgēs] scz a somno [impauit ventis r mari] p̄tra inūdanonē fluctuū [r facta est tranquillitas magna i mari] R. ex quo pz eius diuinitas: qz miraculū hoc fecit sperando sicut dñs oim creaturaz. vñ sequitur [porro hoies mirati sūt]. vñ hier. non discipuli sz naute et ceteri q̄ erāt in nauī [dicētes: q̄lis est hic] R. qz sicut homo dormit r sicut deus miracula facit. *Hor. i miraculis xpi semp aliquid ponit ad ostēdendū veritatē humanam et ad ostēdendū veritatē deitatis. vñ Criso. Sōnus hoiez tranquillitas deū ostēdebat. Tria ergo admirantē. Et hoiem dormiētem: r deū impantē: r creaturā obedientē. vñ addūt [qz vñ et mare obediūt ei] sicut creature creatori.*

¶ *Dñica quarta post oc. epypha. euangelium secundum Matheū. xiii. c.*

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis parabolā hanc. Simile factū est regnū celozū homi q̄ seminavit bonum semē in agro suo. Cū autē dormirēt hoies venit inimicus r supseminavit zizaniā in medio tritici r abiit. Cū autē creuissz herba r fructū fecissz: tūc apparuerūt et zizania. Accedētes autē serui patrifamilias: dixerunt ei. Dñe nōne bonū semen seminasti in agro tuo: vñ ergo habz zizania? Et ait

illis. Inimicus hō hoc fecit. Serui autē dixerunt ei. Quid im⁹ et colligim⁹ ea. Et ait nōne forte colligentes zizania: eradicetis simul eū eis r triticum. Sinite vtraqz crescere vsqz ad messem r in tpe messis dicā messorib⁹ colligite p̄mū zizania r alligate ea i fasciculos ad cōburendū: triticum autē cōgregate i horreū meū.

¶ *Postilla*

¶ *Simile factuz est regnū celoz r. Mat. xiii. hystoria huius euangelij facta est i mense apulii: videlicz i. die. anno xpi. xxxiiij. inditōe. v. [Simile factū est regnū celozū] id est status ecclesie militantis [hoi q̄ seminauit bonū semē i agro suo] R. homo ille xps est: ager autē ecclesia labore r sāguine xpi exulta. Bonū semē est sancta doctrina r fides catholica [Cū autē dormirēt hoies]. i. custodes. Glo. interf. q̄ ad tutelā r custodiā sunt deputati: per quos plati designantē [venit inimicus homo]. i. dyabolus: vt patz Exo. xv. Dixit inimic⁹ psequar r comp. r. [r supseminavit zizania in medio tritici] quia iter doctrinā veritatis commiscuit fallaciā erroris: iter fideles r electos commiscuit prauos hoies: inter virtutes commiscuit vitia [Cū autē creuisset herba et fructū fecissz: appuit zizania] Criso. q̄si similitē herbā hñs ita q̄tum ad exteriorē apparentiā frequēter nō est dñia inter semē xpi r semē dyaboli: sz in facto dephendit diuersitas [Accedētes autē serui patrifamilias dixerunt ei. Dñe nōne bonū semē seminasti i agro tuo. vñ ergo habz zizania? Et ait ill. Inimic⁹ hō hoc fecit] *Hor. dyabol⁹ dñ inimic⁹ hō ex eo q̄ hoī a p̄cipio inimicat* [Serui autē dixerūt ei. Quid im⁹ r colligimus ea. Et ait non: ne forte eradicetis simul eū eis r triticum.] sinite vtraqz crescere]*

C

.s. zizania et triticū .i. bonos et malos
[vsq; ad messes] id est vsq; ad mundi
cōsumationē [in tpe messis] id est
iudicij dei [dicam messoribus] id est
angelis [colligite p̄mū zizania et alli-
gate in fasciculos ad cōburendū] qz
misterio angeloz separabūtur mali
tunc de medio iustorum et mittentur
in gehēnā [triticū] .i. fideles in horreo
h̄mōi purtos et flagellatos [ogregate
in horreū meū] .i. celeste gaudium.

Dñic a quinta

Confitebor tibi dñe
pater celi et hoc euāgeli-
um q̄re de sanctis; scz i fe-
sto sancti marthei apostoli.

Dñica i septuagesima euā-
geliū scdm̄ Matheū .xx. c.

In illo tpe dixit ies^{us}
discipulis suis para-
bolam hanc. Sicut est
regnū celozū homī patrifa-
miliās qui exiit primo mane
conducere operarios in vi-
neam suam. Conuēctione autē
facta cuz oparijs ex denario
diurno: misit eos in vineam
suā. Et egressus circa horaz
tertiam vidit alios stātes in
foro ociosos et illis dixit Ite
et vos i vineam meam et qđ
iustum fuerit dabo vob. Illi
autē abierūt. Iterū autē exiit
circa sextā et nonā horā: et fe-
cit s̄lr. Circa undecimā ho-
ra exiit et iuenit alios stātes et di-
xit illi Quid statis h̄ tota die
ociosi? dicūt ei: qz nemo nos
cōduxit. Dixit illi. Ite et vos
in vineam meam. Cum autē
sero factum esset dixit dñs vi-
nee pcuratori suo. Voca o-

perarios et redde illis merce-
dē incipiēs a nouissimis vsq;
ad p̄mos. Cū venissent ergo
q̄ circa undecimā horā vene-
rāt: acceperūt singulos dena-
rios. Veniētes autē et p̄mi ar-
bitrati sunt qđ pl^o cēt accep-
turi. Acceperūt autē et ipi sin-
gulos denarios et accipiētes
murmurabant aduersus pa-
trem familias dicentes. Ibi
nouissimi vna hora fecerunt
et pares illos nobis fecisti:
qui portauimus pondus diei
et estus. At ille respon-
dens vni eorum dixit. Amice
non facio tibi iniuriam:
nonne ex denario conuenisti
mecū: tolle qđ tuū est et vade.
Volo autē et huic nouissimo
dare sicut et tibi. An nō licet
mibi facere quod volo: an o-
culus tuus neq; est: quia ego
bonus sum. Sic erūt nouissi-
mi primi et primi nouissimi.
Multi enī sunt vocati pau-
ci vero electi.

Postilla

Simile est regnū celozū
Math. xx. Hystoria huius euangeli-
locutus est dñs iesus xp̄us anno ei^{us}
xxxij. kal. octobris. dñica. luna. xij. ad-
ditione. v. Ante hoc euāgeliū scribit
sanctus matheus in. xix. ca. qđ ies^{us} di-
xit discipulis suis. Amen dico vobis
qđ diues difficile intrabit in regnū
celozū. et iterum dico vobis: facilis
est camelum per foramen acus trā-
re qđ diuitem intrare in regnū ce-
lozū. Auditis autem his discipuli
mirabantur valde dicentes. Quis
ergo poterit saluus esse. Aspiciens

autē iesus ait illis. Apud homines hoc impossibile est: apud deū autē cūa
possibilia sunt. *Slo.* diues difficile intrabit i regnū celoz. *Ly.* Difficile dicit nō impossibile: quia difficile ē diuitias possidere: et non teneri nimis amore earū. Et iterū dico vobis: facilius est camelū per foramen acus trāsire. *Ly.* Hoc non intelligitur de quolibet diuite s; de diuite cōstituēte finē in diuitiis et totam confidentiā suā: ergo *Mar. x.* dicitur q; difficile confidentes in pecunijs intrabunt i regnū celoz. *Ly.* Possessio diuitiaz reddit hoīem difficilem ad perfectionē acq; irendā non tū facit impossibile: quia abraham fuit diues valde et tamē fuit perfectus: vt habet *Gen. xvij. et in Eccl. xxi.* Beatus vir diues q; inuētus est sine macula. Et sequitur. Et quis est hic et laudabimus eum. q. d. vix et cū difficultate inuenitur. Postmodum sequitur euangelium hodiernū [Simile est regnū celoz] id ē status ecclesie militantis [homī patrifamilias] Iste est deus pater qui ita gubernat totū mundū sicut paterfamilias subditos in domo [q; exiit pmo mane cōducere oparios i vineā suā] vinea est vniversalis ecclesia cui? palmites sunt iusti q; a pmo homine iusto: scilz abel colliguntur vsq; ad vltimū hoīez iustum q; nasciturus est: vt dicit *Sre.* Hec vno vinea tot de se protulit palmites quot sanctos protulit a iusto abel vsq; ad vltimū electū qui in fine mūdi nasciturus est: oparij sunt prelati et doctores a deo missi ad culturā hui? vinee per p̄dicationez et doctrinam [qui exiit pmo mane] *Ly.* quia a principio mundi vsq; ad noe fuerūt. *M. dc. lvi.* anni in quo tpe aliqs sanctos patres ad eruditionē hoīm misit adā seth et enoch et alios sanctos et iustos [Cōuentione autē facta cum oparijs ex denario diurno] *Ly.* Cōuētio ista est pmissio vite eterne p labore: que q̄dem vita eterna dī denari? diurn? qui est equalis oībus: q; vita eterna

erit eālis oībus q̄tuz est ex pte finis: q; nūq; finē habebit [et egressus circa horam tertiā] [hora tertia itelligit mūdi discursus a tpe noe vsq; ad abraham: in quo tpe elapsi sunt. ccc. lxxix. anni. In q̄b? annis aliq; sancti ad eruditionez aliorum missi sunt a deo: vt noe: sem: thare. et sic de alijs] Iterum exiit circa sextā et nonam horam et fecit simili? hora sexta fuit ab abraham vsq; ad moysen. i quo tempore elapsi sunt. cccc. anni in quibus missi sunt a brahā: ysaac: et iacob: et duodeci patres arche. et sic de alijs. Hora nona a moysen vsq; ad christuz: in quo tempore elapsi sunt. *M. d. xi.* anni. In quib? ātis ad eruditionem pp̄ti missi sunt Moyses et Aaron et Josue: iudices reges et prophete et sacerdotes. Extant enim versus de etatibus veteris legis: vt infra. Sexcentum mille sex quinquaginta dat adam. Octoginta nouemq; trecentos noe sub archa. Circuncisus abraham quadringentos habet annos. Dat triginta sex quadringentos moysi lex. Septuaginta tetras q; dringenta david et rex. Sex quadringentos dabit transmigrās babilonq; Ante iesum certus hic annorū datur ordo. Tractus ab hebreis habet sic et biblia nostra. Ante iesum numerat mūdi hieronim? annos. Anū ter mille. septingentos decies sex. Atq; bi blia dat tam nostra q; iudeorū. Nam versus sequens non est beati hieronimi. Ante iesum. cc. minus vna milia quiq; [Circā vndecimā vero exiit et inuenit alios stantes et dicit illis: qd hic statis tota die ociosi] Undecia hora intelligitur a tempore christi vsq; ad finem mundi: in quo tempore gētiles vocati sunt per p̄dicationem apostolorum et aliorum ecclesie doctorum: et ideo sequitur [quid hic statis tota die ociosi] quia enim a principio mūdi vsq; tunc laborare in bonis opib? neglexerāt quasi tota die ociosi stabant [dicunt ei: quia nemo nos conduxit] id est nullus ppheta null?

doctor ad instruendū nos venit: qz ex
et pphete filijs israel datē fuerunt: vt
illi i spūali sanctificatōe vigerēt: ex q
bus scōz carnē xp̄s erat nascitur⁹ [ite
et vos i vineā meā] .s. corde credēdo:
ore cōfiteōdo: ope laborādo. **En Criso.**
Quisqz cū fide recta bonis opib⁹ in
sistit: hui⁹ vinee oparius existit [Luz
sero factū estz] Ser. sero ē mors hoīs
vel sero est tps iudicij: qz illud erit in
sine mundi. Itē sicut sero redit hō ad
domū suā: aialia ad nidū: ita i iudicio
qlibz ad locū quē sibi p̄pauit ibit vel
ad sinistrā vel ad dexterā [dicit dñs vi
nee] .i. deus pater q̄ est dñs iure crea
tionis [pcuratori suo] Ly. i. iesu xp̄o:
q̄ missus ē ad pcuratōez salutis hūa
ne [vocata] ista vocatio gñaliter fiet i
iudicio: vt p̄z Johā. v. Venit hora qñ
mortui audiet vocē filij dei: et q̄ audie
rint viuēt [operarios] siue bonos siue
malos [et redde illis] statī sine dilatōe
[mercedē suā] .s. totā sine diminutōe
vt p̄z. i. Corinth. iij. Anusqzqz p̄p̄iā
mercedē accipiet scōz laborē suū [in
cipiēs a nouissimis vsqz ad p̄mos] qñ
qz. n. nouissimi i labore sunt p̄mi i pre
mio. vñ grego. A nouissimo paterfa
miltas denarios reddē cepit q̄ ad pa
disi requiē p̄us latronē q̄ petrū pdu
xit [cū ergo venissent q̄ circa vndeci
mā horā venerāt] .s. ad opandū in vi
nea [acceperūt et ip̄i singlos denarios]
.i. vitā eternā que eq̄lis erit oib⁹ nul
li longior: nulli breuior: meritoruz tñ
diuersitate fulgebūt: alij magis: alij
min⁹: vt p̄z. i. Corint. xv. Differt stella
a stella i claritate: hic autē denari⁹ vn⁹
in se est: multiplex autē p̄pter accipiē
tium dñiam [veniētes autē et p̄mi] .i. il
li q̄ primo vocati sunt ad p̄niaz [arbi
trati sunt vt pl⁹ essēt accepturi] Glo.
interē. s. digniorē locū in regno [acce
perūt et ip̄i singulos denarios] .i. ista
p̄mia iuxta cōventionē p̄dictam. vñ
Bemigi. di. i. candē eternitatē [et acci
pientes murmurabant] ista murmu
ratio potest dici longa extensio pene
in limbo. vñ grego. Antiq̄ post lōga

inferni tpa ad celuz puenit q̄si post
murmuratōez denariū accipiūt. nos
autē sine murmuratiōe: qz mor cuz de
corpe exim⁹ sine mora p̄miuz accipi
mus. .s. si iusti fuerim⁹. Similiter pōt
exponi de dñi penitente et martyre: qz
vnius nō statim euolat sicut alius: dñ
ergo [accipientes murmurabant] .s.
cōquerēdo [aduer. patrēsa. di. hī no
uissim] .i. martyres vel i p̄nia et i bo
nis opibus inferiores [vna hora fece
runt] qz modico tpe laborē sustinue
rūt [et illos pa. nobis fecisti] .s. i p̄mio
[q̄ porta. pon. diet et estus] p̄o d⁹ .s. pre
ceptoruz et estū carnalis cōcu piscētie
quotide eisdē resistēdo [ait ille rñdēs
vni eorū dixit: amice non facio tibi in
iuriā: nōne ex vñario puenisti mecū]
.i. nōne p̄misisti p̄ vita eterna serua
re decalogū [tolle qd̄ tuū est] qz para
tus sum tibi reddere mercedē tuam
[et vade] .s. p̄pter impletionē mādato
ruz et intra i gaudiū dñi tui [volo autē
et huic nouissimo] .s. in p̄nia feruenti
[dare sicut et tibi] innocenti [an nō licz
mihī qd̄ volo facere] qz non volo nisi
bonū et licitū. vñde Grego. Stulta est
questio contra bonitatē dei [an ocul⁹
tuus] .i. intēto tua q̄ ad p̄matū nite
ris [neq̄ est: qz ego bonus sum] ex na
tura bonitatis mee: ideo nulli facio
iuriā [sic erūt nouissimi] .i. humiles
hic et abiecti [primi] in futuro in sua
exaltatione: vt p̄z Luce. xiiij. Omis
qui se humiliat exaltabit [et primi] in
estimatione hominū in presenti erūt
qñqz [nouissimi] in iudicio dei qui est
scrutator et cognitor cordiū [multi enī
sunt vocati] Ly. .s. ad fidē [sz pauci ele
cti] .s. ad gloriā. vñ grego. Multi ad
fidem veniunt: sed ad celeste regnuz
pauci perducuntur Math. viij. Arta
est via que ducit ad vitā et pauci sunt
qui inueniunt eam: et lata et spaciōsa
est via que ducit ad perditionem: et
multi ambulant per eam.

[Dñica i septuagesima euā
geluz secundū Lucā. viij. c.

In illo tpe. cū turba plurima puenirēt et de ciuitatib⁹ ppera-
rent ad iesum: dixit p simili-
tudinē. Exiit q̄ semiat semia
re semē suū: et dū semiat aliō
cecidit secus viā et cōculcatū
est: et volucres celi comedērūt
illud. et aliō cecidit supra pe-
trā et natus aruit qz nō habe-
bat humorē. et aliō cecidit in-
ter spinas: et simul exorte spi-
ne suffocauerūt illud. et aliud
cecidit in terrā bonam: et ortum
fecit fructū centuplum.
Hec dicēs clamabat Qui hz
aures audiēdi audiat. Inter-
rogabāt autē eū discipuli ei⁹
q̄ esset hec pabola. Quibus
ip̄e dixit. Vobis datū ē nos-
se mysteriū regni dei: ceteris
autē in pabolis vt vidētes nō
videant: et audientes nō in-
telligāt. Est autē hec pabola
Semē est x̄bū dei. Qd̄ autē
secus viā hi sunt q̄ audiūt de
inde venit dyabolus et tollit
x̄bū de cordibus eorū ne cre-
dētes salui fiant. Nam qd̄ su-
pra petrā: hi sunt q̄ cū audie-
runt eū gaudio suscipiūt ver-
bū et hi radicē non habēt: qz
ad t̄pus credunt: et in tpe tē-
pationis recedunt. Qd̄ autē
inter spinas cecidit: hi sunt
q̄ audierunt et a sollicitudinib⁹
et diuitijs et voluptatib⁹
vite euntes suffocant et non
referunt fructū. Quod autē

in terrā bonā: hi sunt q̄ in cor-
de bono et optimo audiētes
verbū retinent et fructū affe-
runt in paciētia. ¶ Postilla.
¶ Cū turba plurima pueni-
rent. Lu. viij. Mat. xij. Hystoria hui⁹
euāgelij facta est i ap̄ili. p̄mo die an-
no x̄pi. xxxij. inditione. v. An̄ initiū il-
lius euāge. scribit sc̄tus lucas i prin-
cipio illi⁹ ca. q̄ ip̄e x̄ps iter faciebat p
ciuitates et castella p̄dicās et euāgelizans
regnū dei: et xij. ap̄li euz illo. Et
mulieres aliq̄ q̄ erant curate a spiri-
tib⁹ malignis et infirmitatib⁹. Maria
q̄ vocat magdalena de q̄ septē demo-
nia eiecerat: et iohāna vxor cluse p-
curatoris herodis et susānar alie mē-
te q̄ ministrabant ei de facultatibus
suis etc. Tūc sequit̄ hodiernū euāge-
lium [Cū turba plurima cōuenirēt]
Soc. in quo explicatur p̄dicatōis x̄pi
graciositas ad quā tot hoīes puenie-
bāt [et de ciuitatib⁹] non tm̄ de villis
rurales s̄ et iā de ciuitatib⁹ ciues [p-
perarent ad eū] s̄ et x̄pm: et in hoc etiā
notat̄ turbaz feruor et deuotio [qz cō-
nentebāt] non q̄dam i principio: q̄daz
in medio: et q̄dam in fine sermonis:
s̄ simul veniebāt vt audirēt x̄bū dei
[dixit p̄ similitudinē] Glo. iter p̄ pabo-
lam. Quare loquebatur in pabolis.
Rūdet vt a simplicib⁹ eius p̄dicatio
facilius retineret̄ [Exiit q̄ seminat]
Soc. sensus l̄ralis est plan⁹ etc. Miss⁹
sc̄z dei filius a patre in mundū. Joh.
xvi. Exiit a patre et veni in mundū
[q̄ seminat] .i. cui⁹ officiū est semina-
re [semē] .s. verba exteriora sc̄oz assū-
ptam hūanitatē: et interiora sc̄om dei
tate: p̄pter hoc enim officiū venit in
hunc mundū: vt sc̄z semē doctrine in
mundū spargeret: vt p̄z Lu. x. Alijs
ciuitatibus oportet me euangelizare
regnum dei: quia ideo missus sum.
[et dum seminat] hic subdit differen-
tias auditorum verbi dei: modo dic-
tū euāgelij vsq̄ ibi [Qui habet
aures audiēdi audiat] vñ Criso. Dic

seminator postq̄ parabolā p̄stis euā
gelij p̄posuit dixit [Qui h̄z aures au
diēdi audiat] Ubicūq̄ hoc verbū in
diuinis scripturis ponit: excitatio est
mētis ad intelligendū mysteriū: ergo
[hec v̄ba dicēs clamabat]. s. vt atten
tius audirēt [qui h̄z aures] For. hoc
dicebat: q̄ oēs habebāt aures: s̄z non
oēs audiebant vt intelligerēt ⁊ bene
agerēt. Pro quo sciēdū q̄ triplex est
auditus. Prim⁹ est nature sensitue
Secundus interioris itelligētie. Ter
tius obediētie. De quo tripl̄ci audi
tu d̄r in ps. xliij. Audi filia: quo ad p̄
mū: ⁊ vide quo ad secundū. Et inclina
aurē tuā quo ad tertium [Interroga
bant aut̄ euz discipuli eius q̄ ess̄z hec
pabola. Glo. non interrogabāt eū sta
tim in p̄ntia p̄stis: s̄z cum eēt solus: vt
habetur Math. xij. [q̄bus] sc̄z disci
pulis it̄roganab⁹ [dixit. vobis] qui
fideles estis [datum ē nosse mysteriū
regni dei]. i. intelligentiā scripturarū
[cereris aut̄ in pabolis] id est phari
sais ⁊ iudeis incredulis [vt vidētes]
id ē videre se reputantes [nō videāt]
velut vidētes foris humanitatē: non
videāt intus diuinitatē. s. oculo fidei
velut videntes foris miracula: nō vi
deāt intus virtutē dei operantē [⁊ au
dientes] sc̄z verbū exteri⁹ [non itel
ligant] sensum sp̄ialem interi⁹ [est
aut̄ hec pabola] Idic subdit d̄ns para
bole expositionē. [Semē est verbum
dei] Dicit̄ aut̄ semē verbū dei p̄pter
similitudinē. Primo q̄ semen q̄ se
minat nisi sub terra conditā: sine fru
ctu manebit. Sic verbū dei q̄ in pre
dicatione audit̄: nisi in p̄fundo me
morie seruet̄ oīno pditur. An̄ dauid
in ps. cxvij. In corde meo abscondi
eloquia tua vt non peceez tibi. Sec̄do
q̄ semē sine b̄nficio solis non crescit:
sic verbū dei predicatum sine gratia
dei adiuuante inutile existit. Et hec
est ratio quare in p̄ncipio sermonis
gratia ip̄loratur: et sc̄ōruz inuocatio
vt sc̄z quod possibilitas nostra nō ob
tinet: eorū nobis intercessione donec

Tertio p̄pter necessitatem reficēdi.
Nam sicut semen est materia panis
ad refectiōē corporis: sic verbū dei
est materia p̄dicatiōis ad refectiōē
aīe: vt p̄t̄z Deu. viij. Nō in solo pane
viuit h̄o: s̄z in oī verbo q̄ p̄cedit de
ore dei. v̄n̄ Grego. Cibus mētis ē ver
bum dei. Postmodū subdit h̄c audi
torū v̄bi dei quattuor differēcias [q̄
aut̄ secus viā] id ē vna pars seminis
cecidit secus viā: id est in cor vanita
ti et voluptati expositū [et conculca
tum est] Conculcatio transeuntium
significat carnales affectiones [⁊ vo
lucres celi comederunt illud] p̄ volu
cres itelliguntur demones. Ergo co
mestio volucrum significat suggestio
nem demonuz. Unde subdit [deinde
venit dyabolus et tollit verbum]. i.
memoriam verbi [de corde eorum ne
credentes salui fiant] inuidet enī dy
abolus saluti hominū. Salus aut̄ per
fidem habetur: vt patet Luce. vij. Fi
des tua te saluuz fecit [nam quod su
pra petrā] h̄i sunt duri et rebelles p̄
supbtiam [qui cum audierint cū gau
dio suscipiunt verbuz] quia tales in
audiendo predicationem delectantur
sed cum de predicatione redeunt sta
tim discedunt a bono proposito quod
habuerunt [et h̄i radicē non habēt]
sc̄z p̄funde firmitatis. Ratio autem
quare arbor radices non habet aliā
q̄ est quia nimis sepe transplantatur:
et h̄i frequenter de bono ad malum
mutantur. ⁊ ideo non radicantur in
bono. vnde subditur [quia ad temp⁹
credunt et in tempore temptacionis
recedunt] vt patet. Ecc̄. xvij. A ma
ne vsq̄ ad vesperā immutabit̄ tem
pus [Quod autem excidit inter sp̄is
nas h̄i sunt] sc̄licet anx̄is per cupidē
tatem temporalium. Diuitie tempo
rales spine vocantur: quia animam
vulnerant et pungunt [⁊ a sollicitudi
nibus] id est a cura superflua in acq̄
rendo [⁊ diuitijs] id est ab ipsa rerum
abundātia in possidendo [⁊ volupta
tibus] id est a seq̄nte luxuria diuitijs

utendos euntes suffocatur] q: quando
[cipiatur cogitare de spiritualib: statim
se immiscet cogitatio de temporalibus
et preualens suffocat verbum] [quod
autem cecidit in terram bonam] id est
in cor bonum et deuotum [hi sunt qui
in corde bono] per industriam natura-
lem [et optimo] per gratiam iesu chris-
ti [audientes verbum dei retinet] sed
in memoria [et fructum afferunt in
patientia] vñ Math. xii. dicit. Alij
afferunt fructum triticinum: vt qui sunt
in statu conjugali. Alij seragesimū:
vt qui sunt in statu viduali. Alij cen-
tesimū: vt qui sunt in statu virgini-
li. Circa presens euangelium vbi di-
citur. Exiit qui seminat seminare se-
men suum. dicit Aug. de prato q: pre-
dicator verbi dei hoc quod predicat
verbo debet opere implere: vt si pre-
dicator predicat mundana contemni
debet et ipse hoc facere: si predicat ab-
stinentiam et penitentiam debet et ip-
se facere. Si predicat vitia fugere et
virtutes habere debet et ipse virtuo-
sus esse: et sic de alijs et sic docere ver-
bo et exemplo. Sic verus predicator:
dominus iesus fecit: vt patet Act. i.
Cepit iesus facere et docere. Sequi-
tur in euangelio [semen est verbum
dei] vbi diligenter est aduertendū q:
verbum dei est valde preciosū: quia
comparatur corpori christi. vñ Aug.
Interrogo inquit vos fratres vel so-
rores: dicite mihi. Quid vobis plus
esse videtur: verbum dei an corp⁹ xpi?
Si vultis verum respondere hoc vti-
q: dicere debetis q: nō sit minus ver-
bum dei q: corp⁹ christi. Et ideo quā-
ta sollicitudine obseruamus quādo
nobis corpus christi ministratur: vt
nihil ex ipso in terram cadat: tanta
sollicitudine obseruemus ne verbū
dei quod nobis erogatur dum aliud
aut cogitamus aut loquimur de cor-
de nostro depereat. Ex quibus tam-
dictis patet q: qui scienter et ex propo-
sito desidiose vel saltem contemp-
tūliter audiunt. grauius peccant. vnde

Augu. Et etiam allegatur in decre.
Non minus reus erit qui verbum dei
negligenter audit q: ille qui corpus
christi in terrā cadere ex negligentia
sua permisit. Hec ille. Quod speciali-
ter intelligi potest de illo qui negli-
gentia leui in terram suerit cadere
eucharistiam: vel ille qui negligēter
audit cū contemptu verbum dei: vel
de illo qui non curat verbum dei au-
dire in his que sunt de necessitate sa-
lutis que prius ignorat.

Dñica in quinquagesima
euangelij scōz Lucā. xvij. c.

In illo tpe assumpsit
iesus duodecim disci-
pulos suos et ait illis
Ecce ascendimus hierosoli-
mā et cōsummabuntur omnia
que scripta sūt per pphetas
de filio hominis. Tradet enī
gētib⁹ et illudetur et flagel-
labitur et cōspuetur. et post q:
flagellauerint occident eum
et tertia die resurget. Et ipi
nihil horum intellexerūt. Et
erat verbum illud absconditū
ab eis: et nō intelligebāt q: di-
cebātur. Factū est autē cū ap-
propinquaret hierico: cecus
quidā sedebat secus viā mē-
dicans. et cū audiret turbā p-
tereuntē: interrogabat quid
hoc esset. Dixerūt autē ei q: ie-
sus nazaren⁹ trāsiret. Et cla-
mauit dicens Iesu fili dauid
miserere mei. Et qui pibant
icrepabāt eū vt taceret. Ipse
vero multo magis clamabat
fili dauid misere mei. Stās
at ibs iussit illū adduci ad se

et cum appropinquasset iter
rogauit illum dicens. Quid ti-
bi vis ut faciam? At ille dixit.
Domine ut videam. Et iesus dixit
illi: respice. Fides tua te sal-
uum fecit. Et confestim vidit
et sequebatur illum magnificans
deum. Et omnis plebs ut vidit
dedit laudem deo. ¶ Postilla
¶ Assumpsit iesus duodecim di-
scipulos. Lu. xvij. Math. xx. Mar. x.
Historia huius euangelij facta est anno
christi. xxxiii. xvij. kal. aprilis. feria. iiii.
luna. vi. inditione. vi. Ante initium illi-
us euangelij scribit sanctus lucas in eo-
dem cap. quod christus dixit discipulis suis.
Amem dico vobis: nemo est qui reliquit
domum aut parentes: aut fratres: aut
uxorem: aut filios propter regnum dei: qui
non recipiat multo plura in hoc tempore
et in futuro seculo vitam eternam. Post
modum immediate sequitur euangelium
illud [Assumpsit iesus duodecim discipu-
los suos] hoc. dominus iesus preuidens ex
sua passione discipulos suos perturbatos
ideo pre dixit eis passionis penam. re-
surrectionis gloriam ut tunc cum mori-
entem cernerent resurrecturum non dubi-
tarent [et ait illis] sed tanquam suis secreta-
riis et amicis [ecce ascendum hieroso-
limam] quia hierosolimam in montanis erat [Et
summabunt omnia que scripta sunt pro-
phetas de filio hominis] id est de virgi-
nis filio: quia prophete scripserunt de pas-
sione christi futura: ut patet hiero. xi. Qua-
si agnus mansuetus qui portatur ad victimam.
Item Isa. liii. Sicut ovis ad occisionem
ducebatur: et quasi agnus coram tondente se ob-
mutescet et non aperiet os suum. Item Isa.
liii. Ipse vulneratus est propter iniquitates
nostras: attritus est propter scelera nostra.
Item Isa. v. Corpus meum dedi percus-
sionibus: et genas meas vellentibus faciem
meam non auerti ab increpantibus: et conspuentibus in me. Hic no-
tandum est cum carnis priuatum est tempus gau-

dij et leticie secundum consuetudinem mundi
sed comedere carnes et bibere vinum: et
delectis carnalibus profrui: quare ergo
secunda mater ecclesia in tempore locutionis
comemoratur nobis et ad memoriam re-
ducit tristitia insignia passionis christi.
Unde: ut quilibet audies hodie predicare
euangelium de passione christi sic trahatur
a vanitatibus et gaudiis mundi. vnde sequitur
[tradetur enim gentibus] hoc. Traditus
est christus primo a discipulo suo iuda iu-
deis: ut patet Mat. xxvi. Quid vultis
michi dare: et ego vobis eum tradam. Se-
cundo a iudeis pontio pylato qui erat pre-
ses gentilis. Tertio traditus est econ-
uerso a pylato ipsis iudeis ut flagella-
retur et crucifigetur et illudetur. Quarto
enim illusus fuit in domo cayphe pon-
tificis dicentes. Prophetiza nobis christe
quod es qui te percussit. Secundo in pretorio he-
rodis qui spreuit eum cum exercitu suo et
illudit ei cum veste alba. Tertio in atrio
pylati ubi fuit coronatus et cum arundine
in capite percussus: ut Math. xxvij. Et
genu flexo ante eum illudabant ei dicen-
tes. Ave rex iudeorum. Quarto in pati-
bulo crucis: ut patet Mat. xxvij. Mouen-
tes capita sua dixerunt. Vah qui des-
truis templum dei [et flagellabitur] Fla-
gellatus est fuit primo colaphis in facie
ut patet Mat. xxvij. Et colaphis eum cecid-
erunt. Secundo arundinero in capite: ut patet
Math. xxvij. Et accipiebant arundinem
et percutiebant caput eius. Tertio fla-
gellis in corpore: ut patet Joh. xix. Tunc ap-
prehendit pylatus iesum et flagella-
uit eum [et conspuetur] consputus enim
fuit primo a iudeis in domo cayphe:
ut patet Mat. xxvij. Tunc expuerunt in fa-
ciem eius. Secundo a gentilibus in atrio
pylati: ut patet Joh. xix. Et dabant ei as-
lapas et expuentes in eum etc. [et post
quod flagellauerint occiderunt eum] vnde
hoc. Ecce magna crudelitas: quia non
sufficit eis alterum scilicet vel flagel-
lare vel occidere: sed utrumque. vnde
pylatus flagellatum voluit dimit-
tere secundum illud Joh. xvij. Emendam
ergo illum dimittam. Sed iudei no-

luerūt: sed post flagellationē cū occi-
di pcurauerūt [et tertia die resurget]
In hoc pmittit eis cōsolationē de ve-
loci ei⁹ resurrectōe. Et ei⁹ resurrectō
exēplar est nre resurrectōis [et tpi ni-
hil horū intellexerūt] Ly. qz adhuc ru-
des et impiti erāt: q̄ non intellexerūt
[Factū est autē cū appropinquaret ier-
rico] sup̄ tā xp̄s p̄dixit discipulis suis
passiōis ifirmitatē scz ne scādalarēf
hic oñdit suā potētiā et hoc p miracu-
losam ceci illuatiōnē. Quā q̄s terruit
verbo cōfirmault miraculo. p p̄mu⁹
astruit i eis fides hūanitatē. p scdm
fides diuinitatis [cec⁹ qdā sedebat se-
cus viā medicās. et cū audiret turbas
p̄creūrē] multa em̄ turba p̄cedebat et
etiā multa seq̄bať iesuz. i quo oñdit
testimoniū doctrine [interrogabat qd
hoc esset] et h⁹ ē valde vtile i terrogare
de iesu. i. saluatore [dixerunt autē ei qz
iesus nazaren⁹ trāsiret] Nazaren⁹ ē
dicit⁹: qz i nazareth ē cōcept⁹ et etiā ibi
dē nutrit⁹ [et clamauit] n̄ tm̄ clamore
exteriori sed etiā interiori. de quo d̄r in
ps. cxvii. Clamauit i toto corde meo
[dicēs fili dauid miserere mei]. q. d.
nō pecuniā sz miāz peto. et i h⁹ q̄ hic
cecus clamauit iesu fili d̄s miserere
mei p̄fiteť vtrāqz i xp̄o naturaz scilz
hūanā i hoc q̄ dicit fili d̄s scōz. n. hu-
manā naturā nat⁹ ē ex p̄genie d̄s. Et
diuinā p̄fiteť i h⁹ q̄ dicit misere mei
Dei. n. est p̄pitiū misereri [et q̄ p̄bant
sc̄repabāt eū vt taceret] isti significāt
hoīes a bono alios retrahētes [Ipe
x̄o m̄tōmagis clamabat Fili dauid
miserere mei] i quo dat nob̄ exēplū
q̄ q̄tōmagis nobis occurrit ipedimē-
ta tāto magis ē clamādū et iuocādū di-
uinū auxiliū [Strās autē iesus tussit il-
lū adduci ad se] In quo appet clemē-
tia xp̄i. qz nō dedignat⁹ ē et alloq̄villes
psonas et paupes. vñ h̄tero. Ceco qui
seq̄ nō poterat stat d̄s et eū vocari iu-
bet turba p̄hibēte. Hor. sic deberēt fa-
cere p̄ncipes nri scz cū stare vidēt pau-
peres p̄qrētes: et facere vocare ad se
vt audirēt eoz q̄rimōias facerētes eis

iusticiā expedire. Sed laz pōt dici de
aliq̄bus illud Isa. i. Pupillo nō iudi-
cant et cā vidue nō ingrediē ad illos
[Et cū appropinquass̄ i terrogauit eū.
di. qd tibi vis vt faciā]. q. d. xp̄s nō sa-
nat iuitos: sz volūtarios. vñ August.
Qui creauit te sine te nō iustificabit
te sine te [at ille dixit. d̄n̄ vt videā] Ec-
ce bona et discreta petitio: nō enī peti-
uit aurū et argētū: sz tm̄ lumē. vñ psal.
cxlv. D̄s illuīat cecos [ipe autē dixit
illi respice] Nō apposuit manū nec
aliq̄d vnguētū ad sanādū eū sed solū
verbū: qm̄ ipe dixit et facta sunt [Fides
tua te saluū fecit] Hor. ex fide em̄ im-
petratur salus spūalis et etiā corpora-
lis [et cōfestiz vidit] Nihil em̄ ē mediu
inter deū et sanctum dei [Et sequeba-
tur illum] ecce signū perfecte illumi-
nationis scz in corpe et in aīa [magni-
ficās deū] Hor. id est magnū di. eum
magnitudine virtutis. vñ ps. cxlvi.
Magnus dominus noster et magna
virtus ei⁹ [et oīs plebs vt vidit qd fa-
ctum est] Nō inuidet vt pharisei [sed
laudē dedit deo] p̄ortie dei cōgratu-
lādo sanitati ceci. vñ circa p̄is euan-
ge. vbi d̄r. Oīs plebs vt vidit d̄dit lau-
des deo. Sed h̄eu hodie plures xp̄ta-
ni deum nō laudāt sz d̄honorant tri-
plicit̄. P̄rio quidā honorant mūdū
exercētes diuersos malos ludos et p
diuersas malas letitias. Nūc laruis
demonū in signū q̄ sūt filij demonū
vtendo. nūc alijs paganis gestis vtē-
do p̄ recreatione. vt puta corpis sed
reuera p̄ corpis et aīe destructiōe. Se-
cundo alijs deū inhonorāt corpe suū
pascēdo p̄ laudē dei vt p̄ ad phil. iij
Quoz de⁹ v̄eter est. Et de illo deo q̄t
mirac̄la facit: quere i sermōe discipu-
li sup̄ sermōes d̄n̄cales. ps. xlv. Ter-
tio alijs hodie cōtra laudē dei ducunt
choreas illicitas pp̄ q̄s toties vnū sal-
tū faciūt x̄sus ifernū quoties vnū in
chorea faciūt saltū: i tali. n. ē p̄ctz mor-
tale. vñ aug. Oīs mot⁹ petulātie salt⁹
est i pfundū cloace. et illa aucto. etiaz
alle. in sum. vitiōz in. c. de chorea.

Dominica prima i. xl. euā
gelium secundum mattheum
iiij. ca.

In illo tpe. Ductus est
iesus in desertū a spi
ritu vt temptaret a
dyabolo. Et cū ieiunassz. xl.
dieb⁹ z. xl. noctib⁹: postea e
surūit. Et accedēs temptator
dixit ei. Si fili⁹ deus dic vt
lapides isti panes fiāt. Qui
rūdēs dixit. Scriptū ē. Non
in solo pane viuit homo: sz in
omni vbo qđ procedit de ore
dei. Tūc assumpsit eum dya
bolus in sanctā ciuitatē z sta
tuit eum supra pīnaculū tem
pli z dixit ei. Si filius dei es
mitte te deorsuz. Scriptū est
enim: quia angelis suis mā
dauit de te: z in manibus tol
lent te: ne forte offendas ad
lapidē pedē tuū. Ait illi ihs
rursus. Scriptū est. Nō tem
ptabis dñm deū tuū. Iterū
assumpsit eū dyabolus ī mō
tez excelsuz valde: z oñdit ei
oīa regna mūdi z gloriā eo
rū: z dixit illi. Hec omīa tibi
dabo: si cadens adoraueris
me. Tūc dixit ei iesus. Uade
sathana. Scriptū ē em. Dñz
deū tuuz adorabis: z illi soli
seruies. Tūc reliqt eum dya
bolus: z ecce angeli accesserunt
et ministrabant ei.

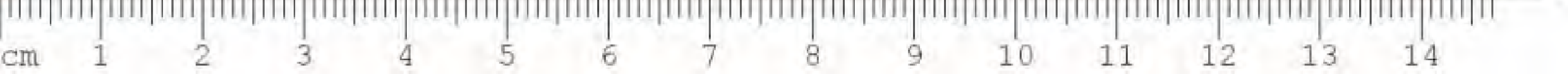
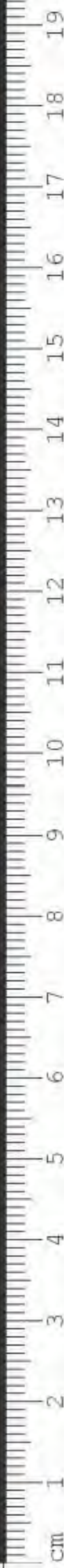
Postilla.

Ductus est iesus in deser
tam. Mat. iij. Mar. i. Lu. iij. Temp
tat⁹ est dñs iesus xps āno ei⁹. xxx. viij

ydus ianu. feria. ij. luna. v. inditione
liij. Ante initū illi⁹ euāg. habet Lu.
lij. Factū est autē cū oīs populus bap
tizaret a iohanne. z iesu baptizato z
orate aptū est celū z descēdit spūs san
ctus corpali specie sicut colūba in ip
suz: z vox de celo facta est. Tu es filius
meus dilect⁹ in te cōplacui mihi. Et
ipse iesus erat incipiens quasi āno
xxx. vt putabat fil⁹ ioseph. Iesus autē
plenus spūs sancto regressus est a ior
dane. Tūc scz statim post baptismuz
[Ductus est iesus] scz spōtanee [ī de
sertū] qđ est iter hierusalē z hierico
vbi quidā homo icidit ī latrones: vt
hētur Lu. x. [a spū] scz scō [vt tēpta.
a dya] Sor. voluit autē tēptari xps vt
tēptatorē suparet: vt tēptatos cōfor
taret: vt modū vincēdi doceret: qz ne
mo pōt esse sine tēptationibus. vt pty
Johā. viij. Nilina est vita hoīs sup
terrā [z cū ieiunasset] Ly. vt carnē su
am innocētem pro nobis maceraret
z exēplū fidelib⁹ daret etiā ieiunādī
[xl. diebus z. xl. noc.] nō vltra ieiuna
uit: vt virtus diuinitaris dyabolo ce
laret. qz etiā moyses ī mōte z helyas
in itinere tot diebus ieiunauerūt. Alt
ter tñ ieiunauit xps z aliter moyses z
helyas nō ei ieiunauerūt vturē ppria
sicut xps sz moyses sustentatus collo
quio dei: vt hētur Exo. xx. Helyas ve
ro ieiunauit ī fortitudine cibi semel
sumpti. scz cuiusdā panis subiecti
[Postea] per hoc ostēdit in se verita
tem humane ifirmitatis z occasionē
temptatori dedit. ideo sequit⁹ [z acce
dēs temp.] scz in specie humana. Ad
euidentiā huius tēptationis aduertē
dum qz dyabolus sciebat per pphe
tas qz christus futurus erat ver⁹ de⁹
et verus homo vt habetur expresse
Isa. ix. Paruulus natus ē nobis z fi
lius datus ē nobis zc. sz nesciebat cer
titudinaliter qz iesus nazareus essz
ipse deus: ergo temptando [dixit ei.
Si filius dei es] scilicet naturaliter. z
per consequens ei equalis in potesta
te [dic vt lapides isti panes fiant] vñ

de Crisost. Cogitavit apud se si poterit de lapidibus facere panes vere filius dei est: si autem non poterit homo est [qui respondens] sapienter nec divinitatem eius poterat perpendere [dixit scriptum est] Deut. viij. [non in solo pane] scilicet corporali [vivit homo: sed in omni verbo quod procedit de ore dei] Ly. quia verificatur non solum de vita spirituali: sed etiam corporali: sicut patet de moysse qui ieiunavit. xl. diebus et .xl. noctibus locutione dei spiritualiter et corporaliter sustentatus. unde Rab. Sicut corpus humanum non potest vivere sine terreno cibo: ita et anima non potest vivere sine dei verbo [tunc] scilicet postquam deus est [assumpsit eum] dyabolus] Sor. et hoc corporaliter. et secundum aliquos eum in brachijs portavit: secundum alios ad manus duxit. Scilicet dum quod hoc non est mirum quod christus filius dei permisit se a dyabolo duci. unde Gregorius in omel. Quid ergo mirum si se ab illo permisit duci qui se etiam pertulit a membris illius crucifigi scilicet a pylato et a iudeis: qui fuerunt membra dyaboli [in sanctam civitatem] id est in hierusalem que dicebatur sancta quia divaio cultui deputata propter templum quod erat ibi: nec erat licitum in lege domini alibi deo sacrificare [et statuit eum supra pinaculum templi] Sor. pinaculum dicitur de ambulatorio circa muros templi. ubi ascendebant sacerdotes populo predicantes [dixitque ei. si filius dei es. mitte te deorsum] Ly. quasi dicat hoc virtute propria potes sine periculo: et etiam propter ministerium angelorum tibi servientium [Scriptum est enim quoniam angelis suis mandavit de te: et in manibus tolent te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. At illi iesus] Criso. Nil movetur vel indignatus. sed cum multa modestia scripturarum et respondit [Scriptum est] Deut. vi. [Non temptabis dominum deum tuum] Ly. temptare enim de-

um est querere experimentum de virtute absque necessitate. et hoc est peccatum: quia quaecumque habet homo aliquid quod potest facere secundum viam humanam ad evadendum periculum non debet illud omittere querendo divinum experimentum. Et propter hoc probatio ferri cadentis et duella tanquam illicita prohibentur ab ecclesia. Per hoc enim respondit dominus christus dyabolo temptanti ipsum: quia cum posset de pinaculo templi descendere per viam humanam sed per gradus ad hoc factos in templo non debebat per alium locum descendere: quia hoc esset deum temptare [Iterum assumpsit eum] dyabolus] Sor. ut si non ex uno: tamen ex aliquo superaret [in montem excelsum] valde: et ostendit ei omnia regna mundi] Ly. non est sic intelligendum quod ex illo loco possunt omnia regna et omnes civitates determinate videri: sed ostendendo diversas partes orbis dixit ei. tale regnum est in situ: et tale in tali enarrando breviter magnitudinem et gloriam illorum regnorum [et dixit illi. Nec omnia dabo tibi] quasi dicat in omnibus illis faciam te regem. Et hoc dyabolus arroganter loquebatur. non enim potuit facere sed mentebatur: quia mendax est et pater eius scilicet mendacium: ut patet Johannis. viij. [si cadens] et tanquam inferior [adoraveris me] tanquam superiorem. Ecce dyabolus cultum divinum sibi nititur usurpare. unde et ab initio appetit deo se simile fieri: ut habetur Isa. xliij. [Tunc dixit ei iesus. Vade satana] id est recede a me quia adversarius es veritati. hoc ait iesus quasi cum indignatione quod non fecit in precedentibus temptationibus ad ostendendum quod proprias iniurias homo patienter portare: sed dei iniurias nullo modo sustinere: et hanc veritatem per scripturam confirmat di. [Scriptum est] Deut. vi. [Dominus deus tuus adorabis] Ly. adoratione patrie que soli deo debetur. sancti autem venerari possunt veneracione dulci [tunc reliquit eum] dyabolus] tanquam confusus

ex dei triumpho [tunc accesserunt ange-
li et ministrabant ei] sicut domino vero pro-
prium fuit. Ex hoc apparet diuinitas christi.
quia nulla natura est super angelicam nisi
diuina. Circa primum euangelium. ubi dicitur ut te-
ptaretur a dyabolo lucifero. ubi notandum
quod lucifer fuit de summo ordine superiorum
hierarchie et in illo ordine supremo ordine
tenuit tanquam principum de singulis ordini-
bus magna multitudo adhaesit: quos om-
nes secum duxit. lucifer autem dicitur quod pro-
ceteris luxit: suaeque pulchritudinis con-
sideratio eum excecavit subditosque habere
voluit: et nulli subiectus esse concupiscit.
Primum homines temptauit et viciis: christus te-
ptauit et viciis est. peccatum suum tunc amisit
quam in ultimis temporibus recuperabit. nunc
ligatus est in fine mundi soluetur.

Dñica. ij. i. quadragesima eu-
uangelium secundum mattheum. xv. a

In illo tempore. Egressus
ihesus secessit in partes ty-
ri et sydonis: ecce
mulier chanaanica a finibus illis
egressa clamauit dicens ei.
Misere mei fili david: filia
mea male a demonio vexata est.
Qui non respondit ei verbum. Et ac-
cedentes discipuli eius rogabant
eum dicens. Dimitte eam quia cla-
mat post nos. Ipse autem respondens
ait. Non sum missus nisi ad o-
ues quae perierunt domum israel.
At illa venit et adorauit eum
dicens. Domine adiuua me. Qui
respondens ait. Non est bonum sume-
re panem filiorum et mittere cani-
bus. At illa dixit. Etiam domine.
Nam et catelli edunt de micis
quae cadunt de mensa dominorum suorum.
Tunc respondens ihesus ait illi. Om-
nium magna est fides tua. Fiat
tibi sicut vis: et sanata est fi-

lia eius ex illa hora.

Postilla

Egressus iesus secessit in
partes tyri et sydonis etc. Mat. xvi. Mar-
ti. vi. Historia huius euangelii. facta est anno
christi. xxxij. viij. ydus maij. feria. vi. luna
xix. indictione. v. Ante initium illius eu-
angelii. scribit sanctus matheus in eodem ca-
pitulo quod christus dixit discipulis suis. His plan-
tatio quam non plantauit pater meus
caelestis eradicabitur. Simite illos scilicet
phariseos et scribas ceci sunt et duces
cecorum. Cecus autem si ceco ducen-
tum praestet: ambo in foueam cadunt.
Tunc postmodum sequitur euange-
lium hodiernum. [Egressus iesus]
scilicet de terra gerazenorum relicta
scribis et phariseis calumniatoribus
suis qui ex hoc calumniabantur: quia
discipuli christi transgrederebantur tra-
ditiones seniorum: et non lotis mani-
bus manducarent: hoc ipsi pharisei
putabant esse grande peccatum. Chri-
stus autem dixit. non lotis manibus
manducare non coinquinat hominem
sed quae de corde exeunt cogitationes
male: homicidia: adulteria: fornicati-
ones: furta: falsa testimonia: blasphemie:
haec sunt quae coinquinant homi-
nem [secessit in partes tyri et sydonis]
Tyri et sydon sunt ciuitates gentium
sitae in terra promissionis prope mon-
tem libani [et ecce mulier chanaanica]
scilicet natione. nam chanaei habi-
tauerunt in terra promissionis ante
filios israel nec poterant per eos tota-
liter extirpari. unde ista mulier ab il-
lis qui remanserant descenderat. Illa
autem mulier audiuit de miraculis
iesu christi. et ideo firmiter credebat quod fi-
liam suam sanare poterat [a finibus il-
lis egressa] Et ut habetur Marci. viij.
primo venit ad iesum intra domum sed
quia eam ibi non exaudiuit secuta est
eum in itinere [clamans Misere mei
fili david] Audiuerat enim christus promissum
iudeis descendere de genere david et
clamauit: misere mei fili david [fi-

ita mea male a demonio vexat. Qui
nō rīdens ei verbū] Hec est p̄ma du-
ritia quā xp̄us oñdit huic mulieri. nō
p̄pter indignationē s̄z vt ex pseuerā-
tia ipsius in p̄cece: firmitas fidei eius
et deuotio ostēderet discipulis: vt ip-
si discipuli p̄ ea rogarent: vt sic osten-
deret nos sanctorū precibus indigere
vñ seq̄tur [Et accedentes discipuli e-
ius rogabant eū pro ea dicentes. Di-
mitte eaz quia clamat post nos] Ly.
Moti erant ad hoc ex cōpassione vi-
dentes fidem et deuotionez mulieris
[Ipse aut̄ rīdens ait. Non sum mis-
sus nisi ad oues q̄ perierunt domus
israel] Ista fuit secunda duritia xp̄i
ad mulierē istā. quasi diceret eam nō
esse de ouibus israel. i. dei. et per cōse-
quēs relinq̄batur q̄ ipsa erat de ouī-
bus dyaboli. Ly. Antiq̄s patrib⁹ iu-
deorū fuit facta p̄missio de xp̄o: sicut
abrahe et dauid s̄z q̄ iudei p̄ maiori
parte fidem xp̄i repulerūt et gentiles
eam susceperunt iō dicit Hiero. Non
dicit xp̄s hoc quin etiā ad gētes mis-
sus sit. Cuz aut̄ mulier videret nihil
posse impetrare per apostolos: tunc
personaliter p̄pius accessit. Unde se-
quitur [At illa venit et prociuit ante
pedes ei⁹ et adorauit eum] s̄z tanq̄
dñm et creatorē oīm creaturarū: tan-
q̄ deum celi et terre: tanq̄ p̄cepto-
rem angelorū et hoīm [dicēs domine
adiuuā me] Et q̄ filie infirmitatē suā
estimat. ideo dicit [Domine adiuua
me. Qui rīdens ait. Non est bonum
sumē panē filiorū: et mittere canib⁹]
Hec est tertia duritia q̄ eam canē ap-
pellauit: et non esse dignā panē [At
illa dixit. Etiam domine] Hic ostēdit
humilitas mulieris huius q̄ ip̄a fa-
tebat̄ se esse canem dicens [etiā dñe]
q̄ verum est quod dicis nec pero pa-
nem integrum sed micam [Nam et
catelli edunt de micis que cadunt de
mensa dñorū suorū] quasi diceret q̄ si-
cut catelli aliqua modica vt pote mi-
cas. cadentes de mensa percipiunt:
sic et ego gentilis debeo saltē modicū

qd̄ percipere de bñficijs tuis. ¶ Que-
ritur hic quare xp̄s huic mulieri tā-
tam ostendit duritiam. Rīdet hiero.
Hoc fecit vt exēplum pseuerātie nob̄
daret et eius fidē constantiā p̄baret et
probatā manifestaret. Tūc rīdens ie-
sus ait illi. O mulier magna ē fides
tua. Iacobus parisiensis. hoc patz ex
hoc q̄ filiā non secū adduxit ad iesuz
sed eam dimisit in domo: nec xp̄s ad
eam petiuit q̄ credebatur eū posse filiā
suā liberare solo verbo [fiat tibi sicut
vis] Ly. quasi diceret fides tua hoc
meretur. Criso. Hic ostēditur quāruz
ualet constantia orōnis: q̄ q̄ apostoli
nō obtinuerūt ista p̄fecit [et sanata est
ei⁹ filia ex illa hora] s̄z q̄ sermo xp̄i
p̄cessit ex ore eius: q̄ cum rediit do-
mum inuenit filiā sane mētis et plene
liberatā et sanataz. ¶ Circa presens
euangelium vbi dicitur. Filia mea a
demonio vexatur. Notādū q̄ ad hoc
q̄ quis non possideat a dyabolo duo
valent. Primo vt quis sibi a peccato
caueat p̄sertim mortali. et si incidit
statim cōuertat̄: q̄ in talē demō ptā-
tem non hz: vt probat Cassianus in
collatione patrum per exēplum de
sancto anthonio quez duo magi odi-
entes p̄ tres successiue demones ei⁹
cere de cella sua conabantur. Cū aut̄
beatus anthonius temptationem a-
marissimam sentiens oraret: et signo
crucis se muniret semper vacui de-
mones recesserunt. Et sic tandē ma-
gi illi a beato anthonio virtutez cru-
cis christi et fidei catholice dicentes
ad fidem conuersi sunt. Tunc diffini-
uit beatus anthonius nullatenus de-
mones posse mentem cuiusq̄ vel cor-
pus inuadere: nisi eam primum de-
stituerint omnibus cogitationibus
sanctis: et nisi pri⁹ mentē possederit.
Secundo ualet fidei symbolum di-
ctum vel crucis signum pro se vel su-
is impressum. Exēplum patet in
dialogo Grego. libro tertio capitu-
lo. vii. de iudeo custodito per signum
sanctę crucis.

Dñica tertia i quadragesi-
ma euāgelij scđm Lucā. xi.
In illo tpe. Erat ies^{us}
eijciens demoniū et
illud erat mutus. Et
cū eiecisset demoniū locutus
est mut^{us} et admirate sunt tur-
be. Quidā autē ex eis dixerūt
In beelzebub p̄ncipe demo-
niorū eijcit demonia. Et alij
temptātes signū de celo q̄re-
bant ab eo. Ip̄e autē vt vidit
cogitatōes eorum: dixit eis.
Q̄e regnū in se diuisū desola-
bit: et dom^{us} supra domū ca-
det. Si autē et sathanas i seip̄s
diuis^{us} est quō stabit regnum
ei^{us} qz dicitis i beelzebub eij-
cere me dmonia. Si autē ego
i beelzebub eijcio demonia
filij v̄ri i quo eijciūt: iō ip̄i iu-
dices v̄ri erūt. Porro si i di-
gito dei eijcio demonia: p̄fe-
cto puenit in vos regnū dei.
Cū fortis armat^{us} custodit a-
triū suū: i pace sunt ea q̄ pos-
sident. si autē fortior illo supue-
niēs vicerit eū vniuersa ar-
ma ei^{us} auferet i q̄b^{us} p̄sdebant
et spolia ei^{us} distribuet. Qui
nō est mecū aduersū me ē: et q̄
nō colligit mecū disipgit. Cū
imund^{us} spūs exierit ab hoīe
q̄bulat p̄ loca i aquosa: q̄rens
requiē et nō inueniens: dixit
Reuertar i domū meā vnde
exiui. Et cū venerit inuenit
eā scobis mundatā et ornatā
et tūc vadit et assumit alios

septē spūs secum nequiores
se: et ingressi inhabitāt ibi et
fiūt nouissima hoīs illi^{us} peio-
ra priorib^{us}. Factū ē autē cum
hec diceret extollēs vocē q̄-
dam mulier de turba dixit il-
li. Beat^{us} v̄ter q̄ te portauit
et vbera q̄ suctisti. At ille dixit.
Quūmo Beati qui audiunt
verbum dei et custodiunt illud.

Postilla.

Erat ies^{us} eijciens demoniū
Lu. xi. Mat. xij. Mar. iij. Hoc euāge-
factū est anno xp̄i. xxxi. kal. decēbris
feria. v. inditiōe. iij. luna. xvij. An̄ in-
itiū illi^{us} euāgelij scribit sc̄tus lucas in
eodē ca. Factū est cū esset ih̄s in loco
quodā orās vt cessauit dixit vn^o ex
discipulis ei^{us} ad ip̄s. Dñe doce nos or-
re: sicut iohannes docuit discipulos
suos. Et ait illis. Cū oratis dicite ip̄s
n̄ q̄ es in cel^o sacrificet nōmē tuū etc.
Tūc postmodū sequit^{ur} euāgelij ho-
diernū. Erat iesus eijciens demoniū
Sor. Cōueniēter autē p^{ro} documentis
orōnis ponit miraculū expulsōis de-
monis: qz hīc est vn^o effect^{us} orōnis. vt
p̄t^{er} Mar. ix. hoc gen^{us} demonioꝝ i ni-
lo pōt exire: nisi in orōne et ieiunio [i
illō]. s. obsecrū nō dmonū [erat mu-
tū] Sor. s. ab effectu: qz mutū faciebat
hoīes. et Mat. xij. h̄ q̄ ē cecus erat. et
Mar. ix. q̄ etiā surd^{us} erat. vñ Beda.
In vno hoīe tria p̄petrata sunt mira-
cula. cecus videt: mutus loq̄tur. pos-
sessus a demonio liberat^{us} [et cū eiecisset
locut^{us} ē mut^{us} et admirate sunt turbe]
sc̄z simplices et miores. maiores autē
calūntabāt miraculū et blasphemabāt
An̄ seq̄t. Quidā autē. s. scribe et phari-
seis dixerūt i beelzebub p̄ncipe demo-
nioꝝ eijcit dmonia] mirac̄ illō erat
publicū et iō denegare nō poterāt s̄z
uertere conabant^{ur} dicētes qz virtute de-
monis factū eēt. Odū. n. et inuidia p̄-
uertit iudicia: et facta iter p̄tanē ad de-

terlorem ptem. Scribe autē & pharisei
valde oderūt xp̄s: q̄ acriter arguebat
eorū vitia: & iō miracula d̄n̄ia virtute
facta dixerūt fieri arte magica: sc̄z in
beelzebub p̄cipe demoniorū. vñ Be
da. Cultus ydolatrie a rege ciuitatis
niniue ortus habuit: q̄ de morte p̄ris
sui noīe bel intantū doluit q̄ ob me
moriā sui aureā statuā p̄ris sui yma
ginē et similitudinē h̄ntem fecit quā
habuit in tanta reuerentia: vt si aliq̄
fugatiui vel facinorosi ad eaz cōfuge
rent: erāt securi de vita sua. iō ceperūt
& honores diuinos ei. s. ymagini exhi
bere: vidētes regi placere ī hoc: quo
erēplo ceteri de locis adiacentib⁹ in
honore patrū suoz statuas aureas fe
cerūt sic creuit ydolatria. Beelzebub
interp̄taf vir muscarū siue h̄ns mu
scas: q̄ muscē cōgregabāt ad ydolū
illud p̄pter cruorē alatum q̄ ibi imo
labant. In p̄dicto autē simulacro dice
bant iudei p̄ncipē demoniorū habi
tare: tum q̄ illud d̄r p̄mū fuisse ydo
lorū: sicut d̄r in hystorijs tum q̄ cult⁹
eius ap̄d gētiles ḡn̄alior erat atq̄ ce
lebruoz & p̄ ip̄s dicebāt xp̄s eūcere de
monia. hoc autē ex magna iuidia. An
Criso. Inuid⁹ nō q̄rit qd̄ dicat s̄z solū
vt dicat [aliū tēptātes signū de celo q̄
rebāt ab eo] Glo. fortassis q̄rebāt de
scensū ignis de celo: sicut factū fuit ī
tpe helye. iij. Reg. xvij. Aut māne p̄
descensū sicut tpe moȳsi vt p̄z Exo. xvi.
v̄l sicut tpe iosue sol stetit spacio vni⁹
diei. Josue. x. v̄l sicut tpe ezechiel. sol
retrocessit decem gradib⁹. vt h̄r Isa.
xxxvij. [Ipe autē vt vidit cogitatioēs
eorū] Beda nō ad dicta s̄z ad cogitata
xp̄s r̄ndit: vt vel sic cōpellerentē crede
re patri ei⁹ q̄ cordis occulta videbat
hoc ei non p̄t demō nec aliqua crea
tura s̄z sol⁹ de⁹. vt & ip̄i in sua scriptu
ra habebāt. vñ. iij. Reg. vij. Tu sol⁹
nosli corda filioz hoīm. Irē. i. Regū.
xvi. Nō videt ea q̄ parent. de⁹ autē in
tuetur cor [dixit eis. De regnuz in se
ip̄sum diuisum desolabit̄]. i. destruet̄
Hā vt dicit Hiero. parue res p̄cordia

crefcūt: discordia maxime res dilabū
tur. vñ Aristo. Ois enī virtus vnita
fortior ē seipsa dispsa [& dom⁹ supra
domū cadet] Glo. dom⁹ supra domū
cadit cū habitatores vni⁹ dom⁹ a fa
lia alterius dom⁹ opprimūtur [si autē
sathanas ī seip̄m diuisus est]. s. ita vt
vni⁹ expellat alium [quō stabit regnū
eius]. i. potestas eius [Si autē ego in
beelzebub eūcio demonia vt vos dicit
tis filij vestri]. i. apostoli q̄ sc̄d̄z carnē
a iudeis nati sunt [in quo eūciunt]
q. d. si filij vestri. i. apostoli quib⁹ dedi
p̄tatez sup̄ demonia ī noīe meo demo
nia eūciūt. i. quū est dicere me ī virtu
te beelzebub demonia eūcere [iō ip̄i
iudices vestri crūt] q̄ exītes assesso
res mei in finali iudicio sniam meaz
approbabit [Porro si ī digito dei]
id est in virtute sp̄ritus sancti: qui b̄f
digito comparatur. Sicut enim di
gitus p̄cedit a corpore & manu: sic sp̄
ritus sanctus p̄cedit a p̄re & filio [p̄fe
cto puenit in vos regnū dei] Hor. sen
tentia diuini iudicij. vñ Aug. Regnū
dei est p̄tās iudiciaria qua dominantē
impj: & a fidelib⁹ secernunt [cum for
tis armatus]. i. dyabolus [custodit as
trum suum] Hor. id est mundū. quia
dyabolus ante aduentum filij dei in
mundo sine contradictione principa
batur [in pace sunt om̄ia q̄ possidet]
id est omnes peccatores qui obediūt
et fauent ei in pace sunt quantum ad
dyabolum. Unde grego. Illos pulsa
re negligit quos quieto iure posside
re sentit. [Si autem fortior illo super
ueniens] scilicet christus [vicerit eū:
vniuersa arma eius auferet in qui
bus confidebat] christus enim cum
factus fuit homo nualit dyabolum:
et arma eius abstulit. id est astutias &
nequitas ipsius [& spolia] id est ho
mines ab eo deceptos xp̄s per se et
consequenter per apostolos suos ad
noticiā veritatis et fidē sancte trinita
tis reuocauit: q̄ spolia xp̄s distribuit
cum fideles suos custodie angeloz
mancipauit: & dona sp̄s sancti eis tri
dii

buit: resistendo amplius temptationi
bus suis [q̄ non est mecum contra me ē]
q. d. scdm̄ glo. Opera mea nō cōueni-
unt cū opib⁹ dyaboli. Ego ei volo bo-
num: ille vero malū. Ego amo hūili-
tatē: ille supbiā. Ego diligo castitatē:
ille luxuriā. Ego volo aīas saluare: il-
le pdere [et qui nō colligit mecum] in
vnitate fidei et dilectionis dei et pri-
mi [dispergit] qz sicut officium xp̄i est
dispersa cōgregare: sic ecōuerso offi-
ciū dyaboli est cōgregata dispergere
[cum imundus spūs exierit ab hoīe]
scz p cōtritionē: cōfessionē: et verā pe-
nitentiā [ambulat p loca inaquosa]
.i. arida et itelligunt corda fideliū in q̄
bus exsiccat⁹ ē humor mūdane la-
sciuiē q̄ dyabolo resistunt nō cōsentie-
tes suis suggestionibus vt peccēt: s;
viriliter resistunt sibi [querēs requiē
et non iuentēs] qz ibi requiescit spūs
sanctus p bonas meditationes spūs
malignus illuc intrare non audet [di-
cit reuertar in domū meam] scz que
olim erat mea [vnde exiit]. i. expuls⁹
sum per penitentiā [et cum venerit in-
uenit eam scobis mundatam et orna-
tam] scz per pniām et vacantē bono
operi. vñ necesse est vere penitenti vt
semp aliquid boni opis faciat ne dya-
bolus iueniat eū ociosum [tūc vadit
et assumit septem spūs neq̄ores se] p
septenariū nūex itelligunt septē pctā
mortalia. vñ Greg. Magdalena septē
dmonia habuit q̄ vniuersis vitijs ple-
na fuit [et ingressi habitant ibi] qz de
domo dei sit habitatio dmonū [et erūt
nouissima hoīs illi⁹ peiora priorib⁹]
qz quodlibet pctm̄ in recidiuātē pei⁹
est q̄ simile ante recidiuū ppter igra-
tudinē [Factum autē est cū hec dice-
ret]. i. xp̄s loquēdo contra iudeos ip-
sos redarguēdo [extollēs vocē] scz in
xp̄i cōmendationē [q̄dam mulier de
turba] Sor. non diues: non nobilis: s;
de cōi plebe. qz fuit sc̄a marcella fa-
mula sancte marthe q̄ audiēs xp̄m a
iudeis et phariseis blasphemari et de-
honestari et nō valens vlteri⁹ sustine-

re: ad laudē filij dei et confutationē lu-
deorum et phariseoz et scribarum p-
rupit i laudē filij et matris: dicēs [Be-
atus v̄ter qui te portauit] et sic m̄ez
dei ex filio laudat: qz ab ipso filio h̄
gratiā et gloriā. Et vere beat⁹ v̄ter.
qz ibi deus factus est hō: eternus tpa-
lis: immortalis mortalis: vt pz Joh̄. i.
Et verbū caro factū ē [et vbera q̄suxi
sti] scz a q̄bus alimētū lactis suscep-
isti [Et ille dixit. Quūmo]. q. d. nō im̄
illa est beata que me portauit i vtero
suo et lactauit me ex vberibus suis: im-
mo etiā [beati qui audiūt verbū dei]
aure interius corde credētes [et custo-
diunt illō] ope implentes. qz non au-
ditores legi iustificabunt: s; factores
legis: vt pz Roma. ij. Beati ergo in
spe in p̄nti: sed in futuro in re. ¶ Cir-
ca p̄ns euāgelium vbi dicitur. Erat
iesus eijciēs demoniū et illō erat mu-
tus. Queritur cū xp̄s fecit multa mi-
racula et suaz miām pluribus hoīb⁹
indulsiit eos ab infirmitatibus libera-
do. q̄bus vel cui suā misericordiā ma-
gis d̄ exhibuisse. Rūdeō qz d̄s iesus
xp̄s vt dicunt doctores Aug. Hiero.
Criso. nūq̄ liberauit aliquē corpali-
ter quin etiā spūaliter: et nunq̄ ptem libe-
rando: quin etiā totū hoīez liberaret
¶ Nilomin⁹ si habem⁹ respectuz ad
grauitatem cū vna infirmitas sit gra-
uior alia: a grauiori liberando infir-
mitate d̄ misericordius se habuisse.
S; querit̄ que tū inter alias est ma-
ior infirmitas. Rūdeo qz illa q̄ totū
hoīem occupat: et corpali-ter et spūali-
ter plus q̄ illa q̄ solū corpali-ter. Sed
que est illa. Rūdeo qz possessio hoīs
a dyabolo: in alijs infirmitatibus cor-
pus affligitur et anima non: quia stat
in suo sensu: s; quando homo a dya-
bolo inuaditur et vexatur: vt pz ex-
perientia: tunc quo ad animā homo
affligitur et rationis vsu priuatur. et
deinde corp⁹ vexatur. Ergo domin⁹
noster iesus xp̄us homiēm a dyaboli
manibus liberando suam misericor-
diā magis in his q̄ in alijs ostendit.

Domica media in quadra
gesima euāgelium secunduz
Johannem. vi. ca.

In illo tpe. Abijt Je
sus trans mare gali
lee quod est tyberia
dis: et sequebatur eū multi
tudo magna: quia videbant
signa que faciebat sup his q̄
infirmabātur. Abijt ergo in
montē iesus ⁊ ibi sedebat cū
discipulis suis. Erat autem
proximū pascha dies festus
iudeorum. Cū subleuasset er
go oculos iesus ⁊ vidisset qz
multitudo maxima venit ad
eum: dixit ad philippuz. vñ
emem⁹ panes vt manducēt
hi? hoc autem dicebat tem
ptans eum. Ipse enī sciebat
quid esset factur⁹. Respon
dit ei philippus. Ducentoz
denariozū panes non suffici
unt eis vt vnusquisqz modi
cum quid accipiat. Dixit ei
vnus ex discipulis eius An
dreas frater symonis petri.
Est puer vnus hic qui habet
quinqz panes ordecacos et
duos pisces: s; hec quid sunt
inter tātos. Dixit ergo ies⁹.
Facite homies discumbere.
Erat autem fenū multum in
loco. Discubuerūt ergo viri
numero quasi quinqz milia.
Accepit ergo iesus panes ⁊
euz gratias egiss; distribuit
discumbentibus: similiter et
ex piscibus quantū volebāt.

Ut autē impleti sunt dixit disci
pulis suis. Colligite q̄ supa
uerūt fragmēta: ne percāt.
Collegerūt ergo ⁊ impleuerūt
duodecim cophinos fragmē
torum ex quinqz panibus or
deaceis ⁊ duobus piscibus q̄
superfuerant his qui mādu
cauerant Illi ergo homines
cum vidissent quod feciss; si
gnum dicebant. Quia hic ē
vere propheta qui vēturus
est in mundum **Postilla**
Abijt iesus trans mare ga
lilee. Joh. vi. Math. xiiij. ⁊ Mar. vi.
hoc euāg. factum est anno xp̄i. xxxij.
ydus aprilis. dñica. luna. xxij. inditio
ne. v. Ante initium illius euāg. habe
tur Johan. v. qz christus dixit iudeis
et phariseis et scribis. Ego cognoui
vos quia dilectionem dei non habes
tis in vobis: ego veni in nomine pa
tris mei et non accepistis me. si alius
venerit in nomine suo illum accipie
tis. Quomodo potestis credere vos
qui gloriā abinuicem accipitis: ⁊ glo
riam que a deo solo est non queritis
Nolite cogitare quia ego accusatu
rus sum vos apud patrem: est qui ac
cusat vos moyses: in quo vos spera
tis. Si enim crederetis Moysi: crede
retis forsitan et mihi. de me enim ille
scripsit: si autē illius litteris non credi
tis: quomodo verbis meis credetis? **[p̄**
hec abijt iesus trans mare galilee]
Iudei enī querebāt xp̄m interficere:
⁊ non erat adhuc tpus passionis sue:
ideo abijt trans mare galilee et tunc
pauit multitudinē in deserto. Et isto
miraculū factum est i principio tertij
anni pdicationis xp̄i circa pascha: in
quo die festo de collatus fuit sanctus
iohānes baptista. Hic notandū scōm
nycolaū de lya. qz mare galilee est c̄
dam lac⁹ magnus per quē trāsit ior

d iii

danis fluit⁹: et dicitur mare scd̄z mo-
dum loquendi hebraicū: in quo om-
nis congregatio magna aquarū vo-
catur mare: et dicitur mare galilee a
pauca vel regione: sicut mare angli-
canum: et dicitur mare tyberiadis ex
noīe ciuitatis edificate ī littore q̄ an-
tiquitus cenereth dicebat̄: sed ab he-
rode tetrarcha reedificata et āplata
tyberias est vocata in honorem tybe-
rii cesaris [Et sequebatur eū multi-
tudo magna: q̄ videbant signa que
faciebat sup̄ his qui infirmabatur]
vñ *Marci. vi.* Percurretes vniuer-
sam regionē illam ceperūt in graba-
tis eos qui se male habebāt circūfer-
re vbi eum audiebant esse: et sanabat
omnes [Subiit ergo in montē] *Luz.*
q̄ erat locus deuotionis et doctrine
ap̄⁹ [et ibi sedebat cū discipulis suis]
docens eos et consolando eos [erat
aut̄ primū pascha dies festus iudeo-
rum] Sciendū scd̄z *Tho. de aquino.*
q̄ ī sequēti pascha fuit xp̄s crucifix⁹
vt habet̄ *Joh. xiiij.* Unde ab isto mira-
culo: sc̄z de q̄nq̄ panibus vsq̄ ad pas-
sionē xp̄i fluxit vnus ānus. Ad istud
pascha non ascendit xp̄us vt aspectu
suo non excitaret furorē et inuidiā iu-
deorum [Cū subleuasset ergo oculos
iesus et vidisset quia multitudo ma-
xima venit ad eum]. s. ppter deuotio-
nem. Unde d̄r *Math. xiiij.* q̄ secute
sunt eum turbe pedestres de ciuitati-
bus. *Luz.* Tantum enī desiderabāt au-
dire xp̄m q̄ omiserunt apponere ali-
mēta: ppter quod fuit necessariū fie-
ri hoc miraculū [dixit ad philippuz]
S̄z quare non querit a iuda qui erat
dispensator. Respondet beatus *Tho.*
sup̄ *Joh.* q̄ philippus erat oriundus
de illa patria: et ideo specialem solli-
citudinem gerebat de turba [vnde
emem⁹ panes vt manducent hi: hoc
aut̄ dicebat temptans euz] *Tho.* xp̄s
non quesuit vt addisceret sed vt phi-
lippum probaret [ipse enī sciebat qd̄
facturus esset. Respondit philippus
[Ducentorum denariorū panes non

sufficiunt eis] *Luz. q. b.* pauperes su-
mus q̄ tantā pecuniā habere nō pos-
sumus: et si haberemus nō sufficeret
pro refectioe eorum: ideo sequit̄ [vt
vnusq̄sq̄ modicū qd̄ accipiat] *Tho.*
et est argumentū expressum q̄ xp̄s cū
tota familia sua nō habebat ducētos
denarios. Hodie tamē paruz videtur
vni clerico vel ep̄o habere centum
marcas annuatim: et vtiā bñ expen-
dant [Dixit ei vnus ex discipulis et̄
Andreas frater symonis Petri. Est
puer vnus hic qui habet quinq̄ pa-
nes ordeaceos et duos pisces] et puer
iste d̄r fuisse marcialis qui fuit de pa-
rentela sancti petri et andree fratruz.
vñ *Criso.* Andreas erat excellentior
in fide q̄ philippus nondū pfectus:
q̄ videt̄ altqualiter credidisse q̄ pos-
sent per xp̄m multiplicari panes illi.
q̄ au: ē addit [sed hec quid sunt inter-
tarios] ostendit imbecillitatem fidei
eius: putabat enī q̄ non sic sufficeret
parum sicut multū: nec plene capie-
bat omnipotentiā xp̄i. Equaliter enī
poterat satiare multitudinē de pau-
cis sicut de multis [Dixit ergo iesus
Facite homīes discūbere] id ē ordina-
re sedem ad comedendū: et apostoli
obedientes verbo chusti ita fecerūt
non interrogantes qd̄ deberēt hoīes
comedere [erat aut̄ fenu multum in
loco] *Luz.* hoc iterponit̄ ad ostēdendū
q̄ locus erat ap̄⁹ ad sedendū. *Tho.*
Terra enī illa valde calida est: et ideo
tempestiuus metunt q̄ nos hic ī ter-
ris nostris: ergo circa pascha habuerunt
fenum in pratis [Discubuerunt
ergo viri quasi numero quinq̄ milia]
exceptis mulieribus et paruulis qui
non numerantur hic scd̄m legalē cō-
suetudinem. sed solummō viri a vi-
ginti annis et supra: vt habetur *Num.*
meri. i. c. Attende scd̄m hiero. q̄ cū
millenario correspōdebat vn⁹ panis
[accepit ergo iesus panes] sc̄z in ma-
nibus suis *Tho.* et sic panes illi mul-
tiplicati sunt in manibus suis vī-
tute omnipotentie sue. Et qui pos-

tuit panes illos sic mirabiliter multi-
plicare pot̄ etiā panē in corp⁹ suū ver-
tere [et cum gr̄as egisset]. i. cū bñdixit
set panes eo mō quo solit⁹ erat bñdi-
cere mensam. In hoc dat nobis exē-
plum vt in p̄ncipio mense dicamus
bñdicite q̄ sciūt aut vnū pater noster:
et in fine mense gr̄as deo: q̄ oia bona
tpalia sunt dona dei [distribuit disci-
pulis] Tho. non ip̄e per se: sed p̄
discipulos: dedit ei discipulis et disci-
puli apposuerūt turbis vt d̄r Math.
xiiij. [N̄r ex piscib⁹ q̄ruz volebāt]. i.
vsq; ad saturitatē [vt aut̄ impleti sūt]
id est abundanter refecti [dixit disci-
pulis suis] non turbis: quia discipuli
fuerunt seruitores: et ideo voluit vt
ip̄i reliq̄as leuarent [Colligite q̄ su-
pauerūt fragmēta ne pereāt] p̄reci-
pit hoc xp̄s ad cōfirmationē deitatis
et manifestationē miraculi. Tho. in
hoc dat nobis xp̄ianis exemplum vt
post prandiū reliq̄e non dispendantur:
sed p̄pter pauperes colligantur [col-
legerūt ergo et impleuerūt duodecim
cophinos fragmētoꝝ ex quinq; pan-
ibus ordeaccis et ex duob⁹ piscibus q̄
supfuerunt his q̄ māducauerāt] Lx.
hoc dicit ad euidētā miraculi q̄ pl̄
remāsit q̄ a p̄ncipio appositum fuit.
Tho. et tam dicitis p̄tz q̄ pares erāt
cophini numero ap̄toꝝ: in quo mon-
strat̄ q̄ doctrina ap̄toꝝ p̄ totū orbem
erat distribuēda ex reliquijs doctri-
ne xp̄i [Illi ergo hoīes cū vidisset qd̄
fecisset signū] Tho. tam magnū et ap-
tū et tam optimū in multiplicatione
panū et in multitudine reliquiarū [di-
xerūt. N̄c ē vere p̄pheta] Lx. Iudei
sciebāt q̄ xp̄s erat p̄missus in lege p̄
moysen tanq̄ p̄pheta ceteris excellē-
tior vt h̄r Deu. xvij. p̄pheta de gē-
te tua et de fratrib⁹ tuis sicut me su-
scitabit tibi dñs de⁹ tu⁹ ip̄z tanq̄ me
audies. Hoc est impletus in ip̄o dño
nostro Iesu xp̄o: ergo dicebant [N̄c ē
vere p̄pheta]. i. ille magn⁹ p̄pheta
p̄missus nobis a moysē [qui ventur⁹
ē in mundū] ad ip̄m saluandū. Sic

autē non venerūt alij p̄phete: sed so-
lū ad denūciandū isti⁹ aduētū. Cir-
ca p̄ns euāgelij vbi agitur de illo cō-
uiuio quinq; panū. Queritur p̄mo q̄
ministri fuerūt in illo cōuiuio. R̄ndet̄
tur q̄ discipuli xp̄i q̄bus xp̄us dixit.
Facite hoīes discumbere. Et marcia-
lis fuit puer iste qui habuit quinq; pa-
nes et duos pisces: vt h̄r in legenda
sua. Sc̄do querit̄ quet fuerūt cōiue-
fove q̄ quinq; milia viroꝝ. s̄ cur nō
nominant̄ femie: cuz tales hodie pl̄
q̄ v̄ri sequi videant̄ xp̄m in audiēdo
sermone in p̄ceptione eucharistie et
in ecclesiarū frequentatione. R̄ndet̄
Theophilus. Scripture p̄suetudinē
sequit̄ hic Johannes q̄ scriptura so-
lum a viginti annis vsq; ad quinq;
ginta numerat viros ad bella aptos
sicut et moyses fecit Numeri. i. Que-
ritur tertio q̄s fuit magister et cocus
in cōuiuio. R̄ndet̄ q̄ xp̄us q̄ accepit
panes in manus: suas in signū q̄ sua
potentia qua creauit celum et terrā
qua gubernat mūdū posset multipli-
care panes: nō nouos panes creādo:
sc̄dm Tho. in. iij. parte summe: s̄ p̄-
iacētes multiplicādo [similiter ex pi-
scibus q̄tum volebant] Quarto q̄ri-
tur an panes isti et pisces fuerūt opti-
mi et sapidissimi. R̄ndet̄ Jacobus ta-
nuensis. Credendū est q̄ sic saltem in
sua specie: et a simili probat p̄ Criso-
super illd̄ Ioh̄. ij. vbi xp̄s in nuptijs
mutauit aquam in vinū vbi sic dicit.
Talia sūt xp̄i miracula vt multo h̄is
que per naturā fiunt speciosiora et
utiliora fiant. Quinto queritur cur
non vinum p̄p̄mavit hominib⁹ istis
quos sic p̄avit quinq; panibus et duo-
bus piscibus. Respondetur q̄ potuit
esse vt panes et pisces p̄p̄ietatē ha-
buerūt tam cibi q̄ potus. Sicut etiā
adhuc hodie apothecarij sciunt con-
ficere electuaria cibi simul et potus
naturam habentia.

**¶ Dñica i passione euāgelij
sc̄dm Johannem. viij. ca.
diiii**

In illo tpe. Dicebat
iesus turbis iudeo-
rum et pncipibus sa-
cerdotu. Quis ex vobis ar-
guet me de peccato? Si veri-
tate dico vobis: quare no cre-
ditis mihi. Qui ex deo e: v-
ba dei audit: ppterea vos si
auditis: qz ex deo non estis.
Responderunt ergo iudei et
dixerunt ei. Nonne bene dici-
mus nos: qz samaritanos es tu
et demoniu habes? Respo dit
iesus. Ego demoniu non ha-
beo: sed honorifico patre me-
um et vos inhonorastis me.
Ego autem no quero gloria
mea. Est q querat et iudicet.
Amen amen dico vobis: si qs
sermonem meum suauerit: mor-
tem non videbit in eternuz.
Dixerunt ergo iudei. Nunc
cognouimus quia demoniu
habes. abraham mortuus est et
pphete: et tu dicis: si quis ser-
monem meum seruauerit morte
non gustabit in eternu. Num-
quid tu maior es pre nostro
abraham qui mortuus est: et
pphete mortui sunt. Quem
te ipsum facis? Respondit ie-
sus. Si ego glorifico meipm
gloria mea nihil e. est pater
meus qui glorificat me: quez
vos dicitis qz deus noster est
et no cognouistis eum. Ego
autem noui euz. Et si dixero
qz no scio eu: ero similis vob
mendax. Sed scio eum et ser-
monem eius seruo. Abraham

pater vester exultauit vt vi-
deret diem meum: vicit et ga-
uisus est. Dixerunt ergo ad
eum iudei. Quinquaginta an-
nos non iuz habes et abraham
vidisti. Dixit eis iesus. Amen
amen dico vobis: ateqz abra-
ham fieret ego sum. Tulerunt
ergo lapides vt iacerent in eu.
Iesus autem abscondit se: et
exiit de templo. ¶ Postilla
¶ Quis ex vobis arguet me
de peccato Joh. vii. Historia huius eu-
ang. facta est anno xpi. xxxij. x. kal. oc-
tobris. feria. iij. in ditione. v. Ante inci-
piu illius euange. scribit scus iohanes
in eode ca. qz iudei dixerunt xpo. Pater
noster abraham est. Dixit eis iesus. Si
filij abrahe estis: opera abrahe facite
Nunc autem queritis me interficere
hominem qui veritate vobis locutus
suz qua audiui a deo: hoc abraham no
fecit. Et post pauca vos ex patre dy-
bulo estis: et desideria patris vtri vult
facere. Iste homicida erat ab initio
veritate no stetit: qz no est veritas in
eo. Cum loquit mendacuz et pprijs
loquit: quia mendax est et pater eius.
Tunc immediate sequitur euang. Joh.
[Quis ex vobis arguet me de pecca-
to] Lyr. q. d. si habetis aliquod peccatum
quod possitis sup me ostendere: patius
suz audire et me ronabiliter purgare:
et ideo cum hoc non possitis facere [si
veritate dico vobis] si p quia [quare
no creditis mihi] et subdit causam di.
[Qui ex deo est vba dei audit] Nota
dum q aliquid ex deo est dupliciter.
Uno mo secundu natura: et sic ois crea-
tura e ex deo q est largitus ei ee. Alio
mo sunt spaliter ex deo p gratiam: vt
qui recte credant in deum et madata
eius seruāt. De illis dicit dñs [qui ex
deo e verba dei audit] delectabiliter
et libenter. Ma qui deu diligit libenter
de eo loquitur audit [pppterea vos no au-
ditis]. i. no accipitis nec creditis: nec

etiam intelligere curatis verba dei de ore meo [quod ex deo non estis] et persequens sequitur quod sitis ex dyabolo non per creationem: sed per imitationem. Tho. Ex deo namque sunt secundum naturam: sed ex deo non sunt vitio et prava affectio ne. Responderunt ergo iudei et dixerunt ei. Ly. modus hominum invidiosum et pessimorum qui nesciunt rationabiliter respondere est ad contumacia se convertere. Et ideo iudei non habentes quidam rationabiliter christo responderent ad contumacia se converterunt: dicentes [Nonne bene dicimus nos quia samaritanus es tu] Et in hoc intendit christo contumaciari. Tho. Erant enim samaritanus viles et abiectissimi secundum opinionem iudeorum: unde Joh. iiij. Non enim contumaciari iudei samaritanis. Ly. licet christus esset iudeus genere et non samaritanus: tamen vocant eum samaritanum: quia vulgare erat apud iudeos quod homines malos et eis odibiles vocabant samaritanos: quibus essent iudei: talis autem erat christus secundum reputationem eorum: ideo vocabant eum samaritanum [et demonium habes] Ly. hoc enim dicebant de christo primo propter miracula que faciebat que magicis artibus imputabant: ut patet Luca. xi. In beelzebub principe demoniorum eiecit demonia. Secundo quia secreta cordium ipsorum frequenter dicebat Et aliquando quedam alta et profunda loquebatur que non intelligebant propter quod eum arreptitum dicebant et insanum: ut patet Johan. x. Dicebant autem multi ex ipsis. Demonium habet et insanit: cur vultis eum audire. [Respondit iesus] hic ponitur ipius christi mansueta responsio: quod eum maledicere non maledicebat. i. Petri. ij. [Ego demonium non habeo] quod patet: quia demones expellebat [sed honorifico patrem meum] scilicet omnia que facio referendo ad gloriam eius et virtuti eius attribuendo [et vos in honorastis me] id est intulistis mihi opprobria et contumacia vocando me sama-

ritanum et demoniacum [ego gloriam meam non quero] sup. in parte que vita christi in paupertate et abiectione existens glorie mundane erat contraria [est qui querat] scilicet deus pater [et iudicet] de illis qui me inhonorant: vindictam faciendo de ipsis. quod factum est quando in vindictam mortis christi destructa est civitas et templum et populus occisus est et captivatus per romanos imperatores [amen amen dico vobis] id est fideliter: et dupliciter ad maiorem affirmationem [si quis sermonem meum servauerit] Tho. in corde per fidem: in ore per constantem professionem: in opere per bonam operationem [non gustabit mortem in eternum] scilicet eterne damnationis [dixerunt ei iudei] intelligentes quod loquerentur de morte corporali [nunc cognovimus quod demonium habes] Ly. quod prius tantum opinabamur te habere demonium: sed nunc sumus certi quod ita est quod nulla falsitas est a deo sed a dyabolo qui est pater mendacium. verbum autem tuum est apertum mendacium: ad cuius probationem inducunt [abraham mortuus est et propheta] qui in sermone dei servaverunt qui est maioris virtutis quam sit sermo tuus et ideo patet falsum quod tu dicis [si quis sermonem meum servauerit non gustabit mortem in eternum: nunquid tu maior es patre nostro abraham qui mortuus est] Cui primum data est circumcisio: et facta est promissio de christo ut patet Gen. xxiij. In semine tuo benedicetur omnes gentes [et propheta] quibus deus locutus est [mortui sunt] Sciendum quod christus loquebatur de morte spirituali: ipsi autem acceperunt de morte corporali [quem te ipsum facis] scilicet tu fili carpentarii Mar. vi. quod manifestum est quod te iactas et ad vanam gloriam de te falsa dicis [Respondit iesus: si ego] scilicet in quantum homo [glorifico meipsum: gloria mea nihil est] id est vanum quid et falsa gloria [est pater meus qui glorificat me] Ly. per miraculorum operationem et postea glorificabit me per resurrectionis et ascensionis gloriam [quem vos dicitis: quia deus noster est et non co-

gnouistis eū. Thomas. licet per fidē
cognoscerent vnū deū: nō tamē noue-
rant eū inq̄tū pater: nec sciebāt deuz
habere filium naturalem: hoc enim
per christum declaratum fuit. vnde
Johann. xiiij. Pater manifestauit
nomen tuum hominibus quos de-
disti mihi [ego autem noui eum et si
dixero q̄ nescio eum ero similis vob̄
dax] *Ly.* sicut estis mendaces asseren-
do vos eū agnosceere: cum tamen euz
non cognoscatis: ita essem mendax si
assererē me ipsum ignorare [sed scio
eum et sermonē eius seruo] id est vo-
lantatem eius facio. Hoc christus ad-
didit: quia vera cognitio p̄ opera de-
monstratur [Abraham pater vester]
non imitatione sanctitatis: sed p̄pa-
gatione carnis [exultauit] id est cum
quadam fiducia et exultatione deside-
rauit [vt videret diem meū] id est tē-
pus istud incarnationis mee [vidit et
gausis est] Thomas. vidit enī abra-
ham per fidem et per spiritum p̄phe-
tie incarnationem christi futuram: et
ex hoc gausis est p̄pter redemptio-
nem suam et totius generis humani
[dixerunt ergo iudei ad eum. Quin-
quaginta ānos nondū habes et abra-
ham vidisti]. q. d. mentiris. *Criso.* q̄-
draginta annos non habebat: quare
tot annos proposuerunt? Responde-
t p̄pter delicatam nature complexio-
nem: propter laborum multitudinez
p̄pter terre illius caliditatem: p̄pter
multam paupertatem consumptus et
attenuatus videbatur maioris etatis
q̄ esset [dixit eis iesus. Amen amē di-
co vobis anteq̄ abraham fieret ego
sum] vnde Augustin⁹. *Idō* dicit ego
factus sum: quia ei⁹ esse non incepit:
nec dicit fuit: quia preteritum temp⁹
diuinitas nō habet. Thomas. verbū
presentis temporis maxime cōuenit
eternitati vbi nulla est preteritio nec
successio: sed omnia sunt presentia [tu-
lerant ergo lapides vt iacerēt in eū]
tanq̄ blasphemum reputauerunt eū
ideo blasphemum: quia referebat

se abrahe et equabat se deo et ideo vo-
lebant eum lapidare. Sciendum q̄
christus quotidie lapidatur a malis
xp̄ians: quia quot malas cogitatio-
nes quis scienter recipit in cor suum
cum delectatione et consensu: quasi
tot lapides mittit in iesum [iesus au-
tem abscondit se] *Ly.* non occultan-
do se retro parietem vel aliud huius-
modi: sed virtute diuinitatis se reddē-
do eis inuisibilem [et exiuit de tēplo]
non ex timore: sed ex dispensatione:
quia noluit lapidari: sed crucifigi: cū
a suis discipulis videbatur qui secu-
ti sunt eum. vnde Augustin⁹. Quid ma-
gnū erat vt eos continuo terra ab-
sorberet et pro lapidibus infernuz da-
ret: sed tunc patientia erat exercenda
non potentia vt nobis patientie daret
exemplū. Circa presens euange. vbi
dicitur Tulerunt ergo lapides vt iacerent
in eum. Notandū q̄ hugo de
prato dicit: q̄ christus passus est p̄ no-
bis abluēdis: quia magnis sordibus
peccatorum inuoluti eramus. vnde
Apoē. i. Lauit nos in sanguine suo.
Secundo passus est pro nobis redē-
mēdis: quia omēs sub potestate dy-
boli tenebamur pro debito p̄mouit
parentum ad inferos descendentes.
Ideo christus se tradidit vsq̄ ad mor-
tem vt nos liberaret. *Ysa. liij.* Vulne-
ratus est propter iniquitates nostras
et attritus est propter scelera nostrat
et sic christus nos lauit et redemit
cuius figura de latere christi penden-
tis in cruce exiuit sanguis et aqua: vt
dicitur iohan. xix. scilicet aqua ablu-
tionis: et sanguis redemptionis. Ter-
tio passus est pro nobis viuificandis:
quia omnes in peccatis mortui erā-
mus. vnde Gregorius. Mortē nostrā
scilicet culpe moriendo destruxit. Ex-
emplum: sicut pellicanus effunden-
do sanguinem suuz super filios mor-
tuos resuscitat et viuificat. Sic chris-
tus per suum sanguinem nos viuifi-
cauit. vnde in ps. ci. Similis factus
suz pellicano. Quarto passus est pro

nobis saluandis: quia omnes mortali infirmitate prostrati iacebamus. unde ps. cxi. Misit seruum suum et sanauit eos. unde Augustinus. De latere in passione christi fluxerunt omnia sacramenta que sunt anime languentis efficacissime medicine. Quis pro nobis ad celum ciuitatem nostram reducendis et intromittendis: quia omnes exulabamus. Exemplum sicut rex vincens regem inimicum suum qui terram et subditos suos sibi abstulerat vincit eum cathenis in carcere et bona eius diripit et omnes captiuos quos tenebat liberat et exules ad ciuitatem reducit: sic christus fecit dyabolo quem in cruce debellauit et in infernum cathenis vincit et omnes homines quos tenebat captiuos liberauit et ad celum reduxit.

In die palmarum

In illo tempore. Cum appropinquasset iesus hierosolimis et venisset bethphage ad montem oliueti et cetera.

Hoc euangelium cum sua postilla que in prima dominica aduentus.

In die sancto pasche euangelium secundum Mattheum. xvi. ca.

In illo tempore. Maria magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata ut venientes ungerent Iesum. Et valde mane vna sabbatorum veniunt ad monumentum: orto iam sole. Et dicebant ad invicem. Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumen-

ti? Et respicientes viderunt reuolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes in monumentum viderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida: et obstupuerunt. Qui dixit illis. Nolite expauescere. Iesus queritis nazarenum crucifixum: surrexit non est hic. Ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite et dicite discipulis eius et petro: quia precedet vos in galileam: ibi eum videbitis: sicut dixit vobis.

Postilla.

Maria Magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata ut venientes ungerent Iesum etc. Marci. vi. Historia huius euangelii facta est anno christi. xxxiiij. Et eodem diebus quot fluxerunt a festo natalis domini usque ad pascha sequens. vi. kal. aprilis luna. xvij. indictione. vi. Ante initium illius euangelii scribit sanctus marcus quod Ioseph ab arimathia ciuitate accepto corpore iesu inuoluit in syndone munda: et posuit in monumento suo nouo quod erat excisum in petra: in quo nondum quisquam positus fuerat: et aduoluit lapidem ad ostium monumenti. Maria autem magdalene: et maria iacobi aspiciabant ubi poneretur. Et cum transisset sabbatum [maria magdalene et maria iacobi: et salome] In hoc euangelio primo fit mentio de deuotione illarum sanctarum mulierum que fuerunt tres que dilexerunt christum in vita: quae sequebantur eum et alie multe mulieres que ministrabant ei de facultatibus suis. Dilexerunt eum etiam in morte: quae sequebantur eum in cruce pendentem. Pile

rerunt eum post mortem: ideo unguē
ta portauerunt ut corp⁹ ei⁹ ungerēt
et hoc est qd̄ hic dicit̄. Maria magda
lene que fuit soror sancte marthe et sā
cti lazari: et maria iacobi minoris: q̄
cleophe filia fuit: et vxor ipsius alphe
i et maria salome filia et vxor zebedei et
mater illorum duorum apostolorū: scilicet
iacobi minoris et iohannis euangeli
ste. Et prima illarum nihil christo at
tingebat nisi fide et deuotione: scilicet
magdalene. Alie due erant mater
tere christi .i. sorores marie virginis
[emerūt aromata] id est unguēta aro
matica [ut venientes] ad monumentū
[ungerent iesu] id est corpus dñi iesu
quod de cruce depositū viderūt in se
pulchro reponi. Consuetudo enī iu
deorum erat ungerē corpora mortuo
rum ut conseruaretur a fetore: ab in
cineratione et vermium corrosione.
Sed ille mulieres erant decepte: q̄ cū
corpus xpi deitate esset inbalsamatū
per mille annos iacuisset ī terra: nec
potuisset putrescere: nec incinerari:
nec inde vermes gñari. An̄ in ps. xv.
dicit̄. Nō dabis sanctum tuum vide
re corruptionez [Et valde mane] Ia
cobus ianuenis. Si erat valde mane
quomodo ortus erat tam sol. Dicen
dum est q̄ ille mulieres ī ciuitate ha
bitabant: sepulchrum autem extra ci
uitatem erat: et sic valde mane veni
unt id est ventre incipiunt: sed tam
ortus erat sol quando peruenerunt.
Vel sol dicitur ipse christus qui ortus
erat id est surrexit [vna sabbatorū] in
telligendum est prima die a sabbato
qui nunc dominica dies dicitur. Ju
dei enim dies nomināt a sabbato di
centes: prima sabbati: secunda sabba
ti: tertia sabbati etc. [veniūt ad monu
mentū] Querit̄ quare virgo maria
non venit cū istis mulieribus ad mo
numentū. Respondetur q̄ virgo beata
sciebat q̄ xps resurrexerat: et q̄ ī mo
numento corpus xpi non erat. Nam
p̄te credendus est q̄ ante omnes ho
mies tam sibi apparuerat. Nam chri

stus precepit honorare patrem et ma
trem. Sed qualis honor esset si aliqs
ultra mare venies personas extrane
as p̄mo visitaret: et ad matrē de sua
absentia desolatam ultimo visitandā
accederet. Sic christ⁹ matrē nō mul
tum honorasset si prius alios de sua
resurrectione letificasset: et tandē ma
tri desolate apparuisset. Item q̄ ipa
pre ceteris hominibus in morte sua
maiori dolore perfusa fuit: ideo pre
omnibus hominibus de resurrectōe
sua p̄mo letificari debuit [et dicebāt
adinuicem. Quis reuoluet nobis la
pidem ab ostio monumenti] Ly. q. d.
non possumus reuoluere per nos ip
sas: quia magnus valde. Pro quo
sciendū q̄ monumentum tripliciter
clausum erat: scilicet grandis lapidis
bus ad ostiū aduolutione: sigilli ap
positione: et militum deputacione: s̄
christus qui exiit clauso utero virgi
nis: ipse de sepulchro exiit salutis si
gillis [Et respicientes viderūt reuolu
tum lapidem] per angelum qui vene
rat ad manifestandum christi resur
rectionem ut patet Math. xxviii. An
gelus autem domini descendit de ce
lo et reuoluit lapidem et sedit super
eum etc. [Et introcūtes in monumē
tum] id est intra clausuram que erat
circa monumentū [viderunt iuuenē
sedentem in dextris: coopertum stola
candida et obstupuerunt. Math.
xxviii. dicitur. Ecce terremotus fa
ctus est magnus. Sicut terra ī pas
sione tremuit et mota est in tristitie si
gnum: sic in resurrectione mota ē in
signum letitie: sicut sol clarior appuit
in illa die. Unde maximus in sermo
ne. Nam et solem ipsum arbitror cla
riorem solito in hac die: necesse est ei
ut in eius resurrectione gaudeat in
cuius passione condoluit [Qui dixit
illis. Nolite expauescere] Inuaserat
enim eos timor ex insolita apparitio
ne angeli et ex visione custodum: q̄
iacebāt ibi tanq̄ mortui [Iesum que
ritis nazarenum crucifixum: surro

rit non est hic] Rabanus **N**ō est hic
p̄ presentia carnis: qui tamen ybiq̄ ē
p̄ presentiaz maiestatis. [Ecce locus
vbi posuerūt cū] q̄si dicat. si mihi nō
vultis credere: vacuo credatis sepul-
chro [s; ite dicite discipulis eius ⁊ pe-
tro] **A**nde Gregorius. Petz vocat ex
nomine ne desperet ex negatione Si
enī eum nominatim non exprimeret
qui magistrus negauerat: venire ad
discipulos nō auderet. **A**nde Hiero.
Specialiter dixit petro: qz indignus
se iudicabat discipulatu dum ter ne-
gauit magistrum: sed peccata nō no-
cent quando nō placent [qz precedet
vos in galileā: ibi eum videbitis] s; z
personaliter [sicut dixit vobis] s; z im-
minēte sue passionis tempore: vt ptz
Mat. xxvij. Postq̄ aut surrexero pre-
cedam vos in galileā. ibi me videbi-
tis. **A**n de hoc etiam habetur Mat.
xxvij. qz post resurrectionē christi vn-
decim discipuli abierunt in galileam
in montē vbi constituerat illis iesus:
⁊ videntes eum adorauerunt. **E**t no-
tanduz qz ex euangelijs colligitur qz
christus decies apparuit post resurre-
ctionem suā: ⁊ in ipsa die resurrectio-
nis quinquies apparuit ad corrobo-
randum fidem in cordibus fidelium
suorum. **P**rimo soli marie magdale-
lene sub specie ortulani: vt patet Jo-
hannis. xx. **S**ecundo mulieribus de
sepulchro reuertētibz se ostendit: et
eas de sua resurrectione letificauit: vt
patet Johannis. xx. **T**ertio petro p-
pter abnegationē christi: ⁊ mesto chri-
stus se manifestauit: vt ptz Lu. xxiiij.
Surrexit domin⁹ vere ⁊ apparuit sy-
moni. **Q**uarto duobus discipulis in
emaus euntibus ⁊ de ipso loquenti-
bus in specie peregrini: vt patet Lu.
xxiiij. **Q**uinto decem apostolis cum
sero factum esset ⁊ fores essent clau-
se ppter metum iudeoz. venit iesus
⁊ stetit in medio eoz ⁊ dixit eis: par-
vobis: ⁊ thomas tunc non erat cū eis
vt h̄ Jo. xx. **I**stas quinqz apparitiōes
representat sacerdos in missa quiqz

vertendo se ad populi ita qz tertia q̄
fit in silentio significat apparitionē
factam petro: eo qz nescitur vbi facta
sit. **S**exto apparuit omib⁹ discipulis
presente thoma. s. octaua die resurre-
ctionis: vt patet Joh. xx. **S**eptimo ad
mare tyberiadis: vt patet Joh. xxi.
Octauo vndecim discipulis in gali-
lea in monte: vt patet Math. xxviiij.
Nono vndecim apostolis recumben-
tibus in cenaculo in hierusalem: vt
patet Marci ultimo. **D**ecimo in mō-
te oliueti quando ascendit in celum:
vt patet Luc. xxiiij. **E**t quamuis plu-
res apparuerit non tamen leguntur
in euangelijs plures eius apparitio-
nes post resurrectionē suā: qz omnia
nō sunt scripta vt iohā. faref. **A**n cir-
ca presens euāgelitū quod loquit̄ de
tribus mulieribus est sciendū qz mu-
lieres cōmuniter habent tres lauda-
biles cōditiones. **P**rima qz frequēter
sunt verecūde. **R**atio: qz timide sunt
⁊ valde appetitue laudis: ideo timēt
inhonesta facere. **S**ecūda cōditio qz
communiter sunt pie ⁊ misericordes
Ratio: qz molle cor habēt nō potētes
durum quid sustinere. **T**ertia qz com-
muniter excedunt: vel si sunt miseri-
cordes nimis sūt tales: si crudeles tūc
nimis sunt tales. **S**imilit̄ de verecūdia
⁊ inuerecundia. **S**imiliter habēt mu-
lieres tres malas cōditōes. **P**rima qz cō-
muniter sūt garrule ⁊ litigiose. **S**ecūda
qz sunt superbe. **T**ertia qz sunt incredu-
le ⁊ supsticiose plusq̄ viri. hoc h̄nt ab
eua q̄ plus credidit serpenti q̄ deo.

In feria secūda pasche euan-
gelium scdm lucam. xxiiij.

In illo tēpore. **D**uo
ex discipul̄ iesu ibāt
ipsa die in castellum
quod erat in spacio stadiorū
sexaginta a hierusalem noīe
emaus et ipsi loquebātur ad
inuicē de his omnib⁹ que ac-
ciderant. **E**t factū est dū fa-

bularentur et secum quere-
rent: et ipse Iesus appropin-
quans ibat cum illis. **O**cli au-
tem illoꝝ tenebant ne eum a-
gnosceret et ait ad illos **Q**ui
sunt hi sermones quos confer-
tis adinuicem ambulantes: et estis
tristes. **E**t respondens vnus cui
nomen cleophas dixit ei **T**u
solus peregrinus es in hieru-
salem et non cognouisti que facta
sunt in illa his diebus? **Q**uibus
ille dixit que et dixerunt de Ie-
su nazareno que fuit vir pꝛophe-
ta potens in ope et sermone co-
ram deo et omni populo quomo-
do tradiderunt eum summi sacer-
dotes et principes nostri in da-
nationem mortis et crucifixerunt
eum. **N**os autem sperabamus quod
ipse esset redempturus israel.
Et nunc super hec omnia tertia die
est hodie que hec facta sunt
Sed et mulieres quedam ex no-
stris terruerunt nos que ante
lucem fuerunt ad monumentum
et non inuenito corpore eius ve-
nerunt dicentes se etiam visionem
angelorum vidisse que dicunt eum
vivere: et abierunt quidam ex
nostris ad monumentum: et ita
inuenierunt sicut mulieres di-
xerunt: primum vero non inuenierunt
Et ipse dixit ad eos. **S**tul-
ti et tardi corde ad credendum
in omnibus que locuti sunt pꝛophe-
te. **N**onne sic oportuit pati
christum: et ita intrare in glo-
riam suam? **E**t incipiens a moysse

et omnibus pꝛphetis interpretaba-
tur illis in omnibus scripturis que de
ipso erant appropinquavit ca-
stello quo ibant et ipse finxit se
loqui ire. **E**t coegerunt illum di-
centes **A**bbas nobiscum domine quam
advespascit et inclinata est iam
dies. **E**t intravit cum illis: et fa-
ctum est cum recuberet cum illis:
accepit panem et benedixit et fre-
git et porrigebat illis. **E**t ap-
erti sunt oculi eorum et cognoue-
runt eum: et ipse euauit ex ocu-
lis eorum. **E**t dixerunt adinuicem.
Nonne cor nostrum ardes-
erat in nobis dum loquerer in
via et aperiret nobis scripturas:
et surgentes eadem hora regres-
si sunt in hierusalem et inuenierunt con-
gregatos undecim et eos que cum
ipsis erant dicentes quod surrexit
dominus et appuuit symoni. **E**t ip-
si narrabant que gesta erant in via
et quomodo cognouerunt eum in fracti-
one panis.

¶ Postilla.
¶ Duo ex discipulis iesu etc.
Lu. xiiij. **H**oc euang. factum est eodem
die quo supra immediate signatum est
Enter initium illius euang. scribit secundo
Marcus quod iesus surgens mane prima saba-
bati apparuit primo marie Magdale-
ne de qua eiecerat septem demonia. Illa
dicens nunciauit his que cum eo fuerat. **E**t
illi audientes quod viveret et visus esset ab
ea: non crediderunt. **T**unc sequitur euang. ho-
dier. **¶ Duo ex discipulis iesu etc.** **S**u-
periore probata est resurrectio christi pꝛappa-
ritione facta deuotis mulieribus sicut
in euangelio hesterni dictum est. **H**ic autem
probatur resurrectio christi pꝛa apparitione
facta duobus discipulis itinerantibus. **H**ic
dicit euangelium hodiernum **¶ Duo ex vi**

scipulis Iesu] **S**or. non ex undeci apo-
stolis: s; ex septuaginta duob; discipu-
lis quor; un; vocabat **C**leophas: ali-
us d; fuisse **L**ucas euagelista qui ex
humilitate nomē suū tacuit [ibant ip-
sa die]. s. resurrectionis dñice [i castel-
lū qd erat] s; distans [spacio stadior;
sexaginta a hierusalē] Sciendū q; sta-
diū d; a stādo r; habet cētū viginti pas-
sus. vñ d; q; Hercules tot passus sub
vno anhelitu currebat r; tunc stabat.
Unde stadiū d; spaciū vnius cursus
Et sedecim stadia faciūt vnū miliare
r; vnū militare mille passus p;tinet **E**ñ
p; q; emaus n; distat a hierim p; quatuor
leucas itegre s; deficiūt quatuor stadia
[Et factū ē dū fabularent: r; secū qre-
rēt] nō de vanis: s; de his q; acciderāt
s. de opib; Iesu r; morte ei; [r; ipse Ihs
appropinquās] **S**or. s. corporat; r; etiam
spūalit; [ibat cū illis] tanq; socius ite-
neris. Et scdm **B**lo. vt suā pmissiōnē
impleret. Dixerat em̄ vt habet **M**at-
th. i. xviii. **E**bi duo vel tres pgregati
fuerit i nocte meo: ibi ego sum in me-
dio eor;. **M**ā de corpe glouificato dicit
Aug. q; vbiq; voluerit spūs ibi p-
ritus erit r; corp; [oculi aut; eor; tene-
bant ne eū agnoscerēt] **L**p. q; incredu-
litas r; dubietas eor; demerchatur q;
xps cognitiōnē sui corporis ab eis retar-
daret. vñ **G**rego. de se loq;ntibus pre-
sentiaz exhibet. sed de se dubitatibus
speciē cognitiōis aufert [Qui sunt hi
sermōes quos cōfertis ad inuicē abu-
lantes r; estis tristes] nō q;rit co igno-
rante sed vt ex eorum responsione in-
credulitas r; dubietas puentius ar-
guatur [Et rñdens vnus cui nomen
cleophas: dixit ei. **T**u solus pegrin;
es in hierim] **L**p. i. cum multi pegrini
his dieb; venerūt i hierim de diuersis
partib; mūdi: mix; ē q; tu solus iter ali-
os pegrinos ca q; sūt nota alijs pegri-
nis ignoras [Quib; ille dixit. **Q**ue;
r; illi dixerunt ei. **D**e Iesu nazareno q;
fuit vir ppheta potēs i ope] s; mtra-
culor; [r; sermōe]. i. p;dicatiōis r; doctri-
ne. oēs ei sicut ppheta eū habebāt: g

d; [corā dō r; oī ppho] **M**ō corā supmis
sacerdotib;. vñ seqt; [r; quō summi sa-
cerdotes: r; pncipes nostri] **S**or. Sum-
mi sacerdotes vocant; h; p;lati clerico-
rū. pncipes p;lati laicor; [tradiderunt
eū] s; p;latō [in dānationē mortis r;
crucifixerūt eū] q; ad istātiā r; petitiō-
nez iudeor; p;lat; fecit eum crucifigi
[nos autē spabam; q; ipse redēptur;
eēt israel] **S**or. s. a t;pli seruitute **R**o-
manor; r; de spūali seruitute demonū
r; peccator;. **S**ic em̄ p;dictū erat i ps.
cxix. **A**pu d dñm mīa r; copiosa apud
eū redēptio [r; nūc sup; hec oīa tertia
dies est hodie q; hec facta sunt] s; scilz
dies resurrectōis: a die scz q; hec facta
sunt. i. a die parasceues quo xps pas-
sus fuit r; sepult; [s; r; mulieres q; daz
ez n;ris]. s. maria magdalene r; maria
iacobi r; salome [terruerūt nos q; āte-
lucē fuerūt ad monumentū r; nō in-
uēto corpore ei;] q; xps iam surrexerat
nō de nocte: s; in ipso pūcto diei quod
vocat; diluculā [venerūt dicētes se cri-
am visitiōnē angelor; vidisse]. s. visitiōne
corporali i assumptis corpore [q; di-
cūt eū viuere] sed discipuli nō crede-
bant verbis mulierū plene [et abie-
runt quidam ex nostris ad monumē-
tum] scilicet petrus r; iohannes [r; ita
inuenerūt sicut mīeres dixerunt [q;
inquenerūt sepulchrum vacuū corpe-
re r; sola lintheamina remāssisse] ipm
vero nō inuenerūt: r; ipse dixit ad eos]
scilicet ex respōsione: corū arguēs eos
[**O** stulti] ppter cecitatem intellect;
[r; tardi corde] ppter tarditatem affe-
ctus [ad credendum in omnib; q; lo-
cuti sūt pphete] de xpi morte r; resur-
rectiōe quas scripturas debebāt itel-
ligē: marie q; fuerāt cū xpo pncipali-
ter q; discipulis talia loquebat; [nō-
ne sic oportuit pati xpm] **L**p. tū pro-
pter patris preordinationē: tū ppter hu-
manā redēptionē. tū ppter scripture
impletiōez [r; ita itrare in glām suā] sci-
licet per passionem r; mortē tanq; per
artam vitam et angustam portaz. **E**t
hoc p; q; fatui sunt q; sine tribulatiōi

bus volūt intrare in gloriā alienā cū
xps per passionē suā intrauit ī gloriā
ppriam ⁊ hoc ppter nostrā informa-
tionem scz vt discamus: qz per mul-
tas tribulationes optz nos intrare in
regnum celorum vt hētur Act. xiiij.
[Et incipēs a moyse ⁊ oibus pphē-
tis] oēs em̄ de ipso pphetauerūt: vt te-
statur bñs Petrus Act. x. Huic oēs
pphete testimoniū perhibent [inter-
prabatur] .i. exponēbat [illis in oib⁹
scripturis q̄ de ipso erant] Ly. nō q̄
oēs scripturas q̄ de xpo sunt explica-
ret quod tam ī breui tēpore nō fieret:
sed explicabat q̄tū sufficiebat ad ppo-
situm ostendēdū [⁊ appropinquauit
castello quo ibāt] scz duo predicti di-
scipuli [⁊ ipse] scz dñs iesus xps [sin-
xit se longius tre] Slo. Talē exhibuit
se eis ī corpore qualis apud eos erat
in mente scz extraneus ⁊ longius itu-
rum. vñ Adalricus dicit Si quis dat
per aliquod opus vel per verbum du-
plex aliquid intelligere quod non est
non intentione fallendi: sed intentio-
ne utilitatis consequētis talē simula-
tionē nō esse peccatū [⁊ coegerūt illū]
id est obnixe rogauerūt: desiderantes
adhuc audire ipz. vnde Grego. Hoc
exemplo colligitur q̄ peregrini non
solum ad hospitium vocandi sunt: s̄
etiam trahendi [dicētes mane nobis-
cum] Ecce optima petitio petunt ei
diuinā cohabitationem ⁊ mansionē
[quoniā aduēspascit] quo ad noctis
appropinquationē ⁊ inclinata est tā
dies] quo ad diei declinationē [⁊ iura-
uit cū ill] Ecce hospes ille cū quoe-
niunt oīa bona. Sa. viij. [Et factū ē
cū discumberet cum illis] sicut magi-
ster euz discipulis [acceptit panē ⁊ be-
nedixit ⁊ fregit ⁊ porrigebat ill] Ly.
sicut cōsueuerat facere ante passionē
sic em̄ frangebāt panē ac si scindere
cum cultello [⁊ aperti sunt oculi eoz]
Ly. qz voluntarie se eis ostēdit in effi-
gie que erat cognoscibilis ab eis [⁊ co-
gnouerūt eū] scz in benedictiōe ⁊ fra-
ctiōe panis [⁊ ipse euauit ex oculis

eorum] scz subtrahēdo ab eoz aspectu
corporali suam presentiam corpo-
ralem [Et dixerunt adinucem. Non
ne cor nostruz ardens erat in nobis]
scilicet ardore charitatis [dum loque-
retur nobis in via ⁊ aperiret] .i. expo-
neret [nobis scripturas] scilicet nos
instruendo [⁊ surgentes eadem hora
regressi sunt in hierusalem] Ly. Quis
enim iā esset tarde: tamen ex fidei fer-
uore ⁊ remoto iudeuz timore: statim
regressi sunt in hierusalem ad alios
discipulos qui erāt inclusi ppter me-
tum iudeorum: vt habetur Johā. xxi.
Ad nunciandū eis christi resurrectio-
nem [Et inuenerunt vndecim cōgre-
gatos] scilicet apostolos: qz iudas ab
eorum consortio recesserat. ⁊ Machi-
as nondum electus erat [⁊ eos q̄ cum
ipis erant] scz septuagintaduos disci-
pulos: vel omnes vel aliquos [dicen-
tes illis] scilicet quos cōgregatos in-
uenerunt [Quia surrexit domin⁹ ve-
rez apparuit simōi] id ē petro. Quā au-
tem ista apparitio facta sit nō legitur
expresse: sed tūc creditur fuisse facta
quando petrus postq̄ cucurrerat ad
monumentum ⁊ viderat lintheam
posita abūt mirans secuz quod factū
fuerat. Notandum q̄ pre omnib⁹ ve-
ris petro prius apparuit post resurre-
ctionem suam. Et secundum Soraz
triplici ratione. Primo vt peccatum
trine negationis et indultum ostēdo-
ret ne desperaret. Secūdo vt factū e-
doceret qualiter subditis suis penitē-
tibus condescendere deberet q̄dē
q̄ peccassent. Tertio vt peccatorib⁹
omnibus spem misericordie ⁊ venie-
daret: ostendēdo q̄ peccatores nō de-
spiceret [⁊ ipsi narrabāt que gesta fue-
rant in via] scilicet quomodo argue-
bat duritiā eoz ⁊ qualiter exposuit
eis scripturas et quomodo cognoue-
runt eum in fractione panis quia: vi-
derunt eum benedicere ⁊ frangere ⁊
distribuere panem: sicut solebat face-
re iter discipulos suos ante mortem
suam.

Feria tertia pasche euāge-
lium scōm Lucā. xxiij.

In illo tpe. Stetit ie-
sus i medio discipu-
lorū suorū et dixit eis
Pax vobis ego sū nolite tie-
re. Et turbati xō et cōterriti
estimabāt se spm̄ videre. Et
dixit eis. Quid turbati estis
et cogitatōes ascēdunt in cor-
da v̄ra? videte manus meas
et pedes qz ego ipse sū. palpa-
te et videte qz spūs carnes et
ossa non hz sicut me videtis
habere. Et cum hoc dixisset
ostēdit eis manus et pedes.
Adhuc aut̄ illis non credēti-
bus et mirātibus p̄re gaudio
dixit. I habetis hic aliqd̄ qd̄
manducef. At illi obtulerūt
ei partem piscis assi: et fauū
mellis. Et cum manducasset
coram eis sumens reliquias
dedit eis et dixit ad eos. Hec
sunt verba que locutus sum
ad vos cum essem vobiscum
quoniam necesse est impleri
omnia que scripta sunt in le-
ge moysi et p̄phetis et psal-
mis de me. Tunc aperuit il-
lis sensū vt̄ intelligerent scri-
pturas et dixit eis. Quoniā
sic scriptum est: et sic oportet
bat christum pati et resurge-
re a mortuis die tertia et p̄re-
dicari in nomine eius peni-
tentiam et remissionem pec-
catorum in omnes gentes.

Postilla.

Stetit iesus i medio disci-
pulorum suorum. Lu. xxiij. Joh. xx.
Hoc euangelium factū est anno et die
quo supra videlicet in die pasche. An-
te initū illius euāg. scribit sanctus io-
hannes qz maria magdalene vidit ie-
sum stantē et non sciebat qz iesus est
Dixit ei iesus. Mulier quid ploras?
Quē quæris? Illa estimās qz ortula-
nus eēt dixit ei. Dñe si tu sustulisti eū
dico mihi vbi posuisti eū: et ego eū
tollā. Tūc postmodū sequit̄ euāge-
liū hodiernū [Stetit iesus i medio di-
scipulorū suorū] **S**or. Luz discipuli in-
ter se loq̄rent̄ de resurrectione dñi n̄ri
iesu xp̄i: iā enī erat eis nūctata a mu-
lierib⁹ et a petro et a iohanne q̄ cur-
rebant simul ad monumentū. Et ab
istis duobus discipulis de emaus re-
deuntib⁹: et isti duo narrabāt discipu-
lis que gesta erant i via et quō cogno-
uerūt eum i fractione panis. Cū aut̄
hec loq̄rent̄ [Stetit ies⁹ i medio eorū]
Erāt ei discipuli cōgregati i noie ei⁹:
et iō stetit i medio eorū: iplēs illō qd̄ añ
dixerat. Math. xviij. Abi duo v̄ tres
fuerit congregati in noie meo: ibi sū
i medio eorū [et dixit eis Pax vobis
ego sū: nolite timere]. q. d. **N**ō timea-
tis: ego sū et pacē vobis p̄missi et p̄di-
caui. et iō ex auditu salutationis pote-
stis me cognoscere [Turbati xō et
cōterriti qz clausis ianuis dñs ies⁹ ad
eos ieravit estimabāt se spm̄ videre]
Ly. diuina prudentia p̄missi sunt du-
bitare ad maiorē certificationē fidei
de xp̄i resurrectione [et dixit eis]. s. eos
dulciter consolando [qd̄]. i. de qua cā
turbati estis. et cogitatōes ascēdūt in
corda v̄ra: videte manus meas et pe-
des meos] hoc dixit p̄ cicatrices vul-
nerū q̄s retinuerat i manib⁹ et pedib⁹
[qz ego ipse sum] q̄ passus fuit et resur-
rexit [palpate et videte: qz spūs carnes
et ossa nō hz sicut me videtis habere]
Sor. resurrectio ei vera ē in vera car-
ne et ossib⁹ [Et cum hoc dixisset ostēdit
eis man⁹ et pedes]. i. cicatrices ma-
num et pedū [Adhuc illis nō credē

E

tibus] scz pfecte. Incipiebāt tñ tam all
quantulū credere [a mirantib⁹]. s. de
rei nouitate [p̄re gaudio] scz p̄tie ei⁹
p̄rio q̄dez territi: s; postmodū gauisi.
vt p̄z ioh. xx. Gauisi sunt discipuli vi
so dño. Et postq̄ x̄ps discipulis resur
rectionē suā pbauit p̄ visum a tactū
tunc post hoc statī. pbauit eā p̄ gustū
di. [Habet] hic aliquid qd̄ māducef.
Et illi obtulerunt ei p̄rem piscis assi
a fauū mellis] Ipse enī erat piscis as
sus p̄ humane nature passionē. vnde
glo. piscis scz in gñe passionis assat⁹
a fauus mellis p̄ diuine nature dulce
dinē. Sor. Nec duo designāt duo que
deo offerre debem⁹. s. piscē assuz per
carnis mortificationē: et fauū mellis
p̄ mētis deuotionē [Et cū māducaisset
corā eis] scz ad maiorē certitudinē vt
testes essent de visu [sumens reliq̄as
dedit eis] scz ad maiorē p̄bationē q̄
veraciter residuū māducaisset postq̄
x̄ps pbauit resurrectionē suā q̄tū ad
visum tactum: a gustū. hic pbat eaz
q̄tuz ad auditū dicens [Nec sunt ver
ba q̄ locutus suz ad vos cum adhuc
essem vobiscum] scz in carne mortali
ante passionē meam [quoniā necesse
est impleri omnia que scripta sunt in
lege moysi a prophetis et psalmis de
me] vt p̄z Mathei. v. Donec trāseat
celum a terra iota vnū aut vn⁹ apex
non preteribit a lege donec oīa fiant
[tūc aperuit illis sensum] id est itelle
ctum p̄ grām internā vt intelligeret
scripturas [a dixit eis] Quoniā sic scri
ptum est: a sic oportuit christuz pati a
resurgere a mortuis a predicari ī no
mine eius penitentia [scilicet ex par
te hominis [a remissionē peccator]
ex parte dei: cuius solius est peccata
dimittere. Actū. iij. Non est aliud
nomen sub celo datum hominib⁹ in
quo oporteat nos saluos fieri [in om
nes gentes] non vnā tantum: vt p̄z
Mar. xvi. Incipientes a hierusalem
quia hierusalē est in medio terre ha
bitabilis: a ab illo loco conuenienter
incipit predicatio euāgelij vt aposto-

los et alios christi discipulos circun
quaq̄ per orbem dispersos: in omne
terram exiuit sonus eoruz predicatio
nis: scdm̄ q̄ prophetatum fuerat in
ps. xvij. In omnem terram exiuit so
nus eorum. Et in signum huius chri
stus in die ascensionis mittens disci
pulos suos dixit eis. Itc in mundum
vniuersum predicare euāgelij omī
creature. ¶ Circa presens euāgelij
vbi dicit. Stetit iesus in medio disci
pulorum. Notandum q̄ iesus post re
surrectionē suam in medio discipu
lorum suorum stetit. ī hoc docet nos
mediū tenere in cūctis verbis a ope
ribus nostris. Locus enī medius tu
tus est. Exemplū. si cordā in cythara
artifex tēdit multū rumpitur. si parū
murmurat vel nihil sonat. si medius
dulciter cantat. Sequitur hic in euā
gelio. Cum manducaisset coram eis.
Queritur vtrū resurgentes ampli⁹
comedant a bibāt. Rūdet hug. de pra
to q̄ nec boni nec mali ampli⁹ come
dunt nec bibunt. ad quid enī comede
rent beati q̄ nunq̄ famefcūt vt apoc.
vij. Scī non esuriēt neq̄ sitient am
plius. Damnatī aut si famefcant non
habebūt quid comedāt. Et si obijciē
q̄ x̄ps post resurrectionem comedit.
Dicēdum est q̄ non comedit propter
necessitatē vel delectationē: sed vt oñ
deret se eundē eē qui prius cum eis
comederat a biberat.

¶ Sabbato euāgelium secū
dum Johannem. xxi.

In illo tpe. Manifestauit se iteruz iesus
discipul⁹ suis ad ma
re tyberiadis. Manifestauit
autem se sic. Erant autem si
mul symon petrus a thomas
qui dicitur didimus: a natha
nael qui erat a chana galilee
et filij zebedei: a alij ex disci
pulis eius duo. Dicit eis sy-

non petr⁹: vado piscari. Di-
cunt ei. venimus et nos tecū
Et exierunt et ascenderūt in
nauium et illa nocte nihil prē-
diderunt. Adane autem iam
facto stetit iesus i littoze: nō
tamen cognouerunt discipu-
li quia iesus est. Dixit eis ie-
sus. Pueri nunquid pulmen-
tarium habetis? Responde-
runt ei non. Dixit eis. Adit-
tite in dexteram nauigij rhe-
te et iuenietis. Adiserunt er-
go: et iam non valebant illō
trahere pre multitudine pi-
scium. Dixit ergo discipul⁹
ille quem diligebat iesus pe-
tro: dominus est. Symon pe-
trus cum audisset quia dñs
est tunica succinxit se. Erat
enī nudus et misit se in mare
Alij autē discipuli nauigio ve-
nerunt. non enī longe erāt a
terra: s; quasi cubitis. cc. tra-
hentes rhete pisciuz. Ut er-
go descenderunt in terram
viderunt prunas positas: et
piscem superpositum et pa-
nem. Dixit eis iesus. Alfer-
te de piscibus quos prēdi-
distis nunc. Ascendit symon
petrus et traxit rhete in ter-
ram plenum magnis piscib⁹
clij. et cum tanti essent non
est scissum rhete. Dixit eis
iesus. Venite prandere. Et
nemo audebat discumbenti-
um interrogare euz: tu quis
es sciētes quia est dominus

Et venit ies⁹ et accepit panē
et dedit eis et pisces similiter.
Hoc iam tertio manifestatus
est iesus discipulis suis: cū re-
surrexisset a mortuis.

¶ Postilla.

¶ Manifestauit se iterū ies⁹
Johā. xxi. Lu. xxiiij. Hystoria huius
euāgelij facta est post dies octo festi
pascche anno xpī quo supra. Ante ini-
tium istius euāgelij scribit sc̄tus io-
hannes in eodē capitulo q̄ iesus di-
xit thome. Quia vdisti me thoma
credidisti: beati qui nō viderūt et cre-
diderunt. Tūc postmodū sequit̄ euā-
gelij hodiernū [Manifestauit se ite-
rum iesus] Tho. supradicte manife-
stationes xpī facte sunt in iudea. hec
autem in galilea. illa intus: ista foris
q; magnam partem timoris discipuli
postposuerant. ideo in domo conclusi
non erant vt prius: sed in galileā iue-
runt vbi illa apparitio facta est. Dici-
tur ergo [Postea autem manifesta-
uit se iterū iesus] Ly. facta iteruallo-
tpis: quia non manebat continue cū
apostolis: nec cōuersabat̄ cōtinue cū
eis: vt ostēderet se resurrexisse ad vl-
tam imortalem ab hominibus hui⁹
mūdi separatā [ad mare tyberiadis]
quod est stagnū genezareth alio noīe
dicitur mare galilee. Ex q̄bus mani-
feste apparet q̄ illa apparitio facta ē
in galilea vbi est illud mare [Mani-
festauit se autem sic] Id est p̄ modum
qui sequitur [Erant autem simul sy-
mon petrus] Ista duo nomina euan-
gelista iohannes simul coniungit: q;̄
symon fuit nomē eius p̄mū: petrus
autem erat nomē sibi de nouo a xpō
impositum: et hoc p̄pter fidelē chri-
sti confessionez qua dixit. Tu es xps
filius dei vtui [et thomas qui dī didi-
mus et nathanael q̄ erat a chana ga-
lilee et filij zebedei: et alij ex discipulis
eius duo] Tho. et ita erant septem ad
insinuandū q̄ illi digni sunt diuina vi-

en

none et allocutione. qui septem donis
spiritus sancti sunt ornati [Dicit eis symon
petrus vado pescari. Dicunt ei venimus
et nos tecum] *Ly.* Erant ei pauperes. et ideo
ad procurandum necessaria vite licite po-
terant redire ad exercendum negocium
quod sine peccato poterat exerceri. pro-
pter quod paulus arte scenofactoriam didi-
cit quam antea non scivit: ut cum necessi-
tas occurreret vel utilitas ecclesie de
labore suo viveret: ut habet *Actuum. xx.* [et
exierunt et ascenderunt nauim: et illa
nocte nihil perdidit] *Ly.* hoc factum
est ut captio sequens manifeste mira-
culosa apparet [Mane autem facto ste-
tit iesus in litore] non apparuit super
aquam sicut ante passionem fecit quam vide-
runt ipsum super mare ambulante: sed in
litore. id est in terra solida: ad ostendendum
quod amplius non erat in fluctibus vite
corruptibilis: sed magis transferat ad
statum vite immortalis. non tamen discipuli
cognouerunt quod iesus esset. unde *Crisostomus.* Non
mox ostendit seipsum: ut per miraculum
quod facturum erat eum cognoscerent:
ergo locutus est eis tanquam extraneus
dicens [pueri nunquam pulmentarium
habetis] pulmentarium est quodcumque pa-
nis condimentum: siue piscis sit siue al-
liud quod nos comiter dicimus pulmentum
[riderunt ei non] *Ly.* credebant enim
eum esse aliquem mercatorem qui vellet
pisces emere [dixit eis. Mittite in de-
xteram nauis rhexete et inuenietis] *Ly.*
predicit certitudinaliter effectum futu-
rum: ut ad sequentia habeant animam
magis attentam [Miserunt ergo et
iam non valebant illud trahere propter mul-
titudine piscium] *Ly.* ex quo patet quod pi-
sces illi fuerunt ibi miraculose adducti
vel virtute diuina de nouo formati:
quod tota ibi nocte quiescerant et nihil inue-
nerant [Dixit ergo discipulus ille quem
diligebat iesus]. id est iohannes [petro] erat
enim sibi familiaris. *Thom.* Notandum quod
hic notatur proprietates illorum duorum
apostolorum scilicet petri et iohannis. Petrus
enim fuit feruentior ideo primo ad iesum ve-
nit. Iohannes acutior: ideo primo eum

agnouit [dominus est] sic enim vocabant christum
ante passionem. *Ly.* puritas mentis et cor-
poris maxime disponit homines ad cogni-
tionem dei: et ideo iohannes qui ceteris pu-
rior erat tanquam magis: citius aliis agnos-
uit christum [symon petrus cum audisset quod
tunica succurreret se] *Ly.* ut cum maiore re-
uerentia accederet ad christum [erat enim nu-
dus]. id est. paratus vestitus sicut solent pesca-
tores esse in aqua ut sint expeditiores ad
pescationis operum [et misit se in mare] hic
notatur feruens dilectio petri in hoc quod
non potuit se continere quam statim curre-
ret ad christum iesum. ergo misit se in ma-
re: ut citius veniret ad christum ex deuo-
tione: quod petrus memor fuit pristine
ambulationis super aquas quam ad christum
venerat: ut habet *Mat. xliij.* domine si tu es
iube me ad te venire [alii autem discipu-
li nauigio venerunt] quod non erant ita fer-
uentes. non audentes mare intrare. Et
alia ratio est [quod non erant longe a terra]
ideo etiam cito venire poterant [sed quasi
cubitis ducetis trahentes rhexete piscium
Et ergo descenderunt in terram]. id est.
de nauis ad litus [viderunt prunas]. id est.
carbones [positas: et piscem suppositum
et panem]. id est. non super prunas: sed ibi pa-
ratum pro refectione eorum. unde *Crisostomus.*
Ista enim omnia diuina virtute fuerunt de
nouo formata ad maiorem discipulorum
confirmacionem in fide resurrectionis christi
[Dixit eis iesus] nunc familiariter lo-
quitur eis tanquam discipulis [Afferte de
piscibus quos perdidistis nunc] unde *Crisostomus.*
ne credant fantasma esse quod viden-
bant panem et panem et piscem. Iubet et
de piscibus captis afferri: ut etiam con-
quatur et comedant [ascendit symon pe-
trus] ut magistri iussione impleret [et
traxit] etiam aliis adiuuantibus [rhexete
in terram plenum magnis piscibus] cen-
tum quinquaginta tribus. Et scilicet alii
quos apostoli ceperunt ibi ex omni genere
piscium: quod secundum *Istodorum.* omnium piscium que in
aqua nascuntur: cluius generis philosophi enun-
ciant [Et cum tanti essent] numero et qua-
ntitate. quia multi magni [non est scilicet
suz rhexete: dixit eis iesus venite et pra-

de te] 2y. Hic notaſt ſi benignitas q̄
inuitat eos dulciter ad comedēdū ſe-
cū: q̄ cū eis tūc comedit ad declaran-
dū ſue reſurrectōis veritatē. An Lu.
ultimo. Cū manducaſſet inquit corā
eis: ſumēs reliq̄as dedit eis [et nemo
audebat diſcūbēnū: interrogare eū: tu
qui es] et p̄pter cognitōis certitudinē
quā de t̄po habebāt [ſcientes q̄ dñs
eſt] et ideo fruſtra feciſſent de hoc q̄ſti-
onem [et venit iesus] id eſt acceſſit ad
mēſam [et accepit panē] quē de nouo
ſua omnipotētū virtute creauerat [et da-
bat eis: et piſces ſimiliter] eo modo di-
uidebat eis et diſtribuebat ſicut ante
paſſionē: ad declarandū ſuā reſurre-
ctionē. Dicūt em̄ aliq̄ doctores et ſatis
p̄babiliter q̄ ſic diuidebat cibaria ſo-
la manu ſicut alius cum cultello et in
hoc diſcipuli cognouerūt eum [hoc
tā tertio manifeſtatus ē iesus diſcipu-
lis ſuis cum reſurrexiſſet a mortuis]
Certū eſt q̄ ias plures manifeſtaue-
rat ſeiſus: cū in ipſa die reſurrectio-
nis quīquies apparuit: ergo iſta ap-
paritio d̄z tertia: nō in numero appa-
ritionū: ſed in ordine d̄z: ut p̄mo d̄z
manifeſtat⁹ in die reſurrectōis. ſc̄do
in octaua paſche: et tertio h̄. An circa
p̄ſens euāgeliū vbi d̄z. Manifeſtauit
ſe iterū iſus diſcipulis ſuis ad mare
galilee. Criso. dicit q̄ euangelista no-
minat hic locum vbi hec manifeſta-
tio eſt facta: q̄ illic et ap̄li iuerūt: in q̄
oſtēdit q̄ iam magnā partē timoris
eorū xp̄s abſtulerat ut auderēt mani-
feſte exire de domo: nō em̄ ultra ī do-
mo reclusi erant. Unde hic queritur
cur iā et nō p̄t⁹ iuerūt piſcari. Reſpō-
deo ſc̄dm Augu. q̄ iam magiſtro re-
cedente nō habebant vnde viuerent:
quā penuriā etiā xp̄s iduxit ut in pi-
ſcatione eū agnoſcerēt. Secūdo que-
ritur cur petrus ad piſcationē rediit
quā ſemel reliquit. Reſpōdet Grego.
q̄ licita ars erat nutriendū ſe p̄ artes
piſcandi: iſiē et. Sc̄tus matheus ad
theloneū nō ultra reſedit q̄ ſit vix ſi-
ne peccato. Queritur tertio v̄u rece-

perūt nauim et rhetia q̄ reſignauit.
Reſpondet Criso. mutuauerūt a pro-
p̄quis. Quarto querit̄ cur nihil po-
tuerunt capere. Reſpondetur q̄ de-
ita diſpoſuit: ut per miraculū docerz
eos xp̄iſtum agnoſcere.

In octaua paſche euāgeli-
um ſc̄dm iohānē. xx. ca.

In illo tēpore. Cū se-
ro eſſet die illo vna
ſabbatorū et fores
eſſent claue vbi diſcipuli e-
rant cōgregati p̄pter metuz
iudeorum: venit iesus et ſte-
tit in medio eorū et dixit eis.
Pax vobis. Et cū hoc dixiſ-
ſet: oſtēdit eis manus et lat⁹:
gauiſi ſunt diſcipuli viſo dño
Dixit ergo eis iterū pax vo-
bis: ſicut miſit me pater: et ego
mitto vos. Hec cū dixiſſet in-
ſufflauit: et dixit eis Accipite
ſp̄m̄ ſc̄m̄: quozū remiſeritis
peccata remittūnt eis: et q̄ruz
retinueritis: retētā ſūt. Tho-
mas autē vn⁹ ex duodecim q̄
dicitur didimus nō erat cum
eis quando venit iesus. Di-
xeſt ergo ei alij diſcipuli: vi-
dimus dñm. Ille autē dixit
eis. Niſi videro in manibus
ei⁹ ſixurā clauorū: et mittam
digitū meū in locū clauorū:
et mittaz manū meam ī latus
cius nō credaz. Et poſt dies
octo iterū erāt diſcipuli ei⁹
intus et thomas cū eis: venit
iesus ianuis clauſis et ſtetit ī
medio: et dixit eis. Pax vob
Deinde dixit thome. Inſer
digitū tuum huc: et vide ma-
e iiii

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

cm

nus meas: et affer manū tuā
et mitte in latus meū: et noli
esse incredulus: sed fidelis.
Respondit thomas: et dixit
Dñs meus et de⁹ me⁹. Dixit
ei iesus. Quia vidisti me tho-
ma credidisti: beati qui nō vi-
derunt et crediderūt. Multa
quidē et alia signa fecit iesus
in cōspectu discipulorū suorū
q̄ non sunt sc̄pta in libro hoc
hec autē scripta sūt vt creda-
tis quia iesus est filius dei: et
vt credentes vitā habeatis
in nomine eius.

¶ Postilla.

¶ Cum ergo sero esset die il-
lo. Jo. xx. Luc. xiiij. Hystoria hui⁹ euā-
gelij facta ē ip̄o resurrectionis dñi die
p̄ p̄na pte: p̄ secūda autē pte ī octaua
pasche. Hūc intitiū illi⁹ euāgelij scribit
sc̄tus iohānes ī eodē ca. q̄ iesus dixit
marie magdalene: vade ad fr̄es me-
os et dic eis. Ascendo ad patrē meū et
patrē vestrū: deū meū et deū vestrū. Ve-
nit maria magdalene annūcians di-
scipulis: quia vidi dominū: et hec di-
xit mihi. Tūc statim sequit̄ euāgelij
hodiernū [Lū ḡ sero eēt] Lyr. In die
apostoli erāt disp̄si p̄pter metū iudeo-
rū: sed ī sero p̄ueniebāt ad locū vnū:
et ideo tali hora xp̄s eis apparuit [die
illo] sc̄z dñice resurrectionis [vna sab-
batorū]. i. p̄ma die post sabbatū. Sed
quare xp̄s vsq̄ ad vesp̄rā distulit.
R̄ideo sc̄dm̄ Criso. vt oēs simul iue-
niret in domo et nisi ī sero nō iueniss̄
eos simul p̄gregatos. Itē ī sero solēt
hoīes magis timere: et illa hora vo-
luit eos cōsolari sua apparitiōe [et fo-
res essent clausē vbi discipuli erāt cō-
gregati p̄pter metū iudeorū] q̄d ex di-
uina ordinatiōe factū ē: vt iesus itrās
ad discipulos isanuis clausis oñderet
se habere corpus glorificatū [venit ie-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

cm

sus et stetit in medio eorū] vt ptz Ma-
th. xviij. Vbi duo vel tres p̄gregati
fuerit in noīe meo: ibi sū ī medio eorū
[et dixit eis. Pax vobis] Tho. q̄si dice-
ret. Nō turbemini nec timeatis: ego
sūz q̄ pacē vobis p̄misi: et pacē vobis
p̄dicavi: et ideo ex auditu salutatiōis
potestis me agnoscere [Et cū hoc di-
xisset ostēdit eis manū et latus] vt non
solū auditu: sed etiā visu certificaren-
tur [Sicut sūt discipuli viso domino]
Tho. Contristati fuerūt in ei⁹ morte:
letantē de resurrectione: et sic socij passio-
nis sūt p̄ticipes cōsolatiōis [Dicit ḡ
eis iter. Pax vobis] iterat oblationē
pacis: vt mōstret p̄pter suū aduētum
esse pacificata et q̄ in celis et que in ter-
ra sūt [sicut misit me pater] sc̄z adve-
ritatē fidei nūciandā in iudea [et ego
mitto vos] ad eandē publicandā p̄ vni-
uersūz mūdū. In signū hui⁹ dixit eis
in die ascensionis. Ite in mūdū vniuer-
sūz: predicate euāgelij omni creatu-
re. vñ ī ps. xvij. In oēm terrā exiit
sonus eorū. Et q̄ executio hui⁹ officij
nō pōt cōueniēter fieri sine gratia spi-
ritus sancti: ideo sequitur [Et cū hec
dixisset insufflauit: et dixit eis. Accipi-
te spiritum sanctū] Tho. ostēdēs per
hoc q̄ sicut flatus p̄cedebat de ore ip-
sius iesu xp̄i: sic spiritus sanctus q̄ des-
cendebatur in flatu p̄cedit ab ip̄o filio iesu
xp̄o sicut p̄cedit a patre: quod ē cōtra
grecos q̄ negant spiritū sanctū p̄cede-
re a filio [quorūz remisistis peccata
remittūtur eis] id est quorūz solueritis
soluti sūt [et quorūz retinueritis retē-
ta sūt] id est quos ligaueritis ligati
sunt: vt ptz Math. xvi. Quęcūq̄ liga-
ueritis sup̄ terrā erūt ligata et ī celis:
et quęcūq̄ solueritis sup̄ terrā erunt
soluta et in celis. Hor. ista pt̄as itelligē-
da ē clauē n̄ errate. Tūc autē errat q̄n̄
sacerdos soluit illū quē de⁹ n̄ soluit: vñ
q̄n̄ ligat quē de⁹ nō ligat [Thomas
autē vn⁹ ex duodeci qui dicit dydimus]
id est dubius [nō erat cum eis quādo
venit iesus] Lyr. ipse em̄ iter alios
discipulos videtur fuisse magis dydi-

mus vt patz Joh. xi. ⁊ ideo tardius ve-
nit ad locū vbi cōgregabātur discipu-
li. Et ideo ppter tarditatez suā puar⁹
est illa visione xp̄i: hoc aut factū est di-
uina ordinatiōe ppter nostrā p̄firma-
tionē. vñ Grego. Dū ille ad fidē pal-
pando reducit nostra mens omī du-
bitatiōe postposita in fide solidat̄ [Di-
xerūt ergo ei alij discipuli] q̄a boni ru-
mores cito nūciant̄ [vidimus dñm]
sic enim eum ante passiōez noiabāt
[Ille aut dixit eis. Nisi videro in ma-
nib⁹ eius fixurā clauoz] scz vt pbem
visu [⁊ mittā digitū in locuz clauoz ⁊
mittam manū meā in latus eius] vt
pbem tactu. Isti em̄ sūt duo sensus
q̄ minus possunt decipi: scz visus ⁊ ta-
ctus [Et post dies octo iter erāt disci-
puli ei⁹ int⁹: ⁊ thomas cū eis] Lyra.
facto interuallo xp̄s apparebat disci-
pulis: qz nō cōuersabat̄ quotidie vel
continue cum eis vt ostenderet se re-
surrexisse ad vitā immortalem ab ho-
minibus huius mundi separatā [ve-
nit iesus ianuis clausis] vt ostēderet
corpus glorificatuz [⁊ stetit in medio
eoruz] vt posset ab omībus videri [⁊
dixit eis. Pax vob⁹] qz sic salutare cō-
sueuerat discipulos suos: ⁊ etiā sic do-
cuerat discipulos salutare alios ho-
mines: vt patz Math. x. In quācunqz
domuz intraueritis primū dicite: pax
huic domui [Deinde dixit thome. In-
fer digitum tuuz huc] vt probes per-
tactuz [⁊ vide manus meas] vt pro-
bes per visum [⁊ affer] id est applica
[manū tuaz ⁊ mitte in latus meum:
⁊ noli esse incredulus s; fidelis] qua-
si diceret ppter tuam dubitationem
sanandam ostendo tibi vulnera mea.
Vnde Augu. in li. de tri. dicit qz tho-
mas palpauit cicatrices christi [Re-
spondit thomas ⁊ dixit ei. Dominus
meus et deus meus Thomas. Ecce
pfecta fides: quia cōfitemur humani-
tatem ⁊ deitatem christi: dominus q̄-
tum ad humanitatem qua nos rede-
mit: de⁹ q̄tū ad deitatem qua nos crea-
uit [Dixit ei iesus: qz vidisti me] scz

hominez [credidisti] scz deū. Ly. Mā
thomas aliud vidit et aliud credidit:
quia humanitatem vidit: ⁊ deitatem
que in presenti videri non potest cre-
didit [beati qui non viderunt ⁊ credi-
derunt] Lyra. in hoc stat consolatio
nostra qui christum non vidimus: ta-
men credim⁹ ipsuz veraciter esse sub
specie panis in sacramento [Multa
q̄dem ⁊ alia signa fecit iesus in p̄spe-
ctu discipuloz suorum: que non sunt
scripta in libro hoc] Johannes vero
euangelista pauciora signa narrauit
q̄ alij euangeliste: quia vltimo scrip-
sit ⁊ signa q̄ alij scripserūt omisit [hec
autē scripta sunt vt credatis: qz xp̄us
est filius dei] scz naturalis in potētia
sibi per omnia equalis: ⁊ p̄ om̄s idem
in diuinitate. qz natura diuina est id
uisibilis [⁊ vt credentes] qz iesus icar-
natus: passus: mortuus: sepultus: re-
gressus ab inferis celū ascēdēs: ver⁹
est dei fili⁹ [vitā habeatis] scz eternā:
in qua clare videbitur quod nūc cre-
ditur [in nomine eius] id est p̄ fidem
nominis eius: qz dñ Act. iiii. Nec ali-
ud est nomē sub celo datum homib⁹
i q̄ opteat nos saluos fieri. Mā circa
p̄ns euāgeliū vbi dñ. Accipite sp̄m̄sā
ctuz: quoz remiseritis peccata ⁊c. Et
detur qz nisi sacerdos habeat sp̄m̄san-
ctum nō potest absoluere: qz dicit pri-
mo accipite sp̄m̄sanctū ⁊ postea sub-
dit: quoz remiseritis peccata remitte-
tūē eis. Nūdeē qz sacerdos absoluit
ex officio ⁊ nō ex vite merito. Et sic sa-
cerdos bonus et malus in virtute spi-
ritus sancti remittit pctm̄ qz in virtute
caracteris ord̄is q̄ dat̄ a sp̄sancto q̄
opaē i sacmētis. Glo. qz remiseritis
.i. q̄s dignos remissōe iudicaueritis
duab⁹ clauib⁹: scz p̄tātis discretōis: re-
mittunt̄ eis. i. tūc dñs approbabit re-
missionē pctōz. Et quoz nō remiseri-
tis de⁹ nō approbabit. Cris. sicut rex
principem mittens dat ei potestatem
mittere in carcerem et emittere. Ex
quo patet qz sacerdos est minister et
instrumentum animarum dei.

Dominica prima post oct.
pasche euangeliū secundum
Iohannem, x. ca.

In illo tpe. Dixit ie-
sus discipulis suis.
Ego sum pastor bo-
nus: bonus pastor aiam suā
dat pro ouib⁹ suis. Mercen-
narius autē et qui non est pa-
stor cuius nō sunt oues ppe:
videt lupū veniētē et dimittit
oues et fugit: et lupus rapit et
dispergit oues. Mercenari⁹
autē fugit: qz mercenarius ē
et nō p̄tinet ad eū de ouibus
Ego sum pastor bonus: et co-
gnosco oues meas et cogno-
scunt me mee. Sicut nouit
me pater et ego agnosco pa-
trē et aiaz meā pono p ouib⁹
meis. Et alias oues habeo q̄
non sunt ex hoc ouili: et illas
oportet me adducere et vocē
meā audiēt. Et fiet vnū ouil-
le et vnus pastor.

Postilla.

Ego sum pastor bonus: bo-
nus Joh. x. Hystoria hui⁹ euāg. factā
est āno xp̄i. xxxij. vi. kal. octobris. i. sab-
bato. luna. xij. iditō e. v. Quā initiū illi⁹
euāgelij scribit sc̄us iohānes i. eodē
ca. qz xp̄s dixit discipulis suis. Ego sum
ostiu: per me si q̄s introierit: saluabit⁹
et ingrediet⁹ et egrediet⁹ et pascua inue-
niet. Tūc postmodū sequit⁹ euāgeli-
um hodiernū [Ego sum pastor bon⁹]
Ly. in p̄titi euāgelio ponit euangeli-
sta conditiones boni pastoris et etiam
mercenarij: qz bon⁹ pastor d̄z h̄re affe-
ctionē ad gregē intantū qz p eo si ne-
cesse ē sustineat mortē: ergo dicit [bo-
nus pastor aiam suā]. i. vitā corpalez

[dat] sp̄te et volūtariē [p ouib⁹ suis]
Impleuit hoc ip̄e xp̄s: qz aiaz suā p̄-
ciosissimā dedit p salute mūdi: vt p̄t̄
.i. Joh. iij. xp̄s aiaz suā p nob̄ posuit:
et nos debemus p fratrib⁹ aiaz ponē
[Mercenarius autē et q̄ nō est pastor]
hic tāgit cōditiones mali pastoris. s̄p̄
suis mercenarij q̄ in officio p̄lationis
attendit cōmodū rei t̄p̄alis et honores
seculi. vñ Aug. Sūt i ecclesia quidā p̄-
positi nō d̄z q̄rētes: t̄p̄alia p̄moda se-
ctātes: honores ab hoīb⁹ appetētes:
qui q̄s talis est mercenarius ē [cuius
nō sunt oues ppe] sed reputat eas q̄
si alienas [videt lupū veniētē]. i. here-
ticū cū falsa doctrina eos corrūpentē
[et dimittit oues et fugit]. i. nō resiste-
do p suā doctrinā heretici prauitatis
lup⁹ rapit] ad malū p̄trahendo [et dis-
pergit oues] ab vnitāte ecc̄ie sep̄ādo.
[Mercenarius autē fugit]. i. auxiliij
debitū subtrahit [qz mercenari⁹ ē]. i.
curans solū de lana et lacte. i. de cōmo-
dis t̄p̄alib⁹ [et nō p̄tinet ad eū de ouib⁹
b⁹]. i. qz nō curat de salute et vtilitate
ouiu: nō h̄z affectū d̄bite ordinatū ad
eas [Ego sum pastor bonus] sollicitu-
dinē h̄as et curā de ouib⁹ [et agnosco
oues meas] sc̄z cognitione affectiua:
qz diligo salutē et bonū earū [et cogno-
scūt me mee] Ly. qz veri fideles cog-
scūt b̄nficia xp̄i [Sicut nouit me p̄t̄
ego agnosco patrē] vñ Aug. ea dile-
ctiōe qua p̄t̄ me diligit: diligo patrem
[Et aiam meā pono p ouib⁹ meis]
Tho. hic ostēdit qz passio sua fuit ad
gregis redēptionē: q̄ dicit [et aiam me-
az pono p ouib⁹ meis] saluādis. Ly.
quia aia xp̄i p fidelib⁹ fuit sep̄ata a
corpore: et oblata deo patri: cum dixit
ps. xxx. In manus tuas cōmendo sp̄-
ritum meū. Jere. xij. Reliqui domum
meam: dimisi hereditatem meam: de-
di dilectam aiam meā in manus in-
micorū meorum [et alias oues habeo
q̄ nō sunt ex hoc ouili] idē de sinago-
ga iudeorū: sed de populo gentili] et
illas oportet me adducere] quod factū
est per p̄dicationem apostolorū

[et vocem meam audient] **Ly.** qz iudeis repellentibus fide xpi gentiles ea de uote receperunt ad pdicationes apostolorum [et fiet vnus ouile] id est vna ecclesia ex iudeis et gentilibus collecta. Est enim ecclesia vnus ouile ppter vnionem fidei et caritatis [et vnus pastor] id est xps. Alii autem pastores ecclesie non sunt nisi vicarii istius pastoris. An circa pns euangelium vbi dicit. Ego sum pastor bonus: queritur vtrum homo prudens et virtuosus possit appetere sine peccato gradus eminentiaz id est platuram. Respondeo scdm hugo. de prato. posito qd talis sit dignus gradu quem appetit: talis potest appetere dupliciter. Vno modo ppter statum altitudinem ad quem sequitur honor et reuerentia et sufficientia temporalium et hoc modo est peccatum mortale: et pertinet ad cupiditatem et ambitionem. Alio modo potest intelligi vt appetat vt possit proximis pdesse: et si hoc laudabile sit nihilominus tamen sic appetere presumptuosum est. Et consequenter cum presumptio sit filia superbie et detestabilis: hinc est qd talis gradus non potest sine peccato appeti: et ad hoc sunt dicta doctorum. vnde Augustinus lib. ix. de ciuitate dei dicit qd locus superior et si administrare vt decet idem ter tamen appetitur. Et Bernardus. Quoties hominibus preesse desidero: deus meum preire contendo: et tunc non sapio quod dei sunt etc. Vnde etiam Crisostomus super Mathe. allegatur in secretis dist. iiij. Quicumque desiderauerit primatum in terra: inueniet confusionem in celo. Nec inter seruos xpi computabitur qui de primatu tractauerit: et ad hoc exemplum xpi qui fugit quando eum regem facere voluerunt: vt habetur Johan. vi. Vnde apostolus ad Hebr. v. ca. Nemo assumat sibi honorem nisi qui vocatus fuerit: sicut aaron: immo sancti quando electi fuerunt renuerunt et resistunt: vt patet in beato Nicolao. Martino. Gregorio. et in alijs multis sanctis.

Dominica sancta post octa. pasche euangelium secundum iohannem. xvi. capi.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. **A**dodicum et iam non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem. Dixerunt ergo discipuli eius adinuicem. Quid est hoc quod dicit nobis: modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum nescimus quid loquitur. Cognouit autem iesus quod volebant eum interrogare: et dixit eis. De hoc queritis iterum vos quia dixi modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me. Amen amen dico vobis quod plorabitis et flebitis vos: mundus autem gaudebit. vos autem contristabimini: sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitiam habet: quia venit hora eius. Cum autem peperit puerum: iam non meminit pressurę propter gaudium quia natus est homo in mundum: et vos igitur nunc quod est tristitia habetis iterum autem videbo vos: et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

C Postilla.

Adodicum et iam non videbitis me. Jo. xvi. Hystoria huius euangelii facta est anno xpi. xxxiij. x. kal. april. feria. v. videlicet cene domini luna. xiiij. id est die. vi. An initium illius euangelii scribit sanctus Iohannes in eodem ca. quod xps post cenam dixit discipulis suis. Adhuc multa habeo vobis dicere sed non potestis portare modo.

Cū autē venerit ille spiritus veritatis: docebit vos om̄i veritatē. Tūc postmodū sequit̄ euangeliū hodiernū [**M**odicus et iam non videbitis me] sc̄z **C**riostomū. Modicū et iam non videbitis me: intelligit̄ tempus ab hora mortis vsq; ad resurrectōnē: scilicet quando per triduum iacuit in sepulchro: tūc non viderunt eum [itēz modicū et videbitis me] intelligitur tēpus ab hora resurrectionis vsq; ad ascensionē in quo apparuit eis loquens de regno dei: vt habet̄ Actū. i. Et illud tēpus fuit modicū respectu tēporis sequentis vsq; ad finē mūdi. Ideo subdit̄ [qz vado ad patrē] sc̄z quādo celū ascendam et tūc non videbitis me cōmuniter loquēdo. nisi in ḡnali resurrectione. Propter h̄c d̄r Act. ij. viri galilei qd̄ statis aspiciētes in celū: hic iesus q̄ assumpt̄ est a vobis in celū: sic veniet quēadmodū vidist̄ eū cū tē i celū q. d. Amplius non videbit̄ in terra p̄nta corporali vsq; quo veniet ad iudiciū. q̄ em̄ aliqb̄ sanctis postea apparuit vel adhuc apparere possit: hoc ex speciali gratia fuit: sicut apparuit Johanni euāgeliste ante mortē suā: vocās eū ad celestē gratiā. Similē beato petro exeūti romam a facie neronis apparuit xp̄s: cui Petrus dixit. Dñe quo vadis. Respondit xp̄s. Vado romam iterū crucifigi. Similiter apparuit beato Paulo apostolo quādo fuit p̄stratus de celo: vt habet̄ Actū. ix. [**D**ixerūt ergo discipuli ad invicēz **Q**uid est hoc q̄ dicit nobis: modicū et iam non videbitis me: et iterū modicum et videbitis me] p̄dicta verba christi erant discipulis obscura atēq; essent opere impleta: quia videbatur eis quomodo in christi verbis esset q̄dā cōtrarietas cū dixit̄ [modicū et iam non videbitis me. et iterū modicū et videbitis me] qz nō sciuerūt illa referre ad diversa tēpa [**D**ixerūt ergo. **Q**uid est hoc q̄ dicit nobis modicū nescim̄ qd̄ loquit̄ cognouit q̄ iesus q̄ volebant eū interrogare] hoc cognouit diuina

virtute: cuius propriū est cognoscere secreta cordiūz ideo dixit eis. [**D**e h̄c queritis iter vos: qz dixi: modicum et non videbitis me: et iterū modicum et videbitis me] hic respōdendo p̄uenit eorū interrogationē vt ostēderet se scire mētis eorū intentionē [**A**mē amen dico vobis: qz plorabitis] **T** hoc id est dolebitis interiorius in mente de morte et passione mea [et flebitis] exteriorius sc̄z interiorē mētis tristitiā signis exteriorib; ostēdetis [mūdi autē gaudebit] id est iudei mūdi amatores **L**yr. qz in triduo mortis xp̄i iudei mūdi alit̄ videntes gausti sunt credētes se xp̄m totaliter extinxisse: et nomē suū totaliter deleuisse [**E**os autē contristabimini: sed tristitia vertet̄ in gaudium] hoc impletū est in resurrectione xp̄i quādo gausti sunt discipuli viso dño. Et i ascensionē quā videntib; illis eleuatus est i celū [**M**ulier cū parit tristitiā h̄z] p̄ dolorē quē sentit. **S**en. iij. In dolore partes [q̄a venit hora ei] sc̄z hora pariendi [**C**ū autē peperit puerum: iam non meminit p̄ssure] p̄cedētis [p̄pter gaudium: qz natus ē homo in mūdi] **L**yr. qz in natiuitate pueri gaudium superueniens absorbet p̄cedentēz tristitiam [et vos igitur nunc quidē tristitiam habetis] scilicet mee passionis et mortis [**I**terū autē videbo vos] scilicet post resurrectōnē meā [**E**t gaudebit cor v̄m] de visione mea [**E**t gaudium vestrū nemo tollet a vobis] **S**oluta christus iesus q̄ erat ipsoꝝ gaudium resurgens a mortuis iā nō mortē **R**oma. vi. **I**stud vero gaudium apostolorum de christi visione fuit inchoatum post resurrectōnē christi: sed p̄ cōsummatū i gloria i celo. **C**irca p̄ncipale euangelium vbi d̄r. **E**os autem contristabimini. **N**otādū q̄ nemo in hac v̄sa potest diu cē sine tristitia. **U**nde **J**ob. xij. **H**omo nat̄ de muliere: breui viuens tempore etc. **S**ed queritur cur deus sic ordinauit. **R**espondetur primo vt sciamus nos esse h̄c non ciues sed aduenas et p̄grinos q̄ diu in

mundo sumus: qui vallis lachrymarum dicitur: qui est locus medius inter celum ubi est summum gaudium: et infernum ubi est summa pena. Secundo ut simulemur penes quasi calcari ad currendum in via mandatorum dei. Tertio ut pugemur igne tribulationis: ne in purgatorio lauemur. Quarto ut fugiamus infernum ubi omnes pene in summo sunt. Quinto ut plus de gaudio mereamur: nam hoc est circa difficile sed philosophum. Act. xiiii. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum. Item notandum quod due passiones necant quandoque hominem scilicet tristitia et letitia. Tristitia occidit: sed tarde. Nam in tristitia prius retrahitur calor naturalis ad interiora et postea exalat ad exteriora: et talis exalatio caloris prohibet nutrimentum membrum et operatur consumptionem in illis. Vnde prover. xix. Spiritus tristis exsiccat ossa. Letitia autem nimia cito occidit quia tunc cor magis dilatat et calor naturalis ad exteriora transit et a corde recedit et mors iterum venit. Vnde prover. i. Prosperitas stultorum perdet illos. Utrumque etiam occidit animam tam vita prospera quam adversa: sed magis prospera. Vnde Augustinus. Multi res adversas timeant: prospera non timeant. Periculosior est tamen anime res prospera quam adversa. Item patet in David qui in adversis qui passus est a Saul non cecidit: sed in prosperis iam in regno positus cum Bersabee peccando cecidit.

Dominica tertia post octavas pasche euangelium secundum Iohannem. xvi.

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. Vado ad eum qui me misit et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Sed quia hec locutus sum vobis: tristitia implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam. Si enim non abiero: paraclitus non ve-

niet ad vos: si autem abiero mitram eum ad vos. Et cum venerit ille: arguet mundum de peccato: et de iustitia et de iudicio de peccato quidem quia non credunt in me. De iustitia vero quia ad patrem vado: et iam non videbitis me. De iudicio autem quia princeps huius mundi iam iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Non enim loquetur a semetipso: sed quecumque audierit loquetur: et que ventura sunt annuntiabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet: et annuntiabit vobis.

¶ Postilla

Vado ad eum qui me misit Johan. xvi. Ante initium illius euangelii Christus predixit apostolis persecutionem quam passuri essent sic quod eiciendi erant de synagoga: et quicumque eos occideret: crederet se obsequium prestare deo. Et postea subiunxit de recessu suo: cum dixit in euangelio hodierno [Vado ad eum] id est in proximo ascendo ad patrem [qui me misit] Lyra. quia implevit officium predicationis mee ad quod missus sum [Et nemo ex vobis interrogat me. i. interrogabit: quasi diceret: ita aperte ascendam ad patrem quod nullus vestrum interrogabit quovadam: quia certi eritis quod vado ad gloriam patris] Sed quia hec locutus sum vobis [scilicet de recessu meo] tristitia implevit cor vestrum [id est vehementer facti estis tristes. Lyra. apostoli tristabantur de recessu christi: de cuius presentia confidebant in tribulationibus suis con-

solari [Sed ego veritatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadā] .i. subtra-
hat aspectu vŕo pŕsentia mea corpo-
ralis ⁊ ideo subdit [Si em̄ nō abiero
paraclitus non veniet ad vos] Ly. qz
plenitudo spiritus sancti nō erat dāda
nisi post ascēsiōez xp̄i. vñ Cri. Ap̄li
nimis corporalē pŕsentia xp̄i dilige-
bāt: ⁊ ideo ad suscepciōē spiritus sancti
min⁹ idonei erāt. Sciēdū tñ secundū
Tho. de aq̄no sup̄ Johānem: qz ille
amor quo discipuli diligebāt corporalē
pŕsentia xp̄i nō erat peccatū: reddebant
tñ ex hoc min⁹ idonei ad perceptiōē
spiritus sancti. Habita enī vna pŕsolati-
one nō q̄rit alia. Unde qz delectaban-
tur in pŕsentia xp̄i nō petebāt aduen-
tū pac̄li. Ip̄e em̄ nō veniet ad men-
tē hoīs nisi vocat⁹. vñ Sap. vii. Opta-
ui et datus ē mihi sensus: vocaui ⁊ ve-
nit i me sp̄s sapiētie [Et cū venerit il-
le arguet mūdū de pctō] Tho. sp̄s sā-
cto attribuitur correctio: qz correctio
debet pcedere ex claritate [de pecca-
to] Tho. qd̄ habet vel fecit [⁊ de iusti-
tia] quā nō h̄z [⁊ de iudicio] quod nō
timet [de pctō quidez qz nō credūt in
me] Tho. Iudei peccabāt in xp̄m qz
nō credebant eū esse xp̄m vel messiaz
[de iusticia] scz xp̄l quā nō acceptaue-
rūt hoīs mūdani nec imitari volue-
rūt [quia vado ad patrē] Ly. per hoc
em̄ qz xp̄s resurrexit ⁊ ad celū ascēdit
declarata est ei⁹ iusticia: qz soli iusti
intran celū. vñ ps. cxvii. hec porta do-
mini iusti intrabūt in eā [⁊ iā nō vide-
bitis me] pŕsentia corporali habitantē vo-
bis cū: qz post ascēsiōē ap̄li amplius
nō viderūt in terris xp̄m [de iudicio]
scz futuro qd̄ mūdus nō timuit: oportebat
tamē timere [quia pnceps hu-
tus mundi iā iudicatus ē] id est cōde-
natus diuina sententia tanq̄ obstina-
tus: ⁊ per cōsequens oēs ei adheren-
tes eodem iudicio ostendūtur cōdem-
nabiles: si em̄ deus angelis peccanti-
bus nō pepercit nec hominib⁹ parcet
[Adhuc multa habeo vobis dicere:
sed nō potestis portare modo] scz pro

pter vestrā impfeciōē ⁊ illoz dicen-
doz d̄ altissimis fidei arduitatē ⁊ pŕfū-
ditatē [Cū autē venerit ille sp̄s veri-
tatis] Ly. i. sp̄s sanctus q̄ est veritas
p essentiam ⁊ effectiue docēdo eā [ille
docebit vos oēm veritatē] Ly. scilicet
necessariā ad salutem: nō solū p per-
sonis vestris: sed etiā ad regimē ec-
clesie ⁊ fidelīū iŕstructionē [nō em̄ loq̄-
tur a semetip̄o] Ly. quia sicut nō est
a semetip̄o sed a p̄re ⁊ filio: ita nec
se loquitur [sed q̄cunqz audiet] a me
⁊ a patre: quia suuz audire est ab eis
pcedens [loquetur] scz vobis [⁊ q̄ fu-
tura sunt annūciabit vobis] Ly. Mul-
ta enim de futuris per spiritū sanctū
reuelata fuit apostolis. sicut aposto-
lo Johanni reuelatus est p̄cessus ec-
clesie vsqz ad finē mundi. in apoca. Et
petro suum martyriū secundū qz ip̄e
semet dicit. ij. petri. i. Scio qz veloci-
depositio tabernaculi mei. Et paulo
reuelatum est qz in nouissimis dieb⁹
discedant quidā a fide. vt habet. i. ad
Thimo. h. iiii. [Ille me clarificabit]
Tho. quia ad inuocationē noīs me
faciet opa mirabilia [quia de meo
accipiet] id est scientiā ⁊ cognitionē
habebit a patre sicut ⁊ ego [⁊ annūci-
abit vobis]

Dominica quarta post oc-
tauas pasche euangelium se-
cūdū Johannem. xvi. ca.

In illo tempore Dixit
iesus discipulis
suis. Amen amen di-
co vob. Si qd̄ petieritis pa-
trem i noīe meo dabit vobis
Vt̄ modo nō petistis quic-
q̄ in noīe meo. Petite ⁊ acci-
pietis: vt gaudiū vestruz sit
plēnū. hec in puerbijs locu-
tus sum vobis. Venit hora
cū iaz nō in puerbijs loquetur
vobis s; palaz de patre meo

annūciabo vobis: in illo die
i noīe meo petetis et nō dico
vobis qz ego rogabo patres
de vobis. Ipse enī p̄r amat
vos: qz vos me amastis et cre
didistis: a deo exiui. exiui a
p̄re et veni in mundū. Iterū
relinquo mundū et vado ad
patrē. Dicūt ei discipuli. Ec
ce nūc palā loqueris et puer
bium nullū dicis. Nūc scim⁹
qz scis oīa: et non op⁹ est tibi
vt q̄s te interroget. In hoc
credimus qz a deo existi.

¶ Postilla.

Amen dico vobis etc.
Johan. xvi. Hystoria huius euāgelij
facta ē anno xp̄i. xxxiij. ix. kalen. apri
lis feria. v. in cena dñi. luna. xiiij. indi
ctione. vi. Ante initiū illius euāgelij
scribit sanctus Johānes i eodē capi
tulo qd xp̄s post cenā dixit discipulis
suis. Nunc vos quidez tristitiā habe
tis. Iterū autē videbo vos et gaudebit
cor vestrū et gaudiū v̄rū nemo tollet
a vobis. Tūc postmodū sequitur euan
gelij hodiernū [Amen amē dico vo
bis] hoc. Hic dominus iesus consola
tur discipulos ex petitionū suarū exau
ditiōe. Et iuramentū premittit vt
homo non hesitet de petitione dicēs.
[Amen amē dico vobis. Si qd petie
ritis patrē in noīe meo] id ē pertinēs
ad salutē quia iesus quod est nomen
xp̄i saluator interpretatur [dabit vo
bis] et si non statim tū finaliter dabit
vel illud quod petitis vel eo melius
[vsqz mō non petistis quicqz in noīe
meo] quia nō erat tempus oportunū
qz dñs iesus erat cū eis presentialiter
qui oīa dabat: vñ Crisosto. Quid pe
terent qui omnia bona secū haberēt
petite et accipietis vt gaudiū vestrū
plenum sit. Tho. qz omnis petitio ad
illō gaudiū referri d̄z. hoc gaudiū cō

stitit in dotibus anime et corporis: et
erit plenū gaudiū in beatis: vnde di
citur in ps. xvi. Satiabor cū appuerit
gloria tua [Hec in puerbīs locutus
sum vobis] scz. Ego sum vitis vera et
vos palmites. Item ibi. Mulier cui
parit tristitiā habet qz venit hora ei⁹
[Venit hora cum iam non in prouer
bīs loquar vobis: sed palam de p̄re
meo annūciabo vobis] Criso. Hoc
erit tempus resurrectionis: quia tūc
omnia manifeste eos docuit. Itā per
quadraginta dies apparuit eis p̄ re
surrectionē suā loquēs eis de regno
dei. Act. i. Ly. christ⁹ post resurrectio
nem clarius et expressius docuit apo
stolos de regno dei q̄ ante. Ipsi enī
erant magis capaces quia habebāt
sensum aptum ad intellectū scriptu
rarū: vt habet Lu. vi. [in die illo] scz
in die penthecostes [in noīe meo pe
tetis]. i. petēdo nomē meū inuocabi
tis: qz post ascensionē et post missio
nem spiritus sancti ap̄li magis virtutē no
minis iesu christi sentiebant q̄ ante.
Et ideo petitiones suas in noīe iesu
formabant: et p̄pter hoc oratiōes ec
clesie in fine formant in noīe xp̄i dicē
do. Per dñm nostrū iesum xp̄m etc.
[et non dico vobis: qz rogabo patres
de vobis] Tho. q̄si dicat ad exaudien
dum v̄ras petitiones apud patrē non
erit necessaria oratio mea: qz solus a
mor quo diligitis me sufficit patrocī
nari [Ipse enī pater amat vos] Jamās
facile dat amanti [quia vos me ama
stis: vt p̄z Johānis. xiiij. Qui diligit
me diligetur a p̄re meo] et credidistis
quia a deo exiui. Exiui a patre] per
eternam generationē [et veni in mū
dū] p̄ carnis assumptionē [iterū relin
quo mundū] per passionē et corporalē
p̄ntiā [et vado ad patrē] p̄ ascensionē
quādo exaltatus est vsqz ad dexteraz
dei patris. [Dicunt ei discipuli eius:
ecce nunc palam loqueris et puerbi
um nullū dicis] Ly. Clari⁹ loqueba
tur de p̄cessu eius a patre et de aduē
tu eius in mundū per carnis assum
p

ptiones q̄ fecerat ante [Nūc scimus
q̄ scis omnia] Ly. ex doctrina enī et
et miraculis plentus eius deitatem
cognoscebāt [et non ē opus vt quis te
interroget] sepe enī dicit Glo. volētes
ab eo querere audiebant solutiones
anteq̄ pponerēt questionē. et sic p̄s
eis respondit anteq̄ quererent [i hoc
credimus q̄ a deo existit] Tho. quasi
diceret. Intelligētia omnī occultorū
facit nos credere q̄ tu sis verus et na
turalis fili⁹ dei in q̄ sunt oēs thesau
ri sapientie et scientie dei absconditi.
Unde circa presens euangelium vbi
dicitur. Petite et accipietis. Notan
dum secundum Augustinum q̄ tri
plicita sunt bona i genere. infima. me
dia. et summa. Infima bona sunt tem
poralia que quasi nihil sunt. Vñ Die
remie. itij. Asperi terram et ecce qua
si vacua erat et nihil. Et talia sub cō
ditione peti possunt moderate: videli
cet si placet da sanitatem: temporalia
et vitam et cetera. Et ratio est quia ali
quibus bona temporalia vt scientia:
honores et amici: diuitie et filia quan
doq̄ sunt occasio peccandi. alijs occa
sio merendi. Sed q̄bus profunt et qui
bus obsunt solus deus scit. iō sibi cō
mittēda sunt. Alia sunt bona media
scz virtutes: q̄ nulli obesse possunt: et il
la frequē sūt petēda. Alia optima
vt beatitudo celestis. et illa bona petē
da sunt feruentissime. Sz querit cur
deus non statim dat quod petit. Re
spōdetur primo q̄ tunc homo min⁹
meritū haberet non iterando oratio
nem. Secōdo quia vilipēderet vel mi
nus curaret illud quod cum modico
labora: cōrere. Tertio vt desiderū
augeat vt patz i muliere chananea
Quarto vt humilie: vt pz in eadem
chananea q̄ se canem fatebat. Quin
to q̄ meliora interdum dare vult tpe
oportuno: vt q̄n ipsi hōi fuerit vtile.
¶ In die ascensionis domini
euangelium secundum Mar
c. iii. xvi.

In illo tempore. Re
cūbentibus vndeciz
discipulis apparuit
illis ies⁹ et exprobrauit incre
dulitatē illozū et duritiā cor
dis: quia his qui viderāt euz
resurrexisse non crediderūt.
et dixit eis. Euntes in mun
duz vniuersuz predicate euā
gelium omni creature. Qui
crediderit et baptisatus fue
rit saluus erit: qui vero non
crediderit condemnabitur.
Signa autem eos qui credi
derint hec sequentur. In no
mine meo demonia eijcient:
linguis loquētur nouis: ser
pentes tollent: et si mortife
rum qd biberint non eos no
cebit. Super egros manus
imponent et bene habebunt
Et dñs quidem iesus postq̄
locutus est eis assumpt⁹ est
in celū et sedet a dextris dei
Illi autē profecti predicaue
runt vbiq̄ domino coopra
te: et sermonē: confirmāte se
quentib⁹ signis.

¶ Postilla

¶ Recumbentib⁹ vndeci di
scipulis Mar. xvi. hystoria hui⁹ euā
gelij facta est anno xp̄i. xxiiij. iij. no
nas iunij. luna. xxvij. feria. v. videlicet
ip̄o die ascensionis inditione. vi. Vñ
initū illius euāgelij scribit sanct⁹ lu
cas q̄ xp̄s dixit discipulis suis. Vos
estis testes horū. Lyra. scilicet passio
nis et resurrectionis. Et ego mittam
promissum patris in vos scilicet sp̄i
tum sanctū. Vos autem sedete in ciui
tate quousq̄ induam⁹ virtute ex alto

Tūc postmodū sequitur euangeliuz
hodie. [Recumbentibus vndeci di-
scipulis] Dñs noster iesus christ⁹ cū
in his quadraginta diebus p̄ multas
apparitiones discipulis factas resur-
rectionē suam approbasset. Hodie in
die ascensionis his ipsis voluit appa-
rere scilicet in mensa duz prandebāt.
Nam vt dicit magister i hystoria sco-
lastica. Omēs tam apostoli q̄ alij di-
scipuli et mulieres habitabāt in ista
parte in hierusalem que dicit̄ mel-
los in monte syon vbi dauid cōstru-
erat sibi palacium. Et ibi erat illud
cenaculum grande stratū: in quo pre-
cepit dominus sibi parare pascha: et i
cenaculo illo habitabant tūc vndeci
discipuli. Ceteri vero discipuli et mu-
lieres habitabāt circūquaqz p̄ diuer-
sa hospicia. Et vt dicit̄ in principio
hodierni euāgelij [Recumbentib⁹]
id est comedentibus [vndeci discipu-
lis] scz in illo cenaculo hodierna die
[apparuit illis ies⁹ et exprobrauit in-
credulitatē illorum et duritiā cordis]
Ly. non q̄ tunc erat in eis sed q̄ ante
fuerat in ipsis discipulis. [Quia his
qui viderant eum resurrexisse nō cre-
diderunt vt pz de thoma qui nō cre-
didit alijs discipulis. Et sicut alij disci-
puli nō crediderūt marie magdalene
et alijs mulierib⁹: et comedit cū eis. vñ
Act. i. Eūescens p̄cepit eis ab hiero-
solimis ne discederēt: sz expectarent
p̄missionē patris. i. aduentū spūs san-
cti a p̄re p̄ xp̄s p̄missus. Et scdm̄ ma-
gistrū in hystorijs. Hoc dicto precepit
eis vt egredierent̄ de ciuitate: et sic sta-
tim euauit ab oculis eorū. Et ime-
diate post comestionē vndecim ap̄li et
alij discipuli et mulieres vnanimit̄ de
ciuitate egressi venerūt ad montē oli-
ueti. et ibi dñs iesus secundario hodie
na die apparuit: et vt ait magister in
hystorijs. hāc processionē apostolorū
q̄ vnanimit̄ de ciuitate sunt egressi
representat ecclesia singulis dieb⁹ dñi
eis processionem faciens egrediendo
extra ecclesiā preferendo crucem añ

processionē. Nam per crucē que preferē
representatur dñs noster iesus xp̄us
q̄ nos p̄cessit et suo exēplo nobis viā
ad celū ostendit. Et q̄ ordinate vn⁹ p⁹
aliū crucē sequitur vsqz ad ecclesiā signi-
ficat q̄ oēs xp̄iani vitā et mores et do-
ctrinā xp̄i sp̄ p̄re ocul⁹ habere debeāt
et suā vitā exēplo xp̄i reformare et sic p̄-
ficere de virtute in virtutē trāseūdo:
donec intrent celestē ecclesiā. i. patriā
eternā: vbi videāt facie ad faciē diu-
nā naturā: scdm̄ illō ps. lxxxiij. Ibi
de virtute in virtutē sic videbit̄ deus
deoz i syon. Post hoc comisit dñs ie-
sus ap̄lis officium p̄dicatōis dicēs [Eū-
tes i mundū vniuersū predicate euā-
gelij] Aug. Nō phōz vanitates aut
certe proprias fictiones: ad Roma. i.
Non erubesco euangeliū [Omī crea-
ture] Ly. Omī hoī qui hz conuētiā
cū oī creatura. Per esse cōuenit cū
inanimatis: p̄ viuere cum vegetabi-
libus et plātis: p̄sentire cū animalib⁹
p̄ intelligere cum angelis. iō designa-
tur noīe omīs creature [qui credide-
rit et baptisatus fuerit] Ly. Non enī
sufficit fides sine baptismo per quē
quis incorporatur xp̄o si assit facul-
tas recipiendi baptisum fluminis.
Si aut̄ non assit facultas: sufficit ba-
ptismus sanguinis vt in martyrib⁹
q̄ pro xp̄o interfecti sunt anteq̄ essent
baptizati: vt baptismo fluminis. sicut
est in habentibus fidem xp̄o et deside-
rant baptismū: sz preueniunt̄ morte
anteq̄ possunt implere [saluus erit]
scz salute eterna si salū opibus tenet
An̄ Jaco. ij. Fides sine opibus mor-
tua est [qui non crediderit condēnabi-
tur] scilz eterna damnatione. [Signa-
utez eos qui crediderint hec sequē-
tur] Ly. In p̄mitiua enī ecclesia fides
erat nutrienda et firmāda miraculis
Ideo gratia miraculorum dabatur
non solum apostolis christi: sed mul-
tis alijs credentibus: vt pater i exem-
plis et in legendis sanctorum [in
nomine meo] id est in virtute no-
minis mei [demonia eiciem] He.

fii

omnia ad litteram impleta sunt. Sepe enim apostoli et alii fideles demones eiecerunt. Sicut beatus Bartholomeus et sic de aliis [Linguis loquentibus] **Ly.** Hoc est factum in apostolis et in aliis credentibus qui erant cum eis qui per gratiam spiritus sancti in die penthecostes receperunt donum linguarum: hoc patet Act. ii. Loquebantur variis linguis apostoli [serpentes tollent] ut patet in paulo: vnde Actu. xxvii. Qui percussus a vipera in nullo lesus fuit: sed viperam pendentem ad manum eius in ignem excussit. Et iacobus apostolus duos ingentes dracones remisit in desertum: quos Hermodogenes et Philetus concitauerant contra eum [Et si mortiferum quod biberint non eos nocebit] Hoc ad litteram impletum est in iohanne euangelista qui venenum bibit quod ei non nocuit [Super egros manus imponent et bene habebunt] Quia multi infirmi a diversis languoribus sunt curati ex impositione manuum apostolorum: et ex tactu vestimentorum immo quod etiam plus est ex umbra petri apostoli sanabantur infirmi: ut habet Actuum. ii. et v. Item per manus apostolorum fiebant signa et prodigia magna in populo. et non solum infirmos curabant: sed per impositionem manuum ipsorum dabatur spiritus sanctus. vnde habetur Act. viii. Tunc imponebant manus super illos et accipiebant spiritum sanctum [Et dominus quidem iesus postquam locutus est eis]. s. hec omnia verba iam predicta et plura alia que habentur Act. i. [assumptus est in celum] **Ly.** virtute propria et cum gratulatione totius familie celestis. Vnde luce. xxiij. et eleuatis manibus ferebat in celum: et benedixit eis id est apostolis et aliis fidelibus. Et hoc loco in consuetudinem dixit ecclesia: ut sic dominus iesus postquam omnibus pactis ascendere voluit in celum benedixit fidelibus suis: quod sic episcopi et ceteri presbiteri pacto diuino officio volentes iam ab altari recedere: dant super populum benedictionem signantes eos signo sancte crucis: et imprecantes eis bona in nomine sancte trinitatis [et se-

det] a dextris dei]. s. congaudens patri omni equalitate sanctorum deitatem [illi autem] **Ly.** s. apostoli et christi discipuli [perfecti] scilicet ad mandatum domini nostri iesu christi [predicauerunt vbiq] Vnde in ps. xviiij. In omni terram exiit sonus eorum etc. [domino cooperante] eos dirigendo et protegendo [et sermonem confirmate: sequentibus signis] **Aug.** super marc. Opera miraculorum in exordio ecclesie necessaria fuerunt ut fides miraculis nutriretur. modo non sunt necessaria: quia fides ecclesie confirmata est. Circa presens euangelium et super illa verba. Euntes in mundum vniuersum predicare euangelium omni creature etc. **Notandum** quod secundum Thome de aquino. maximum miraculum christi in terris fuit quod per simplices mundum subiecit fidei: quia apostoli fuerunt simplices sanctorum mundum et pauperes mechanici. s. pisces tores etc. Et nullus nobilis fuit nisi sanctus Bartholomeus. Vnde hic quodam. Quare non elegit christus prudentes huius seculi: scribas qui fuerunt docti in lege: nec diuites: nec potentes. Respondetur propter certitudinem fidei: quia si sapientes seculi elegisset et misisset ad predicandum fidem christianam: tunc perfidi et inimici fidei dixissent quod fidei finisset cum prudentia et astutia. Si diuites tunc dixissent quod per dona et munera homines induxissent ad fidem illam. Si autem potentes et nobiles: tunc dixissent quod per potentiam et coactionem homines induxissent ad fidem. Sed ut nullum illorum perfidi allegare possent igitur etc. Vnde hic notandum quod christus inter omnes sapientes huius mundi nisi vnum conuertit. s. gamaliel legem doctorum. Et inter omnes diuites solum zacheum. Et de omnibus nobilibus et principibus nisi tres Michodemum centurionem et Regulum. Sed de pauperibus et simplicibus et ignobilibus multos conuertit: quia christiani a pauperibus et simplicibus ortum habuerunt vnde Apostolus. videte vocationem vestram fratres: quia non multi sapientes secundum carnem: non multi potentes: sed infima mundi elegit deus.

Quarta post ascensionē dñi
euāgelium scdm̄ Johanne. xv.

In illo tpe. Dixit
Iesus discipulis suis. Cū
venerit paracletus quē
ego mittam vobis a patre sp̄m
veritatis quē a patre p̄cedit: il
le testimoniū phibebit d̄ me:
et vos testimoniū phibebitis
quā ab initio mecū estis. Hec
locutus suz vobis vt nō scāda
lizemini. absq; synagogis fa
cient vos. Sz venit hora vt
oīs qui interficit vos arbitre
tur se obsequiū p̄stare deo. et
hec facient vobis: quā nō no
uerūt patrē neq; me. Sz h̄ lo
cutus suz vobis vt cū venerit
hora eorū reminiscamini quia
ego dixi vobis. ¶ Postilla.

¶ Cū venerit paracletus quē
Joh. xv. hystoria huius euāgelij facta
est āno xp̄i. xxxij. ix. kal. aprilis. luna
xiiij. feria. v. scz in cena dñi. inditione
vi. Ante initium illius euāgelij scribit
sanctus Johannes in eodē ca. qd xp̄s
dixit discipulis suis. Si opa nō fecis
sem̄ i eis que nemo alius fecit pctm̄
non haberēt. nūc aut viderūt et odes
rūt me et patrē meū: sz vt impleat ser
mo quē in lege eorū scriptus est. Et odio
habuerunt me gratis. Tūc statim se
quitur euāgelium hodiernū [Cū ve
nerit paracletus] Postq; xp̄s dixit
apostolus de iudeis. Si me psequū
tur et vos psequētur. ne desperent et
nimium turbentur: p̄misit eis sp̄m̄ sc̄m̄
mittere: quo confortati oēs p̄secutio
nes vincerent et tollerent. ergo dicit
[Cū aut venerit paracletus] Ly. i. cōso
lator. Ber. dicit sp̄s. i. merentium p̄so
lator: [quē ego mittam vobis a patre]
Ly. in hoc ostendit sp̄m̄ sanctū a se p̄ce
dere inquit dicit se illū mittere [spi

ritum veritatis] quia docet vos oēm
veritatē sed ecōtrario spiritus mali
gnus docet oē mendaciū [quē a patre pro
cedit] Et hoc ex hoc arguūt greci sp̄m̄
sanctum tñm̄ procedere a patre et non
a filio. sed hoc non est verū: quā quicquid
de patre dicitur conuenit filio. ergo chri
stiani tenentur credere qd sp̄m̄ sanctū
p̄cedit a patre et filio [ille testimoniū
phibebit de me] Nam sp̄m̄ sanctū te
stimoniū perhibuit christo in hoc qd
apostolos tales fecit qd sciuerunt et
audebant predicare euāgelium et fi
dem xp̄i corā oībus et intrepide. qd enī
hoīes prius illiterati et simplices de
p̄funditate scripturarū subito plene
loq̄bant in oībus liguis fuit maximū
signū ad cōfirmandā fidē xp̄i [et vos
testimoniū phibebitis] scz p̄dicando
oībus populis [quā ab initio mecū fui
stis] Ly. nō est intelligendū qd fuerit
cum eo in principio vite eius: sed ab
initio p̄dicatiōis sue quā incepit doce
re et miracula facere [Hec locutus suz
vobis] ad confortationē vestrā cōtra
futuras tribulationes [vt nō scanda
lizemini] scz cadendo per impatentias
quā euentent vobis [absq; synagogis
facient vos] iam enī iudei cōspirauē
rant qd si quō confessus esset xp̄s extra
synagogā eūceretur. et talis electio de
synogoga reputabatur magna: sicut
apud christianos electio de ecclesia
per maiore excōmunicatiōē. Ergo
ipsa excōmunicatio valde timenda ē
cuilibet christiano: quā separat a deo et
a sanctis et a sacramētis et a cōmunio
ne fidelium: et ipse excōmunicatus est
quasi palmetes abscissus a vite: vt patz
Johannis. xv. Ego sum vitis vera et
vos palmetes [Sed venit hora] Hor.
h̄ hora ista fuit tempus predicatiōis
apostolorum: vt omnis qui interficit
vos arbitretur se obsequiū p̄stare
deo] Omnis enim iudeus occidens
xp̄m̄ predicatorum putat se obsequiū
p̄stare deo: credēs qd desereret deū
israel quōcuq; conuerteret ad xp̄m̄: ita
fuit iudei execati et ignorantes. Sz

f iiii

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

illa ignorantia non excusabat eos: quia illa procedebat ex odio et inuidia contra christum et contra doctrinam eius [hec facient vobis: quia non nouerunt patrem neque me] hoc dicit eis in consolatione quod dicitur secundum Crisostomum. sufficit in consolatione hec pati propter patrem et propter me: [Sed hec locutus super vobis ut cum venerit hora eorum remittamini: quia ego dixi vobis] **L**y. ista ei predixit christus apostolis ut penderent sibi de patientia: quia minus feriunt iacula preuisa: ut dicit Gregorius. Circa presens euangelium videtur. Eos testimonium prohibebitis. Memorandum quod hugo de prato dicit quod christus habuit testimonium de omni loco et ab omni creatura. Nam omnia testificata sunt christus suum auctorem esse. nam de celo habuit testimonium patris et spiritus sancti. **L**u. iij. Descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum. Et vox patris de celo audita est. Hic est filius meus dilectus. **M**ath. iij. Item testimonium angelorum ut patet **L**u. ij. Euangelizo vobis gaudium magnum. quia natus est nobis saluator. Item celi: dum ipso orante aperti sunt super eum: prestatum sunt ipsum esse verum deum. **L**u. ij. Item de paradiso et de limbo patrum habuit testimonium moysi et helye: ut patet **M**at. xvij. Apparuerunt ei moyses et helyas. Item corpora sanctorum surrexerunt: ut patet **M**at. xxvij. Item demones ei testimonium reddiderunt: ut patet **L**u. ij. Exhiberunt demonia clamantia et dicentia: quia tu es christus filius dei viui. Item de mundo habuit testimonium. xij apostolorum. lxxij. discipulorum et multorum aliorum: ut patet **A**ct. iij. Virtute magna reddebant apostoli testimonium iesu christo. Item habuit testimonium ab omni creatura nam stella noua in sua natiuitate testificata est: ut patet **M**at. ij. Vidimus stellam eius in oriente. Item sol obscuratus est in morte eius et protestatus est eum esse deum. **L**u. xxij. Item mare dum se solidum prebuit ipsum confessus est. **L**u. vi. Item infernum dum quos tenebat reddidit ipsum auctorem vite esse prestatum est. **p**s. xxij. Item terra dum ipso mouente et resurgente

tremuit. Item panes et pisces dum ad eius imperium multiplicati sunt ipsum esse deum demonstrabant: ut patet **J**ohan. vi. **O**pa que ego facio ipsa sunt que testimonium prohibent de me. Et breuiter omnis creatura preter peccatorem que ipsum negat factis testimonium christo reddit. vnde apostolus ad **T**itum. i. Confitentem se nosse deum factum aut negat. **P**eccatorem quoniam pro vno denario negat christum cum in nomine eius scienter iurat. Sequitur hic in euangelio. patri Absque synagogis faciam vos. **A**bi notandum quod excommunicatio maior valde timenda est propter iram. **P**rimo quia excommunicatus separatur a deo et ab omnibus christifidelibus tam in vita quam in morte: sicut palme a vite: ut patet **J**o. xv. Ego super vitis vera et vos palmites. Et sicut palme absque sa nihil valde amplius nisi ad ignem: sic excommunicatus maiori excommunicatione. **S**ecundo quia excommunicatus priuatur merito passionis christi et omnium sanctorum. et etiam omnibus missis: orationibus: elemosinis: et omnibus suffragiis et indulgentiis. et omnibus bonis ecclesie. et omnino et totaliter remanet nudus et miser et miserabilis: et pauper et cecus. Et propterea dicit augustinus. **N**ihil debet christianus sic formidare sicut separari a corpore christi sed per excommunicationem maiorem. **T**ertio quia excommunicatus multos inficit. quia omnes que participant ei scienter publice denunciat: vnde dicitur in decretis. **C**ommunicans excommunicato indebita excommunicationem incurrit. xi. q. iij. precipue. et casu si quis episcopus. **A**nde est morbus contagiosus sicut lepra: ideo ab hominibus sicut lepra debet vitari. **N**am magna infamia est et vituperium ab ecclesia expelli vel vitari ab hominibus sicut leprosus. **A**nde excommunicatus est magis infamis quam iudeus vel sarracenus: quia cum illis licet plus loqui quam cum excommunicato. **A**nde dicitur in decretis. **M**agano plus licet communicare quam excommunicato. xi. q. iij. ad mensam. **E**x ista dicitur patet quod periculosum est communicare excommunicato: sed peccatis nostris exigentibus de excommu-

nicatione maiori hodie curatur mo-
dicum: sed de participatione cū excō-
municatis quasi nihil curat. An de
hoc exemplū legiſſe q̄ demoniac⁹ in-
terrogatus a quodā an excōmunica-
tio vel peccatū plus placeat dyabolo
rūdit excōmunicatio maior q̄: per illā plu-
res inficiuntur ⁊ quōq̄ excōmunicatus du-
centos ificit vno die: sicut in putuis
in locis ⁊ sic de alijs.

In die sc̄to p̄thecostes e-
uāgelij sc̄dm Johānē .xiiij.
Nullo tpe. Dixit ies-
sus discipul⁹ suis. Si
q̄s diligit me sermo-
nē meū seruabit: et p̄r meus
diliget eū: ⁊ ad eū veniem⁹ ⁊
mansione apud eū faciemus
Qui nō diligit me sermones
meos nō seruat. Et sermonē
quē audistis non est me⁹: sed
ei⁹ qui misit me patris. Hec
locutus suz vobis apud vos
manēs. Paracletus autē sp̄s
sanctus quē mittet pater in
nomie meo ille vos docebit
oīa: ⁊ suggeret vobis oīa q̄-
cunq̄ dixerit vobis. Pacē re-
linq̄ vobis: pacē meā do vo-
bis. nō quō mūdus dat: ego
do vobis. Nō turbeſt cor v̄r̄z
neq̄ formidet. Audistis q̄z
ego dixi vobis vado ⁊ venio
ad vos. Si diligētis me gau-
deretis vtiq̄ q̄z vado ad pa-
trē: q̄z pater maior me ē. Et
nūc dixi vobis p̄ulq̄ fiat: vt
cū factū fuerit credatis. Paz
non multa loquar vobiscum
venit enim princeps mundi
huius: ⁊ in me non hz quicq̄

sed vt cognoscat mundus q̄z
diligo patrē. Et sicut māda-
tum dedit mihi p̄r. sic facio.

Postilla.

Si q̄s diligit me sermones
meū seruabit. Johan. xiiij. Hoc euā-
gelium locutus est dñs ad discipulos
suos anno eius. xxxij. ix. kal. aprilis
luna. xiiij. v. feria cene dñi. inditōe. vi.
Ante inritū illius euāgelij scribit sc̄-
tus Johānes in codē ca. q̄ xps dixit
discipulis suis. Qui hz mādata mea
⁊ seruat ea ille est q̄ diligit me. q̄ autē
diliget me diligetur a patre meo: et
ego diligā cum et manifestabo ei me
ipsuz. Tūc sequit̄ euāgelij hodie-
nuz [Si quis diligit me] Sull. Hodie
recolit ecclesia illam sup̄abundantē
et excellentē donationē sp̄ritus sancti
q̄ facta est discipulis quinquagesima
die a resurrectione q̄ repleti sunt oēs
sp̄s sancto: s̄z q̄: sp̄s sanct⁹ q̄ est amor
patris et filij hodie mittitur: idcirco
hodie legitur euāgelij in quo agit̄
de dilectione quā deus nobis ifundit
per sp̄ritū sanctū [Si quis diligit me]
s̄z affectu. hoc ostendit effectu: quia
videlicet [sermones meū seruabit: et
p̄r meus diligit eū] per quod ostēdit
se vnū cū p̄re in essentia [et ad euz ve-
niemus] Sull. Ego et pater et sp̄s
sanct⁹ [⁊ mansione apud eū faciem⁹]
in p̄s̄t̄ per gratiā et in futuro p̄ glo-
riam [Qui non diligit me sermones
meū non seruat] Et tales sunt mun-
dani hoīes et peruersi [Et sermones
quem audistis non est meus] supple-
tantā [s̄z eius qui misit me p̄ris. Hec
locutus sū vobis apud vos manēs]. s.
presencia corporali [Paracletus autē
sp̄s sanctus quem mittet p̄r in nomi-
ne meo] Tho. ad laudem et gloriā
nomis mei [ille vos docebit omnia]
Ly. i. faciet vos intelligere omnia q̄
dico vobis. Apostoli adhuc erant ru-
des et in timore positi ex auditu pas-
sionis christi. ideo ad verba christi nō
diligenter attendebant: et per cons-

fiii

sequens nō capiebāt ea ad plenū: p-
pter qđ dicit gratiā spiritus sc̄i post-
ea supplere istū d̄fectū [et suggereret vo-
bis omnia quecumq; dixero vobis]. i.
ad memoriā vobis reducet oblita: qz
apostoli multa de illis q̄ xp̄s dicebat
obliti sūt timore passiōis percussū [Pa-
cē relinquo vobis]. i. itur⁹ ad patrem
relinquo vobis pacē pectoris in pre-
senti [et pacē meā do vobis]. i. eterni-
tatis in futuro [nō quomodo mūdus
dat ego do vobis] quasi diceret nō do
vobis pacē mundanā que est brevis
i. ad Thessal. v. Cum enim dixerint
pax et securitas: tūc repētinus eis sup-
ueniet interitus [Nō turbetur cor ve-
strū] Ly. i. nō turbari debetis de recel-
su meo id est de morte mea [neq; for-
midet] Ly. hoc addit eos asscurādo
quia timebāt mori cum eo [Audistis
quia ego dixi vobis vado] Tho. i. per
passionē vt parē vobis locuz [et venio
ad vos] p⁹ resurrectionē meā vt vos
illuc introducā: vt patet Johā. xiiij. Si
abiero et preparauero vobis locū: ite-
rū venio et accipiā vos ad meipm: vt
vbi ego sum et vos sitis [si diligeretis
me] scz pura et sincera dilectiōe ab oī
carnali abstracta [gauderetis vtiq; qz
vado] scz scdm q̄ hō [ad patres meū]
scz eius gloriā [qz pater maior me ē]
Ly. nō scdm deitatez in qua fili⁹ eius
equalis patri est: sed scdm humanita-
tē in qua fili⁹ ē minor patre [Et nūc]
Tho. existēs vobiscū passibilis et mor-
talis [dixi vobis] scz per passionē va-
do ad patrē [priusq; fiat: vt cū factuz
fuerit credatis] Ly. i. qz nō tārum suz
homo sed etiā deus qui certitudina-
liter p̄dico futura cōtingētia quod ē
pprium ipsius dei scdm quod dicit
Isa. xli. Annūciate nobis que futura
sunt et dicemus qz dū estis [iā nō mul-
ta loquar vobiscum] id est in hoc mor-
tali corpore existens: qz tēpus sue cap-
tōis erat ppinquū [venit em̄ p̄nceps
hutus mūdi] Tho. i. dyabolus q̄ prin-
cipatur amatorib⁹ hui⁹ mūdi et regit
eos q̄ sponte per peccatū se ei subijct

unt: venit em̄ i ministris suis ad me
capiendū ducendū ad mortē [et in me
non habet quicq;] id est nullū pecca-
tū: et per p̄sequēs nullā mortis causā
qz mors intravit mūdū per peccatū.
ad Ro. v. [sed vt cognoscat mundus]
id est humanū gen⁹ [qz d̄ iligo patrē]
quasi diceret nō maior qz habeā cul-
pam: sed vt impleā patris obediētiā
cuius voluntas ē vt perficiatur redē-
ptio humani generis: q̄ nō pōt cōple-
ri ex dei ordinatiōe nisi per mortē me-
am [Et sicut mādatū dedit mihi pater
sic factū] id est ex obediētia patris li-
bēter subeo mortē. ¶ Circa p̄ns euan-
gelitū vbi d̄r. Ad eū veniemus et man-
sionē apud euz faciemus. Notādū qz
hugo de prato dicit qz ap̄t fuerūt ple-
ni sp̄s sc̄o: ostēdit quadruplici signo.
Primū est in tribulatiōib⁹ et infirmi-
tatibus nō murmurare. Hāz vas ple-
num nō resonat dūz tangitur. sed va-
cuum: sic apostoli in infirmitatib⁹ nō
murmurauerunt: vt patz Luc. x. Ecce
ego mitto vos sicut agnos i medio lu-
porum: imo apostoli nō solū nō mur-
murauerūt in p̄secutionib⁹ et tribula-
tiōib⁹: sed et gaudebāt: vt patet. Act.
v. Habāt apostoli gaudeōes a cōspectu
consilij: qm̄ digni habiti sunt p̄ noie
iesu cōtumeliā pati. Unde apostolus
ad Ro. v. Sed et gloriamur in tribu-
lationibus. Secūdū est firmiter consi-
stere. Hāz res plena stat firma: sic apo-
stoli postq̄ sp̄s sc̄m receperūt in fide
et bonis operib⁹ firme steterūt. Nam
nec reges nec p̄ncipes mūdi cum tor-
mentis: nec caro ppria cū oblectamē-
tis: nec demones cū tēptamētis potu-
erunt ipsos mouere: vt patz Ro. viij.
Quis nos sepabit a caritate dei. q. d.
nullus. Tertiū ē de plenitudine effun-
dere. Hāz fons plenus effundit aquā:
sic apostoli tanq̄ plen⁹ fons et sup ex-
crescēs totū mūdū gratijs et donis spi-
ritualibus repleuerūt: vt patet Iherem.
x. Fons pius creuit in fluuium maxi-
mū et in aquas plurimas redūdauit.
Quartū est nihil plus recipere. Hāz

vas plenus nihil plus recipit: sic apo-
stoli nihil terrenū et a spū sancto alienū
receperunt. vnde nec diuitias nec ho-
nores nec delicias corporis amplius
recipere voluerūt: vt patet Math. xix. di-
xit petrus apłus. Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te. Vnde etiā apłus
paulus ad Phil. iij. Dia arbitratus
sum vt stercoza: vt xp̄m lucrifacerem
et c. Si autē quis vult scire an spū sancto ple-
nū sit p̄dicta quattuor in se consideret et
sic bonā spē habeat q̄ hodie recepe-
rit spiritū sanctū cum apostolis.

Feria sc̄da penthecostes
euāgelii sc̄d̄ Johāne. iij. c.

In illo t̄p̄e. Dixit ie-
sus discipulis suis.
Sic deus dilexit mun-
dū vt filiū suū vnigenitū da-
ret: vt oīs q̄ credit in eū non
pereat: sed habeat vitā eter-
nā. Nō enī misit deus filium
suū in mūdū vt iudicet mun-
dū: s̄ et saluet mūdus p̄ ip̄s
Qui credit in eū nō iudicat̄.
Qui autē nō credit iam iudi-
cat̄ est: q̄ nō credit in nomē
vnigeniti filij dei. Hoc est au-
tem iudiciū q̄ lux venit in mū-
dū et dilexerūt hoīes magis
tenebras q̄ lucē. Erant enī
opa eorū mala. Oīs enī q̄ ma-
le agit odit lucē: et nō venit
ad lucē: vt nō arguatur opa
eius. Qui autē facit verita-
tē venit ad lucē vt manifestē-
tur opa ei⁹: q̄ in deo sunt facta.

Postilla.

Sic deus dilexit mūdum.
Joh. iij. Historia hui⁹ euāg. cōpleta
ē āno xp̄i. xxxij. kal. ix. april. febr. vi. i-
ditiōe. vi. luna. xv. s̄ dñs hęc locut⁹ ē
āno ei⁹. xxxij. vi. nonas maij. sabbato

luna. xij. Inditiōe. v. Ante initū illi⁹
euāg. scribit sc̄tus iohān. in eo. ca. q̄
xp̄s dicit. sic. su. Sicut moyses exalta-
uit serpētē in deserto ita exaltari op̄
filiū hoīs. vt oīs q̄ credit in ip̄m non
peat s̄ habeat vitā eternā. Tūc statim
sequit̄ euāgelium hodiernū [Sic deus
dilexit mūdū]. i. hoīes [vt filiū suū vn-
nigenitū daret] et c. q̄ est bonū infinite-
tū: ex q̄ apparet maxia dei dilectio: vt
patet. Ro. viij. q̄ p̄p̄rio filio suo nō pep-
cit s̄ p̄ nob̄ oīb⁹ tradidit illū [daret]
Iho. nō vt videret s̄ daret gratis et
liberaliter nullis meritis n̄ris exigēti-
b⁹ ē incarnat⁹ et crucifix⁹ [et oīs q̄ cre-
dit in eū] Iho. fide p̄ dilectionē opan-
te et vsq̄ in finē p̄seuerāte [nō pereat
s̄ habeat vitā eternā] Iho. modo in
spe s̄ tūc in re [Nō enī misit deus] s̄
pater [filiū suū in mūdū vt iudicet mū-
dū] et c. s̄ in p̄rio aduentu suo: tūc ei
nō venit iudicare s̄ magis iudicari p̄
mūdi salute. Ideo sequitur [s̄ vt salue-
tur mūdus p̄ ipsum] vt patet Joh. xij.
Nō veni vt iudicē mūdū sed vt salui-
ficē mūdū [q̄ credit in eū] et c. tenēdo
in eū per charitatē [nō iudicatur] id
est non habet causam vnde cōdēne-
tur [Qui autē nō credit iam iudicat⁹
est] et c. i. habet in se causam manifes-
tā sue cōdēnationis [q̄ nō credit in
noīe vnigeniti filij dei] q̄ venit p̄ sa-
lute mūdi. Nam ad salutē puenit p̄
nomē vnigeniti filij dei [Hoc ē autē
iudiciū] id est causa dānationis [quia
lux] et c. i. xp̄s qui est lux vera [venit
in mūdū] s̄ carnē assumēdo: et in ea
apparēt salutē humani generis ope-
rando [et dilexerunt homines magis
tenebras] Iho. i. delicias carnis et di-
uitias mūdi [q̄ lucez]. i. apertam p̄-
dicationē xp̄i arguentem p̄ctā [erant
enī opa eorū mala] Iho. q̄ a luce di-
scordant et tenebras querūt et ideo di-
cuntur opera tenebrarū [Oīs enī qui
male agit]. i. qui malis operib⁹ dele-
ctatur [odit lucem] que tamen natu-
raliter omīb⁹ est amabilis [et nō venit
ad lucem vt nō arguantur opera ei⁹]

Tho. Dis em̄ qui delectat̄ in malis
operibus subterfugit lucē p̄dicatōis
et veritatis et odit eos q̄ mala sua ma-
nifestant et rēphendūt. Qui aut̄ facit
veritatē .i. opera conformia volūtati
dei [v̄it ad lucē]. i. in palā [vt mani-
festent̄ opera eius] Tho. sc̄z ad alior̄
exēplar et edificationē [q̄a in deo sunt
fētā]. i. ad gloriā dei. Circa p̄sens euā-
geliū vbi d̄r. Sic deus dilexit mūdū
dicit Hugo de prato q̄ maria chari-
tas dei patris ad hominē q̄tū ad q̄t-
tuor̄ demōstrat. P̄rio q̄ filiū suū ho-
minē et naturā hūanā tanq̄ i sp̄sam
sibi accepit vt c̄traē hodie celesti sp̄s-
so iuncta ē eccl̄ia Ecce mirabil̄ amor
q̄ ip̄ator diues: potēst pulcher: sapi-
ens et̄: accepit paup̄culā inuāidā: i
siper̄tē morte p̄denatā ad heb. ij. Aus-
p̄ āgelos apph̄dit s̄z semē abrahe.
Secūdo in eo q̄ eādē filiū postq̄ car-
nē assumpsit fecit. xxxij. ātis seruire
hoīez erudiēdo et informādo: et tandē
p̄ ip̄so redimēdo cōstituit euz mori
Tertio in eo q̄ homies sibi in filios
adoptauit et fratres xp̄i eē voluit. An̄
.i. Johan. iij. Videte quales dilectōez
dedit nobis deus vt filij dei noīemur
et sim̄. Quarto q̄ hoīes sic redēptos
et i filios adoptatos hēdes regni sui
fecit cū filio suo te su xp̄o. ad romāos
viij. Filij dei sum̄. Si aut̄ filij et here-
des hēdes q̄dē dei: cohēdes aut̄ xp̄i.

**¶ Feria tertia penthecostes
euāgeliū sc̄dz Johāne. x. ca.**

In illo t̄pe. Dixit ie-
sus discipulis suis.
Amen amē dico vo-
bis. Qui nō intrat per ostiū
in ouile ouū: s̄z ascēdit aliū-
de ille est fur et latro. Qui au-
tem intrat per ostiū pastor
est ouū: huic ostiarius ape-
rit: et oues vocē eius audiūt
et pp̄rias oues vocat noīati:
et educit eas. Et cuz pp̄rias

oues emiserit ante eas vadit:
et oues illū sequunt̄: quia sci-
unt vocē eius. Alienū autē
non sequuntur sed fugiūt ab
eo quia nō nouerūt vocē alie-
norum. Hoc puerbium dixit
eis Iesus. Illi autē nō co-
gnouerūt quid loqueret̄ eis
Dixit ergo eis iteruz iesus.
Amen amen dico vobis: quia
ego sum ostiū ouū. Omēs
quotquot venerunt ante me
fures sunt et latrōes: s̄z nō au-
dicrūt eos oues. Ego sum os-
tiū per me si quis introierit
saluabit̄ et ingrediet̄ et egre-
diet̄: et pascua inueniet. Qui
nō venit nisi vt furetur: et ma-
ctet et p̄dat. Ego veni vt vitā
habeāt et abūdātius habeāt

¶ Postilla.

¶ Amen amen dico vobis: q̄
et. Joh. x. Hystoria hui⁹ euāg. factā ē
āno xp̄i. xxxij. vi. kal. octobris sabbat̄o.
iditōe. v. luna. vij. An̄ in ititū illius
euāgeliij scribit̄ sc̄tus iohānes in p̄e-
dētī ca. q̄ xp̄s dixit In iudiciū ego in
hūc mūdū veni vt q̄ nō vidēt videāt
et q̄ vidēt ceci fiāt. Et audierūt quē-
daz ex phariseis q̄ cū ip̄o erāt: et dice-
runt ei. Nūquid et nos ceci sum⁹? dixit
eis iesus. Si ceci essetis nō haberetis
p̄ctm̄. L. y. q̄: si nō vldissent opa xp̄i ha-
berēt aliquā excusationē de hoc q̄ nō
crediderūt. nūc vero dicetis: q̄ videm⁹
p̄ctm̄ vestrū manet. i. aggrauat̄. Tūc
statū seq̄e euāgeliū hodiernū [Amen
amē dico vobis] Tho. i. ā x̄itate dico
vobis [Qui nō intrat p̄ ostiū]. i. p̄ hu-
milē et paup̄em [in ouile ouū]. i. i cō-
gregationē fidelīū: et in eccl̄iam dei i
qua grex diuinit⁹ cōtinetur [sed ascē-
dit aliūde] siue per pecuniā siue p̄ fal-
saz iusticiā: siue p̄ violētā [ille ē fur]

rapiendo quod non est suum [et latro] retinendo quod rapuit. **Ly.** Hoc faciunt mali homines statum platiōis indebite assequentes [Qui autem intrat per ostium]. i. per christum [pastor est ovium: huic ostiarius aperit] id est spiritus sanctus reuelat veritatem ut sciat oves pascere [et oves voces eius audiunt] **Ly.** i. doctrinam recipiunt [et proprias oves vocat nominatim] id est certissime nouit dominus qui sunt eius: et vocat eas non solum voce exterioris predicatōis sed interne inspiratōis [et educit eas] **Ly.** de tenebris ignorantie [Et cum proprias oves emisit ante eas vadit] per exempla bonorum operum [et oves illum sequuntur] scilicet exempla et vestigia sui pastoris [qui sciunt vocem eius] per inspiratōes diuinas [Alienum autem non sequuntur] scilicet qui est alienus a deo vita et doctrina: sicut est hereticus et quilibet perversus doctor [sed fugiunt ab eo qui non nouerunt vocem alienorum] id est non approbant nec sequuntur. **Hor.** Illi alieni sunt pseudo prophete: de quibus dicit **Math.** vii. Attēdite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ovium: intrinsecus autem sunt lupi rapaces [hoc puerbium dixit eis iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis] **Tho.** i. non intellexerunt quod esset pastor: quod fur: et que oves [Dixit ergo eis iterum iesus. Amen amen dico vobis: qui ego sum ostium ovium] per quod intrant oves ad fidem [Oves quotquot venerunt ante me] **Tho.** i. ex se: non missi vel non inspirati a deo [fures sunt] rerum et dignitatum [et latrones] aiarum qui eas occidunt per falsam doctrinam [Ego sum ostium: per me si quis introierit]. i. in ecclesiam et societatem fidelium [saluabitur] per gratiam [et egredietur] scilicet ad contemplationem deitatis [et egredietur] scilicet ad considerationem gloriose humanitatis in christo [et pascua inueniet] quare utraque consideratio erit delectabilis et iocunda: ut patet **Isa.** xxxiiij. Regem in domo suo videbunt [sur.] i. quicumque per me non ingrediuntur [non venit nisi ut furer] i. ut sibi usurpet dominium et honorem in plebe [et mactet] per falsam doctri-

nam [et perdat]. i. mittat in damnationem eternam [Ego veni ut vitam habeam] **Tho.** in presenti per gratiam [et abundantius habeam] in futuro per gloriam. Unde apostolus. **i. Cor.** ij. Oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit: que preparauit deus his qui diligunt eum. Circa presens euangelium ubi dicitur. **Per me si quis introierit.** Notandum quod hugo de prato dicit quod christus dei filius propter nostram salutem quatuor itinera pergit. Primum fuit de celo in terram veniendo quando carnem assumpsit de gloriosa virgine maria. **Johan.** vi. Exiui a patre et ueni in mundum. Et hoc iter fuit penosum: quia penalitates humane nature assumpsit: ut patet **Isa.** liij. Eleuare languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portauit. quia hic in mundo triginta tribus annis vixit et nunquam risit. Secundum iter fuit de mundo ad inferos descendendo quando sedentes in tenebris uisitauit: et hoc fuit iter victoriosum: quia portas inferni confraxit. Tertium fuit de inferno ad mundum redeundo quando confractis inferis cum magna preda a mortuis resurrexit. Quartum fuit de mundo ad celum ascendendo: quando in die ascensionis uidentibus apostolis eleuatus est et nubes suscepit eum ab oculis eorum: et hoc iter fuit valde gaudiosum. Unde psalmus. Ascendit deus in iubilatione et dominus in voce tube.

Seria quarta pertheostes euangelium secundum Johannem. vi.

In illo tempore. Dixit iesus turbis iudeorum. Nemo potest uenire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Scriptum est in prophetis. Erunt omnes docibiles dei. **Dis** qui audiuit a pa-

tre ⁊ didicit venit ad me: nō
qz p̄ez vidit q̄sq̄ nisi is q̄ est
a dō: h̄ vidit p̄ez. Amē amē
dico vobis: q̄ credit ī me h̄z
vitā eternā. Ego sum panis
vite. P̄res vestri māducaue
rūt māna ī deserto ⁊ mortui
sunt. Hic ē panis de celo de
scēdēs vt si q̄s ex ipso mādu
cauerit non moriat̄. Ego sum
panis viu⁹ q̄ de celo descēdi
si quis manducauerit ex hoc
pane viuēt ī eternū. Et panis
quē ego dabo caro mea ē p̄
mūdi vita

¶ Postilla

¶ Nemo p̄t venire ad me nisi
Johā. vi. hystoria huius euāgelij fa
cta ē anno xp̄i. xxxij. xviij. kal. Maij
feria. iij. luna. xxiij. inditiōe. v. Ante
mitiū illius euāgelij scribit sanctus
iohannes in eodem ca. q̄ iudei mur
murauerunt de illo verbo quod xp̄s
dixit. Ego sum panis viuus qui de ce
lo descendi: et dicebant. Nonne hic ē
iesus filius ioseph: cui⁹ nos nouim⁹
patrē et matrē quō ergo dicit hic qz
de celo descendi. Respondit ergo ier
sus ⁊ dixit eis. Nolite murmurare in
uicem [Nemo potest venire ad me]
Tho. propter fidem credendo ⁊ emā
do nisi pater meus traxerit eū] id est
adiuet eum per gratiam suam. No
tandum est ergo scdm Tho. q̄ pater
omnes trahit: quia omnibus offert
gratiam: non tamē omēs trahunt v̄
veniunt ad xp̄s quia ⁊ si oibus offera
tur gratia non tamen eam omēs acci
piunt [et ego resuscitabo eū in nouis
simo die] Ly. quia nō est anīa ad ple
nuz beata donec fuerit corpori reuni
ta [Scriptum est in pphetis. Erunt
omnes docibiles dei] Tho. i. capaces
diuine doctrine [Ois qui audiuit a
patre] scz diuinas inspirationes pec
piēdo [⁊ didicit] eas sequendo [venit

ad me] p̄ fidem formatā in presenti: ⁊
per gloriā in futuro [nō qz patrē vidit
quīsq̄: nisi is q̄ est a deo] scz fili⁹ qui
naturalit̄ p̄cedit a patre [Amē amē
dico vobis qui credit in me h̄z vitam
eternā] Tho. id ē me ipsum q̄ sū vita
eterna. [Ego sum panis vite] qz ille
est verus panis qui potest preserua
re a morte et dare vitam eternā: talis
panis est christus [Patres vestri mā
ducauerunt māna in deserto] p̄ qua
draginta ānos: vt habet Exodi. xvi.
Deuteronomij. viij. [et mortui sunt]
omnes corporali morte [hic est panis
de celo descēdēs] per incarnationē
quem p̄figurabat māna [vt si quis
ex ipso manducauerit] scz digne [nō
moriatur] Tho. ī presenti per culpā:
et in futuro per eternam penā [Ego
sum panis viuus] id est viuificans co
medentem [qui de celo descendi] vt
essem panis hominum qui eram pa
nis angelorum [Si quis māducaue
rit ex hoc pane viuēt ī eternum] qz
iste panis in manducantem non con
uertit̄: sed eū in se conuertit: scdm q̄
dictum est a beatissimo Augustino.
Necti me mutabis in te sicut cibus
carnis tue: sed tu mutaberis in me.
[Et panis quem ego dabo caro mea
est] ipsa enim caro dñi nostri iesu xp̄i
⁊ ipse totus xp̄s ibi veracit̄ continet̄
secundum deitatem corpus et aiā.
In octaua p̄thecostes euā
gelium scdm Johā. iij. c.
In illo tpe. Erat hō
ex phariseis nicode
m⁹ noīe p̄iceps iu
deoruz. Hic venit ad iesū no
cte: ⁊ dixit ei. Rabbi: scimus
qz a deo venisti in gr̄. Nemo
enī pōt h̄ signa facere q̄ tu fa
cis: nisi fuerit de⁹ cū illo. R̄
dit ies⁹ ⁊ dixit ei. Amē amen
dico tibi nisi q̄s renat⁹ fuerit
denuo non potest videre re-

gnū di. Dicit ad eū nichodem⁹. Quō pōt hō renasci cuz sit senex. Nunquā pōt in ventre matris sue iterato itroire et renasci? Respōit iesus. Amen amē dico tibi: nisi q̄s renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto: nō potest itroire in regū dei. Quod natus est ex carne caro est: et quod natus est ex spiritu spiritus est. Non mireris quia dixi tibi: optet vos nasci denuo. Spiritus vbi vult spirat: ⁊ vocem eius audis: sed nescis vnde veniat aut quo vadat. Sic est omnis qui natus est ex spiritu sancto. Respondit nichodemus ⁊ dixit ei. Quomodo possunt hec fieri? Respondit iesus et dixit ei. Tu es magister in israel ⁊ hec ignoras. Amen amen dico tibi: quia quod scimus loquimur: et quod vidimus testamur: et testimoniū nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis et nō creditis: quomodo si dixero vob̄ celestia credetis. Et nemo ascendit in celus nisi qui descendit de celo filius hominis qui est in celo. Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filius hominis: vt omnis qui credit in ipsum non pereat: sed habeat vitam eternam.

¶ Postilla.

¶ Erat hō ex phariseis **N**ichodem⁹ nomine ⁊c. Joh. iij. Hystoria hui⁹ euāgelij facta est āno xp̄i. xxxi. xvi. kal. maij. feria. iij. idu. i. iij. luna. v. Ante initū illius euāgelij scribit sc̄tus iohānes in p̄cedenti ca. Cuz iesus esset hierosolimis in pascha in die festo multi crediderūt in noie ei⁹ vidētes signa eius que faciebat. Tūc postmodū sequit̄ euāgelij hodiernū [Erat homo ex phariseis] Iste enim fuit vnus illoꝝ de quib⁹ Joh. ij. dicit q̄ multi crediderūt in iesum videntes signa q̄ faciebat: sed p̄pter iudeos nō cōfitebant̄ vt de synagoga non eijcerent̄ [ex phariseis]. Tho. Hec secta erat probabilior ⁊ honorabilior inter omnes sectas iudeoꝝ [Nichodem⁹ nomine] ipse em̄ postmodū sepe iuit ad xp̄m vt habetur Johā. xix. [princeps iudeoꝝ] fuit em̄ magnus iter iudeos ⁊ honoratus [hic venit ad iesum nocte] timuit em̄ venire in die ne incurreret indignationē iudeoꝝ q̄ tā cōspirauerāt. Joh. ix. vt si q̄s eum cōfiteret̄ xp̄m extra synagogā fieret [⁊ dixit ei. Rabbi scimus q̄ a deo venisti magister] Lyr. i. certū est mihi q̄ tua doctrina est vera ⁊ a deo data: ⁊ nō humanit⁹ cōficta [Nemo pōt hec signa facere q̄ tu facis nisi deus fuerit cuz eo. Respondit iesus ⁊ dixit]. Lyr. hic ponit̄ xp̄i responsio: q̄ videbat nicodemus fideliter ⁊ veraciter q̄rere doctrinam quantum ad secreta fidei ⁊ iō incepit a p̄mo sacramento sc̄z baptisimi qui est regeneratio spūalis: ⁊ p̄ cōsequens necessaria ad salutem. [Amē amen dico tibi nisi quis renatus fuerit denuo]. i. iterum per generationē spūalē [nō pōt videre regnū dei]. Lyr. visio em̄ dei nō pōt hominib⁹ cōpetere nisi per gratiā: et ad hāc gratiā cōsequendā requiritur generatio spūalis per quaz hoīes fiunt filij dei: et p̄ cōsequēs heredes vite celestis [dicit ad eū nichodem⁹: quō potest homo renasci cū sit senex: nūquā pōt in ventre sue matris iterato itroire ⁊ renasci]

q. d. nō: quia quāritas nō p̄mittit. Re-
spondit iesus. Amen amen dico tibi
nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ sp̄san-
cto. q. d. Tu de carnali generatione
intelligis q̄ ego de sp̄uali generatōe di-
co. nisi q̄s renat⁹ fuerit sp̄uali ḡnatōe
q̄ fit ex aqua ⁊ sp̄sancto [nō pōt̄ itroi-
re ī regnū dei] Ex hoc habem⁹ q̄ ba-
ptism⁹ est q̄dā spiritualis generatio:
⁊ est primū sacramētū ⁊ ianua oīm sa-
cramētōrū: ⁊ sine eo nullus saluā [q̄
natū ē ex carne] sc̄z virtutē carnalis
generationis [caro ē]. i. cōstituit̄ ī vi-
ta carnali m̄ [⁊ q̄d natū ē ex sp̄: sp̄s
est]. i. cōstituit̄ ī vita sp̄rituali [non
mireris]. i. nō debes admirari [q̄ di-
xi tibi: oportet vos nasci denuo] q̄ nō
loquor de generatōe carnali de qua
tu arguis: sc̄z de sp̄uali [Sp̄s vbi vult
spirat] sc̄z dādo gr̄am cui vult: vt ad
Roma. ix. Cui vult miseret̄ ⁊ quē vult
indurat [Et vocē eius audis] sc̄z ī p̄-
dicationibus: vt pt̄z Math. x. Nō em̄
vos estis q̄ loquim̄: sc̄z sp̄s patris
vestri qui loquit̄ ī vobis [⁊ nescis
vnde veniat aut q̄ vadat] An̄ Augu-
dicit q̄ illa verba de sp̄sancto intelligē-
da sunt qui in p̄phetis ⁊ in scripturis
sacris loquitur: sed principiū huius
scripture sc̄z sp̄sanctus ⁊ eius finis
sc̄z beatitudo celestis nobis occultat̄
⁊ sola fide tenetur [Sic est ois q̄ nat⁹
ē ex sp̄] sc̄z sancto. i. ī vita sp̄rituali
cōstituit̄ [Respondit nicodemus ⁊ di-
xit ei. Quō pōt̄ hec fieri] Sor. in hoc
notatur diligētia in nicodemo: quia
q̄ nō cessauit querere donec intellige-
ret [Respondit iesus ⁊ dixit ei. Tu es
magister ī israel ⁊ hec ignoras] Sor.
q. d. quē iudei magnū doctores repu-
tant: ⁊ tamē ignoras fidei initia ⁊ viā
salutis [Amen amē dico tibi q̄ quod
inuis loquimur] sc̄z ego ⁊ mei apo-
stoli [⁊ quod vidimus testamur: ⁊ tes-
timoniū nostrū nō accipitis] sic pha-
tū et certum [Si terrena dixi vobis]
Tho. de regeneratōe baptismi q̄ fit
in aq̄ ⁊ sp̄ [nō creditis: quō si dixero
vobis celestia credetis] scilicet gene-

rationē eternam filij dei a patre ⁊ fi-
lio credetis [Et nemo ascendit ī celū]
.i. nemo h̄z virtutē illuc ascendēdi p̄-
pria potestate [nisi q̄ descendit de celo
filius hoīs q̄ est in celo p̄ presentia et
immesitatē diuinitatis: q̄ q̄libet ho-
mo q̄ ascendit ⁊ saluatur ascendit per
xp̄z] Et sicut moyses exaltauit serpen-
tē [Nō xp̄s agit de sua passioe a qua
virtutes habet baptism⁹ ⁊ oīa alta sa-
cramenta dicēs] Sicut moyses exal-
tauit serpentē [vt legit̄ Ihu. xi. q̄
murmurantib⁹ iudeis d̄: deū ⁊ moy-
sen: et dicētib⁹. Anima nostra nauseat
super cibo isto leuissimo: imisit̄ deus
serpentes ignitos q̄ eos interficiebāt
Clamāte aut̄ moyse ad d̄nz: iussit̄ do-
minus serpentē fieri eneū et affigi in
palo: vt aspiciētes in eū percussī a ser-
pentibus sanarent̄. Nōc serpens fuit
figura passionis xp̄i: quia serpens ene-
us affixus ī patibulo crucis: ad cuius
aspectū scilicet per fidē et amorē
sanat̄ ī nobis venenū peccati et igni-
te cōcupiscentie [ira exaltari oportet
filij hoīs] Thomas. hic ostendit mo-
dus sue passionis. Solut̄ autē domi-
nus noster iesus christus illo modo
morī sc̄z exaltat⁹ in cruce: vt sicut ter-
ram purgauerat sua ouersatōne: ita
purgaret aerem ⁊ omnia celestia sua
passioe: ⁊ vt terrena cū celestibus pa-
cificaret. Et ideo stetit quasi medi⁹
inter celū ⁊ terrā: vt patet per aposto-
lū dicentē. Pacificās per sanguines
crucis eius siue que sunt in terris si-
ue q̄ ī celis sunt [vt ois q̄ credit in ip-
sum] sc̄z vera fide [nō pereat] morsu
serpentū. i. demonū, infectione vicio-
rum ⁊ morte suppliciorū [sc̄z habeat vi-
tam eternā] hic in spe: ⁊ postea in re.
Circa p̄ns euangeliū vbi d̄r. Nisi q̄s
renatus fuerit. Notandū q̄ Hugo de
prato dicit: q̄ deus a principio mūdi
vsq̄ mō cōtra pctm originale tollēdi
remedia ordinauit. Nam homo fecit
morbum: ⁊ deus fecit remediū. p̄mi-
mum remediū fuit sacrificiū p̄ adul-

no: et inde est quod antiqui patres deo sacrificium offerebant. Si autem paruuli moriebantur ante usum liberi arbitrii: sufficiebat eis fides parentum: ut sicut fuit a parentibus introductum peccatum: ita pro eis deo deleret. Si autem parentes paruulorum qui moriebantur non erant fideles: paruuli non sanabatur. Secundum remedium fuit circumcisio tempore abrahe: quia deus mandauit abrahe quod ipse et posteritas eius debebant circumcidi. Tertium remedium fuit baptismus quem Christus instituit: qui non solum purgat peccatum originale et actuale sed etiam aperit celum: quod circumcisio non fecit. Et hoc facit baptismus in virtute passionis Christi: et in signum huius exiit de latere Christi sanguis et aqua.

In festo corporis Christi euangelium secundum Iohannem. vi. ca.

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis et turbis iudeorum. Caro mea uere est cibus et sanguis meus uere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo. Sicut misit me uisus pater et ego uiuo propter patrem: et qui manducat me et ipse uiuet propter me. Hic est panis qui de celo descendit. Non sicut manducauerunt patres uestri manna in deserto et mortui sunt. Qui manducat hunc panem uiuet in eternum.

Postilla.

Caro mea uere est cibus et sanguis etc. Jo. vi. Historia huius euangelii facta est anno Christi. xxxij. xvij. kal. maij. feria. iij. Indictione. v. luna. xxij. Ante initium illius euangelii scribit sanctus Iohannes in eodem ca. quod Christus dixit turbis iudeorum. Amen amen dico uobis nisi manducaueritis carnem filij homi-

nis et biberitis eius sanguinem non habebitis uitam in uobis. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. Caro mea uere est cibus. Hic Christus loquitur de sacramento eucharistie: in quo sacramento continetur uera caro Christi crucifixi in cruce: et sanguis eius effusus in passione: dicens [Caro mea uere est cibus et sanguis meus uere est potus] Ly. Caro enim et sanguis Christi reficiunt animas que immortalis est. Cibum autem corporalis reficit tantum corpus: quod est corruptibile. Unde Aug. Cum in cibo et potu homines id appetant ut omnino non esuriant neque sitiant: hoc ueraciter non prestat nisi iste cibus et potus qui eos a quibus sumuntur immortales et incorruptibiles reddit. et facit socios sanctorum: ubi pax erit et unitas [qui manducat meam carnem] spirituali manducatione [et bibit meum sanguinem] per dilectionem [in me manet: et ego in eo] Tho. in iam dictis uerbis dat Christus intelligere differentiam istius cibi ad alios carnales cibos. Alii enim cibi conuertuntur in manducantem iste cibus manducantem in se conuertit: ut dictum est sancto Augustino. Non tu me mutabis in te sicut cibus carnis tue sed tu mutaberis in me [sicut misit me uiuens pater] Tho. l. hominem fecit [sic ego uiuo propter patrem] referendo totam uiam meam ad ipsum. [Et qui manducat me et ipse uiuet propter me] quoniam unimur deo per fidem et dilectionem in perceptione sacramenti [Hic est panis qui de celo descendit] i. de sinu patris. Ansel. Ut panes angelorum manducaret homo: rex angelorum factus est homo [non sicut manducauerunt patres uestri manna in deserto et mortui sunt] Ly. et ideo non fuit uere cibus celestis: sed tantum figura eius: quia uita spiritualis non offerebat sed eandem dari in hoc sacramento prefigurabat. Sicut enim manna deuotis et gratis dabatur omnibus ciborum delectamentum. Malis autem erat insipidus: sicut dicitur [Flumen. xxi. Anima nostra nauseat super cibo isto leuissimo: sic eucharistia digne sumentibus est uite spiritualis solacium: et in

digne sumentib⁹ iudicib⁹ qui mādu-
cat hūc panē] *Lyra*. Digne [viuetin-
eternū] *Ande Aug.* quia ex nobis vi-
tā eternā habere nō possum⁹: panem
celi māducare debem⁹ vt viuamus.
Quā Remigius. Cū oīs salus corpis ⁊
anime est in corpore et sanguine su-
sceptiōe: honorem⁹ xp̄m in hoc sacra-
mēto: vt mediāte hoc sacratissimo sa-
cramēto ad eternā salutē puēire me-
reamur. *Quā circa p̄ns euangeliū vbi*
dicit. Qui manducat hūc panē: notā
dū q̄ panis ⁊ vinū inter consueta nu-
trimēta maxie corpus nutrit ⁊ sustē-
tāt. *Instituit ergo dñs iesus xp̄s sub*
his speciebus: vt intelligerem⁹ q̄ p
hoc q̄ sicut panis ⁊ vinū maxie nutri-
unt corpus ⁊ sustentāt: sic cōtentū sub
istis speciebus maxime sustentat nutrit
⁊ reficit aiā. Hoc em̄ sacramētū di-
gine sumptū inter oīa alia sacramen-
ta plus efficit ⁊ auget charitatē: ⁊ con-
sequēter oēs virtutes: et maxime va-
let ad dimissionē oīs peccatorū ꝛc. Quā
etiā magister in iay li. iij. distin. xi. di-
cit q̄ sub h̄mōt speciebus panis ⁊ vini
post p̄secrationē sūt oīa q̄ sunt in xp̄o
in sua existentia naturali: q̄ ibi ē pu-
rissima caro xp̄i siue corpus eius: q̄
fabricāte spiritu sancto tractū fuit de
super benedicto vtero virgīs glorio-
se ⁊ quod nūc glorificatum est ī celo.
Secūdo quia caro xp̄i non viuit sine
sanguīe: ideo est etiā ibi sanguis iste
preciosus q̄ emanauit abūdāter per
mutiplicia vulnera dñi nr̄i iesu xp̄i.
Tertio q̄ nō est verus homo sine aiā
rationali p̄pter quod etiā est ibi aiā
christi: cui datus est sp̄s sanct⁹ nō ad
mēsurā. Quarto q̄ xp̄s est ver⁹ de⁹:
ideo p̄sequenter est ibi p̄sona filij dei
sue humanitati vnita in vnitate sup-
positi. Et sicut hec q̄tuor sunt q̄ q̄-
libet eorū est veracit̄ sub specie panis
ita ⁊ oīa simul ⁊ quodlibet in calice sub
specie vini stinet. nec plus sub specie
panis q̄ in calice sub specie vini cōti-
net: aut ecōuerso: sed idē per oīa ⁊ eo-
dem mō ꝛc. Itē notandū q̄ xp̄iani nō

añorāt in hoc sacramēto panem: eū
ex fide sciūt illū ibi nō esse: sed substā-
tialiter versum in xp̄i veruz corpus.
Nec adorāt species sacramētales: vt
deū et accidētia que remanserūt: sed
adorāt dñm deū verū ⁊ hominez sub
istis speciebus inuisibiliter existentē
⁊ realiter presentē. Sic similiter in ca-
lice post cōsecrationē non adorant vi-
nū cū nō sit ibi: sed est substantialiter
versum in sanguinē xp̄i. Nec adorāt
species vini vt deū: sed adorant xp̄m
dñm verū deū ⁊ hominem sub istis spe-
ciebus: sic inuisibiliter existentē ⁊ rea-
liter presentē. Item notandū q̄ nō d̄
quis q̄ credere q̄ in diuisiōe hostie v̄-
uidat ⁊ lacere corpus xp̄i. Aut q̄ in
hostie sumptiōe corpus xp̄i conterat
dentib⁹ aut q̄ corpus xp̄i digeratur
⁊ in corpus sumentis p̄uertatur sicut
⁊ alij cibi: sed sole species frangunt
⁊ atterunt: q̄b⁹ consumptis desinit ibi
esse corpus xp̄i: ⁊ remanet ī aiā solus
sacramēti effectus: qui est aiē refectō
per augmentum gratie ⁊ virtutum.
Quā etiā Damasco. dixit. Dū sp̄s sen-
titur sacramētū est: dū autem desinit
sentiri sacramētū nō est ꝛc. Itē sciē-
dū q̄ tota ecclesia catholica isto sacra-
*mēto reficitur. *Ande Grego.* Offer-*
tur em̄ pro gloria beatorū: p̄ salute
viuorū: et p̄ subita liberatione in pur-
gatorio detentorū. Ad quod designan-
dum hostia frangitur in tres partes
⁊ xp̄s integraliter est in qualibet. Quā
de hoc d̄ ī decretis. In qualibet par-
te hostie totus et integer est xp̄s de⁹
xvi. q. ij. Singuli. Quā etiā Gregorius
papa. Particula ī calice missa si-
gnificat beatos ī patria: qui vino eter-
ne dulcedinis inebriantur. Alie vero
due particule que dentib⁹ atterunt:
significant illos qui vel in presentiu
ta vel etiam in purgatorio in pena
transitorijs affliguntur.

Dominica p̄ia post octa-
uas p̄thecostes euangelij
sc̄dm Lucā. xvi. capitulo.

In illo tpe. Dixit iesus turbis iudeorū & phariseorū. Hō qdā erat diues q̄ iduebat purpura & bisso: & epulabat̄ quoti die splēdide. Et erat qdā medicus noīe lazarus q̄ iacebat ad ianuā ei⁹ vlcereb⁹ plenus: cupiēs saturari s̄ micis q̄ cadebāt de mēsa diuitis et nemo illi dabat. S; & canes veniebāt et lungebāt vlcera eius. Factū est aut̄ vt moretetur medicus & portaret̄ ab angelis in sinū abrahe. Abortuus est aut̄ et diues & sepultus est in inferno. Eleuās aut̄ oculos suos cū esset i tormētis vidit abrahā a lōge & lazarus in sinu ei⁹: & ip̄e clamās dixit. Pat̄ abrahā miserere mei & mitte lazarus vt intīgat extremū digiti sui i aquā vt refrigeret linguā meā qz crucior in hac flāma. Et dixit illi abrahā. Fili recordare qz recepisti bona in vita tua et lazarus similr mala: nūc aut̄ hic cōsolat̄: tu x̄o cruciaris. Et in his oibus inter nos & vos chaos magnū firmatū ē vt hī q̄ volūt huc trāsire ad vos nō pūt. neq; ide huc trāsmeare. Et ait. Rogo ergo te p̄ vt mittas eū in domū patris mei. Habeo enim quinq; fratres vt testet̄ illis ne & ip̄i veniāt in locū hūc tormētorū. Et ait illi abrahā. Hāt moysen & pphetas audiāt illos.

At ille dixit: non p̄ abrahā: sed si q̄s ex mortuis ierit ad eos p̄niam agēt. Ait aut̄ illi. Si moysen & pphetas nō audiūt neq; si q̄s ex mortuis resurrexerit credēt. **Postilla**
Homo quidam erat diues Luce. xvi. Hystoria hui⁹ euāgelij facta est anno xp̄i. xxxij. v. kal. octobris dñica inditione quinta. luna. xij. Ante initū presentis euāgelij scribit sanctus lucas in eodē capi. q̄ xp̄s dixit. Qui fidelis est in minimo & i maiori fidelis est: & qui in modico iniqu⁹ est et in maiori iniquus est. Nō potestis deo seruire et mānone. Audiebant aut̄ hec oīa pharisei q̄ erant avari et deridebant eū. Et ait illis. Vos estis q̄ iustificatis vos coraz hoibus. deus aut̄ nouit corda vestra: qz qd̄ hoibus altum est: abhominatio est apud deū. Tunc postmodū sequit̄ euā. hodiernum [Homo qdā erat diues] Guill. Hoc euāgelij dictū est contra phariseos auaros irridentes dñm exhortātem ad largitionē elemosinarum. Et describit hic xp̄s duos hoies. vnū diuitē: & alterū pauperē [Homo quidā] Glo. diues ignotus fuit ante deū: iō noīe nō designat [erat diues] R. y. Ecce supfluitas in censu [qui induebat purpura et bisso] ecce excessus i vestitu. Beda dicit q̄ bisso est genus candidissimi et nobilissimi lini q̄ tñ nascit̄ i egypto. lino igit̄ vtebat̄ interi⁹ ad carnē ppter molliciē purpura exterius ppter inanē gloriā [et erat quidam mendicus noīe lazarus] R. y. exprimit̄ aut̄ eius nomē: qz erat cognitus deo per approbationē. Non fuit iste lazarus frater magdalene & marthe: sed fuit alius lazarus q̄ diu vixerat ante xp̄m [qui iacebat ad ianuā diuitis vlcerebus plenus] R. y. vt ex vicinitate magis appareret duritia diuitis: et probaret̄ patientia paup̄is [cupiēs saturari s̄ micis] R. y. nō dicit̄ preciosis [q̄ cadebāt de mēsa diuitis]

in quo apparet maxima duritia diuitis: eo quod perire permittebat vñ pauper poterat subleuari [et nemo illi dabat] Glo. quia qualis dñs: talis et familia [Et canes veniebāt et lingeabant vlcera eius] *Ly.* Brutalis pietas in lingo vlcera pauperis arguit duritiā diuitis: quod curabiliores erant canes pauperis quod eorum dñs [Factū est autē ut moreret medicus] in patientia pibus et purificat⁹ sicut aurū in igne [et portaret ab angelis in sinū abrahe] *Ly.* id est ad limbū sanctorū patrū: vbi descendebant iusti morientes ante quod impedimentū glorie p passionē xp̄i esset amotū [mortu⁹ est autē et diues] quod diuitie non pnt hominem a morte pseruare [et sepultus est in inferno] *Ly.* scilicet dñatorū: quod erat dyaboli parrochianus: ergo sepult⁹ est in eius cimiterio *Suil.* in profunditate penarū positus est. *Ant.* apoc. xvij. Quāntū i delictis fuit tñ date ei tormentū et luctū [Elevans autē oculos cū esset in tormentis] *Ly.* quod eius oculi aperti sunt p penā quod ante clausi erant per culpam [vidit abrahā a lōge] *Ly.* quod multū ēt āte apertionē ianue celestis distabat stat⁹ electorū a statu reproborū: intantū quod impossibile erat transit⁹ ab vno i altum *Ant.* scōz beatū *Sre.* et ēt ponit in. iij. lib. sen. in fine quod damnati in inferno positi ante diē iudicij beatos sup se i requie intendunt: et etiam beati i celo vident penas malorum in inferno eternaliter ad augmentū sue glorie quod illa mala euaserunt [et ip̄e clamās dixit pater abrahā] *Sor.* filius abrahe fuit iste diues genere s; non imitatio ne [miserere mei] ecce stulta petito. *Spetit* ei sibi misereri qui nec sui miserus est nec lazari: cum tñ scriptus sit *Jaco.* ij. Iudicium fit ei sine misericordia: qui h̄c non facit misericordiam [et mitte lazarus ut intingat extremū digiti sui in aquā] *Unde Sre.* guttam aque petiuit qui micā panis negavit. *Suil.* Plus quod mille ānis petiuit nec vnquā obtinuit [ut refrigeret

linguā meam quod crucior in hac flamma. *Ly.* in lingua plus cruciabatur: quia per eaz amplius peccauerat: et hoc in duobus. primo per gustū comedendo delicata fercula et bibendo preciosa pocula. Secūdo verba vana et nociua proferendo: quia inter epulas splendidas magis relaxatur lingua ad loquendum inepta. *Ant.* *Sap.* xi. *Sp̄er* que quis peccat per hec cruciatur. [Et dixit illi abrahā. Filius recordare quia accepisti bona] sc; transtoria [in vita tua] *Ly.* hoc sibi dicitur ad augmentum pene sue: quod maximum infortunij genus est fuisse felicē: ut dicitur. ij. de consolatione *philozophie* [nunc autē hic consolatur] ppter meritū patientie [tu vero cruciaris] ppter defectum misericordie [et his oibus inter nos et vos charo magnū firmatū est]. i. distantia meritorum et distantia locorū aut statū [ut hi qui volunt hinc ad vos ire nō pnt]. i. de loco beatorū ad loca tormentorū [neq; inde huc trāsmearē] *Ly.* quod ante separate sunt extra statum meriti et demeriti [Et ait. Rogo ergo te pater ut mittas eum in domū patris mei. Habeo enim quāz fratres vtre stes illis ne et ipsi veniāt in hunc locū tormentorū] *Ly.* *Ant.* dixit hoc charitate ductus: cū illam non haberet: timore seruli ne impiorū cōsortio eius pena auerteretur: quia fuerat eis occasio peccādi. tñ ratione diuitiarū quod eis dimiserat ad abusū: tum exēplo male vite quod eis dederat ad sequēdū [Et ait illi abrahā. Habent moysen] qui docuit agenda: quod lex instruit de agēdis [et pphās] quod docuerūt quod sūt credenda: et ista sufficiūt ad salutē: ideo sequit⁹ [audiant illos] *Ly.* ex hoc patet quod iste diues et amici eius erant de gente iudeorū: quod gētilēs nō habebant doctrinā moysi et pphetarū [Non pater abrahā. sed si. quod ex mortuis terit ad eos penitentiā agēt]. q. d. plus credet mortuis quod scripturis [Ait autē illi. Si moysen et pphetas non audiunt ne

si quis ex mortuis resurrexerit cre-
dent. **L**y. hoc patuit per effectum qz
lazaro resurgenti xpo testimoniu
phibenti no crediderunt: sz magis cu
interficere voluerunt: vt habet Joha.
xi. Similiter nec xpo resurgenti sz ma-
gis suaserunt falso ipsuz resurrexis-
se: a corpus eius a discipulis suis de
sepulchro furatu fuisse: vt h̄ Math.
vlti. An circa presens euangeliu vbi
br̄ homo qdam erat diues. Sciencia
q diuitie sc̄oz se no sūt male nec oēs
diuites: sz abutentes diuitijs. Si enī
male essent tunc de⁹ (q̄ absit) eēt ma-
lus q̄ ē ditissim⁹ et potētissim⁹. Insup
multi sancti fuerūt diuites q̄ placue-
rūt deo: sicut abrahā ysaac et iacob et
patriarche: et ceteri plures sancti noui
et veteris testamēti. Sequitur i euan-
gelio. Mortu⁹ est et diues et sepultus
est in inferno. An querit hic q̄re de⁹
infernu fecit: r̄ndetur q̄ h̄z regnū ce-
loz p̄ bonis q̄ ei hic fideliter seruiūt
sed qz in mundo sunt multi factores
mirabilr̄ deū prouocātes cū peccatis
tō cōgruissimū fuit vt iustissim⁹ de⁹
carcerem haberet pro talibus. s. i. infer-
num. Sz q̄ritur vbi sit infernus. R̄n-
datur q̄ sub terra. Primo qz iustum
est q̄ pessimi maxime distent a bonis
in patria. s. a beatis: sed hoc fit p̄pter
mediū iura terrā. Secdo congruū est
p̄pter ignobilitatē loci. s. vt ignobilis-
simus locus a nobilissimo loco sc̄z ce-
lo maxime distet. Tertio ratione affe-
ctus. vt qui hic terrena p̄ deo colue-
runt p̄pctue in terra claudant. Seq̄-
tur: inter nos et vos chaos magnuz
firmatū est. i. distantia. Primo locoꝝ
qz boni i celo et mali in inferno. Secdo
meritoꝝ: quia boni h̄nt magna meri-
ta: mali habent demerita. Tertio vo-
luntatū: qz boni conformāt se in oib⁹
voluntati diuine: mali vero sum i ma-
la voluntate obstinati.

Diuca. ij. post octauas p̄
thecoltes euā. secundū lucā
xiiij. ca.

In illo tpe. Dixit ie-
sus discipul̄ suis simi-
tudinē h̄ac. Hō qdā
fecit cenā magnā et vocauit
m̄cos: et misit seruū suū hora
cene dicere iuitatis vt veni-
rent: qz iaz pata sunt oia. Et
ceperūt simul oēs se excusare
p̄m⁹ dixit illi. Quā emi et
necesse habeo exire et videre
illā: rogo te habe me excusa-
tū. Et alter dixit: iuga bouz
emi quibz eo p̄bare illa rogo
te habe me excusatū. Et ali⁹
dixit. Uxorē duxi et iō nō pos-
sū venire. Et reuersus seru⁹
nūciat h̄ dño suo. Tunc irat⁹
p̄ familias dixit suo suo: exi-
cito i plateas et vicos ciuita-
tis et pauperes ac debiles ce-
cos et claudos iroduc huc.
Et ait seru⁹. Dñe factū est vt
i p̄crasti: et adhuc loc⁹ est. Et
ait dñs seruo. Exi i vias et se-
pes et p̄pelle iurare: vt i ple-
tur dom⁹ mea. Dico aut̄ vo-
bis q̄ nemo illorū virozū qui
vocati sunt gustabit cenam
meam. **¶ Postilla.**
¶ Homo qdaz fecit cenā ma-
gnā. Lu. xiiij. Mat. xx. Historia hui⁹
euā. facta ē āno xpi. xxxij. v. kal. octo-
bris. dñica. inditione. v. luna. xiiij. An-
nūtiū illi⁹ euāg. scribit sanctus lucas
in codē capitulo q̄ xps dixit ad quen-
dam qui eū et etiā alios multauerat
Eū facis prandiu aut cenā noli voca-
re aicostuos nec cognatos nec vic-
inos nec diuites: ne forte et ipi te iui-
tent et fiet tibi retributio. Sz cū facis
cōuiuuiū voca pauperes debiles et ce-

gii

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

eos claudos et beatus eris: quia non habent
vnde retribuunt tibi. retribuere enim tibi
in retributione iustorum. Hec cum audisset
quidam de simul discubentibus dixit illi
Beatus qui manducabit panem in regno
dei. Et ipse dixit [Homo quidam]. i. Christi
stus verus homo et verus deus [fecit
cenam magnam] Ly. i. Statuit celestem bea-
titudinem: quam vocat cenam eo quod est refectio
ultima. Bre. Hec cena magna est satietas
iterne dulcedinis quam nobis deus
preparavit [et vocavit multos] quia vult
omnes homines salvos fieri. i. Thimo. ii. [et
misit servum suum] secundum Greg. per servum
intelligere debemus quolibet predicatorem
qui tunc homines ad cenam domini vocat quam aliter
quid in eorum edificationem loquitur [ho-
ra cene] finis est seculi. s. ultima etas
in qua nos sumus. An apostolus. Nos sumus
in quos fines seculorum deveniunt [dis-
cere iustitias ut venirent] Hanc deus nos
omni tempore vocat ad cenam suam: aut per inspira-
tionem: aut per predicationem: aut per prosperitatem:
aut per flagellationem et sic de
aliis [quia parata sunt omnia] Christo in cruce
immolato aptus est introitus in regnum
celorum. In signum huius Christus pendens
in cruce dixit. Consumatum est etc. [Et
ceperunt omnes se excusare] Ly. i. per
mala opera se retrahere. Et accipiunt
omnes pro maiori parte: quia pauci salvan-
tur respectu damnatorum: ut patet Mat. xx.
Multi sunt vocati pauci vero electi
[Et primus dixit. Villam emi: et necesse
habeo exire et videre illam] Ly. Hic
notantur superbi per dominum villos: quia superbi
cupiunt aliis dominari [rogo te habe me
excusatum] An gre. Humilitas sonat in
voce: sed superbia est in actione dum veni-
re continent [et alter dixit. Fuga boum
emi quoniam et eo probare illa] Ly. per
hoc intelliguntur cupidi terrenis ni-
mis intenti: finem suum ibi constituentes
et quoniam sensus nimium circa tempora-
lia occupantes [rogo te habe me ex-
cusatum. Et alius dixit. Exorem duri: et
ideo non possum venire] Per hoc in-
telliguntur luxuriosi: quoniam omnia
vitia mortalia impediunt venire ad ce-

nam refectiois eterne: tamen illa tria
peccata scilicet superbia: avaritia: luxuria
precipue impediunt venire ad cenam
celestem. Querit quare luxuriosus non
rogavit servum de excusatione sua sicut
et alii duo. Respondet Greg. quod licet multa
alta peccata sint grauiora quam luxuria
tamen luxuria fortius ligat et magis impe-
dit a bonis operibus. [Et reverens
servus nunciavit hec domino suo] Sicut.
Predicatores verbi dei dum proficiunt
ad deum redeunt gratias agendo. Sed
cum obstaculum inveniunt: quasi ei nun-
ciant consilium et auxilium eius implo-
rando [Tunc iratus paterfamilias]
Sicut. Evangelista hic loquitur de deo
more hominis irati: in quem tamen motus ire
non cadit: sed dicitur irasci quoniam facit opera
que congruunt irato [dixit servo suo
Exi cito in plateas et vicus civitatis
et pauperes ac debiles cecos et claudos
introduc huc] Omnes et misericors deus
quos mundus abiicit: ipse misericor-
diter recipit. Unde Greg. Pauperes
ac debiles: cecum et claudi vocantur et ve-
niunt: quia infirmi quicquid atque in mundo
despecti plerumque tanto celerius voces
dei audiunt: quanto in hoc mundo non
habent unde delectentur [et ait servo
domini factum est ut imperasti et adhuc locus
est. Et ait dominus servo. Exi in vias et se-
pes] per vocatos de plateis intelliguntur
publici peccatores. Per vocatos
de vicis intelliguntur occulti peccato-
res qui saltem erubescunt peccatores videri.
Per vocatos de viciis intelliguntur
peccatores qui parati sunt converti de
facili. Per vocatos de sepibus intelli-
guntur peccatores qui de peccatis suis
iam dolere incipiunt et compunguntur
[et compelle intrare] Sicut. Hanc compul-
sionem facit adversitas: vnde Bre. Mala
que nos hic premunt ad deum nos-
tre compellunt. Sicut. Nonne Christus com-
pulsit paulum qui prostratus et visu as-
misso conversus est: ut patet Act. ix. Sic
filius prodigum qui fame compulsus rediit
ad patrem suum: ut patet Luce. xv.
Aug. Felix necessitas que compellit

ad meliora [vt impleat domus mea] Glo. interli. numer⁹ p⁹destinator⁹ fide-
lium q⁹ numerus inexpletus non re-
manebit [dico aut vobis q⁹ nemo vi-
rorum illo⁹ qui vocati sunt] Sui. se-
recusantiu⁹ r nolentiu⁹ venire [gustabit
cenā meā] **Q** q⁹ grauis et dura priua-
tio excludi a visioe dei r societate ma-
rie r oim⁹ sanctor⁹ r qd⁹ grauius est q⁹
sic exclusus erit i inferno iclusus: vbi
velit vel nolit gustabit cenā diaboli.

Dñica tertia post octa uas
p⁹thecostes euangeliū scōz
Lucam. xv. ca.

In illo tpe. Erāt ap-
propinquātes ad ie-
suz publicani r pec-
catores vt audirēt illū r mur-
murabāt pharisei r scribe di-
centes qz hic peccatores re-
cipit et manducat cum illis.
Et ait ad illos parabolā istā
dicēs. Quis ex vob hō q⁹ hz
centū oues: r si pdiderit vnā
ex illis nonne dimittit nona-
gintanouē i deserto r vadit
ad illam que perierat donec
iueniat illā: r cū iuenerit eā
i ponit in humeros suos gau-
dens: r veniēs domū puocat
amicos r vicinos dicēs. Qd⁹
gratulamini mihi qz inueni-
ouē meā que perierat. Dico
vobis q⁹ ita gaudiū erit in ce-
lo sup vno peccatore penitē-
tiā agente q⁹ sup nonaginta
nouē iustis q⁹ nō idigēt peni-
tentia. Aut q⁹ mulier habens
dragmas decē si perdiderit
dragmā vnā nonne accēdit
lucernā et euertit domū r q⁹

rit diligēter donec inueniat
eam: et cū inuenerit cōuocat
amicos et vicinas dicēs. Qd⁹
gratulamini mihi: qz inueni
dragmā quā perdiderā. Ita
dico vobis gaudiū erit co-
ram āgelis dei sup vno pec-
catore penitentiā agente.

Postilla.

Erat appropinquātes ad
iesum. Luc. xv. Mathei. xviij. Mar-
ti. Hystoria huius euāgelij facta ē an-
no xpi. xxxij. vi. kalē. septēbris. fer. v.
iuditione. v. luna. xij. Ante initiū illi⁹
euāgelij scribit sanctus lucas in p⁹ce-
denti ca. q⁹ xpus dixit discipulis suis
Qui non baiulat crucem suā r venit
post me non pōt meus eē d⁹scipulus.
Tunc postmodū seqtur euāgelij ho-
diernū [Erant appropinquātes ad ie-
suz publicani et peccatores] **L**y. ex. p
posito emendatiōis vite. publicani dī-
cūtur peccatores notorij: peccatores
vero occulti [vt audirent illū] **L**y. pa-
rati et obedire [r murmurabāt scribe
r pharisei] **S**oz. scribe dicunt p⁹emē-
nentes in scētia: pharisei p⁹eminētes
in vita [dicēs. Et hic pctōres recipit
et māducat cū eis] **L**y. notantes xps
de mala vita eo q⁹ talib⁹ amicabilem
se p⁹bebat [Et ait ad illos parabolā istā
dicens. Quis ex vobis hō qui hz cen-
tum oues] **S**oz. Iste hō est iesus xps
qui hz centū oues. i. angelos r hoīes
[et si pdiderit vnā ex illis] **S**oz. qd⁹ fa-
ctum fuit qn hō pascua vite relquit
et ouis vna. i. humana natura totalr
perdita fuit: quia omēs in adam pec-
cauerunt vt p⁹ ad Roma. v. [Hōne
dimittit nonagintanouē in deserto: r
vadit ad illā que perierat donec iue-
niat] **S**oz. Hoc ei fecit christus iesus
qn deserēs nouē ordines angelorum
venit ad querendū hominē perditū:
scz quādo carnē assumpsit: et eū que-
siuit per penitentiam predicando: et

g iii

míracula faciendo [et inuenit]. s. quādo aliqui peccatores cōuersi ad eum penitentiam agunt [et cū inuenit eam ponit in humeros suos] Ande Amb. hoc fecit Iesus quā penā peccatorum in corpore suo sup lignū crucis portauit: ut patet Isa. liij. Vere languores nostros ipse portauit [gaudēs] humani generis liberatione [et ueniens domū]. i. i. celum empireum. s. in die ascensionis [uocat amicos et uicinos] Guil. i. nouē choros angelorum quod amici eius sunt: quia uoluntate eius protinus faciunt. uicini eius quoque sunt: quia claritate uisionis eius assidue profuerunt. Math. xvij. Angeli eorum semper uident faciem patris mei qui in celis est [Dico uobis quod ita gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente quam super nonaginta nouē iustis qui non indigent penitentia] Guil. hoc intelligitur de penitente feruente: et de iustis negligentibus et non feruentibus. Quod autem angeli dei magis gaudent de peccatoribus cōuersis quam de iustis stantibus non est propter peccatum commissum: sed ex hoc quod ex peccatis commissis sepe meliores efficiuntur et sanctiores et in bono feruentiores: sicut sanctus Gregorius exponit in omelia hodierna. Magis inquit de peccatore cōuerso quam de stante iusto gaudium fit in celis. quia dux in prelio magis illum militem diligit qui post fugam reuersus hostes fortiter perimit quam illum qui nunquam terga prebuit et nunquam aliquid fortiter fecit. Sic etiam agricola amplius illam terram amat quam post spinas uberes fruges profert quam eam quam nunquam spinas habuit et nunquam fertilem messem produxit. Item Guil. Et sicut mater habens decem pueros: si decimus fortiter egrotet magis est sollicita de eo quam de alijs nouem. et si sanitatem recuperet magis gaudet de sanitate eius recuperata quam de sanitate in alijs nouē conseruata. Ita magis est gaudium in celo super uno peccatore cōuerso quam de multis iustis [aut que mulier habens dragmas decem

et si perdidit dragmam unam] Ly. mulier ista est sapientia diuina: habens nouē ordines angelorum quasi dragmas nouē et decima dragma est humana natura ad ymaginem dei facta et caritas ipsius per cognitionem et amorem ista dragma decima fuit perditum pro peccato primorum parentum [nonne accendit lucernam] Lucerna est lux uera. i. christus qui illuminat omnes hominem ueniens in hunc mundum. Johan. i. Et lucerna tunc fuit accensa quā deitas humanitati fuit unita et lucerna tunc luxit quando christus inter homines perfecta conuersatione claruit: et exemplariter uixit. An Aug. de uera religione. Quicquid christus gessit in terris doctrina morum fuit [et euerit domum] hoc quando conscientias hominum predicando de reatu suo perturbauit et purgauit [et querit diligenter]. s. nihil de illis que pertinent ad redemptionem nostram omitteudo secundum illud Isa. v. Quid est quod ultra debui facere uince mee et non feci [Et cum inuenit dragmam] unum dragmam inuenitur cum in homine similitudo conditoris reparatur hoc autem fit per gratiam que est imago recreacionis. An ps. iij. Signatum est super nos lumen uultus tui domine [et uocat amicos et uicinas] .i. angelicas preces que de primis deum contemplant: et ei amicitabiliter famulantur [dicens Congratulamini mihi quia inueni dragmam quam perdideram] Et notanter dicit congratulamini mihi et non dragme: ad ostendendum suam liberalitatem: quia gaudium suum uult omnibus communicare [Ita dico uobis gaudium erit coram angelis dei super uno peccatore penitentiam agente] Et notanter dicit penitentiam agente: et non dicit cogitante solum: aut dicente: aut ostendente ut ypocrite: sed agente scilicet realiter et ueraciter. Pro quo sciendum quod maius est gaudium angelis de conuersione unius peccatoris quam si filius alicuius a mortuis resuscitaretur: uel si filius alicuius in impera

tozem vel papam eligere. Unde cir-
ca presens euangelium ubi dicit. Qui
habet centum oves est sciendum quod ovis
est animal de sua natura innocens. ce-
tera autem animalia aut mordent denti-
bus: ut canis et lupo: aut pungunt
vel impungunt cornibus: ut aries et
thaurus: aut percutiunt pedibus ut
equus et mulas: aut dilaniant unguibus:
ut leo et visus: ovis autem nihil ho-
rum facit. Quem autem christi sciat se
non esse qui vel mordet dentibus de-
trahendo. vel impungit cornibus alios
violenter opprimendo aut pede per-
cutit primo irascendo: aut dilaniat
unguibus aliena rapiendo.

Dñica quarta post octavas
penthe. euangelium secundum lu-
c. an. vi. ca.

In illo tempore. Dixit ie-
sus discipulis suis.
Estote misericordes
sicut et pater vester celestis
misericors est. Nolite iudi-
care et non iudicabimini: noli-
te condemnare et non condemna-
bimini. Dimitte et dabitur vobis: mensu-
ram bonam et confertam et coa-
gitatam et superfluentem dabit
in sinum vestrum. Eadem enim quip-
pe mensura qua mensi fueri-
tis remetietur vobis. Dice-
bat autem et eis similitudinem
nunquam potest cecus cecum duce-
re: nonne ambo in foveam ca-
dunt? Non est discipulus super
magistrum: perfectus autem om-
nis erit si sit sicut magister eius
Quid autem vides festucam in
oculo fratris tui: trabem autem
que in oculo tuo est non con-

sideras? Aut quomodo potes dice-
re fratri tuo fratrem sine eijciat
festucam de oculo tuo: ipse tra-
bem in oculo tuo non vides
ypocrita. eijce primum trabem
de oculo tuo et tunc prospicies
ut educaas festucas de oculo
fratris tui.

¶ **P**esilla.
Estote misericordes sicut
et pater etc. Luc. vi. Math. vij. Mar. iij.
Historia huius euangelii dicit dominus ie-
sus anno ei. xxxij. idus iulij. feria. v.
inditione. iij. luna. xvi. Ante initium
istius euangelii scribit scriptus lucas quod christus
dixit. Mutuum date nihil inde sperantes
et erit merces vestra multa: et eritis filii
altissimi: quia ipse benignus est super in-
gratos et malos. Tunc statim sequitur
euangelium hodiernum. Estote misericor-
des in hoc euangelio docet nos christus mi-
sericordes esse ad pauperes: ponens proferens
celestem in exemplum: cum dicit. Estote mi-
sericordes. Sed non dicit estote potentes
sicut pater est: vel sapientes sicut filius
dei est: sed. Estote misericordes sicut
pater vester misericors est. Et deus
enim relevat miseras nostras propter
sua bonitatem: sic et homo debet moueri
ad relevandam miseriam proximi pro-
pter amorem bonitatis divine. Nolite
iudicare. scilicet temerarie de primo. et non
iudicabimini. scilicet a deo. nolite condemna-
re et non condemnabimini. quasi dicat
et si forte ex fragilitate humana con-
tingat vos suspiciose iudicare: nolite tamen
condemnare: id est aliquem dignum con-
demnatione diffinire: quia aliquis
est hodie malus qui fortassis cras erit
bonus. Exemplum in paulo ut patet
Actuum. ix. et in publicano: ut patet
Luc. xviij. [dimitte]. scilicet iniurias vobis il-
latas a primo. et dimitte vobis. scilicet
peccata vestra a deo cui frequenter
iniuriati fuistis. [date] scilicet temporalia
[et dabitur vobis] Glosa interlinea-
ris: vita eterna. Sicut danti pau-
peribus non solum dantur spiritua-

lia in pñti ⁊ celestia in futuro: immo
etiã tpahta ⁊ naturalia bona ei multi
plicatur: ergo dicit [mensurã bonã]
quantũ ad bona fortune: q̄ aliquãdo
conferunt̄ ppter opera pietatis [⁊ cõ
fertaz] quantũ ad bona nature: sicut
sanitas et huiusmodi: q̄ etiã aliquan
do conferuntur ppter opera pietatis
[et cogitatã] quantũ ad bona gratie
[⁊ superfluentẽ dabunt in sinũ vřm]
quantũ ad bona glorie. Et ideo dicit
ap̄tus. i. ad Thimot. iij. Pietas ad
omnia valet promissionem vite que
nunc est habens: ⁊ future [eadẽ quip
pe mensura qua m̄si fueritis reme
tieř vobis] Ly. qz scđm q̄ opera pie
tatis sũt maiora erit ⁊ retributio ma
ior. Ista tñ maioritas est attendenda
semp scđm magnitudinez interioris
affectus. An̄ ⁊ Mar. xij. vidua q̄ mi
sit duo minuta in gazophilatiũ scđm
testimoniũ saluatoris dñi plus misisse
q̄ multi diuites q̄ magna dona mise
rant. An̄ Hiero. Que offeruntur non
suo pondere: sed offerentis volunta
te pensatur [dicebat aut̄ et illis] scđ
discipulis suis et turbis [similitudinẽ.
Nunqđ pōt cecus] .i. carens sapiẽtia
et sciẽtia [cecũ ducere] .i. ignorantẽz
docere et dirigere. q. d. nō [nōne abo
i foueã cadũt] .i. in pditionẽ. Primo
enĩ cadunt in foueã culpe: scđo in fo
ueã gehẽne. An̄ Grego. in pastorãl.
Cum pastor p abrupta gradit̄: conse
quẽs est vt grex ad precipitiũ sequat̄
An̄ etiã eccle. x. Qualis rector ciuita
tis: tales et q̄ habitant in ea [non est
discipulus sup magistrũ] Ly. et ideo
non est mirũ si ip̄m sequit̄. An̄ subdi
tur [pfectus aut̄ omnis erit si sit sicut
magister eius] qz si assimiletur bono
magistro erit perfectus scđm verita
tem [nō est discipulus sup magistrũ]
Soc. de quo magistro dicitur Math.
xxij. Magister vester vnus est xp̄us
Ite Johan. xij. Vos vocatis me ma
gister et dñe et bene dicitis: sũz eteniã
⁊c. [perfectus autẽ ois erit si sit sicut
magister eius] Nam huius magistri

scđ xp̄i imitatio ẽ humana perfectio.
Unde Aug. Sũma perfectio xp̄iane
religionis est imitari quez colis [qd̄
aut̄ vides festucã] .i. pctm̄ videlicz mi
nus in oculo fratris tui] .i. in conuer
satione et cōscientia eius [⁊ trabem]
.i. maius peccatũ [que est i oculo tuo]
.i. in teipso [non cōsideras] vt patz ad
Roma. v. Qui aliũ doces teipm̄ non
doces [aut quō potes dicẽ fratri tuo
frater sine] .i. pmitte [eiũciã festucã]
.i. culpã modicã [de oculo tuo: ipse
trabem in oculo tuo non vides ypo
crite] Soc. qz si hec facis ex simulatio
ne non ex dilectione iustitie: scđ qz ar
guis et pōderas peccata aliena vt la
teant tua [eiũce primo trabẽ de oculo
tuo] Ly. qz hic est ordo charitatis q̄ a
seip̄o incipiat: vt patz Prover. xvij.
Iustus prior est accusator sui. Sed in
oppositũ multi sunt q̄ alios corrigũt
et seip̄os negligunt [et tunc perspi
cies vt educas festucã] .i. parũ defec
tum [de oculo fratris tui] scđ postq̄
emendasti tuos magnos defectus.
¶ Circa pñs euangeliũ vbi dñs. Estote
misericores. Notandũ est q̄ duo
tenemur primo. s. cōpassionẽ cordis:
et beneficium operis si assit facultas
A primo nullus excusatur: qz ois hō
debet compari primo afflicto vñ ne
cessitate cōstituto. A secundo. s. bene
ficio opis excusant̄ multi: scđ quãdo
facultas deest: s; si facultas adest tũc
in necessitate primo quilibz tenetur
subuenire. An̄. i. Johã. iij. Si q̄s ha
buerit substantiam huius mundi: et
viderit fratrẽ suũ necesse habere: et
clauserit viscera sua ab eo: quō. cha
ritas dei manet in eo. q. d. nullo mō:
ergo signũ est q̄ charitas dei non est
in illo homĩe. Unde ex iam dicit̄ p̄t̄
q̄ nō dare elemosinã cũ non habet
non est signũ q̄ charitas dei non sit i
tali homĩe: sed non compari paupe
ribus et tribulatis est signum q̄ cha
ritas dei non est in eo. Unde elemos
ina interior scđ compassio cordis est
maior elemosina q̄ datio nutriment̄

et. Sequitur in euangelio. Nolite iudicare. Unde hic queritur utrum oia dubia sint in meliorem partem interpretanda. Respondeo secundum sanctum Thome. quod qui habet malam opinionem de aliquo sine causa legitima iniuriam eidem: ideo quilibet in omni causa dubia debet factum vel dictum proximi in melius interpretari. Et melius est quod aliquis frequenter fallatur habens opinionem de aliquo malo: quam quod rarius fallatur habens malam opinionem de aliquo bono: quia ex hoc fit iniuria alicui non autem ex primo: hec ille Sequitur nunc. Date et dabit vobis Unde hic queritur utrum dare elemosinam sit in precepto. Respondeo secundum sanctum Thome. ubi supra: quia cum dilectio proximi sit in precepto necesse est oia illa cadere sub precepto sine quibus dilectio proximi non seruatur. Ad dilectionem autem proximi pertinet ut ei non solum velim bonum: sed etiam opemur secundum illud. i. Joh. 1. iij. Non diligam verbo nec lingua: sed opere et veritate. Et ideo elemosinarum largitio est sub precepto de dante sit superfluum et in recipiente necessitas: alias est in contrario et non in precepto.

Dominica quinta post octavas penthecostes euangelium secundum Lucam. v. c.

In illo tempore. Cum turbe irruerent in iesum ut audirent verbum dei: et ipse stabat secus stagnum genezareth: et vidit duas naues stantes secus stagnum. Piscatores autem descenderant et lauabant rheta sua. Ascendens autem in unam nauim quam erat symonis rogauit eum a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas. Ut cessauit autem loqui dixit ad symonem: duc in altum et laxate

rheta vestra in capturam: et respondens petrus dixit illi: preceptorum per totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rheta. Et cum hoc fecissent concluderunt piscium multitudinem copiosam. Insuper autem rheta eorum et anuerunt sociis qui erant in alia naui ut veniret et adiuuaret eos. Et venerunt et impleuerunt ambas nauiculas ita ut pene mergerentur. Quod cum videret symon petrus prostratus ad genua iesu dicens. Exi a me domine: quia homo peccator sum. Stupor enim circumdederat eum et omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ceperant. Similiter autem iacobum et iohannem filios zebedei qui erant socii symonis et ait ad symonem iesus. Noli timere: ex hoc eris iacobus hoies capiens. Et subductis ad terram nauibus: relictis omnibus secuti sunt eum.

Postilla.

Cum turbe irruerent in iesum Luc. v. hystoria huius euangelij facta est anno christi. xxxi. viij. kal. maij. feria. iij. indictione. iij. luna. xv. Annotum illius euangelij scribit sanctus lucas quod omnes qui habebant infirmos variis languoribus dicebant illos ad iesum et ille singulis manus imponens curabat omnes. Post hoc sequitur euangelium hodiernum. s. [Cum turbe irruerent in iesum] Scira. ecce turbarum deuotio nunquam legit tantum scribarum et phariseorum ad christum concursus propter verbum dei. Dulcedinem enim suam deus abscondit a sapientibus et prudentibus: et reuelat eam paruulis ut pa-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

tet Math. xi. [vt audirēt eū] quia e-
suriebant audire verbuz dei: ideo ir-
ruerunt in eum pie nimia deuotione
audied: ipsuz [et ipse stabat secus sta-
gnū genezareth] *Ly.* est lacus ma-
gnus per quem trāit iordanis. Et a-
liquando vocatur mare galilee. quia
transit per mediū galilee [et vidit bu-
as naues secus stagnū] id est ad litt^o
stagni [Piscatores autem descende-
rāt] scilicet de nauibus in littus [et la-
uabant rheria] scilicet amouentes i-
mūdicias vt rheria plicarent [Ascen-
dens autez in vnam nauim que erat
symonis]. i. petri [rogauit eū a terra
reducere pusilluz] *Ly.* vt de naui po-
pulum sedētem in littore conuenien-
tius doceret [et sedēs] tanq̄ doctoris
auctoritate vsus [de nauicla docebat
turbas. Et autem cessauit loqui] id ē
postq̄ finiuit p̄monē suū [dixit ad sy-
monem] id est ad petrū [Duc in altū]
Ly. hoc ē ad locum aque magis pfū-
dum qui est conuenientior ad piscan-
dū [et lavare rheria vestra in capturā]
scz pisciū [Et rīdēs petr^o dixit. Pre-
ceptor per totam noctem laborantes
nihil cepimus] *Ly.* quā diligēciam
magā adhibuerim? [in verbo autē
tuo] *Hor.* i. in obediēdo verbo tuo [la-
xabo rhere. Et euz hoc fecissent] id ē
euz laxassent rheria in verbo dñi [con-
cluserūt pisciū multitudinē copiosā]
Hor. obediebant pisces xpo: cui subie-
cta sunt omnia: volucres celi et pisces
maris. ps. viij. [Rūpebatur autē rhe-
te eoz] *Ly.* ex quo p̄tz duplex miracu-
lū: n. Prīmū q̄ ceperūt magā mul-
titudinē pisciū supra modū insolituz:
et impossibilem per viā humanā. Se-
cundo q̄ illa magna multitudo pisciū
tenebatur in rheri rupto [et auerūt
socijs qui fuerūt in alta nauivt veni-
rent et adiuuarēt eos: et venerūt et im-
pleuerāt ambas nauiculas: ita vt pe-
ne mergerētur. Quod euz videret sy-
mon petrus] *Hor.* scz q̄ ad primū ver-
buz dñi cepissent tam ineffabilē mul-
titudinē piscium [procidit ad genua

iesu] tanq̄ d̄m suuz cognosceus [ol-
cēs. Eri a me dñe] id ē recede [q̄ ho-
mo peccator sum] *Ly.* reputabat em̄
se indignū p̄sentiā xpi. Similit modo
dixit ceterio Math. viij. Dñe nō sum
dignus vt intres sub tectū meū [Stu-
por em̄ circūdederat eū] id ē admira-
tio magna p̄pter facta xpi insolita.
[Et oēs qui cū eo erāt in captura pis-
cium quā ceperant. Similiter autez
et stupor circūdederat iacobū et iohan-
nē et filios zebedei q̄ erant socij symo-
nis] Isti filij zebedei erāt i alia naui: et
erāt sanguinet xpi. s. filij sororis bē-
marie virginis [Et ait ad symonē ie-
sus] scz ip̄m solādo [Noli timere ex
hoc]. i. de cetero [eris homines capti-
ens]. p̄ sanā doctrinā trahēs ad vitā
eternā. Hoc postmodum ostēsū est:
vt habet̄ Actu. ij. vbi petr^o in vno ser-
mone cōuertit tria milia iudeoz [Et
subductis ad terrā nauibus: relicis
oib^o] scz in nauibus manuū instrumē-
tis [secuti sunt eū]. s. symon petrus et
alii qui erāt cū eo. Circa p̄ns euāgeli-
um vbi d̄. Irruerūt in iesum vt eum
audirēt. Hugo d̄ prato dicit q̄ tripha-
rie hoīes diuidūtur circa verbuz dei.
Quidā audiūt et nō faciūt: et isti sunt
mali et acriter verberātur. vñ Luc. xij.
Seruus sciens voluntatē dñi et nō fa-
ciens: plagis vapulabit multis. Qui-
dam nec audiūt nec faciūt: et isti sunt
pessimi: q̄ cōtēnunt et audire et facere
et quodlibet istoz pōt eē peccatū mor-
tale: q̄ quāuis aliqua ignorātia cre-
set scz illud. i. ad Thimo. i. Ideo mi-
sericordiā cōsecutus suz: q̄ ignorās fe-
ci in incredulitate. Tamē ignorantia
crassa et supina et affectata nō excusat
imo de se pōt eē mortale: cū separet a
regno xpi. i. Corinthi. xij. Qui igno-
rat ignorabit. Quidā audiūt verbuz
dei et faciūt: et isti sūt bñ. vt p̄tz Lu. xi.
Bñ q̄ audiūt v̄bū dñi custodiūt illud.

Dominica sexta post octa-
uas penthecostes euāgeliū
secūdum Matheum. v. c.

In illo tpe. Dixit ie-
sus discipulis suis.
Amen amen dico vo-
bis: nisi abundauerit iusticia
vestra plusq[ue] scribaru[m] et phari-
seoru[m]: non intrabitis in regnu[m]
celoru[m]. Audistis q[uod] dictu[m] est
antiq[ue]s non occides. Qui aut[em]
occiderit reus erit iudicio.
Ego aut[em] dico vobis: q[uod] o[mn]is
q[ui] irascit[ur] fratri suo reus erit
iudicio. Qui aut[em] dixerit fra-
tri suo racha reus erit p[er]silio.
Qui aut[em] dixerit fatue re[us]
erit gehene ignis. Si autem
offers munus tuum ad alta-
re et ibi recordat[us] fueris q[uod]
frater tuus habet aliq[ui]d ad-
uersum te: relinq[ue] ibi munus
tuum ante altare et vade pri-
us rec[on]ciliari fr[atri] tuo: et tunc
veniens offeres munus tuu[m].

¶ Postilla.

¶ Nisi abundauerit iusticia
v[est]ra Math. v. Hystoria hui[us] eu[an]g[elii]. fa-
cta est ano[r]i xpi. xxxi. yd[em] iulij fer. v. lu-
na. xvi. indit[em]e. liij. Ante initiu[m] illius
eu[an]g[elii] scribit sc[ri]pt[ur]a mathe[us] q[uod] xps
dixit discipulis suis. Sic luceat lux ve-
stra cora[m] ho[m]ib[us] ut videat[ur] opa v[est]ra bo-
na et glori[fi]cet[ur] patre[m] v[est]ru[m] q[ui] in celis
est. Nolite putare q[uod] veni soluere le-
ge[m] aut p[ro]phetas: non veni soluere: sed
adimplere. Amen amen dico vob[is] do-
neq[ue] tra[n]seat celu[m] et terra tota unu[m]: aut
v[er]b[um] apex n[on] p[er]teribit a lege donec o[mn]ia
fiat. It[em] apex masculini gener[is] d[icitur] su-
mu[m] a pedib[us] f[er]mot[us]: et q[ui]q[ue] apex d[icitur]
lucerna: et p[ro]p[ter]e dicunt[ur] apices littere
ille alte q[ui] in frontispicijs muro[rum]
scribunt[ur]. Frontispiciu[m] d[icitur] frontispaciu[m]:
et q[ui]libet littera dicit[ur] quandoq[ue] apex.
Item sc[on]m Augustinu[m] super illud

Math. v. Jota v[er]b[um] n[on] aut[em] v[er]b[um] apex et.
Jota est minor de ceteris: apex est in
summitate ipsi[us] p[er]icula. Tunc post
modu[m] sequit[ur] eu[an]g[elii] hodiernu[m] [Nisi
si abundauerit iusticia v[est]ra plusq[ue] scri-
baru[m] et phariseo[rum]: non intrabitis in rea-
gnu[m] celo[rum] Sciend[um] q[uod] iusticia scriba-
ru[m] et phariseo[rum] erat falsa: q[uod] solum ca-
uebant sibi a malis opib[us]: et non a mal[is]
voluntatib[us]: putates p[re]cepta dei p[ro]hibi-
t[ur]a esse solu[m] p[er] mala opa exteriora q[ui]
bus v[er]b[um] alteri nocet: et non p[ro]hibitos
esse actus i[n]teriores: sc[ilicet] r[ati]ones: odia:
malas voluntates: et desideria nocendi
Et eod[em] mo[do] dicebat de hoc p[re]cepto
[non occides] q[uod] hoc p[ro]hibetur occide[n]-
di factu[m] et non occide[n]di p[ro]positu[m].
Et hoc est quod christus dicit [Audi-
stis quia dictu[m] e[st] antiq[ue]s. Non occides]
scilicet hominem [Qui autem occi-
derit] actualiter et iniuste [reus erit
iudicio] Et id est testium accusatio-
ne: ut legis iudicio punia[n]t[ur]: id est mor-
te corporali: quia lex punit sc[ilicet] talio-
nem. Unde Genes. ix. Quicumq[ue] ef-
fuderit humanu[m] sanguinem fundet[ur]
sanguis eius. Item Exodi. xxi. Ocu-
lu[m] pro oculo: dentem pro dente [Ego
aut[em] dico vobis] Sorra. id est plus im-
pono vobis [omnis qui irascitur] mo-
tu interioris odij [fratri suo] sc[ilicet] p[ro]so-
ne et non victo: ut sic iam per victum
non per zelu[m] [reus erit iudicio] id est
dignus accusat[i]o[n]e apud deu[m] [Qui au-
tem dixerit fratri suo racha] Secundu[m]
Augustinu[m] Hieronymu[m] et Criso-
stomu[m] Racha est q[ui]dam vox p[ro]m[issi]o[n]is
p[er] ira: significans parvip[ro]batione[m]
vel vilipensionem: vel eti[am] vox inter-
iectiva que oritur ex indignat[i]o[n]e co[n]-
tra aliquem: quemadmodu[m] ach: heu:
et co[n]similes: que ostendunt motu[m] in-
dignantis animi [reus erit co[n]silio] id
est co[n]sensu iudicij esse da[n]da[m] sententia[m]
contra eum: et dictanda[m] sibi pena[m]:
quia peccatum eius venit in noticia[m]
hominu[m] per exterius signu[m] indi-
gnantis animi [Qui aut[em] dixerit fa-
tue] id est qui vsq[ue] ad verba co[n]tume[n]-

llosa pcellerit [reus erit gehenne le-
gatis] q̄ est certa dānatio et etna[Si
offers munus tuuz ad altare] id est si
offerre pponis munus boni operis
christo[et ibi recordatus fueris qz fra-
ter tuus] scz quē lesisti[habet aliqd ad-
uersuz te] pro illata iniuria: [relinque
ibi munus tuū ante altare] siue coraz
deo. **Mō** dicit reporta: qz deus nō mu-
nus repellit: sed ch̄ autatē p̄mi que-
rit[et vade p̄ri⁹ recōciliari fratri tuo]
Lyr. hoc pōt itelligi dupliciter. **Uno**
modo pedib⁹ corporis: et hoc debet fie-
ri si cōmode possit haberi ipsius fra-
tris offensi p̄sentia. Si autē nō possit:
sufficit ad cū ire pedib⁹ mētis: quod
fit qñ habet p̄positū satisfaciendū lo-
co et tempore cōpetenti: et hoc mōv̄tē
ecclesia romana quando eū cōfitemē
absoluit: et sibi satisfactionē lesō s̄e-
dam imponit[recōciliari fratri tuo]
Boza. si leseris satisfaciēdo vel veniā
petendo. si oderis rācorē deponendo
si te oderit ad amicitia reuocādo. **Uñ**
etiam **Crisostom⁹.** Si cogitatu offen-
disti cogitatu recōciliare: si verbis / d̄-
bis: si factis / fecis[et tunc] post recōci-
liationem[veniēs offeres munus tu-
um] **Gregori⁹.** **Mun⁹** nō accipit: nisi
ante discordia ab animo repellatur.

**Domica septia post octa-
uas penthecostes euāgelijz**
scdm **Abarcum. viij. ca.**

In illo tempore. **Cū**
turba plurima esset
cum iesu nec habe-
rent quod manducarent: cō-
uocatis discipulis ait. **Mise-
reor super turbam:** quia ecce
iam triduo sustinent me nec
habent quod manducent: et
si dimisero eos ieiunos ī do-
mum suam deficient in via.
**Quidam enim ex eis de lon-
ge venerunt. Et respondit**

ei discipuli sui. **Unde istos**
poterit hic quis saturare pa-
nibus in solitudine? **Et inter-**
rogauit eos: quot panes ha-
betis? **Qui dixerunt:** septem.
**Et precepit turbe discumbe-
re super terram. Et accipiēs**
septem panes gratias agēs
fregit et dabat discipulis su-
is vt apponerent et apposue-
runt turbe. **Et habebant p̄-**
sciculos paucos: et ipsos be-
nedixit et iussit apponi: et mā-
ducauerunt et saturati sunt:
et sustulerunt quod supera-
uerat de fragmentis septem
sportas. **Erant autē qui mā-**
ducauerant quasi quattuor
milia et dimisit eos.

Postilla.

Cum turba plurima eēt cū
iesu **re. Marci. viij. Mathel. xv. Luc.**
ix. Johānis. vi. Hystoria hui⁹ euāge-
lij facta ē anno xp̄i. xxxij. xij. kal. iulij
sabbato. luna. xij. inditōe. v. **Ante** tri-
tuz illi⁹ euāgelij scribit **Mathel. xv.**
qz accesserūt ad iesuz turbe multe ha-
bentes secuz multos claudos: cecos:
debiles: et alios īfirmos multos: et p̄-
iecerūt eos ad pedes eius: et curauit
eos: ita vt turbe mirarent. **Videntes**
autē mutos loq̄ntes: claudos ambulā-
tes: et cecos vidētes: magnificabāt deū
īrael. **Ergo** dicit euāgelij hodiernū
[**Cū** turba plurima esset cū iesu: nec
haberēt qd māducaerent] **Hec** turba
sequebat dñm iesum p̄pter s̄bonuz
suoꝝ dulcedinē: et propter īfirmoz sa-
nationem [**cōuocatisqz discipulis ait.**
Miserereor super turbam] **Lyr.** hec
predixit discipulis: vt ip̄os induceret
ad pietatem [qz iam triduo sustinent
me] **Lyr.** quia tantum afficiebātur
ad doctrinam christi audiendam: vt

dendum eius miracula: quia p tres
dies non redierat ad loca ppria ma-
nentes cum xpo in loco deserto ⁊ sub
eluo. Ex quo pz eoz deuotio [nec ha-
bent quod manducant] ⁊ qz cibaria
q de domib⁹ suis asportabant ia erant
consumpta: id nec prima die nec scda
die hoc miraculu fecit: tum qz alime-
ta habebant: tum qz magis tunc ap-
paruit hoc miraculu qn eis vict⁹ om-
nino defuit [et si dimisero eos ieiun-
nos in domu sua deficiet in via: qda
eni ex eis de longe venerunt] Jaco-
bus. Illi de lōge veniunt qui de pec-
catis se ad deum couertunt. Unde psal-
mo. cxvii. Lōge a peccatorib⁹ salus
te. [Et rñderunt ei discipuli sui. Unde
istos poterit hic quis saturare pani-
bus in solitudine]. q. d. loc⁹ iste des-
ertus est: et uille multum distant: ideo
nō possumus habere ad satiaandum
tantā multitudinē populi et tam fame-
licum [Et interrogauit eos. Quot pa-
nes habetis? Qui dixerunt: septē] qd
erat quasi nihil respectu tante multi-
tudinis. Remigius. Non interrogat
domin⁹ quasi nesciēs quot panes ha-
berent: sed ad hoc ut cum responde-
rent septē quo paucio: es diceret pa-
nes eo magis miraculuz diuulgaret
et notius fieret [Et precepit turbe di-
scumbere sup terrā: et accipiēs septē
panes gratias agēs fregit] Multipli-
cauit autem xps panes primo bene-
dicēdo per quod instrumur qz cibū
benedicere debemus. Secundo frā-
gendo: ad inuendum qz in nostris
conuuijs pauperibus panem frāge-
re debemus. Tertio gratias agendo
ad inuendum qz in nostris refectio-
nibus gratias agere debemus. Unde
Remigius super Matheuz. In eo qz
gratias agit nobis relinquit exēpluz
ut de omnib⁹ donis celitus collatis
gratias referamus [et dabat discipu-
lis suis ut apponerēt et apposuerūt
turbe] Unde Beda. qz dñs discipulis
dedit panes ut apponerent turbe de-
signat qz spūalis sciētie dona tribuit

apostolis: et per eorum ministeriū vo-
luit ecclesie vite cibaria distribuere [Et
habebant paucos pisciculos: quos si-
militer benedixit: ⁊ iussit apponi] Et
notandū qz dñs dedit eis panes: ⁊ pa-
nis est cibus quo sustentat vita: et si-
gnificat uerbu dei. Et dedit eis pisces
ad cōdimentū cibi per quos signant
exēpla. Et ita dominus designauit qz
pani. i. uerbo dei addendum est con-
dimentuz bont exempli. Magis enī
suadent exēpla qz uerba [Et sustule-
rūt quod superauerat de fragmētis
septem sportas] Jacobus. Uoluit au-
tem christus ut colligerent fragmen-
ta. Primo ppter exempluz. In hoc
datur nobis exemplū ut ea que nob
superfunt: uel etiā que nobis ieiunā-
do subtrahim⁹ pauperib⁹ erogem⁹
Unde Augu. De tuo ieiunio fames
pauperis satietur. Secūdo ppter do-
cumētum: ut ex hoc iſtruant qz illis
qui sunt misericordes pauperib⁹ tē-
poralia multiplicantur. Hoc patz. iij.
Regum. xviiij. in uidua que helyā pa-
uit: cui dñs farinam multiplicauit et
oleum [Erant autem qui manduca-
uerant quasi quattuor milia] scz uiri
exceptis mulieribus ⁊ paruulis qui
in lege non numerabant [et dimisit
eos]. i. redire ad ppā. Circa pñs cuā
gelum ubi dicitur. Accepit iesus se-
ptem panes: est diligenter notanduz
qz hec refectio differt ab illa de qnqz
panibus ordeaceis ⁊ duobus piscib⁹
quam ponit Johannes in euangelio
suo quantuz ad sex. Primo qz ibi fue-
runt quinqz panes: hic uero septem.
Secdo qz ibi fuerūt ordeacei: hic uero
triticei. Tertio qz ibi fuerūt duo pisces
solum: hic uero plures: licet pauci ⁊
parui. Quarto qz ibi sederunt sup fe-
nā: hic uero super terrā. Quinto qz
ibi fuerūt qnqz milia hoīm ad mādu-
canduz: hic uero quattuor milia. Se-
xto quia de illis duodecim cophini
fragmentorum fuerunt eleuari: hic
autem septem spoute fuerunt eleua-
re plene.

b

Dñica octaua p^o octauas
p^othecostes euangeliū scdm
Matheum .viij. ca.

In illo tpe. dixit ies^o
discipulis suis. Attē-
dite a falsis pphetis
q̄ veniūt ad vos ī vestimētis
ouiū: intrīsecus aut̄ sūt lupi
rapaces. A fructib^o eorū co-
gnosceitis eos. Nunq̄d colli-
gunt de spinis vuas: aut de
tribulis ficus. Sic oīs arbor
bona fruct^o bonos facit: ma-
la aut̄ fruct^o malos facit. Nō
pōt arbor bona fruct^o malos
facere: neq̄ arbor mala fru-
ctus bonos facē. Oīs arbor
q̄ non facit fructū bonū exci-
detur et in ignē mitteē. Igi-
tur ex fructibus eorū cogno-
scetis eos. Nō omīs q̄ dicit
mibi dñe dñe intrabit ī regnū
celorū: s; q̄ facit voluntatem
patris mei q̄ in celis est ipse
intrabit in regnū celorum.

Postilla.

Attēdite a falsis pphetis
Math. viij. Lu. vi. Hystoria hui^o euā.
facta ē anno xp̄i. xxi. ij. yd^o iulij. fe^o.
v. luna. xvi. indictione. iij. Ante initiū
p̄ntis euā. scribit sc̄us Matheus in
eodē ca. q̄ xp̄us dixit discipulis suis.
Omīa quecūq̄ vultis vt faciāt vobis
hoīes et vos facite eis s̄c̄r: hec est enī
lex et pphete. Intrate p̄ angustā por-
tam q̄ lata est porta et spaciōsa via q̄
ducit ad p̄ditionē et multi sunt qui in-
trant p̄ illam: q̄ angusta porta et arca
via q̄ ducit ad vitā: et pauci sunt q̄ in-
ueniūt eā. Et postmodū statī sequit̄
euāgelīū hodiernū [Attēdite a falsis
pphetis] In hoc euāgelio docet

dñs fideles suos sibi diligenter caue-
re a falsis pphetis et peruersis xp̄ia-
nis q̄ verbis confitent̄ deum et factis
negant. ergo dicit [Attēdite]. i. dilige-
nter caute [a falsis pphetis] Sor. i.
deceptoribus: hereticis: ypocritis: et
a falsis xp̄ianis: et huiusmodi. Et hoc
ideo ne tales corrupta vita sua et ma-
lis moribus fideles alliciant ad mala
et singulariter amonet eos cauere sibi
ab ypocritis dicēs [qui veniunt ad
vos ī vestimētis ouiū] id ē sub simu-
latione exterioris sanctitatis [intrī-
secus autē sunt lupi rapaces] q̄ inte-
rius sunt pleni malo simulantes ex-
teriorā sanctitatē ppter inanē gl̄iam
et mūdānā laudē: aut ppter sp̄alia ali-
qua cū aliorū dāno [a fructibus eorū]
id est operibus [cognosceitis eos] s; s; finaliter: q̄ ypocrite et heretici diu la-
tere non p̄nt quin erumpant in aliū
signo per q̄d se p̄bant: q̄ sicut nūq̄
vel vix potest ignis abscondi q̄ fumū
non emittat: sic simulator vix pōt oc-
latere quī signo vel verbo vel opere
seipsum ostēdat [Nunq̄d colligūt de
spinis vuas]. i. opa iustitie [aut de tri-
bulis ficus]. s. humilis conuersatio
ad deū [sic omīs arbor bona]. i. homo
h̄ns bonā voluntatē [bonos fructus
facit] Et quia talis vt sic semp facit
opa bona. An̄ origenes. Arbor bona
est bonus homo h̄ns bonā volūta-
tem: radices sunt cogitationes: folia
verba: fruct^o opera. Morandū q̄ hō
bonus pōt bonā voluntatē deserere
et sic mala arbor fieri. Verbigrata.
Judas q̄ diu in vocatione apostolice
p̄mansit bona arbor fuit: et postmodū
malū fructū p̄tulit q̄ xp̄m tradidit
Magdalena ī p̄ntis mala arbor fuit
q̄ peccauit et postmodū bona arbor
q̄ penituit: sic tūc bonū fructū p̄-
tulit [Oīs arbor q̄ nō facit fructū bonū
excidetur] Sor. a consortio oīm b̄orū
quod est grauissimū in dānatis sup-
plicius [et in ignē mitteē]. s. gehenne
Chriso. Due sūt pene excidit: et ī ignē
mitti [igitur ex fructibus eorū cogno-

sectis eos] scz in futuro: Quis hereti-
ci et hypocrite et falsi xpiani in hoc secu-
lo quos plene cognoscantur tñ pacto
pñti seculo [ex fructib⁹]. i. ex finalib⁹
eor⁹ pñtis et retributionib⁹ manife-
ste cognosceat quales fuerunt. [Non
omnis q̄ dicit mihi dñe domine intrabit
in regnuz celoz] semel dicit q̄ cre-
dit corde: bis q̄ etiā fidem confitetur
ore: sed non ope: et talis non intrabit
in regnum celoz [sed qui facit volū-
tatem patris mei qui in celis est] id ē
qui habet verā fidem xp̄i in corde et
eandē confitetur ore: et euz hoc opatur
opa ad fidem p̄tinentia: et maxime q̄
seruat mādata dei. Talis dicit ter do-
mine: et talis facit voluntatē dei et sic
consequenter [ipse intrabit in regnuz
celoz] vt p̄t̄ Mat. xix. Si vis ad vitā
ingredi serua mādata. ¶ Circa p̄sens
euangeliū vbi d̄r. Omnis arbor bona bo-
nos fructus facit. Notandū q̄ Hugo
de prato dicit q̄ opus virtutis dicitur
bonū p̄pter quinq̄. Primo q̄ ē a bo-
no. s. deo. Hoc p̄t̄ q̄ ip̄e est optimū et
summū bonū: vt p̄t̄ Isa. xxxvi. Omnia
opa nostra operatus es in nobis dñe
Opera mala sunt a dyabolo instigāte
et a mala voluntate opantis: vt p̄t̄
Joh. viij. Mendax est et pater eius.
Secundo quia procedit de loco bono
scz de celo: vt p̄t̄ Jaco. i. Omne datum
optimū et omne donū p̄fectū desur-
sum est etc. Itē p̄cedit de corde bono:
vt p̄t̄ Mat. xij. Bonus hō de thesau-
ro bono cordis sui profert bonuz: ma-
lum autē opus de malo p̄cedit: scz de
regione demonum. de cōcupiscentia
carnis: et de malicia mundi: vt patet
L. Joh. v. Totus mūdus in maligno
positus est. Tertio q̄ facit hominem
bonū. Nil enī est q̄ facit hoīez bo-
nū nisi opus virtutis: neq̄ dignitas:
neq̄ diuitie: neq̄ scientia: neq̄ aliqd
aliud. Vñ Aristote. ij. ethi. Vir⁹ est q̄
habentē bonū facit: et opus eius lau-
dabile reddit. Malū autē opus hoīez
malum facit qui tñ naturaliter bon⁹
est: vt p̄t̄ Osee. ix. Facti sunt abhoīas

biles sicut ea que dilexerunt. Quarto
bonū opus omnibus placet et sapit
hōībus rectū et non infectū gustum
Itā bonū est q̄ oēs hoīes apperunt
Vñ Boe. de cōso. philosophic. Mens
tibus hoīm naturaliter inserta est cu-
piditas verbi boni etc. Etiaz ip̄is ma-
lis bonum opus videtur bonū: quāuis
interdū p̄pter corruptionem gustus
non sapiat ip̄is malis. Vñ p̄t̄ q̄ bo-
num opus deo et hominibus placet: vt
p̄t̄ Eccle. xlv. Dilectus deo et hoīb⁹
moyses: q̄ scz bonus erat etc. Maluz
autē quasi oībus displicet ac etiā ip̄is
malis q̄. s. ratione vtunt̄ et redeunt
ad seip̄os. Quinto quia ad locū bo-
num ducit scz ad celum qui est locus
beatorum: vt p̄t̄ Math. xxv. Venite
bñdicti patris mei possidete etc. Ma-
la autē opera ad malū locum ducunt:
scz ad infernū: vt patet Lu. xvi. Mor-
tuus est diues et sepultus est in infer-
no: vñ etiam Mat. xxv. Ite maledicti
in ignem eternum etc.

Dñica. ix. post octauas p̄
thecostes euāge. secundum
lucam. xvi.

In illo tempore. Dixit
Iesus discipulis
suis parabolam hanc
Hō quidam erat diues q̄ hēbat
villicum: et hic diffamatus est
ap̄d illū quasi dissipasset bo-
na illius: et vocauit euz et ait
illi: q̄d hoc audio de te? redde
rationē villicationis tue.
Iam enī non poteris villica-
re. Ait autē villicus intra se
Quid faciā q̄ dñs meus au-
fert a me villicationem? Fo-
dere non valco: mendicare
erubesco. Scio quid faciam
vt cum amarus fuero a villi-
catione recipiant me in do-
bū

mos suas. Conuocatis itaq;
singulis debitorib⁹ dñi sui di-
cebat primo: q̄stuz debes do-
mino meo? et ille ait: cētū ca-
dos olei. Dixitq; illi: accipe
cautionē tuā: et sede cito scri-
be quinquaginta. Deinde alio
dixit. Tu vero q̄stuz debes?
Qui ait cētū choros tritici.
Ait illi accipe litteras tuas
et scribe octuaginta: et lauda-
uit dñs villicum iniquitatis qz
prudēter fecisset: qz filij hui⁹
scli prudētiores filijs lucis i
generatiōe sua sunt. Et ego
dico vobis facite vobis ami-
cos d̄ māmona iniquitatis: vt
cū defeceritis recipiant vos
in eterna tabnacula.

¶ Postilla.

¶ Homo quidaz erat diues:
Luc. xvi. Historia hui⁹ euāgelij factā
est anno xp̄i. xxxij. v. kal. octobris. dñi
ca luna. xij. inditione. v. Ante initiū
illi⁹ euāgelij scribit sc̄tus lucas de fi-
lio pdigo q̄ dissipauit oēm substanti-
am suā vluēdo luxuriose: et postmodū
cepit egere: et cupiebat implere vētrē
suum de squilicis quas porci mandu-
cabāt: et nemo illi dabat. Qui surgēs
venit ad patres suū dicēs. Pater pec-
caui in celū et corā te: iam non sum di-
gn⁹ vocari fili⁹ tu⁹. Quo viso pat̄ cū
gaudio suscepit eū: et fecit putiū so-
lēne dicēs. Hic fili⁹ me⁹ mouu⁹ erat et
reuixit: perierat et inuētus ē. Hoc euā-
gelijū legif in quadragesima sabbato
ante dñicam Oculi mei. Tunc post-
modū sequitur euāgelijū hodiernū
[Homo q̄dam] Ly. i. ip̄e de⁹ p nobis
humanatus [erat diues] qz ip̄i⁹ sunt
celus et terra: et omnia in eis cōtenta
¶ Unde ps. xxxij. Dñi est terra et pleni-
tudo ei⁹: orbis terraz et vniuersi q̄ ha-

bitant i eo [qui habebat villicū] Ly.
.i. dispensatores cui tradidit bona sua
ad dispensandū: et sic q̄libet homo est
villicus dei: eo q̄ deus cuilibet homi-
cōmittit gubernādas: et ad volūtates
dñi sui dispensandas triplices res se-
res tēporales: corp⁹ et aīam. et hoc est
cōtra illos q̄ dicūt: ego suz dñs oīum
facultatū meaz. vñ Amb. Bona hos-
minis nō sunt q̄ secū ferre nō potest.
[Hic diffamat⁹ est apud illū quasi dis-
sipassz bona illi⁹] q̄d frequēter ptingit
qñ q̄s male vtit⁹ his q̄ ei a deo cōmis-
sa sunt. s. expendēdo in supbia: in cra-
pula: i luxuria: et sic de alijs. vel vires
sui corporis i pctis psumit [et vocauit
illū] Hor. vocat dñs quēlibet hominē
inpirationib⁹ interi⁹: p̄dicationib⁹
exteri⁹: bñficijs: flagellis: et incutiēdo
terrorem extremi iudicij. et timorem
eterne dānatōis [Et ait illi: quid hoc
audio de te]. q. d. est ne hoc verū: dissi-
passi tēporalia: inq̄nasti corpus: et ani-
mam in peccatis tuis occidisti [redde
rōnē villicatiōis tue] q̄d erit in morte
hoīs. Tunc em̄ oportet hoīem redde-
re rationem de omnib⁹ sibi cōmissis
vsq; ad vltimū quadrantē [ait autem
villic⁹ intra se: quid faciā] sic peccator
intra se cogitare d̄z: quid faciā vt eter-
nā dānatōnē euadā [qz dñs meus au-
fert a me villicationē]. i. dispensatio-
nem oīm rez mihi commissarum: qz
tunc amplius nō erit tēpus merendi
neq; penitēdi [fodere nō valeo mēdi-
care erubesco] Cōsiderādūz est q̄ in
alia vita hō nō pōt bona operari quib⁹
meretur et iuuetur ad gloriā: nec
potest mendicare. i. orando obtinere
tunc veniā peccatoz aut augmētum
glorie: qz tēpus presentis vite cōpara-
tur estati. Alia vero vita. s. futura ē si-
milis hyemi: qz q̄ homo hic seminat
ibi et metet [scio q̄d faciā: vt cū aīo-
tus fuero a villicatiōe]. i. cū per mor-
tem subtractus fuero a presentī vita
in qua pōt hō mereri v̄ demereri [re-
cipiant me in domos suas]. i. per coz
suffragia et merita recipiant in vitā be-

stam in regnū celoz. q̄ dom⁹ pauper
est. vt ptz Math. v. Btī paupes spirit-
tu: qm̄ ipoz est regnū celoz [Cōuoca-
tis singulis] Hor. i. singulatiz [debito-
rib⁹ dñi sui] singulatim alloq̄batur:
vt quilibet reputaret sibi factū bene-
ficiū speciale nesciēs q̄ alij etiā facta
esset relaxatio. Secūdo ne indignare-
tur alijs ipoz: quia plus remitteret
alijs q̄ sibi: nec relaxat totuz vt magis
lateret dñs suū [dicebat primo. Quā-
tū debes dño meo. Et ille dixit centū
cados olei] Bēda cados grece est am-
phora latine cōtinēs tres vinas [Di-
xit illi Accipe cautionē tuā] Hor. cau-
tio est instrumētuz qd̄ ad cautelā de
contractu debitt ppria manu scriptū
est: qd̄ alio noīe dicit̄ cirographum
[et sede cito scribe quinquaginta] et sic
dimidiā partem annalium redditū
ei dimisit [Deinde alio dixit. Tu quā-
tū debes. Qui ait. centum choros tri-
tici] Hor. Chor⁹ trigica modijs imple-
tur: et chorus est mēsurā aridoruz: ca-
dus liquidoruz [Ait illi. Accipe litte-
ras tuas et sede et scribe octuaginta]
Hor. et sic quintā partē debitorū dimi-
sit ei. Preciosius est autem oleum q̄
triticum sustentamētuz: ideo p̄ponit
debitorē olei debitorū tritici. [Lauda-
uit autem dñs villicū iniquitatis]. i. vil-
licū iniquū. Villicus fuit iniquus du-
plici iniquitate. Primo qz bona dñi sui
dissipauit. Secūdo qz de residuo furat⁹
est. Laudauit eū nō simpliciter sed se-
cundū qd̄: qz vt dicit glo. nō laudauit
eū de fraude: sed de prudentia: qz sibi
prouidit in posterū [qz filij hui⁹ scilicet]
Ly. i. homines temporalib⁹ int̄ri [p̄u-
dentiores] id est magis astuti et ferui-
di sunt in temporalib⁹ negocijs agen-
dis [q̄ filij lucis]. i. q̄ homines spiri-
tualib⁹ deputati sicut in negocijs spi-
ritualib⁹. et hoc videm⁹ ad sensum fre-
quenter accidere. Cuius vna ratio ē
corruptio nature p̄pter quā hō p̄nti-
or est ad maluz q̄ ad bonum. Alia rō
est qz bona tēporalia sunt p̄ntia: et iō
fortius mouent animuz: qz scōz Ari-

stoteles. p̄sens oblectū mouet sen-
suz [Et ego dico vobis] hic dñs para-
bolam istā adaptat ad nostrā eruditō-
nem et salutē: et ad elemosynarū largi-
tionē [Facite vobis amicos]. i. paupe-
res et bonos hoīes et etiā sanctos ā-
gelos [de māmona iniquitatis] Mā-
mon est demon temptans de diuitijs
male acquirendis. Dicunt̄ autē diu-
tie māmona iniquitatis: qz frequen-
ter ad iniquitatē inducūt: qz faciūt ho-
minē superbiere: inebriari: luxuriari:
ludere etc. An̄ Augu. Dis diues aut
est iniquus aut heres iniqui. Itē qz
raro sine pctō acquirunt̄. An̄ aposto-
lus. Qui volunt diuites fieri incidūt
in laqueos dyaboli. Itē qz inegalit̄
possidentur ab hoībus: nam vnus in
ipsis abundat: et alius parū aut nihil
de ipsis habet [vt cū defeceritis] Ly.
id est in via per montes [recipiāt vos
in eterna tabernacula]. i. per sua me-
rita et suffragia impetrent apud deuz
vos finaliter recipi in vitaz eternam.
Unde circa p̄sens euāgelij vbi dī.
Facite vobis amicos de māmona in-
quitatis: notandū qz quattuor modis
possumus nobis facere amicos cum
rebus temporalibus. Primo cū inte-
gre restituunt̄ heredibus ea que per
rapinam vel per furtuz male habita
sunt. Et similiter petitur remissio de
iniuria eis illata: differendo restitutō-
nem. Secūdo cū ignoratur cui resti-
tuatur: et tūc de cōsilio cōfessōis pau-
peribus erogetur Tertio cū alijs cō-
tra illitūtōem ecclie lucratur: vt la-
borādo diebus festiuis: vel aliter ita
tamen qz non tenetur ad restitutionē
vt ē lucrū de iure meretricio: tūc etiā
facienda ē medicina vnde facta sunt
vulnera: et danda est de hoc elemosy-
na paupib⁹. Quarto faciēdi sūt ami-
ci de diuitijs q̄ iniquū suant̄ cuz nimia
tenacitate. P̄t̄ ei qd̄ dānari eo qz nō
dat sua. vt ptz Mar. xrv. Discedite a
me maledicti i ignē eternū Esuriui et n̄
ōdistis mihi māducare: vñ diues ep̄o
dānat⁹ ē: qz n̄ dedit sua: vt ptz Lu. xvi.

Dñica decia post octauas
pēthecostes euangeliū scdm
Lucam. xix. ca.

In illo tēpe Cū ap-
propinquasset iesus
hierlm vidēs ciuita-
tē fleuit sup illā dicēs. Quia
si cognouisses tū. Et quidē
in hac die tua que ad pacē ti-
bi; nūc autē abscondita sunt ab
oculis tuis: qz venient dies
in te z circūdabunt te inimi-
ci tui vallo: z circūdabunt te
z coangustabūt te vndiqz et
ad terrā psternēt z filios tu-
os q in te sunt z nō relinquet
in te lapides sup lapidē eo q
nō cognoueris tēpus visita-
tionis tue. Et ingressus i tē-
plū cepit eūcere vendentes
et emētes dicens illis. Scri-
ptuz est quia domus mea do-
mus orationis est: vos autē
fecistis illā spelūcā latronū:
z erat q̄tidie docēs in tēplo.

Postilla.

Cū appropinquasset iesus
Luce. xix. Hystoria hui⁹ euāge. factā ē
āno xp̄i. xxiiij. xliij. kal. april. dñica pal-
mar. luna. x. inditōe. vi. Ante inituz
illi⁹ euangeliij scribit sc̄tus Lucas in
eodē ca. q̄ dñs iesus cū i die palmar
appropinquaret ad descensum mōtis
oliueti: ceperūt turbe descēdentium
gaudentes laudare deū voce magna
sup oibus quas viderāt virtutib⁹ dī-
cētes. Benedict⁹ q̄ venit rex in noīe
domini: pax i celo z gloria in excelsis
Et quidam phariseoz de turbis dixē-
rūt ad illū. Magister increpa discipu-
los tuos. Quibus ip̄e ait. Dico vob:
quia si hi tacuerūt lapides clamabūt

Tunc sequitur euāgelium hodie dicitur.
Cū appropinquaret iesus hierusalem
Luce. nō solū corpis gressu s; etiā p̄ pas-
sionis affectu [vidēs ciuitatē] s; hie-
rusalē in qua diu vixerat cultus di-
uin⁹ [fleuit sup illā] Luce. s; fletu com-
passionis: tum p̄pter mala culpe que
tibi multiplicata fuerāt. tum propter
mala pene que futura imminēbant.
Morādū q̄ xp̄s q̄ter fleuit. Primo in
natiuitate: vt p̄tz Sapiē. viij. p̄tinaz
vocē similez omnibus emisi plorans
An etiā canitur. Magit infans inter
arra postus p̄ septa. Secdo i lazari sus-
citatōe. Tertio sup ciuitatē hierlm
Quarto in sua passione: vt p̄tz Iob.
v. Cū clamore valido z lachrymis et
auditus est [qz si cognouisses] Hora.
s; ruinā z subuersionē que tibi emi-
net [z tu] supple fletes [Et quidē in
hac die tua] s; p̄spira i qua facies vo-
lūtatem tuā [que ad pacem tibi] sc̄ly
modico tēpore duraturā: z ideo nunc
gaudes qz imminētia nō vides [nūc
autē abscondita sunt ab oculis tuis] s;
mala que futura sunt tibi [qz veniēt
dies in te z circūdabūt te inimici tui]
Hor. p̄ncipes romani cū exercitu val-
de forti [vallo] ad litterā: qz tres ag-
geres dicūt romani fecisse circa hie-
rusalē capiendā [z coangustabunt te
vndiqz] s; concludēdo z p̄hibendū
troitum z exitum: z introductionem
victualū z armor: vñ Joseph⁹ dicit
q̄ p̄ angustia famis m̄lieres pueros
p̄pos comederūt [z ad terrā p̄sternēt
te] Capta eī ciuitate turres z muros
diruerūt: z cūcta edificia ceciderūt ad
terrā [z filios tuos qui i te sunt] Hor.
.i. habitatores tuos aliq̄s occidēdo z
aliq̄s captiuādo [z nō relinquet i te la-
pidē sup lapidē]. i. fundit⁹ euertēdo.
h̄o iā p̄z ad oculū. qz sepulchrū xp̄i q̄
olim erat extra ciuitatē: nā est i medio
ciuitatis [eo qz nō cognoueris tēpus
visitatis tue] s; quō creator oim p̄
incarnatiōis mysteriū z per predica-
tionis officiū te visitare dignatus est:
quē nō recepisti sed vsqz ad mortē z

secutus fuisse. Scilicet quod misericors deus
non statim punit homines cum peccant: sed
prolongat ipsis vitam propter emendam.
Sicut homo cum videt foramen in sotulari
brevi vel in vestimentis suis: non statim eos
projicit sed facit eos refici quousque non
sit amplius spes de reparatione ipsorum.
Sicut dominus iesus christus non statim puniit
hierusalem sed per quadragintaduos
annos protraxit: sed quia invenit eam
incorrigibilem tunc permisit eam de-
strui a romanis principibus. scilicet tito et ve-
spasiano. Et ingressus templum et hoc
propter nostram instructionem. unde Cris-
ostomus. Tu christi imitator factus cum ingres-
sus fueris aliquam civitatem ante omnem
actum ad ecclesiam curras: quia proprium bo-
ni filii est ut veniens primo currat ad
domum patris. cepit eucere vendentes et
ementes. Nam sacerdotes propter cupidi-
tatem et avariciam suam in primo atrio repli-
fecerunt tria loca venialia ut advenien-
tes si non haberent quid offerrent inve-
nirent ibi ad emendum. et si aliquid non ha-
berent unde emerent: posuerant ibi nu-
mularios a quibus acciperent mutuo
pecuniam. Sed queritur hic quare non
resisterunt christo. Respondet Bernardus. quod ex oculis
eius et facie exhibat quidam fulgor ter-
rens eos ita quod non audebant resistere:
sicut etiam in voce sua terruit eos qui
ventebant ad capiendum eum: qui cum
audirent ipsum dicentem: ego sum: abie-
runt retrosum et ceciderunt in terram
ut habetur Jo. xviii. In voluntate christi
erat ostendere infirmitatem assumptam:
et etiam sue divinitatis virtutem [dicens
illis. Scriptum est enim] Isa. lvi. [Domus
mea] hoc est. meo cultui dedicata. In quibus
verbis ostendit se esse deum quia
templum solius dei est [domus orationis
est] non domus negotiationis: non va-
ne locutionis: non spectaculorum. Et ideo
dicit Augustinus in regula. in oratorio nemo
aliquid agat nisi ad quod factus est:
unde et nomen accepit [Eos autem fe-
cistis illam speluncam latronum] quia
ipsi non curabant de cultu dei: sed de
excoitatione populi per astutias exqui-

sitas. Spelunca autem latronum dicitur esse
locus ubi spolia que raptantur ponuntur
et hoc fecerunt sacerdotes de templo
ut iam dictum est [et erat docens quoti-
die in templo] Unde Bernardus. Redemptor
noster nec indignis nec ingratis predi-
cationis verba subtrahit. In hoc dat
nobis exemplum predicandi. Notandum
quod illi ad quos pertinet ut predicent fre-
quenter debent predicare. et qui hoc ne-
gligunt multas comminationes que ha-
bentur in sacris scripturis sanctis susti-
nunt. Nam Ezechiel. xlii. Si dice-
te me ad impium impie morte morietur
et non annunciaueris nec locutus fueris
ut se custodiat impius a via sua: et ipse
impius in impietate sua morietur: sangui-
nem eius de manu tua requiramus. Nam
Isa. vi. Ne mihi quia tacui: quia vir pollu-
tus labijs ego sum. Item. i. ad corinthios. ix.
Ne mihi si non euangelizauero vobis. Cir-
ca presens euangelium ubi dicitur. videns ciuita-
tem fleuit super eam. Notandum quod ut
ex scriptura haberi potest quadruplex est
fletus christi qui signat quadruplicem fle-
tum quem in hac vita habere debe-
mus. Primum est fletus infantie: sicut
de christo canitur. Agit infans iter
arta positus prescripta. Nam Sap. vii. Si-
milis voce omnibus emisit plorans: qui si-
gnificat fletum quem debemus habere
pro icolatu presentis miserie. unde Augu-
stinus. Puer qui nascitur a ploratu incipit nec
ridere potest: statim natus plorat pro phe-
ta sue calamitatis. Secundus est fle-
tus quo fleuit super lazaram ad vitam
eum reuocando: qui significat fletum quem
habere debemus pro patrie dilatione.
Unde ps. cxix. Ne mihi quia icolatus
meus ploratus est. Tertius est fletus
quo fleuit super ciuitatem hierusalem
in die palmarum qui significat fletum
quem habere debemus pro passione mise-
rorum: ut patet Hier. ix. Quis dabit capi-
ti meo aquam et oculis meis fontem lachry-
marum: et plorabo die ac nocte interfe-
ctos filie populi mei. unde etiam. ii. Cor. xi.
Quis infirmatur et ego non infirmor. quis
scandalizatur et ego non vior. Quartus est

fletus q̄ fletu in cruce: vt p̄t̄ ad Ma-
the. v. Cum clamore valido ⁊ lachry-
mis offerens exauditus est p̄ sua re-
uerētia: qui significat fletū quē habere
debem⁹ i cruce p̄nie ex sp̄uacione
p̄ctōz. vñ ps. vi. Lauabo p̄ singlas no-
ctes lectū meū. i. cor meū ⁊ faciā me
mec. sic fleuit ⁊ lauit magdalenaz mū
data est. Lu. vii. sic fleuit ⁊ lauit petr⁹
peccatū suū. vt p̄t̄ Lu. xxiij. Egressus
foras fleuit amare.

¶ Dñica. xi. post octauas p̄
thecostes euāgelii sc̄dm Lu-
cam. xviii. ca.

In illo t̄p̄e. Dixit ie-
sus ad quosdam qui i
se p̄fidebāt tanq̄ iu-
stis aspernabānt ceteros pa-
rabolaz istā. Duo hoīes ascē-
debāt in tēplū vt orarēt vn⁹
phariseus ⁊ alter publican⁹
Phariseus stās hec apud se
orabat. De⁹ gratias ago ti-
bi qz nō suz sicut ceteri homi-
num raptōres: iusti: ⁊ adul-
teri: velut etiā hic publican⁹
Ieiuno bis in sab̄ato: deci-
mas do oīum q̄ possideo. Et
publicanus a lōge stās nole-
bat nec oculos ad celū leua-
re: s; pcutiebat pectus suam
dicēs. Deus p̄picius esto mi-
hi peccatori. Amē dico vob̄
descēdit hic iustificat⁹ in do-
mū suā ab illo: qz oīs q̄ se ex-
altat humiliabit: ⁊ q̄ se humi-
liat exaltabitur.

¶ Postilla.

¶ Dixit iesus ad quosdam q̄
tc. Lu. xviii. Hystoria hui⁹ euāgelii
dixit dñs anno eius. xxxij. kal. april.
dñica. luna. x. inditiōe sexta. Ante ini-

illū illius euāgelii scribit sanct⁹ Luo-
cas in eodē capitulo q̄ xp̄s dixit para-
bolam istam. Iudex quidam erat in
quadam ciuitate qui deum nō time-
bat ⁊ hominem non verebāt. Aldus
autem quedam in ciuitate illa venie-
bat ad eum dicēs. Iudica me de ad-
uersario meo ⁊ nolebat per multum
tempus. Post hoc dixit iura se. Et
deum non timeo nec hominem reue-
reor: tñ molesta ē mihi hec vidua. vñ
dicabo illam: scilicet faciendo ei iusti-
ciam ne in nouissimo veniens fugie-
ret me. i. suffocet me tediosis clamor-
ibus. Lucanus. Item sigillare. i. suffo-
care: strāgulare. ⁊ demnare. Tūc post
modū seq̄tur euāgelium hodiernū
[Dixit iesus ad quosdam q̄ in se cōfi-
debāt]. i. suis meritis [tanq̄ iusti] ius-
tū iniusti: qz humilitatē nō habebant
sine qua nullus est iustus [⁊ asperna-
bantur ceteros] qz nō attēdebāt illud
Ista. xxxij. Ne q̄ spernis nonne et ip̄e
sperneris [duo hoīes ascendebant in
templū] Ly. qz ad istam templū erat
in altū situm. s. in mōre mortis: vt ha-
bet. ii. Para. ij. [vt orarēt] non ad cō-
fabulādū: nō ad mulieres videndum
[vn⁹ phariseus] Hor. i. apparet iust⁹
pharisei em̄ distigebātur ab alijs
in habitu: in obseruantijs ⁊ cultu re-
ligionis p̄pter quod dicti sunt phari-
sei. i. diuisi ab alijs homīb̄us [⁊ alter
publican⁹]. i. publicis negotijs intē-
tus que de p̄muni cursu implicat ad
p̄ctm̄ [phariseus stās] Hor. ecce sup-
bia cū tñ flectere genua dēret vltimū
alto mō se inclinare [hec apud se ora-
bat] Ly. iste pharise⁹ p̄prie nō orauit
sed magis se iactabat dicēs [De⁹ gra-
tias ago tibi] Hor. male incepit iste
phariseus ofonē suā. Debut em̄ incli-
pere in sui accusacionem sc̄dm illud
Prover. xvij. Iust⁹ i p̄cepto accusa-
tor est sui. In medio supplicare ⁊ ora-
re: ⁊ i fine gratias agere sicut facit sa-
cerdos in missa sua. Primo em̄ in ge-
nerali cōfessione dicendo. Confiteor.
Sec̄do deū suppliciter deprecāē mab

triplici oratione. Et ultimo deo re-
gratias in gratiarum actione cum dicit *Ite
missa est* vel *Benedicamus domino*: deo
gratias [quod non sum sicut ceteri homines]
quod dicitur solus iustus super omnes ceteri pecca-
tores [raptores iniusti et adulteri] *Sor-
raptores enim sunt qui primorum suorum
substantiam rapiunt. Iniusti qui per
sonas eorum ledunt et comprimunt. Adulteri
qui uxores proximorum polluunt [ve-
lut etiam hic publicanus] quem iudicat
et condemnat. Post hoc enumerat
bona sua dicens. [Ieluno bis in sabba-
to]. i. hebdomada que apud iudeos to-
ta denotabatur a sabbato tanquam a di-
gniori [Decimas dedit omnium que pos-
sideo] *Lyr. pharisaei de multis decimas
dabant ut de mento de aneto et de cymi-
no: ut patet Math. xliij. ad quod non te-
nebantur: ut ceteri iustiores apparerent
[sed publicanus a longe stans] *Lyr. ecce
dei timor quasi non esset dignus ad al-
tare appropinquare [nolebat nec oculos
ad celum levare] *Ecce pudor: qui pro-
pter peccata sua non audebat celum re-
spicere [sed percutiebat pectus suam]
Ecce dolor de peccatis commissis [dicens.
Deus propitius esto mihi peccatori] *Ecce
vera et pura confessio. Et ista iam dicta
sufficiunt ad remissionem peccatorum: ideo
sequitur [Amen]. i. veraciter [dico vobis
descendit hic]. s. de templo dei quod
erat in monte [iustificat]. s. de impio
factus iustus per gratiam et misericor-
diam dei: quod de humilibus dat gratiam
[in domum suam ab illo]. s. pharisaeo super-
bo: cuius superbia corrumperebat omnia bo-
na opera eius. *Aug. Superbia etiam
bonis operibus insidiatur ut pereant
[quod omnis qui se exaltat] *Lyr. per superbi-
am humiliabitur per penam [et qui se
humiliat per veram confessionem peccatorum
[exaltabitur] in gloria per remuneratio-
nem. Sicut enim in statera materialium una
pars depressa altera eleuatur et con-
uerso: sic in statera diuina iusticie de-
cretum est ut qui eleuantur per super-
biam in vita presenti deprimantur per
penam confusibilem in vita futura. Et eodem*******

uerso qui sponte humiliantur in pre-
senti propter deum: in futuro ad glori-
am eleuabuntur. Circa presens eu-
angelium ubi dicitur. *Deus propitius
esto mihi peccatori*: notandum quod qui-
libet peccator debet pro se laborare ut
penitentiam veram agat in presenti
vita. Primo propter acerbitate[m] ignis
purgatorij: quia ignis ille est idem cum
igne infernali secundum *Tho. de aqua
no. Unde etiam sanctus Gregorius. in
liij. dialogo. cap. xlv. In eodem igne
purgatur electus et detinetur damna-
tus. Unde magister sententiarum. li. iij. disc.
xliij. ca. vi. Illa pena est grauior om-
nibus alijs. Excedit enim omnem pe-
nam vite presentis: etiam quas passi
sunt martyres. Secundo ratione diuer-
sitate[m] penarum: quia ibi sunt pene di-
uerse secundum diuersitate[m] peccatorum
Est ibi et penarum modus. *Ita pro men-
sura peccati erit et plagarum modus
Deuter. xv. Tertio ratione diuturni-
tatis: quia ibi annus pro die computa-
tur. Unde *Ezechiel. iij. Diem pro anno
dedi tibi: dies scilicet in presenti tempore
pro anno scilicet in futuro. Quarto ra-
tione infructuositate[m]: quia illa pena non
valet ad meritum: sed solum ad satisfac-
tionem: et est inuoluntaria. Pena au-
tem in vita presenti est voluntaria et me-
ritoria. Quinto ratione damnositatis:
quia quod diu anima est in pena caret gloria. non
retardari a gloria excedit omnem pe-
nam vite presentis: et presertim in ta-
libus qui nisi esset adhuc pena illi pro-
soluenda statim deum viderent: quia
tales in gratia moriuntur: et nihil im-
pedit quando quis in gratia dei ab hac
vita decedit nisi solutio pene pro pec-
catis pro quibus hic non plene satisfecit
et. Unde *Home. Nunquam enim a quoquam
dei facies videbitur donec per penarum
ventilium peccatorum quadrans mini-
mus persoluatur.****

C Domica duodecima post
octauas penthecostes eu-
gelium *Abraham. vij. ca.*

In illo tpe. Exiens
iesus d̄ finib⁹ tyri: ve
nit p̄ sidonē ad ma
re galilee iter medios fines
decapoleos: ⁊ adducūt ei sur
dum et mutum: ⁊ deprecabā
tur eū vt imponat illi manus
⁊ apprehendens eum de tur
ba seorsuz misit digitos suos
ī auriculas ei⁹ ⁊ expuens in
terrā tetigit linguā eius. Et
suspiciēs in celū ingemuit et
ait. Effeta: qđ est adaperire.
Et statim aperte sunt aures ei⁹:
⁊ solutū est vinculum lingue
eius ⁊ loquebat̄ recte. Et p̄
cepit ill' ne cui dicerēt. Quā
to aut̄ eis p̄cipiebat t̄to ma
gis plus predicabāt ⁊ eo am
plius admirabant̄ dicentes
Bene oīa fecit: ⁊ surdos fe
cit audire ⁊ mutos loqui.

¶ Postilla.

¶ Exiens iesus de finib⁹ tyri
⁊c. Mar. viij. Math. xv. Hoc signū fe
cit dñs iesus xps anno eius. xxxi. xij.
kal. decembris. feria. v. luna. viij. indit
tione. iij. Ante initium p̄ntis euāge
lii scribit sanctus Mar. ca. vi. qđ vbi
cunq; dñs iesus introibat in vicos v̄
in villas aut in ciuitates ī plateis po
nebant infirmos ⁊ deprecabātur eum
vt vel fimbriam vestimēti eius tange
rent ⁊ quotquot tangebāt eū salui fie
bant. Postmodum sequitur euāge
lium hodiernum [Exiens iesus de fi
nibus tyri venit per sydonem ad ma
re galilee] **¶** Tyris ⁊ sydon sunt q̄
dam ciuitates s̄c in terra p̄missiōis
prope montem libani. Mare galilee
est quidam lacus per quē transit ior
danis [inter medios fines decapole
os] vnde Iacobus. Decapoleos ē re

gio decem vrbium trās iordanem ad
orientem. Et cum venisset iesus chri
stus ad locum illum [adducunt ei sur
dum ⁊ mutum] non erat talis a nati
uitate nec ab infirmitate superuenē
te: sed a demone ipsum obsidente ei⁹
auditum impediēte ⁊ loquelam [et
deprecabantur eum vt imponat illi ma
num]. s. vt ipsum sic curaret. per qđ
datur intelligi qđ aliquā precibus san
ctorum ⁊ etiam bonorum hominū sa
lus alicui ipetrat̄ [Et ap̄hendēs eū
de turba seorsuz] **¶** Aū Iacobus. p̄ qđ
datur intelligi qđ ille qui saluari desi
derat malas societates dimittat [mis
sit digitos suos in auriculas ei⁹] **¶** **¶**
per digitos intelligit̄ gratia sp̄s san
cti quaz infundit xps ī cor peccatoris
[⁊ expuens in terrā tetigit linguam
eius] per saluā sapientia diuina intel
ligitur. **¶** Tho. Omnia que in xpi corpo
re fuerunt sancta ⁊ diuina fuerūt s̄
ue vestimēta ei⁹ siue digiti eius siue
sputum ei⁹. Et ideo aliquā curabat p̄
tactum vestimētorū: aliquando per ex
gitum: aliquando per sputū: sicut p̄
hic in euāgelio [Et suspiciēs in celū]
per quod docet nos vt sepe ad celū re
spiciamus qz tibi est amic⁹ noster aux
liuz nostrū et hereditas nostrā [Inge
muit] quod facere voluit vt ostēderet
humane nature veritatē. **¶** Itē vt ostē
deret peccatoribus gemēdi necessita
tē: qz qui sanari vult a peccatis prius
debet igemere vt p̄ **¶** Ezech. xviij. In
quacūq; hora peccator igemuerit ⁊c.
[⁊ ait. Effeta: qđ est adaperire] **¶** **¶**
ostendēs se veruz deum curando per
imperiu: [⁊ statim aperti sunt aures
eius ⁊ solutū est vinculum lingue ei⁹
⁊ loq̄batur recte] **¶** Iacobus. Vinculus
lingue tūc solutus est quando homo
lingua vtiē ad orationē: ad primū edī
ficationem ⁊ informationem: ad pec
cati cōfessionem ⁊ ad dei laudem [⁊ p̄
cepit ill' ne cui dicerēt] vt vanā gl̄iaz
fugiendam esse doceret. **¶** Quāto aut̄
eis p̄cipiebat. tanto amplius p̄dica
bant] **¶** Aude Augu. Per hoc xps vo

lebat pigris ostēdere cū quāto feruore predicare debēt quib⁹ iubet vt predicent quando illi q̄ prohibentur tacere nō poterant. *Ly.* beneficiatus de beneficijs acceptis d̄ se gratū ostēdere ⁊ benefactorem laudare: quib⁹ benefactor hoc nō querat ⁊ eo amplius ammirabant. *Ly.* de tanta humilitate dicētes. Bene omnia fecit ⁊ surdos fecit audire ⁊ mutos loqui. Circa p̄sens euāgelium vbi d̄r. Suspiciens in celum. Notanduz q̄ Hugo de prato dicit q̄ quater legim⁹ iesum oculos subleuasse. Primo passur⁹: vt patet Johannis sexto. Cum subleuasset oculos iesus ⁊c. Secundo responsum legisperito daturus: vt patet Luc. x. Tertio surdum ⁊ mutū sanaturus: si cut p̄t̄ in x̄bis premissis. Suspiciens in celū ⁊c. Quarto lazarum suscitaturus: vt patet Johannis. xi. Abi sciendum q̄ oculis mentis nostre celū respicere debemus: ⁊ ad ip̄s anhelare. ⁊ hoc propter tria. Primo q̄ ciuitas nostra ē vbi p̄petue manere debem⁹: vt p̄t̄ in Hebr̄. xii. Non habemus hic manentem ciuitatem: sed futurā inquirimus. Exemplū de illis qui in aliena patria demorant̄: quomō cor ad terrā suā ponūt si illuc redire intendāt alias nō habent ibi cor suum si in terra in qua habitant edificant: ⁊ de patria sua amplius non cogitant. Secundo quia ibi est pater noster et mater nostra: ⁊ fratres: ⁊ sorores: ⁊ amici nostri: scilicet xp̄us ⁊ beata virgo ⁊ alij sancti: qui amplius nos diligūt q̄ parentes carnales pueros suos. Sperare etiam debemus q̄ ibi sint anime predecessorū nostrorū qui in fide xp̄i mortui sūt. Omnia ista trahūt desiderium hominis ad celū. Tertio quia ibi ē thesaur⁹ noster: scilicet merces operū nostrorum. ⁊ etiam meritum xp̄i ⁊ beate virginis marie: omnium electorū in celo existentium: qui est thesaurus indeficiens omnem sufficientiaz habens: quia nec auferri nec corrumpi potest. Magnus autē ⁊ p̄ciosus the-

sauros multum trahit cor homines: vt p̄t̄ Math. vi. Abi est ⁊ thesaurus tuus ibi est et cor tuum.

Dñica deciatertia p̄ octauas penthecostes euāgelium secundum Lucam. x. ca.

In illo t̄pe. Dixit iesus discipulis suis. **B**ri oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis. Dico enim vobis q̄ multi p̄phete ⁊ reges voluerūt videre q̄ vos videtis et nō viderunt: ⁊ audire que vos auditis: ⁊ nō audierūt. Et ecce quidā legisperit⁹ surrexit temptans illū ⁊ dicens Magister qd̄ faciēdo vitam eternā possidebo? At ille dixit ad eū. In lege quid scriptū est? quomodo legis? At ille r̄ndens dixit. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua ⁊ ex oibus viribus tuis ⁊ ex omni mēte tua ⁊ p̄ximū tuū sicut teip̄s. Dixitq̄ illi. Recte r̄ndisti. Hoc fac et viues. Ille autē volēs seip̄m iustificare dixit ad iesum. Et q̄s est me⁹ p̄xim⁹? Suspiciens autē iesus dixit. Homo quidā descēdebat ab hierusalē in hierico ⁊ incidit in latrones: qui etiā dispoliauerūt eum: ⁊ plagis impositis abierūt semiuuo relicto. Accidit autē vt sacerdos qd̄ descēderet eadē via ⁊ viso illo p̄terijt. Sacer ⁊ leuita cū esset secus locū ⁊ videret illū p̄trāsijt. Samaritanus autē q̄-

dam iter faciēs venit sec^o eū
z vidēs eū mīa motus ē z ap
propriās alligavit vulnēa ei^o
infundens oleū et vinū. Et
īponēs illū in iumentū suum
duxit in stabulū: z curā eius
egit. Et altera die protulit
duos dnarios z dedit stabu
lario: et ait. Curā illi^o habe
et quodcūq; superogaueris
ego cum rediero reddā tibi.
Quis horū trium videt tibi
proxim^o fuisse illi q̄ incidit in
latrones? At ille dixit: q̄ fe
cit misericordiā in illum. Et
ait iesus illi: vade z tu fac si
militer. ¶ Postilla.

¶ Beati oculi qui vidēt que
vos videtis zc. Lu. x. Mat. xij. Ante
initū illius euā. scribit sanct^o lucas
q̄ xps dixit discipulis suis. Qui vos
audit me audit: z q̄ vos spnit me sp
nit. Et cōuersus ad discipulos suos
dixit. Beati oculi q̄ vidēt. .i. non solū
humanitatē xpi z facta exteriora con
spiciēdo: s; virtutē diuinitatis latentē
intelligēdo [q̄ vos videtis] Sor. vident
enī apli gratiosā presentia dñi nostri
iesu xpi in assumpta hūanitate: z cre
diderūt eū verū deū z hoīem: ergo di
cti sūt beati. Sed iudei: pharisei: cay
phas: herodes z pylat^o solū viderūt
foris xpi hūanitatē: s; nō cognouēnt
eius deitatē ergo nō sunt dicti beati.
vñ Jero. in ome. Illoz oculos btōs
dixi q̄ hoīez vidētes deū crediderunt
¶ Abi notādū q̄ si beati fuerūt oculi q̄
viderūt xps z crediderūt eū deū mul
to beatiōres sunt q̄ nō viderūt xps in
hūanitate: et tñ crediderūt ip̄s veruz
deū ī sacramēto eucharistie. vñ Job.
xx. Quia vidisti me thoma credidisti
beati q̄ non viderūt z crediderūt: [Di
co ei vobis q̄ multi pphete z reges

voluerunt videre. que vos videtis]
sicut Jsa. lxiij. qui dixit. Etinā distū
peres celos et descenderes. Itē sicut
agge^o qui dixit Aggei. ij. Veniat des
sideratus cunctis gentibus. Itē sicut
moyses qui dixit. Mitte dñe quem
missurus es. Itē z ppheta dauid ps.
clij. qui dixit. Inclina dñe celos tuos
et descēde. Et plures alij [z non vide
rūt] Sor. .i. eo modo quo vos videtis:
viderunt ip̄m spūaliter sed isti corpo
raliter et p̄tialiter habētes eū: vñ
eo q̄ volebant interrogantes [Et ec
ce quidam legisperitus]. .i. peritia le
terali: non intelligentia spūali. vñ
Amb. sup Lu. quidā legisperitus ver
ba legis tenens et verba legis igno
rans [surrexit]. .i. vt meli^o audiretur
tēptans eū et dicens. Magister. Sor.
magistrū vocabat cuius discipul^o e
nolebat [quid faciendo vitam eternā
possidebo] Sor. videtur enī querere
humiliter cum dixit magister. sapien
ter cū dixit: quid faciendo: vtiliter eū
addit: vitam eternā possidebo. [Et ille
dixit ad eū. In lege quid scriptū est]
s; in lege diuina que lex legum est.
[Quō legis]. .i. quō doces discipulos
tuos qui adhuc nescis per qd̄ per
nitatur ad vitam eternā [Et ille r̄ndens
dixit. Diliges dñz deū tuū ex toto cor
de tuo] scdm Bern. .i. sapienter [ex to
ta anima]. .i. dulciter [ex tota memē].
.i. fortiter [z primū tuū sicut teip̄s].
.i. ad quod teip̄m. .i. ad gratiā in p̄nti
et ad gloriā in futuro: vel eo ordine
quo teip̄m. .i. infra deū et sup oīa crea
lia [Dirigis illi]. .i. iesus phariseo r̄
gisperito [Recte r̄ndisti] nō autē recte fe
cisti qz vt dicit glosa xps laudauit ei^o
r̄nsūm: non eius factū [Hoc fac et vi
ues]. .i. q. d. hoc dicis et non facis: ideo
ad vitam eternā nō vadis [ille autē]
.i. phariscus et legisperitus [volens
iustificare seip̄sum]. .i. demonstrare
iustum [dixit ad iesū z quis est meus
prim^o] Sor. forsitan putabat q̄ xps
dixisset iude^o est primus tuus z tūc
r̄nderet oēs iudeū diligo z sic apperet

seruire. Math. vi. Luc. xvi. Hec vba
euāgelij locut⁹ ē iesus āno ei⁹. xxxiij.
pdib⁹ iulij. feria. v. luna. xvi. Inditiōe
iij. Ante iurū presentis euāgelij scri
bit sanctus mathe⁹ in eodē ca. q⁹ xps
dixit discipulis suis. Nolite thesauri
zare vob⁹ thesauros in terra: vbi eru
go et tinea demolitur et vbi fures ef
fodiunt et furant. Thesaurizate autē
vobis thesauros in celo vbi nec eru
go nec tinea demolitur: et vbi fures
non effodiūt nec furant. Vbi enī est
thesaur⁹ tuus ibi est et cor tuū. Tūc
postmodū sequit^r euāgelijū hodiernū
[Nemo potest duobus dñis seruire]
Sor. contrarijs inter se differentib⁹:
et contraria precipientibus. Et quili
bet hoim hz vnū illoz duoz. Hoc sic
pbatur qz oīs homo aut est i gratia
aut in peccato mortali. Si autē est in
grā tunc habet p dño deū. Si autē est
in peccato mortali: tunc hz dyabolū
p dño [aut vnum odio habebit] Sor.
scz dyabolū [et alterū diligit]. s. deuz
[aut vnū sustinebit] scz dyabolū quē
hō peccādo patit: s. non diligit [et al
terū contēnet]. s. deū quē hō peccādo
mortaliter cōtēnit. Sz deū nemo po
test odire: qz summū et infinitū bonū
est. Hec dyabolū qsq⁹ diligit: s. peccā
do se ei subijcit [Nō potestis deo ser
uire et māmone]. i. diuitijs. Ly. non
dixit xps non potestis habere: s. non
potestis seruire: licite enī pnt haberi
qñ bene dispensant: sicut ille q⁹ i pñs
opibus diuitias expendit non seruit
diuitijs: sed magis diuitie seruit sibi:
quia eis vtitur sicut instrumentis
ad opa virtutū. Vnde Ambro. super
Lucā. Sicut diuitie sūt impedimēta
improbis: ita pbis sūt adiuuamēta
virtutis. Et talis simul pōt seruire deo
et vti ipis [Ideo dico vobis ne solli
citi sitis] scz sollicitudine nimia. Mo
tandū q⁹ xps htc non phibet laborē
qz homo ad laborē nascit^r sicut auis
ad volandū: s. prohibet sollicitudinē
supflūā et inordinatā p quā postpo
nūtur bona spūalia et etiā eterna [aē

vestre]. i. animali vite que cibo sustē
tatur [quid manducetis neq⁹ corpori
vestro quid induamī. Nonne anima
pl⁹ est q⁹ esca] quasi diceret lōge pl⁹
est [et corp⁹ plus q⁹ vestimētū] qñ di
ceret si de⁹ dedit vob⁹ maiora. i. corp⁹
et aiām: cōsequen^r etiā dabit minora:
scz escā et vestimētū [Respicite vola
tilia celi: qm non serunt neq⁹ metūt
neq⁹ cōgregant in horrea: et tñ pater
vester celestis pascit ea] Vñ ps. cxlvj
Qui dat iumentis escā ipoz: et pullis
coruoz et. multo forti⁹ hoim suffi
cienter pascet. Vñ Bab. Quis rex mi
litibus deuotis debitam nō procurat
alimoniā: quis dñs ministris suis nō
mīstrat cibaria: qz pater nō dat filijs
alimēta et. nonne vos magis pluris
estis illis]. q. d. multo maioris precij
estis. Ly. natura hūana maioris pon
deris est corā deo: qz alie creature fa
cte sunt pp⁹ hoiez: finis aut nobilior
est his q⁹ sūt ad finē. Si ergo de illis
curat: multo forti⁹ de nobis curā hz
Quis aut vīm pōt adūcere ad statu
ram suā cubitū vnū]. q. d. nullus. Er
go deus q⁹ dat hoī incremētū et quāt
tatē stature: p dñs etiā dabit nutrimē
tum pueniēs stature prout viderit ex
pedire [et de vestimētis quid solliciti
estis. Considerate lilia agri quō cre
scūt] scz tam p̄ciosis colorib⁹ induta
[tñ non laborāt]. s. ad ornandū se [ne
q⁹ nent] id ē filant ad faciendum sibi
vestimētū: et tñ optime vestiuntur:
sic q⁹ regalia vestimēta excedunt [di
co aut vobis q⁹ neq⁹ salomon] q⁹ fuit
ditissim⁹: sapientissim⁹: potentissim⁹
inter alios reges [in oī glā sua coo
ptus est] id ē vestitus et ornatus tam
pulchre [sicut vnū ex istis] Sor. quia
in salomone fuerūt vestes aliene: in
illo aut pp⁹ie. Item ille ab arte: iste
a natura: et ideo oēstinctores panno
rum nō pnt facere colorē viridē sicut
natura i terra nascentib⁹. Vñ Hiero.
Quid rubet vt rosa: qd candet vt li
liū: [Si ei fenū agri quod hodie est]
id est in pūti et cras in clibanū mittit^r

.i. in furno ponetur [Deus sic vestit]
.i. sic pulchre sic optime sine sollicitu
dine [quomagis vos modice fidei]
Ly. vocat aut eos qui nimis solliciti
sunt de temporalibus modice fidei: quia ex de
fectu fidei procedit talis sollicitudo su
perflua [Molite ergo solliciti esse di
centes: quod manducabimus aut quod bibe
mus] hoc pertinet ad alimentum [aut coo
plemur] hoc pertinet ad vestimentum
[hec enim omnia gentes inquirunt] Hor. qui
infideles sunt [et de eternorum promissione
non confidunt] Ly. Gentiles diuinam
providentiam circa actus humanos negant
[Scit enim pater vester celestis quia his
omnibus indigetis] Hor. non est pater pater
qui non tribuit necessaria filiis quorum
nouit indigentiam: sed deus est pater
vester: ergo seruientibus sibi temporalia
sufficienter ministrabit [Querite ergo
patrem meum]. i. precipue [regnum dei] de quo
dicit Math. xxij. Fulgebunt iusti sicut
sol in regno patris mei. Quis hoc re
gnum non desiderat ubi omnes erunt
reges regine. Ergo feruenter et dilige
ter hoc regnum est querendum [et iustitiam
eius] quia iusti impetuum viuunt: et apud
deum est merces eorum. Sap. v. [et hec
omnia] scilicet temporalia [adiciuntur vobis] An
ps. lxxij. Facta cogitatum tuum in domino: et
ipse te enutriet. Item in ps. xxxvi. Non
quod vidi iustum derelictum. ¶ Circa hoc
prius euangelium ubi dicitur. Primum
querite regnum dei et iustitiam eius. no
tandum quod peccator querit regnum dei non
primo sed ultimo: scilicet in morte. Quam
do enim peccator non potest plus viuere
vel quam credit sibi mortem imminere: tunc
querit regnum dei et accipit exemplum
a latrone in cruce: sed non a iohanne
baptista: qui a cunabulis questuit re
gnum dei. Similiter sanctus nicolaus
episcopus qui quarta et sexta feria semel
suggebat verba. Similiter dominus pa
ter noster qui a pueritia sua domino
nostro seruire studuit: et sic de aliis plu
ribus sanctis. Contra quos nota exem
plum de quinque virginibus fatuis que
petierunt oleum in media nocte in va

sis suis id est in vicinitate mortis et non
obtinuerunt sic lampades earum sunt
extincte: et ipse exclusae sunt a regno
celorum. Unde Augustinus. Regi et plegi
sacram scripturam et non inueni in
quibus milibus annorum saluatum in fine
nisi solum latronem. Unde etiam Alber
tus magnus. Rarum est quod aliquis ex
amore in fine vite sue vere peniteat
Item peccator querit regnum dei: sed
non iustitiam eius. Omnis enim homo
vult esse beatus: quia ut dicit Boetius
de consolatione philosophiae. Mentibus
hominum naturaliter summi boni
cupido inserta est: sed opera beati
tudinis non curat facere. Tota die
peccator fabricat sibi domum in inferno
et intendit quiescere et habitare in ce
lo etc.

¶ **D**ñica. xvi. p^o octauas pe
the. euang. secundum Lucam. vi. ca.

In illo tempore. Ibat iesus
in ciuitate que vocatur
naim: et ibant cum eo
discipuli eius et turba copiosa
Cum autem appropinquaret porta
ciuitatis ecce defunctus effere
batur filius vnicus matris sue: et hec
vidua erat et turba ciuitatis
intra eam illa. Quam cum vidisset
iesus misera motus super eam dixit illi
Moli flere. Et accessit et ter
git loculum. Illi autem qui portabant
steterunt et ait. Adolesces tibi
dico surge. Et resedit qui erat
mortuus et cepit loqui et dedit il
lum matri sue. Accepit autem omnes ti
mor: et magnificabant deum di
centes: quia propheta magnus sur
rexit in nobis: et quia deus visita
uit plebem suam.

¶ **P**ostilla.

¶ Ibat iesus in ciuitatem que

vocat nazareth. Luc. viij. Hoc miraculum fecit dominus Iesus anno eius. xxxi. xij. kal. aug. dominica. xxij. luna in meridione. liij. Ante hoc euangelium sanauit dominus seruum centurionis qui accessit ad Iesum rogans eum: dicens domine puer meus iacet in domo paralyticus et male torquetur. Et ait illi Iesus. Ego veni et curabo eum. Et respondens centurio ait. Domine non sum dignus ut ires sub lectum meum: sed tamen dic verbo et sanabitur puer meus. Et dixit Iesus centurioni. Vade et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer ex illa hora. Et factum est deinceps [Ibat Iesus in ciuitatem que vocatur nazareth] Nazareth est ciuitas parua in galilea prope montem thabor qui distat a hierosolymis ad duas diebras [et ibant cum eo discipuli eius et turba copiosa] Ly. turba multa cum domino turba multa cum vidua. Hoc factus est ut euidentius esset miraculum coram multis factum ut visio miraculo multum fieret laudatores dei et testes [Et cum appropinquaret porte ciuitatis ecce defunctus esse rebatur] sed ad sepeliendum [filius unicus matris sue: et hec vidua erat] Ly. autem quitus loca sepulture erant extra ciuitatem: ne ex cadaveribus inficerentur habitatores ciuitatis [Quam cum vidisset Iesus misericordiam motus super eam] quia erat vidua: tamen quia non habebat alium filium a quo posset in senectute sustentari [dixit illi. Noli flere] quasi diceret cito consolaberis [et accessit et tetigit loculum] Ly. i. feretrum. Ad hoc enim tetigit ut ostenderet quod corpus suum deitatis unitum erat instrumentum deitatis etiam in miraculis faciendis [Ibi autem qui portabant steterunt: et ait: adolescens tibi dico] Hor. i. prope salute spero [surge] sed a lecto mortuus resedit qui erat mortuus. s. p. i. quia statim rediit vltima per christum [et cepit loqui] Ly. i. ut manifeste apparet quod erat vere resuscitatus [et dedit illum matri sue] prius enim dederat in conceptione [accepit autem omnes timores] Hor. s. ad mirationis de tam mirabili suscitatioe. Legitur in euangelis dominum tres mortuos suscitasse. s. puellam in domo: ut per

Mat. ix. Adolescentem in porta: ut in euangelio hodierno. Lazarum in sepulchro ut habet Iohannes. xi. [et magnificabant deum] .i. magnam predicabant. Hoc enim est magnificare deum: de ipso magna credere et dicere [dicentes quia propheta magnus surrexit in nobis] in lege et prophetis promissus [et quia deus visitauit plebem suam] Ly. mittendo eis saluatorem. [Circa hoc euangelium ubi dicitur. noli flere. Queritur vtrum de amici morte aliquis licite possit lugere. respondeatur sic: sed moderate. Sic martha et maria magdalena fleuerunt super lazarium fratrem suum defunctum quem postmodum christus a morte suscitauit. Secundo queritur vtrum magis flendus sit pro morte anime quam corporis. Respondeatur sic. quia quanto anima est nobilior corpore: tanto magis est dolendum de morte anime quam de morte corporis. vnde Augustinus. Maius est damnum de amissione vnius anime quam mille corporum vnde Bernardus. Totus mundus precium vnius anime estimare non potest. Sed ut dicit Augustinus. Mirabilis miseria in hominibus appetit: quod cum moritur homo secundum corpus omnes conueniunt et plorant: sed cum moritur secundum animam: nullus dolet nullus plorat. A corpore mortuo non recedunt donec sepulture tradantur. Anse vero mortue nullus assistit nullus curat eam ad vitam reducere: vtinam tot facerent amici pro anima resuscitanda quot facerent si possent amicum mortuum ad vitam reuocare. Tertio queritur que debent nos consolari super mortem puerorum et consanguineorum. Respondeatur quod ad hoc valent quatuor considerationes quas fere omnes tangit beatus Hieronymus in quadam epistola. Prima est consideratio diuine voluntatis cui debemus nos in omnibus conformare: vnde Seneca in epistola ad Lucillum. Placeat homini quicquid deo placet. In signum huius quotidie oramus. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. nam credere debemus quod deus in meliori statu hominum reuocat. Si bonum est ne malus fiat: si malus ne peior efficiatur. Secunda consideratio est diuine equitatis: quia licitum est unicuique quod suum est

repetere. *De^o em̄* habet ius et potesta-
tē repetēdi pueros et sanguineos tu-
os qz ipsius sunt. *En̄ psal.* Ipse fecit
nos et non ipi nos. Insuper tenemur
deo soluere debitū mortis: qz omnes
sum⁹ ad mortē astricti: vt ptz *Gen̄. ij.*
Quacūqz die comederitis ex eo mor-
te moriemini. En̄ Heb. ix. Statutū ē
hoībus semel mori. Tertia cōsidera-
tio est diuine dispositōis q̄ nouit quā
diu expediat homini hīc uiuere: et quā
mori: vñ *Aug.* in libro soliloquioruz.
De salute corporis mei q̄ diu mihi sit
utile nescio: tibi dñe h^o cōmitto. Sic
etiā beatus martin⁹ fecit dicēs. *Dñe*
si adhuc pp̄lo tuo suz necessari⁹ nō re-
cuso laborē: fiat volūtas tua. *Q̄ hō at-*
tende diligētē quō tot⁹ mūdus ple-
nus est tribulatiōib⁹ et miserijs. Hoc
ptz: qz nūc frigus: nūc estus: fames et
sitis: sanus et infirmus: letus et tristis:
risus et fletus: diues et pauper: uiuus
et mortu⁹: vt ptz *Joh. xiiij.* *Quāqz in eo*
dē statu p̄manet. Item *Job. xiiij.* *Idō*
natus de muliere breui uiuēs tēpore
repletur mltis miserijs. vñ refert so-
linus de barbaris qz quā pueri nascū-
tur tūc magnū planctum faciūt: et quā
moriuntur magnuz festū. Et beatus
Hiero. refert de quadā terra vbi vx-
ores cū maritis sepeliuntur eligentes
poti⁹ mori q̄ i miseria uiuere. Quarta
cōsideratio est inutilitatis et dānifi-
catōis. qz luctus et tristitia dānificāt
hoīez in corpe et in aīa scdm̄ illud *Ec-*
cle. xxx. Multos occidit tristitia et nō
est utilitas mea. *En̄ puer. xxv.* Sicut
rinea vestimēto: vermis ligno: ita tri-
sticia nocet cordi. Etia^z nocet aīe de-
functē: qz tales p̄pter nimīā tristitiā
erūt indeuoti et indispositi ad orādūz
et suffragandūz animabus. Et sic aīe
pueroz et cōsanguineoz retardātur.
Exemplū de hoc quere in p̄mptua-
rio exēploz discipuli. *xcviij. p̄.* Quarta
cōsideratio ē future resurrectōis in
qua lete ad vitā reducef q̄ hīc deplā-
gitur. *En̄. i. ad Thessal. iij.* *Nolum⁹*
vos ignorare de dormitētib⁹ vt nō cō-

tristemī: sicut ceteri q̄ sp̄e non hnt. nā
q̄libet xpianus credere dz resurrecti-
onem: et si char⁹ et fidelis tibi fuit mil-
lesies tibi carior erit in celo. Et si hīc
tibi utilis fuit millesies tibi utilior erit
ī celo: qz oīa merita tecū p̄diuidet. vñ
anselmus. *Unusqzqz tantū gaudet de*
alterius merito quāntū de suo pp̄lo.
Dñica. *xvi. p^o octauas pē*
thecostes euangelium scdm̄
Lucam. xiiij. capi.

In illo tpe. *Cū itra-*
ret iesus in domū cu-
iūsda p̄ncipis pha-
riseozū sabbato manducare
panē et ipsi obseruabāt eum.
Et ecce hō quidā ydropicus
erat ante illū. Et respōdens
iesus dixit ad legisperitos et
phariseos: si lz sabbato cura-
re. At illi tacuef. Ipse vero
apprehēsū sanauit eū ac di-
misit. Et respondēs ad illos
dixit. Cui⁹ vestrum asin⁹ aut
bos in puteū cadet et nō cōti-
nūo extrahet illū die sabbati?
Et nō poterant ad hec re-
spōdere illi. Dicebat autem
ad inuitatos pabolā itēdēs
quō primos accubitus elige-
ret dicēs ad illos. Cū inuita-
tus fueris ad nuptias nō dis-
scūbas i primo loco ne forte
honoratioz te sit inuitat⁹ ab
eo et veniēs is q̄ te et illū vo-
cavit dicat tibi: da huic locū
et tunc incipias cū rubore no-
uissimū locū tenere. Sed cū
vocatus fueris vade et recū-
be in nouissimo loco: vt cum
venerit q̄ te inuitauit dicat ti

Iustus [Suspiciens Iesus dixit. Homo
quidam descendebat ab hierusalem in
hierico] q̄ distat a hierusalē ad vna-
diem [et incidit in latrones: q̄ etiā
spoliauerūt eum: et plagis impositis
abierunt semiviuo relicto] Erat enī
ad litterā inter hierim et hierico soli-
tudo vel desertū: in quo spoliabātur
aliquādo hoīes transeuntēs a latro-
nibus et occidebantur: in qua solitu-
dine capt⁹ fuit zedechias rex fugiēs
de hieri a satellitibus regis babylo-
nis: vt habet Niere. vtri. Ly. Morali-
ter tñ exponit de peccatore descendē-
te a statu iusticie in pctm̄ mortale qui
spoliatur a demonibus et relinquit
semiviuus: qz tollit ab eovita gratie
remanēte vita nature. Distice etiam
p̄ hoīem iustū scdm̄ Hor. intelligitur
adā vel omne genus humanū: ergo
dicit [Hō quidam] .s. adā vel gen⁹ hūa-
nū [descendebat ab hierim] .i. de pa-
radiso et statu immortalitatis [in hie-
rico] .i. imiserias et defect⁹ vite p̄ntis
[et incidit in latrones] .i. in demonū
ptates [qui spoliauerunt eū] .s. indu-
menta gratie immortalitatis et innocē-
tie auferēdo: vt patz Sc̄n. iij. Primi
parentes post peccatū cognouerūt se
esse nudos [et plagis impositis] id est
naturalibus vulneratis et debilitatis
p̄ peccatū [abierūt semiviuo relicto]
Hō semiviu⁹ relinquit quādo rema-
nente vita nature priuat⁹ vita gratie
[Accidit aut vt sacerdos qdam descē-
deret eadē via: et viso illo p̄terijt sibi
et leuita] sacerdos legē significat que
data est per moysen: leuita p̄phetas
significat qui descenderūt post moy-
sen hī viderunt genus humanū sau-
ciatum: qz per legē cognitio peccati
h̄ non potuerunt sanare gen⁹ huma-
num [Samaritanus autem quidam]
scz qui custos interpretat⁹ .i. xp̄us q̄ est
custos verus [iter facēs] id ē de celo
descendēs in hunc mundū p̄pter no-
stram salutē [vidēs euz] scz oculo mi-
sericordie [misericordia mot⁹ est] scz
ex p̄passiōe [et appropriās alligauit vul-

nera eius] scilz in baptismo peccata
eius remittendo [infundēs oleū et vi-
num] Oleum infundit in vulnera cū
spem penitentibus tribuit: vinū ifun-
dit est terrore mortis eterne et penarū
inferni et diē iudicij homini incutit
[et imponēs illū in iumentū suū] vñ
Greg. Jumentū caro ipsius est i quo
vulneratū posuit quādo peccata n̄ra
ipse portauit super lignū in corpore
suo: vt patz Isa. liij. Vere languores
nostros ipse portauit [durit in stabu-
lum] id est in p̄ntem ecclesiam [et cus-
tam eius egit] quia circa egrotū fuit
sicut bonus et fidelis medicus [Alte-
ra die] Prima dies fuit dies passio-
nis: altera dies resurrectionis: et hec
est immortalitatis [ptulit duos dena-
rios] id est testamēta [et dedit stabula-
rio] id est summo pontifici: scz petro
et alijs apostolis quibus aperuit sen-
sum vt intelligerent scripturas vete-
ris et noui testamēti [et ait. Curā il-
lius habe] supple corporis et anime.
Ergo dixit primo stabulario. s. petro
Pasce oues meas [et quodcūqz su-
pererogaueris] supple p̄ceptis meis
scz consilia supaddēdo: et cum subdi-
tis et fidelibus laborando [et ego cum
rediero] .s. in iudicio extremo: vt patz
Actū. i. Sic veniet quēadmodū vi-
distis eum euntem in celū [reddam
tibi] quia dominus Iesus reddet vni-
cuiqz iuxta opa sua [Quis horū triū
videtur tibi primus fuisse illi q̄ inci-
dit in latrones. Et ille dixit. Qui fe-
cit misericordiā in illum] Abi notan-
dum q̄ opinio iudeorum erat q̄ non
quilibet homo primus est: sed tantū
Iudeus ergo dicunt Iudeum primū
suum et omnem aliū hominē alienū
Ergo xp̄s ostendit in p̄nti euangelio
omnem hominem esse primū omni
homini qui facit ei misericordiā. Vñ
Ambro. Cognatio non facit primū
sed misericordia. Unde etiā Aug. de
doctrina xp̄tiana. Propinquitatis ge-
neris non facit primū: s̄ opus misere-
cordie ipensum. Ex quo patz q̄ qlibz

est primus noster qui hic uiuit. qui cui
libet potest a nobis impendi miseri-
cordia vel nobis impendere. Ait illi Ie-
sus. [Vade et tu fac similiter]. s. ut omnes
hominem esse amicum et proximum repates
et ei misericordiam impendas affectu et effectu
sicut samaritanus illi iudeo fecit. An
circa primum euangelium ubi dicitur. Beati
oculi qui uidet: querit in quo consistit
beatitudo. Rursus quod quidam posuerunt
beatitudinem in bonis corporis: ut epicu-
ri. Quidam in bonis mundi. s. diuitiis
honore: potestate: et sic de alijs. Quidam
in virtutibus moralibus et cognitione
creaturarum: et maxime substantiarum sepa-
rarum: ut pipaterici. Christus autem ueniens
in mundum qui ad hoc natus est ut testi-
monium perhiberet ueritati: ostendit quod in
omnibus supradictis uera beatitudo non
consistit: sed in uisione et cognitione dei
dicens. Beati oculi etc. Item querit hic
beatitudo cui sit: scilicet anime uel corporis.
Ad quod respondet Hugo de prato quod beati-
tudo consistit principaliter in cognoscen-
do et amando et possidendo deum. Et beati-
tudo principaliter erit in anima que deum per
essentiam cognoscet et non per aliquam si-
militudinem: et ipsum perfecte possidebit
in se tanquam proprium et intrinsecum bonum.
Corpus autem habebit quatuor dotes
suas que sunt agilitas: ut subito fe-
ratur quocumque anima uolet. impassibili-
tas ut a nulla re possit ledi uel pati.
Subtilitas ita ut motus penetret. Et
claritas ita quod in ipsa claritate corpo-
ris claritas et gloria anime cognoscetur
quia anima magis beata clarius cor-
pus habebit: et omnia predicta habe-
bit corpus ex redundantia glorie anime
in corpus. Contrario de corporibus
improborum erit: quia erunt grossa: graua: pas-
sibilia: et obscura. Hec ille.

Contra. xiiii. post oct. pen-
the. euangelium secundum Lucam. xvii

In illo tempore. Cum
iret Iesus in hierusalem
transibat per mediam sa-

mariam et galileam: et cum ingre-
deretur quoddam castellum oc-
currerunt ei decem uiri leprosi
qui steterunt a longe et leuaue-
runt uocem suam dicentes Iesu
preceptorum miserere nostri. Quos
ut uidit dixit: ite ostendite uos
sacerdotibus. Et factum est dum
irent mundati sunt. Unus autem
ex illis ut uidit quod mundatus est
regressus est cum magna uoce
magnificans deum: et cecidit in
faciem ante pedes eius gratias
agens: et hic erat samaritanus.
Respondens autem Iesus dixit
Nonne decem mundati sunt: et
nonne ubi sunt? Non est inuen-
tus qui rediret et daret glo-
riam deo nisi hic alienigena.
Et ait illi: surge et uade quia
fides tua te saluum fecit.

Postilla.

Cum iret Iesus in hierusalem
transibat etc. Luca. xvii. Hystoria huius
euangelii facta est anno christi. xxxiiij. id est
Marcij. feria. iij. luna. iij. indictione. vi.
Ante initium illius euangelii scribit sermo
lucas quod Christus dixit discipulis suis. Quia
omnia feceritis que precepta sunt uobis
dicite serui inutiles sumus quod debui-
mus facere fecimus. [Et factum est dum
iret Iesus in hierusalem]. s. ad locum sue pas-
sionis: in quo ostendit se sponte passurum
[transibat per mediam samariam et galileam]
Samarita erat terra gentium: galilea
iudeorum: ergo utraque pertransibat qui ad
saluandos gentes et iudeos uenerat.
[Et cum ingrederetur quoddam castellum
occurrerunt ei decem uiri leprosi]. Luca.
qui audierant famam de miraculis christi
steterunt a longe]. Luca. x. propter christi re-
uerentiam: tum quia non debebant appro-
piquare sanis hominibus: ne eos inficerent.

rent [et leuauerunt voces suā] **L**yz. ex magno desiderio sanitatis dicentes. [Iesu p̄ceptor miserere nostri] .i. solo x̄bo potes nos curare [Quos ut vidit dixit: ite oñdite vos sacerdotibus] hoc iussit x̄ps p̄pter legis impletiōē. **L**ex enī precipit **L**euitici. xiiij. ut mūdatus a lepra sacerdotib⁹ se offerret. Et hoc duplici de causa. **U**na causa qz sacerdotes debebāt iudicare utrū talis esset vere curatus. **S**ecūda causa qz pro sua emūdatiōe tenebāt offerre sacrificiū determinatū in lege **I**tem ut daret nobis exēplū honorādi sacerdotes. **I**tē ut p̄ hoc sacramentum cōfessionis exprimeret. **D**icit eī x̄ps oībus peccatorib⁹. **I**te: q̄si dicat. **N**on expectetis q̄ cogamini vrgēte infirmitate q̄n oportet sacerdotes ad se vocari: sed ite dū sani estis oñdite non pallate: vos non alios: qz alie p̄sone non sunt noīande in cōfessionē sacerdotibus q̄bus data est potestas a x̄po ligandi et soluēdi: ut p̄z **J**o. xx. **A**ccipite sp̄m̄ sc̄m̄: quoz remiseritis pctā remittunt̄ eis [Et factū est duz irent mundati sunt] i hoc oñditur q̄ in vera contritione pctā dimittūt̄ur pctōr̄a a deo: etiā anteq̄ perueniat ad cōfessionē. **A**n̄ p̄s. xxxi. **D**ixi confitebor supple i futuro: et tu remisisti impietate pctā mei: q̄uis postea teneat̄ confiteri sacerdoti loco dei [Anus ergo ex illis ut vidit quia mūdatus est regressus est cū magna voce magnificans deum] **H**orū magnitudo vocis dat̄ intelligere magnitudinē fidei et deuotionis [et cecidit in facie ante pedes eius] i quo notatur eius magna humilitas [gratias agens] **E**st autēz deo valde acceptabilis gratiarū actio **A**nde **A**ug. ad aureliānū. **Q**uid melius animo gerim⁹: aut ore p̄bam⁹: aut calamo exprimitm⁹ q̄ ut deo gratias agamus: nec dici: b̄nem⁹: nec agi fructuosius pōt [et hic erat samaritanus] **L**yz. in hoc innuit̄ q̄ alij nouem erant iudei: nec reuersi sunt ad gr̄as agendū: qz iudei semp fuerūt ingrati

tam in veteri q̄ in nouo testamento de beneficijs dei [Respondēs autem iesus dixit. Nonne decē mundati sūt et nouē vbi sunt]. q. d. multi mūdant̄ et baptisant̄: tamē pauci saluantur: ut patz **M**ath. xx. **M**ulti sunt vocati: pauci vero electi [Non est inuētus q̄ rediret et daret gr̄as deo: nisi h̄c alienigena] **L**yz. i hoc figuratū fuit q̄ gētiles venturi erant deuote ad fidem x̄pi iudeis remanētibus i suo errore [et ait illi. Surge vade] noluit eī surgere nisi iussus [qz fides tua te saluū fecit] in hoc innuitur q̄ magnū ē meritū fidei qz per fidē peccator mūdatur. **I**tem p̄ fidem homo iustificatur **A**d **R**o. v. **I**ustificati igif ex fide pacem habeamus ad deū per dñz n̄m̄ iesum x̄pm. **I**tem per fidē homo fili⁹ dei efficiē: ut patz **J**oh. i. **D**edit eis potestatem filios dei fieri etc. **I**tē p̄ fidez homo saluatur. **E**rgo hic x̄pus dixit samaritano. **F**ides tua te saluū fecit. **A**nde circa p̄lis euangelium vbi dicitur. **I**te ostendite vos sacerdotibus: et duz irent mundati sunt. **Q**ueritur si peccator in ipsius cordis contritiōe absoluitur anteq̄ perueniat ad sacerdotem: ut h̄c innuitur quia dū irent mundati sunt: quid facit postmoduz sacerdos et a quo absoluit eum. **R**espondeo q̄ solus deus absoluit peccatorem a culpa in ipsa cordis contritiōe: ut patz **I**sa. xliij. **E**go sum qui deleo iniquitates p̄pter me. **S**acerdos autem ministerialiter et instrumentaliter peccatorem a peccato absoluit et non solū ostendit absolutū. **E**st enim sacerdos minister dei et ei⁹ instrumentū animarum: et hoc optime ostendit x̄ps in lazari resuscitatiōe p̄ quez peccator rediēs ad dei gratiam designat̄ quem x̄ps solus a mortuis reuocauit: sed ap̄lis mādauit ut eū soluerent: sic patet q̄ fuit a x̄po resuscitatus: et ab ap̄lis absolutus. **S**imile est in iustificatiōe pctōris quē solus de⁹ resuscitat a morte culpe redens ei gr̄as suā: sed sacerdos soluit

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

cum a cathenis peccatorum quibus pro ta-
libus culpis ligatus tenebatur. Exem-
plum; rex vel potestas in consilio absol-
uit malefactorum qui tenentur in carcere
cathenis ligatus; et ministri regis va-
dunt ad carcerem et ex prece regis absol-
vunt eum a carcere et cathenis; et mini-
stri eius vadunt ad domum eius et reddunt
ei omnia bona sua prius perditam. Sic fa-
cit sacerdos qui tanquam minister dei absol-
vit peccatorem a cathenis peccatorum; et re-
ducit eum in ecclesiam dei; et reddit ei
omnia bona sua que ante peccatum fecerat;
et facit eum participem omnium bonorum que
fiunt in ecclesia dei; et dat ei cibum vite
manducare; scilicet corpus christi; et docet
quomodo debeat vivere et in via dei ambu-
lare et non stare; quia stare regredi est.
Sic patet quod sacerdos habet magna facere
in iustificatione peccatoris non solum
cum ostendere absolutum. An itaque hic
queritur que sit forma absolutionis a pec-
catis. Respondetur secundum sanctum Thome de
aquino quod de substantia forme est. Ego
absolvo te a peccatis tuis; sed promittitur
oratio scilicet Misereatur tui omnipotens deus etc.
ne effectus sacramenti impediat ex parte
penitentis. Et contra apponitur. In
nomine patris et filii et spiritus sancti. Item
queritur an impositio manus super caput
confitentis requiratur. Respondetur secundum sanctum
Thome de aquino quod non; quia hoc sacra-
mentum non ordinatur ad consequendum
aliquam excellentiam gratie. sed ad remis-
sionem peccatorum. Magis autem in hoc sa-
cramento competit crucis signatio quam
manus impositio; in signum quod per sangui-
nem crucis christi remittuntur peccata; non est
de necessitate sacramenti etc. Item Thome
dicit quod qui impetrat absolutionem a papa
vel legato caute facit si faciat se absol-
vi ab omnibus excommunicationibus et peccatis
de quibus non recolat; quia si postea re-
colat de quibus non tenetur itaque abso-
lutionem petere ab excommunicatione; sed de
peccato si sit mortale teneatur confiteri.
Dñica xv. post octavas pen-
the. euang. secundum Mattheum. vi. c.

In illo tempore. Dixit
Iesus discipulis suis
Nemo potest duobus
dominis servire; aut ei unum odio
habebit et alterum diliget; aut
unum sustinebit et alterum con-
tinet. Non potestis deo ser-
uire et mammona; ideo dico
vobis ne solliciti sitis anime vestre
quod manducetis neque cor-
pori vestro quod induamini. Non
ne anima plus est quam esca? et cor-
pus plus quam vestimentum? Re-
spicite volatilia celi; quoniam non
serunt neque metunt neque congregant
in horrea; pater vester
celestis pascit ea. Nonne vos
magis pluris estis illi? Quis
autem vestrum cogitans potest ad-
ducere ad staturam suam cubitum
unum? Et de vestimentis quid
solliciti estis? considerate lilia
agri quomodo crescunt; non la-
borant neque nent. Dico autem
vobis neque salomon in omni
gloria sua cooptus est sicut unum
ex istis; si cum fenum agri quod ho-
die est cras in clibanum mittitur
deus sic vestit; quantomagis
vos modice fidei. Nolite er-
go solliciti esse dicentes; quid
manducabimus aut quid bibes-
mus aut quomodo opiemur. hec enim
omnia gerentes inquirunt. Scit enim
pater vester quia his omnibus in-
digeris; quare ergo promittit regnum
dei iusticiam eius et hec
omnia adicientur vobis.
Postilla.
Nemo potest duobus dominis

In illo tpe. Loq̄bat̄
iesus cuz discipulis
suis i parabolis di-
cēs. Simile ē regnū celoz
homini regi q̄ fecit nuptias
filio suo: et misit seruos suos
vocare iuitatos ad nuptias
z nolēbant venire. Iterū mi-
sit alios suos dicens. Dicitē
iuitatis ecce prādiū meū pa-
raui: thauri mei z altilia occi-
sa sunt: z oia para venite ad
nuptias. Illi autē neglexerūt
z abierūt alius in villaz suā:
alius vero ad negociationē
suā. Reliqui vero tenuerunt
seruos eius z cōtumelia affe-
ctos occiderūt. Rex autē cū
audisset irat⁹ est: z missis ex-
ercitib⁹ suis pdidit homici-
das illos: z ciuitatē illoz suc-
cēdit. Tūc ait suis suis. Nu-
ptie quidē pate sunt sed qui
iuitati erāt nō fuerūt digni
Ite ergo ad exit⁹ viarū z q̄s
cūq; inueneritis vocate ad
nuptias. Et egressi serui ei⁹
in vias cōgregauerūt omēs
quos inuenerunt z bonos et
malos: z implete sunt nuptie
discūbētū. Intrauit autē rex
vt videret discūbentes: z vi-
dit ibi hoīez n̄ vestituz veste
nuptiali: z ait illi. Amice: q̄-
mō huc intrasti nō hūs vestez
nuptiales? at ille obmutuit.
Tūc dixit rex mīstris. Liga-
tis māib⁹ z pedib⁹ ei⁹: mitte-
te eū i tenebras exteriores:
ibi erit fletus z stridor dētū

Multi em̄ sunt vocati: pauci
vō electi. **I** Postilla.

Simile factū est regnū ce-
loz zc. Math. xxiij. Luc. xiiij. Hanc hy-
storiā dixit dñs āno ei⁹. xxiiij. xi. kal.
april. feria. iij. luna. xij. inditōe. vi. Tūc
inītiū illi⁹ euāge. scribit sanctus ma-
the⁹ in precedētī cap. q̄ xp̄s dixit p̄n-
cipibus sacerdotum z senioribus iu-
deoz. Quid vobis videtur. Homo q̄-
dam habebat duos filios: z accedens
ad primū dixit. Fili vade hodie in vi-
neam meam. Ille autē respondēs
au: nolo. Postea penitentiā motus
abiit. Accedens autē ad alterū di-
xit similiter. z ille respondens ait. Co-
dāe: z non iuit. Quis ex illis duobus
fecit volūtatē patris. Dicit ei: pri-
mus. Dicit illis iesus. Amen dico vo-
bis: q̄ publicani z meretrices p̄cedēt
vos in regno dei. Venit em̄ ad vos io-
hannes in via iusticie z nō credidistis
ei: z publicani z meretrices crediderūt
ei: vos autē videntes nec penitentiā
habuistis postea vt crederetis eis zc.
tunc postmodū sequitur euangeliuz
hodiernū [Simile factum est regnū
celoz] **Lyr.** id est status ecclesie militā-
tis [homini regi q̄ fecit nuptias filio
suo. Tūc em̄ de⁹ pat̄ fecit nuptias: fia-
lio suo quādo naturā humanā copu-
lauit diuine in vno supposito. Queq;
dem nuptie celebrate sunt i vtero vir-
ginali: de quo xp̄s exiit tanq̄ sp̄s
p̄cedens de thalamo suo [z misit ser-
uos suos] **Sor. i.** pphetas p̄cedentes
[vocare iuitatos] id ē iudeos [ad nu-
ptias] id est ad fidem incarnationis
xp̄i p̄missam in patriarchis figurati-
ue in lege p̄dictaz: pphetis p̄nuncia-
tam [z nolēbant venire] **Lyr.** credēdo
scripturis: q̄ nolēbāt v̄bis pphetay
credere et obedire [Iterū misit alios
seruos] .i. ap̄los: quos misit in omnē
ciuitatē z locum quo ipse ventur⁹
erat vt habet **Luc. x.** dicēs [Dicitē in-
iuitatis ecce prādiuz meum paraui]
Lyr. videlicet sacramenta ecclesie et

doctrina fidel et sacre scripture ex qb⁹
reficit aia: et potissime in sacramento
eucharistie in q^o dat nobis caro xpi i
cibu⁹ et sanguis ei⁹ i potu⁹ [thauri mei]
.i. patres veteris testameti [et altitia]
.i. patres noui testameti pinguedine
charitatis saginati [occisa sunt: et oia
parata] scz quicqd⁹ reqrit ad salutem
hoim locus: cibus: et vestes [venite ad
nuptias credendo: diligendo: opando
[Illi aut⁹ neglexerunt] qz no⁹ timuerunt
dnm. Qui em⁹ timet deum: nihil negli
git. An hic q^oritur vtru⁹ negligetia sit
pctm⁹ mortale. R^oideo fm⁹ Tho. q^o ne
gligetia si puenit ex quadam remissio
ne voluntatis vt no⁹ p^ocipiat ea q^o dicunt:
si omittant que sunt de necessitate sa
lutis: siue sit actus siue sit circumstan
tia: erit pctm⁹ mortale: vel si voluntas
sit intant⁹ remissa vt totalit⁹ a dei cha
ritate deficiat: talis etia negligetia e
pctm⁹ mortale: et hoc p^ocipue quando se
quit⁹ ex cōtemptu: omissio vero circa
ea que no⁹ sunt de necessitate salutis
ob defectu feruoris no⁹ est mortale sz
veniale pctm⁹ [et abierunt alius in villa
suam] id est ad labore⁹ et occupationes
corpalem: circa terrenar⁹ rez acq^ostio
ne [alius ad negociatione⁹ sua] per ne
gociationes intelligit nimia occupa
tio metalis circa teporalia impediens
diuina [Reliqui vero tenuerunt suos
ei⁹: et melia affectos occiderunt] scz
post ascensionem xpi iudei flagellauerunt
ap^olos oes simi: et postmod⁹ stephanu⁹
lapidauerunt Act. vii. Et iacobu⁹ fr^om
iohannis occiderunt Act. xii. [Rex aut⁹
cu⁹ audisset iratus est: et missis exerciti
bus suis] Ly. scz exercitus romanoru⁹
sub pncipib⁹ tyto et vespasiano: qui ex
diuina ordinatione venerunt cōtra hie
rusalem q^o dragesimo scdo anno post
xpi passioez [p^odidit homicidas illos]
qz in vltione sanguis xpi et suoz disci
puloz ab exercitu romanoz sunt truci
dati et captiuati de iudis vsq⁹ ad decies
cetum milia: vt dicit ioseph⁹ in libro de
iudaico bello [et ciuitate illoz succen
dit] qz tuc hierlm succesa e⁹ et tēplū in

ea [Tunc ait rex suis suis] et seq^o cib⁹
eoz p^o diuinā reuelatione [Nuptie q^o
de pate sunt] sacramentu⁹ incarnatiois
patū est: vt natiuitatis p^odicato passio
xpi et introit⁹ regni ap^otus e⁹ p^o passio
ne xpi q^o ante clausus fuit [sed q^o inuol
tati fuerat] scz iudei [no⁹ fuerunt digni]
Ly. p^opter sua incredulitate [Ite ergo
ad exit⁹ viaz]. i. ad gētes q^o no⁹ erant
in via mādator⁹ dei: et sine lege viuen
tes: et lege ignorātes. Ad illas em⁹ gē
tes iuerunt apostoli iudeis nolētib⁹ fide
de xpianā recipe: sicut habet Act. xii
dicentib⁹ paulo et barnaba ad iudeos
Vob⁹ oportebat p^omo loqui v^obū dei:
sed qm⁹ repellitis illud et indignos vos
iudicatis et ne vite: ecce conuertimur
ad gentes: sic em⁹ p^ocepit nobis deus
[et quoscūq⁹ inueneritis vocate ad nu
ptias] qz nullus volens fidē catholicā
recipe repellendus est [et egressi sui
elius] scz de iudea [i vias]. i. i terras
gētiliū [gregauerunt oes quoscūq⁹
inuenerunt bonos et malos] Ly. qz in
ecclesia militate admixti sunt boni cū
malis [et implete sunt nuptie discum
bentiū] Ly. qz fides catholica diffusa
est per orbē vniuersuz [Intrauit aut⁹
rex vt videret discubentes] Ly. intrauit
aut⁹ xps dupliciter. p^oio sp^oaliter i mo
te cuiuslibet hois. Scdo generaliter
intrauit in iudicio futuro discernēdo
merita et demerita cuiuslibet hois [et
vidit ibi hoiez no⁹ vestitu⁹ veste nuptia
li]. i. habentē fidē sine charitate. Hanc
vestis nuptial⁹ est charitas q^o diuidit
inter filios regni et p^oditionis: vt dicit
Aug. [et ait illi: amice] Ly. vocat aut⁹
peccator amic⁹ p^opter naturā quā de
creauit que bona est: et q^o ad imaginē
dei facta est [quō huc irasti]. i. sacra
menta eccle suscipiendo: fidē eccle
cōfitendo [no⁹ hñs vestē nuptiales]. i.
charitatem et bōa opa. vñ Hiero. Ne
stis nuptialis sunt decez p^ocepta q^o in
cluduntur in charitate dei et proximi
[Et ille obmutuit] Ly. quia i exte
mo iudicio propria arguēte scia hō
pctōi p^ouicē et mut⁹ efficiē [Tuc dixit

hec est gloria qd non intravit sepulchrum et hinc est. quatuor folia

bi. Amice ascēde superi⁹: tūc erit tibi gloria corā simul discubētibus. qz ois q se exaltat humiliabitur: z q se humiliat exaltabitur.

¶ Postilla.

¶ Cū intraret iesus i domū cuiusdam. Luce. xiiij. Mat. xij. Hoc signū z hanc phariseoz increpationez fecit dñs iesus anno eius. xxxij. sabbato. v. nonas octobris luna. xiiij. inditione. v. Ante intitū illius euāgelij scribit sanctus lucas in pcedenti capitulo q quidā dixit ad iesuz. Dñe si pauci sunt q saluant. Ipse aut dixit ad illos. Cōtēdere intrare p angustā portam: qz multi dico vobis qrent intrare z nō poterūt. Cū aut intrauerit paterfamilias z clausit ostiū: incipiet foris stare z pulsare ad ostiū dicētes: dñe aperi nob. Et respōdens dicet vobis: nescio vos vñ sitis. Tunc incipiet dicere māducauim⁹ corā te z bibimus: z in platcis nostris docuistis. et dicet vobis: nescio vos vñ sitis. discedite a me oparij iniquitatis. ibi erit fletus z stridor dēntiū. Et tūc postmodū seqtur euāgelijū hodiernū [Cū intraret iesus in domū cuiusdā pncipis phariseoz] Hor. in domo pncipis phariseoz z alioz aduersariorū suoz comedit xps. z hoc ppter eoz edificationē: z ppter pfecte charitatis ostensionē q est diligere inimicos: vt patet Lu. vi. Diligite inimicos vestros zc. [sabbato māducare panē] Hor. noie panis vite necessaria designant. Intrauit autē ad comedendū nō ferula voluptatis: sed panes necessitatis. Ly. Iste pnceps phariseoz inuitauit xpm malitiose z nō ex deuotione vñ subdit [z ipsi obseruabant eū] Ly. attendētes si inter epulas aliqd diceret an faceret vnde eū possent accusare [z ecce homo quidā ydropic⁹] Ly. ydropicus dicitur ab ydro qd est aqua: qz ydropicus hz aquā inter carnē z cutē

z hoc ē ppiū ydropici q quanto plus bibit tāto pl⁹ sitit [erat aut illū] Cyrill⁹ dicit q ille nō petiuit a xpo sanari timore phariseoz z iudeoz: s3 solū se ondebat vt xps vidēs eū ei⁹ miseret [z rñdēs xps dixit ad legisperitos z phariseos] Ly. non rñdit ipis ad vba: qz qstio nō pponebat: s3 ad cogitationes eoz rñdit. An Beda. Per hoc ondit se eē vey deū q solus nouit corda hominū [si hz sabbato curare] Hor. i. si hz opa pietatis z mīe facere sine sabbati volatōne: cuiusmōi op⁹ est infirmuz curare [at illi tacuerūt] Beda. Merito tacēt q cōtra dictuz quicqd dixerit vidēt. Si eī hz sabbato curare: cur ipis obseruāt: si nō hz cur pecora curāt [Ipse xpo apphēsus sanauit eū] Ly. qz p ipositionē manus ipm curauit: z postmodū manum retraxit [ac dimisit] scz abire corpaliē sanatū [z rñdēs ad illos dixit: cui⁹ vñm asin⁹ aut bos i puteū cadet z nō p̄tinuo extrahet illū in die sabbati] Hor. q. d. si sabbatuz nō frāgitis subueniēdo pecorib⁹: q̄to min⁹ frāgo ipm subueniēdo hoib⁹ [z nō poterāt ad hęc rñdere illi] Ly. tanq̄ cōfusi euidēt ratione. Sed notandū q magna fuit phariseoz malicia: qz plus curabāt de aīalibus q̄ de hoib⁹. Sic z multi plebani z prelati maiorem curam habēt de rebus temporalibus q̄ de animabus. An de Criso. Cadit asina z est qui subleuet: perit anima z nō est q recogitet. [Dicebant autē ad inuitatos parabolaz istā] Ly. cōfutando eos de superbia et abitiōe indebita [intendēs quomodo p̄mos acubitus eligerēt] Hor. i. quomodo de primis acubitis obtinēdis laborarēt [cū inuitatus fueris ad nuptias] Cyillus. ad nuptias celestes: de quibus dicitur apocali. xix. Beati qui ad cenam agni nuptiaruz vocati sunt [nō discumbas in primo loco] Ille in primo loco discumbit q se in corde p̄fert alijs sicut phariseus qui dixit. Non sum sicut ceteri hominum. Secundo dignitatem seu p̄

laturam indebitè ambulando sicut lucifer. Unde Isa. xliij. Ero similis altissimo [ne forte honoratiores te sit inuitat^o ab eo: et veniens is qⁱ te et illū iuita uit dicat tibi: da huic locū et tunc incipias cū rubore]. i. cum pfusione [ne uisissimū locū tenere: sed cū vocat^o fueris ad nuptias vade et recumbe in nouissimo loco]. i. minorē te alijs reputādo: sicut apostol^o fecit qⁱ dixit. Ego sum minim^o apostolor^{um} [ut cū venerit qⁱ te inuitauit dicat tibi. Amice ascende superius] scz in presenti p^{ro} gratiaz: et in futuro p^{ro} gloriāz [et tunc erit tibi gloria corāz simul discumbentib^{us}] Id est in eadē beatitudine quiescētibus [quia omnis qui se exaltat]. i. supbiēdo [humiliabit^{ur}] necessario hic vel in futuro. Unde Prover. xx. Superbū sequitur humilitas [et qui se humiliat] volūtariē ex corde [exaltabit^{ur}] hic vel in futuro: sicut ostendit bt^{us} Grego. quadruplēt exēplo dicēs. Pupilla oculi quanto est nigrior tanto lucidior. candela quanto magis inclinā tātō maiori luce pfundit. Arbor quāto pfundius radicat^{ur} tātō altius crescit. Aqua quāto magis descendit deorsum tātō magis ascēdit sursuz. Sic homo quāto magis vilescit sibi et inclinatur p^{ro} humilitatem tanto magis lumine gratie et gl^{orie} replet. Et quāto magis descendit humiliando se tātō magis ascēdit ad deū. ¶ Unde circa presens euangeliuz ubi d^{icitur}. Et ipsi obseruabant eū. q^uritur an h^{ic} xp^{us} debuit tenere vitā solitariā aut socialē Rūdeo q^{ui} p^{ro} siderato fine ad quē venerat: tunc magis decuit eū tenere vitā socialē q^{uam} solitariā. Venerat em̄ p^{ri}mo ad ostendēdū se ver^{um} deū et hoīem: q^{uod} oportebat operibus approbare: et sic vitā socialē tenere. Secundo venerat ad nos informandū morib^{us} et exēplis que nō potuisset solitariē semper stādo: quare decuit eū vitā sociale tenere. Tertio venerat ad liberādū nos tam ab infirmitatib^{us} corporalibus q^{uam} spiritualibus. quare decuit eū talē vi-

tā tenere vt se domesticuz hominib^{us} ostendendo attraheret ad bonū verbo: exemplo: et consideratione. et sic eū fecisse ostendunt euangeliste dicēs q^{ui} ibat de ciuitate in ciuitatē: et in castellā: et in villas: et de iudea in galileam: et ecōuerso. et multū laborabat p^{ro}dicando: infirmos sanādo: et miracula faciendo: vt daret posteris itelligere se talem vitā elegisse que esset nob^{is} magis vtilis et melior et vtilior et tutior quia frater qui iuuat a fratre est: et ciuitas munita et firma. et vt hominē solt: quia si ceciderit nō habet subleuantem se.

Dñica. xvij. post octauas penthecostes euāgelii secundum Matheum. xxij. ca.

In illo tēpore. Pharisæi audientes q^{uod} iesus silētiū imposuisset saduceis: conuenerunt in vnum. Et interrogauit eum vnus ex eis legis doctor temptans eū. Magister quod est mandatum magnuz in lege? Ait illi Iesus. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua. hoc enī est maximum et primum mandatum. Secunduz autē simile est huic. Diliges pximū tuū sicut te ipsum. In his duobus mandatis vniuersa lex pendet et p^{ro}phete. Congregatis autē pharisæis iterrogauit eos iesus dicēs. Quid vobis videtur de xp^o cui^{us} filius est? Dicunt ei. Dauid. Ait ill. Quō ergo dauid in spiritu vocat euz dominum dicens. Dixit

dn̄s dñs meo: sede a dextris
meis. Donec ponā inimicos
tuos scabellum peduz tuorū
Si ergo dauid vocat eū do-
minuz: quomodo filius eius
ē? Et nemo poterat ei respō-
dere verbū: nec ausus fuit q̄s
q̄ ex illa die eū amplius in-
terrogare.

¶ Postilla.

¶ Pharisei audiētes q̄ iesus
1c. Math. xxij. Mar. xij. Lu. xx. Hanc
disputationez cū phariseis fecit dn̄s
iesus āno ei⁹. xxxij. xi. kal. april. fēr.
iij. luna. xij. iditōe. vi. Lyr. p̄ intellectu
ill⁹ euāgelij notādūz q̄ inter iudeos
quidaz erāt q̄ vocabātur saducei: qui
recipiebāt tantū q̄nqz libros moyſi: et
dicebāt aiām hoīs esse mortalē. et per-
sequēs negabāt resurrectōnē corpo-
rū. Et illi saducei accesserūt ad iesuz
et interrogauerūt eū dicētes. Numeri
xxij. Moyses dixit. Si q̄s mortu⁹ fue-
rit nō habēs filium: ducat frater vxo-
rem eius vt suscitet semē fratris sui.
Erant autē apud nos septē fratres et
primus vxore ducta defunct⁹ est: et nō
habens semen reliquit vxorem fratri
suo. Similiter secundus et tertius vsqz
ad septimū. Nouissime autem oīz
mālier defuncta est. In resurrectiōe
ergo cui⁹ erit de septez vxor omēs em̄
habuerūt eam. Scriptū est em̄ Deu-
ter. xxv. Quādo habitauerit fratres
simul et vnus ex eis absqz liberis mor-
tu⁹ fuerit vxor defuncti nō nubet al-
teri sed accipiet eam frater eius et su-
scitabit semē fratris sui. Et primoge-
nitū ex ea filiū nomie eius appellabit
vt nō deleat nomē eius ex israel. Cū
autē noluerit accipere vxorez fratris
sui q̄ ei lege debet: p̄get mālier ad por-
tas ciuitatis et interpellabit maiores
nau: dicetqz. Nō vult frater viri mei
suscitare semē fratris sui i israel: nec
mei piugniū sumere. Statimqz accer-

isrl eū facient et interrogabūt. si r̄nde-
rit: nolo eā accipere in vxorē: accedat
mulier ad eū coram seniorib⁹ et tollet
calciamentū de pede eius: spuetqz i
faciē illius et dicet. Sic fiet homini q̄
nō edificat domū fratris sui: et vocabi-
tur nomē ill⁹ in israel dom⁹ discalcea-
ti. R̄ndens autē iesus ait illis. Erratis
nesciente sc̄pturas neqz virtutez dei.
In resurrectiōe em̄ neqz nubēt. Lyr. i.
viri nō accipiet vxores. neqz nubent. i.
mulieres nō accipient aviris: s̄ sunt
sicut angeli dei: s̄z icorruptibiles: im-
mortales. Sor. i hoc seculo morimur
ergo nascimur. s̄z i futura vita null⁹
moriet: s̄ null⁹ nasciet. ideo post resur-
rectionē ḡnalē hoīs nō nubent neqz
nubent. Et audiētes turbe miraban-
tur i doctrina ei⁹: s̄z q̄ ita prudēter re-
spōderet. Tūc statim sequit̄ euāgelij
um hodiernū [Pharisei autē audien-
tes q̄ iesus silentiū iposuisset saduce-
is] Lyr. Licet ei pharisei strarij eēt
saduceis in op̄inōe de aiē immortalita-
te et de mortuoz resurrectiōe: tū p̄uen-
ebāt cū eis in xp̄i p̄secutione. Et ideo
audiētes q̄ silentium imposuisset eis
[cōuenerūt in vnū] Lyr. ad inuadēdū
xp̄m: et veniēt ad ip̄m in magna mul-
titudine ad magis eū terrēdum [et in-
terrogauit eum vnus ex eis legis do-
ctor] Lyr. ideo vnus vt si cōfusus esset
solus videretur confundi. si autem vi-
ceret omnes viderentur per ip̄m vi-
cisse: sc̄dm quod dicit Criso. [r̄ptans
eū] s̄z capere in h̄mōe [Magister q̄d
est mādatū magnū i lege] vñ Criso.
Magistrū vocat cui⁹ non vult esset di-
scipulus [Ait illi iesus. Diliges domi-
nū deū tuuz ex toto corde tuo] Criso.
ex toto corde vt oēs cogitatōes in de-
um reflectas [in tota aiā] vt oēs affe-
ctiones in deū cōuertas [et in tota mē-
te tua] vt omnes quinqz sensus chri-
sto vacent. vnde Bern. Toto corde id
est sapienter: tota aiā. i. dulciter. tota-
mente id est fortiter [hoc est mari-
mum et primuz mādatū]. i. in dignita-
te qz charitas est maior et dignior omī

bus virtutibus [Secundū autē simile est huic. Diliges primū tuū sicut te ipm] *Ly. i.* in eandē beatitudinē ad quā diligis te [In his enī duob⁹ mā datis vniuersa lex pendet ⁊ pphete] *Ly. qz* oīa precepta ordinantē ad dilectionē dei ⁊ primi: quia tria precepta p̄me tabule p̄tinent ad dilectionē dei et precepta secunde tabule p̄tinet ad dilectionē primi. *Et Criso.* Non pōt hoīez odire qui deum amat: nec potest deum amare qui hominē odit *Magister in secundo dist. xix.* Qui deum diligit non pōt euz contemne re quem deus precepit diligi: ⁊ q̄ diligit primū quid in eo diligit nisi deū? igitur vera ⁊c [Congregatis autē phariseis] *Hor. s. q̄ ad tēptandū venerāt. i* interrogauit eos iel⁹ dicēs. Quid vob̄ videtur de christo]. i. de messia i lege p̄misso [cuius filius est. Dicunt ei dauid] sicut dicitur in ps. cxxxi. De fructu ventris tui ponā super sedē tuaz [Et illis. Quomodo ergo dauid in spiritu]. i. spiritu sancto inspirat⁹ [vo cat cum dñm dicēs] in ps. cix. [Dixit dñs domino meo]. i. filio suo [sede a dextris meis]. i. in equalitate mea secundū quod deus. Vel in portioribus bonis p̄e omnibus creaturis [donec ponam inimicos tuos: scabellū pedū tuorum] *Ly.* istud complebitur in iudicio qñ omnia perfecte subiciētur iesu christo [Si autē dauid vocat eū dñm suū: quomodo fili⁹ ei⁹ est] *Hor.* Est enim christus filius dauid: ⁊ etiā dominus dauid. Filius dauid fuit secundum carnē: ⁊ dñs dauid scdm̄ dei ratē. ⁊ sic restat q̄ xp̄us est deus ⁊ hō [et nemo potuit ei respondere x̄bū] Non immerito cum seruo xp̄i scilicet sancto stephano disputantib⁹ iudeis ⁊ phariseis non poterāt resistere: nec p̄radi cere spiritut q̄ in eo loq̄batur *Multominus xp̄o qui est fons sapiē tie et gratie [nec ausus fuit quisq̄ ex illa die eū āplus interrogare] p̄pter timorē similis confutatiōis. vñ Jere. Confutati sermonibus vltra non in-*

terrogant. Ex his ostenditur q̄ non ex desiderio discendi: sed ex malicia temptandi eum interrogabāt. *Et circa presens euangelium vbi dicit. Diliges primū tuum sicut te ipsum. dicit Hugo de prato q̄ ordo charitatis est vt deus super omīa diligatur. Secūdo anima p̄pria. Tertio anima primi: et magis q̄ vita p̄pria. Unde h̄c querit vtrum mori pro salute primi sit s̄ necessitate salutis. R̄ndet Hugo de prato q̄ mori p̄ primo est perfecte charitatis que non requirit de necessitate salutis: s̄ solū ē in vtrius p̄fectis. Hoc multi doctores tenēt. Unde Hugo. Non tenemur ita perfectā habere charitatē sicut xp̄s habuit: nec cōsilia que xp̄s obseruauit tenemur obseruare. S̄ hoc ē maius et p̄fectius q̄ vnus alteri posset facere: s̄c̄ meū pro ipso. Unde Johan. xv. Maiorem charitatem nemo h̄z q̄ vt animam suam ponat quis pro amicis suis: vñ Augusti. Perfecta ista charitas est vt paratus sit quis mori pro fratrib⁹ suis.*

[Dñica. xix. p̄ octauas p̄ thecostes euangelium scdm̄ Matheum. ix. ca.]

In illo tpe. Ascēdēs iesus i nauiculā trāsfretauit ⁊ venit in ciuitatē suā. Et ecce offerebāt ei paralyticū iacentē in lecto. Vidēs autē iesus fidē illorū dixit paralytico. Confide fili remittūtur tibi peccata tua. Et ecce quidā de scribis dixerunt intra se. Hic blasphemar. Et cum vidisset iesus cogitationes eorum dixit eis. Ut quid cogitatis mala in cordib⁹ vestris? Quid est facilius dicere: dimit-

re-administris] **L**y. i. angelis executoribus diuine iusticie [ligatis manibus et pedibus] **L**y. qz p^o mouē nō pōt pctōz bonum opari: nec ad salutes reuertī [mittite euz in tenebras exteriores] **P**ctōr i hac vita ē in tenebris interioribus: qz adhuc ē in spe uite: in inferno aut erit in tenebris exterioribus: qz erit extra ambitū diuine mie: et sine oī spe eterne glie. vñ Beda. In inferno nulla ē redēptio: nec dolor mitigatio [sibi erit fletus] **S**oz. ex vehemētia ardoris [et stridor dentium] ex vehemētia frigoris: vt p^o Job. xxiiij. Transibūt ab aq^s niuū in calorem nimitū [Multi enī sunt vocati] **L**y. ad fidē catholicā [pauci vero electi] ad gliaz. ¶ **C**irca p^os euāgelii vbi dī. Simile ē regnū celoz. **H**ugo de prato dicit. i. ecclia p^o sens: qz sicut deus habitat i celis per gliaz: ita habitat i p^onti ecclia i sacramento eucharistie: vt p^o Math. xxviij. Ecce ego vobiscū suz oīb^o dieb^o vsq^z ad cōsumationē seculi. Itē sicut in celo sunt q^ddam corpa magis et min^o clara: et vnū illuminat aliud: et quedā sunt illuminātes et quedā illuminari et q^ddam magis lucent et quedā min^o: vt p^o Danie. xij. Qui aut docti fuerint fulgebūt quasi splendor firmamētis: ecce min^o lucentes. Et qui ad iusticiam erudiūt multos quasi stelle in p^opetuas eternitates. ecce magis lucentes. Sequit^r **H**omi regi. xps enī ē verus rex et potēs rex in oībus: et omēs reges excedit: qz regnat in celo: i mūdo: et in inferno: vt patet ad **P**hil. ij. **D**onsuit illi nomē q^o est sup omē nomen: vt i noīe iesu omē genua flectat: celestiu: terrestriu: et infernoz. In celo ei regnat p^o totalē et vniuersalē beatorum subiectionē: qz ei oēs sancti et angeli ad nutū obediūt: et ei in omibus subiciunt^r: q^o etiā quotidie petim^o in nob^o fieri dī. **F**iat volūtas tua sicut in celo et in terra: vt p^o Math. vi. **R**egnat in celo p^o sue glie oīssionē et beatitudinis visionē: qz ibi ei^o maiestas et glia demōstrat. **E**nī in ps. **O**stende nobis

faciē tuā et salui erim^o. **E**nī **F**ulgēt^o Dei faciē si oēs in carcere inferni inclusi viderēt: nullā penā: nullū dolorem: nullā tristitiāq^z sentirent. **I**tem rex noster iesus xps regnat in mūdo p^o patientiā et misericordiā. **N**ā in magna patientia et misericordia regnat super peccatores. **P**atienter enī expectat eos vt cōuertant^r: et misericorditer recipit eos si cōuertant^r: vt pat^o **I**sa. xxx. **P**ropterea expectat d^os vt misereat^r nostri. **E**nī etiam **I**tere. iij. **T**u aut fornicata es cuz amatoribus multis: tū reuertē ad me et ego suscipiam te. **S**z multi miseri pctōres penitentiā et miam ei^o contēnunt: et eo t^opo magi peccāt. vñ **E**ccl. viij. **Q**uia non cito pferē cōtra malos snia: filij hoīm absq^z villo timore ppetrāt mala **I**tē sup iustos regnat in magnificis gratijs spūaliter habitans in eis: et ip^os dirigēs et ptegēs et gubernās. **S**p^oi enī sunt templū dei spūale et spūssancrus in eis. vt dī. i. **C**orinth. iij. **T**empluz sanctū est. q^o vos estis. **S**p^oi etiā sunt regnū dei q^o p^o honore dei et propria salute quotidie certāt cōtra dyabolū: mundū et ppriā carnē: et de illis hostibus triumphant. **E**nī **M**ath. xi. **R**egnū celoz vim patit^r et violentiaz. i. cum violentia p^oliātes rapiunt illū **I**tē in inferno regnat p^o iusticie executionē: qz effectū iusticie. i. punitionē et vindictā in dānatos ibi exercet: vt p^o **D**eut. xxxiiij. **R**eddā vltionē hostib^o. **E**nī ex hoc sequit^r q^o in inferno cognoscant impij xpm esse regē oīpotentē: qui hic noluerunt eū cognoscere regē misericordē. **S**equit^r hīc. **L**igatis manibus et pedibus. **A**bi notandū q^o pctōr strictius ligatur q^o aīalia ligantur. **N**ā ligat^r memoria ne recolat beneficia dei: ligatur volūtas ne desideret verba bona: ligat^r cor ne penas inferni et mortē cogitet: et mala q^o incurrit in statu peccati manēs: et simile est de omnibus potentijs anime interioris et exterioris: que omnes fortiter alligantur: et sicut peccator fuit ligat^o

in culpa sic digne erit ligatus in pe-
na etc.

Dñica. xxi. p^o octauas pē
the. euāgeliū scđm Johā. iij

In illo tpe. Erat qui
dā regul^o cui^o fili^o in
firmaba^t capharna
um. Hic cū audisset qz iesus
adueniret a iudea in galileā
abiit ad eū z rogabat euz vt
descēderet z sanaret filiū ei^o
īcipiebat enī mori. Dixit er
go iesus ad eū. Nisi signa et
pdigia videritis nō creditis
Dixit ad eū regul^o. Dñe de
scēde p^ousqz moria^t fili^o me^o.
Dixit ei iesus vade fili^o tu^o
viuit. Credidit hō sermoni
quē dixit ei iesus z ibat. Iaz
aut eo descēdēte serui occur
rerūt ei z nūciauerūt dicētes
qz filius eius viueret. Inter
rogabat autem horā ab eis
in qua melius habuerat z di
xerūt ei qz heri hora septia
reliqz euz febris. Cognouit
ergo pat^{er} quia illa hora erat
ī qua dixit ei iesus: fili^o tuus
viuit: et credidit ipse z dom^o
eius tota.

Postilla
Erat quidā regul^o cui^o etc.
Joh. iij. Math. viij. Lu. viij. Miracu
luz hoc fecit xp̄s āno ei^o. xxi. vi. kal.
nouēbris. feria. ij. luna. xix. inditōc. v.
Nā intētiū illi^o euāg. scribit sanctus io
hannes in eodē ca. quō xp̄s seē s lo
q̄batur mulieri et postmodū extierūt
samaritani de ciuitate et rogauerūt
eum vt ibi maneret. z mansit ibi per
duos dies et multi ex samaritanoruz
ciuitate crediderunt in eū di. qz hic ē

vere saluator mūdi. Et p^o duos dies
erūt inde et abiit in galileā. Ipse enī
iesus testimoniū phibuit qz ppheta
in sua patria honorē nō haberet. Cū
ergo venisset in galileā acceperūt eū
galilei cum oīa vidissent que fecerat
hierosolimis in die festo. Venit ergo
iesus iterum in chana galilee vbi fe
cit ex aqua vinum [Et qdam regul^o
Ly. non accipit hic regulus p paruo
rege vt videtur nomen sonare: qz ro
mani volentes frangere iudeoz sup
biam abstulerunt ab eis regiā digni
tatem regnū iudee ī quattuor tetrar
chias diuidētes: p̄cauere volētes eor
um rebellionē. Nā p illo tpe nullus
rex erat ī iudea. Dicit ergo iste regu
lus quia erat officialis īperatoris de
putat^o ad custodiā galilee: p̄pter qd
manebat in capharnaū q̄ erat metro
polis illius terre et distat trib^o diebus
a hierusalem. Notandū qz sicut dicit
Tho. iste regul^o interfuit miraculo
facto in nuptijs qn xp̄us aquā ī vinū
mutauit: qz tunc credidit: sed tū xp̄i
diuinitatē non p̄fecte agnouit: erat
hoc innuendū euāgelista illud mira
culū rememorat di. venit itez iesus ī
chana galilee vbi vinū ex aqua fecit
[et erat qdam regul^o cuius filius in
firmaba^t capharnaū] Ly. et licet eū
gentilis: vltis z audis miraculis xp̄i
sperauit ab eo sanitatē impetrare s
lio suo: iō sequit [hic cū audis] p̄ta
mā q̄ p̄currebat aduētū ei^o in oēm re
gionē galilee [qz ihs veniret a iudea
in galileā: abiit ad eū et rogabat eū]
instanter et humiliter flexis genib^o
cōplosis manibus: p̄fussis lacrimis
[vt descēderet] qz capharnaū erat in
valle sita respectu chana galilee in
qua erat xp̄s [et sanaret filiū ei^o: incē
piebat ei mori]. i. signa vicine mortis
in eo appebant euidenter [Dixit ergo
iesus ad eum: nisi signa et pdigia vi
deritis non creditis] Non enī respō
dit eum de petitione salutis filiū suū:
s̄ de defectu fidei: qz non credidit ple
ne s̄ semiplene. Credidit enī in xp̄o

esse virtutē. s. ad sanandū filiū: s. non
credidit in eo esse diuinitatē p̄ quaz
est vbicq; ⁊ vbicq; p̄t sanare. Et̄ fides
fuit qm̄ petijt salutē: sed defect⁹ fidei
qm̄ req̄rebat p̄ntiam xp̄i corpalem: ex
quo p̄ q̄ nō credidit xp̄m eē v̄x̄ deū
q̄ si credidiss̄ q̄ de⁹ vbicq; p̄ns ess̄ p̄
p̄ntiā mat̄statis sue nō dixisset descē
der̄: s. dixiss̄ cū cēturiōe. Dic̄ x̄bo ⁊ sa
nabit̄ puer meus. Dixit aut̄ ad eū re
gulus [Dñe descēde p̄ usq; moriat̄ fi
lius meus.] Tho. manifestat̄ iḡit̄ re
gulus h̄c incredulitatē suā: rogat̄ eī
vt̄ descendat̄ p̄ usq; filius eius moriat̄
quasi xp̄s posset sanare infirmū s. nō
suscitare defunctū. V̄z. verūt̄ q̄ ex
deuotōe repetit̄ petitionē suā dicēs:
dñe descēde: tō exaudita xp̄o. vñ seq̄t̄
[Dixit ei iesus: vade] letus ī domuz
tuā [q̄ filius tuus viuit]. I. p̄fecte sa
nitati restitut⁹ ē de Ianuis mortis q̄
incipiebat mori. vñ Criso. xp̄s ad do
mū regl̄ ire noluit: s. absēs sanauit
filiū eius: vt̄ p̄ hoc magis declararet
diuinitatē suā: et sic regulū illuīnaret
ad verā fidē [Credidit hō sm̄oni quē
dixit ei iesus et ibat] V̄z. q̄ fides req̄
rit̄ ad obtinenduz dei b̄nficia [Iā au
tem eo descendēte serui occurrerunt
ei et nunciauerūt dicētes: q̄ filius ei⁹
viueret]. s. congaudēdo ipsi. Interro
gavit̄ autē horā ab eis in q̄ meli⁹ ha
buerat] hoc fecit ad certificationē mi
rac̄li respectu sui: et etiā vt̄ sui ⁊ astā
tes agnoscerēt̄ virtutē xp̄i [⁊ dixerūt ei
q̄ h̄c hora septiā reliq̄t̄ euz febris]
vñ Criso. Rep̄tē dimisit eum febris
totalit̄ vt̄ appareret nō eē naturalis
cōualescentia. Ex hoc etiā famulos
ip̄i⁹ reguli suscitauit ad fidē: q̄ subī
to viderunt eum cōualuisse: qd̄ natu
ra facere nō poterat [Cognouit ergo
pater quia illa hora erat in qua dixit
ei iesus: filius tuus viuit] referēs ver
bum suum ad verbum xp̄i et horam
imperātis ad horā recepte sanitatis
[et credidit ip̄e et domus eius tota]
V̄z. ad hoc enī factum est illud mira
culum vt̄ iste regulus gentilis cū fa

milla sua crederet in xp̄m. Tho. xp̄s
non solum sanauit filium reguli ab
infirmitate sua: s. ip̄m reguluz et to
tam eius familiā ab infidelitate: q̄
credidit ip̄e et domus eius tota.

Dñica .xxij. post octauas
penthe. euāgelium sc̄dm̄ Aha
theum. xvij. ca.

In illo tpe. Dixit iē
sus discipulis suis.
Sic est regnū celoꝝ
homī regi q̄ voluit rōem po
nere cū seruis suis. Et cū ce
pisset rōem ponere oblat⁹
est ei vnus q̄ debebat decez
milia talenta. Cū aut̄ nō ha
beret vñ redderet: iussit euz
dñs eius venūdari et v̄xozē
ei⁹: ⁊ filios: ⁊ oīa q̄ habebat
⁊ reddi. Procidēs aut̄ seru⁹
ille rogabat eū dicēs Paciē
tiā habe ī me ⁊ oīa reddā tibi.
Misertus autē dñs serui
illius dimisit eū: ⁊ debitum
dimisit ei. Egressus aut̄ ser
uus ille iuenit vnū de cōser
uis suis q̄ debebat ei centuz
dnarios: ⁊ tenēs suffocabat
eū dicēs. Redde qd̄ debes.
Et p̄cidēs cōseruus eius ro
gabat eū dicēs. Paciētiā ha
be ī me ⁊ oīa reddā tibi. Ille
aut̄ noluit: s. abijt et misit eū
ī carcerē donec redderet de
bitū. Vidētes aut̄ p̄serui ei⁹
q̄ siebāt p̄tristati sunt valde
⁊ venerūt ⁊ narrauerūt dño suo
oīa q̄ facta fuerāt. Tūc voca
uit eū dñs su⁹: ⁊ ait illi. Ser
ue nequā oē debitū dimisi ti
bi

bi: quoniā rogasti me. Non
ne ergo oportuit et te misere
ri conserui tui sicut et tui mi
serti sū? Et irat' dñs ei' tra
didit eum tortorib' quousq;
redderet vniuersum debitū
Sic et pater meus celestis fa
ciet vobis si non remiseritis
vnusquisq; fratri suo de cor
dibus vestris. ¶ Postilla.
¶ Simile est regnū celorum
homini regi etc. Mat. xviij. Hystoria
hui' euāgelij facta ē anno xp̄i. xxxij.
vi. kal. septēbris. luna. xij. feria. v. adi
tione. v. Ante initū illius euāg. dixit
petrus ad iesum. Dñe quoties pecca
bit in me frater me' et dimittā ei: vsq;
septies. Dixit illi iesus: nō dico tibi vs
q; septies: s; vsq; septuagesies septi
es [iō assimilatū est regnū celoz] Ly.
.i. status ecclie militatus [hoi regi]. i.
xp̄o qui est verus hō et verus deus:
rex regū et dñs dñantiū [q̄ voluit rōez
ponere cum seruis suis]. i. rōez exigē
de factis hūanis [Et cū cepisset rōez
ponere. oblatas est ei vn' q̄ debebat
ei decē milia talenta] Ly. i. obligatus
ad magnā penā pp̄ multa pctā [Cū
aut non haberet vn' redderet] Hor. id
est cū virib' suis satisfacere nō vale
ret: hō enī per se pōt ruerē: sed non p
se resurgere [iussit eū dñs venūdari]
q̄tum ad anīam [et vxorē] quantū ad
corpus [et filios] quantū ad opa [et oīa
q̄ habebat] q̄tum ad tpalia [et reddi]
Raz oīa ista venundantē: id ē p pctm
mortale auferunt [Procidēs aut ser
uus ille rogabat eū dicēs. Patientiā
habe i me [dādo locū et tēpus penitē
tie [et oīa reddā tibi] p opa penitētie
satisfaciēdo iuxta posse. [Misere' aut
dñs serui illi] qz misericors et mise
rator dñs [dimisit eū] Hor. liberū a ca
ptiuitate culpe [et debitū dimisit ei]
An Criso. Aide mīam dei petterat
dilationē et accepit oīz pctōz reūsiōnē

[Egressus autē seruus ille]. i. a facie
dñi sui p recidiuuz pcti [inuenit vnū
de conseruis suis] Ly. i. de olbus qui
sunt serui dei cū ip̄o [q̄ debebat ei cē
tum denarios] .i. modicū eū offende
bat: qz offensa in hominē modica est
respectu offēse cōmissē i deū [et tenēs
suffocabat eū] Ly. i. strangulabat [dis
cens: redde qd̄ debes] Ly. ostenditur
austeritas in repetēdo vindictā a pri
mo [et p̄cidēs cōseru' ei'] Hor. ideo
debit misereri qz p̄cidit: et qz seru'
eiusdē dei fuit [rogauit eū dicēs. Pa
tientiā habe in me: et oīa reddā tibi]
Ly. q. d. paratus sum scdm̄ possibili
tatē meā satisfacere tibi: [Ille aut non
luit: s; abiit et misit eū i carcerē donec
redderet debitū] Ly. in quo notatur
crudelitas i modo repetēdi vindictā
[Aidēs aut cōserui ei'] Glo. iherl.
id ē angeli qui referunt ad deū gesta
hoim: vt p; Apoc. xxiij. Conseru' tu'
et fratru' tuoz [q̄ fiebant] oīa enī opa
q̄ agim' et supplicia que patimur vi
dent [contristati sunt valde] Glo. pp̄
afflictionē xp̄iam. Notandū qz ageli
contristanē ad culpā et letanē ad peni
tentiā: vt p; Luc. xv. Gaudiū est ange
lis dei sup vno peccatore p̄niam etc.
[et venerunt et narrauerūt dño oīa q̄
facta fuerant]. i. q̄rimonīā de p̄secu
toribus pponendo [Tūc vocauit eū
dñs suus] Ly. ista vocatio fit i morte
vbi de oībus reddem' rōem [Serue
nequā oē debitū dimisi tibi] Ly. i. ma
gnā offēsa i me cōmissā] qm̄ rogasti
me [Nonne ergo oportuit et te mise
reri cōserui tui] pua remittēdo [sicut
et ego tui misert' sum. Et irat' dñs
eius tradidit eū tortorib'] Ly. i. demo
nibus qui in hoc executores sunt di
uine iustitie [donec redderet vniuers
sum debitū] Hor. i. impetuuuz: qz ibi
non ē locus redemptionis vel satisf
actionis: s; condēnationis [Sic et pater
meus celestis faciet vobis si nō dimi
seritis vnusq; fr̄i suo] An Hiero.
Formidolosa sn̄ia si pua fr̄i nō dimite
rim' magna nob a deo nō dimittunt

vn̄ Bre. Cōstat ex iam dictis q̄ si hoc
q̄d in nos deliquit ex corde nō dimittit
im̄: illud a nobis p̄pn̄iaz dimissum
fuisse non gaudeam̄ [ex cordib̄ ve-
stris] q̄ nō sufficit ore dimittere solū:
s̄z et corde. vn̄ Hay. sup̄ Mat. Nichil p̄-
dest ore dimittere q̄ seruat iracūdiaz
in mente. ¶ An̄ circa p̄ns euā. vbi d̄r
Misert̄ aut̄ d̄ns serui illi? dimisit eū
et debitū dimisit ei: querit̄ vtruz de?
sit magis misericors q̄ iustus vel ecō-
uerso. Rūdet̄ q̄ deus sicut est miseri-
cors sic est iustus et ecōuerso: tñ mie-
ri effect̄ pl̄ in nobis relucet q̄ iustitie
Et iō q̄ de? p̄cit in se peccātib̄ et mīa
eius a p̄genie i p̄genies: et q̄ effect̄
mie magis relucet q̄ iustitie: iō deus
d̄r nob̄ magi misericors q̄ iust̄ et. Nec
mirū si deus mō sit misericors. Ihs̄ enī
triplex for̄: vnū est in p̄nti vita toti?
mie: q̄ modo mīa audit causas et iu-
stitia facit ferias. vn̄ Isa. xvi. Prepa-
rabit̄ in mīa solū eius. Ideo oēs cās
iustitie mittit ad thronuz gr̄e. An̄ ad
Heb. iij. Adeam̄ cū fiducia ad thro-
num gr̄e ei? vt mīam p̄sequimur. Alio
for̄ erit i iudicio extremo q̄d erit pu-
re iustitie: vbi iustitia audit cās et mīa
facit ferias: et iō mīa oēs cās deiceps
remittit ad solū iustitie. vn̄ Isa. ix. Su-
per solū dauid et sup̄ regnū ei? sede-
bit: vt confirmet illō et corroboret in
iudicio et in iustitia ā modo et vsq̄ in
sempiternū. Tercū for̄ erit i purga-
torio: q̄d est foruz mixtū: q̄ ibi erit iu-
stitia q̄ penā infliget et mīa q̄ gloriā
dabit. An̄ ps. lxxxvij. Mīa et veritas
p̄cedent faciē tuā. Et ibi ex̄ns dicere
pōt illud ps. c. Mīam et iuditiū canta-
bo tibi d̄ne. Et duo hec audiuit: quia
p̄ns dei est: et tibi d̄ne mīa: q̄ tu red-
des vnicuiq̄ iuxta opa sua et. Seq̄t̄:
donec redderet vniuersū debitū. Abi-
notādū q̄ dupl̄r d̄nr̄ pctā redire. Pri-
mo q̄ non redeat̄ q̄tū ad maculā vel
reatū s̄z q̄tū ad i gratitudinē. Qui
ei p̄ acceptā reissionē ad pctm̄ vadit
gravi? delinq̄t: q̄ i grat̄ tāto benefi-
cio existit: et ita i gratitudo pctm̄ reci-

diuātis aggrauat q̄ penā pctōz p̄tes-
ritoꝝ videē secū reducere. An̄ d̄r i de-
cre. Iteratio c̄pe iducit aggrauatio-
nē pene. ij. q. viij. hi q̄. Secdo d̄nr̄ redi-
re q̄tū ad penā substantialē. Sicut
enī in celo ē vn̄ denari? .i. vna bitu-
do substantial: s̄z vn̄ magis altero p̄-
ticipet. An̄ de hoc dixit ap̄tus. Sicut
stella differt a stella i claritate et. An̄
etiā magister sen. li. iij. di. xlix. dicit.
Elcet̄ ab electo differt i claritate mē-
tis et corpis. An̄ etiā Joh. xiiij. In do-
mo p̄ris mei māiones m̄te sunt et.
Sic in inferno est vna pena substāis
lis p̄ modū dāni. s. carētia visionis di-
uine: alia p̄ modū sensus. s. vermis et
ignis: et vtraq̄ pena debet̄ pro quoli-
bet pctō mortali: sc̄z sc̄bz pl̄ v̄ min̄.
Dicunt̄ ergo pctā redire: q̄ recidiuā
ti eadē pena debet̄ gr̄e q̄ p̄: licet sit
maior: sicut dicit b̄tus Jacobus. ij. c.
Qui i vno offendit fact̄ ē oim̄ reus.

Dñica. xxiij. p̄ octa. p̄eth.
euāge. sc̄dm̄ Math. xxiij. ca.
In illo tpe. Abeūtes
pharisei p̄siliū inie-
rūt vt caperēt iesuz
in p̄mone: et mittūt ei discipu-
los suos cū herodianis dicē-
tes: maḡ scim̄ q̄ verax es et
viā dei in x̄itate doces: et nō
est tibi cura de aliq̄: nō ei re-
spicis p̄sonā hoīz. Dic ergo
nobis q̄d tibi videē s̄z censū
dare cesari an nō? Cognita
aut̄ iesus neq̄tia eorū dixit.
Quid me tēptatis ypocrite?
Quidite mibi nūmisma cen-
sus: at illi obtulerūt ei dena-
riū. Et ait ill̄ iesus. Cuius ē
imago hec et superscriptio?
Dicunt ei: cesaris. Tunc ait
illis Reddite ergo q̄ sūt cesa-

ris cesari: et que sunt dei deo
C Postilla.

Ab eūtes pharisei inierūt consiliū. Math. xxiij. Mar. xij. Lu. xx. Hāc historiā dixit dñs āno ei⁹. xxxij. xij. iak. apuk. feri a. iij. luna. xij. iditio ne. vi. An̄ in̄itū illi⁹ euāgelij scribit sc̄tus matheus in p̄cedēti capitulo q̄ xp̄s loq̄bat̄ principib⁹ iudeoz et pha riseis parabolā istā dicēs. Nō pater familias plantauit vineā: et locauit eam agricolis. Cum aut̄ tps̄ fructuū appropiquasset misit seruos suos ad agricolas vt acciperēt fructus ei⁹: et agricole app̄hensis seruis eius alius ceciderūt: aliū occiderūt: aliū vero lapidauerūt. Nouissime misit ad eos filiū suū dicēs: verebunt̄ forsitā filiū meū Agricole Nō app̄hensū eū etecerunt extra vineā et occiderūt. Et cū audisset p̄ncipes sacerdotū parabolā istam cognouerūt q̄ de ip̄is diceret. Et q̄ren tes eū tenere timuerunt turbas: q̄ si cut p̄phetā euz habebāt: et relicto eo [Ab eūtes pharisei] vñ Criso. ab ip̄o xp̄o [cōsiliū inierunt vt caperēt iesuz in sermone] Ly. q̄ nō poterāt euz capere ī malo ope: et q̄ facill⁹ capis hō in verbis q̄ in factis [et mittūt ei discipulos suos] Ly. q̄ si hōies sibi incognitos sc̄dm̄ estimationē eoz: vt corā ip̄is audaci⁹ loq̄ref laxaret linguam ad aliqd̄ dicēdū vñ posset capi ī x̄bis [cum herodianis] Ly. isti herodiani erant milites herodis q̄ interfecit iohannē baptistā: et venerunt ad diē festum in hierl̄m: q̄ ista q̄stio fuit factā ferta tertia āte passionē xp̄i. Et de herode legif̄ q̄ ip̄e erat pro tūc ī hierl̄z ī die passionis xp̄i: q̄ venerat ī hierl̄z p̄pter solēnitatē paschalē. Sic ergo milites herodis missi sūt cū discipulis phariseoz: vt discipuli phariseoz possent eum capere in sermone: et milites herodis statim caperēt eū vt puniret̄ in corpe. Sic ergo p̄z q̄liter maliciose agebant contra eū sibi adulādo vt facill⁹ iducerēt eum ad dicendū

aliqd̄ contra pt̄atem cesaris [dicēs. Magister sc̄m⁹ q̄ verax es: et viā dei in veritate doces] Ly. s. ī sana doctrina [et nō est tibi cura de aliquo: nō eī respicis p̄sonā hōiz]. q. d. nō dimittis timore cuiuscūq̄ hōis etiā impator] dicere veritatē [Dic ergo nobis: qd̄ tibi videt̄ lz cēsū dare cesari an nō] Beda ī omelia p̄ntis euāgelij: discussio erat in pplō iudeoz. Aliq̄ dicebāt illicituz eē iudeis q̄ sibi recognoscerēt habere aliquē dñz ī terris: s̄z solū deū q̄ est ī celis: idcirco nō eē licituz dare cēsuz cesari: q̄ dat̄ decimas victimas et oblatiōes deo celi. Ecōtrario aut̄ alij asserēbāt q̄ erat dare licitū tributū romanis: q̄ pro defensione p̄ie et terre militabāt: et ab hostib⁹ et latronib⁹ defendebāt: et pacē inē hōies conseruabāt Hāc autē q̄stionē maliciose p̄ponebāt xp̄o. Logitauerūt eī intrare: aut r̄ndebit p̄ nobis aut pro cesare: aut oīno tacebit. Si r̄ndebit p̄ nobis q̄ non debem⁹ soluere tributum tunc icurrit indignationē cesaris: et istim milites herodis capiet̄ eū vt puniat̄. Si r̄ndebit p̄ cesare q̄ debem⁹ soluere tributū: tunc icurrit indignationē ppli. Si oīno tacebit: tunc dicem⁹ q̄ veritatē timet dicere p̄pter timorē hōiz vel humanū [Logitauerūt aut̄ iesus neq̄tia eoz dixit. Quid me temptatis ypocrite] Ly. q. d. nō q̄ritis veritatē adiscere: sed verbis me capere [ostēditē mihi nummismā cēsuz] idē nummū q̄ dat̄ p̄ censu ānuo igaton. [At illi obtulerūt ei denariū] Ly. q̄ iste nūmus q̄ debebat̄ p̄ ānuo censu a quolibet capitaneo domus valebat decē nummos vsuales et ideo vocabat̄ denari⁹ et erat argente⁹ [et ait illi ies⁹. Quid ē imago hec et sup̄scriptio] Ly. q̄ imago cesaris erat imp̄ssa ī illo: et nomē ei⁹ in circuitu [Dicit ei cesaris] An̄ Hiero. Tyberij sub quo passus est dñs [Tunc ait illis. Reddite q̄ sunt cesaris cesari] Sor. sicut tributuz et pecunias p̄ quas confitemini vos Nō subiectos eē illi [et q̄ sunt dei

deo .i. decimas: primitias: oblationes
atque victimas. sic fecit ipse xpus q̄ red-
didit tributa cesari p̄ se et pro petro
et deo reddidit q̄ dei patris sunt: fa-
ciens voluntatē eius semper.

Dñica .xxiij. p^o octavas
penthecostes euangeliū se-
cundū Matheum .ix. ca.

In illo tpe. Loq̄nte
iesu ad turbas: ecce
p̄iceps vnus acces-
sit et adorabat eū dicēs. Dñe
filia mea mō defuncta est: s̄
veni ipone manū tuā sup eā
et viuet. Et surgēs iesus seq̄-
bat eū et discipuli ei⁹. Et ecce
mulier q̄ fluxū sanguis patie-
bat duodecī ānis accessit re-
tro et tetigit s̄mbriā vestimē-
ti eius. Dicebat aut̄ intra se
Si tetigero tm̄ vestimentuz
ei⁹ salua ero. At iesus cōuer-
sus et vidēs eā dixit. Cōfide
filia: fides tua te salua fecit.
et salua facta ē mulier ex illa
hora. Et cū venisset iesus in
domū p̄icipis et vidisset tibi-
cines et turbā tumultuantes
dicebat. Recedite nō est enī
mortua puella: sed dormit: et
deridebant eū. Et cū eiec-
tā eēt turba intravit et tenuit ma-
nū ei⁹: et dixit puella surge.
Et surrexit puella: et exiuit
fama hec in vniuersaz terrā.

Postilla.

Loq̄nte iesu ad turbas ec-
ce .i. ca. Ma. ix. Mar. v. Lu. viij. Histo-
ria huius euāgelij facta ē anno xpi
xxx. iij. yd^o nouēbris. feria. iij. luna
viij. inditioe. iij. Ante initū illi⁹ euā-

gelij scribit sanct⁹ Mathe⁹ in eodē
capl. q̄ discipuli sc̄i iohānis baptiste
accesserūt ad iesum dicētes: q̄re nos
et pharisei ieiunam⁹ frequē. discipuli
autē tui nō ieiunant. At illis iesus
Nūquā p̄it filij sp̄s q̄ diu cū illis ē
sponsus lugere: veniēt autē dies cū
ab eis auferet sp̄sus et tunc ieiuna-
bunt. Tunc sequit̄ euā. hōs. [Loq̄n-
te iesu ad turbas ecce p̄iceps vn⁹ ac-
cessit] Ly. qualis autē fuerit p̄iceps
ille non exp̄mit̄ hic: s̄ h̄r Mar. v. et
Lu. viij. vbi d̄r q̄ erat p̄iceps sina-
goge noie Taurus. Iudei enī habe-
bant tm̄ vnū templuz vbi poterāt of-
ferre et imolare sc̄z in hierl̄m: sed in
alijs ciuitatib⁹ et villis hēbant loca
determinata in q̄bus p̄ueniebat po-
pulus ad orandū et ad audiendū x̄bū
dei: et ad tractādū de his q̄ p̄tinebāt
ad cōez vtilitatē ppli. Et ille q̄ p̄erat
cui⁹ auctoritate cōgregatio fiebat di-
cebat p̄iceps sinagoge. Et talis erat
ille q̄ accessit ad iesum [et adorabant
eū humili⁹ q̄ cecidit ad pedes ei⁹ sc̄z
faciēdo sibi reuerentiā debitā] dicēs.
Dñe filia mea mō defuncta est s̄ ve-
ni ipone manū tuā sup eā et viuet
Mar. v. d̄r q̄ dixit eā eē in extremis.
Lu. viij. d̄r q̄ moriebat̄. Et hoc ē vex
q̄n pater ab ea recessit s̄ anteq̄ venit
ad iesum mortua est: p̄pter qd̄ nūcū
venerunt de domo qui dixerūt. Nolī
vexare magistrū quia defuncta est fi-
lia tua: credentes q̄ xpus non posset
suscitare eam a mortuis: s̄ posset eā
sanare [et surgēs iesus seq̄bat eum
et discipuli ei⁹] Ly. pergēs ad domū
eius p̄pter fidei sue merituz [et ecce
mulier q̄ sanguinis fluxuz patiebat̄
duodecim annis] Lu. viij. d̄r q̄ i me-
dicos erogauerat oēs substantiā suā
nec ab vllō potuit curari [abscessit re-
tro] Christus enī erat i turba magna
q̄ eum cōprimebat vt h̄r Marci. v. et
ideo de facili non potuit habere ac-
cessum ad eū [et tetigit s̄mbriam ve-
stimenti eius] Hor. indignam se re-
putabat tangere pedes domini vel

etiā plenitudinē vestimentū. hēbat eī
xps simbras iuxta consuetudinē iude
orū. s. pceptū legis vt pz **Mat. xv.** [Di
cebat enī intra se]. s. firmiter credēdo
[N tetigero tm̄ vestimētuz eius salua
ero]. s. ab hac infirmitate. Magna fi
des mulieris q̄ credidit tantā virtutē
eē i vestimētis xpi q̄ a tactu sanaref
q̄ p̄ medicos sanari n̄ poterat: p̄ q̄b̄
tm̄ expēdit q̄ d̄paupata fuit: vt d̄r **Lu.**
xiiij. [et iesus cōuers⁹ et vidēs eā dixit
Cōfide filia fides tua te saluā fecit]
Sor. Non dicit ego sanauī te: s; fides
tua te saluā fecit: vt vitandā oñsionē
doceat et meritū fidei extollat [Et sal
ua facta ē mulier ex illa hora] **Amb.**
videf̄ velle q̄ hec ml̄ier erat martha
virgo: soror beate marie magdalene
et sc̄i lazari. **Notandū** q̄ in via eūdo
ad filiā p̄cipis arch̄synagogi sana
uit mulierē istā p̄ tactū vestis sue vt
sic princeps ille i fide solidaref̄ [et cū
venisset iesus in domū principis et vi
dis; tibicies]. s. carmē lugubre canē
tes. **Antiquus** enī tales ad exēdas vo
cabanf̄ vt suo carmē alios puocarēt
ad luctū [et turbā tumultuantē]. s. la
chrimantē et eiulantē [dicebat. **Rece
dite nolite flere**] vt h̄r **Lu. viij.** p̄ h̄o q̄
dicit nolite flere. docz nos q̄ mortuos
n̄ros nō debem⁹ excessiue d̄flere p̄ser
tim cū fuerit boni hoīes qz lz mortāf̄
mūdo: viuūt tm̄ deo. **Ipsos** eī n̄ amit
tim⁹ s; p̄mittim⁹ vt dicit **Aug.** In ve
teri testamēto triste fuit mori et terri
bile qz tūc oēs in infernū descēderūt
vñ **Job. xvij.** **Infern⁹** dom⁹ mea: et in
tenebris strauī lectulū meū **tc.** vñ **Is.**
lib. xx. de sūmo bono. **Illi** plorādī sūt
in morte q̄s miseros ifern⁹ recipit ex
hac vita nō q̄s celestis aula letificās
iccludit **tc.** [Nō est enī mortua puella
s; dormit] **Ly.** hoc dixerat qz poterat
eā ita facilt̄ suscitare a morte sicut hō
pōt aliū hoīez a sōno excitare [et deri
debāt eū] ecce deridēf̄ d̄ns iesus xps
nec irascit̄ nec arguit eos [Et cū eie
cta eēt turba] lamētantiū tumultuā
tiū et deridentū: qz ex q̄ erāt incredū

li et derisores xpi nō erāt digni vidē
miraculū [itruuit]. s. ad locū vbi puella
iacebat cū p̄re et m̄re ei⁹ petro et i
cobo et iohāne: vt h̄r **Mar. v.** Ad hoc
vt essent testes miraculi [et tenuit ma
nū ei⁹ et dixit] clamādo: vt h̄r **Mar. v.**
Thabita cumi qd̄ interpretat̄ [Puella
tibi dico surge] scz de lecto mouit
[et confestī surrexit puella et ambula
bat et iussit illi dare māducare] et hoc
signū vere resurrectionis et stupuerūt
parētes ei⁹ quib⁹ p̄cepit ne alicui d̄
cerent qd̄ factū erat vt h̄r **Lu. viij.** s.
ad insinuandū humilitatē [et exiit fa
ma hec]. s. tante potentie [in vniuersa
sam terrā illā] [Circa presens euangeliū
vbi d̄r. **Confide filia: fides tua**
tc. **Notādū** q̄ fides xp̄iana est firma
et vera. **Hoc** pz p̄mo ex miraculo
facione. In nulla enī alia fide seu se
cta fiunt miracula nisi in nostra fide
q̄ ab initio mūdi fuit miraculis p̄fir
mata: videlz tpe p̄phetaz q̄ eā p̄phē
tabant et d̄scribebāt. Itē in nouote
stamēto tpe xpi et tpe apostolorū q̄ eā
p̄dicabant et in cordib⁹ hoīm plāca
bant. **Sic** et sancti q̄ post ap̄los p̄di
cauerūt fidē sicut pz in legēdis sc̄oꝝ
Itē etiā sarraceni cōfitent̄ q̄ macho
met nullū miraculū fecit. **Sc̄do** parz
ex tyrānoꝝ p̄secutione. **Dē** enī regnū
videf̄ eē p̄sumptū q̄nqz ab iūmicis p̄
pter eoz potētā. **Exemplū** de regno
assyrioꝝ et grecoꝝ et romanoꝝ et sic
de alijs. **Fideles** aut̄ p̄pter fidem xpi
quā tenebāt et defendebant martires
et ḡnales p̄secutiones multo tpe ab
imperatoribus: a regibus: a principi
bus: a iudicibus et potentib⁹ mūdi
passi sunt: vt dicit b̄tus **Aug.** et nō po
tuerūt t̄paz fidē xp̄ianā extirpare: s;
quotidie crescebat et augmentabāt.
Itē notandū h̄c q̄ q̄n hoī infūdatur
fides: tunc etiā infundunt̄ omēs alle
virtutes. et ideo oportet vt homo a
gat sc̄dm fidem et alias virtutes q̄s
recipit. **als** i eo fides et virtutes eēt
frustra. et melius esset fidē nō habere
q̄ eam malis opibus ipugnare et ne

gare. Unde apostolus. *Cōfitentur se nosse deū: factis autē negāt* Abi diligenter est notandum q̄ mali christiani peiores sunt sarracenis q̄tū ad q̄tū uor. Primo q̄ sarraceni xp̄m negāt verbo: sed isti facto. Peius enim est factū q̄ verbū. Tales enim sunt similes militibus pylati, qui genua flectebant corā iesu dicētes. *Aue rex iudeorum. Et percutiebāt eū palmis.* Tales etiā sunt significati per illam ficū habentē solum folia cui christus maledixit que statim aruit. Secundo: q̄ sarraceni ex ignorantia christū negāt non enim credunt ipsum esse verum deū et dñm suū. si em̄ scirent multi eorum saluarentur per eorū bona opera que faciunt. Christiani autem sciunt et firmiter credunt iesum xp̄m eē dñm suum et tñ ei negant debitum obsequium: quod maius malū videtur esse. Exemplum si duo hoīes negarent debitum obsequium regi: ita q̄ vnus diceret. dñe nescio q̄ debeā vobis obsequiū h̄o exhibere. si enī scirem libenter exhiberem. Alter vero diceret. scio q̄ hoc obsequium vobis debeo: sed nolo vobis exhibere. manifestū est q̄ magis offenderet regem. Tertio q̄ sarraceni legē suā obfuāt: tales aut nullius legis esse videntur quia nec sarraceni nec xp̄iani sunt: et iō tales sine lege pibunt. Quarto q̄ tales videntur esse apostate a fide q̄sum ad rē fidel. Vidētur etiā periuri eorū que in baptisinate pmiserūt. s. renūciare dyabolo et pōpis eius. Et iō malo christiano fides erit ei ad cumulum dānatōnis eius: q̄ grauius peccat xp̄ianus fornicando et alia q̄ phibentur in lege et euāgelio transgrediēdo q̄ pagan⁹. Et tñ plus puniet et pfundius dānat. Unde de hoc dicit i decretis fidelis malus peior est infideli. et grauius peccat: et grauior pena sibi debetur. i. q. i. Roui.

¶ Dñica xxv. post octauas penthecostes.

In illo t̄pe. Cū subleuasset oculos iesus et vidisset q̄ multitudo maximā uenit ad eū. et c.

¶ De hoc euāgelio req̄re in medio q̄ dragestime: scz dñica Letare. nā bis legitur hoc euāgelium in anno.

¶ In festo dedicatōnis tēpli euāgelium scdm Lucam. xix.

In illo t̄pe. Ingress⁹ iesus p̄ambulabat hierico et ecce vir nomine zacheus et hic erat princeps publicanorū: et t̄pe diues: et q̄erebat videre iesum quis esset et nō poterat p̄re turba: quia statura pusillus. Et p̄currens ascendit in arborem sicomorum ut videret illū: q̄ inde erat transiturus. Et cū venisset ad locū suspiciens iesus vidit illū: et dixit ad eū zachee festinans descēde q̄ hodie in domo tua optet me manere: et festinans descendit et excepit illum gaudēs. Et cum viderent omēs murmurabant dicentes q̄ ad hominem peccatorem diuertisset. Strās autem zacheus dixit ad dñm. *Ecce dimidium bonorū meorū domie do pauperibus et si quid aliquēz defraudauit reddo quadruplū.* At iesus ad eū: q̄ hodie salus huic domui facta est: eo q̄ et ipse sit fili⁹ abrahe. *Tenit em̄ fili⁹ hoīs q̄rere et saluū facere quod perierat.*

¶ Postilla.

Ingressus iesus p̄ambulabat
2c. Luce. xix. Hystoria hui⁹ euāgelij
facta est anno xp̄i. xxxij. xvi. kal. apri-
lis. luna. vij. Inditione. vi. Ante in-
itū illi⁹ euāgelij scribit sc̄tus Lucas
in precedenti ca. q̄ quidā adolescens
interrogauit iesuz dicens. Magister
quid faciendo vitā eternā possidebo.
Dixit autē ei iesus. Si vis ad vitā in-
gredi serua mādata. Qui ait. hec oīa
custoditui a iuuentute mea. quid ad-
huc mihi deest. Ait illi iesus. Si vis
p̄fect⁹ esse vade ⁊ vende oīa q̄ habes:
⁊ da paup̄ibus: ⁊ habebis thesau⁹ in
celo ⁊ veni sequere me. His ille audi-
tis cōristatus est: q̄ diues erat valde
vidēs illū iesus tristē factū dixit. q̄ dif-
ficile q̄ pecunias h̄nt i regnū dei intra-
būt. *Ly.* difficile dicit ⁊ nō impossibile
q̄ difficile est diuitias possidere ⁊ nō
teneri nimis amore earū. Facilius est
camelū p̄ foramē acus transire q̄ di-
uitē intrare in regnū dei. *Ly.* hoc nō
intelligit de quolibet diuite: s̄ de di-
uite p̄stituēte finē i diuitiis: ⁊ totā cōfi-
dentiā suam: ergo Mar. x. d̄ q̄ diffi-
cile p̄sidentes i pecuniis intrabūt in
regnū. *Ly.* possessio diuitiarū reddit
hoīem difficilē ad p̄fectionē acquirē-
dam: nō tñ facit impossibile: q̄ abra-
ham fuit diues valde: ⁊ tñ fuit p̄fect⁹
vt habet Gen. xvij. ⁊ ideo dicit Eccl.
xxi. Beatus vir diues qui inuētus ē
sine macula. Et sequit. Et quis est h̄
⁊ laudabim⁹ eū. q. d. vir ⁊ cuz difficul-
tate inuenitur. Et audit⁹ his discipu-
li mirabant⁹ valde dicentes: q̄s ergo
poterit saluus fieri. Ait illis. Quicū
q̄ impossibilia sunt apud hoīes: pos-
sibilia sūt ap̄ deū. q̄ sicut dicit Ber.
deus p̄t a cupiditate terrenorū p̄uer-
tere ad cupiditatē c̄norū: vt p̄t Sap.
xij. Potēs es dñe ex omib⁹ saluare.
Eū q̄ illō q̄s supest paup̄ib⁹ tribuūt:
⁊ eos sibi amicos p̄stituunt: regnū ce-
lorū intrare p̄nt: vt p̄t Lu. xvi. Facite
vobis amicos de māmona iniquitatis.
vt cū defeceritis recipiāt vos in eter-
na tabernacula. Similiter q̄ diuitiis

suis oprea misericordie exercent. s. ci-
bando esurientem: potando sitientes
hospitando peregrinum: vestiēdo nu-
dum: ⁊ sic de alijs. Unde Math. xxv.
Esuriui ⁊ ddistis mihi māducare ⁊c.
Venite benedicti patris mei posside-
te vobis regnum paratu⁹ a p̄stitutiōe
mundi. Tunc postmodum sequit
euangeliū hodiernum [Ingressus
iesus perambulabat hierico] que di-
uitas distat a hierusalē] ⁊ ecce vir no-
mine zache⁹] *Hor.* noīat exp̄sse tanq̄
dign⁹ noīe: q̄ in libro vite erat scrip-
tū nomē eius [⁊ h̄ erat p̄nceps publi-
canorū] *Ly.* n̄ tñ publican⁹ s̄ p̄nceps
publicāorū. In q̄ appet maior mīa del-
icti⁹ vocariōe: vrb̄i abūdauit delictū
supabūdaret ⁊ gr̄a [⁊ ip̄e diues] *Ly.*
q̄ auar⁹ fuit in acq̄rēdo [⁊ querebat]
id est desiderabat [videre iesū q̄s eū]
in p̄sona. ⁊ h̄ ex deuotiōe [tñ poterat
p̄ turba] *Ly.* Ex q̄ p̄ deuotio p̄p̄ ad
xp̄m [q̄ natura pusillus erat]. s. i statu-
ra corporis [⁊ p̄currēs]. i. p̄ alijs currēs
[ascendit in arborē sicomorū] *Hor.* vt
q̄s natura minus haberet ascēsu ar-
boris suppleret. Sicomorus est arbor
moro similis in folijs sed altitudine
prestans. et interpretatur ficus farua: ⁊
significat crucez xp̄i que gentib⁹ sub-
titia est: iudeis x̄o scandalū xp̄tians
autem dulcedo ⁊ honor [vt videret il-
lū: q̄ inde erat trāsitur]. s. ex illa p̄te
qua erat sicomor⁹. Querit q̄d mouit
eū ad h̄ q̄ sic desiderabat videre iesū
Respondetur sc̄dm Aug. q̄ ipse audi-
tus Audiuit enim famam vndiq̄ cir-
cūvolantē de iesu q̄ solo verbo infir-
mos curaret: ergo desiderabat ipsū
videre [et cum venisset] scilicet iesus
[ad locum vidit illum] non tantū vi-
su corporis sed etiam respectu pietas-
tis et misericordie [⁊ dixit ad illum]
tanq̄ iam dignū diuino eloquio [za-
chee festinans descendit] vocat eum
ex noīe ad ostensionē sue infinite sapi-
entie: q̄ ⁊ nos oēs nouit ⁊ noīat. vñ in
ps. cxlvi. Qui nūerat multitudinē stel-
larū ⁊ omib⁹ eis noīa vocat [q̄ hodie

[domo tua oportet me manere] **Lyr.**
in domo materiali ppter refectionē
xpi ⁊ discipulorū suorū ⁊ in domo spūa
li cōscientie p gratie infusionē [Et il
le]. s. zacheus [festinās]. **Sor.** nō pcrā
stinās: nō se excusās [descēdit] nō tm̄
descensu locali: sed ⁊ mentali p humi
litatez [⁊ excepit illū]. s. xp̄s [gaudēs]
sc̄z de tantū hospitiis aduentu [⁊ cū vi
derēt oēs]. i. pharisei ⁊ alij malignā
tes sc̄z q̄ intrauit domum publicani
[murmurabant dicētes q̄ ad hoīem
peccatorē diuertisset] **Lyr.** ⁊ hoc irratō
nabiliter fecerunt: qz nullus irratō
nabiliter potest murmurare si medi
cus visitet egrotū ad ipm̄ sanandū
Insup̄ false iudicauerū: de zacheo q̄
iam peccator nō erat s̄z vere penitēs
[Stans autem zacheus dixit ad dñm]
quasi patus ei obedire [ecce dimidiū
bonorū meorū domie do pauperibus]
nō dicit dabo in futuro. s. post mortē
meam sed dicit do in presenti: qz vn̄
denarius in vita plus valet q̄ mille
post mortē [⁊ si qd̄ aliquem de frau
dau reddo quadruplū] ergo in q̄tū
cūq̄ modico. In hoc autem q̄ ponit
sub dubitatione dicēs [si quid aliquē
defraudau] ostendit se nō multū de
fraudasse [reddo] non dicit reddam:
qz tenetur homo statim restituere res
iniustas iuxta omne posse suū. **Ande**
Aug. nō dimittē peccatū nisi ablatū
restituatur [quadruplū] vtinā vsura
rū raptores ⁊ redderēt simplū [Et
ait iesus qz hodie huic domui salus a
deo facta est] **Sor.** i. toti familie ⁊ spe
cialiter p̄scientie zachei que facta est
domus dei per gratiam inhabitatio
nis [eo q̄ et ipse sit filius abrahe] **Alī**
Beda. zacheus filius abrahe s̄z nō qz
de stirpe eius genitus sed qz est fidez
eius imitat⁹. ⁊ sicut ille terrā domūq̄
paternā deseruit: ita iste zache⁹ dimi
diam partē bonorū suorū pauperib⁹
distribuit. Ex his videt⁹ q̄ nō fuit iu
deus sed paganus: qz omēs iudei de
stirpe abrahe descenderunt. Et idem
videtur dicere **Ambro.** [venit em̄ fili

us hoīs] **Sor.** de celo in mundū p hu
manitatis assumptionē [querere] p
doctrinam suam [⁊ saluam facere] p
gratiā [quod perierat] per culpā.

**[Euāgelioz dñicaliū postil
la per circulum anni finit fe
liciter.**

**[Incipit postilla sup euāge
lia de sanctis.**

**[In festo s̄cti andree apli
euangelium secundum **Ma
teum.** iij.**

In illo t̄p̄e. **Ambulās**
iesus iuxta mare ga
lilee: vidit duos fra
tres symonē q̄ vocat⁹ petr⁹ ⁊
ādreaz fratres eius mittētes
rhere in mare. Erant enī pi
scatores: ⁊ ait illis. Venite
post me et faciaꝝ vos fieri pi
scatores hominū. At illi cō
tinuo relictis rheribus secu
ti sunt eū. Et procedens ide
vidit alios duos fratres: ia
cobum zebedei ⁊ iohannem
fratrem eius in nauī cum ze
bedeo patre eorum reficien
tes rheria sua: ⁊ vocauit eos
Illi autē statim relictis rheri
bus ⁊ patre secuti sunt eū.

[Postilla.

**[Ambulans iesus iuxta ma
re. ⁊ cetera. **Math.** iij. **Mar.** i. **Luc.** v.
hystoria huius euangelij facta est ā
no chusti. xxxi. vi. ydus iunij. domini
ca luna. iij. inditione. iij. Ante mitti
um illius euangelij scribit sanct⁹ ma
theus in eodē cap. q̄ postq̄ xp̄s ieiū
nauit. xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctibus in deser
to: tūc postmodū venit ⁊ habitauit in
capharnaum et in finibus zabulon ⁊
nephtalīz: ⁊ cepit p̄dicare. ⁊ dicere. **Ipe****

ntentiam agite: appropinquabit enim
regnum celorum. Et post sequitur euange-
lium hodiernum ubi dicitur. [Ambulans iesus
iuxta mare galilee] *Ly.* mare illud est
quoddam lacus huiusmodi centum stadia longitudi-
nis: et xl. latitudinis: per quem transit ior-
danis fluvius: ut dicit Hieronymus. *Dicitur autem*
mare secundum modum hebraicum loquendi in
quo magna congregatio aquarum vocatur
mare secundum illud *Gen. i.* Congregationes
aquarum appellavit maria. Vocat etiam
stagnum genezareth: ut patet *Lu. v.* *Dicitur*
etiam mare galilee: quia est in regione illa.
et etiam dicitur aliquando mare tyberiadis a ciui-
tate tyberia sita super ipsum mare [vidit
duos fratres] *Sor.* non tamen corporaliter sed
etiam spiritualiter. *Ant. Criso.* Ad corda
plus quam ad facies respiciens [symonem qui
vocatur petrus et andream fratrem eius] mit-
tentes rethas in mare] *Sor.* ad piscandum
et ad quendam victum [Erant enim piscatores]
vnde *Criso.* Piscatores illiterati mittuntur
ad piscandum ne fides creditum non in
virtute dei sed in eloquentia siue in doctrina
hominum putarentur [at illi continuo relictis
rethas secuti sunt eum] *Ant. Criso.* In
hoc docuerunt nos apostoli quod nemo potest
terrena possidere et perfecte ad celestia
peruenire. *Per iter celum et terram constitutus*
ostendit quod iter celestia et terrena nul-
la potest esse coniunctio. celestia enim quia spiri-
tualia et leuia sunt sursum ducunt. ter-
rena quia ponderosiora et grauiora deorsum
deponunt. *Ly.* Sciendum quod isti aposto-
li leguntur ter vocati a christo. *Prima* vo-
catio fuit immediate post baptismum christi
ut habetur *Ioh. i.* quando duo discipuli iohan-
nis baptiste audierunt ipsum dicentem de
christo. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccatum
mundi. et ibidem dicitur quod andreas frater sym-
onis petri erat vnde ex duobus qui secu-
ti fuerant iesum: et ibi dicitur quod andreas ad-
duxit fratrem suum symonem ad iesum. Se-
cunda vocatio fuit in captura piscium
quam describit *lucas. v. c. d.* quod christus post
turbas irruentes ascendit in nauim petri
ad predicandum populo. Et finita pre-
dicatione iussit relaxare rethas in cap-
turam piscium. Et visa multitudine pisci-

um captorum sciens petrus quod non poterat
esse virtute humana perdidit ad genua
iesu dicens. Exi a me domine quia homo pecca-
tor sum. Sed ille due vocaciones non fue-
runt proprie ad apostolatum: sed ad quandam
familiaritatem. Tertia vocatio fuit illa
de qua fit mentio in euangelio hodierno
non quando relictis rethas in nauim secuti
sunt iesum: amplius ad predicta nego-
cia non reuersuri: sed intendentes doctri-
ne christi: ergo dixit eis [faciam vos fieri
piscatores hominum et procedens inde]
Sor. i. a loco illo ad alium [vidit alios
duos fratres iacobum zebedei et iohan-
nem fratrem eius in nauim cum zebedeo pa-
tre eorum reficientes rethas suas] *Ant. Criso.*
i. reparantes quod marie est paupertatis
indiciu. vetera reparabant quia noua vni-
emerent non habebant [et vocauit eos]
Sor. duos vocat et destinat ut patet *Lu.*
x. *Primo* propter duos populos con-
uertendos. scilicet iudeorum et gentilium. *Se-*
cundo propter duplicem salutem scilicet
corporis et anime. *Tertio* propter tes-
timonium veritatem: ut patet *Deu. xii.*
In ore duorum stat omne testimonium [Illi
autem statim relictis rethas et patre se-
cuti sunt eum] Sed queritur hic quomodo isti
apostoli relictis omnibus secuti sunt eum.
Dicendum secundum *Ly.* quod in christo erat vni-
uersitas diuinitatis. et ideo sicut poterat exterius
vocare per vocem: ita potuit interius
attrahere pro voluntate sua per inspira-
tionem. Item notandum quod christus simpli-
ces piscatores potius constituit apostolos
et predicatores euangelii quam litteratos ut
fides euangelii magis attribueretur sapientie
diuine quam humane.

In die sancti nicolai euange-
lium. In illo tempore. Di-
xit iesus discipulis su-
is. Sint lumbi vestri
precincti et lucerne ardentes
in manibus vestris. Et vos
similes et cetera.

In hoc euangelium que infra in consuetudinibus
In festo sancti thome apostoli.

In illo tpe. Thomas
vñ^o ex duodecī qui
dicitur didimus non erat
cum eis quando etc.

Hoc euangeliū cū sua postilla quere
ante in dominica octaua pasche.

In die scrie stephani ptho
marti. euāg. scdm mat. xxiij.

In illo tpe. Dixit ie
sus turbis iudeoz et
principib^o sacerdo
rum. Ecce ego mitto ad vos
pphetas et sapientes et scri
bas: et ex illis occidetis et cru
cifigetis: et ex illis flagellabi
tis in sinagogis vestris: et per
sequemini de ciuitate in ciuita
tem vt veniat sup vos omnis
sanguis iust^o qui effusus est
super terraz a sanguine abel
iusti vsq; ad sanguinē zacha
rie filij barachie quē occidi
stis inter templum et altare.
Amē dico vobis: veniet hec
oia super generationē istam
hierlm hierlm que occidis
pphetas et lapidas eos qui
ad te missi sūt. Quotiēs vo
lui congregare filios tuos quē
admodū congregat gallina
pulos suos sub alas et nolui
sti. Ecce relinq̄tur vobis do
mus vestra deserta. Dico ei
vobis non me videbitis am
modo donec dicatis. Benedi
ctus q̄ venit in noīe domini.

Postilla.

Dicebat ies^{us} turbis iudeo
rum. Mat. xxiij. Lu. xi. Hystoria hui^o
euangeliij facta est anno xp̄i. xxxij. xl.

ha. aprilis. feria. iij. luna. x. indictione.
vi. Ante initiū illi^o euāg. scribit sc̄us
Mat. in eodē ca. q̄ xp̄s maledixit scri
bis et phariseis di. **A**e vobis scribe et
pharisei et hypocrite qui clauditis
regnū celoz an hoīes. vos enī nō tra
ritis nec introeuntes sinitis intrare.

Ae vobis scribe et pharisei et hypocri
te q̄ decimatis mentā et anetū et cymī
num et reliq̄stis que grauiora sunt le
gis: iudiciū: misericordiā et fidē. Nec
oportuit facere et illa non omittere.
Duces ceci extollētes culticē camelū
aut glutīetes. **A**e vobis scribe et pha
risei et ypocrite q̄ similes estis sepul
chus dealbatis que a foris apparent
hoibus speciosa: intus vero sunt
plena ossib^o moruoz et omī spurcitia
Sic et vos a foris quidem apparetis
homibus iusti: intus autē estis pleni
hypocrisi et iniquitate. Tūc postmo
dum seq̄tur euā. hodie. Dicebat
aut ies^{us} turbis iudeoz et principib^o sa
cerdotū. Ecce ego mitto ad vos] Hoī.
instruendos et reuocādos ad me [p
phetas et sapiētes et scribas] Ly. qz
in discipulis xp̄i multi habuerūt sp̄s
ppheticū sicut Johānes euangelista
vt patz in apoca. Aliqui etiā fuerūt scri
be sicut quattuor euāgeliste q̄ scripse
runt verba et facta xp̄i. et etiā aposto
li qui scripserunt epistolas ad instru
tionē ppli xp̄iani. Fuerunt etiā sa
pientes: qz de diuinis et celestibus a
deo illuminati [et ex eis occideris] qz
iacobus frater iohānis ab eis est oc
cisus: vt patz Act. x. et sanctus stepha
nus lapidatus est: vt patz Act. viij. et
multi alij [et crucifigetis] vt petrū et
andrea fratrē eius et philippū aposto
lum et multos alios [et ex eis flagel
labitis in sinagogis vestris] hoc patz
in ac. apostolorū vbi dicit oēs apli fue
runt simul flagellati a iudeis et pro
hibiti ne predicarent in nomie iesu.
Act. iij. Et petrus respōdit di. **O**por
tet deo plus obedire q̄ hoibus [et per
seq̄mī de ciuitate in ciuitatē] in signū
hui^o xp̄s dixit discipulis suis. Joh.

xv. Si me persecuti sunt et vos persequerentur: non est seruus maior domino suo. Item Christus dixit discipulis suis. Mat. x. Cum vos persecuti fuerint in una ciuitate fugite in aliam [ut veniat super vos] id est generationem istam [omnis sanguis iustus] .i. debita ultio pro effusione sanguinis iustorum [quod effusus est super terram a sanguine abel iusti] quem frater suus cayn occidit. ideo quia deus respexit ad abel et ad munera eius: sed ad cayn et munera eius non respexit [usque ad sanguinem zacharie filij barachie quem occidisti] propterea quia arguebat ex iussu et inspiratione dei regem israel cum populo suo: ut habetur. iij. Paral. xliij. Spiritus domini induit zachariam filium iolade sacerdotis et stetit in conspectu populi dicens. Quare transgredimini preceptum domini et congregati aduersus eum miserunt lapides iuxta preceptum legis et ipsum occiderunt [iter templi et altaris] .i. holocaustorum quod erat extra templum .i. in atrio templi. Notandum secundum Ly. quod abel fuit simplex homo pastor ouium et illiteratus. zacharias fuit litteratus et legisperitus. Per hos ei duos intelliguntur omnes iusti ab eis occisi et est sensus ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est a sanguine abel iusti usque ad sanguinem zacharie filij barachie .i. a sanguine iusti minimi usque ad sanguinem maximi iusti [Amen] Ly. .i. fideliter [dico vobis venient hec omnia super generationem istam] .i. super populum iudaicum: quia pro criminibus istis punire est multipliciter diuersis modis [Hierusalem hierusalem] hic ponitur continens pro contempto. quia frequenter de ciuitate hoc facere quod populus in ea habitans facit [quod occidis prophetas] Ly. .i. consueuisti occidere [et lapidas eos qui ad te missi sunt] .i. ad instructionem tuam: sicut patet in antiquis prophetis. [Quoties voluit congregare] Ly. sub cultu vnus dei per fidem et charitatem [filios tuos] .i. iudeos [quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alas] Ponit hic exemplum de gallina ad ostendendum affectum suum ad populum suum

Inter alias aves gallina videtur magis affici ad preservationem et nutritionem pullosum: vnde Ambrosius. Hec autem tam magnus affectum habet ad pullos ut eorum infirmitate affecta infirmetur: et eos alis suis protegens contra miluum pugnet [Et noluit] Ly. quia prophetas ad eos missos contempserunt et postea sanctum iohannem baptista. et ultimo dominum nostrum iesum christum cum discipulis suis contempserunt. Propter quod subditur hic pena [Ecce relinquitur vobis domus vestra] Hierusalem [et ciuitas deserta] scilicet propter destructionem ciuitatis et templi que facta est per Titum et Vespasianum in vindictam mortis christi et suorum prophetarum et etiam apostolorum [Dico enim vobis non me videbitis amodo] Ly. .i. tunc temporis christi qui de primo iminebat futura quando christus dixit illa verba [donec dicatis. Benedictus qui venit in nomine domini] Ly. Hoc erit quando christus veniet ad iudicium. Tunc enim iudei qui in fine mundi credituri sunt in christum quando cognoscant se ab antichristo esse deceptos: tunc temporis laudabunt et confitebuntur christum. **I**n die sancti iohannis euangeliste: euangelium secundum iohannem. xxi. cap.

In illo tempore. Dixit iesus petro Sequere me. **C**onuersus petrus vidit illum discipulum quem diligebat iesus sequentem: qui et recubuit in cena super pectus eius: et dixit. Domine quis est qui tradet te? **H**unc ergo cum vidisset petrus: dixit iesu Domine hic autem quid? Dixit ei iesus. Sic eum volo manere donec veniam. Quid ad te: tu me sequere. **E**ruit ergo sermo iste iter fratres quia discipulus ille non moritur. **E**t non dixit ie

sus non moritur: sed sic eum
volo manere donec veniam
quid ad te. Ihic est discipul⁹
ille qui testimonium perhibet
de his et scripsit hec. Et
scimus quia verum est testi-
monium eius.

¶ Postilla.

Dixit ies⁹ petro: seq^{re} me
Johan. xxi. Historia huius euangelij
facta e anno xpi. xxxij. nonis aprilis.
feria. iij. luna. xvi. inditiōe. vi. An⁹ ini-
tium ill⁹ euangelij scribit sc⁹ iohā-
nes in eodē ca. q^o xps post resurrectio-
nē suā dixit petro. Amē amē dico tibi
cum esses iunior cingebas te et abun-
dabas quo volebas. cum aut⁹ senueris
extendes man⁹ tuas et alius te cinget
et ducet quo tu nō vis: hoc aut⁹ dixit si-
gnificās qua morte clarificat⁹ esset
deum: et hoc cū dixisset dixit ei [Seq^{re}
me] Tho. s. ad passionē voluntarie
q. d. Non timeas mori p^{ro} me: qz ego
prius pro te moui⁹ sum [Cōuersus
petrus vidit illum discipulū quē dili-
gebat iesus sequentē] Ly. qz ceperat
ire post xpm sicut et petr⁹ [q^o et recu-
buit in cena sup^{er} pect⁹ ei⁹ et dixit] id e
suadete petro siluester interrogauit.
[Dhe q^o est q^o te tradet. Hūc cū vidis-
set petr⁹ dixit. Dhe hic aut⁹ qd] Dili-
gebat aut⁹ petr⁹ iohannē speciali dile-
ctione. Et cū intellexisset ex verbis xpi
q^o dixit ei. Seq^{re} me: scz in eodē g^{en}e
moris q^o esset p^{ro} xpo crucifigēd⁹: sol-
licit⁹ et q^orit de fine iohāntis: hic aut⁹
qd scz sustinebit: nūqd occidet⁹: nun-
quid crucifigē⁹ sicut et ego. Ly. q. d.
bonū esset iste adiūgeret mihi soci⁹
[Dixit ei iesus. Sic eū volo manere]
Tho. id e ad sensū venire [donec ve-
niā] Ly. ad vocādū eū ad gloriā cele-
stē de statu hui⁹ mūdi. H^{ic} enī in le-
gē la sancti iohannis q^o xpus appuit
ei circa finē vite sue vocans eum ad
gloriā [Quid ad te] Ly. qz ad petrus
non pertinebat scire quid de⁹ ordina-

bat de iohanne in futurū: sicut dicit⁹
est apostolis Act. i. Non est v^o m nosse
tempa vel momenta q^o pater posuit
i sua potestate: s; tm⁹ ptinebat ad t^{em}p⁹
verbo xpi prompte et humiliter obe-
dire: ideo subdit [tu me seq^{re}]. q. d.
scdm Aug. Volo euz seq^{re} me p^{ro} crucē
et passionem sicut tu me sequeris: s;
manere i carne donec veniā receptu-
rus eū in eternā beatitudinē [Ergo
ergo sermo iste inter fratres] Ly. id e
apostolos qui erant vni⁹ in charita-
te fraterna [q^o discipul⁹ ille non mori-
tur] Tho. putauerunt q^o d^ons dixerit
eū sic debere manere: id e semp^{er} viue-
re et non esse moriturū donec veniret
xps ad iudiciū. An⁹ q^o non esset sic in-
telligendū ipse iohannes cōsequenē
declarat cū dicit [Et non dixit ies⁹ qz
non mori] Ly. qz scdm veritatē mor-
tuus e p^{ro} sepatiōnē anie a corpore: qz
q^olibet homo debitor est mortis ex p^{ro}-
mox parentū transgressiōe: scdm q^o
dicit ad Hebr^{os}. ix. Statutū est omi-
bus hoībus semel mori: sed sic eū vo-
lo manere] Ly. hoc e nō p^{ro} martyriū
me seq^{re}: th⁹ quia in eo fuit p^{ro}ptitudo
ad tolerandum martyrium quando
fuit plectus in feruentis olei doliū:
ideo illud p^{ro} martyrio ab eccl^{ia} colit⁹
qz scdm q^o dicit bt⁹ Aug. nō est ipar-
meritū patientie in iohāne q^o passus
non est martyrio: et in petro q^o passio-
nem sustinuit [donec veniā] Ly. assu-
mens animā eius a corpore absq^{ue} t^{em}p⁹
angustia et dolore: qz iohannes dolo-
rem mortis non sensit ex sp^{iritu}ali p^{ro}-
legio in signū integritatis v^{ir}ginalis
[Hic est discipulus ille] Ly. scz iohā-
nes [q^o testimonij p^{ro}hibet de his] scz
que vidit et audiuit [Et scripsit hec]
Ly. Mod⁹ ei antiquoz fuit q^o illi scri-
bebāt historiā qui vidissent: et ideo d^o
historia ab historiū quod est videre.
Et ideo iohannes q^o vidit et audiuit
scz verba et facta xpi cōuenientissime
potuit scribere [Et scim⁹ quia veruz
e testimonij eius]. Thomas. cui v^o
q^o credendum est.

In die innocentium euāgelium secundum Mattheum. ij. ca.

In illo tempore. Angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in egyptum: et esto ibi usque dum dicam tibi. Futurum est enim ut herodes querat puerum ad perdendum eum. Qui consurgens accepit puerum et matrem eius nocte: et secessit in egyptum et erat ibi usque ad obitum herodis: ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetam dicentem. Ex egypto vocavi filium meum. Tunc herodes videns quoniam illusus esset a magis iratus est valde. Et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem et in omnibus finibus eius a bethleem et infra secundum tempus quod exquirit a magis. Tunc adimpletum est quod dictum est per Iheremiam prophetam dicentem. Vox in rama audita est ploratus et ululatus multus Rachel plorans filios suos: et noluit consolari quia non sunt.

Postilla.

Ecce angelus domini apparuit et. Math. ij. Historia huius euāgelij facta est anno christi primo usuali. pridie nonas februarii. sabbato. luna xij. indictione. iij. Ante initium illius euāgelij scribit sanctus matheus in eodem capitulo quod tres magi accepto responso in somnis ne rediret ad herodem per aliam viam reversi sunt in regionem suam. Qui cum recessissent

[Ecce angelus domini apparuit Ioseph in somnis: dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in egyptum: et esto ibi usque dum dicam tibi. Futurum enim est ut herodes querat puerum ad perdendum eum] Lyr. deus providens persecutiones herodis per angelum ammonuit ioseph ut puerum in egyptum portaret. Ad cuius intellectum notandum quod herodes credit primo magos fuisse delusos ex apparitione stelle fantastice: et ideo tunc non curavit de pueri inquisitione: sed postea oblato puero in templo in die purificationis et a symeone iusto predicato et manifestato: etiam ab ana prophetissa coram toto populo: ut patet Luc. ij. Tunc fama pueri nati crescente voluit herodes ipsum perdere. Sed iterum iesus portatus est per ioseph in egyptum: unde sequitur [Qui consurgens accepit puerum et matrem eius nocte] Lyr. propter timorem herodis: ut negotium fieret magis occultum [et secessit in egyptum: et erat ibi usque ad obitum herodis] scilicet per septem annos [ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetas] Osee. xi. [dicentem. Ex egypto vocavi filium meum. tunc herodes videns se illusum a magis] Hor. quod non redierunt ad ipsum [tratus est valde] timens regnum suum perdere. [Et mittens occidit] id est occidere iussit [omnes pueros qui erant in bethleem iudee et omnibus finibus eius] Hor. ut christus non effugeret [a bethleem infra] Hor. biennio et minus: scilicet omnes pueros masculini sexus qui habebant duos annos vel minus. Notandum quod occisio pueroꝝ facta est post annum et quatuor dies a natiuitate christi quia herodes fuit impeditus ab executione huius facti: quia fuit citatus ad curiam romanam ad petitionem filiorum suorum ipsius accusantium: sed postquam fuit reversus et in regno confirmatus tunc implendae necis pueroꝝ quod prius conceperat [Tunc adimpletum est quod dictum est per Iheremiam prophetam dicentem]

[Vox i rama]. i. in excelsis [audita. est
ploratus] Sor. q̄tum ad fletū puerorū
[et ululat⁹] q̄tum ad fletū in matrū.
Paruuli ei vnū patiebant̄ dolorem:
scz ppriū. sed matres duplicē scilz
ppriū et alienū [Rachel plorās fi-
lios suos] Sor. per rachel intelligit̄
bethleēz: qz rachel sepulta fuit iuxta
bethleē: vt pz Gen. xxv. et ideo rōe se-
pulture dicta est mater ipsi⁹ bethleē
et habitantiū in ea [et noluit consola-
ri quia non sunt] Ly. subintelligitur
viuentes.

In festo conuersionis pau-
li euangeliū secundum Ma-
theum. xix. ca.

In illo tpe. Dixit sy-
mon petrus ad iesū
Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te: qd
ergo erit nobis? Iesus autē
dixit illis. Amē dico vobis
q̄ vos q̄ reliquistis omnia ⁊
secuti estis me in regnatiōe
cū sederit fili⁹ hominis in sede
maiestatis sue: sedebitis et
vos sup sedes duodecim iudi-
cātes duodecim tribus israel.
Et oīs qui reliquit domū v-
fratres aut sorores aut p̄ez
aut matrē aut vxorem aut fi-
lios aut agros p̄pter nomē
meū: centuplū accipiet et vi-
tam eternam possidebit.

Postilla.

Ecce nos reliquimus omnia ⁊c.
Mathel. xix. Historia huius euāgelij
facta ē anno xp̄i. xxxij. v. kal. octobris
dñica luna. xij. inditione. v. Ante ini-
tium illius euāgelij scribit sanctus
matheus in eodē ca. q̄ xp̄s dixit disci-
pulis suis. Amen dico vobis: quia di-
ues difficile intrabit in regnū celorū

Et iterū dico vobis. Facilius ē came-
luz p̄ foramē acus transire q̄ diuites
itrare i regnū celoz. Auditis aut̄ his
discipuli mirabant̄ valde dicentes.
Quis ergo poterit saluus esse. Aspi-
ciēs autē iesus ait illis. Apud hoīes
hoc ipossibile est: apud deū oīa possi-
bilia sunt. Tūc r̄ndens petr⁹ dixit ei.
[Ecce nos reliquimus oīa] Sor. Quō
aut̄ relinqt̄ oīa q̄ non oīa hz: imo val-
de pauca habuit. R̄ndet oīa reliquit
q̄ nihil sibi retinuit: oīa reliquit qui
voluntatē habēdi dimisit q̄ est capax
oīm volitorū. Nemo ei omnia habere
pōt: velle aut̄ pōt [et secuti sumus te:
quid ergo erit nobis] lyr. In premiū
retributiōe p̄ tali voluntaria paupta-
te: xp̄s r̄ndet [Amē dico vobis q̄ vos
q̄ reliquistis oīa et secuti estis me: in
regeneratione] id ē in iudicio tpe re-
surrectionis mortuoz [cū sederit fili⁹
hoīs] lyr. qz sicut in forma hoīs iudica-
tus ē corā pylato: ita in forma hūana
iudicabit: sicut d̄r Act. i. Hic iesus q̄
assumptus a vobis in celū sic veniet
scz ad iudicium: qz sicut i humanita-
te ascendit: ita in humanitate descen-
det ad iudiciū [i sede maiestatis sue]
lyra. In p̄mo ei aduētū sedit in sede
humilitatis: sed i secūdo aduentu se-
debit i sede maiestatis per manifestā
potentiā [sedebitis et vos sup sedes
duodecim iudicantes duodecim trib⁹
israel] Aduertendū hic scōz Ly. q̄ iu-
dicare accipit̄ tripl̄. Ano modo prin-
cipaliter sicut iudex q̄ pfert sententiā
et hoc mō solus xp̄s iudicabit. Alto
mō p̄ sedere in loco eminenti iuxta
iudicē sicut assessores iudicis ⁊ h⁹ mō
ap̄li et alij p̄fecti cū xp̄o iudicabunt.
Tertio mō accipit̄ large .s. infam iu-
dicis approbare: ⁊ hoc modo omnes
electi iudicabūt: qz sententiā iudicis
approbabūt [Et oīs qui reliquerit do-
mū] Sor. .s. ppriā [vel fratres vel soro-
res] q̄tuz ad pp̄inuos nobis pares
[aut patrē aut matrē] q̄tum ad supe-
riores [aut vxorē] quantū ad collate-
rales [aut filios] quantū ad inferiores

[aut agros]. i. substantiā [ppf nomē
meū] iuocandū; predicandū; defendē
dus. vñ Act. xx. dicit apłs paul⁹. Ego
non solū alligari sed mori parat⁹ suz
in hierłz ppter nomē dñi nostri iesu
xpi ꝛc. [cētuplū accipiet] Ly. Qui bo
na tꝑalia p xpo dimiserit: bona grē
recipiet hīc: q̄ ita excedūt bona tꝑalia
sicut cētenari⁹ numer⁹ excedit vnita
rē [ꝛ vitā eternā: possidebit]. s. i futuro
¶ In festo purificationis ma
rie virginis euangeliū scđm
Lucam. ij. ca.

In illo tēpe. Postq̄
impleti sūt dies pur
gationis Marie se
cundū legē moysi: tulerūt ie
sum in hierłm vt susterēt euz
dño: sicut scriptum est i lege
dñi. Quia omne masculinuz
adaperiens vuluā sanctum
dño vocabitur. Et vt darēt
hostiā scđm q̄ dictū est i lege
dñi: par turtuz aut duos pul
los columbar. Et ecce hō e
rat in hierłz cui nomē symeō
ꝛ hō iste iustus et timoratus
expectans p̄solationē israel
ꝛ spū sanct⁹ erat in eo. Et re
sponsū acceperat a spū scto
non visurū se mortē nisi p̄us
videret xpm dñi. Et venit i
spū in templū. Et cū induce
rent puerū iesū parētes ei⁹:
vt facerēt scđm cōsuetudinē
legis pro eo: et ipse accepit
eum in vlnas suas: ꝛ bñdixit
eū et dixit. Nūc dimittis ser
uum tuuz dñe scđm verbum
tuū in pace. Quia viderūt ocu
li mei salutare tuum. Qd pa

raſti ante faciē oīz populoz
lumē ad reuelationē gētū ꝛ
gliaz pleb tue isrl. ¶ Postill.
¶ Postq̄ impleti sūt dies pur
gationis ꝛc. Luc. ij. Historia hui⁹ euā
ge. facta est anno xpi p̄mo. itij. nonas
februarij. fe. v. luna. xi. iditione. iij.
Ante initiū illius euāge. scribit scriba
lucas illō euāgelii qd factū est i die
circūcisionis. Postq̄ consumati sūt
dies octo vt circūcideret puer: voca
tū est nomē eius iesus: qd vocatū est
a vangelo p̄usq̄ i vtero cōciperetur.
Et statim sequit̄ euā. ho. Postq̄ im
pleti sunt dies purgatois marie scđy
legē moysi. Notādū scđm Hor. q̄ lex
purgatois erat Leuit. xij. ca. q̄ mu
lier q̄ suscepto semie peperisset masculu
m imunda esset septē diebus sepa
rata a cōsortio hoīm ꝛ die octaua cir
cūcideret infantulus: et post dictos
dies septez maneret mulier frigida
tribus diebus sequentib⁹ in purifica
tione sanguinis sui abstinēs nō a cō
sortio hoīm: sed ab ingressu templi.
ꝛ sic die quadragesimo offerebat̄ ter
fians in templo et munera pro eo. Et
aut femina peperisset: imunda esset
quatuordecim dieb⁹: ꝛ i octuagesimo
die purificabat̄ sine oblatione ꝛc. Tu
lerunt inq̄ iesum] xl. die a natiuitate
[in hierłm]. s. in templū pentes ei⁹. s.
maria mater ei⁹: ꝛ ioseph p̄ eius pu
tatiu⁹ [vt susterēt eū]. i. offereēt vel cō
secrarēt vt dicit glo. interl. [dño: sicut
scriptū est in lege dñi. Quia omē ma
sculinū adaperiēs vuluā scđm dño vo
cabit̄]. i. p̄mo nascēs cuiusmōi erant
p̄mogeniti [ꝛ vt darent hostiaz: sicut
scriptū est in lege. dñi]. s. Leuit. xij. ca.
[par turtuz aut duos pullos colum
bar] Hor. ista erat oblatio pauper qui
nō poterant h̄re agnū: q̄ erat oblatio
diuitū. Merunt̄ ipsa beata virgo p̄
ctiosiorē agnū: scz illuz qui tollit peccā
mūdi obtulit. Sciendū circa hoc scđy
Lyra q̄ beata virgo non tenebat̄ ad
ista que dicta sunt de purgatione: q̄

Leuit. xij. scribitur. Mulier si suscepto semine peperit masculum imunda erit septē dieb⁹ etc. et ideo illa lex ligat tñ mulieres de virili semine concipiētes quod non habuit locū in beata virgine maria. verū sicut eius filius circūcidi voluit et alta legalia seruare ex sua humilitate quous non teneret: sic beata virgo quae fuit humillima voluit obseruare. [Et ecce hō erat in hierl³] que est ciuitas sancta [cui nomē symeō] etc. ex quo patet eius fama: quod inter sacerdotes erat famosus et notatus [iustus] quo ad deū [expectās redēptionē israel] etc. i. in desiderio boni promissū [et spūsanct⁹ erat in eo] etc. quātuz ad gratie plenitudinē: quod habuit speciales illuminationes et cōsolationes diuinas [et responsum accepit a spūsancto] etc. i. orationibus suis deuotis ad deum [non visurum se mortem] etc. i. non se experituruz mortē carnis [nisi prius videret xp̄m domū] id est verum messiam in lege p̄missum [et venit in spū in templuz] etc. per reuelationē spūsancti vt videret christum sicut fuit ei promissum [Et cum inducerent puerum iesum parētes eius] etc. Ad faciendum ea quae praedicta sunt scōm legem [et ipse accepit eū in vinas suas] etc. i. cuz maximo cordis gaudio [et benedixit deū] gratias agendo de tanto beneficio [et dixit: nunc dimittis seruū tuū dñe: secundum verbum tuum in pace] etc. id ē de cetero dimittis me de hac vita trānsire in cordis quiete [Quia viderunt oculi mei salutare tuū] etc. i. christū saluatorē. etc. Letanter enī descendere voluit ad limbū patrum ex quo sciebat saluatorē esse natū [Quod passit ante faciē oīm pp̄loꝝ] etc. i. corā omnibus populis quibus misterium incarnationis et redemptionis p̄dicatum est per apostolos: scōm quod dicit in ps. xlvij. In omnes terram exiit sonus eorū etc. [Lumen ad reuelationē gentium] etc. qui prius errore tenebatur [et gloriā plebis tue israel] etc.

igna est enim gloria iudeis ad fidem xp̄i cōuersis: quia xp̄us scōm carnes natus est de ipsis.

In festo cathedre sancti petri.

In illo tpe. Venit iesus in partes cesarce philippi et cetera.

Hoc euangelium cū postilla sua quere infra i festo apostolorū petri et pauli.

In festo sancti Mathie apostoli: euangelium secundum Matheum. xi. ca.

In illo tpe. Respondēs iesus dixit. Cōfitebor tibi pater dñe celi et terre: quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus: et reuelasti ea puulis. Ita pater quoniam sic fuit placituz ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo: et nemo nouit filium nisi pater: neq; patrem quis nouit nisi filius et cui voluit filius reuelare. Venite ad me omēs qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. tollite iugum meum super vos: et discite a me quia mitis sum et humilis corde: et iuenietis requiē aīab⁹ vestris. Iugū eī meū suauē est et onus meū leue. **I** Postilla **C**ōfitebor tibi pat̄ dñe celi etc. Math. xi. Historia huius euangelij facta est anno xp̄i. xxxi. ydib⁹ decēbris. luna. x. iditione. liij. Ante initū illius euangelij scribit sanctus Matheus in eodem cap. qd christus dixit

I iiii

phariseis et iudeis. Venit enim iohannes neque manducans neque bibens: et dicunt: demonium habet. Venit filius hominis manducans et bibens: et dicitur ecce homo vorax et potator vini: publicanorum et peccatorum amicus. Tunc post hec verba sequitur euangelium hodiernum [Confitebor tibi pater] *Ly.* id est ad gloriam tuam declaro [quod abscondisti hec] *Ly.* id est misteria fidei [a sapientibus et prudentibus] scilicet scribis et phariseis in sua sapientia confidentibus. Et isti sunt sapientes in oculis suis: sed non simpliciter [et reuelasti ea puulis] *Ly.* id est humilibus. Et ex hoc patet quod causa ex parte credentium fuit eorum humilitas que ad veram sapientiam disponit: ut dicitur *Proverbi. xi.* Ubi humilitas ibi sapientia. Ex parte autem non credentium fuit eorum superbia que est excecatio intellectus. [Ita pater quoniam sic fuit placitum ante te] *Sorr.* quod abscondisti ab illis et reuelasti istis [omnia mihi tradita sunt]. *Sorr. i.* dominium super omnia. [Et nemo nouit filium nisi pater] *Sorr.* essentialiter plene et perfecte. hoc dico propter homines qui cognoscunt per fidem [neque patrem quis nouit nisi filius] *Lyra.* quia christus est mediator dei et hominum: ideo noticia diuinorum ad nos deriuatur per ipsum. Et ideo subditur [Et cui uoluerit filius reuelare] *Lyra.* Et quia dei filius est mediator dei et hominum: ideo secure possumus accedere ad ipsum. Unde dixit [Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam uos] *Lyra.* in presenti per gratiam et in futuro per gloriam. [Tollite iugum meum super uos] *Lyra.* id est legem euangelicam [et discite a me quia mitis sum] *Lyra.* nullum ledendo [et humilis corde] neminem contemnendo [et inuentis requiem animabus uestris] scilicet in presenti et in futuro. Unde Augustinus in libro confess. Inquietus est cor meum donec requiescat in te. Que quidem quies hic inchoatur: sed in

patria perficietur. ut patet *Apo. xliij.* Ammodo iam dicit spiritus ut resquiescant a laboribus suis [Iugum meum suauis est: et onus meum leue] quia secundum quod dicitur. *i. Joh. v.* Mandata eius graua non sunt. Quod exponens Augustinus dicit: scilicet amantissimi. unde *Rab.* Quid christi iugum suauius: quid onere leuius: scilicet abstinere a malo: bonum uelle: omnes amare: eterna sequi: presentibus non capi: nolle alijs facere quod non uolo pati.

In festo annuntiationis marie uirginis euangelium secundum Lucam. *i. ca.*

In illo tempore. Abissus est angelus gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen nazareth: ad uirginem desponsatam uiro: cui nomen erat ioseph de domo dauid: et nomen uirginis maria. Et ingressus angelus ad eam dixit. Ave gratia plena dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Que cum audisset turbata est in sermone eius: et cogitabat qualis esset ista saluatio. Et ait angelus ei. Ne timeas maria: inuenisti enim gratiam apud deum. Ecce concipies in utero et paries filium: et uocabis nomen eius iesus. Hic erit magnus et filius altissimi uocabitur. Et dabit illi dominus deus sedem dauid patris eius et regnabit in domo iacob in eternum: et regni eius non erit finis. Dixit autem maria ad angelum. Quomodo fiet istud

quoniam virū nō cognosco?
Et respondēs angelus dixit
ei. Spūssanctus supueniet i
te: et virtus altissimi obumbra
bit tibi. Ideoq; et qđ nasceť
ex te sanctū vocabit filius dei.
Et ecce elizabeth cognata
tua: et ipsa cōcepit filiū in se
nectute sua. et hic mēsis ē sex
tus illi q̄ vocat sterilis: quia
non erit impossibile apud deū
omne verbū. Dixit aut maria
Ecce ancilla dñi: fiat mihi se
cundum verbum tuum.

¶ Postilla.

¶ **M**issus est āgelus gabriel
a deo etc. Lu. i. hystoria huius euāge
lij facta est anno christi primo vsuali.
vii. kal. apulis. feria. vi. luna. xv. indi
cione. iij. Ante initium illius euāge
lij scribit sanctus lucas in eodem ca.
qđ āgelus gabriel apparuit zacharie:
in tēplo dicens. Ne timeas zacharia
quoniam exaudita est deprecatio tua
et vxor tua Elizabeth pariet tibi filiū
et vocabis nomen eius iohannes: et
erit magnus coram domino: vinum
et sicera nō bibet et spiritu sancto reple
bitur adhuc ex utero matris sue etc.
Et postmodum cōcepit Elizabeth vx
or ipsius: et occultabat se mensibus
quinq; dicēs. Quia sic fecit mihi do
minus in diebus quibus respexit au
ferre opprobrium meum inter homi
nes. In mense autem sexto scilicet a
conceptu precursoris [Missus est an
gelus] hoc id est nūcius vel legatus
[gabriel] vnde Beda. Gabriel fortitu
do dicitur: quia illum nunciabat qui
debellare dyabolum veniebat [in ciui
tatem galilee] hoc. in ciuitate cōcipi
voluit: quia omnes homines ad vni
tatem superne ciuitatis vocare venit:
et inhabitare fecit [cui nomen naza
reth] vt adimpleret illud propheticū

Mathel. ij. Quoniam nazarenus vo
cabitur [ad virginē desponsatam vi
ro] Liza. hoc diuina ordinatione fa
ctum est vt desponsaretur anteq̄ im
pregnaretur. Primo ex parte pueri
ne ab infidelibus tanq̄ illegitime nat⁹
abisceretur. An dicit Amb. sup Luc.
Quid herodi: qđ iudeis posset ascri
bi si natum ex adulterio viderentur
psequi? Item vt puer natus a ioseph
nutriretur. vñ dicit pater eius qđ nu
tritius eius fuit. Secundo ex pte ma
tris. vt scđm amb. per hoc ab infamia
liberaret. Itē scđm hiero. vt virgini
a ioseph exhiberet misterium [cui no
men ioseph de domo dauid] ad osten
dendū qđ xps descēdit de semine da
uid: sicut fuerat per pphetas p̄dictū:
nam maria et ioseph cui desponsata
fuit erāt de eadē tribu scz ipsi⁹ dauid
Iungebantur enim vt frequentius
mulieres viris de tribu sua [et nomē
virginis maria] Lx. qđ aut hic ponun
tur tot noia ppria scz angeli missi: vir
ginis ad quā missus fuit: sponsi sui et
loci: hoc fuit ad ostendendū certitudi
nē hystorie [Et ingressus angelus ad
eā] hoc. Ex hoc p̄t qđ nō erat foris in
publico. vñ Bern. sup Missus ē: dicit
qđ ingressus in secreto cubiculo: vbi
clauso super se ostio orabat patrem in
abscondito. Si em cōceptio p̄cursoris
fuit denunciata patri occupato in sa
cro officio: vt habetur Luce. i. multo
pbabilius est qđ conceptio saluatoris
denūciata fuit virgini in deuotione et
oratione actualiter existēte: immo al
qui doctores volūt qđ beata virgo il
lud dictū ppheticū actu legit quod
habetur Isa. vij. Ecce virgo cōcipiet
et pariet filium: quādo angelus ad eā
intrauit dicēs [Aue gratia plena] qđ
exponit hiero. in sermone de assum
ptiōe. Et bene plena: qđ ceteris p̄ par
tes prestat gratia: marie vero tota se
simul infundit plenitudo gratie. Itē
ista gratia nō solum impleuit ei⁹ mē
tem sed etiam ventrem inquantū sin
gulari gratia dei factum est vt cōcipe

ret saluatorē [dominus tecum] *Lyra.*
nō tantum per essentiā: potentiam:
et presentiam qualiter est in omnib⁹
rebus: nec solum per gratiam eo mo
do quo est in sanctis hominibus: sed
etiam per carnis assumptionem qua
corpus deitati unitū fuit formatū de
beate virginis purissimis guttis san
guineis: et iera virginis viscera latuit
nouem mēsis [benedicta tu in mu
lieribus] *Lyra.* id est pre omnib⁹ mu
lieribus. Nam et mulieres benedicē
tur in te sicut vir in filio. *Sor.* Sunt
em̄ aliquę mulieres benedictę qz vir
gines: sed nō fecunde: atque fecunde:
sed nō virgines: sed hec simul virgo
et fecunda. *Que* cum audisset turba
ta est] *Ly.* Beata virgo solita erat vi
dere angelos: ideo de apparitione an
geli nō fuit admirata vel turbata: sed
de salutatione insolita: quia nihil mi
rabilius est vere humili q̄ sua exalta
tio. Et ideo cuz beata virgo esset hu
millima audies salutationē tante ex
cellentie turbata fuit nō turbatiōe in
credulitatis sicut zacharias pater io
hānis baptiste. vt dicit *Luc. i.* sed tur
bata fuit turbatiōe admiratiōis. An
de sequit̄ [turbata est i sermōe eius]
scilicet angeli nō aut̄ in visione [et co
gitabat qualis eēt ista salutatio] *Ly.*
Quando enim turbata fuit virginal
em verecundiam ostendit: q̄ autem
cogitauit de salutatione declarat pru
dentiam Marie. Et ideo angelus eā
consolabatur: dicens [Ne timeas Ma
ria] *Lyra.* de salutatione insolita [inue
nisti enim gratiam apud dñm] nō so
lum pro te: sed p̄ toto genere huma
no [Ecce cōcipies in utero] *Lyra.* Hęc
conceptio facta est per virtutem spiri
tus sancti intra vterū virginis corpus
filij formantis [et paries filium] *Lyra.*
virgo permanens in partu sicut in cō
ceptus [et vocabis nomē eius Iesum]
Ly. nō dicit ipones: qz hoc nomē fuit
impositū a deo patre scdm̄ qd̄ fuerat
predicatum a deo patre. vt habet̄ *Isa.*
lxij. Vocabitur sibi nomen nouuz qd̄

os dñi noiauit: sed illud nomē fuit dñi
uulgatū p̄ angelū ipsi marie ioseph
Iesus autez interpretatur saluator. vñ
de hoc habetur *Math. i.* Vocabis no
men ei⁹ iesum. Ipse em̄ saluū faciet
populū suum a peccatis eoz [hic erit
magnus] qz magn⁹ dñs. *Ant̄ ps. xlvij.*
Magn⁹ dñs et laudabilis nimis et ma
gnitudinis eius nō est finis [et fili⁹ al
tissimi vocabit̄] *Ly. i.* ipseus dei qui so
lus est altissimus. Homo em̄ altus ē
inter creaturas corporales sed ange
lus altior. deus aut̄ solus altissimus.
Unde in *ps. lxij.* Tu solus altissimus
in omni terra [et dabit illi dñs deus se
dem dauid patris eius: et regnabit in
domo iacob] *Sor. i.* in omnib⁹ electis
quoz vniuersitas intelligitur per do
mū iacob id est familiā iacob que to
ta recepta est i populo dei [in eternū]
qz et hic p̄ gratiam et in futuro per glo
riam [et regni eius nō erit finis] *Ly.*
Christus eniz nō solum in q̄tum de⁹
sed etiam in q̄tum homo regnabit in
eternum nō soluz sup̄ hoies sed etia
super angelos [Dixit autez maria ad
angelū. Quomodo fiet istud: qm̄ vix
nō cognosco] *Ly. i.* cognoscere nō p̄
pono. scdm̄ illud dicunt doctores ca
tholici. Beata virgo ante q̄ desponsa
retur ioseph habuit obseruatiā casti
tatis virginalis in desiderio nō tamē
expresse. Sed cuz postea deo ordināte
esset desponsata ioseph qui erat in se
mili p̄posito simul emiserūt votū [Et
rūdens āgelus dixit ei. Spūs sanctus
sup̄ruent̄ in te] *Lyra. i.* nō cōcipies
modo humano sed diuino: qz nō vir
tute seminis virilis: sed virtute spiri
tus sancti [virtus altissimi obūbrabit
tibi] qz i beata virgine sub vmbra car
nis latuit virtus deitatis. [Ideo qz et
qd̄ nasceet ex te] *Sor. i.* ex tua vera na
tura [sanctū] qz d̄ sancto nō nasceetur
nisi sanctū [vocabit̄ filius dei] *Ly.* nō
adoptiu⁹ sicut alij sed naturalis [Ec
ce elizabeth cognata tua et ipsa conce
pit filiū in senectute sua et hic mensis
est sextus illi q̄ vocat̄ sterilis] *Ly. ei⁹*

em sterilitas a tanto tēpore tā erat nota q̄ sic vocabat[qz nō erit impossibile apud deū omne verbū]. i. factū qz dicere dei ē facere. vñ ps. cclviij. Dixit et facta sunt: ipse mandavit et creata sunt [Dixit autem maria. Ecce ancilla dñi] An Ber. Que est hec tā sublimis humilitas q̄ cedere nō nouit honorib⁹: i. solescere gloria nescit: mater dei eligi et ancillam se nominat [fiat mihi scdm verbū tuū] Lyr. quod statim factum est: qz in virtute dei cōcepit filium.

In festo scōroz philippi et iacobi euangelium scōz Johannis. xiiij. cap.

In illo tēpore. Dixit iesus discipulis suis. **N**ō turbetur cor vestrū: creditis in deū et in me credite. In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quis uobis dixisset qz vado parare uobis locū et si abiit et parauero uobis locū: iterū uenio et accipiam uos ad me ipsum ut ubi ego sum et uos sitis: et quō ego uado sitis: et uia scitis. Dixit ei thomas. Dñe nescimus quō uadis: et quō possum⁹ uia scire. Dixit ei iesus. Ego sum uia ueritas et uita. Nemo uenit ad patrem nisi p̄ me. Si cognouissetis me et patrem meū utiqz cognouissetis. Et ammodo cognoscetis eū et uidistis eū. Dixit ei philippus. Dñe ostende nobis patrem: et sufficit nobis. Dixit ei iesus. Tanto tempore uobiscū sum: et nō cognouistis me. Philip

pe q̄ uidet me uidet et patrem meū. quō tu dicis ostende nobis patrem. **N**ō credis qz ego in patre et pater in me ē: uerba q̄ ego loquor uobis a meipso nō loquor. **P**ater autē in me manēs ipse facit opera. **N**ō creditis qz ego in patre et pater in me est alioquin propter opera ip̄a credite. **A**men amen dico uobis q̄ credit in me opera q̄ ego facio et ipse faciet: et maiora horū faciet: qz ego ad patrem uado. **E**t quodcūqz petieritis patrem in nomine meo hoc faciam.

Postilla.

Nō turbetur cor uestrum. **I**n Joh. xiiij. hystoria hui⁹ euangelij dicit iesus anno eius. xxxiiij. ix. kal. apelis. feria. v. luna. iij. indictione. vi. Ante initium istius euangelij scribit scōs Joh. ca. xiiij. qz sanctus petrus dixit ad Iesum post cenā factā. Dñe quō uadis. Rñdit iesus. Quo ego uado non potes me modo seq̄: seq̄ris autē postea. Dixit ei petrus. Quare nō possū te seq̄ mō: animam meā pro te ponā. Rñdit iesus: animam tuā p̄ me ponēs **A**men amen dico tibi nō cātabit gall⁹ donec me ter neges. Et cōsequenter i. ij. ca. ait discipul⁹ suis. [**N**ō turbet cor uestrū] Lyr. Christus p̄dixerat discipul⁹ suis iude p̄ditionē et petri negationē: et suā passionem et mortē: que omnia erāt discipulis turbationis materia. ideo dixit [**N**ō turbet cor uestrū] q̄si pusillanimes effecti propter illa tā p̄dicta [creditis in deū et in me credite] Lyr. in quo ostēdit suā deitatem [In domo patris mei mansiones multe sunt] Tho. domus patris h̄c uocatur gloria celestis: in qua sunt multi gradus et diuersa p̄mia meritorū: qz alia est claritas solis: alia lune: alia stellarū: qz unusquisqz quanto plus deum h̄c diligit tanto clar⁹ ibi

deū videbit[Si quomln^o dixisset vo
bis] Ly. q. d. si in celesti beatitudine
esset aliqd min^o et defectuosuz: dice
rez vobis [qz vado parare vob locū]
in passione sua aperuit nobis ianuā
regni celestis[et si abiero et pparauē
ro vobis locū iterū venio] Tho. hoc
fit in morte cuiuslibz electi: et vltimo
ad iudiciū extremū [et accipiā vos ad
meipm] Tho. i. introducaz in locum
paratum et in mansiones celestes[ut
vbi ego sum] Tho. q. sum caput ve
strum [et vos sitis] qui estis membra
mea. i. vnā mecum gloriā habeatis [et
quo ego vado scitis]. i. ad patrem[et
viam scitis] Ly. viā per quā iuit xps
q̄ fuit passio et mors ipsius [Dicit ei
Thomas. Dñe nescim^o quō vadis: et
quō possum^o viā scire. Dixit ei iesus
Ego sum viā] Ly. inq̄tū homo qz oīa
que gessi in humanitate sunt viā p
ducēs vos ad gloriā [veritas et vita]
inq̄tum de^o: qz veritas illuīat itelle
ctum et vita q̄erat ut faciat desiderū.
Vel sic scdm Tho. Ego sum viā du
cens: veritas lucens: vita pascēs. Vel
sic. Ego sum viā nō errās: veritas nō
fallēs: vita nō mortificās. An Ambz.
Ingrediamur hanc viā: teneam^o ve
ritatem: sequamur vitā [Nemo ve
nit ad patrē nisi p me] Lyra. i. me cre
dendo et me ope imitādo [Si cogno
uissetis me] Lyra. pfecte q̄tuz ad dei
tatē[et patrē meū vtiqz cognouisset]
qz p̄ et fili^o sunt vnū in deitate[et co
gnoscetis eum ā modo] qz p^o resurre
ctionē suā apuit illis sensū ut itellige
rēt scripturas: ut h̄r Lu. xiiij. et ex tūc
discipuli xpi habuerūt pleniorē cog
nitionē de misterio trinitatis[et vidistis
eū] Ly. qz vidēdo xps vidēt suppositū
filij in quo est natura diuina q̄ est idē
q̄s pater et sic in filio quodāmodo pa
trē viderant [Dixit ei philipp^o. Dñe
ostende nobis patres et sufficit nobis]
Lyra. q. d. credo verbis tuis: s; p̄ez
videre desidero. credidit ei philipp^o
qz patrē posset videre ocul^o corporalib^o
in hac mortali vita ideo sequit^o] Tā-

ro tempore vobiscum sum et non cog
nouistis me] Ly. q. d. magna ruditas
est qz tādū doctrinā meā audistis et
adhuc ita parū me cognoscitis scdm
deitatez [Philippe q̄ videt me] Ly.
scōz deitatez [videt et p̄em meū] Si
cut ei pater non videt nisi cū beatitu
dine: sic nec fili^o i sua deitate qz visio
est merces scōz [Quō tu dicis. onde
nobis patrē] Ly. qz oculis corporalib^o
non ē visibil^o [Nō credis qz ego i p̄e
et p̄r in me ē] Ly. q. d. Istō debes cre
dere et sufficit tibi ad salutē [Verba q̄
ego loquor vob a meipō nō loquor]
id ē ab hūanitate tm s; deitate [Pat
aūt in me manēs ip̄e facit opa] Lyra.
Fili^o ei et p̄r sunt vnū in virtute opa
tiua: ex q̄ fiebāt opa miraculosa [nō
creditis qz ego in p̄e et pater i me ē]
Tho. p identitatē essentie: et tm distin
ctus psonaliter [alioquī opa ip̄a cre
dite] Lyra. q. d. Si verba non iducunt
vos ad credendū opa miraculor na
ture virtutē trāscēdētia debēt vos ad
hoc iducere [Amē amē dico vobis q̄
credit i me: opa q̄ ego facio et ip̄e fa
ciet] Tho. i. similia i gñe qz sicut ego
curauī infirmos et suscitauī mortuos
sic et ip̄e suscitabit et sic de alijs [et
maiora horū faciet] Lyra. Hoc p̄ p̄mo
qz plures conuersi sunt ad fidē p̄ pre
dicationē apostolor q̄ p̄ predicatōez
xpi. qz per eos conuersa est multitu
do gentiū. per predicationē autē xpi
pauci iudeoz. Item apostoli predica
bant omnibus linguis: ut h̄r Act. ij.
xps aūt p̄dicabat in vna sola lingua
scz hebraica. Secūdo in miraculis qz
apostoli maiora miracula fecerunt.
Magnū enī reputatū fuit qz infirmi
sanabantur ad tactū simbrie vestimē
torum xpi ut h̄r Mar. vi. s; maius vi
detur qz ad tactum vmbre petri sana
bantur infirmi: ut patz Act. v. Item
christus tres mortuos suscitauit. sed
andreas simul et semel quadraginta
viros submersos suscitauit: ut habe
tur in legēda sua [quia ad patres va
do] Tho. ut assistam vultui dei pro

vobis [et si quid petieritis patrē in no-
mine meo] Tho. pertinēs ad salutē.
Nam nomē eius est iesus q̄ saluator
interpretatur [hoc faciā] Tho. i quo
ostendit q̄ habz eandem potestatem
cum patre [hoc faciam] Ry. scz eadē
virtute qua et pater.

**In festo inuētionis sancte
crucis euangelium.**

In illo tpe. Erat hō
ex phariseis nicho-
demus nomie.

Hoc euangelium cū sua postilla q̄re
ante in festo trinitatis.

**In festo sancti iohānis an-
te portam latinam.**

In illo tempore. Di-
xit iesus petro. Se-
quere me conuer.

Hoc euangelium cum sua postilla q̄re
ante in festo sancti iohānis euāgeliste

**In festo sancti iohānis ba-
ptiste. euāgelium scdm lucā. i.**

In illo t. Elizabeth
ipletū est tps pariē-
di et peperit filium Et
audierūt vicini et cognati ei⁹
qz magnificauit dñs miseri-
cordiā suā cū illa et cōgratu-
labant ei. Et factū est in die
octauo: venerūt circūcidere
puerū et vocabāt eū noīe p̄ris
sui zachariā. Et rñdens m̄r
eius dixit. Nequaquē: s̄ voca-
bit̄ iohannes. Et dixerūt ad
illā. Qz nemo ē in cognatōe
tua q̄ vocef̄ h̄ noīe. Innuē-
bāt at̄ p̄ri ei⁹ quē vellet voca-
ri eū. Et postulās pugillarē
scripsit dicens. Johānes est
nomē eius. Et mirati sūt vni-

uersi. Apertum est aut̄ illico
os eius et lingua ei⁹ et loq̄ba-
tur bñdicens deuz. Et fact⁹
est timor sup oēs vicinos eo-
rum et sup oīa mōtana iudee
diuulgabant̄ oīa verba hec
Et posuerūt oēs qui audie-
rant in corde suo dicentes.
Quis putas puer iste erit Et
enī manus dñi erat cū illo.
Et zacharias p̄r ei⁹ implet⁹
est spūs sancto: et pphetauit
dicēs. Bñdictus dñs deus
israel: qz visitauit et fecit re-
demptionē plebis sue.

Postilla.

**Elizabeth impletū est tps
pariēdi.** Lu. i. Hystoria hui⁹ euāgelij
facta ē anno xp̄i p̄rio vsuali. vij. kal.
iulij. feria. v. luna. xvij. inditione. iij.
Ante initiū illi⁹ euā. scribit sanct⁹ lu-
cas in eodē ca. qz postq̄ Maria concepit
iesum xp̄m exurgēs maria abiit in mō-
tana et intrauit in domū zacharie et sa-
lutauit helizabeth et mansit cū ea tri-
bus mēsihus. Nam in mēse sexto a cō-
ceptione iohānis venerat maria ad
helizabeth et in mēse nono nat⁹ est io-
hānes. An̄ hic d̄r [elizabeth impletus
est tps pariēdi] Ry. s. nouē mēsiū [et
peperit filiū] sicut p̄ āgelū fuerat pre-
dictū [Et audierunt vicini] Ry. id est
illi q̄ erant ei cohabitātes [et cognati
eius] q̄ erant ex eius consanguinitate
et affinitate [qz magnificauit domi-
nus misericordiā suā cum illa] Ry. i.
magnā misericordiā fecit ei auferen-
do sterilitatis opprobrium: et dādo ei
tñ et talē filium sic annunciatū mira-
biliter et cōceptū supnaturaliter [et
cōgratulabant̄ ei] scdm qz dixerat an-
gelus zacharie. Multi in natiuitate
eius gaudebunt [factū est in die octa-
uo]. s. a natiuitate precursoris [venerunt
circūcidere puerū] sicut p̄cipit

Sen. xvij. Et qz in circūcissione ipone-
bat tunc nomē sicut mō imponit in
baptismo. ideo subditur [Et vocabāt
eū nomie patris sui zachariā] Ly. qz
istud fuit antiquus satis cōmuniter ob-
seruatū et adhuc obseruatur frequēter
maxime in magnis pfontis qz fili⁹ pri-
mogenitus noiatur noie patris [Et
respōdens mat̄ eius dixit. Nequaquā]
scilicet vocabitur zachariae [s; voca-
bitur iohānes] Ly. hoc em̄ sibi fuit a
deo reuelatuz : qz a marito nō didicit
cum factus esset mutus anteq̄ redi-
ret ad eū de templo [Et dixerunt ad
illam : quia nemo est in cognatione
tua qui vocetur hoc nomine] scilicet
iohannes. Ly. cognatio hīc ppinq̄-
tas generis vocatur de qua nullus sic
fuerat vocatus : scilicet de cognatiōe
elizabeth vel mariti ei⁹ [Innuēbāt
autem patri eius quem vellet voca-
ri eum] scilicet per signa visibilia. Et
quo p̄z qz zacharias nō tm̄ fuit mut⁹
sed etiā surdus. Si enim potuisset in-
telligere verba q̄fluissent ab eo p̄ver-
ba et nō per talia signa [Et postulās
pugillares] id est tabulam ad scriben-
dum [scripsit dicēs Iohannes est no-
mē eius et mirati sunt vniuersi] Hor.
de cōuenientia inter patrē et matrem
q̄tum ad pueri nominationē [Aper-
tum est autem illico os ei⁹] Hor. non
per morā qz nescit tarda mollimīa spi-
ritus sancti gratia. An̄ Ambro. Soluit
fides linguā quam incredulitas liga-
uerat [Et factus est timor magnus
super omnes vicinos eorum] Iy. i. i.
admiratio magna v̄ timor dei qui sic
mirabiliter puniuerat zachariā et libe-
rauerat [et sup omnia montana iudee
diuulgabant omnia verba hec] Ly. qz
facta insolita et mirabilia libētius
narrantur [Et posuerūt omnes q̄ au-
dierāt in corde suo] Ly. qz talia magi-
mēore cōmēdant [dicētes. Quis pu-
tas puer iste erit]. q. d. valdē magn⁹ e-
rit [Et cū man⁹ dñi erat cū illo] Iy. i. i. s.
t⁹ dei opatiua miracloz i annūciatōe
conceptione et natiuitate ostensoz. ex

quibus rationabiliter cōcludebatur
magnitudo pueri futura coram deo
sicut predictū est ab angelo zacharie
patri eius Erit enim magnus coram
domino [Et zacharias pater eius im-
pletus est spiritu sancto et p̄phetauit
dicens Benedictus dñs d. r. us israel
quia visitauit] Hor. Dñs iesus huma-
num in sua incarnatiōe visitauit [Et
fecit redemptionem] in sua passione
ps. cxxix. Copiosa apud eū redemptio
[plebis sue israel]

In festo visitationis beate
Marie v̄ginis euāgelii Se-
cundū lucā. i. capitulo.

In illo t̄pe Exurgēs
autē maria abiit in
montana cum festi-
natiōe in ciuitatē iuda et itra-
uit in domū zacharie et salu-
tauit Elizabeth. Et factū ē
vt audiuit salutationē Ma-
rie elizabeth : exultauit iñs
in vtero ei⁹ et repleta est spi-
ritu sancto elizabeth et excla-
mauit voce magna et dixit.
Benedicta tu iter mlieres :
et bñdictus fruct⁹ v̄tris tui.
Et vñ hoc mihi vt veniat ma-
ter dñi mei ad me. Ecce em̄
vt facta est vox salutationis
tue in aurib⁹ meis exultauit
in gaudio iñs i vtero meo.
Et beata q̄ credidisti : qm̄ p̄fi-
cient in te q̄ dicta sunt tibi a
dño. Et ait Maria. Magni-
ficat anima mea dominū. Et
exultauit spirit⁹ meus i deo
salutari meo.

Postilla.

Exurgēs maria abiit i mō-
tana etc. Luc. i. Hystoria hui⁹ euange-

lū facta est anno xpi primo vsuali. ij. nonas aprilis. feria. ij. luna. i. inditione. iij. Et reuersa est in domuz suam anno xpi vbi supra. iij. nonas iulij. sabbato luna. iij. inditione. iij. Ante initium illius euāgelij scribit sanctus lucas quomodo angelus in annūciatione domini dixit ad mariam matrē xpi. et ecce elizabeth cognata tua: et ipsa cōcepit filium in senectute sua et hō est mensis sextus illi q̄ vocatur sterilis: quia nō erit impossibile apud deum omne verbum. Dixit autē maria. Ecce ancilla domini: fiat mihi secundum verbum tuuz. Et discessit ab ea āgelus. Et statim sequitur [Erurgēs maria]. s. de loco in quo erat quando angelus ad eam venit [abijt in montana] Ly. quia loc⁹ vbi habitabat zacharias erat altior q̄ galilea a qua recessit maria [cum festinatione] Ly. ut ostēdens q̄ virgo nō debet hic morari in loco publico. nec ibi strahere colloquia [in ciuitatez iuda]. s. hierusalem [et salutauit elizabeth] Ly. qz erat humillima: quia ad eius obsequium venerat [et factum est vt audiuit salutarōnē marie elizabeth exultauit infans i vtero eius] Glo. sicut illa aduentuz marie: sic iste aduentū dñi sensit. Hor. Ecce q̄ magne virtutis est beate virginis saluatio. qz cōfert gaudium: pfert et sp̄s sanctuz: pfert et reuelationē secretorū diuinorū. cōfert et prophetie actū Et ideo certe libenter saluanda est ppter reuelationis lucrū Bene ḡ maria potuit ore salutare: q̄ salutē habebat i virtute et in corde [et repleta est sp̄s sancto Elizabeth: et exclamauit voce magna] Ly. ista magnitudo vocis intelligenda est tā rōne deuotionis q̄ soni exterioris [Bñ dicta tu inter mulieres]. i. super omnes mulieres [et benedictus fructus v̄tris tui] vnde i ps. cxvij. [Bñ dicit qui venit i noīe dñi deus dominus et illuxit nobis] Et vñ mihi hoc vt veniat mater dñi mei ad me] Ly. ista ei nō poterat scire nisi p reuelationē spi

ritu sancti [Ecce em̄ vt facta est vox salutationis tue in aurib⁹ meis exultauit i gaudio infans i vtero meo] Ly. Elizabeth p sp̄m sanctuz cognouit q̄ illa exultatio fuit ppter presentia dñi in vtero virginali [et beata q̄ credidisti] Ly. qz per ascensum fidei cōcepit [qm̄ pficient i te q̄ dicta sūt tibi a domino] Ly. p angelū nūciatē [et ait maria. Magnificat aīa mea] Ly. nō tantū labia mea [dñm] cui debet laus et honor [Et exultauit]. Hor. nō pigritauit. vt p̄z abachuc. iij. Exultabo i deo iesu meo [in deo] non in mundo. An de ps. lxxvi. Veniit cōsolari aīa mea memor fui dei et delectatus sum [salutari meo] qui est meus pprius filius p generationē et saluator om̄i per suā passionem.

In festo sancti petri apostoli euangelium secundum matheum. xvi.

In illo tpe. Venit iesus i partes cesaree philippi et interrogauit discipulos suos dicens. Quē dicunt homines esse filiū hoīs? At illi dixerūt. Alij iohānē baptistā. alij autē helyam. alij v̄o iheremiā aut vnū ex pphetis. Dixit illis iesus. Vos autēz quē me eē dicitis? Respondens symon petrus dixit. Tu es xps filius dei viui. Respondēs aut iesus dixit ei. Beatus es symō bariona: qz caro et sāguis non reuelauit tibi: sed pater meus qui i celis est. et ego dico tibi: qz tu es petrus et sup hanc petrā edificabo ecclesiam meam: et porte inferi non p̄ualebūt aduersus eā. Et

tibi dabo clauēs regni celoꝝ
Et quodcunq; ligaueris sup
terrā erit ligatū ⁊ in celis . et
quodcunq; solueris super terrā:
erit solutum et in celis.

¶ Postilla.

¶ Venit iesus i ptes cesaree
ꝛc. Math. xvi. Hystoria hui⁹ euāgelij
facta est āno xp̄i. xxxij. iij. kal. august.
feria. iij. luna. xij. indictione. v. Anre
Initiū illi⁹ euāgelij scribit sc̄us Ma-
theus in eo. ca. q̄ xp̄s dixit discipulis
suis. Lauete a fermēto phariseoꝝ et
saduceoꝝ. Et illi cogitabāt inter se di-
cētes q̄ panes nō accepim⁹. Sciens
autem iesus dixit. Quid cogitatis in-
ter vos modice fidei q̄ panes nō ha-
betis. nōdū intelligitis neq; recorda-
mini q̄ncq; panuz ⁊ q̄ncq; miliū hoim
⁊ quot cophinos sumpsistis. neq; sep-
tem panū ⁊ quattuor milia hoim ⁊ q̄t
spozas sumpsistis: q̄re nō intelligitis
q̄ nō de pane dixi vob. Lauete a fer-
mēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ. tūc intel-
lexerūt q̄ nō dixerat cauēdū a fermē-
to panuz sed a doctrina phariseoꝝ ⁊
saduceoꝝ. Tūc statim seq̄tur euang.
hodiernū [Venit iesus i ptes cesaree
philippi] Lyr. Cesarea philippi ē ci-
uitas in terminis iudee quaz philip-
pus filius herodis innouauit ⁊ reedi-
ficauit: q̄ antiq̄tus dicta est lachis: s;̄
postmodū noiauit eā cesareā i hono-
rē tyberij cesaris q̄ dedit ei quartā p-
tē regni: vt dicit iosephus. Dicit etā
cesarea philippi ad differētiā alteri⁹
ciuitatis q̄ dicit cesarea palestine: vbi cor-
neli⁹ ceterio māsit: vt p̄ Act. x. [inter-
rogabat discipulos suos] Lyr. nō igno-
rans qd̄ crederēt vel qd̄ responderēt:
s;̄ vt eoꝝ fideli cōfessione cōueniēt⁹
solidarent in fide [quē dicūt hoies es-
se filiū hois] Lyr. i. turbe vulgares. q̄
de ip̄o erāt varie opiniones in pp̄lo.
[Et illi dixerūt . alij iohānē baptistā]
cui⁹ opiniōis fuit herodes ⁊ sui seq̄-
ces vt p̄ Mat. xiiij. Audiuit herodes

famā iesu ⁊ ait pueris suis. h̄ ē iohā-
nes baptista: ip̄e surrexit a mortuis ⁊
ideovirtutes opant̄ in eo [alij aut̄ he-
liā] p̄pter zelū veritatis [alij vō h̄tes-
remiā] p̄pter patiētā i aduersis [aut̄
vnū ex p̄phetis] . s. heliseū p̄pter excel-
lentiā sapie [vos aut̄ quē me esse dici-
tis] Lyr. q. d. si alij errāt opiniōe falsa
vos tñ nō debet̄ errare q̄ iā diu mecū
fuisistis ⁊ meā doctrinā frēq̄nter audi-
uistis ⁊ miracula tāta vidistis [r̄ndēs
petr⁹ dixit] Lyr. petr⁹ tanq̄ p̄ncipalis
inter alios p̄ se ⁊ p̄ alijs dedit r̄sum
[Tu es xp̄s] Lyr. q̄ interpretatur vnct⁹
⁊ sic cōfitef̄ ei⁹ humanitatē [fili⁹ dei]
s;̄ naturalis ⁊ nō adoptiu⁹: sicut alij.
⁊ p̄ p̄ns eiusdē nature cū deo p̄r̄ ⁊ sic
p̄fitef̄ d̄itatē diuine nature ⁊ hūane
eod̄ supposito [viui] hoc addit ad dif-
ferentiā illoꝝ q̄ colebant̄ tāq̄ dii a gē-
tilib;̄: vt hercles ⁊ iupiter. ⁊ sic d̄ alijs
[R̄ndens aut̄ iesus dixit] Br̄s es sy-
mō bariona . i. fili⁹ iohānis. vñ h̄ter.
di. q̄ d̄eret dici bartohāna. Bar ei idē
ē q̄ fili⁹ iohāna q̄si fili⁹ iohānis s;̄ illi⁹
Iohānis. xxi. Symō iohānis diligit
me plus his. s;̄ sc̄ptoz vitio deprua-
tū est d̄r aut̄ h̄ br̄s es symō bartona:
q̄. s. cōfessio vere fidei ducit ad beattu-
dinē [q̄ caro ⁊ sanguis nō reuelauit
tibi] Lyr. i. h̄o mortāl nō docuit te istā
d̄itatē [s;̄ pater me⁹] ⁊ p̄ p̄ns tota tri-
nitas: q̄ indiuisa sunt opa trinitatis [⁊
ego dico tibi q̄ tu es petr⁹] Lyr. i. con-
fessor d̄e petre q̄ est xp̄s [⁊ sup̄ h̄c pe-
trā] quā cōfessus es. i. sup̄ xp̄m [edifi-
cabo eccliam meā ⁊ porte inferi] . i. p̄-
secutiones tyrānoꝝ ⁊ insult⁹ ⁊ tēpra-
tiones spirituū immūdoꝝ [nō preua-
lebūt aduersus eā] a x̄a fide subuer-
tēdo [⁊ tibi dabo clauēs regni celoꝝ]
Lyr. iste clauēs nō sunt materiales: s;̄
potestas spūalis q̄ est duplex. Anā ē
pt̄as spūalis discernendi petm̄ a non
pet̄o: sicut i veteri lege sacerdotes iu-
dicabāt inter leprā ⁊ nō leprā. Alia da-
uis ē pt̄as admittendi ad regnū v̄ ex-
cludi sc̄dm̄ verū iudiciū prehābiū q̄
debent indigni excludi ⁊ digni recipi

[Et quodcumque ligaueris] [Soc. clauē nō errante] [sup terrā] ly. scz cum debito usu clauū [erit ligatū et in celis: et quodcumque solueris sup terrā erit solutum et in celis]. i. deus approbat illud in celis.

In festo sancte margarete

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis parabolā hāc. Simile ē regnū celōz thesauro ꝛc. [Hoc euāgeliū cū sua postilla q̄re ī fra in cōmuni sanctorū de virginib⁹]

In festo sc̄e marie magdalene. euāg. sc̄m lucā. vii. c.

In illo tēpe. Rogabat iesum q̄daz phariseus vt manducaret cum illo. Et ingressus domus pharisei discubuit: ꝛ ecce mulier que erat ī ciuitate peccatrix vt cognouit q̄ ies⁹ accubuit ī domo pharisei at tulit alabastrum vnguenti ꝛ stans retro secus pedes ei⁹ lachrimis cepit rigare pedes ei⁹: ꝛ capillis capitis sui tergebat: osculabat ꝛ pedes ei⁹ ꝛ vnguēto vngēbat. Quidēs autē phariseus q̄ vocauerat ipsum: ait itra se dicens. Illic si esset p̄pheta sciret vtiq̄ q̄ ꝛ qualis est mulier q̄ tangit euz quia peccatrix est. Et r̄ndens iesus dixit ad illū. Symon habeo tibi aliqd̄ dicere At ille ait. Magister dic. Duo debitozes erāt cuidam feneratori: vnus dēbat denarios q̄ngentos ꝛ ali⁹ q̄nquaginta. Nō habentibus illis

vñ redderent: donauit vtrifq̄. Quis ergo eū pl⁹ diligit? R̄ndens symō dixit. Estimo qz is cui plus donauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti. Et p̄uers⁹ ad mulierē: dixit symoni. Quidēs hanc mulierem. Intraui in domū tuam aquā pedibus meis nō dedisti: hec autē lachrimis rigauit pedes meos: et capillis suis terxit. Osculū mihi non dedisti: hec autē ex quo intrauit non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meū non vnxi: hec cū vnguēto vnxit pedes meos p̄pter qd̄ dico tibi. Remittunt̄ ei pctā multa qm̄ dilexit multū. Cui autēz minus dimittit̄ minus diligit. Dixit autē ad illā: remittunt̄ tibi peccata tua. Et ceperunt qui simul accubebant dicere intra se. Quis ē hic qui etiam pctā dimittit? Dixit autē ad mulierē. Fides tua te saluā fecit: vade in pace. ¶ Postilla.

¶ Rogabat iesū q̄dā pha ꝛc. Lu. vii. Mat. xvi. Mar. xiiij. Jo. xii. Historia hui⁹ euā. facta est anno xp̄i xxxij. ydib⁹ decembus. feria. vi. luna xiiij. inditione. iij. Ante initū illius euāgelij scribit sc̄tus lucas in eo. ca. q̄ xp̄us dixit phariseis et scribis venit. n. iohannes baptista neqz māducans panē neqz bibens vinū. ꝛ dicitis demoniū hz. Venit filius hois māducans et bibens. et dicitis ecce hō vorator et bibēs vinum amicus publicanōz ꝛ pctōz. et tunc sequitur euāg. hodiernuz. Rogabat iesum quidam

phariseus vt manducaret cū illo ⁊ in
gressus domū phari. discip.]ly. Legit
autē xp̄m manducasse cū pctōribus vt
eos ad p̄niam induceret vt h̄r Ma. ix
Itē cū amicis et familiarib⁹ vt eoz
deuotionē augmētaret. vt d̄r Joh. xi.
de martha et maria magdalena. Itē
cū cognatis pauperib⁹ vt eoz inopiā
suppleret: vt h̄r Jo. ij. de nuptiis vbi
deficiente vino xp̄s aquā p̄uertit in vi
num. Itē cū phariseis supbientib⁹ vt
eorū supbiā p̄futarer. put h̄c h̄r ⁊ vt
videbit̄ in p̄sequēdo [Et ecce mulier]
Sor. s. maria magdalena s; nō noīat̄
h̄c. q; adhuc erat in statu culpe scōz
opinionē hoīm [q̄ erat ī ciuitate]]ly.
Abi multi hoīes sunt ex q̄ p̄uincit̄ q̄
m̄ltos attraxerat ad pctm̄ [peccatrix]
Ly. s; tam de peccatis plene ⁊ p̄fecte
contrita [vt cognouit q̄ iesus] .i. sal
uator [accubuisse ī domo pharisei at
tulit] .i. statim [alabastrū vnguētū] id ē
vas alabastrū vnguēto plenū ⁊ stās re
tro] q; p̄ vrecūdia sui pcti non aude
bat se anteponeere [lachrimis cepit ri
gare pedes eius] Ly. ex q̄bus p; ma
gnitudo cōtritionis: ex quo tm̄ fleuit
q; potuit lauare pedes vni⁹ hoīs nu
dis pedib⁹ icedētis [⁊ capillis capitis
sui tergebat] Ly. q̄bus ante ad cōpo
sitionē vult⁹ ei⁹ abusa fuerat [⁊ oscu
labat pedes eius] vt totū. seruiret in
p̄nia quicquid ex se deū contēpserat in
culpa scōm q; dicit greg. [⁊ vnguēto
vngēbat] Ly. ad refrigeriū caloris ⁊
mitigatōez doloris ex labore itineris
vñ Bre. Anguētū qd̄ sibi turpiter ex
hibuerat hoc iā deo laudabilē offe
rebat [vidēs autē phariseus] Sor. scz
p̄dictā mulierē plorantē nec cōpatēs
[ait intra se] .i. occulte p̄tra hospitez
suū murmurādo [dicēs h̄c si esset p̄
pheta] ver⁹ sciēs occulta [sciret vtiq;
q̄ ⁊ qualis est mulier] Sor. q̄ est ī per
sona et qualis in vita [q; peccatrix ē]
et non deberet se tāgi p̄mittere ab ea
[Et rādens iesus] Sor. s. cogitationi
eius q̄ soli deo nota est ī quo oūdit se
plusq; p̄phetā. vñ ps. xcij. Dñs scit

cogitationes hoīm [symō habeo tibi
aliqd̄ dicere. At ille ait. Magister dic
duo debitores erāt cuidā feneratori]
Sor. sensus litteralis plan⁹ est. Misti
ce fenerator iste deū significat q̄ pro
c̄pa momētanea penā eternā exigit
⁊ p̄ donis gr̄az exigit meritū bonoz
opez [duo debitores] Sor. duo status
pctōz [erant cuidā feneratori] .i. deo
[vñ debebat denarios quingētos:
alius quinquaginta] .i. qui pl⁹ pecca
uerat [nō h̄ntibus illis vñ redderēt]
q; nullus pctōz debitis pōt absolui p̄
prijs virib⁹ absq; gr̄a: vt ptz Joh. xv.
Sine me nihil potestis facere [dona
uit vtrisq;] .i. cōdonauit [q; ergo pl⁹
eum diligit? Rādens symō dixit. Est
mo q; is cui pl⁹ donauit] .i. p̄donauit
relaxādo [at ille dixit: recte iudicasti]
q; sicut dicit Bre. cū crescūt dona cres
cūt ⁊ rationes donoz [Et cōuersus
ad mulierē] Sor. p̄ m̄iam. Deus enī
a pctōrib⁹ auertit faciē suā: scōm illō
Deutero. xxxij. Abscondā faciē meā
ab eis. Sed ad penitētes se cōuertit:
vt p; zachā. i. Conuertimini ad me ⁊
ego cōuertar ad vos [dixit symoni vi
des hanc mulierē: intraui in domū
tuā: aquā pedibus meis non dedisti]
Ly. q̄ tm̄ erāt lutosi seu puluerisati eo
q; sine calciamentis icedebat [hec autē
lachrimis rigauit pedes meos: ⁊ ca
pillis suis terxit: osculum mihi non
dedisti] Ly. qd̄ est amicitie signū [hec
autē ex quo intraui nō cessauit oscula
ri pedes meos] .q. d. nō solū vñ oscu
lum dedit mihi: s; multiplex [oleo ca
put meū non vnxi] Sor. qd̄ solet fie
ri in signū leticie ⁊ hylaritatis: scōm
illud ps. xliij. Anxit te de⁹ deus tu⁹
⁊c. [Propter qd̄ dico tibi. Remittū
ei pctā m̄ltā] .i. mulieri penitēti [qm̄
dilexit multū] vñ p̄ter. iij. Caritas
opit multitudinem peccatoz: ⁊ Pro
uer. x. Aniuersa delicta opit charitas
[Cui autē minus dimittit̄ minus dili
git] Ly. Remissio enī culpe aut nulla
est aut totalis simul: s; remissio pene
fit p̄ partes: et non tota simul de cōi

curfu lz aliquādo fiat tota simul ppē
feruorē penitētis ⁊ ex liberalitate dei
⁊ hoc in pposito in hac muliere: ideo
señtur [remittūf tibi pctā tua] lz. nō
solū q̄tum ad culpā: s; etiā q̄tum ad
penā ex vehemēti amore dei ⁊ horro
re peccati p̄teriti. **Sor.** ⁊ ponit hic p̄
sens p̄ p̄terito [remittuntē]. i. remissa
sunt [et ceperunt q̄ simul accūbebāt
dicere intra se. **Quis est hic q̄ etiam
peccata dimittit?** lz. hoc dicebant qz
videbant tantā humanitatē exterius
appentē: sed ignorabāt deitātē inte
rius latentē que peccata pōt dimittē
[dixit autē ad mulierē: fides tua] **Sor.**
id est fides tibi a deo infusa [salua te
fecit] ynde Beda. Fides tua salua te
fecit: quia quod perist posse se accipe
non dubitauit [vade i pace] **Sor.** id ē
in quiete et cessatione a vitijs: vt p̄tz
Roma. v. Iustificati ex fide paces ha
beamus.

**In festo sancti iacobi apli
euāgelii scōz matheū. xx. c.**

In illo tpe. Accessit
ad iesū mater filioꝝ
zebedei cū filijs suis
adorās ⁊ petēs aliqd ab eo.
Qui dixit ei: qd vis? ait illi.
**Dicit sedeat hi duo filij mei
vnus ad dexterā: ⁊ ali⁹ ad si
nistrā tuā in regno tuo.** Rū
dens autē iesus dixit. **Nesci
tis qd petatis. Potestis bi
bere calicē quē ego bibitur⁹
sum?** **Dicūt ei: possum⁹.** **Ait
illis. Calicē quidem meū bi
betis: sedere autē ad dexte
ram meam vel sinistrā non
est mecum dare vobis s; qui
bus paratum est a p̄fe meo.**

Postilla.

Accessit ad iesū m̄r filioꝝ

zebedei. **zc. Math. xx. Mar. x. Lu. xxij**
Historia hui⁹ euā. facta est anno xp̄i
xxij. xvij. kal. april. fer. iij. luna. vi.
inditiōe. vi. **Quā** initiū illi⁹ euā. scribit
sc̄tus mathe⁹ in co. c. 7. **Ascendēs** ies⁹
hierosolimā assumpsit duodeci disci
p̄los suos secreto ⁊ ait ill. **Ecce ascen
dūm⁹ hierosolimā ⁊ fili⁹ hoīs tradēt
principibus sacerdotū ⁊ scribis ⁊ p̄dē
nabunt eū morte: ⁊ tradēt eū gentibus
ad illudēdū ⁊ flagellandū ⁊ crucifigē
dū: et tertia die resurget.** **Tūc** statī se
quit euā. **hōb.** [Accessit ad iesū] **lz.**
iudei estimabāt xp̄z p̄ p̄phetas p̄m̄f
suz regnatur⁹ t̄pālī in hierlīm: qz scri
pturas de regno xp̄i corporaliter intel
ligebant: ⁊ iō regnuz ablatū a iudeis
p̄ romanos credebāt sibi restituendū
p̄ ip̄m: p̄pter qd dicebant xp̄o. **Act. i.**
Quē si in tpe hoc restitues regnū isrl
**zc. ⁊ hoc iacob⁹ ⁊ iohānes filij zebedei
⁊ m̄f eoz audietes xp̄z post mortē ter
tia die resurrecturū crediderunt ip̄m
imediate p̄ resurrectōez regnaturū
in hierlīm t̄pālīter: ⁊ iō cupietes ei eē
collaterales p̄ ceteris qz erāt ei⁹ co
gnati informauerūt m̄rem suā de pe
titione seq̄nti: ⁊ hoc est qd hic d̄r tūc
audita resurrectiōe xp̄i futura [Ac
cessit ad iesū m̄r filioꝝ zebedei cū zc.]
lz. non eī p̄mo petūt i spālī: s; tm̄ in
ḡnālī vt cōcessiōe facta i ḡnālī p̄mo
postea nō posset sibi denegare i spālī.
[**Qui** dixit ei: qd vis?] **lz.** nō q̄rit vt
inscius s; vt petitiō sua conuenientus
oñdāf irrōabil [Ait illi: dic vt sedeat
hi duo filij zc.] **lz. i.** snt tibi collate
rales ⁊ maiores in regno tuo post te:
qd̄dem regnū credebāt t̄pālī vt di
ctum est: nō est mirū si talia apli cre
debant et appetebant q̄ adhuc carna
les erant: ⁊ nondū illuminati p̄fecte
nec confirmati per grām sp̄s sancti.
[**Rūdens** autē iesus dixit. **Nescitis qd
petatis?** **lz.** rūdit filijs et nō m̄f: qz
sciebat eaz missam a filijs ⁊ informa
tā de petitione faciēda p̄ eis [pote
stis bibere calicē quem ego bibitur⁹
sum] **lz. i.** sustinere mortem ignomi**

niosam et crudelē quā ego passurus
sum: et p quā debeo venire nō ad res
gnū tpale vt creditis s; eternū [dicūt
et. Possūm?] ly. loquunt sicut iexpti
ppe fragilitatis qd patuit p effectuz
q; in passione xpi fugerūt pte timore
mortis [ait illis. Calicē quidē meū bi
betis]. i. passiones p me sustinebitis
Ly. q; iacob? ppe xpm ab herode oc
cisus est: vt h; Act. xij. Johānes i do
llum feruētis olei ppter xpm missus
est: insup fuit etiā missus i exiliū ppe
xpm: et sic patuit q; habuit promptaz
voluntatē moriēdi ppter xpm [sedere
aut ad dexterā meā vel ad sinistrā nō
est meū dare vobis] ly. in illo statu in
quo estis. i. nondū hūiltatis et carnali
bus [s; qb? patū est a pte meo] ly. ve
re humilibus et spūalia sapientibus.

¶ Vincula petri.

In illo tpe. Venit ie
sus in pres cesaree
philippi etc.

Hoc euangeliū cum sua postilla qre
ante i festo sancti petri et pauli aploz

¶ In iuentione scri stephani
euangeliū scdm Aththeū. v.

In. i. t. Di. ie. dis. s.
¶ Vos estis sal terre.

¶ Qd si sal euauerit
in quo saliet. ad nihilū valet
vltra: nisi vt mittat foras et
cōculcet ab hoib?. vos estis
lux mūdi non pōt ciuitas ab
scōdi sup montē posita: neq;
accēdunt lucernā et ponūt eā
sub modio: s; sup cādelabzū
vt luceat omibus q; in domo
sunt. Sic luceat lux vra corā
hoib? vt videāt opa vra bōa
et gloriēt p rez vrm q; in ce
lis est. Nolite putare qm ve
ni solue legē aut pphetas nō

veni solue: s; adimplere. Amē
q; ppe dico vobis donec tran
seat celū et terra iota vnum
aut vn? apex nō pteribit a le
ge donec oia fiāt. Qui ergo
soluerit vnū de mādati istis
minis et docuerit sic hoies
minim? vocabit in regno ce
loz. Qui at fecerit et docue
rit: hic magn? vocabit in re
gno celoz

¶ Postilla.

¶ Vos estis sal terre. Qd si
sal etc. Math. v. Mar. ix. Lu. xij. H; y
storia hui? euā. facta ē anno xpi. xxx.
ij. id? iulij. fe. v. luna. xvi. iditioe. iij.
An initiū illi? euā. scribit scrius mar.
in eo. ca. q; xpus dixit discipulis suis
Bū estis cū maledixerit vobis hoies
et psecuti vos fuerit et dixerit oē ma
lū aduersus vos mētient es ppe mē
gaudete et exultate qm merces vra
copiosa ē in celis. Tūc seqt euā. hōb.
¶ Vos estis sal terre] ly. Sicut. n. salē
pdiū oia cibaria: ita discretioe plato
rum debet dirigi et ordinari oia facta
subditoz [Qd si sal euauerit]. i. si
discretio i platis defecerit [i q; salte]
ly. q. d. i nullo opa subditoz pdiētur
seu dirigent [ad nihilū valet vltra
si vt mittat foras et cōculcet ab hoib?]
q; talis dz repellit a platōe ne officiu
platoz in ppectu hoim reddat vile
[vos estis lux mūdi] Ly. Sicut ei lux
est manifestatiua oim coloz: sic plat
p intelligentiā sacre scripture debet
ex officio notificare omia opa xruū
[nō pōt ciuitas abscōdi sup montē po
sita] ly. q; bon? plat? in psecutioe nō
dz se abscōdere: s; ad defensionē gre
gisse maifeste oñdere [neq; accēdit]
Hor. luie scie [lucernā]. i. platū. vñ ps
cxxx. ¶ Parauit lucernā xpo meo [et po
nūt eam sub modio] Hor. vt celez lux
vritatis timore psecutionis iminenti
vel pusillanimitate cordis [s; sup cā
delabzū vt luceat oibus qui in domo

sunt] .i. i mūdo sūt gñaliter sic luceat
lux vřa corā hoīb? : vt videāt opa; vřa
bona; et glificent p̄m vřm q̄ in celis
est] **Ly.** qz nō debetis de hoc pp̄az glo
riā q̄rere: s; gl̄iam dei et edificationē
pp̄li] **Molite** putare qm̄ veni soluere
legē aut p̄phetas nō veni soluere: s;
adimplere] **Sor.** totā p̄tinētiā veteris
testamenti xp̄s hic cōprehēdit in duo
bus. s. in lege et p̄phetia. lex em̄ erat in
declinādo malū: p̄phetia in faciēdo
bonū. et illa duo xp̄s plenissime imple
uit] **Amē** quippe dico vob̄ donec trā
seat celū et terra] **Sor.** .i. mutant̄ elemē
ta ab hac mutabili forma in imutabi
lē. s. ante q̄ finiat̄ iste mūd? [iota vnū]
Iota est mīma lřa iter alias et vno du
ctu fit] aut vn? apex] Apex est p̄ticta
lře q̄ ponit̄ in summitate lře ad disti
ctionē. et scōz hoc exponit **Aug.** q̄ nec
minimū p̄ceptū nec minimi p̄cepti
p̄ticta] nō p̄teribit a lege donec oīa
fiant] **Sor.** .i. nō remanebit qn̄ implea
tur suo t̄p̄e] **Qui** ergo soluerit vnū d̄
mādaris istis minimis] **Sor.** .i. de mā
datis decalogi q̄ dñr mīma: qz ad vi
tā sc̄ptū p̄tinētiā] et docuerit sic ho
mines] **Sor.** sic soluere hoīes sicut ip
se soluit] **minim? vocabit̄]** **Sor.** .i. vi
lissim? reputabit̄ ab his q̄ sunt] in re
gno celoz. **Qui** aut̄ fecerit et docuerit
hic magn? vocabit̄ in regno celoz] **Sor.** per adeptionē aureole.

In festo sancti laurentij.

In illo t̄p̄e. Dixit ie
sus discipulis suis. Amē
amē dico vob̄. **Mis**
granū frumētī cadens etc.

Hoc euangeliū cū sua postilla quere
infra in cōi sanctorū de vno martyre.

In festo assump. btē marie
euangeliū scđm lucā. x. cap.

In illo t̄p̄e. Intrauit
ih̄s in quōdā castellū
Et mulier quādam **Mar**
tha noīe excepit illuz in do

mū suā et huic erat soroz noīe
Martha q̄ ēt sedēs sec? pedes
dñi audiebat **xbū** illi? **Mar**
tha autē satagebat circa fre
quēs ministeriū: q̄ stetit et ait.
Dñe nō est tibi cure q̄ soroz
mea reliqt̄ me solaz ministrare
dic̄ q̄ illi vt me adiuuet **Et** rī
dens dixit illi dñs. **Martha**
martha sollicita es et turbaris
erga plūma. Porro vnū ē ne
cessariū. **Martha** optimā p̄tē
elegit q̄ nō auferet̄ ab ea.

Postilla.

Intrauit iesus i quoddam
castellū etc. **Luc.** .i. **Hydrona** hui? euāg.
facta est anno xp̄i. **xxi. iij.** nonas decē
bris. **feb. iij.** luna. **ix.** idus. **iiij.** **Quā** in
tū illi? euāgelij scribit sc̄tus lucas in
eod̄ ca. q̄ septuagintaduō discipuli q̄s
xp̄s misit ad p̄dicādū reuersi sunt ad
xp̄s cū gaudio dicētes. **Dñe** etiā d̄mo
nīa subijciunt̄ nob̄ i noīe tuo. **Et** ait
ill. **Eccē** dedi vob̄ p̄tātē calcādi sup
serpētes et scorpiones et sup oēs **xtutē**
it̄miciz nihil nocēbit vob̄: verūt̄ i h?
nolite gaudere qz sp̄s vob̄ subijci
unt̄. **Gaudete** aut̄ qz nomīa vřa sc̄pta
sunt i celis. **Tūc** postmodū sequit̄ e
uāgelij hodiernū] **Intrauit** iesus in
quoddā castellū] **ly.** .i. **bethanā]** et mu
lier quādam **martha** noīe excepit illū i do
mū suā] **Ly.** ad illā domū xp̄s frequē
diuertebat et secur̄ cū pp̄ deuotionē
inhabitantū: tū qz plura bñficia ei cō
tulerūt: qz ip̄az **marthā** a p̄fluito san
guinis sanauerat. scōz **abro.** et **mariaz**
a demonio libauerat et ei oīa p̄tā di
miserat] et huic erat soroz noīe **maria**
q̄ etiā sedēs sec? pedes dñi audiebat
xbū illi?] **Ly.** itēta optib? vite sc̄plati
ue] **Martha** autē satagebat circa fre
quēs ministeriū] sc̄z occupata in opib?
bus vite actiē] q̄ stetit] **Ly.** q̄st̄ c̄ssa la
bore ministerij discurredo per domū:

ut xps et ei discipuli eunt conuenienter
recepti et ait dñe nō est tibi cure q̄ so-
ror mea reliquit me solā ministrare] Ly.
p̄rēs de ociositate sororis sue: et de xpi
negligētia hoc p̄mittētis [et rñdēs di-
xit illi dñs] excusando mariā. Inuēt
autē maria accusata s̄z Ly. tripliciter.
Primo a phariseo de temeritate eo q̄
xps tetigit recubētē: ut p̄z Lu. vii. Se-
cūdo a sorore p̄ ociositatē ut habet h̄
Tertio a iuda de pdigalitate eo q̄ p̄-
ciosū unguētū effudit et pedes iesu un-
xit ut h̄et Joh. xij. Et maria patienter
tacuit et sp̄ eā xps excusauit. Pr̄mo oñ-
dēs phariseo q̄ factū marie non erat
temeritas: s̄z p̄tritiōis et deuotōis. Se-
cūdo oñdit sorori q̄ sessio marie nō e-
rat ociosa s̄z actib⁹ meliorib⁹ applica-
ta. Tertio oñdit iude et alijs discipul⁹
q̄ illa effusio unguētū nō erat pdiga-
litaris: s̄z pietatis dicēs. Sine illā. Bo-
nū eī op⁹ opata ē i me [Martha mar-
tha sollicita es] Glo. repetitio signū ē
dilectōis vel mouēde intētōis. s. ut au-
diat attent⁹ [et turbat⁹ erga p̄ma] ly.
q̄ opa vite actiē sollicitudinē igerūt
[porro unū ē necessariū] Ly. s. t̄pe de⁹
q̄ un⁹ ē et p̄ oib⁹ q̄rēdus [Maria opti-
mā p̄tē elegit] Glo. nō rephēdit pars
marthe et ip̄a bōa ē: s̄z laudat⁹ ps ma-
rie: q̄ optiā [q̄ nō auferet⁹ ab ea] Glo.
vita p̄tēplatiua incipit h̄ et i futuro p̄-
ficiet q̄ ignis amor⁹ q̄ h̄ ardere incipit
cū ip̄s quē amat viderit: ampli⁹ igne
scit i amore. Actiā x̄o cū corpe deficit
q̄ i celesti patria nemo esuriētī panē
porriget nec cetera opa m̄ie ager: q̄
ibi nō eēt necessaria. An apoc. xix. Nō
esuriēt neq̄ sitiet apli⁹ et. [Iudic q̄rē
q̄re h̄ euāgelij legiē in festo b̄tē x̄gini
nis cū i nullo spectare videat⁹ ad ip̄as
Ad hoc rñdet Sor. q̄ et si nō hystorice
tū allegorice puenit b̄tē x̄gini. Ipsa
eī fuit castellū i q̄ d̄ itrauit fili⁹ dei vbi
manebāt due sorores. s. vita actiua: et
cōtēplatiua. Itē q̄rē q̄re poti⁹ legiē in
assumptiōe q̄ i alio festo: cū de assumpti-
one nō facit mētionē. Ad h̄ dicēdū est
q̄ alia festa b̄tē x̄gis specialia h̄nt e-

uāgelia p̄ sp̄ales rōnes. Itē autē fe-
stū nullū h̄z speciale euāgelij et iō sor-
titū ē illō vel etiā p̄p̄tūmā p̄tēculā
euāgelij q̄ marie p̄cipue puenit: iō le-
git de ei⁹ assumptiōe: s̄z Maria opti-
mam partem elegit.

In festo sc̄i bartholomei.
In illo t̄pe. Dixit ie-
sus discipulis suis.
Hoc ē p̄ceptū meū.
Hoc euāgelij cum sua postilla que
re infra in cōmuni apostolorū.

In festo exaltatōis sc̄e cru-
cis euāgelij sc̄o ioh. xij. ca.

In illo t̄pe. Dixit ie-
sus turbis iudeorū.
Nūc iudiciū ē mūdi
nūc p̄nceps hui⁹ mūdi eijcietur
foras. Et si exaltat⁹ ius-
ro a terra: oīa trahā ad me ip-
sus. Hoc autē dicebat signifi-
cās qua morte eēt moritur⁹.
Respōdit ei turba. Nos au-
diuimus ex lege q̄ xps ma-
net in eternū et quō tu dicis
oportet exaltari filij hoīs?
Quis ē iste filius hoīs? Di-
xit ergo iesus. Adhuc modū
cū lumē in vobis ē. Ambula-
te dū lucē habetis ut nō vos
tenebre cōphendāt. Et q̄ ā-
bulat in tenebris nescit quō
vadat. Dū lucē habetis cre-
dite i lucē: ut filij lucis sitis.

Postilla.

Dixit iesus turbis iudeorū
et Joh. xij. Hystorā hui⁹ euāgelij di-
xit dñs iesus āno ei⁹. xxxij. xij. kal. ap-
lis sef. iij. lūa. xi. inditōe. vi. An̄ in iū-
illi⁹ euāgelij scribit sc̄us iohānes in
eo. ca. q̄ quidā gētiles ascēderūt in h̄ie-
rusalē ut adoraret i die festo. s. pasche

hi accesserunt ad philippum qui erat a bethsaida galilee. et rogabant eum dicentes. Domine volumus te videri. Venit philippus et dixit andree Andreas rursum et philippus dixerunt iesu. Iesus autem respondit eis dicens. Venit hora ut clarificet filius hominis. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. Dixit iesus turbis iudeorum. Nunc iudicium est mundi. Sed et in passione quando christus a pylato iudicatus est. Nunc princeps huius mundi eiciet foras. Iuxta. Diabolus enim hic dicitur princeps huius mundi: sed hominum munditia per peccatum dicitur autem eiciet diabolus per passionem christi per quam aperta est porta glorie celestis. Et sic diabolus non potest impedire sanctos a consecutione glorie sicut faciebat ante passionem christi. Non permittit temptare homines ad exercitium et meritum electorum. [Et ego si exaltatus fuero a terra] hoc per passionem crucis [omnia traham ad meipsum] sed per fidei et dilectionem. hoc autem dixit significans quod morte esset moriturus. hoc. quoniam morte crucis que erat vilissima. ut patet Sap. 11. Morte turpissima condonemus eum. Respondit ei turba. Nos audiuimus ex lege quod christus manet in eternum. Thoma. Credebant enim quod messias purus homo esset immortalis. Unde Mich. v. Egressus eius ab initio et a diebus eternitatis. Item Danielis. vi. Potestas eius potestas eterna. [Et quomodo tu dicitis oportet exaltari filium hominis]. id est. mori in cruce quasi diceret. si loquaris de teipso sequitur quod tu non es christus qui manet in eternum. si autem loqueris de alio dic nobis. Quis est iste filius hominis. Dixit ergo eis iesus. Thoma. si iam multa dixerim et multa miracula feci coram vobis. adhuc modicum lumen in vobis est. hoc. quod creditis christum manere in eternum: sed non creditis eum moriturum secundum humanitatem. [ambulate] Ly. i. in cognitione christi proficite. dum lucem habetis. Ly. i. me presentialiter qui sum lux illuminans per veritatem doctrine et lumen gratie. [ut non vos tenebre

comprehendant] sed ignorantie et culpe. [Et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat] Ly. q. declinavit a rectitudine vite. [dum lucem habetis credite in lucem] Thoma. per veram fidem. [ut filii lucis sitis] id est. ipsius dei qui est vera et sempiterna lux: ut patet Ephe. v. Et filii lucis ambulate.

In festo sancti mathei apostoli et euangeliste: euangelium secundum matheum. ix. ca.

In illotpe. Cum transiret iesus vidit hominem sedentem in throno matheum nomine et ait illi. Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factum est discumbente eo in domo ecce multi publicani et peccatores venientes discubebant cum iesu et discipulis eius. Et videntes pharisei dicebant discipulis eius. Quare cum publicanis et peccatoribus manducat magister vester. At iesus audiens ait. Non est opus valetibus medicis: sed male habentibus. Eunt autem discite quod est: misericordiam volo et non sacrificium. Non enim veni vocare iustos: sed peccatores.

Postilla.

Vidit iesus hominem sedentem etc. Math. ix. Luc. v. Mar. ii. Hystoria huius euangelii facta est anno christi xxxi. v. idus iunij. feria. ii. luna. x. indictione. iiij. Ante initium illius euangelii scribit sanctus matheus in eodem ca. quod christus sanavit paralyticum qui fuit portatus in lecto ante illum in conspectu totius populi: cui christus ait. Surge. tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Audientes autem turbe timeverunt et glorificaverunt deum dicentes:

quia vidim⁹ mirabilia hodie [Et cū
transisset inde] .i. de galilea [vidit ho
minē] *Hor.* tam lituitu corporis q̄ mē
tis [sedentem in teloneo] *Lyr.* ē locus
in quo solebāt campsores sedere. q̄
quidem negocium vix aut nunq̄ ex
erceri potest sine peccato vt dicit gre
go. vel secundū *Hor.* est locus in quo
soluebantur publica vectigalia [ma
theum nomine] *glo.* ceteri euangeli
ste ppter verecundiam nō appellant
eum nomine vulgato: sed leui. *Vino*
nius enim fuit. Ipse matheus vero
se nominat propter humilitatem [et
ait illi. Sequere me] *Lyr.* matheuz
talibus occupatum vocauit vt de gra
tia dei nullus desperet q̄tūcūq; fue
rit in vilibus occupatus [Et surgēs
secutus est eum] sine aliqua dilatoe:
quia sicut poterat mouere aurem ex
terius verbo: ita etiam interius men
tem inspirando. Sicut enim passioni
ppinquus illos q̄ ad ipsuz capiendū
venerant solo v̄bo pstrauit. *d.* Ego
suz vt habetur *Joh.* xvij. ita solo ver
bo poterat quoscūq; ad se trahere:
et in hoc apparebat x̄rus diuinitatis
in eo [Et factum est discumbente eo
in domo] *put Luc.* v. dicitur. Et fecit
ei cōtiniuz magnū leui in domo sua
[et ecce multi publicani et pctōres ve
nientes discumbebāt cum iesu] *Lyr.*
fuerunt enim socij mathel. et recedēs
ab eis et volens seq̄ x̄pm fecit eis cō
tiniū [Et videntes pharisei] *Lyr.* pha
risei in pp̄lo iudeoz reputabātur re
ligiosi. vnde etiam in habitu ab alijs
erant distincti. Videntes igitur x̄pm
cū publicanis et peccatoribus mādu
cantē indigne ferebant et murmura
bant [dicebāt discipulis suis] *Hor.* cō
suetudo detractorū est loqui d̄ allo nō
in facie ei⁹. *Am̄* quādo discipuli eius
videbant eis peccare alloq̄bant mag
istrū. vt patet *Math.* xij. Abiit iesus
sabbato per sara: discipuli autē eius
esurientes ceperunt vellere spicas et
manducare: pharisei autem vidētes
dixerunt ei. Ecce discipuli tui faciūt

q̄ nō licet eis facere sabbatis. *Quā*
do vero magister videbatur eis pec
care alloquebātur discipulos vt hic.
[Quare cū publicanis et pctōrib⁹ mā
ducat mgr̄ vester. At iesus audiens]
scz verba phariseoz [ait] pro se et disci
pulis [Non est opus] id est necessariū
[valētibus] id est sanis [medicus: s;]
male habentibus] *Lyr.* videm⁹. n. q̄
medicus familiaris habet sed ad
firmū qui eo indiget q̄ ad sanū. *Cuz*
igitur x̄ps fuit verus medicus aiāz
vt dicitur *ps.* cvj. Misit verbum suuz
et sanauit eos. Ideo familiariter se de
buit habere ad pctōres qui fuerūt in
firmi spiritali infirmitate. Secūdo
respondet eis per auctoritatem que
habetur *osee.* vi. [Cūtes discite qd̄
est misericordiā volo et nō sacrificiū]
Lyr. q. d. Si hanc scripturaz cōsidera
tis inuenietis me facere sc̄dm̄ ip̄az.
Hor. miam volo per peccatorū dimis
sionem. et non sacrificium per olocau
storū oblationē. *Proverb.* xij. Facere
miam et iudiciuz magis placet deo q̄
victime [Non em̄ veni vocare iustos]
Hor. scilicet ad penitentiam [s; peccā
tores] *supple* veni vocare ad peniten
tiam vt corrigantur.

In festo sc̄ti michaelis ara
changelii: euangeliū secūdu
Matheum. xvij. ca.

In illo tēpore. Accel
serūt discipuli ad ie
suz dicētes. Quispu
tas maior est in regno celo
rum. Et aduocans iesus par
uulū statuit eū in medio eoz
et dixit. *Am̄* dico vob. Nisi
conuersi fueritis et efficiami
ni sicut puuli nō intrabitis i
regnū celoꝝ. Quicūq; ergo
huiliauerit se sicut puul⁹ iste
hic maior ē in regno celoꝝ. et
q̄ susceperit vnū puulū tales

In nomine meo me suscepit. Qui autem scandalizauerit unum de pusillis istis qui in me credunt: expedit ei ut suspendat mola asinaria in collo eius et demergat in profundum maris. Ne mundo ab scandalis necesse est enim ut veniant scandala: verumtamen ve homini illi pro quem scandalum venit. Si autem manus tua vel pes tuus scandalizat te abscide eum et proice abs te. Bonum est tibi ad vitam ingredi debile vel claudum quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem eternum. Et si oculus tuus scandalizat te erue eum: et proice abs te. Bonum est tibi unum oculum habentem in vitam intrare quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contemneris unum ex his pusillis. Dico enim vobis: quia angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in celis est.

Postilla.

Accesserunt discipuli ad iesum dicentes. Math. xviii. Mar. ix. Luc. ix. Historia huius euangelij facta est anno christi. xxxij. vi. kal. septembris feria v. luna. xij. Ante initium illius euangelij scribit sanctus matheus in precedentiibus. quod accesserunt qui didragmam accipiebant ad petrum et dixerunt. Magister vester non soluit didragmam: aut. Quam. Et cum intrasset domum preuenit eum iesus dicens. Quid tibi videtur symon. Reges terre a quibus accipiunt tributum vel censum a filiis suis vel ab alienis. Et ille dixit ab alienis. Dixit illi iesus ergo liberi sunt filij. Et autem non scandalizemus eos: vade

ad mare et mitte hamum: et es piscem qui primus ascenderit tolle: et apertis ore eius iuues staterem illum sumes da eis pro me et te. Et tunc sequitur euangelium horum dierum. Accesserunt discipuli ad iesum dicentes. Quis putas maior est in regno celorum. Et aduocans iesus paruulum] Lyz. sanctum Marciale: qui postea a beato Petro missus in galileam: ibidem fidem catholicam predicauit [statuit eum in medio eorum] Lyza. ut ab omnibus videretur et attente consideraretur [et dixit Amen dico vobis: nisi conuersi fueritis] Lyz. a bellatione vestra: quia Luc. ix. habetur: quod intrauit in eos cogitatio quod eorum esset maior. Ergo christus dixit eis [nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli] id est humiles et paruuli in vestra reputatione [non intrabitis in regnum celorum] Lyza. de quo demonia abiecta sunt pro superbia. Et ideo oportet homines illuc venire per viam contrariam: scilicet per humilitatem. Ergo subdit christus [Quicumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste: hic maior est in regno celorum] Lyza. quod dicitur ille qui erit hic humilior erit maior in regno celorum: ut patet Luc. xiiij. Qui se humiliat exaltabitur [Et qui susceperit paruulum unum talem in nomine meo] hoc id est propter meum amorem [me suscepit] Lyza. Nam qui recipit primum propter christum deus christum recipere. Exemplum huius habemus in legenda sancti Martini ubi dicitur quod christus se vestitum ostendit illa parte clamidis quam beatus martinus dederat pauperi propter christum [Qui autem scandalizauerit unum de pusillis istis] Lyza. scandalizare aliquem est facere eum ruere in peccatum mortale ex dicto vel facto suo nullo: et hoc est proprie inferre ei nocumtum ex parte anime: quod est contra caritatem proximi. Et ideo talis faciens alium sic ruere si facit hoc ex intentione siue aduertentia semper peccat mortaliter etiam si dictum vel factum ex quo aliter non esset de genere peccati mortalis: sicut dicens mendacium iocosum mulieris intentione persequendi eam ad adul-

teritū est peccatū mortale ex intentiōe fi-
ntis: & dicit [Qui scandalizauerit unū]
Hoc multo magis q̄ plures [de pusill-
litis] id est infimis. Unde dicitur. qui
scandalizatur recte pusillus dicitur:
quia qui magnus est: id est robustus
in fide & charitate moueri nō potest:
vt patet [Proverbia. xij. Non contrista-
bit iustū quicquid ei acciderit] Qui
in me credunt] Hoc magis est vitan-
dum scandalum in fidelium q̄ infidelium
[expedit ei vt suspendat mola asina-
ria in collo eius] Et euāgelista ibi lo-
quitur ad modum terre palestinorum in q̄
cōdēnari ad mortē ligato saxo ad col-
lum precipitabant in mare. Sensus ē
ergo [expedit ei] hęc id est inelius cēt
homī mortē corporaliter q̄ ex malo suo
exēplo facere aliū ruere in peccatū mor-
tale: q̄ ex hoc meret mortē eternam
que grauior ē morte corporali. Ne mū-
do ab scandalis] id est mundanis hoī-
bus qui nō curāt scandalizare prios:
vt patet. I. Corinth. viij. Si esca mea scā-
dalizat primū meū non manducabo
carnes in eternū [Necessē est em̄ vt ve-
niat scādala] Et nō est necessitas ab-
soluta: sed ex suppositione. Si enī ho-
mines volunt viuere mūdane id est i
omnibus volūtatem suam adimple-
re necessario sequitur ad hoc scanda-
lū aliorū: q̄ nō formidat primos scā-
dalizare [Verūtamē ve homīni illi p̄
quē scandalū venit] sc̄ actiue primū
scandalizando [Si autez manus tua
vel pes tuus scandalizat te] hęc. i. tibi
esset occasio ruine i peccatū per ta-
ctum inhonestū vel p̄ gressus dissolu-
tum [abscide eum et proice abs te,
Bonū est tibi ad vitā ingredi debiles
vel clauduz q̄ duas manus vel duos
pedes habentem mitti in ignez eter-
nuz. Et si oculus tuus scandalizat te
erue eū & proice abs te Bonuz est tibi
vnū oculū habentē in vitā intrare q̄
duos oculos habentē mitti in gēhen-
nā ignis] hęc. nō q̄ aliqd̄ membrū sit
amputādū ad vitanduz peccatū: mēbra
em̄ corpis sunt a deo data. & ideo nō ē

In potestate alicui persone abscidi se-
bi membrū sicut nec ipsum occidere.
tum q̄ per hoc non excluditur sc̄
scentia interior in qua viget peccatū. tū
q̄ per aliā viā pōt meli⁹ obutare pec-
cato p̄ rationē sc̄ vt liberū arbitrius
cohibēdo mēbrū a peccati exercitio.
& sic d̄: manus abscindi in q̄tum p̄bi-
berur ab illicito tactu & pes prohibet
ab illicito gressu. oculus ab illicito vi-
su. & ista abscisso ē meritoria & laudabi-
lis: nō autē illa q̄ esset per mēbrorū pua-
tionem [videte ne contēnatis vnū ex
his pusillis] hęc. q̄ q̄rūcūq; homo sit
paruus in hoc mūdo tū hęc āgelū sibi
assignatū a deo ad sui custodiā. & iō nō
homines minimi sic a deo honorant
multo fortius a nobis honorādi sunt
Ideo subdit x̄ps [Dico em̄ vobiscū
angeli eorū]. s. assignati ipsis [sc̄ vidēt
faciē patris mei] hęc. q̄ q̄rūcūq; mlti-
tantur ad temporalitū rex administrā-
tionem tū semper deo adherent per
apertā visionem [qui in celis est] hęc.
licet em̄ deus sit vbiq; per essentia pre-
sentiam & potentia: tū specialiter dicitur
esse vbi adest cū beatis per apertā
visionem.

In festo sc̄ti luce euāgelii.

In illo t̄pe. Dixit ie-
sus discip. suis. Hec
mādo vob̄ vt diliga-
tis iuices. Si mūdus vos o-
dit scitote q̄

hoc euāgelium cū sua postilla que-
re in cōmuni sanctorū de apostolis.

In festo sanctorū symonis
et Jude apostolorū &c.

In illo t̄pe. Videns
iesus t̄bas ascēdit i
mōtē: & cū sediss̄ ac-
cesserūt ad eū discipuli ei⁹ &c.
hoc euāgelium cū sua postilla que-
re in cōmuni sanctorū de marty-
ribus.

In festo oīm sanctorū.

In illo tpe. Videns
iesus turbas ascēdit
in mōtem ꝛc.

Hoc euangeliū cū sua postilla quere
infra de pluribus martyribus.

In festo sancti Martini.

In illo tpe. Dixit ie-
sus discipulis suis.

Sit lūbl vři p̄cicti ꝛ
lucerne ardentes in manib

Hoc euangeliū cū sua postilla q̄re in
fra in cōmuni sc̄ōꝝ de virginibus.

In festo sancte Katherine.

In illo tpe. Dixit ie-
sus discipulis suis pa-
rabolā hāc. Simile

est regnū celoz thesauro ab-
scōdito in agro quem qui ꝛc.

Cetera de sanctis euangelia cū t̄pōꝝ
postilla: vide in cōmuni sc̄ōꝝ.

Incipit postilla de p̄muni
sc̄ōꝝ. Et primo de apostol.

In illo tpe. Dixit ie-
sus discipulis suis.

Hoc est p̄ceptuz me-
um vt diligatis inuiceꝝ sicut

dilexi vos. Maiorē hac di-
lectionē nemo habet vt ani-

mā suā ponat quis p̄ amicis
suis. Vos amici mei estis si

feceritis que ego p̄cipio vo-
bis. Jam nō dicam vos ser-

uos: quia seruus nescit quid
faciat dominus eius. vos au-

tē dixi amicos: qz omia que-
cunq; audiui a patre meo no-

ta feci vobis. Nō vos me ele-
gistis: s; ego elegi vos ꝛ po-

siui vos vt eatis ꝛ fructum af-
feratis ꝛ fructus vester ma-

neat. Et quodcūq; petieritis
patrē in noīe meo det vobis.

Postilla.

Hoc est p̄ceptuz meū vt
dili. ꝛc. Joh. xv. Hoc euāg. dicit dñs ie-

sus āno ei⁹. xxxiij. ix. kal. apl̄s. fē. v.
cene dñl. luna. xiiij. inditōe. vi. Nñ tul-

tū illi⁹ euāgelij scribit sc̄tus iohan-
nes i eo. ca. q. xps dixit discipul̄ suis.

Ego suꝝ vitis ꝛa ꝛ vos palmītes. qui
manet in me ꝛ ego i eo hic fert fructū

multū. qz sine me nihil potestis face-
re. Tunc sequitur euāg. hōd. [Hoc ē

p̄ceptū meū vt diligatis inuicē] Sor.
nō ꝛbo vel lingua tm̄: s; opere ꝛ veri-

tate [sicut ego dilexi vos] qz ipse ope
dilexit eos: mōstrat cū dicit [Maiorē

hac dilectionē nemo hꝝ vt aiāꝝ suam
ponat q̄s p̄ amicis suis] Sor. q. d. ni-

hil plus potest facere q̄ vitaz dare q̄
om̄ibus est charior. vt patꝝ Ep̄he. v.

xps dilexit nos ꝛ tradidit semetipsum
p̄ nobis. Itē. hier. xij. Reliqui domū

meam. dimisi hereditatem meā i ma-
nus inimicōꝝ eius [Vos amici mei

estis si feceritis q̄ ego p̄cipio vobis]
Sor. ex amore vt amici. nō ex timore

vt serui [Jam nō dicam vos seruos]
Ry. timore serui subiectos eēt quia

seruus nescit qd faciat dñs eius] Ry.
hoc videm⁹ in humanis Secreta enī

reuelātur filiis cuiusmodi erant apo-
stoli qui chusto erant subiecti amore

filiali. Ideo subditur [Vos autem dixi
amicos: quia om̄ia quecunq; audi-

ui a p̄fe nota feci vob. hoc nō est itel-
ligēdū de oib⁹ simpliciter ꝛ absolu-

te: qz apostoli nō habuerūt tantā ple-
nitudinē sciētie sicut xps sed est itella-

gendū de oib⁹ p̄inentib⁹ ad eozꝝ
statū: sed que p̄inent ad eozꝝ salutē ꝛ

fidel̄ ꝛ moꝝ p̄dicationēꝝ ꝛ ecclesie gu-
bernationē [nō vos me elegistis s; ego

elegi vos]. s. ad ap̄tatum [ꝛ posui vos
vt eatis] Tho. circūeundo p̄ mūdū [ꝛ

fructū afferatis] per gentium cōuer-
sionem [ꝛ fructus vester maneat] Ry.
quia fides ecclesie manebit vsq; in fi-

nem mundi quātūcūq; tribulatōib; is-
pella[Et quodcūq; petierit] p[re]m i
noīe meo] **S**oz. qō sit ad verā salutez
[det vobis] **T**ho. **H**omē. n. ipius ē ie-
sus. i. saluator. **A**n in noīe ei; peti q
petit aliqdvt dirigēs r p[ro]mouēs ad sa-
lute[m] vel ipsam salute[m] i se. vt p[er] **Mat.**
vi. **P**rimū q[ui]te regnū dei r.

Aliud euangelium de apo-
stolis. **Joh. xv.**

In illo t[em]p[or]e. Dixit ie-
sus discipulis suis.
Hec m[an]do vobis vt
diligatis i[n]uicez. Si mundus
vos odit: scitote q[ui] me p[ri]o-
rē vobis odio habuit. Si de
mūdo fuissetis mūdo quod
suū erat diligeret. q[ui] vero de
mūdo nō estis: sed ego elegi
vos de mūdo p[ro]pterea odit
vos mūdo. **M**emētote ser-
monis mei quē ego dixi vob
nō ē seru[us] maior d[omi]no suo. Si
me p[er]secuti sunt r vos p[er]se-
quuntur: si sermonē meū seruauē-
runt r vestrum seruabūt. **S**;
hec oīa facient vobis p[ro]pter
nomē meū: q[ui] nesciūt eū qui
me misit. Si nō venisset r lo-
cut[us] nō fuisset eis p[er]ctm non
haberēt. **N**ūc aut[em] excusatio
nē non h[ab]ent de p[er]ctō suo. Qui
me odit r p[re]m meū odit. Si
opa nō fecissem i eis q[ui] nemo
alius fecit peccatū nō habe-
rēt. **N**ūc aut[em] r viderūt r ode-
rūt: r me r patres meū. Sed
vt impleat[ur] sermo q[ui] i lege eo-
rum scriptus est: q[ui] odio ha-
buerūt me gratis.

Postilla.

Hec m[an]do vobis vt diliga-
tis inuicē r. **Joh. xv.** Hec verba sacri
euāg[elii]. locutus est d[omi]n[us] iesus anno ei[us]
xxiij. ix. kal. aprilis. fe[st]i. v. s. cene d[omi]n[ic]e
luna. xiiij. indictione. vi. **A**nte initium
illius euangeliij scribit sanctus iohā-
nes i eo. ca. q[ui] x[rist]s dixit discipulis suis
Ego elegi vos r posui vos vt eatis r
fructū afferatis. r fruct[us] vester maneat.
Tūc sequit[ur] euangeliū hodiernū.
[Hec mando vobis vt diligatis inuicē]
Tho. i. mutua dilectione. est cōm-
mūdo quod ego p[re] ceteris cōmēdor[um]
cipio [Si mūdo vos odit] **L**y. p[er]cipitur
si p[ro] q[ui] q. d. q[ui] futurum est vt
mundus vos odiat [scitote] **L**y. ad cō-
solationē vestrā [q[ui] me p[ri]ores vobis
odio habuit. Si de mundo fuissetis]
Tho. i. de numero hoīm mundator[um]
r amator[um] mundi [mūdo quod suū
erat diligeret] **T**ho. i. amatores mūdo
vos tāq[ui] sibi p[ro]formes diligerēt. **M**ūdo
em̄ et cōueniētia est cā amoris. **E**c-
cle. xiiij. **D**e aīal diligit sibi simile[q[ui]
vero de mūdo nō estis]. i. rebus mun-
di per amorē adherentes [s; ego ele-
gi vos de mūdo p[ro]pterea odit vos mū-
do] **T**ho. i. mali homines vos odit
et persequentur velut contemp[er]os
eor[um] que ip[s]i amant. **L**y. dissimilitudo
em̄ est causa odij. **A**postoli aut[em] dissim-
iles erant hoīb[us] mūdantis: r ideo
nō debebant admirari si eos odio ha-
buerūt [Memētote sermonis mei quē
ego dixi vobis. non est seru[us] maior
d[omi]no suo. Si me p[er]secuti sunt r vos p[er]-
sequētur] **T**ho. si caput p[er]secuti sunt
persequentur r membra. x[rist]s aut[em] est
caput apostolorum: r ideo exēplo x[rist]i
debeant patienter tolerare tribula-
tiones p[er]sequentium [Si sermonem
meum seruauerūt r vestrū seruabūt]
Tho. q. d. sicut cōtempserunt r nō im-
pleuerunt meos sermōes sic etiaz nō
implebunt vestros [sed hec omnia fa-
cient vobis p[ro]pter nomē meū] **T**ho. i.
p[ro]pter amorē nominis mei [quia ne-
sciunt eum q[ui] me misit] **L**y. s; deus
patres licet cognoscerēt deum in quā

tum est p̄ oīm p̄ creationē non tñ co-
gnouerunt eū Inq̄tuz misit filiū suū
ad salutē credentiū. Ista tñ ignorātia
nō excusabat eos in p̄secutiōe xp̄i ⁊ a-
postolorū. q̄ p̄cedebat ex odio ⁊ inuti-
ditate. [Si non venissē] carnē assumēdo
[et locut⁹ eis fuissē] docēdo verbis
⁊ exēplis [p̄ctm̄ non h̄erent] sc̄z. p̄ctm̄
fidelitatis [nūciāt excusationē non
h̄it de p̄ctō suo] Tho. q̄ vent⁹ ⁊ locut⁹
sum eis veritatē [Qui me odit ⁊ pa-
trē meū odit] Tho. quoz vna est ma-
lestas. vn⁹ honor. vn⁹ amor. ⁊ vnū o-
diū [Si opa non fecissēz i eis q̄ nemo
ali⁹ fecit] Tho. [vt ābulare sup aq̄s
pascere q̄nq̄ milia hoīm de quibz pa-
ribus ⁊ duobus p̄sib⁹. Joh. v. Sifr
p̄s in illuminatione ceci nati. Joh. ix
et in suscitacione lazari q̄druidani.
Joh. xi. p̄ctm̄ nō h̄erēt] Tho. tā grāde
[nūciāt viderūt] Tho. opa et mira-
bilia q̄ opatus sū in eis [et oderūt me
et patrē meū] Lp̄z. q̄ ex odio ad xp̄m
ip̄i opa xp̄i attribuēnt beelzebub p̄-
cipi demonioz. vt h̄t Mat. xij [sed vt
impleat sermo qui i lege eoz script⁹
est] p̄s in ps. xxxiij. [Q̄ odio habue-
rūt me gratis]. i. sine cā imo econtra-
rio habebant cām amādī eū ex bene-
ficijs eis impensis in docēdo eos ⁊ sa-
nando eoz infirmos.

Aliud euangeliū de apl̄is
sc̄dm̄ Johannē .xv. ca.

Ih̄s dixit ihs di-
scipulis suis. Ego sū
vitis vera et pater
meus agricola ē. oēm palmi-
tez i me nō ferētē fructū tol-
let euz: ⁊ oēm q̄ fert fructum
purgabit eū vt fructū pl⁹ af-
ferat. Iā vos mūdi estis pro-
pter sermonē quē locut⁹ sum
vobis. Manete in me ⁊ ego
in vobis. Sicut palmes non
potest ferre fructum a semet

ip̄so nisi māserit i vite sic nec
vos nisi i me māseritis. Ego
sū vitis ⁊ vos palmites Qui
manet i me et ego i eo h̄ fert
fructū mltuz: q̄ sine me nihil
potestis facere. Si q̄s in me
nō māserit mittetur foras si-
cut palmes et arescet: ⁊ colli-
gent eū ⁊ in ignē mittēt: ⁊ ar-
det. Si māseritis i me: ⁊ ver-
ba mea i vobis māserint qd̄
cunq̄ volueritis petetis ⁊ fi-
et vobis. ¶ Postilla.

¶ Ego sū vitis vera ⁊ pater
meus ⁊c. Joh. xv. Hoc sacrū euange-
liū locut⁹ est dñs iesus āno ei⁹. xxxiij.
ix. kal. april. fer. v. cene dñi. luna. xliij
inditione. vi. Ah̄ iniriū illi⁹ euāgelij
scribit sanct⁹ iohānes in p̄cedēti ca.
q̄ xp̄us dixit discipulis suis. Qui h̄z
mādata mea et seruat ea: ille ē q̄ dilē-
git me. Qui autē diligit me diligit a-
p̄re me. Tunc postmodū sequitur euā-
geliū hōd. [Ego sum vitis vera] Lp̄.
Sicut ei vitis material⁹ h̄z lignū vile
et despectū et quasi inutile videt̄ cuz
tñ fruct⁹ optimos habeat: ita xp̄s in
humana natura videbat̄ abiect⁹ vi-
lis et despect⁹: ⁊ tñ per eius humani-
tatē secut⁹ est fructus gl̄iosus. Anī⁹
enī nature sunt vitis et palmites. ⁊ iō
xp̄s dī vitis ratione humanitate in
qua natura est fidelibus hosti⁹ illis
[⁊ pater meus agricola est] Tho. sic-
cut enī agricola colit vineā vel agrū
vt fructificet: sic deus aīam [oēm pal-
mitē in me non ferentē fructū] Lp̄. i.
eos q̄ sola fide sunt adherentes xp̄o
sed non per charitatem opantem [tol-
let eum] q̄ talis infructuosus ⁊ ocio-
sus homo abscindet̄ p̄ condēnatiōis
sententiā sc̄z in morte: et mittetur in
ignē eternū: vt p̄t̄z Math. vii. Omnis
arbor q̄ nō facit fructū bonū excidet̄
et in ignē mittet̄ [et oēs q̄ fert fructū

¶

purgabit eam] **V**y. p mundi tribulatio-
nes q sunt qdam medicne ⁊ purga-
tiones [vt fructū pl' afferat] **V**y. sicut
in vite materiali aliq palmites etiaz
fructuosi rescindunt ne humor nimis
dispergat. et sicut virtus vnita fori-
cat et magis fructificat: sic p tribula-
tiones locunditatē vite pntis a fideli-
bus rescindētes corda eoz retrahūt
ab amore mūdialiū: ⁊ sic in toto recol-
lecta feruent' ferunt in deū ⁊ faciūt
maiorē fructū bonoz operū [Hā vos
mūdi estis ppter sermonē quē locut'
suz vobis] **S**or. Iste fuit sermo fidei
q purificat credētes: vt pz Act. xv. fi-
de purgās corda eoz [Manete in me
et ego i vobis] **V**y. p fidē ⁊ charitates
formatā p quā hō est in deo ⁊ deus in
hōie [Sicut palmes nō pōt ferre fru-
ctū a semetipso nisi māserit in vite]
Vy. hoc videm' in vite materiali. qz
ferre fructū nō pōt nisi princeps sit hu-
moris et pinguedinis ipsius stiptis
[sic nec vos] **T**ho. fructū aliquē pote-
stis facere. i. opus aliq' quod sit me-
ritoriū vite eterne [nisi in me māseri-
tis] p fidē et amorem [Ego sum vitis
et vos palmites] **V**y. q. d. si vultis fru-
ctificare manete i me [q manet i me]
Slo. credendo et obediēdo [et ego in
eo] illūtinando subueniēdo ⁊ pseuerā-
tiā dādo [hic fert fructū multū]. s. bo-
noz operuz [qz sine me nihil potestis
facere] **T**ho. nec pax nec multū imo-
nec cogitare aliqd boni. vñ apłs. ij. co-
rī. iij. Nō sum' sufficiētes cogitare a-
liqd a nobis: qsi ex nob' [Si q's in me
non māserit mitteť foras]. s. p absci-
sionē in morte [sicut palmes] **S**or. Si-
cut palmes a vite separatus extra vi-
neā pñcit: sic infidelis p separationem
ab vnitāte ecclesie: vt pz apoca. vlti.
Foris canes venefici ⁊ impudici [et
arescet] per amissionē humoris grē
[et colligent eū]. s. angeli executores
diuine iustitiē [et in ignē mittēt] scilz
infernālē [et ardet]. s. sine fine in per-
petuitate pene [Si manseritis i me]
p dilectionē [et verba mea in vobis

manserit] quod sit vt dicit in glo. qsi
facimus quod xp̄us precepit ⁊ dilige-
mus quod p̄mittit [quodcunq' volu-
eritis] **T**ho. desiderio et affectione.
[petentis] in oratione discrete et perse-
ueranter [et fiet vobis] **V**y. de per-
tinentibus ad salutē vestrā.

Incipit cōmune de marty-
ribus. Et primo de vno mar-
tyre euāgelii scdm mat. xvi

In illo tpe. Dixit ie-
sus discipulis suis.
Si q's vult post me
venire abneget semetipsum
et tollat crucem suā et sequa-
tur me. Qui enim voluerit
animā suā saluam facere per-
det eā. Qui autē perdidē-
rit animā suā propter me in-
ueniet eam. Quid enim pro-
dest homini si vniuersum mū-
dū lucretur: anime vero sue
detrimentū patiatur: aut quā-
dabit homo commutationē
pro anima sua. Filius enim
hominis venturus est in glā
patris sui cū āgelis suis. Et
tunc reddet vnicuiq' secun-
dum opera sua.

Postilla.

Si quis vult p' me venire
zc. Math. xvi. Marci. viij. Luce. ix.
Hanc historā huius euāgelij locut'
est dñs iesus christus anno ei' .xxxij.
iij. kal. augusti. feria. v. luna. xij. indi-
ctione. v. Ante initū illius euāgelij
scribit sanctus matheus in eodē cap.
qz cepit iesus oñdere discipulis suis:
quia oportet eum ire in hierosolimā
et multa pati a seniorib' ⁊ scribis et
principibus sacerdotū et occidi ⁊ ter-
tia die resurgere. Et assumens eum
petrus cepit increpare illum dicens

Abfit a te dñe: non erit tibi hoc. Qui conuersus dixit petro. Vade post me sathanas: scandalū mihi es. **L**y. id ē quantum est in te vis me a salute mundi impedire: quia non sapis que dei sunt: sed ea que hoīm. **L**y. petrus dixit ista verba iesu xpo motus ex affectu humano. Tunc dixit iesus discipulis suis [Si quis vult post me venire] **L**y. meam doctrinā et facta sequendo [abneget semetipsum] **S**oz. id ē ppriam sensum et ppriam voluntatem [et tollat crucē suam] id est carnis castigationē [et sequat me] **S**oz. pfecta scz virtutū imitatioe. vñ **B**er. **Q**uā pauca volunt post te ire dñe et ad te peruenire nemo est qui nolit cōgregare cupiunt scz non cōpati. [Qui enī voluerit animā suā saluā facere] **L**y. quantum ad meritum vite eterne [perdet eam] id est destruet corp⁹ laboribus et passionibus exponēdo. et quibus sequitur separatio anime a corpore. et hoc est aniam perdere secundus estimationē falsam hoīs carnalium: lz sit saluare scdm veritatez. [Qui autē perdidit aniam suā propter me] **L**y. s. propter deū mortē suscinēdo [inueniet eā] in futura gloria [Quid enī prodest hoī si vniuersum mundū lucretur] **S**oz. de quo nihil secus moriēs poterit portare nisi peccatū: imo q̄to plus acquisiuit de mūdo tāto pl⁹ acquisiuit de inferno: vñ **A**po. xvij. Quantū glorificauit se et in delictis fuit: tantū date ei tormētū et luctū [anie autē sue detrimentū patitur] **S**oz. s. amittēdo glām. incurrendo penam eternā et perdendo humanā substantiā. q. d. totū inutile sit: vñ **A**mb. **N**ihil possūt lucrī facere rēporalia si perdantur eterna. Exponit hoc de illis qui lucrant aīas alioꝝ et suas pprias negligunt [aut quam dabit homo cōmutationē] **S**oz. id est redemptionē [pro anīa sua] scz dānata. q. d. si daretur pro ea mundus non liberaretur. quia secundum **B**edam in inferno nulla est redemptio nec do-

lorum mitigatio. [Filius hominis] id est christus qui est verus hō [uenturus est] scilz ad iudicium [in gloria patris] **L**y. quia in forma glōiosa iudicabit [et tunc reddet vnicuiqz scdm opera sua] **L**y. iustis gloriā corporis sui et anime. malis autem penam corporis et anime. vnde **A**poca. xiiij. Opera enim illorum sequuntur illos. **A**liud euangelium de vno martyre scdm **J**ohāne. xij.

In illo tēpe. Dixit iesus discipulis suis. **A**mē amē dico vob nisi granū frumēti cadēs i terrā mortuū fuerit ipsuz solū manet. Si autē mortuū fuerit fructū multū affert. Qui amat animā suā pdet eam: et q̄ odit aīaz suā in hoc mundo in vitā eternā custodit eā. Si quis mihi ministrat me sequat. et vbi ego sum illic et mīster meus erit. Si quis mihi ministrauerit: honorificabit euz pater me⁹ qui in celis est.

Postilla.

Nisi granū frumēti cadēs in terrā etc. **J**oh. xij. Hoc euangelium factū est anno xpi. xxxij. xij. kal. april' feria. iij. luna. xi. inditione. vi. Ante introitū illi⁹ euāgelij scribit sc̄tus iohānes in eodē ca. q. xps dixit. Venit hora vt clarificet filio hoīs. **L**y. xpus in sua passione clarificat⁹ ē p signa oīsa in solis obscuratione. in terremotu et sepulchroꝝ apertione. et in velt templi scissione: fuit etiam clarificat⁹ in sua resurrectione et ascensione in celum: sed qz gloriā precedit humilitas tō in presenti euāgelio agit de humi-

litate sue passionis dicēs [Amē amen
dico vobis: nisi granū frumētī cadēs
ī terrā mortuū fuerit ip̄m solū manet
si autem mortuum fuerit fructū mul-
tū affert] Tho. Granū frumētī est xp̄s
Sicut em̄ granuz frumētī melius est
ceteris granis: sic xp̄s melior est om̄i-
bus. Hoc granū seminatū est ī incar-
natione: germinatū in natiuitate: et
mortificatū in sua passione. Multuz
fructum attulit in gentiū cōuersiōe:
quia passio ch̄isti maxime fuit causa
conuersionis gentiū: vt ptz Joh. xij.
Si exaltat' fuero a terra om̄ia trahā
ad meip̄m [Qui amat animā suam]
Ly. i. volendo sibi delectabilia huius
mundi et carnis [perdet eā] scz in futu-
ro: qz ad eternā perditōnē eā deducit
Sic amabat aiām suam ille diues q̄
dicebat: vt dz Luc. xij. Anima mea
habes multa bōa posita in ānos plū-
mos: requiesce: comede et bibe: vnde
perdidit eā: qz statim dictū est ei Stul-
te hac nocte repetent scz dyaboli ani-
mā tuā a te: et q̄ congregasti cui' erūt
q̄d dicit aiāz suā in hoc mūdo] Tho. i.
dādo eā p̄ xp̄o [ī vitā eternā custodit
eā] vt ptz Mat. xvi. Qui voluerit ani-
mā suā saluā facere pdet eam [Si q̄s
mihī mīstrat] Tho. i. vult eēver' mi-
ster et seru' [me sequat] Ly. q. d. rōna-
bile est qz minister sequat' dñm [et vbi
ego suz illic minister me' erit] Tho.
nulla pōt esse maior promissio: qz esse
vbi xp̄s est includit om̄ia bōa: qz xp̄s
in q̄tū est de' essentialiter est ipsa bea-
tudo. de qua dz in ps. lxxxix. Quoni-
am mille anni āte oculos tuos tanq̄
dies hesternā q̄ preterijt [Si q̄s mihī
ministrauerit] Ly. obediendo māda-
tis meis [Honificabit eū p̄r meus]
Glo. vt sit filius dei patris p̄ adoptio-
nez. et ille est maxim' honor de seruo
adoptari ī filiū dei. vt ptz Roma. viij.
Si filij et heredes.

¶ Sequuntur nūc euangelia
de plurib' martyribus euan-
geliū secūdū Athēū. y. ca.

In illo tpe. Videns
Iesus turbas ascēdit
in mōtē. Et cū sedis-
set accesserūt ad eū discipuli
eius. Et apicns os suū doce-
bat eos dicēs. Beati paupe-
res spū: qm̄ ip̄oz est regnum
celozū. Beati mites: qm̄ ipsi
possidebunt terras. Beati q̄
lugent: qm̄ ip̄i consolabunt'.
Beati q̄ esuriūt et sitiūt iusti-
ciā: quoniaz ip̄i saturabunt'.
Bri misericordes: qm̄ ip̄i mi-
sericordiā cōsequent'. Beati
mūdo corde: qm̄ ip̄i deum vi-
debunt. Beati pacifici: quo-
niā filij dei vocabunt'. Beati
q̄ persecutionē patiūtur pro-
pter iusticiā: qm̄ ip̄oz est res-
gnū celoz. Bri estis cū male-
dixerint vob hoies et persecu-
ti vos fuerint et dixerint om̄i-
ne malū aduersum vos men-
tientes p̄pter me. Gaudete
et exultate: qm̄ merces v̄ra
copiosa est in celis.

¶ Postilla.

¶ Videns Iesus turbas ascē-
dit in mōtez. Math. v. Mar. ij. Luce
vi. Hystoria hui' euāgelij locus est
dñs Iesus xp̄s āno eius. xxxi. ij. ydus
Iulij. fe. ij. luna. xvi. inditiōe. iij. Ab
initū illi' euāg. scribit sc̄tus mathe'
in. iij. c. qz Iesus circuibat totā galile-
am docēs in synagogis eoz et pdicās
euāgelij regni et sanās oēs languorē
et oēs ifirmitatem ī pp̄lo. et abūt fama
ei' in totā syriā. Et obtulerunt ei oēs
male hñtes varijs languorib': et q̄ de-
monia habebāt lunaticos et parali-
cos: et curauit oēs et secute sunt eū tur-
be m̄ste de galilea et decapoli et de ier-
rosolymis et de iudea et de transiorda-

nem [Aidens ies⁹ turbas] Glo. iter⁹.
vitare volens multitudinē poplī vt
solis discipulis loq̄ret [Ascendit in
montē] Sor. s. thabor q̄ est in galilea
[Et cum sedisset] tanq̄ magister autē
ticus. tanq̄ humilis prelat⁹. Ex hoc
loco tenet q̄ q̄n fit sermo secularib⁹
stat p̄dicator et inuitans ad pugnā r
opationē. q̄n vero religiosi et contē
platiuis sedet et inuitās ad quietem
[accesserunt ad eū discipuli ei⁹] Sor.
tanq̄ magis deuoti. tanq̄ familiari⁹
dilecti. tanq̄ specialiter vocati [Et a
peries os suū docebat eos] Ly. s. octo
bitudines dicēs [Beati paupes spū]
ly. s. volūtarie paupes: vt deo liberi⁹
vacēt [qm̄ ip̄oz est regnū celoz] Ly.
in regno enī itelligit oimoda sufficiē
tia et excellētia q̄ bñ re promittit eis
i celis q̄ tpalia contēpserūt in terris.
[Beati mites] Sor. mītis est q̄ aliuz
non offendit māsuēt⁹ aut q̄ se offēdē
tes tolerat [qm̄ ipsi possidebūt terrā]
supple viuētū: de q̄ d̄r in ps. cxlij.
Portio mea dñe sit in terra viuētū.
[Beati qui lugēt]. s. in presenti. Pri
mo pro peccatis pprijs: scdo pro pec
catis alienis et miserijs proximoz
Tertio p̄ dilatione glorie. An̄ dauid
dicit in xp̄s. cxix. Deu mihi qz incola
tus me⁹ plongat⁹ r. Itē ps. xlv. Fu
erunt mihi lachryme mee panes die
se nocte dū d̄r mihi quotidie vbi est
deus tu⁹ [qm̄ ip̄i consolabuntur] ly.
Cōueniēs aut est vt illi q̄ i p̄nti vita
p̄ xp̄o volūtario luctu occupant⁹ cuz
deo et angelis eterna⁹ consolentur
[Bñ qui esuriunt r sitiunt iustitiaz]
Et hec iustitia tribuit vnicuiq̄ quod
suū est: deo r pxio r sibi ip̄i. Deo tria
honorē creatori: amorē redēptori: ti
morē iudici. Proximo tria: obedien
tiā supiori: cōcordiam pari: bñficiā
inferiori. Sibi . tria mundiciā cordi:
custodiaz ori: disciplinā corpori. vere
ergo bñ qui esuriunt et sitiūt iustitiā
non pecuniā terrenā sicut cupidi. nō
voluptatē carnalez sicut voluptuosi:
nō potētiā secularē sicut supbi. Isti ei

nō sunt bñ: s; sunt miseri: qz spesuriēt
et nūq̄ satiabunt⁹. vt pz ysa. lxx. Ecce
serui mei comedent et vos esurietis
[s; beati q̄ esuriunt et sitiunt iustitiā
qz saturabunt⁹] Ly. et ista est satietas
glorie celestis: de qua d̄r in ps. xvi.
Satiabor cum apparuerit gloria tua
[Bñ misericordes] s; paupibus tri
buendo elemosinas vt patz dan. iij.
Peccata tua elemosinis redime. Et
puer. iij. Qui misere⁹ pauperi bñs
erit, ergo d̄r hic [beati misericordes
qm̄ ip̄i miam cōsequent⁹] Ly. in cele
sti enī patris quis misericordiā cōse
quitur qz vltra p̄dignū sibi retribuēt⁹
scdm̄ illud qd̄ d̄r ad Roma. viij. Nō
sunt cōdigne passionēs hul⁹ tpls ad
futurā gl̄iam q̄ reuelabitur in nobis
Quo contradiciēt Jaco. ij. Iudicium
fit ei sine misericordia q̄ non facit mi
sericordiā [Bñ mūdo corde] An̄ hic.
Beati mūdo corde quos non arguit
scia peccatoz. et hoc perliuit dauid i
ps. l. dicēs Cor mundū crea in me de⁹
[qm̄ ip̄i deū videbunt] An̄ d̄r in ps.
xxij. Quis ascēdet in montē dñi aut
qs stabit in loco sancto ei⁹. Innocēs
manibus et mūdo corde. Unde etiā
apls. i. Corint. xij. Aidem⁹ nūc p̄ spe
culū i enigmate tunc aut facie ad fac
ciē [Beati pacifici] Sor. q̄ paci facien
de reformāde r cōseruande siue in se
siue in alijs iugilant [qm̄ filij dei vo
cabunt⁹] r consequent⁹ heredes. vt pz
Roma. viij. Si filij r heredes [Beati
q̄ persecutionē patiūtur] non tm̄ bñ
qui bene opant⁹: s; etiā q̄ p̄secutionē
patiunt⁹ non p̄pter scclera: vt malefi
ci: latrones et heretici vt pz. i. Petri
iij. Nemo v̄m patiat⁹ q̄si homicida
aut fur aut maledictus sed [p̄pter iu
stitiā] Sor. defendendā et cōseruan
dam. Sic sancti martyres qui quāto
acerbioribus tormentis cruciabant⁹:
tanto magis i dño letabant⁹ [qm̄ ip̄oz
est regnū celoz] et merito debe
tur patientie regnū: qz scdm̄ aplm. ij.
ad Thy. ij. Si sustinebim⁹ et p̄regna
bimus [beati estis] Sor. nūc in spe s;

tandē in res[um] maledixerint vobis
hoies]carnales et infideles q̄ ex odio
vobis in faciē contumelias dixerint
[et persecuti vos fuerint] sc̄z v̄i vobis
inferendo [et dixerint omne malū ad
uersum vos mentientes p̄pter me]
Id est p̄pter nomē meum [Gaudete]
Sor. interiorius in corde [et exultate] ex
terius in corpore [qm̄ merces v̄ra co
piosa est in celis] vt p̄z Sen. xv. Ego
sum merces v̄ra magna nimis. An
de etiā apostol⁹ paul⁹. i. Cor. ij. Nec
oculus vidit nec auris audiuit nec i
cor hominis ascendit que preparasti
diligentibus etc.

¶ Aliud euangeliū de marti
ribus sc̄dm lucam. vi.

In illo tpe. Descen
dens iesus de mōte
stetit in loco campe
stri et turba discipuloꝝ eius
et multitudo copiosa plebis
ab omī iudea et hierusalem
et maritima et tyri et sydonis
qui venerant vt audirent eū
et sanarentur a languoribus
suis. et qui vexabant̄ a spiri
tibus immūdis curabant̄ et
omīs turba querebat eū tan
gere quia virtus de illo exi
bat et sanabat omēs. Et ip̄e
elcuatis oculis in discipulos
suos dicebat. Beati paupes
quia vestrū est regnum dei.
Beati q̄ nunc esuritis: qz sa
turabimini. Beati qui nunc
fletis: quia ridebitis. Beati
eritis cum vos oderit hoies
et cum separauerint vos et
exprobauerint et eiecerint
nomen vestrum tanq̄ maluz
propter filioꝝ homis. Gau
dete i illa die et exultate. Ec

ce enim merces vestra mul
ta est in celis.

¶ Postilla.

¶ Descendēs iesus de mōte
stetit etc. Lu. vi. Hec verba euāgelij lo
cutus est dñs iesus anno elus. xxxi. ij
ydus iulij. feria. ij. luna. xvi. additione
itij. Ante initiū illi⁹ euāgelij h̄i Luce
in eo. ca. Factū est aut̄ in illis diebus
sc̄z in quo xp̄us p̄dicauit et miracula
fecit: exiit iesus in montem orare: et
erat pernoctans in orōe. et cū dies fa
ctus esset vocauit discipulos suos et
elegit. xij. ex ip̄is quos et apostolos no
minauit: symonem quem cognomi
nauit petrū: et andrea fratrē ei⁹. iaco
bū et iohannē philippū et bartholo
meū. matheū et thomā. iacobū alphet
id est filiū alpheti: et symonē qui vocā
tur zelotes. iudā iacobī. i. fratres iaco
bi et iudā scarioth qui fuit p̄ditos et
descendēs de monte] cū illis sc̄z ap̄is
[stetit in loco campestri et turba disci
puloꝝ eius] Sor. steterunt iuxta eū.
Et hoc patz q̄ multos habebat disci
pulos. quia nō solū. xij. discipulos sy
etiā. lxxij. et forte plures: multos entz
cōuerterat [et multitudo copiosa ple
bis sedit circa eum] sicut solet fieri in
sermonibus [ab omī iudea et hieru
salē et maritima] Sor. maritima dicit̄
hic regio circa mare germanuz ista:
nō iuxta mare galilee [et tyri et sydo
nis] q̄ fuerūt ciuitates gentiliū [q̄ ve
nerant vt audirent eum et sanaretur
a languorib⁹ suis: et qui vexabant̄ a
spiritibus immūdis curabant̄] Sor.
et est notabile q̄ ante xp̄i aduentū mlti
erāt demoniaci: modo aut̄ pauci: nec
mirum. Tunc ei erat dyabolus p̄in
ceps huius mūdi: sed nunc p̄iceps
huius mūdi electus ē foras: vt patz
Joh. xij. et omnis turba querebat eū
tangere] Sor. nec mirū: quia tactus
eius et sanat corpora et sanctificat aīas
[qz virtus de illo exibat] Id ē virtuose
actionis effectus [et sanabat omnes]
Sor. ip̄e enī optimus ē medicus cui

nullus est incurabilis morbus. vñ in
ps. Qui sanat omnes infirmitates
tuas [et ipse eleuatis oculis i discipu-
los suos dicebat. Beati paupes] lxx.
et accipitur hic paupertas voluntaria p
quã aliq̃s contēnit et abijcit a se bõa
tpalia inq̃tum p̃t fieri bono mō: vt
hō liberi⁹ vacet opib⁹ vite contēpla-
tiue [q̃ vestrū est regnū dei] lxx. hic
in spe et postea crit vñ in re [Beati
q̃ nūc esuritis] lxx. abstinentes a cibis
delectabilib⁹ et supfluis: vt sic rediga-
tur caro in seruitutē aīc [q̃ saturabi-
mini] lxx. i choatiue i p̃nti vita: s̃ p̃fe-
cte in patria: sc̃d̃ q̃ d̃r in ps. xvi. Sa-
tiabor cum apparuerit gl̃ia tua [Bi-
qui nūc fletis] sc̃d̃ in p̃nti mūdo q̃ est
vallis lachrymarū [q̃ ridebitis] in fu-
tura vita. Hor. Felix mutatio ab oppo-
sito in oppositū sc̃d̃ a fletu in gaudiū
sc̃d̃ a fletu transitio in gaudiū eter-
num [Beati eritis cum vos oderint
hoīes] Hor. s. malū vobis optando [et
cū sepauerint vos]. s. a sua cōgrega-
tione expellendo: sc̃d̃m illud Joh. xi.
Jam conspirauerant iudei vt si quis
eum confiteretur extra synagogam
fieret [et exprobrauerit] Hor. conuitia
et impropria vobis dicendo [et eie-
cerint nomen vestrum tanq̃ malū]
sc̃d̃ nomen xp̃ianū tanq̃ malū: cum
sit optimū [p̃pter filium hominis]
Hor. Ecce causa optima debita patiē-
di: sc̃l̃z p̃pter filium hominis. Hor.
Nemo ei debet pati tanq̃ homicida
aut fur: sed tanq̃ xp̃ianus [gaudete i
illa die] Hor. sc̃d̃ gaudio interiori: q̃d̃
fecerunt apli: vt h̃r Actū. v. Ibant
gaudentes apli a conspectu consilij
qm̃ digni habiti sunt p̃ nomine iesu
contumeliā pari [et exultate] Hor. sc̃l̃z
gaudio exteriori quod fecit beat⁹ an-
dreas dicens. Securus enī et gaudēs
venio ad te o bona crux. Et sic beat⁹
vincentius. Hoc est inquit quod sem-
per optavi et votis oībus exquisiui
Sic et beatus laurentius dixit: gau-
deoplene: quia hostia xp̃i effici me-
rui. Sic et b̃a. agatha letissime et gau-

denter ibat ad carcerē [Ecce merces
vra multa est in celis] Hor. tā multa
q̃ non p̃t numerari: tam magna q̃
nō potest estimari: tam p̃ctosa q̃ nō
potest cōparari: tā diuturna q̃ nō p̃t
terminari [in celo]. q. d. i loco securo
ergo de amissione nō timeatis: q̃ ibi
nec fur appropinquat: nec erugo nec
tinea demolitur: vt patz Math. vi.
¶ Aliud euangelium de mar-
tyribus fm Lucam. xxi. ca.
In illo tempore. Di-
xit iesus discipul⁹ su-
is. Cum audieritis
prelia et seditiōes: nolite ter-
reri. Oportet primū hec fie-
ri: sed nōdū statiz finis. Tūc
dicebat illis. Surget gēs cō-
tra gentem et regnum aduer-
sus regnum: et terremotus
magni erunt per loca et pe-
stilentie et fames: terroresq̃
de celo et signa magna erūt.
Sed ante hec omnia iniiciēt
vobis manus suas et p̃sequē-
tur tradētes in synagogas et
custodias trahētes ad reges
et presides p̃pter nomen me-
um. Cōtinget aut vobis i te-
stimoniū. Ponite ergo i cor-
dibus vestris non p̃medi-
tari quēadmodum respōdea-
tis. Ego ei dabo vobis os et
sapientiam cui non poterūt
resistere nec cōtradecere om-
nes aduersarii vestri. Trade-
mini autem a parentibus et
fratribus et cognatis et ami-
cis: et morte afficient ex vo-
bis. Et eritis odio oībus ho-
minib⁹ propter nomē meum

et capill⁹ de capite vestro non
peribit. In patientia vestra
possidebitis aias vestras.

Postilla.

Cum audieritis prelia et se-
ditiones etc. Lu. xxi. Hanc hystoriam hui⁹
euang. locutus est dominus iesus christus anno
eius. xxiiij. xliij. kal. aprilis. dominica: scilicet
palmarum. luna. x. inditione. vi. An initium
illius euang. scribit sanctus lucas in
principio hui⁹ capituli. Respicens autem
iesus vidit eos qui mittebant munera
sua in gazophylatium diuites: et vidit quam
dauidicam pauperculam mittentem era mi-
nuta duo et dixit. Vere dico vobis: quia vi-
dua ista pauper pl⁹ quam omnes misit: nam omnes
habet ex abundantia sibi miserunt: hec autem
omnem victum quem habuit misit. Et quibus
dam dicentibus de templo quod lapidibus
bonis et donis ornatum esset dixit. Nec
quod videtis veniet dies in quibus non relin-
quetur lapis super lapidem qui non de-
struatur. Interrogauerunt illum dicentes.
Preceptor quoniam hec erunt: et quod signum
cum fieri incipient: qui dixit. Cum au-
dieritis prelia et seditiones] Hor. prelia
quodammodo ad hostes extraneos: et seditiones
quodammodo ad domesticos. vbi Grego. Bella
ad hostes pertinent: seditiones ad ciues
Nam iosephus in lib. antiquitatum di-
cit quod post passionem christi et destructionem
ciuitatis hierusalem: multe seditiones et
prelia erant apud iudeos quia samaritan-
ni qui partim tenebant ritum gentilium insur-
gebant contra iudeos: et e converso. Item in
populo iudeorum erant plurimi qui incitabant
populum ad rebellandum contra romanos:
alii autem ad strarium etc. [Nolite terreri:
oportet premissum hec fieri] Lyz. quia sunt
a deo preordinata [sed non dum statim fi-
nis] Lyz. quia post auditionem talium ste-
tit adhuc ciuitas hierusalem per tempus lon-
gum scilicet xliij. annis post passionem christi.
Hor. Voluit autem dominus differre ne terri-
ti apostoli hierusalem et iudeam desererent et ut
interi predicantibus apostolis electi conuerterentur
et reprobis inexcusabiles efficerentur. Tunc postmodum scilicet dixit quod non sta-

tim erit finis [dicebat illi. Surgat gens
contra gentem] Hor. i. populus contra populum: sive
vna tribus contra aliam [et regnum aduersus
regnum] Lyz. quia regnum iudeorum contra re-
gnum romanorum rebellauit [et tremor
magni erit per loca] Hor. ad inueni-
endum quod illi tremor particularis erat fu-
turi. Aniuersal enim tremor non fuit
nisi in passione christi: de quo dicit Mattheus
xxviij. Et ecce tremor factus est ma-
gnus: petre scisse sunt [et pestilente] quia
pestilenta fuit in obsidione ciuitatis hieru-
salem ex corruptione aeris ex cadaueri-
bus mortuorum [et fames] Hor. ecce pe-
nuria victualium facta est enim fames
generalis sub claudito impatore quam
predixerat agabus propheta [terrores
de celo et signa magna erunt] Dicit enim
iosephus in li. de iudaico bello quod ante
destructionem ciuitatis hierusalem syderis
stetit super ciuitatem hierusalem per
annum simile gladio: quam apparitionem
quidam dicebant significare auxilium
sibi affuturum contra inimicos. Alii
e contrario dicebant significare vindic-
tam dei contra mala inhabitantium
in ciuitate: et propter hoc erant diuerse
opiniones de preliis inter eos [Sed
ante hec omnia] gor. sup. iam dicta [in-
ferent vobis manus suas] persequen-
tes de loco ad locum: ut patet Joh. xv.
Si me persecuti sunt et vos persequen-
tur [tradentes in synagogas] gor. id
est in publicos conuentus ad magis con-
fundendum et flagellandum: sicut factum
est quando cecis apostolis denunciantur
ne amplius loquerentur in nomine iesu:
ut patet Act. v. [et custodias] scilicet ad in-
carcerandum: ut factum est quando posuerunt
eos in custodia publica. ut patet Act. v.
[trahentes ad reges et presides] gor.
ad respondendum eis [propter nomen
meum] id est propter confessionem nomi-
nis mei [continget autem vobis in testi-
monium] Lyz. scilicet euangelice veritatis
ibidem constanter profitende [ponite ergo
in cordibus vestris non premeditari
quemadmodum respondeatis: ego enim
dabo vobis os] Horra. id est eloquentem

nam ad loquendum [et sapientiam] ad
cognoscendum [cui non poterunt resi-
stere nec contradicere omnes aduer-
sarij vestri] *Sor.* nec iudei nec here-
tici nec pagani [Trademini autem a pa-
tribus et fratribus et cognatis et amicis:
et morte afficient ex vobis] *gor.* qui de-
beant vos tuare et liberare [et eritis
odio omnibus hominibus] *Sor.* hu-
manum amantibus et terrena sapien-
tibus [propter nomen meum] id est pro-
pter confessionem nominis mei [et ca-
pillus de capite vestro non peribit] *Ly.*
hoc addit saluator ad declarandum ve-
ritatem future resurrectionis per quam
resurgent in electis non solum illa que
sunt de necessitate humane nature:
sed etiam ea que sunt ad decorem: cu-
iusmodi sunt capilli: quia meditatio
huius resurrectionis multum facit ad
tolerantiam martyrii de quo salua-
tor loquebatur [In patientia vestra]
Sor. quasi diceret in predictis maxi-
me necessaria est patientia: quia in ip-
sa [possidebitis animas vestras] id est
custodietis.

Aliud euangelium de mar-
tyribus secundum Lucam. xij. c.

In illo tempore. Di-
xit iesus discipulis suis. Attēdite a fermē-
to phariseorum quod est ypo-
crisis. Nihil autem opertum
quod non reueletur: neque ab-
scōditum quod non sciatur:
quoniam que in tenebris dixistis: in
lumine dicentur: et quod in au-
re locuti estis in cubiculis predi-
cabitur in tectis. Dico autem
vobis amicis meis ne terre-
amini ab his que occidunt corpus
et post hec non habent amplius
quod faciant. Ostendā autem vo-
bis quem timeatis. Time-
te eum qui postquam occiderit ha-

bet potestate: mittere in ge-
hennam: ita dico vobis: hunc ti-
mete. Nonne quinque passeret
veneunt dipondio et unus ex
illis non est in obliuione coram
deo. Sed et capilli capitis ve-
stri omnes numerati sunt. No-
lite ergo timere: multis pas-
seribus pluris estis vos. Di-
co autem vobis omnis quicumque
confessus fuerit me coram ho-
minibus: et filius hominis con-
fitebitur illum coram ange-
lis dei.

Postilla.

Attendite a fermēto pha-
riseorum *zc.* *Luc.* xij. *hystoria* huius euā-
gelij dicta est a domino iesu christo anno eius
xxxij. iij. idus iulij. feria. v. luna. xvi. in
ditione. iij. Ante initium illius euāge-
lij scribit sanctus lucas quod multis turbis
circūstantibus: ita ut se invicem concul-
carent cepit iesus dicere ad discipulos
suos [Attendite a fermēto phariseo-
rum] *Ly.* scilicet ne per eorum ypocrisim a-
uertamini a fidei veritate [nihil autem
opertum quod non reueletur: neque ab-
scōditum quod non sciatur] *Sor.* opertum
pertinet ad opera mala que occultantur
ex industria: absconditum ad co-
gitationes que occultantur ex propria na-
tura: sed utriusque in futuro iudicio scie-
tur. [quoniam que in tenebris dixistis] *Sor.*
id est in pressuris et in carceribus locuti
estis [in lumine dicentur] id est in aper-
to quando scilicet ea que passi estis in car-
ceribus leguntur per orbem ad gloriam
vestram [et quod in aure locuti estis] id est
in privato: privatam autem efficitur ver-
bum vel ex modo: quia submisit in aure:
vel in loco quod in cubiculo [predicabitur
in tectis] *Ly.* domus ergo in illa ter-
ra habet tecta plana ubi congregantur
homines ad spaciandum et confabulan-
dum: et ideo illa que dicuntur ibi: publi-

ce dicunt. Et h^o modo exponit theophilus [dico aut vobis a mictis meis ne terreamini ab his qui occidunt corpus] An Criso. Omnia mala operatur timor mortis: oia bona tēp^o mortis [et post hec] id est post occisionē corporis [nō habent amplius quid faciāt. Ostēdā aut vobis quē timeatis time te eū qui postq̄ occiderit] scz corpus [hz p̄tātē mittere in gehennā] Hor. s. ipsam animā et etiā ipsuz corpus [ita dico vobis hūc timeate] et nō aliū [nō ne quinq; passerēs veneunt] id est vēdunt [dipōdio] Hor. dipondius ē pondus monete ex duob^o assibus cōpositum. Ad evidentiam illius scōz Lyr. sciendum q̄ passerēs abūdant in terra p̄missiōis. et iō de ipsis fiebat oblatio pauperū qui nō poterant habere alia vnde erant pauci valoris. qz duo habebantur pro asse [et vnus ex illis] scilz q̄uis sit parui valoris [non ē in oblivione coram deo] id est nō morietur sine providentia dei patris: et per consequēs supple neq; vos moriemini quin deus ordinet de morte vestra [Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt] Lyr. id est in dei presentia [Nolite ḡ timere: multis passeribus pluris estis vos] Lyr. id est maioris reputationis apud deum: quia ad ymaginem dei creati [Dico autē vobis omnis quicumq; me confessus fuerit coram hominibus] Hor. id est non tantū crediderit corde: sed cōfessus fuerit simul ore [et filius hominis confitebitur eū coram angelis dei]

[Sequuntur euāgelia de cōfessoribus. Euangeliuz secundum Lucam. xij. ca.]

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Sint lumbi vestri precincti et lucerne ardentes in manibus vestris. Et vos similes hominibus expectā-

tibus dñm suum quando reuertatur a nuptijs: vt cuius venerit et pulsauerit: confestim aperiant ei. Beati serui illi quos cum venerit dñs inuenit vigilantes. Amen dico vobis q̄ precinget serz faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis. Et si venerit in secūda vigilia: et si tertia vigilia venerit: et ita inuenit: bti sunt serui illi. Hoc autem scitote qm̄ si sciret pater familias qua hora fur veniret: vigilaret vtiq; et nō sūneret p̄fodi domū suā. Et vos estote pati: qz qua hora non putatis filius hoīs veniet.

[Postilla.]

[Sint lumbi vestri precincti et lucerne etc.] Luce. xij. In historia huius euangeliū locutus est dñs iesus anno ei^o. xxxi. ij. ydus iulij. febr. v. luna. xvi. inditione. iij. Ante initium illi^o euāgelij scribit sanctus lucas in eodē ca. q̄ xp̄s dixit discipulis suis. Nolite timere pusillus grex qz cōplacuit patri vestro dare vobis regnū. Tunc sequitur euangeliū hodiernuz [Sint lumbi vestri precincti] Lyr. lumbi mētis sunt voluntas et intellectus ex quibus procedunt cogitationes male. Lumbi vero carnis sunt in quibus viget moliturne: et vtriq; lumbi sunt p̄cingendi id est coartandi ab illicitis cogitationibus et opibus [et lucerne ardentes] Lyr. id est doctrina clara p̄cedēs ex caritate [in manibus vestris] implendo opere [et vos similes hominibus] expectantibus dñm suum [Lyr. id est sit discreti et vigilantes et solliciti de vestra custodia expectādo dñm venturū ad iudicium: sicut antiqui patres expectabant eum venturuz in carnē] quā

do reuertat a nuptijs] Glo. or. ad nu-
ptias dñs iuit cuz post resurrectionē
nouus homo angelorum multitudi-
nem sibi copulauit. A quib⁹ nuptijs
reuertitur cum nobis per iudicium
manifestatur. vt patet Act. i. Sic ve-
niet quemadmodū vidistis cum eun-
tem in celum [et pulsauerit] per egrit-
tudinem mortē p̄p̄inquam designan-
do [confestim aperient ei] eum susci-
piendo [beati serui illi quos cum ve-
nerit dominus] Lyza. in eorum mor-
te [iucnerit uigilātes] id ē i statu gra-
tie et nō in peccatis dormientes: quia
talis p̄sentabitur in iudicio qualis i-
uenitur in morte q̄tuz ad gratiam v̄t
ad culpam [Amē dico vobis q̄ p̄cin-
get se] Glo. preparans se ad retribuit-
ones [et faciet illos discumbere] Glo.
or. in regno celesti quiescere [et trans-
iens ministrabit illis] Glo. transiens
ministrabit cum de iudicio ad regnū
rediens sua claritate fideles satiabit
[Et si uenerit in secunda uigilia et in
tertia uigilia uenerit et ita inuene-
rit beati sunt serui illi] Unde Grego.
prima uigilia est status pueritiae: ma-
xime cum incipit usus ratiōis in pue-
ris. Secda uigilia est stat⁹ iuuentutis.
Tertia uigilia est stat⁹ uirilīs. Quar-
ta uigilia est status senectutis: quia i
quolibet statu fideles debent esse pa-
rati per iusticiam ad recipiendā mor-
tem [Hoc autem scitote quoniam si
sciret paterfamilias qua hora fur ve-
niret uigilaret utiq; et non sineret per-
fodi domum suam] Hor. Hic domin⁹
lesus monet nos uigilare contra mor-
tis incertitudinem: quā n̄hil sit cer-
tus morte: n̄hil tamen incertius ho-
ra mortis [Et vos estote parati: quia
qua hora nō puratis filias hominis
ueniet] Glo. or. ultimam horam sem-
per ignorare uoluit nos dñs vt sem-
per sit suspecta et ad eandem semper
preparemur.

Aliud euangeliū de p̄fesso-
ribus scdm Lucam. xi. cap.

In illo tempore. Di-
xit iesus discipulis.
Nemo accedit lu-
cernam et in abscondito ponit
neq; sub modio sed super can-
delabrum ut qui ingrediuntur
lumen uideant. Lucerna cor-
poris tui est oculus tuus. Si
oculus tu⁹ fuerit simplex: to-
tum corpus tuū lucidū erit.
Si autem nequā fuerit: etiā
corpus tuū tenebrosū erit.
Tide ergo ne lumē qd in te
est tenebre sint. Si ergo cor-
pus tuū lucidū fuerit nō ha-
bens aliquā partem tenebra-
rū: erit lucidū totū. Et sicut
lucerna fulgoris illuābit te.

Postilla.

Nemo accendit lucernā et
in abscondito et. Luce. xi. Hoc huius
euangeliij padigma locut⁹ est dñs ies-
sus anno eius. xxxi. ij. ydus iulij. febr.
v. luna. xvi. inditione. iij. Ante initū
illius euangeliij scribit sanctus lucas
in codez ca. q̄ quedam mulier extol-
lens uocem de turba dixit. Beatus uē-
ter qui te portauit et uerba que suxi-
sti. Tunc sequitur euangeliū hodie-
nū: [Nemo accedit lucernā] Ly. Lu-
cerna hic accipitur p̄ intentionē rectā:
q̄ intentio recta includit lumen fideli-
tatis et ardorem caritatis ad modū lucer-
ne ardentis [et in abscondito ponit ne-
q; sub modio: sed super candelabru] Ly.
q̄ intentio recta dirigit ad super-
na [vt qui ingrediuntur lumē uideāt]
Ly. sicut em̄ lucerna in alto posita il-
luminat ea que sunt i domo materia-
li: sic intentio recta ea que sunt et dispo-
nuntur in domo ecclesie et etiam in do-
mo p̄sentie [Lucerna corporis tui ē
oculus tuus] Ly. q̄ sicut oculus diri-
git membra corporis ad operandū ut

pedem ad ambulandū: manū ad scri-
bendū: sic intentio recta dirigit n̄ras
opationes in finē debitū: ideo subdit
[Si oculus tuus fuerit simplex] ly. i.
intentio tua recta [totū corp⁹ tuū] id
est congeries opationū tuarum [luci-
dum erit]. i. meritolum vite eterne
[Si aut̄ neq̄ fuerit]. i. intentio puer-
sa [etiam corp⁹ tuū tenebrosū erit]
Ly. id ē congeries opationū tuarū
mala erit: quia opus bonū malū effi-
citur peruersa intentione: sicut cū ali-
quis dat elemosinā pauper̄e mul-
ti intentione trahendi eam ad pecca-
tum luxurie [vide ergo ne lumen qđ
in te ē tenebre sint] ly. i. diligēter attē-
de ne intentio tua que lumen anime
est sit peruersa: quia per hoc corrum-
perentur omnia bona opa [Si ergo
corpus tuum lucidum fuerit non ha-
bens aliquam partem tenebrarum]
Ly. tum ex bonitate intentionis: tum
ex bonitate opis [erit lucidū totum]
quia omnia cadent ad vite eterne me-
ritum [et sicut lucerna fulgoris illu-
minabit te] Ly. in presenti per gr̄am
et in futuro per gloriam.

¶ Aliud euāgeliū de confes-
soribus scđm Lucā. xix. c.

In illo tpe. Dixit ies-
us discipul̄ suis pa-
rabolā hanc. Homo
qđdam nobilis abiit in regio-
nem longinquā accipere sibi
regnum et reuerti. Vocatis
aut̄ decem seruis suis dedit
illis decē mnas: et ait ad illos
Negociamini dū venio. Li-
ues aut̄ eius oderant illuz et
miserūt legationē post illum
dicētes. Nolum⁹ hūc regna-
re sup nos. Et factū est vt re-
diret accepto regno: et iussit
vocari seruos suos qđbus de-

dit pecuniā: vt sciret q̄stuz qđ
qđ negociat⁹ eēt. Venit aut̄
p̄m⁹ dicēs. Dñe mna tua de-
cē mnas acq̄siuit. Et ait illi.
Euge serue bone: qz i modis-
co fuisti fidelis: eris ptātem
hñs sup decez ciuitates. Et
alter venit dicēs. Dñe mna
tua fecit quinqz mnas et hūc
ait. Et tu esto sup quinqz ciui-
tates. Et alter venit dicens
Dñe ecce mna tua quam ha-
bui repositā in sudario. Li-
mū enī te qz homo austerus
es: tollis quod nō posuisti: et
metis qđ non seminasti. Dis-
xit ei. De ore tuo te iudico
serue neq̄. Sciebas qz ego
hō austerus suz: tollēs quod
non posui et metēs qđ nō se-
minavi. Et quare nō dedisti
pecuniā meā ad messem: et
ego veniens cū vsuris vtiqz
exegissem illā. Et astātibus
dixit. Auferte ab illo mnas: et
date illi qđ decē mnas hz. Et
dixerūt illi. Dñe decē mnas
hz. Dico aut̄ vobis qz omni
habenti dabit̄ et abundabit
ab eo autem qui non habet
et quod habet auferetur ab
eo.

¶ Postilla.

¶ Homo qđdam nobilis abiit
in regionē etc. Lu. xix. Ante initū s̄-
lius euangeliū scribit sanct⁹ lucas in
codē ca. qđ x̄ps dixit. Venit filius ho-
minis querere et saluū facere qđ pe-
rierat. Tunc postmodū sequit̄ euangeliū
hodiernū. Homo quidam nobi-

110] **Lyr.** i. Iesus xpus hō natus scdm
carnē de semine dauid regis [abijt in
regionē longinquā] **Lyr.** i. ad celū em
pireū per suā ascensionē [accipere re
gnū] sup ordines āgeloz [et reuerti]
scz in fine mūdi ad iudiciū. Tūc entz
oībus manifestabitur regnū ipsius.
[Locatis aut̄ decem seruis suis] id ē
fidelibus vniuersis [dedit illis decem
mnas] **Lyr.** vniuersitatē donoz suoz
diuersimode tamē: qz dedit vnicuiqz
pl^o vel min^o scdz xpiani virtutē [Et ait
ad illos: negociamini dū venio] **Lyr.**
qz tēpus meriti currit vsqz in diē iudi
cij in quo tēpe deus dat dona sua ad
hoc qz multiplicent̄ fructus bonoz
operum [Ciues aut̄ eius oderāt eū]
Lyr. ciues illi sunt iudei qui pro maio
ri parte in odium xpī sunt firmati [et
miserunt legationē post illum dicen
tes. Nolum^o hunc regnare sup nos]
quia post ascensionē xpī ad celos iu
dei conati sunt destruere fidez catho
licam i qua incipit regnū xpī quod
complebitur et manifestabit̄ in fine
mundi [Et factū est vt rediret] scilicet
ad gnale iudiciū [iussit vocare seruos
suos quibus dedit pecuniā vt sciret
quomodo quisqz esset negociatus] **Lyr.** qz
oportebit oēs apparere ante iudicēz
ad reddendū de omībus acceptis ab
eo rationē **Roma.** xiiij. [Venit aut̄ pri
mus dicens. Domine mna tua decem
mnas acquisiuit] **Lyr.** qz tunc electi
de suis meritis securi parati erūt astare
iudici [Et ait illi. Euge serue bone
qz in modico fuisti fidel] **Lyr.** qz bona
temporalia et etiā spiritalia que ha
bentur i vita presenti modica sunt re
spectu bonoz celestium: que expe
ctantur in futura vita [cris potestātē
habens super decem ciuitates] **lyza.**
id est gaudebis de fidelitate omniuz
qui per doctrinam tuaz vel exemplū
vite tue cōuersi sunt ad bonum [et alē
venit dicens: domine mna tua] **Hor.**
id est gratia tua [fecit quinqz mnas et
huic ait: et tu esto super quinqz ciuita
tes] **Hor.** i. super illos quos tua predi

catione vel exemplo tuo cōuertisti [scz
tertius venit] **Lyr.** qz licet mali refor
mident venire ad cōspectum iudicis
tamen oportebit eos ibidez represen
tari [dicens dñe ecce mna tua quam
habui repositam i sudario] **Lyr.** mna
reposita in sudario significat donum
dei a bonis operibus ociosuz [timui
entz te] **Lyr.** iste timor nō est nūi pusil
lanimitas bene agendi [qz hō auster^o
es] **Lyr.** licet em̄ modo sit tēpus mise
ricordie in iudicio tamen erit temp^o
rigoris et iusticie [tollis quod non po
suisti: et metis quod nō seminasti] **Lyr.**
quia a prelat̄is ecclesie nō solum req̄
runtur bona in propua persona: scz in
subditis eozum quos tenentur indu
cere ad bonum [Dixit ei. De ore tuo
iudico te serue nequaz] **Hor.** stultitia
magna est peccatum pprium excusa
re [sciebas qz ego hō austerus sum]
Glo. si me durum noueras: quare cō
mendatum tibi timorez non incussit:
vt scires me diligentius quesiturum
[tollens quod nō posui et metens qd
non seminasti] **Hor.** requirit enim de
us bona opera etiam ab eis quib^o nō
dedit gratiam operandi: nec tamen
deus hoc faciendo iniuste agit: quia
et si illi non recipiunt ipse tamen para
tus fuit dare gratiam [et quare nō de
disti pecuniā meaz]. i. dona mea [ad
messem]. i. ad lucrum [et ego venies]
scz ad iudiciū p̄icere. i. ad mortē ho
minis [cū vsuris exegissem eam] id ē
cuz lucro [Et astantibus dixit] **Hor.** i.
angelis qui deo iudicanti semper as
sistunt [Auferte ab eo mnā]. i. gratiā
[et date illi qui decem mnas hz] **Glo.**
Augetur em̄ gratia i eo q̄ in ea labo
rat. **Autor** compendij theologie veri
tatis li. iij. c. vij. sic dicit. **He** aut̄ aliq̄
bonū peat illa bōa opa que quis pec
cando mortificat alijs saluādis dabū
tur. Sicut qñ corpali morte quis mor
ritur fratres et propinqui i bonis suc
cedunt. vñ **Job.** xxvij. c. Si cōportauē
rit quasi terra argentū: et sicut lutū p̄
parauerit vestimēta p̄parabit quidē

sed iustus vestietur illis: et argentum innocens dividet [Et dixerunt ei] scilicet angeli [Dñe habet decem minas]. q. d. satis habet [Dico autem vobis quia omni habenti] Hor. et illo bene utenti [dabitur] scilicet incrementum eius quod habet [et abundabit] scilicet in futuro: quia scdm apostolum: oculus non vidit nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit que preparavit deus diligentibus se [ab eo autem qui non habet] scilicet vnum doni collati: sicut ille piger servus fuit [et quod habet] id est ipsum donum [auferetur ab eo] Horra. dare haberi fuit misericordie: auferre non habenti iusticie.

¶ Aliud euangelium de confessoribus scdm Matheum xxv. capitulo.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis parabolam hanc. Homo quidam peregre proficiscens vocavit servos suos et tradidit illis bona sua. Et vni dedit quinque talenta: alij autem duo: alij vero vnum: unicuique secundum propriam virtutem: et profectus est statim. Abijt autem qui quinque talenta acceperat et operatus est in eis: et lucratus est alia quinque. Similiter qui duo acceperat lucratus est alia duo. Qui autem vnum acceperat abijt et fodit in terram et abscondit pecuniam domini sui. Post multum vero temporis venit dominus illorum servorum et posuit rationem cum eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat obtulit alia quinque

talenta dicens. Dñe quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque sup lucratum sum. Ait illi dñs eius. Euge fuge bone et fidelis: quia supra pauca fuisti fidelis: supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui. Accessit autem et qui duo talenta acceperat: et ait. Duo talenta tradidisti mihi: ecce alia duo lucratum sum. Ait illi dñs eius. Euge servus bone et fidelis: quia supra pauca fuisti fidelis supra multa te constituam intra in gaudium domini tui.

¶ Postilla.

¶ Homo quidam peregre proficiscens etc. Math. xxv. Hystoria huius euangelij locutus est dñs iesus xps anno ei. xxxiij. xi. kal. aprilis. feria. iij. luna. xij. indictione. vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus matheus in eo. ca. q. christus dixit discipulis suis. Vigilate quia nescitis diem neque horas Tunc statim sequitur euangelium hodiernum [homo quidam peregre proficiscens] etc. Homo ille est iesus xps qui quavis scdm diuinitatem non potest proficisci de loco ad locum: quia sic est vbique sed tamen secundum humanam naturam peregre profectus est quando ascendit in celum [vocavit servos suos] Hor. educendo eos in esse nature: [et tradidit illis bona sua] etc. scilicet bona nature: bona gratie: bona scientie et sapientie: bona potentie: bona opulentie. Et dicuntur talenta: quia per bonum usum talium potest quilibet sibi accipere celeste premium [vni dedit quinque talenta. alij duo. alij vero vnum unicuique secundum propriam virtutem: et profectus est statim] quia christus secundum humanitatem mutavit locum celum ascendens [Abijt sunt qui quinque talenta acceperat: et lucratus est

alia quinq[ue] Ly. q[ui] ista talenta multi-
plicavit b[on]e v[er]endo p[re]dictis donis ad
sua perfectione[m] & p[ri]mi edificatio[n]e[m]
[Similiter qui duo talenta acceperat]
i. aliqua ex p[re]dictis donis [lucrat[us]
est alia duo] **S**or. attenditur illud lu-
crum in merito quo ad se & in edifica-
tione quo ad p[ri]mum, & sic duplicat[ur]
bonu[m] acceptu[m] [Qui aut[em] unu[m] accepe-
rat absit & fodit in terra: & abscondit
pecunia[m] d[omi]ni sui] Ly. ille abscondit in
terra qui p[re]dictis donis v[er]itur ad mu-
di gloria[m] et t[em]porale lucr[u]m seu questu[m]
[Post multu[m] vero t[em]p[or]is] Ly. q[ui] longu[m]
tempus est ab ascensione x[risti] & I celu[m]
v[er]o ad aduentum eius ad iudicium
[Venit domin[us]] **S**or. p[ro] seipsum non
pervicariu[m] [seruoru[m] illo[rum] q[ui]bus bona
sua comisit] & posuit rationes cu[m] eis]
vt p[er] Luce. xvi. Redde rationem vil-
licationis tue. Ly. q[ui] tunc districte eri-
get rationem de bonis ab eo collatis
[Et accedens qui quinq[ue] talenta acce-
perat obtulit alia quinq[ue] talenta: dicens.
D[omi]ne quinq[ue] talenta tradidisti mihi: ec-
ce alia quinq[ue] sup[er]lucrat[us] sum] **S**or. i
multiplicata sunt merita ex gratia tua
& v[er]su liberi arbitrii [Euge serue bo-
ne et fidelis] querens in suis actibus
d[omi]ni gloria[m] & no[n] p[ro]p[ri]a[m] laudem [quia
super pauca fuisti fidelis] Ly. omnia
bona in hac vita homini collata pau-
ca sunt respectu bono[rum] glorie [sup[er]
multa te constituam] q[ui] in celo p[er]fert ho-
mi bonu[m] infinitum [intra in gaudiu[m]
d[omi]ni tui] **S**or. vt sit ex o[mn]i parte gaudiu[m].
sursum ex visione dei. deorsum ex co[n]-
sideratio[n]e inferni. interi[us] ex gloria co[n]-
scientie. exteri[us] ex decore o[mn]is creatu-
re [accessit autem & qui duo talenta ac-
ceperat: & ait. Dom[ini]ne duo talenta tra-
didisti mihi: ecce alia duo lucratus su[m]]
Sor. duplicando bona sc[ilicet] bonu[m] sapien-
tie a me diffundendo in proximu[m] per
verbu[m] p[re]dicatio[n]is: a me diffundendo
in p[ri]mum per exemplum edificatio-
nis [Ait illi d[omi]nus Iesus. Euge sue bo-
ne et fidelis. q[ui] super pauca fuisti fidelis su-
per multa te constituam intra in gaudiu[m]

um d[omi]ni tui] **D**e q[ui] dicit Ber. in lib. de
p[ro]sideratio[n]e. Quas putas t[un]c erit spl[en]-
dor aia[rum]: q[ui] solis splendores habebit
lux corporu[m]. nulla e[st] ibi tristitia: nul-
la angustia: nullus dolor: nullus ti-
mor: nullus ibi labor: nulla mors s[ed] p[er]
petua sanitas semper p[er]seuerabit.

Aliud eu[an]geliu[m] de p[re]festo-
ribus secundum Abatheum
xxiiij. cap.

In illo t[em]p[or]e. Dixit ie-
sus discipulis suis **V**i-
gilate: q[ui] nescitis q[ua]
hora d[omi]nus vester venturus sit
Illud aut[em] scitote q[ui] si sciret
paterfamilias qua hora fur
venturus esset vigilaret vti-
q[ue] & no[n] sineret p[ro]fodi domum
suam Ideo & vos estote pa-
rati: q[ui] nescitis qua hora fili-
us hominis v[er]etur[us] est. Quis
putas est fidelis seru[us] & pru-
dens quem constituit d[omi]nus su-
per familiam suam vt det illis
cibum in tempore. **B**eat[us] ille
seruus: quem cu[m] venerit d[omi]nus
ei[us] iuenerit sic faciet[ur]. **A**me[n]
dico vobis: super omnia bo-
na sua constituet eum.

Postilla.

Vigilate q[ui] nescitis qua
re. **M**ath. xxiiij. Hec verba sancti eu[an]-
geli[st]i locutus est dominus Iesus x[ristus]
anno ei[us] .xxiiij. xi. kal. ap[osto]l[ic]is feria. iij.
luna. xij. inditio[n]e. vi. Ante initiu[m] il-
lius eu[an]geli[st]i scribit sanct[us] **M**athe[us]
in eo. ca. Celu[m] & terra t[ra]nsibunt: verba
aut[em] mea no[n] t[ra]nsibunt. **T**u[n]c sequit[ur] eu[an]-
geliu[m] hodiernu[m] [Vigilate: q[ui] nescitis
qua hora d[omi]nus vester v[er]etur[us] sit] **S**or.
sc[ilicet] ad mortem cuiuslibet ho[m]i[n]is vt p[er]
Eccle. x. Nescit ho[m]o finem suu[m] re. [Hoc
aut[em] scitote: quonia[m] si sciret paterfam[ili]as

llas qua hora fur veniret] *Sor.* id est
mors que fur dicitur ppter improut
sum aduentū vt patet *Apoc. iij.* Veni
am tibi tanq̄ fur [vigilaret vtq̄] ne
ī peccato mortali moriatur: q̄ mors
peccatorū pessima [et nō sneret perfo
di domum suam] *Sor. i.* cum violētia
animā a corpore retrahit: sed spōte exi
re. vñ *Criso.* Quādo aīe peccatrices
in corpore quasi in proprio domicilio
delectantur: veniens cū sententia dei
angelus mortis p̄fodit corpus et aīaz
violēter auellit. Anime autem iuste
que quasi in exilio ibi sunt veniente
sentētia nō p̄fodunt: sed reuertunt
gaudentes [Ideoq̄ et vos estote pa
rati] scilicet sine macula cordis [q̄ qua
hora nō putatis filius hoīs vēturus
est] *Sorra.* scz ad iudiciū particulare
in morte [q̄s putas est fidelis seruus
et prudēs: quem p̄stituit dominus su
per familiā suā] scz in officiū sui susce
ptione [vt det illis cibuz in tempore]
Sor. triplicē cibum. verbū: exemplū: et
temporalis subsidij: vel scdm *lyra.* vt
det illis cibum in tempore id est auxi
lium ad quod quilibet tenet. Vnde
Eccle. xvij. Quilibet mādaui deus
de primo suo [beatus ille seru⁹ quez
cum venerit dñs ei⁹] *Ly.* querens in
morte rationez sui seruitij [inuenit
sic facientem] *Lyra.* in actibus cha
ritatis se exercentem: quia per talia
meretur eternam beatitudinem.
[Amen dico vobis: super omnia bo
na sua constituet eum] quia beatitu
do est status omnīū bonorum aggre
gatione perfectus: vt dicitur in li. de
cōso. philosophie. *Sorra.* Bona p̄sen
tia sunt particularia et imperfecta sed
bona celestia sunt bona p̄munita et p̄
fecta. Hūc enī ex parte cognoscim⁹:
ex parte diligimus: s; tunc in futuro
perfecte et cetera.

Expliciūt euangelia de p̄fessorib⁹.
Incipiunt euangelia de vir
ginibus secundum *Mathe
um. xij. capitulo*

In illo tpe. Dixit ies
sus discipul suis pas
rabolam hāc. Simi
le est regnū celorum thesau
ro abscondito in agro quem
qui inuenit homo abscondit:
et p̄re gaudio illi⁹ vadit et vē
dit vniuersa q̄ habet et emit
agrum illum. Iterum simile
est regnū celorū homini ne
gociatori q̄renti bonas mar
garitas: inuenta autem vna
p̄ciosa margarita abiit et vē
didit vniuersa que hz et emit
eam. Iterū simile est regnū
celorū sagene misse in mare et
ex oī genere pisciū cōgregā
ti quaz cū impleta esset: edu
centes et secus littus seden
tes elegerunt bonos in vasa
sua: malos autem foras mise
runt. Sic erit in p̄summatio
ne seculi. Exibūt angeli et se
pabūt malos de medio iusto
rum et mittent eos in cami
num ignis. Ibi erit fletus et
stridor dētium. Intellexistis
hec omnia Dicunt ei. Etia;.
ait illis. Ideo omnis scriba
doctus in regno celorum si
milis est homini patrifami
lias qui profert de thesauro
suo noua et vetera.

Postilla.

Simile est regnum celorū
Math. xij. Hystoria huius euangeli
facta est in apuli āno christi. xxxij. s
ditione. vi. Ante initium illius euan
gelij scribit sanctus matheus in eod
ca. q̄ christus dixit Iusti fulgebunt
sicut sol in regno patris eorum. *Lūc*

postmodū sequitur euangeliū hodi-
ernū [Simile est regnū celoz thesau-
ro abscondito in agro] **S**oz. ad laudē
virginuz exponit parabola ista. Sic
thesaurus in agro est uirginitas in
carne. **ij.** Corinth. **iiij.** habemus the-
saurū istum in uasis fictilibus. **U**nde
Augusti. Facite quod potestis ne uir-
ginitatis bonum a uobis pereat: cui
facē non potestis ut redeat. **U**el scz
Bregio. Thesaurus est celestis regni
desideriū [quem q̄ inuenit homo ab-
scōdit et pre gaudio illi⁹ vadit] **S**oz.
pedibus mentis ip̄m affectando. **i.** [et
vendit uniuersa que hz] scz tp̄alia cō-
ternēdo: ut patet **Math.** **xix.** Si uis
perfectus esse uade et uende oīa que
habes et da pauperib⁹ [et emit agrū
illum] **S**oz. totaliter celestibus inhīā-
do. [Iterū simile ē regnū celoz homi-
negaciatori querent bonas margar-
itas] id ē dulcedinē uite celestis [In-
uenta autē vna preciosa margarita]
Soz. id est xp̄o: et scdm hoc xp̄s dicit
margarita. Sicut enim nascit mar-
garita ex roze celesti cōcha maris se-
aperiēte. sic xp̄us uirtute spiritus san-
cti in maria consentiente. **Isa.** **xv.** Ro-
tate celi desup et nubes pluant iustū
operiatur terra et germinet saluatorē
[abst̄ et uendidit omnia que habuit]
Soz. p̄ conceptū terrenoz: ad phil. **iiij.**
Omnia arbitror ut stercoza ut xp̄s lu-
cifaciā [et emit] per conatū et deside-
riuz eternoz: ut p̄ philip. **i.** desideriū
habēs dissolui et esse cum xp̄o [Iterū
simile est regnū celoz] **L.** id est stat⁹
oclesse militantis [sagene misse i ma-
re] **S**oz. id est doctrine diuulgate in
mundum [et ex omni genere pl̄sciū]
Soz. id est hominum [congreganti]
scz bonoz et malozum: pauperuz et
diuitem iuuenem et senem [quam-
cum impleta esset] **S**oz. quod erit in
fine seculi: quādo implebit⁹ numer⁹
electoz [et educentes et secus litt⁹ se-
dentes elegerunt bonos in uasa sua:
malos aut foras miserunt. Sic erit i
consummatione seculi] **L.** sicut eni

nō distinguunt boni pisces a malis
q̄diu sagena ē intra aquā: sic i ecclia
admixti sunt mali cū bonis: sed i fine
mūdi sagena trahet ad litt⁹ p̄ aptuz
iudiciū. qz tunc erunt manifesta ab-
scōdita cordiū. et tūc scz i iudicio [exi-
bunt angeli et separabunt malos de
medio iustoz: et mittent eos in camī-
num ignis. ibi erit flet⁹ et stridor den-
tium] fletus. **i.** p̄pter ardorē. et stridor
dentiū p̄pter frig⁹ [Intelleristis hec
oīa] **L.** q. d. ad uos ptinet itelligere
qui alios debetis docere uia salutis.
[Dicunt et etiā. **Att** illis. **I**deo omis
scriba] **U**ñ **Aug.** **A**postoli sunt scribe
et notarij xp̄i: uerbum dei signantes
in tabulis cordis [doctus] **i.** litterat⁹
et a deo inspiratus [in regno celoz]
id ē in ecclia militante [similis est ho-
mini patrifamilias] **L.** quia sicut pa-
terfamilias habet pascere filios pa-
ne corporali sic iste paruulos in fide
pane spirituali [q̄ pfert de thesauro
suo] **L.** **i.** de sciētia i corde abscondita
[noua et uetera] id est auctoritates et
processus ueteris et noui testamenti.

¶ Aliud euāgeliū de uirgini-
bus fm **Matheum.** **xxv.**

I **Il.** **tē.** Dixit iesus
discipu. su. parabo-
lā hāc. Sise ē regnū
celozū decē uirginib⁹: q̄ acci-
piētes lāpades suas exierūt
obuiā sp̄so et sp̄se. **Q**uiqz
aut ex eis erāt fatue: et quin-
qz prudentes. **S**z quinqz fa-
tue acceptis lāpadibus non
sumpserūt oleū secum. **P**ru-
dentes uero acceperūt oleū
in uasis suis cū lampadibus
Ahoram aut faciente sponso
dormitauerūt oēs et dormie-
runt. **A** media aut nocte cla-
mor factus est. **E**cce sp̄sus

venit: exite obviam ei. Tūc
surrexerūt oēs virgines ille
et ornauerūt lāpades suas.
Fatue autē sapientibus dixe
runt. Date nobis de oleo ve
stro: qz lāpades nostre extin
guūt. Rūderūt prudētes di
centes. Ne forte nō sufficiat
nobis z vobis ite potius ad
vendentes et emite vobis.
Dum autē irent emere venit
spōsus z q̄ pate erāt intraue
rūt cū eo ad nuptias: z clau
sa ē ianua. Nouissime veniūt
et relique virgines dicētes.
Dñe domie aperi nobis. At
ille rīdens ait. Amē dico vo
bis: nescio vos. Vigilate ita
qz: qz nescitis diē neqz horā.

¶ Postilla.

¶ Simile est regnū celozum
decem zc. Math. xxv. hystoria huius
euang. facta est anno xp̄i. xxiiij. xi. ha
len. aprilis feria tertia luna. xij. iditio
ne. vi. An̄ initiū illius euangeliū scri
bit sanctus matheus in. xxiiij. ca. Si
enī malus seruus dixerit i corde suo:
morā facit dñs me? venire z ceperit
pcutere cōseruos suos māducat autē
et bibat cū ebrijs. Veniet dñs serui il
lius in die qua non sperat: hora qua
ignorat et diuidet euz scz separando
alam a corpore in morte ipsius: p̄tēqz
eius ponet cum ypocritis id est cum
falsis christianis separando eū a bea
tis: ibi erit flet? z stridor dentū. Tūc
statim sequitur euāg. hodie. Simile
est regnū celoz decem virginib? Ly.
id est ecclesia militans q̄tum ad statū
contemplatiuū [decem virginibus]
id est contemplatiuis. Ly. virginitas
enī significat vitam contēplatiuā: qz
sicut castitas eleuat mentem a carna

libus et disponit intellectū ad contē
plationē veritatis. sic ecōtrario luxu
ria deprimit mentē et causat habitu
dinē intellectus: sic reddit hoīem bes
tialē p̄pter quod d̄r in Eth. Vita
voluptuosa vocat̄ vita pecudū [q̄ ac
cipiētes lāpades suas] Hor. acceptio
lampadū est oñslo operū: vt sint alijs
in exemplū [exierūt obviam sponso]. i.
xp̄o [et sponse]. i. ecclesie [Quicqz autē
ex eis erant fatue z q̄ncqz prudentes]
Ly. virgines enī prudētes sunt stem
platiui seu religiosi q̄ opera sua bōa
ad finem debitū ordinant. s. principa
liter ad gloriā dei z ad salutē ppriā
et ad edificationē pximi. Ecōtrario
fatue virgines dicuntur q̄ ppriā glo
riam et fauorē hoīm querunt in suis
bonis operibus: z merito dicuntur fat
ue virgines: quia bona opa sua per
dunt p̄pter defectum intentionis res
cte [sed quicqz fatue acceptis lāpadi
bus] Hor. i. operibus de genere bono
rum [non sumpserunt oleuz secum]
i quo signat̄ charitas. Sicut ei oleū
natat super omnes liquores: sic cha
ritas super omnes virtutes [Prudē
tes vero sumpserunt oleū secū in va
sis suis] id est charitatē [cū lāpadib?]
id est cum operibus suis. q. d. ex cha
ritate p̄fecerūt opera sua bona [Do
ram autem faciente sponso dormita
uerunt omnes z dormierunt] Mora
ista est decursus temporis ab absen
sione xp̄i vsqz ad diē iudicij. quod
tēpus p̄pter longitudinē vocat̄ mora
Ita enī durauit p̄ mille quadringen
tos et nonaginta sex annos. z residū
est nobis incertū. In hoc autē t̄pis in
teruallo moriunt̄ omēs hoīes tā bo
ni q̄ mali. que q̄dem mors designat̄
hic per dormitionem: quia ita facile
excitabuntur a morte per christuz ad
iudiciū venientem sicut homo excla
tat alium hoīem dormitē [Medi
a autē nocte] Ly. non intelligitur p̄ hoc
qz iudicium extremuz sit celebrandū
de nocte: s; de die sicut dicit apostolus
i. Corinth. iij. Dies dñi declarabit̄ qz.

Sed quia temp⁹ iudicij est nobis oc-
cultum. ideo hic signat per mediam
noctem. quia illa que sunt media noc-
te sunt hominibus occulta [clamor
factus est] **Ly.** i. vox xpi vel angeloz
ad vocandū mortuos ad iudiciū [tūc
surrexerunt omēs virgines ille] **Ly.**
quia omēs resurgent boni et mali vt
appareant in iudicio xpi [et ornauerūt
lampades suas] **Sor.** i. apud se cogi-
tauerūt opera sua pro quibus remun-
erationez expectabant: vñ **Grego.**
Quiant lampades: quia apud se sua
opera numerant pro quibus eternaz
beatitudinē recipere sperauerūt [Fa-
ctus autē] scz virgines [sapientibus di-
xerunt. **Date nobis de oleo vestro:** qz
lampades nostre extinguuntur] **Ly.**
illa petitio vana est responsio negati-
ua signans q nullus poterit ad aliū
spumcunqz iustū recurrere pro auxi-
lio nec aliquis spumcunqz iustus po-
terit alium iuuare. sz sibi soli sufficiet
iustitia sua. **Ande Hiero.** In futuro
vnusquisqz pro operibus suis merce-
dem accipiet. **Nec** possunt in die iudi-
cij aliorum virtutes aliorū vitia sub-
leuare. **Et hoc est quod subditur** [ne
forte non sufficiat nobis et vobis. **ite**
potius ad vendentes et emite vobis]
Ande Ambro. Vendunt oleum qui
adulando anas in errorem mittunt.
De quo dicit in ps. cxi. **Oleum** autē
peccatoris nō impinguet caput meū
[**Dum autem irent emere venit**
sponsus] **Ly.** christus ad remunera-
tionem bonorum [et que parate erāt]
Ly. per bona opera ē charitate facta
[intrauerunt cum eo ad nuptias] id
est ad celestem gloriam [et clausa est
ianua] **Sor.** ianua iquit misericordie
ad indulgendum: que mō omnibus
aperitur. **Ianua glorie** ad intrādum
que modo oibus penitētibz reserat
[**Novissime]**. i. nimis tarde [ventunt
et relique virgines dicentes. **Domine**
aperi nobis] **Ly.** per hoc q vo-
cant eū dñm significat q crediderūt
in xpm. **Sed quid prodest ore inuoca-**

re si opere neges [At ille respondēs
ait. **Amen dico vobis:** nescio vos] **Ly.**
scz noticia approbationis qua soli ele-
cti a deo cognoscunt [Vigilate itaqz]
Sor. scz anteqz veniat sponsus [quis
nescitis diem neqz horam] scz mortis
vestre.

In festo corporis xpi euā-
geliū scdm Johannē. vi.

In illo tempe. **Dixit**
iesus turbis iudeoz
Ego sum panis viu⁹
qui de celo descendit. **Si quis**
manducauerit ex hoc pane
vuet in eternum. **Et panis**
quem ego dabo caro mea est
pro mundi vita. **Litigabant**
ergo iudei adinuicem dicen-
tes. **Quomodo** pōt hic dare
nobis carnem suam ad man-
candum? **Dixit ergo eis ie-**
sus. **Amen amen dico vobis**
nisi manducaueritis carnem
filij hominis et biberitis ei⁹
sanguinem non habebitis vi-
tam in vobis. **Qui mandu-**
cat meam carnez et bibit me-
um sanguinem habet vitam
eternam et ego resuscitabo
eum in nouissimo die.

Postilla.

Ego sum panis viuus q de
celo descendit **ic. Johan. vi.** **Hec ver-**
ba sancti euangelij de seipso locutus
est dominus iesus chustus anno ei⁹
xxxij. xvi. kalē. maij. feria tertia. luna
xxiij. inditione. v. **Ante initium illi⁹**
euāgelij scribit scilicet iohānes in co.
capitulo q iudei murmurabant de
illo q christus dixit. **Ego** sum panis
viuus qui de celo descendet. et dice-
bāt. **Nonne** hic est iesus filius ioseph?

cul⁹ nos nouim⁹ p^{re}z et matrē. Quō
ergo dicit hic q^z de celo descēdit. Bū
dit eis iesus et dixit. Nolite murmu-
rare iuicē nemo p^ot venire ad me: nisi
pater q^z misit me traxerit illuz. Tunc
postmodū seq^uitur euā. hō. [Ego suz
panis viu⁹] Tho. uiuificās comeden-
tem. Iste enī cibus siue panis in mā-
ducantē nō ouertit: s^z eū i se ouertit
sicut dicitū est a beato aug. Nec tu me
mutabis i te sicut cibū carnis tue s^z
tu mutaberis i me [q^z de celo descen-
dit] Tho. vt essem panis hoīm q^z erā
panis angeloz. vñ in. ps. lvij. Panes
angeloz māducauit hō [Si q^z mādu-
cauerit ex hoc pane uiuet ieternuz]
in p^{re}nti p^{er} gratiā et in futuro per gl^{ori}as
[et panis quē ego dabo caro mea est
p^{ro} mūdi vita] Tho. bñ dicit p^{ro} mundi
vita: q^z utilitas huius sacramenti est
non solū ipius sumētis et celebrātis
s^z cōmunis totius ecclesie: q^z nō p^otin-
git in alijs sacramētis: nā baptismus
solū p^odest suscipiēti: eucharistia vero
non solū celebrāti: s^z etiā oībus pro q^z
bus orat et q^z sunt de corpore ecclesie
siue sint uiui siue defuncti. Et rō est:
q^z in alijs sacramētis cōtinet^{ur} virt⁹ et
efficacia uerbi icarnati. h^{ab} aut^{em} p^otinēt
sp^{iritu}s x^pus fons et plenitudo sanctitatis
et ideo plus oīdit se virtus ei⁹ [Liti-
gabant ergo iudei adinulecē dicentes
Quō pōt hic nobis dare carnē suam
ad māducandū] Tho. litigatio erat
de hoc q^z carnē suā panē dixerat. In-
telligebant enī q^z caro sit dētibus la-
cerāda. et ideo reputabant hoc ipossi-
bile et incōueniēs [Dixit ergo eis ie-
sus. Amē amē dico uobis: nisi mādu-
caueritis carnē filij hoīs] Ly. Sicut
enī in uita corpali cib⁹ est necessari⁹
ad uitā cōseruandā: ita in uita spūali
hoc sacramentū est necessariuz: q^z est
uite spūalis cōseruatiuū: q^z sicut ba-
ptism⁹ est q^zdam regeneratio spūalis
ita eucharistia ē quedā spūalis nutri-
tio [et biberitis eius sanguinem non
habebitis uitam in uobis] Ly. non
est intelligendum q^z hoc sacramen-

tum subvtraq^z specie fidelibus sit ex-
hibendum: s^z tantum hoc modo a sa-
cerdotibus est sumendū. s^z enī in pri-
mitiua ecclesia pp^{ri}s sub vtraq^z specie
cōmunicar^z: tñ postmodū p^ouide ordi-
natū est vt pp^{ri}s non cōmunicet sub
sp^{iritu} vini p^{ro}pter periculum effusionis
Et etiā q^z scōm beatū Tho. de adno
in. iij. di. x. p^{ro}pter naturalē cōcomita-
tiam sub vtraq^z sp^{iritu}. s. panis et vini est
totus x^ps. Ergo q^z cōmunicat corpori
cōicat et sanguini: cū sub vtraq^z sp^{iritu} to-
tus x^ps contine^{at}. s. scōm corp⁹ aiā et
deitatē [Qui manducat meā carnē
et bibit meū sanguinē] supple digne
[habet uitā eternā] quia h^{ab} deū inha-
bitantez: qui est uita eterna [et ego re-
suscitabo eū in nouissimo die] Tho.
q^z tum ad gloriā corpis.

[Sequitur euāgeliū p^{ro} defū-
ctis quod legitur presente su-
nere aut i depositōe defūcto-
rum fm Jobānem. xi. ca.

In illo tēpore. Dixit
martha ad iesū. Do-
mine si fuisset hic fra-
ter meus non fuisset mortu⁹:
sed et nūc scio q^z quecūq^z po-
posceris a deo dabit tibi de⁹
Dixit ei iesus. Resurget fra-
ter tuus. Dixit ei martha.
Scio q^z resurget in resurre-
ctione in nouissimo die. Dixit
ei iesus. Ego sū resurre-
ctio et uita: qui credit in me
etiā si mortuus fuerit uiuet
et oīs qui uiuit et credit i me
nō morietur ieternū. Credis
hoc. Ait illi. Utiq^z dñe: ego
credidi q^z tu es x^pus fili⁹ dei
uiui qui in hunc mundum ue-
nisti.

Postilla.

[Dixit martha ad iesū. dñe

si fuisset hic. Joh. xi. Hystoria huius
euāg. facta ē anno xp̄i. xxxij. v. ydus
martij. feria. vi. luna. i. inditōe. v. An
initū illi⁹ euāge. scribit sanct⁹ iohā-
nes i eo. c. q̄ xp̄s dixit discipulis suis
Lazar⁹ mortu⁹ ē: et gaudeo pp̄t vos
vt credatis qz non erā ibi s; eam⁹ ad
eū. Venit itaq; ies⁹ et iuenit eū q̄tuor
dies in monumento hñtez. Tūc seq̄t̄
euā. illō. Dixit martha ad iesū. Dñe
si fuisset hic frat̄ me⁹ nō fuisset mor-
tuus] Tho. q. d. Tu es fons vite ergo
mors nō habuisset locuz in p̄ntia tua
[s; et nunc scio] s; frater meus sit mor-
tuus et sepult⁹: fide certa teneo [qz q̄
cūq; poposceris a deo dabit tibi de⁹]
q. d. poteras repellendo mortē vitam
p̄seruare: potes et vitā pditā restaura-
re. vñ Aug. Nō dixit: rogo te vt resu-
scites fr̄m meū. non enī sciebat si re-
surgere fratri suo vtile erat [Dixit ei
iesus. Resurget frater tuus] Ly. s; il-
la intellexit hoc de resurrectione fu-
tura in fine mūdi. ideo seq̄t̄ [Dixit ei
martha. Scio qz resurget in resurre-
ctione i nouissimo die] Tho. q. d. scio
resurrectionē generalē oīm hoīm fu-
turā et nescio vtrū de illa generali lo-
queris v̄l de speciall fratris mei. scie-
bat autem de doctrina xp̄i: qz scdm
Crisost. A christo de illa generali re-
surrectione audiuit. vel etiā qz ex scri-
pturis legis et p̄phetarū de illa ḡnālī
resurrectione edocta fuerat [Dicit ei
iesus. Ego sum resurrectio et vita]
id est eā resurrectiōis q̄tum ad corp⁹
et vitā q̄tum ad aīam [Qui credit i
me] q̄ sum vita [etiā si mortu⁹ fuerit]
p̄ potm̄ in aīa [viuet] s; vita gr̄e i p̄n-
tī [et omnis qui vult et credit i me nō
mouetur in eternuz] Tho. et si moriā
more corptis q̄ est mors gehēne [Cre-
dis hoc] Aug. christus sciēs fidē ip̄i⁹
confessione eius requirit. et hoc ad
meritum salutis Roma. x. Corde cre-
ditur ad iustitiam: ore autem confes-
sio fit ad salutem. [Et illi vtriq; dñe]
supple omnia credo [ego credidi qz
tu es xp̄us filius dei viui] Ly. s; na-

tur alis [qui in hunc mundum ven-
si] s; per carnis assumptionem.

¶ Aliud euāgelū pro defun-
ctis secūdū Iohāne. v.

In illo tpe. Dixit iesus
discipulis suis.
Amē amē dico vobis
quia venit hora et nūc est qm̄
mortui audient vocē filii dei
et qui audierit viuet. Sicut
em̄ pater habet vitā in semet
ipso sic dedit et filio vitā ha-
bere in semetipso. Et p̄tātez
dedit ei iudiciū facere: qz fili-
us homīs est. Nolite mirari
hoc: qz venit hora i qua omīs
qui i monumentis sunt audi-
ent vocē eius: et procedent q̄
bona fecerunt in resurrectio-
nez vite. Qui vero mala ege-
runt i resurrectionez iudicii.

Postilla.

¶ Amen amē dico vobis: qz
venit et. Joh. v. Hec et sequētia euā-
gelia iuxta hystorias suas dicta sunt
a dño iesu xp̄o āno ei⁹. xxxij. xvij. kal.
Maij. feria. iij. luna. xxij. inditōe. v.
Ante initū illi⁹ euāgelij scribit sanc-
tus iohannes in eodē ca. q̄ ipse pa-
ter diligit filiū. et omnia demonstrat ei
que ipse facit. et maiora his demonstra-
bit ei opa et vos miramini p̄ magni-
tudine. q. d. vos miramini q̄ sanauī
paraliticū qui habuit. xxxvij. annos
in infirmitate sua. s; maiora faciam:
quia suscitabo mortuos. Tunc post-
modum sequitur euāgelij hodierni
num] Amē amē dico vobis: qui a ve-
nit hora] s; in fine mundi [et nūc ē]
s; etiam in presenti [quando mortui
audient vocem filij dei] Ly. qz ad vo-
cem filij aliqui in p̄nti sunt resuscita-
ti: vt filius vidue. vt patz Math. ix. et

etiam lazarus: vt pz Johā. xi. Sed in futuro ⁊ in fine mundi omnes resur- gent et transibunt de morte ad vitam. Unde apostolus. i. Corinthi. xv. *Omnes quidem resurgemus* [Sicut enim pater habet vitam in semetipso] *Sor.* scilicet per essentiam [sic dedit et filio vitam habere in semetipso] per essentiam. ⁊ in hoc xp̄us ostendit equalitatem suam cum patre [et potestatem dedit ei iudicium facere] scilicet inoptus homo [quia filius hominis est] ly. scilicet ab omnibus visibilis in iudicio bonis ⁊ malis [Nolite mirari hoc. quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem eius] hoc fit in generali resurrectione omnium hominum quando omnes resurgent ad vocem eius id est ad imperium eius. An̄ ps. lxxv. *Dabit enim voci sue vocem virtutis* [et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vite] ly. hoc additur ad denotandum quod fides sine operibus non sufficit ad salutem [Qui vero mala egerunt] Tho. i. mala acta per penitentiam non emendauerunt [in resurrectionem iudicij]. i. in eternam damnationem: vt patz Math. xv. *Ibunt hi in supplicium eternum: iusti autem in vitam eternam.*

¶ Aliud euāgelium pro defunctis s̄m Johannem. v.

In illo tempore. *Dixit iesus discipulis suis et turbis iudeorum* Sicut enim pater suscitatur mortuos et uiuificat: et filius quos uult uiuificat. Neque enim pater iudicat quemlibet: sed omne iudicium dedit filio: vt omnes honorificent filium sicut honorificant patrem. Qui non honorificat filium non honorificat patrem qui misit illum. *Amē dico uobis: quia qui uerbum*

meum audit et credit ei qui me misit habet vitam eternam. et in iudicium non uenit: sed transit a morte in vitam.

Postilla.

¶ Sicut enim pater suscitatur mortuos ⁊c. Johā. xv. Ante initium huius euāgelij scribit sanctus iohānes in eodem cap. quod *Iesus sanauit quendam infirmum qui habuit. xxxviij. annos infirmitate sua propterea sequebantur eum iudei quia hec faciebat. Iesus autē r̄ndit. Pater meus uisus modo operatur et ego operor.* Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere quia non solum soluebat sabbatum sed et patrem suum dicebat deum: equalem se faciens deo. Tunc postmodum sequitur euāgelium illud [Sicut enim pater suscitatur mortuos et uiuificat] ly. quod est diuine uirtutis [sic et filius quos uult uiuificat] scilicet per potentiam ei equalis. unde i. Regum. iij. *Domini mortificat et uiuificat ⁊c. Item Deute. xxxij. Ego occidam ⁊ ego uiuere faciam* [Neque enim pater iudicat quemlibet] ly. s. scilicet sum a filio cum sit eorum una operatio [sed omne iudicium dedit filio] vt pz Act. x. *Ipse est qui constitutus est a deo iudex uiuorum et mortuorum* [vt omnes honorificent filium sicut honorificant patrem] Tho. sicut enim pater et filius sunt equalis in auctoritate et potestate: sic debet esse equalis in gloria et honore [Qui non honorificat filium: non honorificat patrem qui misit illum] *Sor.* Ratio quare pater uult filium honorari: quia honor filij est honor patris et e conuerso [Amē amē dico uobis: quia qui uerbum meum audit et credit ei qui me misit] ly. fide formata [habet vitam eternam] ly. scilicet causaliter: quia habet gratiam que facit eum dignum uita eterna [et in iudicium non uenit] scilicet condemnationis [sed transit a

morre] *Sorr.* id ē de presenti vita que
mors est [in vitam] *Ly.* quia oportet
soluere debitum nature vt veniat ad
vitam glorie.

¶ Aliud euangelium pro de
functis secundum Johannē
vi. ca.

In illo tēpore. Dixit
iesus discipulis suis
Omne quod dat mi
hi pater ad me veniet: et euz
qui venit ad me non eūciam
foras: qz descēdi de celo non
vt faciam voluntatem meā:
sed voluntatem eius qui mi
sit me. Hec est enī voluntas
eius qui misit me patris: vt
omne quod dedit mihi non
perdam ex eo: sed resuscitez
illud in nouissimo die. Hec ē
autem voluntas patris mei
qui me misit: vt omīs qui vi
det filium et credit in euz ha
beat vitam eternam: et ego
resuscitabo eum ī nouissimo
die.

¶ Postilla.

Omne quod dat mihi pa
ter ad me veniet etc. Johan. vi. Ante
initium illius euangelij dixit iesus
discipulis suis. Ego sum panis vite:
qui venit ad me non esuriat: et q̄ cre
dit in me non sitiet vnq̄. Tunc sequi
tur euangelium illud [Omne quod
dat mihi pater ad me veniet] per fi
dem formatam. Nam fides est fun
damentum omnium meritorum [et
eum qui venit ad me] *Tho.* id est ad
fidem et gratiam meruit [non eūciam
foras] id est nunq̄ subtraham ei gra
tiam nec amicitiam ab ip̄o diuidam
dummodo ipse per peccatum gratiā
meam non expellat [quia descēdi de

celo] id est naturam humanā assum
psit [non vt faciam voluntatē meam:
sed voluntatem eius qui misit me]
Tho. Ecce per omnia voluntatē hu
manā subiecit volūtatī diuine. *Mat.*
xxvi. Non mea voluntas: sed tua fiat
[Hec est autem voluntas eius q̄ mi
sit me patris: vt omne quod dedit mi
hi non perdam ex eo] *Ly.* quia et si ta
lis predestinatus aliquando cadit in
peccatum mortale: finaliter tamē
resurget. *Unde Ambrosi⁹.* Tertus sum
q̄ deus nullum electorum suorum ca
dere permetteret: si eum meliorem a
casu suo resurrecturū non sensisset.
[sed resuscitē illud in nouissimo die]
Tho. scz de morte ad gloriosam vitā
[Hec est autem voluntas patris mei
qui me misit: vt omīs qui videt filiū]
Tho. sic passibilem et mortalem et cū
hoc miracula facientem [et credit in
eum] id est adheret ei sicut vni vero
deo per miracula ductus ad fidez [ha
beat vitam eternam] *Ly.* si perseueret
quod est infallibiliter verū in prede
stinatis de quib⁹ christus hic loquit̄
[et ego resuscitabo eum ī nouissimo
die] quo ad corpus vt simul gaudeat
in corpore et anima.

¶ Postilla euangelioruz do
minicalium necnō de sanctis
finit feliciter.

¶ Epistolarum de tempore
et sanctis liber incipit.

¶ Dominica prima in aduē
tu domini ad Roma. xiiij. ca.

A Matres. Scientes
quia hora est iam
nos de somno sur
gere. Nunc autem ppior est
nostra salus q̄ cum credidi
mus. Nōx precessit: dies
autem appropinquauit. A
būciamus ergo opera tene
brarum: et induamur ar =

ma lucis sic vt in die honeste ambulemus. Non in cōmestationibus et ebrietatibus: non in cubilibus et impudicitijs. Non in contētionē et emulatione: s; induimini dominū iesum xp̄m.

¶ Postilla.

¶ **F**res. Scientes qz hora ē tam nos de somno surgere. Verba p̄ posita originaliter ad Ro. xij. c. sunt scripta i ep̄la hodierna lectionaliter recitata. An̄ initium illi⁹ ep̄le scribit sanctus paulus i eodē c. dicēs. Memini quicq̄ debeatis nisi vt iucem diligatis. Qui enī diligit primū legē impleuit. Post hec sequitur ep̄la hōd. Scientes quia hora est etc. Abi scendum q̄ ep̄la hodierna et euāgelium hodiernū concordant: qz in euāgelio intimatur nobis aduent⁹ regis celestis sic in ep̄la monet nos apostol⁹ paul⁹ vt p̄paremus nos ad aduentu tantī regis dicēs. Fratres. Abi nota q̄ sanctus paulus ap̄ls cōiter in ep̄lis suis p̄mittit fratres. Et rō est ista qz i suis ep̄lis nititur hoīes inducere ad amorem fraternitatis. Et iā p̄ntem ep̄laz scribit romantis. Et romani sunt qui in ptibus italie de iudeis et gentibus cōuersi sunt ad fidem per doctrinam ipsius ap̄li. Unde scribit ip̄s p̄ Timo theū discipulū suū a corinto ciuitate que est in achaya dicēs. [Scientes qz hora est]. i. in tpe gratie. [iā nos de sōno surgere] Lpra. de ocio surgere ad opa caritatis. Bre. Caritas op̄a magna si est: si aut̄ op̄ari rennuit caritas nō est. [nunc aut̄]. i. tpe gratie. [ppior est nostra salus] Lp. qz per xp̄m ianua celestis est aperta: que tpe legis erat clausa: ideo subdit. [q̄ cū credidim⁹] id ē plus q̄ ante aduentū xp̄i tūc enī sciebant se patres antiqui descensuros ad limbus. An̄ patriarcha iacob dixit Gen. xxv. ij. Descendam ad filiū meū lugens i infernū etc. [no; preces

st] Lp. i. obscuritas figurarum veteris legis [dies aut̄ appropinquauit] id ē claritas veritatis reuelata ē i noua lege [abijciam⁹ ergo opera tenebrarū] Lp. i. pctā que ad tenebras bucunt. Math. xxij. [et induamur armaluctis]. i. virtutes q̄ illuminant mentē et finaliter ad vitam eternam pducūt [sic vt in die] Lp. iudicij extremi [honeste ambulemus] s; ad gloriā [Rō] scilz ābulemus [in cōmestationibus] s; vitando peccata gule [et ebrietatibus]. i. potationibus imoderatis [nō in cubilibus] Hor. i. pigritijs dormitium [et impudicitijs]. i. luxuriosis actibus qui pueniūt ex supfluitate cibi et potus et somni [nō in contētionē] s; q̄ vn⁹ contendit cōtra aliū [et emulatione] Hor. quo vnus alteri iudet de sua p̄speritate [s; induimini dñm iesum xp̄m] Lp. i. imitando sanctitatem cōuersationis sue. Quia scdm̄ Aug. non est verus xp̄ianus qui non imitatur vestigia xp̄i.

¶ **D**ñica secūda in aduentu domini ad Roma. xv. c.

¶ **F**ratres. Quicūq̄ scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt: vt p̄ patientiā et cōsolationē scripturarū spes habeam⁹. Deus aut̄ patienter et solatū det vobis id ipsum sperare i alterutrū scōz iesū xp̄m vt vnanimēs vno ore honorificetis deū et p̄rem dñi nostri iesu xp̄i. Propter quod suscipite inuicem sicut et christus suscepit vos in honores dei. Dico enim christum iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem dei ad confirmandas promissiones patrum. Gentes

autem super misericordiam honorare deum
sicut scriptum est. Propterea
confitebor tibi in gentibus: et no-
mini tuo cantabo. Et iterum di-
cit. Letamini gentes cum ple-
be eius. Et iterum. Laudate om-
nes gentes dominum: et magnifica-
te eum omnes populi. Et rursus ysa-
ias ait. Erat radix iesser que ex-
urget regere gentes in eum gen-
tes sperabunt. Deus autem spei re-
pleat vos omni gaudio et pace
in credendo: ut abundetis in
spe et virtute spiritus sancti.

Postilla.

¶ Fratres. Quaecumque scripta
sunt ad nostram doctrinam scripta sunt
Rom. xv. Ante initium illius epistolae scribit
sanctus paulus in principio illius ca-
pituli dicens. Debemus autem nos firmi-
ores imbecillitates infirmorum sustine-
re et non nobis placere. Post hoc sequi-
tur epistola hodierna. Quaecumque scripta
sunt etc. Concordant epistola et euange-
lium: quoniam in euangelio hodierno agitur
de aduentu christi ad iudicium: ubi queda
ad terrorem malorum queda ad consolatio-
nem bonorum tangunt. Sic etiam apostolus in
epistola hodierna adducit sacram scrip-
turam que hominem ad preparandum se ad
illud aduentum dirigit et informat di-
cens. Quaecumque scripta sunt. Hor. de do-
mino nostro iesu christo in diuinis libris:
et etiam de sanctis veteri testamēti sicut
de iacob et de thobia: et etiam de sanctis
nouo testamēti scilicet de apostolis: de mar-
tyribus: et de alijs sanctis [ad nostram
doctrinam scripta sunt] quia omnis
scriptura diuinitus inspirata utilis est
ad docendum. ij. ad Ty. iij. [ut per pati-
entiam] scilicet in aduersis [et consolatio-
nem scripturarum] id est consolatio-
nem quam dant scripture. Consolan-
tur enim nos scripture in incolatu vite
presentis [spem habeamus] scilicet de

beatitudine eterna que ex scripturis
promittitur [Deus autem patientie]. id
deus qui est dator patientie in aduer-
sis [et solatus]. id est consolatus post tribula-
tionem: quoniam ipse consolatur nos in omni tri-
bulatione nostra. Cor. i. [det vobis id
ipsum sapere] id est sentire [in alter-
utrum]. id est conformiter [secundum iesum christum]
id est secundum doctrinam iesu christi [ut vna-
nimes]. id est eadem voluntate [vno ore] id
est eadem vocis professione [honorificetur
deus et pater domini nostri iesu christi] Lyz.
quod ad unitatem operis: quoniam fides sine o-
peribus mortua est Jacobi. ij. [propter
quod suscipite inuicem] scilicet infirmos ad con-
solandum [sicut et ipse] scilicet christus [susce-
pit vos] infirmos [in honorem dei]. id est ut
in nobis honorificetur deus [dico enim
iesum christum ministrum]. id est predicatorem
[fuisse circumcisionis] predicando iudeis
circumcisis ideo ipse christus dixit Math.
xv. Non sum missus nisi ad oves que pe-
rierunt domus israel [propter verita-
tem dei] Am. i. ut deus verax habeatur
[ad confirmandas promissiones pa-
trum factas ipsis: quia iudeorum as-
sumptio ad fidem et ad salutem fuit ex
debito per promissionem patribus eorum
factam] Luce. i. Sicut locutus est ad pa-
tres nostros abraham et semini eius in
secula [gentes autem] id est pagani sup-
ple dicunt [honorare deum super misericordiam]
eis exhibita sine precedente promissione:
quoniam gentium assumptio ad fidem et salutem
fuit ex sola misericordia sine promissione: quoniam lex
non fuit data patribus eorum neque prophete-
ticis sicut iudeis [sicut scriptum est] in ps.
xviij. ubi christus loquitur ad patrem [Pro-
pterea confitebor in gentibus domine]. id est
faciam tibi gentes confiteri voce lau-
dando [et nomini tuo cantabo] Hor. i. fa-
ciam tibi cantare canticum laudis ps. xcvi.
Cantate domino canticum novum [Et iterum di-
cit] scilicet scriptura Isaye. xxxv. [Letamini
gentes]. id est pagani conuersi ad fidem [cum
plebe eius] id est cum iudeis. Factus
est vnum ouile de iudeis et gentibus. vñ
Joh. x. Et fiet vnum ouile et vnus pastor
[Et iterum] dicit dauid in ps. xcvi. Lau-

date dñm oēs gētes]. i. pagani cōuer-
si ad fidē[et magnificate eū oēs popu-
li] An. i. oēs tribus filiorū israel[Et
rursus ysaias ait] xl. c. Erūt radix iesu-
se] scz qui et ysai. pater dauid. i. Reg.
xvi. De qua stirpe natus est xp̄s secū-
dum carnē[et qui exurget regere gē-
tes]. s. in fide et bonis opibus et gētes
conuerse ad fidē[in eum gentes spe-
rabunt] Gen. xlix. Ipse erit expectatō
gentium quia habent spem per ip̄m
consequi vitāz eternam [Deus autē
spei] in quo sperandum est [repleat
vos om̄i gaudio] scilicet spūali[et pa-
ce in credendo ut abundetis in spe]
Ly. per cumulum meritorum[et vir-
tute spiritus sancti] cuius sunt princi-
paliter om̄ia opera meritoria: quia
sine virtute spiritus sancti nulle virtu-
tes vel opera placent deo.

¶ Dñica tertia in aduētū. i.
ad Corinthi. iij. cap.

Hatres. Sic nos
existimet hō ut mi-
nistros xp̄i et dispē-
satores ministerioꝝ dei. Hic
iam queritur inter dispensa-
tores ut fidelis quis inuenia-
tur. Mihi autē p̄ minimo ē ut
a vobis iudicer aut ab huma-
no die: sed neq; me ipsum iu-
dico. Nihil enim mihi cōsciū
sum: s; nō in hoc iustificatus
suz. Qui autē iudicat me dñs
ē. Itaq; nolite ante t̄ps iudi-
care quoadusq; veniat dñs
q̄ et illuminabit abscondita te-
nebrāz et manifestabit p̄silia
cordiū: et tūc laus erit vnicui-
q; a deo.

¶ Postilla.

¶ Fr̄es. Sic nos existimet hō
ut ministros xp̄i. i. Cor. iij. An̄ in̄tū
illius ep̄stole scribit sanctus paulus
dicēs. Tēplum dei sanctum est quod

estis vos. Si quis inter vos videtur
sapiens in hoc seculo stultus fiat ut
sit sapiens. Sapiencia enim huius mū-
di stultitia est apud deum. Tunc post
hoc sequitur ep̄stola hodierna[Sic
nos existimet homo] Sciendum de
ep̄stola et euangeliū concordāt: quia
in euangeliō agitur de spūali aduētū
xp̄i. In signum huius tunc euangeliū
dicit de sancto iohanne qui interpreta-
tur i quo ē gratia. Sic etiā ap̄s pau-
lus in ep̄la hodierna suadet prelatiis
q̄ debeant diligenter exeq̄ sibi inuen-
tum officiū et ministeriū ergo dicit
[Sic nos existimet hō etc.] Et hāc ep̄-
istolam scribit Cor. Et eorū h̄m̄ nota-
tur a quadā ciuitate q̄ dicit̄ cor̄th̄ et
ē metropolis i achate p̄tib̄. Achata
vero est quoddam territorium in ter-
ra grece: et illos arguit de iudicio tem-
merario: qz nimis temerarie iudica-
bant ap̄m cū sūt: ergo dicit[sic nos
existimet homo ut ministros xp̄i] Et
cen. q. d. taliter viuim? et ouersamur
q̄ quilibet homo possit vere existima-
re de nobis q̄ sum? fideles ministri xp̄i
Eude bonauētura doctor sacre theo-
logie sup. iij. lib. sen. di. xvi. De quo-
libet p̄sumendū est bonū: nisi p̄bet cō-
trariū[et dispēsatores] Sor. id ē distri-
butores[ministerioꝝ dei] id est sacra-
mentoz diuinoꝝ[hic iā querit̄] a nos-
tris[inter dispēsatores ut fidelis quis
inueniatur] Prou. xv. Multi ho-
mines vocant̄ misericordes: vix autē
fidelem quis inueniet? Tho. fidelis
minister est q̄ in oibus intendit hono-
rem dei et utilitatē pp̄li. Sed ipsi cor̄-
th̄ iudicabant plures esse infideles:
nec aliquē putāres esse fidelē: mihi
autē p̄ minimo est] Sor. i. parū puto
[ut a vobis iudicer] Tho. s. esse fidelē
vel infidelis[aut ab humano die] id
est ab hoīe dum est in suo die id est in
p̄nti t̄ps sed neq; me ip̄m iudico] Et
cen. fidelē vel infidelē ministri xp̄i cū
nō possuz scire certitudinali sn̄a: sed
ex d̄lecturis existimo me bene esse fi-
delem dispensatorem. vñ d̄ Eccl. iij.

Nescit hō an odio vel amore dignus
sit. [Nihil enim mihi conscius sum]. i. in
nullo remordet me conscientia mea [sed
non in hoc iustificatus sum]. Hor. i. nō
ideo me iustus reputo: qz pōt esse ali-
quod delictum quod nescio. ps. xvij.
Delicta quis intelligit [q̄ aut iudicat
me dñs est] q̄ solus nouit secreta cor-
dis mei melius q̄ ego ipse [itaqz nos-
cite autē tps iudicare] sentētia iudicij
extremi: qz modo nō est tps iudicādi
[quo ad usqz ueniat dñs] sup. ad iudi-
candū [qui et illuminabit]. i. aperta fa-
ciet [abscondita tenebrarū]. i. occulta
peccata [et manifestabit] sc̄ilia cordiū
id est cogitata. quia tunc libri conscien-
tiarū aperientur [et tunc laus erit] id ē
remuneratō [vnicuiqz a deo] bene a-
genti vel cogitanti etc.

Domica. iij. i aduentu ad
Philippenses. iij. cap.

Gaudete in dño sp̄:
itez dico gaudete.
Modestia v̄ra no-
ta sit oib⁹ hoib⁹. Dñs cū p̄-
pe ē. Nihil solliciti sitis: sed i
oī ofonez obsecratōe cū gra-
tiarū actiōe petitiōes vestre
innotescāt ap̄ deū et pax dei
exuperat oēm sensuz custo-
diat corda v̄ra et itelligētias
vestras: in christo iesu do-
mino nostro.

Postilla.

Gaudete in dño semp: ite-
rū etc. [Phil. iij.] In initium illi⁹ ep̄le
scribit sc̄tus paul⁹. d. Fratres nostra
conuersatio in celis est. Et saluatores
expectamus dñm nostrū iesum xp̄m
qui reformabit corp⁹ humilitatis no-
stre cōfigurātū corpori claritatis sue.
Tūc sequit⁹ ep̄stola hodierna [Gau-
dete in dño semper etc.] Sc̄dū qz ep̄i-
stola et euangeliū concordant: quia
in euāgelio docemur qualiter domi-

no viam p̄parare debemus per verā
penitentiā vt eū digne suscipere pos-
simus tam venturū i carne. Et debet
hoc fieri euz gaudio spirituali quod
gaudiū necessariū est in tpe tribula-
tionis: sc̄m illud Jaco. i. Omne gau-
dium estimate fratres cū in varias tē-
tatiōes incideritis. Et cū illo gaudio
sp̄ali bene stat cōtritio cordis: qz se-
cunduz Aug. Penitens de peccatis
dolet: et de dolore gaudet. Sic et ap̄l̄s
paulus in ep̄la hodierna nos infor-
mat qualiter in dño gaudere debea-
mus. d. Gaudete in domino. Et presen-
tem ep̄istolam scribit philippēsisibus:
et philippenses noīant a ciuitate phi-
lippis q̄ est in greeta. Unde dicit [Fra-
tres gaudete in domino] non in hoc
seculo. Ratio illius est: qz sicut nemo
potest duob⁹ dñis seruire Math. vi.
sic nemo potest gaudere in hoc secu-
lo et cū hoc in dño [semp] etc. nō vna
hora sed quotidie [iterum dico gau-
dete] nō solū exterius sed etiā in cor-
de interius [Modestia vestra] etc. in
conuersatione et vita [nota sit oīb⁹ ho-
minib⁹] etc. tamen tam malis q̄ bonis.
Et vt boni meliores fiāt v̄ro exēplo:
et alij mali cōuertant⁹ [dñs enim p̄pe ē]
Hor. ideo debetis gaudere qz dñs p̄-
pe est: et parus dare quod necessariuz
est [nihil solliciti sitis] etc. sc̄ de tps
libus sed iactate curā v̄ram in dño et
ipse vos enutriet: iuxta illud Math.
vi. Nolite solliciti esse dicentes quid
māducabim⁹ aut qd bibemus etc. [sed
in oī oratione et obsecratione] etc.
de quibuscūqz reb⁹ [cū gratiarū actio-
ne] quia qui vult alta impetrare
ḡius debet esse de preteritis. vnde Cri-
so. sup Math. Gratiarum actio est in-
uitatio ad plus dandum [petitiones
vestre innotescant apud deum] id est
ita feruentes sint vt ad deum pueni-
ant [et pax dei] id est deus qui est pax et
quies mentis [qui exuperat] id est ex-
cedit [omnez sensum] etc. i. omnē in-
tellectuz tam angelicum q̄ humanū
[custodiat corda vestra] id est volun-

tates vestras: in bono [et intelligētiis
vestras in christo iesu domino nostro]
Sora. vt nihil extra ipm appetatis vel
intelligatis.

In nocte natiuitatis domi
ni ad primā missam epistola
ad tytum. ij. cap.

Apparuit enī grā
saluatoris nri omī
bus hoībus erudi
ens nos vt abnegātes impie
tatē et secularia desideria so
brie et iuste et pie viuam⁹ in h
seculo expectātes beatā spē
et aduentū glorie magni dei
saluatoris nri iesu xpi. Qui
dedit semetipm pro nobis vt
nos redimeret ab omī iniqui
tate et mūdaret sibi populuz
acceptabilē sectatorē bono
rum operū. Hec loquere et ex
hortare: in christo iesu dño no
stro. **Postilla.**

Apparuit em̄ grā saluato
ris nostri etc. Hodie ab ecclesia dei ce
lebratur natiuitas domini sicut xps
domin⁹ noster de virgine maria na
tus est verus deus et verus homo: in
quo magnam misericordiam homi
nibus ostendit: quia nō ex operibus
iusticie que fecimus nos: sed secūdu
magnam misericordiā suam saluos
nos fecit: ergo apostol⁹ paulus in of
ficio prime misse que in media nocte
celebratur insinuat dei misericordiā
nobis exhibitam dicens. Apparuit
gratia dei etc. Ante initium illius epi
stole scribit sanctus paulus exhortā
do tytum discipulum suum dicens.
Loquere que decēt sanam doctrinā:
senes vt sobrii sint: pudici: prudentes
fani in fide: in dilectione et patientia:
et in omnibus te ipsum prebe exēpluz
bonorum operuz. Tunc sequitur p̄

sens epistola [Apparuit enim gratia
dei et saluatoris nostri] Ly. in carne p
nobis assumpta [omnib⁹ hominib⁹]
Sorra. id est ad vtilitatem omnium
hominum [erudiēs nos] verbo et ex
emplo [vt abnegantes impietatem]
Lyra. id est ydolatriam: sicut per op
positum pietas dicitur cultus diuin⁹
[et secularia desideria] Lyra. que ten
dūt ad diuitias et honores et delicias
corporis [sobrie] Lyra. in nobis [et ius
te] ad primum [et pie] ad deum [pe
uamus in hoc seculo] id est in mun
do fragili et transitorio: [expectantes
beatam spem] id est beatitudines spe
ratam: vt per hoc libentius et facili⁹
faciamus bona opera [et aduentū glo
rie] id est manifestationes gloriozas
[magni dei et saluatoris domini no
stri iesu christi] Sorra. id est aduentū
christi ad iudicium qui est magn⁹ de
us et saluator noster. Nam in primo
aduentu venit vt puer puulus: in scdo
aduentu venit vt deus magnus cui⁹
potestate et maiestate: qui supple christi
stus [dedit] gratis et sine meritis: se
metipsum: in precium et nullam aliam
creaturam: pro nobis: adhuc inimi
cis: vt nos redimeret: per precium san
guinis: ab omni iniquitate: tā actu
li q̄ originali: et mūdaret sibi populuz
per sacramentum baptismi: accepta
bilē: id est gratum per caritatem [se
ctatorem bonorum operum] Lyra. ita
q̄ gratia que datur in baptismo non
datur inuacuum: sed ad bene operā
dū [hec loq̄re] Lyra. ignorātes docēdo
[et exhortare] tā sciētes ad melius in
ducēdo [In christo iesu dño nostro].

In scda missa natiuitatis
xpi epistola ad tytū. iij. ca.

Apparuit benigni
tas et hūanitas sal
uatoris nostri dei
non ex operibus iusticie que
fecimus nos: sed secundum
suam misericordiam saluos

nos fecit p lauacrū regene-
rationis et renouationis spi-
ritus sancti quē effudit in nos
abunde per iesum christum
saluatozē nostrum vt iustifi-
cati gratia ipsius heredes si-
mus scdm spem vite eterne:
in christo iesu dño nostro.

Postilla.

Apparuit benignitas et hu-
manitas saluatoris nostri dei etc. ad
Lytum. iij. Ante initiū illi⁹ ep̄le scri-
bit sanct⁹ paul⁹ tyro discipulo suo di.
Loq̄re et exhortare illos principibus
et pt̄atibus subditos ad omne opus
bonū paros esse: et post pauca seq̄tur
ep̄la hodierna [Apparuit benignitas
et humanitas saluatoris nostri dei]
q̄ magnam miām nobis deus exhibi-
uit in hoc q̄ pro nobis humanitatē
assumpsit [non ex opibus iustitie que
fecimus nos] Hor. qz nulla bona fa-
cimus: imo potius cum inimici esse-
mus: reconciliati sum⁹ deo [s̄ scdm
suam miām nos saluos fecit] Ly. sa-
lus enī eterna excedit totaliter facul-
tatem humane nature: ppter quod
nō potest attingere eam quis nisi ex
largitate diuine miē [per lauacrū re-
generationis]. i. baptisimū: per quē fit
regeneratio a culpa. Generatio enim
inquit ps. l. Ecce enī in iniquitatib⁹
cōceptus sum etc. sed regeneratio la-
uat Joh. iij. regeneratio sanat Joh. iij.
Nisi quis regenerat⁹ fuerit ex aqua
et spū sancto nō potest intrare ī regnū
dei [et renouationis spū sancti] Qui
spū sanctus ī baptisimo datus termi-
nat vitam veterem que est sub pctō
et inchoat nouā que est sub grā [quē
effudit in nos abunde] Ly. ad dele-
tionē oīm peccatoz et copiam virtu-
rum [per iesum xp̄z saluatozē nostrū]
Ly. ex cuius passione h̄z efficaciam sa-
cramentū baptisimū [vt iustificati grā
lōtus heredes sim⁹] quia gratia facit

nos filios dei adoptiuos et heredes
regni [scdm spem] in p̄nti [vite eter-
ne] scz in futuro.

In die natiuitatis dñi ad
summā missā ep̄la ad he. i. c.

Quātipharie multil-
q̄ modis olim deus
loquens patrib⁹ in
pphetis nouissie dieb⁹ istis
locutus est nobis ī filio: quē
cōstituit heredē vniuersorū
per quē fecit et secula. Qui
cuz sit splendor glorie et figu-
ra substantie eius portansq̄
omīa verbo virtutis sue pur-
gationē pctōz faciēs: sedet
ad dexterā maiestatis in ex-
cellis: tāto melior angelis ef-
fect⁹: quāto differētius pre
illis nomē hereditauit. Cui
ei dixit aliquñ angeloz filius
meus es tu ego hodie genui
te. Et rursus. Ego ero illi in
patrē et ip̄e erit mibi ī filium
Et cū itez itroducit p̄rioge-
nitū in orbē terre dicit. Et a-
dozent euz omēs angeli dei.
Ad angelos qdē dicit. Qui
facit āgelos spūs et mistros
suos flammā ignis. Ad filiu
aūt. Thronus tuus deus in
seculuz seculi: virga eq̄tatis
virga regni tui. Dilexisti iu-
stitiā et odisti iniquitatē ppte-
rea vnxit te deus deus tuus
oleo exultatiōis p̄re partici-
pib⁹ tuis. Et tu in principio
dñe terrā fūdasti: et opa ma-
nuū tuaz sunt celi. Ipsi peri-
bunt tu aūt p̄manebis et oēs

p

vt vestimētū veterascēt. Et
velut amictū mutabis eos ⁊
mutabunt. Tu autē idē ipse
es et anni tui non deficient.

¶ Postilla.

¶ Multipharie multisq; mo-
dis. Ad heb. i. c. Hāc ep̄lāz scribit san-
ctus paul⁹ ad hebreos. Et hebrei sūt
q̄ sūt cōuersi ad fidē xp̄i de iudaismo
Et in alia ep̄lā ponit dignitatē noui
testamenti respectu veteris testamē-
ti: quōuis vtrunq; testamētū sit a deo
datum: vetus tamē tradidit p̄ anḡlū
qui loquebatur moysi in persona dei
vt h̄r Act. vii. c. ⁊ Joh. ix. Nos scim⁹
q̄ moysi locut⁹ est deus. Nouū autē
testamētū tradidit deus p̄ seipsum:
q̄ p̄ filiū suū incarnatū q̄ est vn⁹ de⁹
euz p̄re. Itē q̄ vetus testamētū tra-
ditū est obscure sub velaminib⁹ et fi-
guris. nouū autē testamētū traditū
ē lucide ⁊ apte. Et in signū huius dic-
ap̄ls [Fratres. Multipharie]. i. mul-
tis locutionibus sc̄z abrae. ysaac: ⁊ ia-
cob: et ceteris ⁊ eisdē sepe [multisq;
modis] q̄ mō p̄ somnia vt daniel. mō
aperta voce vt moysi: mō in interiori
inspiratione vt dauid [olim deus lo-
quēs p̄ribus in p̄phetis] L̄y. id est p̄
p̄phetas q̄bus angeli reuelabant oc-
cultā diuinā ⁊ ip̄i vltērius p̄p̄o nun-
ciabant [Nouissime dieb⁹ istis] L̄y.
tpe gratie et veritatis reuelate [locu-
tus est nobis in filio] id ē per filium
incarnatū qui maior ē p̄phetis [quē]
filiū sc̄dm humanā naturā de⁹ pater
cōstituit [heredē] id est dñm p̄petuū
[vniuersoz] sup̄ omnē creaturā [per
quem] H̄or. sup̄ple xp̄m sc̄dm diuinā
naturā sc̄dm quā coeternus est patri
[fecit] non solū inuisibilia: sed [⁊ secu-
cula] contra manicheos Joh. i. Omnia
per ip̄m facta sunt [qui cum sit splen-
dor glorie] q̄ filius p̄cedit a patre vt
splēdor a sole [et figura substātie ei⁹]
id ē eiusdē substātie cū p̄re [portās]. i.
sustentās et cōseruans in esse [oia]. i.

celestia ⁊ terrestria [X̄bo virtutis sue]
id ē solo ip̄erio ptātis ⁊ bonitatis sue
[purgationē peccatoz faciens] H̄or.
tā originaliū q̄ actualiū. ⁊ ip̄e xp̄s [se-
det]. i. quiescit ⁊ regnat post multū
laborē et humilationē sublimatus
[ad dexterā]. i. eq̄litate paterne [ma-
iestatis in excelsis]. i. i potioribus bo-
nis patris [tanto melior]. i. p̄porio-
nabilior [angelis effectus q̄to differē-
tius p̄re illis nomē hereditauit] L̄y.
q̄ ip̄e viciē verus deus ⁊ dñs cōsub-
stantialis patri ipsi autem angeli de-
cuntur serui [cui entm dixit aliq̄m an-
gelorum] H̄or. non soluz minorū sed
etiam maiorū [filius meus es tu]. i.
mihi p̄p̄ius et cōsubstantialis [ego
hodie genui te] id ē eternaliter quis
eius generatio non trāsit in preteritū
[⁊ rursū] sup̄ple dicit deus p̄ [ego
ero illi in patrem] H̄or. eū protegēdo
[et ip̄e erit mihi in filiū] mihi p̄ oia
obediēdo [et cū iterū] H̄or. s. deus pa-
ter [introducit primogenitū] filium
suum [in orbem terre] id est cum euz
q̄ prius erat in mundo inuisibils mū-
do apparere visibiles fecit [dicit] scri-
ptura de xp̄o [adorent eū] sc̄z hoīem
xp̄m sc̄z humanitatē passū ⁊ mor-
tuum [omnes angeli dei] sc̄z iustitiam
eius obtemperando [Ad angelos q̄
dem dicit. qui facit spiritus] H̄or. ce-
lestes [angelos suos]. i. nūcios suos
cum leula nunciant [et mīltros suos
[facit flammā ignis] euz eos ad exer-
citiū videte mitte sicut fueri duo
angeli missi in sodomā. Gen. xix. [ad
filiū autē] dicit deus p̄ [thronus tuus
id est regnū tuum] [deus in seculū se-
culi] id ē permanet in eternū [v̄rga
equitatis] id est regula directa [v̄rga
regni tui] id ē disciplina qua bonos
regis et malos percutis [dilexisti ius-
ticiam] H̄or. i. omne bonū [et odisti
oīm iniquitatem] id est omne malum
[p̄pterea] id est quia hoc facis [virtu-
te] sc̄dm hoīem vt regē ⁊ pontificem
[deus deus tuus] id est ip̄e deus p̄
[oleo exultationis] H̄or. id est gratie

conscientiam exhilarantis ppter peccati immunitatem [pre participibus tuis]. i. pre omnibus sanctis q̄ de plenitudine tua participant [Et tu dñe] scz filii dei [in principio] rerum creaturarum [terra fundasti] id est creasti [opera manuum tuarum sunt celi] **Hor.** et dicuntur celi specialiter opera manuum eius: quia in ipsis maxime refulget eius potentia et bonitas. Potentia in magnitudine. bonitas in utilitate [ipsum] celi [peribunt] quantum ad formam: non quantum ad substantiam [tu autem permanebis] scz inmutabilis [et omnes] celi aerei [ut vestimentum veterascent] **Hor.** i. ad interitum accedent et velut amictum mutabis eos et mutantur in novam figuram. unde apo. xxi. vidit celos novos et terram novam [tu autem] scilicet deus filius [idem ipse es] omnino inmutabilis [et anni tui non deficient]. i. eternitas tua non habet finem.

Dominica infra octavas natiuitatis domini ad **Gal.** iij. capi.

Fratres quanto tempore heres paruulus est nihil differt a seruo: cum sit dominus omnium: sed sub tutoribus est et actoribus usque ad presinitum tempus a patre. Ita et nos cum essemus paruuli sub elementis mundi eramus seruientes. At ubi venit plenitudo temporis misit deus filium suum natum ex muliere factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret: ut adoptionem filiorum dei reciperemus. Quoniam autem estis filii dei misit deus spiritum filii sui in corda vestra

clamantem abba pater. Ita quod iam non est seruus sed filius: quod si filius et heres per deum.

Postilla.

Quanto tempore heres paruulus est. Ad gal. iij. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus dicens. Omnes enim vos unum corpus estis in christo Iesu. Si autem vos christi: ergo semen abrahe secundum promissionem heredes. Tunc statim sequitur epistola hodierna. Quanto tempore heres paruulus est cetera. Hanc epistolam scribit sanctus paulus ad galathas: et galathe sunt greci et galathia est nomen regionis grece. Ex quo illo sacro tempore natiuitatis christi sancta mater ecclesia recolit qualiter ille sine estimatioe magnus pro nobis paruulus factus sit. Tunc epistola et euangelium concordant: quia euangelium dicit quomodo puer Iesus crescebat et confortabatur plenus sapientia et gratia. Sic apostolus paulus in epistola hodierna exprimit effectum et utilitatem dominice natiuitatis christi secundum carnem quia de seruitute transiimus in filiorum adoptionem: sicut patet in presenti epistola. Unde dicit [Fratres quanto tempore] Vincentius: id est per quantum tempus [heres] id est filius cui de iure debetur hereditas [paruulus est] scilicet infra annos discretionis [nihil differt a seruo] **Hor.** quia ad modum serui cogitur nec habet aliquam potestatem rerum suarum [cum sit dominus omnium] scz bonorum paternorum [scz sub tutoribus et actoribus est] **Hor.** tutores dicuntur qui eum tuentur contra aduersarios: actores qui agunt causas eius [usque ad presinitum tempus a patre] **Ly.** id est usque ad etatem adultam [ita et nos cum essemus paruuli] **Anc.** intellectu et sapientia [sub elementis mundi huius eramus seruientes] **Hor.** id est subiecti seruituti legum

comur] iustitia infusa [Et ubi venit
fides] id est postquam reuelata est fides
xpi: que erat occultata antiquis patri-
bus [iam non sub pedagogo sumus]
Goz. i. sub coactione et seruitute le-
gis: sed sub euangelica libertate. Ly. sicut
puer aduenire etate adulta iam
non est amplius sub pedagogi disci-
plina. Et eadem ratione adueniente
euangelio cessant legalia. [Omnes
enim filii dei estis] Goz. non serui [per
fidem que est in christo iesu] Fides enim
facit filium dei. Johannis. i. Dedit eis
potestatem filios dei fieri his qui cre-
dunt in nomine eius [Quicumque enim
in christo baptisati estis] id est in fide
iesu christi [christum induistis in christo
conformes facti estis] per vite conformi-
tatem et sacramenti susceptionem.
Pulchra enim vestis est induit christum
ipse enim est sol iustitie. Unde in si-
gnum innocentie datur vestis candi-
da puero baptisato [non est iudeus]
scilicet sub lege moysi [neque grecus]
sub lege naturali [non est seruus ne-
que liber] scilicet melior seruo [non est
masculus neque femina] scilicet dignior
alter altero in fide christi [omnes enim
vos estis unum] Goz. non differentes
in aliquo [in christo iesu] id est in fide
xpi [si autem vos christi] scilicet per fidem
[ergo semen abrahe estis] per imita-
tionem iusticie [secundum promissio-
nem heredes] in quantum ad futu-
ram beatitudinem [in christo iesu domi-
no nostro].

In epiphania domini Isa.
lx. ca.

Surge illuminare hie-
rusalem quia venit
lumen tuum et gloria
domini super te orta est. Quia
ecce tenebre operient terram
et caligo populos: super te
autem orietur dominus: et
gloria eius in te videbitur.

Et ambulabunt gentes in lu-
mine tuo: et reges in splendo-
re ortus tui. Leua in circui-
tu oculos tuos et vide omnes
isti congregati sunt: venerunt
tibi. Filii tui de longe veni-
ent: et filie tue de latere sur-
gent. Tunc videbis et afflues
et mirabitur et dilatabitur cor
tuum: quando conuersa fue-
rit ad te multitudo maris:
fortitudo gentium venerit ti-
bi inundatio camelorum ope-
riet te: dromedarum mada et
effa. Omnes de sabba veni-
ent aurum et thus deferentes
et laudent domino annunciantes.

Postilla.

Surge illuminare hierusa-
lem etc. Ante initium illius prophete
scribit Isaias propheta dicens. Spi-
ritus meus qui est in te: et verba mea
que posui in corde tuo non recedent
de ore tuo et de ore seminis tui. dicit
dominus ammodo et usque in sempit-
ernum. Tunc statim sequitur prophete-
tia ista. [Surge illuminare hierusa-
lem] Festum hodiernum a fidelibus
epiphania nuncupatur: pro eo quod stel-
la tribus regibus apparuit ipsos usque
ad presepium domini tredecima die a na-
tuitate christi perduxit. Et dicitur ab epy-
phano quod est supra et phanos apparitio. Et
de hoc agitur in epistola et in euange-
lio. Nam in euangelio dicitur. Ob-
tulerunt magi domino aurum thus
et mirram etc. Similiter in epistola dicitur.
Omnes de sabba venient aurum et thus
deferentes et laudent domino annunciantes
unde dicit Isaias prophetando de na-
tuitate christi [O hierusalem]. i. ecclesia [sur-
ge illuminare quia venit lumen tuum]
id est christus homo factus qui est lux vera
que illuminat omnem hominem venientem

In hunc mundum. **Johannis. i.** quia nullus illuminatur nisi per ipsum [et gloria domini] id est filius dei qui est gloria patris [super te orta est] **ly.** natura humana assumpta [quia ecce te nebre] infidelitatis et ignorantie hic i presenti [operient terram] id est hoies carnales terrena amantes [et caligo] peccatorum [ppros: super te aut oritur dñs] qñ sol verus [et gloria eius in te videbitur] **ly.** p operationem miraculorum scilicet leprosoꝝ mundationem: cecorum illuminationem mortuorum resuscitationem [Et ambulabunt gentes] q̄ pu? in tenebris ydolatrie fuerunt [in lumine tuo] **ly.** id est in lumine fidei xpiane [et reges in splendore ortus tui] hoc intelligitur de tribus regibus venientibus orta stella ad presepium domini [Leua in circuitu] scilicet mundi [oculos tuos] **ly.** ad omnem differentiam orbis respectu hierlm ubi pmo predicatum est euangelium: et inde alibi p xpi discipulos deriuatum [et vide] id est intellige [omnes isti congregati sunt] fideles in unitate fidei xpiane [venerunt tibi filij tui] id est paruuli xpo [de loge venient et filie tue de latere] **ly.** id est de ppe [surgent] perforato in cruce xpi latere effluxit sanguis redemptois et aqua baptismi de quibus facta est ecclesia sicut ex costa lateris ad eam facta est eua mater oim vluentium [tunc videbis] **ly.** multitudinem credentium: et afflues consolationibus diuinis: et mirabitur ex tam veloci multiplicatione: quia a tempore apostolorum deriuata est fides xpiana ad omnes partes terre habitabilis: et dilabitur cor tuum. **ly.** pte gaudio: quando conuersa fuerit ad te multitudo maris. **ly.** id est habitantium in insulis sicut patz de sicilia anglia. et alijs insulis maris [fortitudo gentium] **ly.** id est imperium romanum quod toti mundo dñabatur [venerit tibi] quod impletum est tempore constantini imperatoris [inundatio camelorum operiet te] **Constantinus** enim imperator et multi alij potentes exemplo im-

peratoris annuatus diuitias multas per orbem miserunt super talia animalia ad sustentationem ministrorum ecclesie et pauperum xpi et edificationem ecclesiarum [diomedarum madia et effa] **Madian** et **effa** regiones sunt trans arabiam et in istis terris nascuntur talia animalia fortia. et diomedarius est animal camelo minus: sed velocius **Unde** plinius dicit quod diomedarius est animal velocissimum gracile et nervosum camelo minus sed longa habens crura et longissimum passum suauem quod sine magno labore suo sine fatigatione magna diomedante id est insidentis ipsi animalis currit infra diem naturalem centum passuum miliaria. cortices arborum comedit: aut modicum fenum vel ossa dactylorum. **Hec ille.** [Omnes de sabba venient aurum et thus deferentes et laudem domino annunciantes] **ly.** hoc impletum est in illis tribus regibus qui venerunt ad adorandum xpm natum. **¶ Dominica infra octavas epiphanie. Roma. xij.**

Obesero vos per misericordiam dei ut exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem: sanctam deo placentem: rationabile obsequium vestrum. **Et** nolite conformari huic seculo: sed reformamini in nouitate sensus vestri: ut probetis que sit voluntas dei bona et beneplacens et perfecta. **Dico** enim per gratiam que data est mihi omnibus qui sunt inter vos non plus sapere quam oportet: sed sapere ad sobrietatem. et vnicuique sicut deus diuisit mensuram fidei. **Sicut** enim in vno corpore multa membra ha-

bemus omnia autem mēbra
non eundem actum habent.
ita multi vnum corpus sum⁹
in xp̄o. Singuli autem alter
alterius membra in xp̄o iesu
dño nostro.

Postilla.

Obsecro vos p̄ misericordi-
am dei &c. Ante initium illius epi-
stole scribit sanctus paulus romanis
dicens. **Altitudo diuitiarū sapien-**
te et scientie dei q̄ incomprehensi-
bilia sunt iudicia eius & inuestigabiles
vie eius. Tunc post hoc sequitur epi-
stola hodierna. **Obsecro vos &c.**
Epistola et euangelium concordant
quia duo sunt homini necessaria ad
salutem scilicet humilitas mentis: et
mundicia carnis. Ad humilitatē mē-
tis incitatur in euangelio exemplo
xp̄i cum in fine euangelij dicitur. Et
erat subditus illis scz marie & ioseph
Ad mundiciam carnis incitatur in
epistola hodierna. vbi apostol⁹ dicit
Obsecro vos p̄ misericordiam dei
scilicet exhibitam vobis a deo [vt ex-
hibeatis] scz voluntarie [corpora ve-
stra] **Ly.** non aliena contra illos qui
saluari credūt p̄ penitentiam aliorū
[hostiā] viuētē sanctam deo placentem
id est q̄ hostia sit viuens san-
cta et deo placens [rationabile] scz sit
[obsequium] vestrū **Sorr.** vt sic mor-
tificentur vicia vt seruetur natura.
In omni enim sacrificio in veteri te-
stamento precipitur offerri sal. **Leui.**
4. Quicquid obtuleris sacrificij sale
condies. Et sal significat sapientiam
sue discretionem. [Et nolite confor-
mari huic seculo] id est malis ho-
minibus. Anima enim habz se sicut
speculum: quia sicut speculum osten-
dit similitudinem illius rei que sibi
obijcitur. sic anīa illis que diligit con-
formatur. **Aug.** Si terras diligis ter-
ra es. si deum diligis deus es. si aurū
diligis aurum es participatiue. secū

dum illud ps. lxxxi. Ego dixi dñs es
[sed renouamini in nouitate sensus
vestri] **Ly.** imago enim dei ad quam
sumus formati deformatur in nobis
per peccatum sed per gratiaz dei re-
formatur [vt probetis] **ly.** id ē experi-
ri possitis per spiritum sanctum habi-
tantem in vobis [que sit volūtas dei
bona] quantum ad incipientes [et be-
neplacens] quantum ad proficiētes
[et perfecta] quantum ad perfectos
[Dico enim] id ē precipio vobis [per
gratiam] apostolatus [que data ē mi-
hi: omnibus qui sunt iter vos] cuius-
cunq; status vel conditionis [non pl⁹
sapere] **Sorr.** de diuinis misterijs [q̄
oportet sapere] **Damas.** Omnino nō
audendū est de deo dicere ultra hoc
que tradita sunt nobis a sanctis pro-
phetis et a sanctis apostolis et etiam
sanctis doctoribus [sed sapere ad so-
brietatem] **Sorra.** sine presumptione
Eccle. iij. Altiora te ne quesieris &c.
sed que precipit tibi deus illa cogita
semper [vnicuiq;] scilicet debere sa-
pere [sicut deus diuisit] **Deus enim**
dat vnum donum vni. alterum alte-
ri. et idem donum dat vni magis ex-
cellenter: et alteri minus [secundum
mensuram fidei] quia huiusmodi do-
na donantur secundum q̄ homo plus
vel minus meretur per fidem [Sicut
enim in vno corpore] **Sorra.** naturali
[multa membra habemus] distincta
[omnia autem membra non eundem
actum habent] hoc p̄ qz oculi vidēt:
manus tangunt pedes ambulant &c.
[ita multi vnū corpus sumus] **Sorr.**
id ē vna ecclesia [in xp̄o] in capite [Sin-
guli autem alter alterius membra]
iulcē subministrando hoc est qm̄ hō
illud quod deus sibi cōtulit alteri li-
benter impartitur **Sorr.** corpus est ec-
clesia. caput xp̄us. membra fideles.
Felix membrum qd̄ viuūt in hoc cor-
pore sub hoc capite.

**Dominica p̄ma post octa-
uas epyphanie. Roma. xij.
p̄iiii**

Habentes donatōes
secūdū gratiā q̄ est
in vobis differētes
siue prophetiā secūdū ratio
nē fidei: siue ministeriū in mi
nistrādo siue q̄ docz ī doctri
na: q̄ exortat ī exortando: q̄
tribuit ī simplicitate: q̄ pre
est in sollicitudine: qui mise
ret ī hilaritate. Dilectō sine
simulatione: odientes malū:
adherētes bono. Charitatē
fraternitatis inuicē diligētes
honore inuicē preuenientes
sollicitudine non pigri. Spiri
tu feruētes: domino seruien
tes: spe gaudētes: in tribula
tione patiētes: oratōi instā
tes: necessitatibus sanctorū
cōmunicantes: hospitalitatē
sectantes. Benedicite perse
quētibus vos: bñdicite et no
lite maledicere. gaudete cum
gaudentibus: flete cum flenti
bus. Idipz inuicē sentiētes:
non alta sapientes: s; humi
libus consentientes.

¶ Postilla.

Habentes donatiōes secū
dum gratiam etc. Ante initium illius
epistole scribit sanctus paulus di. Si
cut in vno corpore multa habem⁹ mē
bra. omnia autē mēbra eundem actuz
non habent: ita multi vnum corpus
sumus in christo. Singuli autem al
ter alterius mēbra etc. Tunc sequitur
statim epla hodierna [Habentes do
nationes] Qualiter autē epistola cum
euangelio hodierno cōueniat est no
tandum q̄ in euangelio hodierno a
gitur de nuptiis in quibus christus ī
consolationem cōiuantium aquam

in vinū cōuertit: q̄ nuptie facte sunt
in chana galilee: et significant spiritu
ales nuptias quas christus habet cū
anima fidei. ad quas spirituales nu
ptias requiruntur virtutes quas apo
stolus paulus in epla hodierna enu
merat dicens [Habētes donatōes se
cundum gratiam que data est vobis
differentes]. i. vos qui habetis diuer
sa dona et diuersa officia donata vob
ex gratia diuersimode debetis vnus
alteri ex charitate fraternali submi
strare et impire et communicare sicut
membra corporis [siue pphetiam se
cundum rationem fidei] Eincen. in
domum reuelationis futuroz occul
torum secundum q̄ exigit fides [siue
ministerium in ministrando] scilicet sa
cramenta [siue qui docet ī doctrina]
id est gratiam hz docendi [q̄ exhorta
tur in exhortādo] Hor. i. gratia hz ex
hortationis: sicut membra cōmunica
re proximis [q̄ tribuit] supple elemo
synas [in simplicitate] id est in simpli
ci intentiōe scilicet ī sola intentiōe vi
te eterne: vt nesciat sinistra tua quid
faciat dextera tua Math. vi. [qui pre
est]. i. gratiaz prelatōis habet [in sol
licitudine] q̄ rationem redditurus ē
[q̄ miseretur]. i. qui habet misericor
diā cōpatiēdo afflictis [in hilaritate]
Lyza. hoc facit contra illos qui auste
ritatem in vultu et verbis oñdunt mi
seris anteq̄ releuent eos in aliq̄ [Dile
ctio sine dissimulatiōe] Hor. vt dile
ctio primi sit v̄a et nō falsa nec ficta. i.
Joh. iij. Filii non diligamus verbo
neq; lingua: s; opere et veritate [odē
tes maluz]. s. in proximis [adherētes
bono charitatez fraternitatis inuicē
diligentes] Eincen. non soluz diliga
tis vos mutuo: sed etiam de hoc gau
dentes q̄ alij se mutuo diligunt [ho
nore inuicem preueniētes] Ly. Qui
libet enim deficit ī aliquo bono quod
est in altero: et sic potest eum cōsidera
re vt meliorem se et sic honore preue
nire [sollicitudine nō pigri] Ly. prestā
do humanitatē primis ī effectus [spū

feruentes] **L**y. ut hoc fiat ex bono af-
fectu [dño seruiētes] Vincen. ut p ea
q̄ primis impēditis deo seruiat] [spe
gaudentes] Vincen. ut executiōe pre-
missorū speretis eterna gaudia [in tri-
bulatiōe patientes orationi instātes]
Vincen. nō solū p salute v̄ra s̄ etia
p salute primorū [necessitatib⁹] gor.
id est penurijs [scrōr] vobiscū cōmor-
rantium [cōscantes] v̄ra bona t̄palia
[hospitalitatē sectātes] quo ad pegrī
nos exemplo abrahe et loth et receper-
rūt angelos in forma hoīm in hospi-
do. **Heū. xix.** [B̄ndicite psequētib⁹
vos] **Sor. i.** bona eis oprate [b̄ndicite
et nolite maledicere] q̄ maledicti re-
gnū dei non possidebūt [gaudete cuz
gaudentibus] s̄z p̄gratulādo eis [fle-
te cū flentibus] .s. cōpatiēdo eis [id-
est p̄suz inuicē sentiētes] s̄z cū alijs fra-
trib⁹ [nō alta sapientes] **L**y. primū
cōculcādo [s̄z humilib⁹ p̄sentiētes]
cum eis humiliter p̄uersando.

Dñica sc̄da post octauas
ep̄phanie. **Roma. xij.**

Nolite esse pruden-
tes apud vosmetip-
sos: nulli malum p
malo reddētes: prouidētes
bona nō tantum coram deo
sed etiam coraz oībus homi-
nib⁹ Si fieri pōt quod ex vo-
bis est cū oībus hoīb⁹ p̄ce
habētes nō vosmetip̄os de-
fendentes charissimi: sed da-
te locū ire. **Sc̄ptū ē em̄. Mihi**
indictā et ego retribuā di-
cit dñs. S̄z si esurierit inimi-
cus tu⁹ ciba illū: si sitit: potuz
da illi. Hoc enīz faciēs carbo-
nes ignis cōgeres sup caput
ei⁹. Noli vinci a malo s̄z vice
in bono malū.

Postilla.

Nolite esse prudētes ap̄d
vosmetip̄os etc. **I**sta ep̄stola imme-
diate sequitur ep̄istolam precedentis
dominice. Et cōcordat cū euangelio:
q̄ in euāgelio legitur de leproso quē
x̄ps solo v̄bo curauit dicēs: volo m̄
dare. et curatio leprosi significat. nisi
ce mundationem anime a lepra peccatorum.
Sic etiam in ep̄stola hodi-
erna apostolus paulus dissuadet no-
bis a vicijs per que aīma maculatur
et hortatur nos ad virtutes per quas
anima mundatur et decoratur dicens
[Fratres nolite esse prudentes apud
vosmetip̄os] id est tantā p̄sidentiam
habeatis in ingenio vestro q̄ magis
proprio sensui velitis credere q̄ alie-
no: q̄ illud est testamentū sancti ber-
nardi: q̄ quilibet homo debet magis
credere sensui alieno q̄ proprio [nul-
li malum pro malo reddentes] id est
nulli iniuriam p̄ iniuria inferentes.
Sor. multominus malum pro bono.
p̄s. xxxij. Retribuebāt mihi mala p̄
bonis etc. [p̄udentes bona non tantū
coram deo] **Sor. i.** in secreto cordis q̄
intuetur cor [sed etiam coram omni-
bus hominibus] id est in manifesto
ne primus scandalizetur: q̄ scādali
vitare debemus q̄tuz possumus: tu-
ta illō **Math. xvij.** Ne homini per
quem scandalum venit [Si fieri po-
test quod ex vobis est cum omnibus
hominibus pacem habentes] id est
q̄tum in vobis est nō detis occasiōē
discordie vel distractōis pacis [nō vos
metip̄os defendentes] .i. non sitis re-
percutientes aduersarios vestros: s̄z
facite sicut x̄ps dicit **Luc. vi.** Si quis
te percusserit in vnā maxillā pre-
be ei et alterā [charissimi: sed date lo-
cum ire] **Sor. i.** dei vindicte. **Ita dicitur**
diuinus iudiciū ergo dicitur dies
ire [Scriptum est enīz] scilicet Deut.
xxxij [Mihi vīdictam] scilicet refer-
uate [et ego retribuam] .i. vindicabo
[dicit dñs] dantaf. Qm̄ em̄ vos puni-
retis eos: iam deo locus nō est in eis
ut eos puniat in die ire. Seipsuz em̄

vindicare est rapinā cōmittere ⁊ dēu
ptemnerē [sed si esurierit inimic⁹ tu⁹
ciba illū: si sitit potū da illi]. i. porrige
ei necessaria in extrema necessitate.
[Hoc em̄ faciēs] scz cibando ⁊ potan
do illū [carbones ignis] id est ardorē
charitatis [congeres]. i. cōgregabis
[super caput eius] prouer. xv. i. super
mentem eius quatenus tua benigni
tate incipiat diligere te quē pri⁹ ode
rat [Noli vinci] per impatientiam [a
malo] supple homine [⁊ vince in bo
no]. s. patientie [malū] sup. hoīem.
¶ **D**ominica tertia post octa
uas epyphanie. Roma. xiiij.

Memini quicq̄ debe
tis nisi vt inuicez
diligatis. Qui enī
diligit pximū legē impleuit
Nā nō adulteraberis: nō oc
cides: nō furaberis: nō falsū
testimoniū dices: nō cōcupi
sces rē pximi tui. Et si quod
est aliud mandatū in hoc ver
bo instauratur: diliges pxī
mū tuū sicut teipsuz: dilectio
pximi malum nō operatur.
Plenitudo ergo legis est di
lectio.

¶ **P**ostilla.

¶ **M**emini quicq̄ debeatis nisi
vt inuicem ⁊c. Ante inuituz illius epi
stole scribit sanctus paulus di. Om̄is
anima potestatibus sublimiorib⁹ sub
dita sit. Nō est enī potestas nisi a deo
Itaq̄ qui resistit potestati dei ordina
tioni resistit. Tunc sequitur episto
la presens [Memini quicq̄] Et episto
la ⁊ euangelium concordant: quia in
euāgelio legitur quomodo christus
fuit cum discipulis suis in nauicula
ad transmigrandum: et orta est tem
pestas magna in mari per quas tem
pestatem designatur magna tempta
tio huius seculi. Sic etiaz paulus ap
ostolus i epistola hac docet nos quo

modo debeamus transmigrare ⁊ tēp
tatiōes vincere per virtutes quas ce
numerat in epistola hodierna dicens
[Memini quicq̄ debeatis: nisi vt in
uicem diligatis. Qui enī diligit px
imum legem impleuit] Ly. Omnia
em̄ mandata decalogi ordinantur ad
actus diligendi: quia precepta prime
tabule ordinantur ad diligendum de
um: ⁊ precepta secūde tabule ordina
tur ad diligendum pximum: ⁊ ita in
dilectione impletur lex [Nō adulle
rabis] Hor. hic prohibetur nocumen
tum proximi in persona sibi confecta
[nō occides] in quo prohibetur noc
umentum proximi in propria perso
na [nō furaberis] in quo phibetur
nocumentum proximi in rebus tem
poralibus [nō falsum testimonium
dices] in quo prohibetur nocumen
tum proximi in verbo [nō concupi
sces vxorem vel rem proximi tui. Et
si quod est aliud mandatū in hoc ver
bo instauratur] id est impletur [Dilī
ges proximum tuum sicut teipsuz]
Hor. sic debes diligere sicut teipsuz in
bono: ⁊ non in malo Tho. sic q̄ nihil
illicitum propter amorem proximi cō
mittas [dilectio pximi malum nō o
peratur] id est cauet inferre malum
proximo [Plenitudo ergo legis est di
lectio] Tho. id est per dilectionez lex
implet.

¶ **D**ñica quarta p^o octauas
epyphanie. Collocē. iij.

Induite vos ergo si
cut electi dei sancti
⁊ dilecti viscera mi
sericordie benignitatem hu
militatem: modestiam: patie
tiā: supportantes iuicē ⁊ do
nantes vobismetipsis. Si q̄s
aduersus aliquēz habet que
relam sicut ⁊ dñs donauit vo
bis ita ⁊ vos. Sup oīa autē b
charitatē habete: quod ē vin

culi perfectiois et pax christi exultet in cordibus vestris: in qua et vocati estis in uno corpore: et grati estote: verbum christi habet in vobis abundanter: in omni sapientia docetes et commoneutes vosmetipsos in psalmis: hymnis et canticis spiritualibus in gratia cantantes in cordibus vestris deo

Postilla.

Induite vos ergo sicut electi dei. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus dicit. Nolite metiri inuicem expoliates vos veterem hominem cum actibus suis: et induentes novum hominem qui renouatur in agnitione dei secundum ymaginem eius qui creauit illum. Tunc sequitur post hoc epistola hodierna quam scripsit collocensibus: et collocenses nominant a ciuitate collicis. Fratres induite vos in veste spirituali sicut electi dei per fidei sancti per spem et dilecti per charitatem: vel sicut electi dei per eternam predestinationem sancti per sacramentorum perceptiorem et dilecti per augmentum gratie viscera misericordie. Iyza. quantum ad pietatis affectum benignitatem quantum ad eius effectum humilitatem que est virtutum custodia et fundamentum modestiam bene vtendo prosperis patientiam bene habendo se in aduersis supportantes inuicem in infirmitatibus et defectibus et donantes vobismetipsis. Iyza. offensas remittendo: quod est necessitatis. Si quis aduersus aliquem habet querelam. i. querele materiam sicut et dominus donauit vobis id est ita pure et integre ita et vos inuicem remittite peccata. Super omnia autem hec charitatem habete que est maior ceteris virtutibus quod est vinculum perfectiois. Sor. quia omnia que ad perfectionem pertinent simul ligat. Et pax christi. Iyza. data et commendata a christo exultet id est sit causa exultationis in cordibus ve-

stris: in qua et vocati estis in uno corpore] scilicet ecclesie sub capite christo. Sor. omnes enim unum corpus sumus in christo [et grati estote] scilicet deo datorum de tanto beneficio [verbum christi] id est doctrina euangelii que specialiter verbum christi est: quia de eius ore processit [habitet in vobis] scilicet per iugem eius meditationem [abundanter] id est non solum ad vestram: sed ad aliorum edificationem [in omni sapientia] id est in omni scripturarum intelligentia: vt omnium scripturarum intelligentiam et intellectum habeatis [docentes] scilicet ignaros [et commoneutes] scilicet pigros [vosmetipsos]. i. vnus alium vos mutuo ad diuinas laudes excitando: et hoc in psalmis: hymnis et canticis spiritualibus. Sor. de eternis bonis agentibus: et celestem iocunditatem ostendentibus [in gratia] Sor. id est in consideratione beneficiorum dei erga vos [cantantes in cordibus vestris] Sor. id est non tantum labijs sicut illi dicit Isai. xxix. Populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est a me [domino] id est ad honorem domini in christo Iesu domino nostro.

**Dominica i septuagesima
i. Corinthi. ix.**

Nescitis quod hi qui in stadio currunt: omnes quidem currunt sed vnus accipit brauium. Sic currite vt comprehendatis. Omnis enim qui in agone contendit ab omnibus se abstinere. Et illi quidem vt corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro non quasi in incertum: sic pugno non quasi aere verberans: sed castigo corpus meum et in serui-

tutem redigo ne forte cum alijs predicauerim ipse reprobus efficiar. Nolo enim vos ignorare fratres quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt: et omnes in moyse baptisati sunt in nube et mari. Et omnes eandem escam spiritualē māducauerūt: et oēs eundem potū spiritualesm biberunt. Bibebant autem de spiritali consequēte eos petra. Petra autē erat christus

Postilla.

Nescitis quod hi qui in stadio currunt etc. Ante intuitū illius epistole scribit sanctus paulus di. Factus sum infirmis infirmus: ut infirmos lucrifacerem. Omnia autem facio propter euangelium: ut particeps eius efficiar. Tunc sequitur epistola. [Nescitis quod hi qui in stadio currunt] Abi notandum quod tempus quod hodie ecclesia incipit est tempus deuotionis et penitentie. In signum huius sancta mater ecclesia in hoc sacro tempore in cantu et lectionibus in matutinis nobis insinuat quod a deo sumus elongati: et spiritu alibus bonis spoliati propter inobedientiam ad eue. Unde epistola et euangelium in hoc concordant: quod enim depauperati sumus tunc sanctus matheus in euangelio hodierno iuuat nos ad laborandum in uinea domini ut ditemur. Et quod etiam a deo elongati sumus: tunc sanctus paulus in epistola hodierna proponit nobis cursum: ut ad brauium diuine uisionis redeamus dicēs [Fratres: nescitis quod hi qui in stadio currunt: omnes quidem currunt] quod omnes homines ad beatitudinē nituntur peruenire quocumque diuerso tramite incendant: ut dicit Boetius de consolatioe phil. li. iij. prosa. iij. [scilicet unus accipit brauium]

Id est premisi cursus. Notandum quod statutum est spatium in quo pedites currunt quod hercules dicitur statuisse. Perficiunt autem unum stadium. cxxv. passus. Et stadium dicitur a stando: quod hercules tot passus currebat et postea stabat et respirabat. In fine huius spatij ponebat aliquid quod erat premium cursus ut equus vel purpureus pannus: et hoc dicitur brauium. Et licet omnes in hoc stadio current: unus tamen solus accipiebat hoc brauium scilicet qui citius preueniebat. Sic in cursu spirituali unus tamen scilicet perseuerans accipit brauium: quod qui perseuerauerit usque in finem hic saluus erit [Sic currite] scilicet per bona opera [ut comprehendatis] scilicet brauium eternum [Omnis enim qui in agone] id est in pugna [contendit] cum aduersario [ab omnibus se abstinet]. scilicet que impediunt ipsum pro assecutione victorie [Et illi quidem ut corruptibile coronam accipiant: nos autem incorruptam] 2y. q. d. si hoc faciunt pro principali premio: multo magis debemus hoc facere pro eterno premio: abstinendo ab omnibus impedimentis nostre salutis: exercitando nos in omnibus pro motiuis [Ego igitur sic curro] cor. bonum operando [non quasi in incertum] 2y. quod sanctus paulus certus erat de beatitudine futura per reuelationem diuinam [Sic pugno] scilicet contra temptationes [non quasi aerem verberans] id est non inaniter sicut ille qui aerem percutit pro hoste [scilicet castigo corpus meum] cor. id est motus carnis illicitos reprimere [et in seruitutem redigo]. scilicet pro operatiōe boni [ne forte cum alijs predicauerim] 2y. scilicet inducendo eos ad opera perfectiōis [ipse reprobus efficiar] cor. a deo reprobatus: quod turpe esset [Nolo enim vos ignorare fratres] 2y. sed diligenter attendere [quoniam patres nostri omnes] tam boni quam mali [sub nube fuerunt] scilicet eos protegēte ab estu de die in diem. Exodi. xliij. [et omnes in moyse baptisati sunt in nube et in mari] 2y. id est signum baptismatis receperunt: quia transitus iste maris et protegio

nubis figura fuit baptismatis [et omnes eandem escam spiritualem manducaverunt] *Lyz.* id est manna quod dicitur esca spiritualis: quia non virtute nature: sed virtute diuine potestatis fuit data de celo. Et etiam fuit figura eucharistie que spiritualem hominem nutrit [et omnes eundem potum spirituale biberunt] scilicet aquas de petra eductam virtute diuina quando moyses bis percussit petram. *Exodi. xvij.* [Bibebat autem de spirituali] id est potum datum virtute christi: quod figurabat aquas gratie per christum dandam [consequente eos petra] *Hor.* aque ubique sequebantur eos [Petra autem erat christus] *Ancien.* non in re sed in figura: de qua petra fluxit sanguis et aqua per apertionem lateris christi in die parasceues.

Dominica in sexagesima. ij. ad Corinthi. xi.

Libenter suffertis insipientes: cum sitis ipsi sapientes. Sustinet enim si quis vos in seruitutes redegit: si quis deuorat: si quis accipit: si quis extollitur: si quis in faciem vos cedit. Sed et ignobilitatem dico quasi nos infirmi fuerimus in hac parte in quo quis audeat. In insipientia dico: audeo et ego. Hebrei sunt et ego: Israelite sunt et ego. Semine abrahe sunt et ego: ministri christi sunt et ego. Et minus sapiens dico: plus ego in laboribus plurimis: in carceribus abundantius: in plagis supra modum: in mortibus frequenter. A iudeis quinquies quadragenas una minus accepi. Ter virgis cesus sum: semel lapidatus sum: ter nau-

fragium feci. Nocte ac die in profundo maris fui: in itineribus sepe periculis fluminum periculis latronum: periculis ex genere: periculis ex gentibus: periculis in ciuitate: periculis in solitudine: periculis in mari: periculis in falsis fratribus: in labore et eruna: in vigiliis multis: in fame et siti: in ieiuniis multis: in frigore et nuditate. Preter illa que extrinsecus sunt instantia mea quotidiana: sollicitudo omnium ecclesiarum. Quis infirmatur et ego non infirmor? quis scandalizatur et ego non vroz? Si gloriari oportet que infirmitatis mee sunt gloria. Deus et pater domini nostri iesu christi scit: que est benedictio in secula que non mentior.

Postilla.

Libenter suffertis insipientes cum etc. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus dicens. Ipse enim sathanas transfigurauit se in angelum lucis. Non est ergo magnum si ministri eius transfigurentur velut ministri iusticie. Tunc sequitur epistola hodierna. Et presens epistola et euangelium hodiernum in hoc concordant: quia euangelium dicit de seminatore que exiit seminare semen suum: sic etiam epistola dicit de predicatore scilicet sancto paulo: qui semen verbi dei seminauit per totum mundum: sicut patet in collecta de sancto paulo. Deus qui vniuersum mundum beati pauli predicatione docuisti: da nobis quesumus vt cuius natalicia colimus: eius apud te patrocinia sentiamus [Fratres libenter suffertis insipientes etc.] Pro intellectu illius epistole notandum est quod

tempore apostolorum erant quidam pseudo apostoli qui gloriabantur et iactabant se esse iudeos natione: et de semine abrahe descendisse. Et hoc faciebant ut per hoc in maiori auctoritate haberentur: et eorum false doctrine magis crederetur. Et nitebantur corinthios a libertate euangelij reducere ad obseruantiam legis mosayce. Et ipsi corinthij sufferebant eos: et eis beneficiebant: et eos apostolo preferabant: minus reputantes apostolum quam illos. Et de hoc apostolus eos reprehendit in hac epistola: et ostendit quomodo habeat maiorem materiam gloriandi quam isti si expediat. Et in presenti epistola enumerat apostolus plurima martyria sua et beneficia: et opera bona facta pro utilitate ecclesie. Et etiam enumerat prima que passus est pro fide: et pro nomine iesu christi. Et hoc apostolus faciebat ut illorum pseudo apostolorum falsitatem repelleret: et maiorem fructum faceret ad dei laudem et fidelium salutem: propter quod sua gloriatio erat virtuosa: illorum autem viciosa. Unde dicit [Fratres] Attencen. id est vos fratres corinthij [libenter suffertis] id est sustinetis patienter [insipientes] id est falsos apostolos et falsis false gloriantes quod proprius est insipientium [cum sitis ipsi] id est esse debetis [sapientes] quod talibus falsis apostolis et seductoribus non crederetis [Sustinetis enim si quis] **Lyra.** pseudo apostolorum [vos] scilicet a libertate christi et euangelij [in seruitutem redigit] id est in obseruantiam legis: volebant enim eos subicere seruituti legis dicentes debere eos seruare legalia cum euangelio [Si quis deuorat] **Lyra.** quia de bonis corinthiorum laute vivebant [si quis accipit] bona vestra decipiendo vos falsis et mendacibus verbis [si quis extollitur] quia pseudo apostoli iactabant se super corinthios: dicentes se filios abrahe: corinthios autem filios gentilium ydolatrie dotorum et incircumcisorum [si quis vos in faciem cedit] **Hor.** id est in presentia vos

vituperat impropere: scilicet vobis genus quod sitis gentiles. **An Ambrosius.** In faciem ceditur cui iniuria irrogatur [secundum ignobilitatem dico] **Hor.** quam vobis obijciunt quidam iudei de semine abrahe se iactantes: et vos spernentes tanquam ignobiliores ipsi [quasi nos infirmi fuerimus in hac parte] id est impotentes gloriari de generis nobilitate: sed non sumus in quo quis audet in insipientia dico] **Horra.** quia insipientiam estimat se ipsum iactare et laudare [audeo et ego] id est audent possunt et ego [Debetis] **Lyra.** id est de lingua et natione hebraica gloriantur [et ego] scilicet sum sicut et ipsi sunt [Israelite sunt] id est gloriantur quod de patriarcha iacob descendentur [et ego] similiter descendi [Semen abrahe sunt] **Lyra.** cuius semini facte sunt promissiones [et ego] scilicet sum de eodem genere: et ideo de omnibus istis possunt gloriari [nostri christi sunt] id est dicunt se esse ministros christi [et ego] scilicet sum similiter [ut minus sapiens dico] quia non est hominis sapientis seipsum laudare et per hoc ostendit se coactum in laudem suam propuisse [plus ego] scilicet sum minister christi quam ipsi. Hoc patet ex eo: quia plura passus sum pro ministerio christi. Tunc enumerat dicens [in laboribus plurimis] quod ipsi [in carceribus abundantius] **Lyra.** propter predicationem euangelij [in plagis supra modum] id est ultra mensuram aliorum [in moribus frequenter] id est in periculis mortis fui [Et iudeis qui quies] id est quinquaginta vicibus [quadragesimas] scilicet percussiones vel plagas [vna minus] hoc est xxxix. [accepti] **Preceptum** enim erat in lege **Deut. xxv.** si eum qui peccauerat dignum viderent plagis prosterneret eum ante se: et coram se facerent verberari pro mensura peccati. erat et modus plagarum ita dumtaxat ut quadragesimum numerum non excederet. **Iste** igitur imisericordes viderentur subtrahere minus quod poterant scilicet vnam plagam [ter virgis et

sus sum] scz hoc a gentilibus passus
est [semel lapidat⁹ suz] a iudeis Act.
xiiij. Lapidantes paulū traxerunt eū
extra ciuitatem existimantes eū mor-
uum esse [ter naufragiuz feci] id est
periculi [nocte ⁊ die in profundo maris
fuit] Ly. scz ad diuersas partes terre ⁊
insulas nauigando ppter predicatio-
nem euangelij. Alij exponūt dicētes
q̄ naufragiuz passus stetit sub aqua
per diem ⁊ noctē virtute dei ipsuz p-
regente [In itinerib⁹ sepe] ppter p-
dicationem euangelij [periculis flumi-
nū] Ly. in hyeme inundātū: ⁊ sic sūt
magna pericula in trāsitu aquarū [pe-
culis latronū] dyabolus eos concitā-
do cōtra paulum: vt predicatio verbi
dei et salus aīarū impediret [periculis
ex genere] supple meo: id est a iudeis
volentibus pauluz occidere: quia le-
ge eorum deserta ad xp̄m se cōuertit
[periculis ex gentibus] Ly. id est gē-
tilibus mortē eius querētib⁹: qz cō-
tra ydolatriā predicabat: ⁊ sic nec iter
suos nec inter alienos secur⁹ fuerat
[periculis in ciuitate] Ly. supple cō-
mota contra me [periculis in solitu-
dine] Ly. id est a bestijs occurrenti-
bus [periculis in mari] a piratis ⁊ nau-
fragiis [periculis in falsis fratribus]
Ly. quod est periculosius Quia nul-
la pestis efficacior ad nocēdū q̄ fami-
liaris inimic⁹ [In labore] supple ma-
niali ⁊ crumna] id est ī paupertate [in
vigilijs multis] propter laborem ma-
nualem ⁊ etiam orōnē [in fame ⁊ siti:
in tetunijs multis: in frigore et nuditate]
qz non habebat q̄nq̄ sufficientē
victū ⁊ amictū [p̄ter illa que extrinse-
cus sunt] Ly. preter illa mala iā enu-
merata que me exteri⁹ affligūt sunt
alia que affligunt me interius scz [in
substantia mea quotidiana] Hor. que
nec vna hora remittitur [sollicitudo
omnium ecclesiarum] Ly. incumbē-
bat enim sibi quotidie regimen eccle-
siarum in magna affectione mentis:
ideo subditur [Quis infirmat⁹] ly. a. ī
fide ⁊ morib⁹ [⁊ ego non infirmo:] do-

lens de malo ei⁹. q. d. nullus [Quis
scandalizatur] Ly. scilicet ruēs in pec-
catū exemplo alterius [⁊ ego nō vroz]
per compassionē. q. d. nullus [Si] p-
pro quia [gloriarī oportet] quia oport-
rebat paulum sic facere ad repellen-
dam iactantiam ⁊ superbiam pseudo-
apostolorū [Que infirmitat⁹ mee sunt]
Ly. id est que p̄tinēt ad infirmitatem
meā [glorior] hoc dicit p̄tra falsos
apostolos q̄ de nobilitate generis glo-
riabantur [deus ⁊ pater dñi nostri iesu
xpi sciz: qui est benedictus in secu-
la q̄ non mentior] Tunc hic cōsequē-
ter enumerat mala que euasit: dū em̄
pergeret i damascum ad persecuen-
dū xp̄ianos miraculose fuit cōuersus:
⁊ post baptismū intrauit synagogam
⁊ cōfundebat iudeos qui habitabant
damasci ppter quod suaserūt p̄posi-
to ciuitatis vt caperetur ⁊ occideretur
vt habet Act. ix. Ergo dicit [p̄re-
positus gētis arhete regis custodiebat
ciuitatem damascenoz] id est custodi-
re fecit per homīes armatos [vt me
comprehenderet] Ly. vt traderet iu-
deis ad occidendū [⁊ per fenestraz
in sporta demissus sum per murum]
scilicet a xp̄ianis [⁊ sic effugi manus
eius. Si] p̄tra qz [gloriarī oportet] me
cōmendādo ppter pseudo apostolos
[non expedit quidem] propter me:
licet expediat propter vestram utilita-
tem [veniam autem ad visiones ⁊ re-
uelationes dñi. Scio hominē] Hor.
de se tanq̄ de alio loquitur in sui cō-
mendatiōe vt vitet iactantiā [in xp̄o]
manētem per gratiam: ⁊ sibi vnitum
per fidem ⁊ charitatem [ante annos
quattuordecim] tot enim āni fuerunt
inter visionē ⁊ narrationem. Ex quo
apparet cum hoc narrare nō ex iactā-
tia: sed ex necessitate propter utilitatē
[siue in corpore] Hor. scz manēte ani-
ma [siue extra corpus] assumpta [ne-
scio deus scit raptuz huiusmodi vsq̄
ad tertium celuz] id est empireū. Cre-
ditur raptus iste fuisse in sua p̄uersio-
ne quādo fuerat tribus dieb⁹ ⁊ trib⁹

noctibus nec comedēs nec bibens [et
scio huiusmodi hominem siue in cor
pore siue extra corp^o nescio deus scit
quonia rapt^o est in paradysum] Glo.
in eā tranquillitatē qua fruunt^r illi q̄
sunt in celesti hierusalē [Et audiuit]
id est percepit [archana verba] de dei
essentia [que non licet] id est non est
possibile: homini loqui: id est verbis
explicare: pro huiusmodi: scilicet visi
onibus gloriabor: et recte: pro me au
tem nihil. *Lyra.* a me nullam habeo
materiam gloriādi: nisi in infirmita
tibus meis: id est in tribulationibus
meis quas patior: que sunt glorie ac
quirende. *Itam* et si voluero gloriari:
lyra. dō donis mihi a deo datis: nō ero
inaspiciens: q̄ hoc non facio inaniter et
sine causa: veritatez enim dicam: par
co autez: *lyra.* id est p̄ce me laudo: ne
quis existimet me: scilicet gloriari in
aniter: super id quod videt in me: id
est in cōuersatiōe mea: aut audit ali
quid de me: id est i doctrina mea. *MP*
ta enim dona dei latebāt in apostolo
que nō manifestabat nisi proutz quā
tum ad dei gloriā et fideliz salutē
expediebat: et ne magnitudo reuela
tionū diuinarum extollat me in sup
biaz: datus est mihi stimulus carnis
mee. *Hor.* id est tēptatio libidinis [an
gel^o sathane] id est āgelus malign^o
missus a sathan ad meam subuersio
nem [qui me colaphizet] id est me af
fligat [p̄pter quod ter dominum ro
gavi vt discederet a me: et dixit mihi
sufficit tibi gratia mea] *Lyra.* quasi di
cat. *Itam* non est tibi necessarium vel vti
le q̄ a te discedat tēptatio carnis [Itā
virtus in infirmitate perficitur]
Hor. quia dum certat et vincit roborat
tur et augetur [Libenter enim gloria
bor in infirmitatibus meis] *Hor.* non
in vna tantum sed pluribus [vt inha
bitet in me virtus xp̄i] id est gratia in
me consummetur et perficitur.

¶ Dominica in quinquagesi
ma. i. Corinth. xiiij.

S In linguis hominum
loquar et angeloz
charitatem: autē nō
habeam factus sum velut es
sonās aut cymbalū tinniens
Et si habuero p̄phetiā et no
uerim misteria omnia: et oēm
sciētiam: et habuero omnē fi
dē: ita vt montes transferā:
charitatem autem nō habue
ro: nihil sum. Et si distribuē
ro in cibos paup̄z omēs fa
cultates meas: et si tradide
ro corpus meū ita vt ardeat
charitatē autēz nō habuero:
nihil mihi prodest. *Charitas*
patiēs est: benigna est. *Cha
ritas* nō emulatur: nō agit p̄
peraz: nō inflatur: nō est am
biciosa: nō q̄rit que sua sunt:
non irritatur: nō cogitat ma
lum: nō gaudet super iniqua
te: cōgaudet autēz veritati.
Omnia suffert: oīa credit: om
nia spat: omnia sustinet. *Cha
ritas* nunq̄ excidit. Siue p̄
phetie euacuabūtur: siue lin
gue cessabūt siue scientia de
struetur. *Ex parte* enim co
gnoscimus: et ex parte pro
phetamus. *Cum* autem ve
nerit quod perfectuz est eu
acuabitur quod ex parte est.
Cum essem paruulus loque
bar vt paruulus: sapiebam
vt paruulus: cogitabam vt
paruulus. *Cum* autem fact^o
sum vir euacuauī que erant
paruuli. *Quidem* nunc per

Sp̄ritus in enigmate: autēz
autēz factus

cie ad faciē. Nunc cognosco
ex parte: tūc aut cognoscam
sicut nūc cognitus sum. Nūc
autem manēt fides spes cha-
ritas tria hec. Maior autem
horum est charitas.

Postilla.

Si linguis hoīm loquar et
angeloz etc. Ante iūru illius epistole
scribit sanctus paulus dicēs. Si quid
patitur vnū membrū: cōpatiunt oīa
mēbra: siue gloriatur vnū membrū
congaudent oīa membra. Tunc seq̄t̄
ep̄la hōdier. [Fratres: si linguis ho-
mīnū loquar] Apostolus in hac episto-
la maxime cōmendat charitatē dei et
primi. Ande ep̄la et euāgelīū cōcor-
dant: q̄ euāgelīū dicit de passiōe xp̄i
quō est traditus: conp̄tus: flagella-
tus: crucifixus: in quibus oībus nob̄
ostendit suam maximam charitatem
Job. xv. Maiorē charitatē nemo h̄z
vt animā suam ponat quis p̄ amicis
suis. Similiter in epistola hōdierna
apostolus paulus ostendit nob̄ vti-
litatē charitatis dicens. [Si linguis
hoīm loquar] Sor. i. omniū hominū
per bonā linguā [et angeloz] scilicet
quod plus est [charitatē autem non
habeam: factus suz vclut es sonās]
scilicet alij seruiens et seipm̄ destruens
[et cymbalū tinniens] scz alios dele-
tans et seipsuz cōsumēs [et si habue-
ro omnem p̄phetiā] Sor. qua occul-
ta diuina manifestantur et reuelant̄
[et nouerim misteria oīa] id ē occulta
veteris et noui testamētī [et oēm sciāz]
scz diuinā et humanā [et si habuero
oēm fidem] scz tam perfectam [ita vt
montes transferā] virtute fidei de lo-
co ad locum [charitatē autem nō ha-
buero nihil sum] Ly. quantū ad esse
gratē [et si distribuero] Sor. id est
si pluribus diuisero [in cibos paupe-
rum] nō in cōiūta diuitū [omnes fa-
cultates meas: non alienas [et si tradi-
dero corpus meū] Sor. volūtariē ad

martyriū: ita vt ardeam: id est ad cō-
burendū sicut beat⁹ laurentius: qd̄ ē
acerbissimū martyriū [charitatē autē
non habuero nihil mihi p̄dest] ad vi-
tāz eternā [Charitas patiens ē] ly. i. fa-
cit patientiā in malis sustinēdis [be-
nigna ē] id ē facit benignitatē in bo-
nis opandis [Charitas non emulat]
id est non iūdet [non agit p̄peram]
id ē peruerse scz impediēdo bona ne
fiant [nō inflatur] contra primū etiā
si p̄sperē succedat sibi [nō ē ambicio-
sa] .i. alijs non vult p̄poni [nō q̄rit
que sua sunt] tantū: scz etiā que alioz
sunt procurat [non irritat] Sor. i. non
puocatur ad iram vel vindictam pro-
pter iniurias sibi illatas [nō cogitat
malū] .i. nō p̄mittit hominē cogitare
qualiter p̄ficiat malū i opere [nō gau-
det sup̄ iniquitate] Sor. scz potius do-
let si videt aliquē peccare [cōgaudet
aut veritati] .i. verbis veritatis [Oīa
suffert] Ly. infirmitates primi supe-
rando [omnia credit] scz que diuini-
tus sunt tradita [omnia sperat] scz di-
uinit⁹ p̄missa [oīa sustinet] ly. p̄ lōga
nimitatem patienter expectādo pro-
missa [charitas nunquā excidit] nec
in hoc seculo nec in futuro: scz potius
augmētabitur [Siue p̄phete] scz fu-
turoz [euacuabunt] in futuro: q̄ oīa
erunt p̄tita [siue lingue cessabūt] scz
in futuro quādo non erunt diuerse
sicut iam: sed oēs vna et eadē lingua
lau dabūt deū [siue scientia] scz ac-
quīsta [destruetur] quantum ad actū ra-
tioctnandi [ex parte ei cognoscim⁹]
Sor. i. imp̄fecte cognoscim⁹ deū pro-
pter imp̄fectionē itellec⁹: et tenebro-
sitatē p̄ntis status [et ex parte p̄phe-
tam⁹] id ē imp̄fecte futura p̄dicim⁹
[Cum autē venerit quod perfectum
est] .i. futura beatitudo [euacuabi-
t̄ quod ex parte est] id ē qd̄ imp̄fectū ē
scz scientia: p̄phete: et fides. Et iā di-
cta ap̄ls declarat p̄ sise de statu pue-
rili imp̄fecto qui cessat aduēiēte sta-
tu virili perfecto: ergo dicit [cū essez
paruulus] .i. etate [loquebar vt p̄u-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

sus] imperfecte more pueri balbutiēt[
]apiebā vt paruulus] scz res huma
nas: cogitabā vt puulus: scz vana et
inutilia [quando aut factus sum vir]
gor. pfecte etatis [euacuauit ea q̄ sunt
paruuli] Ain. scz in loquēdo: cogitan
do: sapiēdo [Aidemus nūc]. i. in p̄nti
deū [per speculū in enigmate] id est
obscure: hoc est p̄ creaturas qz in ma
gnitudine potentiā: in pulchritudine
sapientiā: in utilitate bonitatez [tunc
sūt]. i. i futura beatitudine [facie ad
faciē] Hy. i. clare et nude videbim⁹ di
uinā essentia [Nūc cognosco] scz deū
[ex parte]. i. imperfecte et obscure: tunc
sūt. i. in futuro cognoscā perfecte et
presentialiter deum: sicut et cognitus
sum: id est p̄uisus cognoscere [nunc
sūt] id est in tēpore vite [manēt fides
in rationali: spes in irascibili: et cari
tas in concupiscibili] tria hec: maior
aut hoz est caritas] Sor. qz ceteris de
cedentibus permanebit.

Dñica prima in quadrage
sima. ij. Corinth. vi. ca.

Hortamur vos ne in
vacuuz gratiam dei
recipiatis. Ait enim
tēpore accepto exaudiui te:
et in die salutis adiuui te: ec
ce nūc t̄ps acceptabile: ecce
nunc dies salutis: nemini dā
tes vllā offensionē: vt nō vi
tupetur ministeriū n̄m: sed
in oībus exhibeam⁹ nosmet
īpos sicut dei mīstros i mul
ta patiētia: i tribulationib⁹
in necessitatib⁹: i angustijs:
i plagis: i carcerib⁹: i seditio
nib⁹. i laborib⁹: in vigilijs: i
ieiunijs: in castitate: in scia.
in longanimitate. in suauita
te. in spūs sancto. in charitate
non ficta. in verbo veritatis

in virtute dei p̄ arma iustitie
a dextris et a sinistris. p̄ glo
riā et ignobilitatē. p̄ infamiā
et bonā famā: vt seductores
et veraces. sicut q̄ ignoti et co
gniti. q̄si moriētes et ecce vi
uimus vt castigati et nō mor
tificati. quasi tristes sp̄ autē
gaudētes: sicut egētes: mul
tos autē locupletātes. tanq̄
nihil habentes et omnia pos
sidentes.

Postilla.

Hortamur vos ne i vacuū
gratiā etc. Ante iūtiū illi⁹ ep̄lc scribit
scrūs paul⁹ di. Oēs nos manifestari
oportet ante tribunal xp̄i: vt referat
vnusq̄sqz p̄p̄a p̄nta corpis put ges
sit siue bonū siue malū. Tūc postmo
dum sequit̄ ep̄la hodi. Et in p̄nti ep̄
stola hortat̄ nos ap̄ls ad grate habi
te exercitationē dicēs [Fratres: hor
tamur vos] Aincē. a monitione char
tatiua inducendo [ne in vacuū grāz
dei recipiatis] Aincē. gratia i vacuū
recipiē q̄n hō post pctōz dimissionēz
se nō exercet in bonis op̄ribus [Ait
ei] dñs] Isa. xlii. [Tēpore accepto] Hy.
id est tempore noue legis: quod t̄ps
gratie [exaudiui te] scilz orantem pro
peccatis [et in die salutis] in qua p̄t
hō salutē suā operari [adiuui te] Hy. i.
opera tua p̄ficiēdo [ecce nunc tēpus
acceptabile] Aincē. i. ad merendū [ec
ce nunc dies salutis] quantū ad p̄e
miū p̄sequendū: qz nūc statī post obit
um salus dat̄ fidelibus sed in veteri
testamento differēbat. Quā Luc. xlii.
Hodie mecū eris in paradiso [nem
ni dantes vllā offensionē] Sor. i. ne
minē verbo vel facto scandalizantes
[vt non]. i. p̄ vos [vitupereē minis
teriū n̄m] Ly. qz mala subditōz redū
dant in vituperiū p̄latōz [sz in oībus
exhibeam⁹ nos sicut dei mīstros] sz

sp̄i xp̄o nos cōformādo quantū possu-
mus [in multa patientia] **S**er. scz cor-
dis: et op̄is [in tribulationib⁹]
scz multiplicib⁹ [i necessitatib⁹]. s. vi-
cius et vestit⁹ [in angustijs]. i. i curis
[in plagis]. i. in verberibus corporis
[in carcerib⁹] **I**ly. ne possimus ad pre-
dicandū discurrere [i seditionib⁹]. i.
in cōmotionib⁹ pp̄i contra me [in la-
borib⁹] scz manūū [in vigilijs: in ieiun-
iis: castitate] scz mentis et corporis
[in sciētia] scripturaz [in longanimit-
ate] scz expectatiōe premiū [in suauitate
in sp̄i sancto] **R**yz. q̄ facit hoīem
dulcē et suauē primo verbo et facto [i
charitate non ficta]. t. insinulata con-
tra ypocritas [in verbo veritatis] scz
loquēdo cū primo [i virtute dei] id ē
in deo: nō in nobis sperando: et cōfidē-
do [p̄ arma iustitie]. i. opa iustitie nos
pregētia [a dextris] **R**yz. i. ne i p̄spe-
ris p̄ supbiā eleuemur [et a sinistris]
id ē ne i aduersis deiciamur [p̄ gl̄iaz
et ignobilitatē] **I**ly. altq̄n apostoli re-
putati fuerunt gloriosi. **E**cōuerso ali-
q̄n incarcerati fuerūt vt viles et abie-
cti: sicut patz in legendis apostolorū
et aliorum sanctorū [per infamiā et bo-
nā famā] **R**yz. qz ab aliqb⁹ dicebātur
seductores: ab alijs vero dicebantur
apostoli veritatis predicatorēs [vt se-
ductores] scz reputati in estimatiōe
malorū hoīm qz xp̄us q̄ est veritas di-
ctus ē seductor. **M**ath. xxvij. [et vera-
ces] apud deū [sicut qui ignoti] **R**yz. i.
reprobati a malis [quasi mortentes]
id ē picul⁹ mortis expositi [Et ecce vi-
uim⁹] scz deo per fidem et gr̄am. [vt
castigari] **S**er. flagellis et pressuris vt
cessarem⁹ a predicatione [et nō mor-
tificari] scz desistendo a predicatione:
vt moriēdo corporali [quasi tristes]
scilicet reputari [semper aut̄ gauden-
tes]. s. veracit̄ in dño [sicut egētes]. i.
mendici et pauperes [multos autem
locupletates] scilicet diuitijs sp̄ialibus
[tanq̄ nihil hātes] **I**ly. qz apostoli p̄-
pter xp̄m omnia t̄palia reliquerunt.
[omnia possidentes]. s. non solum spi-

ritualia: s; etiā temporalia: qz timen-
tibus deum nihil est difficile.

Dñica sc̄da in quadragesi-
ma. i. ad **T**hessal. iij. ca.

Rogam⁹ vos et obse-
cram⁹ in dño iesu vt
quēadmodū accepti-
stis a nobis quō vos oportet
at ambulare et placere deo:
sic et ambuletis et abundetis
magis. Scitis enī que prece-
pta dederī vobis p̄ dñm iesū
hec est ei voluntas dei sancti-
ficatio vestra vt abstinea-
tis vos a fornicatione: vt sci-
at vnusq̄sq; v̄m suū vas pos-
sidere i sanctificatiōe et honore
non i passione desiderij sicut
et gentes q̄ ignorāt deū. **E**t
ne q̄s supgrediat̄ neq; circū-
ueniat in negotio fr̄em suū
qm̄ vindex ē dñs de his om-
nibus: sicut prediximus vo-
bis: et testificati sumus. **N**ō
enī vocauit nos deus in im-
mundiciā: sed in sanctifica-
tionem in xp̄o iesu domino
nostro.

Postilla.

Rogam⁹ vos et obsecram⁹
in domino et cetera. **A**nte initium il-
lius epistole scribit sanctus paulus
di. **C**um essemus apud vos et predi-
cabamus vobis passuros vos tribu-
lationes sicut et factum est. **T**unc se-
quitur epistola illa quam scribit pau-
lus thessalonicensibus. et thessaloni-
censes nominātur a thessalonica ci-
uitate: que est metropolis i macedo-
nia que est quedam pars grecie. **A**bi-
notandum qz epistola et euangeli-
um concordant. **N**am euangelium

dicat de muliere chanaanica: q̄ cum clamoribus petuit a dño iesu xp̄o sanatio nē filie sue: q̄ grauiſſe uexabat a demone ſz q̄ clamores et petitiones n̄ſas deo nō exaudit niſi a mūdo corde pcedant ideo ap̄ls paulus in ep̄ſtola hodierna ad mundationē et ſanctificationē inducit dicens [Rogamus vos et obsecramus] **A**incē. Rogare ē ſimpliciter petere: ſz obsecrare ē cuius neceſſitate rogare: et propter hoc addit ap̄ſtulus [i dño iesu ut quē admodum accepistis a nobis] ſcilz a me et thimotheo et ſilvano uerbo et exēplo [quo uos oporteat ambulare] ſz p̄ficiēdo p̄ uiam mādatoꝝ dei [et placere deo] **R**y. caſte et mūde uiuēdo [ſic et ambulatis] **S**oz. ſz in bonis p̄ficiēdo et p̄ſeuerando [ut abundetis magis] id eſt creſcatis in uirtutibus et meritis [Sciatis eī]. i. ſcire debetis [q̄ precepta] ſz euāgelica [dederi uobis p̄ dñm iesū] id ē de mādato ip̄i: cui ſimpl̄r ē obediendum [hec eſt enī uoluntas dei] **A**incē. ſ. bñplacēs [ſanctificatio v̄ſa]. i. ut ſanctificemini i x̄tutibus [ut abſtineatis uos a fornicatōe] **R**y. tanq̄ a deo p̄hibita [ut ſciat unusquifq̄ ūſz ſuū uas poſſidere]. i. uxorē p̄p̄riā [in ſanctificatōe et honore] **S**lo. ut ſciat q̄nq̄ etiā ab uſu illicito abſtinere locis et tēporibus ſacris. et etiā tpe puerperij et menſtrui [nō in paſſione deſiderij]. i. nō ſp̄ſatisfaciēdo deſiderijs carnis [ſicut et gētes] faciunt [que ignorāt deū] **A**incē. p̄ uerā fidē: p̄p̄ q̄d nō debetis aſſimulari eis [et ne q̄s ſup̄grediat] ſz p̄ uolētā [neq̄ circūueniat] p̄ fraudulentiā: i. negotio occulto [fratrē ſuum] id eſt p̄rimū ſuū [qm̄ uider eſt dñs]. i. uindictā facit [de oib̄ his] ſz de omni immūdicia: de omni iniuria et de omni fraudulētia: ſicut p̄dicim̄ uobis in doctrinis noſtris: teſtificati ſum̄ teſtimonio ſcripturaz: nō eī uocauit nos deus. **A**i. per internā inſpirationē: et apertam p̄dicationē [in immūdicia]. i. ut immūditie ſeruiam̄ [ſz in ſanctificationē: ut ſancte uiua-

mus: et in ſanctitate ſeruiam̄ in xp̄o iesu dño noſtro] **A**incē. id ē cū auxilio et adiutorio dñi noſtri iesu ch̄uſti. **¶** **D**ñica tertia in quadrageſima ep̄ſtola ad ep̄he. v. ca.

Eſtote imitatores dei ſicut filij chariſſimi et ambulate in dilectiōe ſicut et xp̄s dilexit nos et tradidit ſeipſuz pro nobis oblationem et hoſtiaz deo in odorem ſuauiſſis. Fornicatio aut̄ et omnis immūdicia auaricia nec noietur in uobis ſicut decet ſanctos: aut turpitudō: aut ſtultiloquij: aut ſcurrilitas que ad rem non p̄tinet: ſed magis gratiarum actio. **H**oc aut̄ ſcitote intelligentes q̄ ois fornicator: aut immūdus: aut auarus quod eſt ydoloruz ſeruitus non h̄z p̄tez in regno xp̄i et dei. **N**emo uos ſeducat inanibus uerbis. p̄pter hec enī uenit ira dei in filios diſſidentie. **N**olite ergo effici p̄cipites eozū **E**ratis enim aliqui tenebre: nunc autem lux in dño: ut filij lucis ambulate. **F**ructus enim lucis eſt in omni bonitate et iuſtitia et ueritate.

¶ **P**oſtilla.

¶ **E**ſtote imitatores di ſicut filij **ic.** **A**nte inſitiū illius ep̄ſtole ſcribit ſanctus paulus di. **O**mnis ſermo malus ex ore ueſtro non p̄cedat: ſz ſi quis bonus eſt ad edificationēz fidei ut det gratiam audientibus. **T**ūc ſeq̄t̄ p̄ns ep̄ſtola: et in hac ep̄ſtola ap̄ſtulus paulus p̄ponit doctrinā exemplarē

qua inducere possit nos a declinatōe
mali ad operationem boni et pponit
nobis in exemplū dñm nostrū iesum
xpm: qz tpe est exemplar verissimum
oim bonorū dicēs [fratres estote imi-
tatores dei sicut filij charissimi] *Ein.*
mandatis eius obtemperādo: qz cha-
rus filius mandatis paternalib⁹ ob-
temperat. Nota q̄ sumus filij chari
ppter imaginē creationis. chariores
ppter ymaginem recreationis: cha-
rissimi ppter ymaginem glouificatio-
nis [et ambulate in dilectione] vera et
reali [sicut christus dilexit nos] synce-
re et ex corde [et tradidit seipsum] non
aliū p nobis: cū adhuc inimici eram⁹
Ro. vi. [oblationē et hostiā deo] in cru-
ce [in odore suauitatis] *Ly.* q̄ oblatio
acceptissima fuit deo: qz pcessit ex ma-
gna charitate [fornicatio autē] .i. luxu-
ria [et ois imundicia] *Ly.* vt p hoc in-
cludant oia ad viciū luxurie ptinen-
tia [aut auaricia] .i. imoderata cupi-
ditas hñdi t̄palia [nec noies in vob] *Ein.* .i. nō bz famrai de vobis [sicut de
eccl̄ sc̄os] .i. xp̄ianos: q̄ dicunt sancti:
qz sanguine xp̄i redēpti [aut turpitu-
do] *Hor.* q̄ sit osculis et amplexib⁹ mu-
llex [stultiloquiū] *Ein.* .i. inhonest⁹ et i-
decēs sermo [aut scurrilitas] *Hor.* sc̄
in verbis iocosis et ad risus puocanti-
bus q̄ ad rē nō ptinent] *Ein.* q̄ nō est
edificatiua p̄mi: nec utilis loquens
t̄ sed magis gratiarum maciō] supple
magis nominetur in vobis [hoc autē
sc̄tote intelligētes] .i. scripturas diui-
nas [q̄ ois fornicator] .i. luxuriosus
cū soluta [aut imūdus] quocūq; alio
modo luxuriosus [aut auar⁹] .i. vsur-
pātes alienas et vltimis diligēs p̄mi
nos [q̄ est ydolorū seruit⁹: qz cultū deo
debitū offert aurorū argento] nō habz
hereditatē in regno xp̄i et dei] *Hor.* .i. i
regno celorū: quod est dei et xp̄i] qz hō
terior reficiē in visione diuinitatis:
hō exterior in visione hūanitat̄ xp̄i
[Nemo vos seducat] *Ein.* .i. seorsuz a
veritate doctrine christi ducat [inani-
bus vbi] .i. psuasioneb⁹ deceptoris

[ppter hoc enī] q̄ dicta sunt phibita
[venit ira dei] id est vindicta [in fi-
lios diffidēte] i peccatores qui de sa-
lute propria diffidebāt [nolite ergo ef-
fici participes eorū] imitando [eratis
enī aliqñ tenebre] *Ly.* .i. inuoluti tene-
bris ignorātie tēpore gēnitatis [nūc
autē] .i. post cōuersionē vestrā ad fidez
xp̄i [lux in dño] .i. lucidi facti estis per
donum gracie q̄ illustrat intellectus
in fide [vt filij lucis ambulate] *Ly.* p
cedendo de virtute in virtutem [frus-
tus enim lucis] id est sancrevite sc̄lz
est [in omni bonitate] sc̄ cordium: et
iusticia et veritate.

¶ Dñica quarta ad Gal. iij.
Scriptum est quoni-
am abraham duos
filios habuit: vnum
de ancilla et vnum de libera.
Sed qui de ancilla secunduz
carnem natus est: qui autē de
libera p̄ p̄missionē. Que
sunt p̄ allegoriz dicta. Hec
enim sunt duo testamenta.
Vnum quidem datum in mō-
te syna in seruitute generās
que est agar. Syna enī mōs
est in arabia qui coniunctus
est ei qui nunc est hierusalem:
et seruit cum filiis suis. Illa
autem que sursuz est hierusa-
lem libera est q̄ est mater no-
stra. Scriptū est enī. Letare
sterilis q̄ non paris: erūpe et
clama q̄ nō pturis: qz mlti fi-
lij deserte magis q̄ eius q̄ hz
virū. Nos autē fratres secu-
dum ysaac p̄missionis filij su-
mus. Sed quō tūc is qui se-
cūdum carnē natus fuerat p̄-
sequebat̄ eū qui secūdū spiri-

tū: ita nūc. Sz qd dicit sc̄p-
tura: Eijce ācillā z filiū eius
Nō cū heres erit fili⁹ ancil-
le cū filio libere. Ita frēs nō
sum⁹ ācille filij sed libere qua
libertate x̄ps nos liberauit.

Postilla.

Scriptum est qm̄ abrahā
duos zc. Ante initiū illi⁹ epistole scri-
bit sanct⁹ paulus di. Emulamini autē
in bono semp. z nō tm̄ cū p̄s suz ap̄d
vos Filioli mei q̄s iterū percussio do-
nec x̄ps reformet in vobis. Tunc p̄
paucā sequitur ep̄la hodierna [Scri-
ptū ē qm̄ abrahā duos filios habuit]
Ebi notādū q̄ nos oēs filij dei sum⁹
per creationez: sed nō oēs per gratiā
z qui hic in presenti fili⁹ dei per gra-
tiam nō fuerit in futuro filius glorie
nō erit. Et sic duplices filios h̄z de⁹:
de quibus d̄r in hodierna epistola p̄
typū filioz abrahe: cum d̄r. Scriptus
est. Gen. xxi. Qm̄ abrahā duos filios
habuit: ismael z ysaac [vnū] id est is-
mael [de ancilla] sc̄z agar: q̄ erat ācil-
la sare vxoris abrahe [z vnū z libera]
id est de vxore pp̄ria. s. ysaac: quē sara
genuit [Sed is q̄ de ācilla] ismael [se-
cundū carnē natus est] id est p̄ modū
naturalē sicut alij homines: z sine vl-
la promissōe natus est [qui autē de li-
bera] id est de vxore pp̄ria sc̄lz ysaac
[p̄ repromissōe] sc̄z diuinā: q̄ ex p̄-
missōe angeli sara cōcepit: z cū mi-
raculo: q̄ pater centū annoz erat: et
mater nonaginta annoz [que sunt p̄
allegoriam dicta] .i. per sensum alte-
rum q̄ videntur verba sonare quia
iā dicta debēt intelligi m̄stice q̄ m̄-
sticum sensum habent. Id̄o quo no-
tandū q̄ est quadruplex sacre scriptu-
re sensus. Historicus qm̄ factū narra-
tur. Tropologicus cuz ex his q̄ facta
sunt aliqua facienda ostendunt. Al-
legoricus cū per id quod factū est ali-
quid futurum intelligitur. Anagogi-
cus secundum Aug. est per quem de

supernis z eternis tractatur. Veritas
Littera gesta docet quid credas alle-
goria. Moral quid agas: quo tēdas
anagogias [Hec em̄ sunt] .i. significat
[duo testamenta] sc̄z vetus z nouum
[Anuz quidē datū] sc̄z vetus testamē-
tum [in monte syna] sc̄z ipsi moysi in
duab⁹ tabulis lapideis [in seruitutes
generans] supple iudeos: qui timore
pene et p̄missione temporalium ser-
uierūt z obedierunt deo nō filialiter:
sed seruiliter [q̄ est agar] id est que si-
gnificatur p̄ agar ancillam [Syna ei-
mons est in arabia] sc̄z minori secun-
dū haymonē: qui sua magnitudine
diuersas puincias tāgit: et sui extre-
mitate vicinus est terre promissionis
[qui coniūct⁹ est] id est vicinus est [ei]
sc̄lz terre promissionis [que nunc est
hierusalem: et seruit cum filiis suis]
Ly. id est cum iudeis in seruitute le-
gis [Illa autem hierusalem] id est ec-
clesia de gentib⁹ cōgregata [que sur-
sum est] quo ad affectionez vel spē ce-
lestium [libera est] Ancen. id est in li-
bertate euangelij posita est [q̄ est ma-
ter nostra] sc̄z sp̄ualiter nos generās
per baptismuz [de qua scriptum est]
Isay. litij. [Letare sterilis que nō par-
ris] Lyza. i. ecclesia gentiū de qua ve-
nit xp̄ianitas q̄ erat sterilis ab operi-
bus bonis ante aduentū xp̄i [erūpe]
sc̄z q̄tū ad gaudiū intrinsecum [z cla-
ma] quantū ad gaudium extrinsecuz
[q̄ nō pturis] Sor. id est ad genera-
dū filios xp̄o non conaris [q̄ multi fi-
lij deserte] .i. de seruitute gēnitatis
ad xp̄m cōuerse: q̄ ante erat deserta a
deo p̄pter ei⁹ ydolatriā [magis q̄ ei⁹
q̄ habet virū] id est synagoge: que in
mōte syna despōsata fuit deo i susce-
ptiōe legis: q̄ sicut mulier regitur a
viro: sic z iudei in veteri testamēto re-
gebant per legem moysi [Nos autē
fratres] sc̄z xp̄iani [secundū ysaac] id
est ad similitudinē eius [p̄missionis
filij sumus] .i. geniti per gratiā in ba-
ptismo [sz quō] .i. quēadmodum [tūc
is] .i. ismael [q̄ sc̄dm̄ carnez] .i. natus

fuerat [psequebatur eū q̄ scōz spm̄]
id est ysaac q̄ secunduz p̄missionē sc̄z
spiritus sancti ex matre sterili natus ē
[ita nunc id est in presenti mali pse
quetur bonos [s̄ qd̄ dicit scriptura]
Gen. xxi. [Ecce ancillā]. i. synagogaz
[et filius ei⁹]. i. quēlibet de synagoga.
Rom. i. ad litterā. Tuz em̄ vidisset sara
ismael ludētes cū filio suo ysaac et nō
placuisse ei lud⁹ iste: dicit abrahe [ecce
ancillā et filiū ei⁹] q̄ ammonitus a
dño accevit ei: et eiecit agar et ismael.
p̄ quod figuratū fuit q̄ synagoga cū
cerimonialibus et obseruatiōib⁹ suis
a consortio fidelium erat in aduentu
xp̄i abiicienda [nō em̄ heres erit fili⁹
ancille] Rom. i. iudeus fili⁹ synagoge
[cum filio libere]. i. cum xp̄iano filio
eccelesse. In bonis em̄ temporalib⁹ p̄
mixti sunt mali cū bonis: immo quōs
mali plus habent de temporalib⁹ s̄
in hereditate soli boni participāt. vñ
abraha filijs cōcubinarum largitus
est mūera: sed ysaac seruauit heredi
tatem. Gen. xxv. [Itaqz fratres nō su
mus ancille filij] Rom. i. synagoge: vt
seruamus legi et seruituti legalium
subiecti: sed libere [id est ecclesie mili
tāti] [qua libertate] sc̄z a seruitute le
gis xp̄s nos liberauit] Ly. q̄ per suā
bñdictā passiōē legalia euacuauit.

Dominica in passione dñi
ad hebre. ix.

Fratres. Xp̄s assi
stēs pontifex futu
roz bonoz p̄ ampli
us perfectius tabernaculū
non manufactum: id est non
hui⁹ creationis neqz per san
guinem hyrcoz aut vituloz:
sed per proprium sanguinez
introiuit semel in sancta eter
na redemptione inuenta. Si
eniz sanguis hyrcoz aut tau
roz et cinis vitule aspersus

inquinatos sanctificat ad e
mundationē carnis q̄to ma
gis sanguis xp̄i: qui per spi
ritū sanctū semetipsum obtu
lit immaculatū deo emunda
uit cōscientiā nostram ab o
peribus mortuis ad seruien
dum deo viuenti. Et ideo no
ui testamēti mediator est vt
morte intercedente in redē
ptionez eaz p̄uaricationū
que erant sub priori testamē
to: re p̄missionem accipiāt
qui vocati sunt eterne here
ditatis: i christo iesu dño no
stro.

Postilla.

Fratres xp̄us assistens pō
tifex etc. Ante inittū illi⁹ epistole scri
bit sanctus paulus dī. q̄ erat i veteri
testamento tabernaculum factū pri
mū in quo erant candelabra et mensa
et p̄positio panuz quod dicit sc̄tā. Post
secunduz tabernaculū qd̄ dicit sancta
sc̄toz: aureū habens thuribulū: et ar
cham habens testamenti circūtectaz
ex oī parte auro: in quo erat vna au
rea et magna: et virga aaron que frō
duit: et tabule testamenti. In priori q̄
dem tabernaculo semper introibant
sacerdotes sacrificioz officia cōsum
mantes. In secundo aut̄ semel in an
no solus pontifex non sine sanguine
quē offerret p̄ sua et populi ignoran
tia: que parabola est temporis instan
tis. Tūc postea sequitur epistola ho
dierna: in qua agitur de xp̄i sangui
nis aspersione: et sue mortis passio
ne. Et ostendit paulus efficaciam do
minice passiōis in redemptione hu
mani generis dicens [Christus assi
stēs] scilz deo patri ad interpellādum
pro nobis. Unde. i. Joh. ij. Aduocatū
habemus apud patrem christum iesu
suz qui est propiciatio p̄ peccatis no
stris [pontifex] Rom. ad hostiā pro no

bis offerendū et dator[futuroꝝ bonoꝝ
rum]. s. gr̄e et gl̄ie ps. lxxxiij. Gratiaz
et gl̄iaz dabit dñs. Iste introiit taber
naculū. i. celū[per amplū?]. i. valde ā
plum. quia plures capit scz om̄es san
ctos[et perfecti? tabernaculum] Lxx.
q̄ fuit tabernaculuz moysi: quia fuit
mobile et portabile de loco ad locum.
Illud autē est immobile et eternū[Hō
manufactū id est non huius creatio
nis] id est humane factiois: s; opere
diuino creatum est celū[Neq; p san
guinē hyrcorū aut vitulorum] sicut in
trabat pontifex veteris testamēti [s;
p propriū sanguinem] quē pro nobis
effudit[introiit] in ascēsiōe[in san
cta] id est ī celum[eterna redemptio
ne inuenta] Aincen. que nō poterat
inueniri in veteri testamento[Si em̄
sanguis hyrcorum aut thaurorū et ci
nis vitule] mixtus aqua[aspius] qui
significabat futurā passionē xp̄i[inq̄
natos sanctificat ad emūdatiōē car
nis] secundū legē. ois anima que te
tigerat morticinūz immūda erat se
ptem diebus itavt nō liceret ei ingre
di tabernaculū p aspersionem em̄ aq̄
expiationis mundabat quo ad emū
datiōē carnis: qz aiā emūdare nō
poterat[q̄tomag; sanguis xp̄i qui p
sp̄m̄ sanctum] supple iubentē[semet
ipsum obtulit] voluntarie[immacu
latuz] id est absq; om̄i peccō[deo patri
emūdabit]. i. perfecte mundabit[cō
sciētā nostrā]. i. nō solū carnē sed eti
am aiā[ab operib; mortuis] Ainc. i.
a peccatis mortalibus q̄ dicuntur ope
ra mortuis: qz auferūt vitā gratie et fa
ciūt obnoxiz mortis eterne ad serui
endū deo uiuenti]. i. s̄m̄ apti et idonei
seruitores dei uiuentis[et ideo iesus
xp̄s noui testamēti mediator ē iter de
um et hoiez[ut morte itercedēte] Lxx.
id ē xp̄i morte interueniente per quā
nouū testamētū est cōfirmatū: qz pas
sio xp̄i noui testamēti cōfirmatio
[in redemptiōē eaz p̄uaricatiōnū]
id est transgressiōnū[que erant sub
priori testamento] id est in veteri testa

mento quas p̄uaricationes veteris te
stamentū auferre nō poterat: s; p xp̄i
mortē sunt ablate[repromissionē ac
cipiāt eterne hereditatis] id ē eternā
hereditatē sepe p̄missaz accipiāt per
efficaciā passiōis xp̄i[q̄ vocati sūt]
Ainc. i. qui p̄destinati sunt ad eternā
vitam in xp̄o iesu domino nostro.

¶ Dominica ī ramis palmas
rum ad philip. ij.

Hoc enī sentite in vo
bis qd̄ et ī christo iesu.
Qui cum in for
ma dei esset non rapinam ar
bitrat⁹ est esse se equalē deo
sed semetipm̄ exinaniuit: for
mam serui accipiens in simi
litudinem hominum factus:
et habitu inuentus vt ho
mo. humiliavit semetipsum
factus obediēs vsq; ad mor
tem: mortem autem crucis.
Propter quod et deus exal
tauit illum: et donauit illi no
men quod est super omnē no
men: vt in nomine iesu omne
genu flectatur: celestium: ter
restrium: et infernorum. Et ois
lingua confiteatur quia do
min⁹ iesus christus in gloria
est dei patris.

¶ Postilla.

¶ Hoc enī sentite ī vobis et c.
Ante inittū illius ep̄le scribit sanct⁹
paul⁹ di. Implete gaudiū meū vt idē
sapiat is eandē charitatez hñtes nihil
p̄tentionē agētes: neq; per inanem
gloriaz: sed in humilitate superiores
sibi inuicē arbitratēs. Tūc sequit̄ ep̄
stola hodierna[Hoc enī sentite ī vob
q̄ et in xp̄o iesu] tibi sciēdū qz sequis
septimane maior vocatur: eo qz ma
ius et prolixius habet officiū, et p hoc

nobis datur intelligi q̄ isto sacratissi-
mo t̄pe magis q̄ alijs t̄pibus deo ser-
uire debem⁹. Itē d̄i sc̄tā q̄m̄ in ea im-
p̄ij iustificāf. q̄z in ea penitētes absol-
uūtur. ⁊ ecclesie recōciliant̄. Item d̄i
penosa q̄z d̄ns noster iesus xp̄s in ea
laborauit ⁊ penas p̄ nobis sustinuit:
⁊ nos per suam amarā passionē rede-
mit. idcirco apostolus paulus ī hac
epistola hortatur nos ad ch̄usti imita-
tionē. o. [Fratres. Hoc ei sentite] Gor.
id est exprimēto agnoscite [ī vobis]. s.
mēbris q̄z mēbra debēt sentire dolorē
capit̄ [q̄d ⁊ in xp̄o iesu] supple q̄ fuit
humilis quā humilitatez habere de-
betis interius in corde: ⁊ nō solū exte-
rius sicut ypocrite [qui] sc̄z xp̄us [cuz
in forma dei esset] vnus ī essentia cū
deo p̄re [nō rapinā arbitratus est di-
cēdo eē se equalē deo]. s. p̄ri sc̄dz diui-
nam naturā: sic angelus lucifer ⁊ pri-
mi parentes: q̄ sc̄dm̄ Aug. voluerunt
rapere diuinitatem ⁊ pdiderunt felici-
tatem [sed semetipsum exinaniuit]
id ē maxie hūiliauit [formas s̄ui acci-
piēs] Ain. i. hūanitatē assumēs ī qua
nobis s̄uiret [ī similitudinē hoīz fact⁹]
passibil⁹ ⁊ mortāl̄ s̄i s̄ alijs hoīb⁹ ⁊ ali-
os defect⁹ nature hūane assumēdo [⁊
habitu]. i. ī conuersatione [inuēt⁹]. s. est
[vt hō] q̄z iter hoīes duxit vitā cōmu-
nē. Luc. viij. Venit filius hoīs mādu-
cās ⁊ bibēs [hūiliauit semetip̄z] Lyr.
ad d̄s nob̄ exēplū [fēt̄s obediēs]. s.
deo p̄ri [vsq̄ ad mortē mortē autē cru-
cis] Gor. q̄ erat pena latronū Sap. ij.
Morteturpissima cōdēnem⁹ eū [pp
q̄d ⁊ de⁹] sc̄z p̄r [exaltauit illū] Lyr. in
sua resurrectionē ⁊ ascēsiōe. xp̄s gl̄iaz
sui corpis ⁊ eius exaltationē ad celos
meruit per suā passionem [Et dona-
uit illi nomen q̄d est super omne no-
mē] Gor. hoc nomen. s. deus: vt sc̄z il-
le qui est homo dicatur deus ⁊ vera-
citer sit [vt in nomē iesu omne genu
flectatur: celestīū terrestriū ⁊ inferno-
rū] Lyr. i. vt oēs sibi exhibeant reuerē-
tiam. angeli homines. ⁊ demones [et
omnis lingua cōfiteatur] sc̄licet cor-

poralis ⁊ sp̄ualis. i. humana ⁊ angeli-
ca [q̄z d̄ns noster iesus xp̄s in gloria ē
dei patris] Lyr. q̄z secundū deitatē est
vna gloria patris ⁊ filij.

In die pasche. i. Cor̄th. v.

Expurgate vetus fer-
mētū: vt sitis noua
cōspersio sicut estis
azimi: eteīm pascha nostrum
imolatus ē xp̄s: itaq̄ epule-
mur nō in fermento veteri:
neq̄ in fermēto malicie ⁊ ne-
quicie sed in azimis sinceritatis
et veritatis.

Postilla.

Expurgate vetus fermētū
vt sitis ⁊c. An̄ initiū illi⁹ ep̄stole scri-
bit sanctus paulus. d. Nescitis q̄z mo-
dicū fermētū totā massāz corrumpit.
Tūc sequitur ep̄la hodierna. Vbi no-
tādum q̄ hoc tempore xp̄s trāsīuit a
mortalitate ad immortalitatē ad quā ē
in generalī facit nos trāsire qui pas-
cha digne celebramus ⁊ digne cōmu-
nicam⁹. Et ad hoc monet nos aposto-
lus in presenti ep̄stola dicēs [Expur-
gate vetus fermētū]. i. corruptionez
cuiuslibet peccati mortalis. Sciendū
q̄ per fermentum hic apostolus itel-
ligit peccatū. quia sicut fermentū cor-
porale si diu manet ī massā. anteq̄. ex-
eo fiat panis totam massam corrupit
⁊ immutat facitq̄ ipsam acidam:
sic ipsum peccatū totā massam gene-
ris humani corrumpit in transgressi-
one primi hominis et adhuc immutat
hoīez ⁊ opera. Et vocat peccatūz hic
vetus fermentū: q̄z facit hoīes fieri si-
miles ade: facitq̄ nos dissimiles iesu
xp̄o cuius vita erat ī nouitate sancti-
tatis ⁊ veritatis et gr̄e [vt sitis] id est
esse possitis [noua cōspersio] est mū-
da farina ⁊ alba aqua gr̄ie cōgluti-
nata. Est autē cōspersio farina p̄ aquā
cōglutinata sine fermento: ⁊ significat
ch̄usti fideles aqua baptismat̄ ablu-

tos in charitate cōglutinos [noua
cōpersio sicut estis azimi] id est sicut
fuitis in baptismo sine fermēto peccati
puri effecti sic maneat: quasi diceret
vos tenemini ad hoc qz facti estis azi
mi id est puri in baptismo [Etenim] p
pterea xps qui est [pascha nostrū] id
est verus agnus paschalis [immola
tus est] supple in cruce corporaliter et
in altari sacramentaliter [itaqz] id est
pterea: epulemur: id est manducem⁹
cibum istum [nō in fermento veteri]
Eincen. l. in cōsciētia alicuius pecca
ti mortalis [neqz i fermento malicie: et
neqz] Tho. malicia d: peccatus qd
quis cōmittit in aliis. nequitia in se
metipso: sed in azimis. Hor. id est in
puruatate sinceritatis: scz ad deum: et
veritatis ad primum.

¶ **Seria. ij. pasche Actū. x.**

Stans petrus in me
dio plebis dixit. Vi
ri fratres vos scitis
qz factū ē verbū p vniuersaz
iudeā. Incipiēs ei a galilea
post baptismū qd predicauit
iohēs iesum a nazareth quō
vixit cum deus spiritusācto
et virtute: q ptransiuit bene
faciēdo et sanādo oēs oppō
sitos a dyabolo: qm deus erat
cū illo. Et nos testes sumus
oīm que fecit in regiōe iude
orū et hierlm: quē occiderūt
suspendentes in ligno. Hūc de⁹
suscitauit tertia die. Et
dedit eū manifestuz fieri nō
oīm populo: sed testib⁹ p⁹coz
dinatis a deo: nobis q manducauim⁹
et bibimus cū illo
postqz resurrexit a mortuis:
et pcepit nobis p⁹dicare pplo
et testificari: qz ipse est q p⁹sti

tutus est a deo iudex viuoz
et mortuozum. Huic oēs pro
phete testimoniuz perhibēt
remissionem peccatoz acci
pere per nomen eius: oēs q
credūt in eū. ¶ **Postilla.**

¶ **Stans petrus i medio ple
bis etc.** Ante inituz illius eple scribit
sanctus lucas qz sanctus petrus apo
stolus dixit. In veritate comperi: qm
non est psonaz acceptor de⁹: sed in ol
gente que timet deū opatur iusticiā
acceptus ē illi. Tunc sequitur p⁹sens
epistola [In dieb⁹ illis stans petrus
i medio plebis dixit: viri fratres vos
scitis] Ly. qz inter iudeos habitatis
[qz factū est verbū] Eincen. l. res p
bū signata [per vniuersam iudeā. In
cipiens em a galilea] ibi icepit iesus
p⁹dicare: vt habet Luc. iij. [post bap
tismū] quia ante non legitur publice
p⁹dicasse [qd predicauit iohānes iesū
a nazareth] id est quod mysteriū xpi
venturi iohannes p⁹dicauit: vt p⁹z in
euāgelijis [quomō vixit eū deus] scz
iesuz in hūana natura [spūsancto] id
est plenitudine gratie [et virtute] in o
peratione miraculoz [qui perarans
iuit beneficiendo] quantum ad infor
mationē populi [et sanando] mente et
opere [oēs oppōsitos a dyabolo: qm de
us erat cum illo] per plenitudinem
gratie [Et nos testes sum⁹ omniuz q
fecit i regiōe iudeoz et hierusalē: quē
occiderūt suspēdētes i ligno Hūc de⁹
suscitauit tertia die: et dedit cum ma
nifestū fieri] Ly. p multa argumenta
resurrectionē suam declarando [non
oīm populo sed testibus p⁹coz
dinatis a deo] Ly. Resurrectio xpi primo
manifestata est apostolis et existentib⁹
cum ipsis: per quos postmoduz alijs
manifestata est [nobis q manducau
imus et bibimus cū illo] ad declarand
um veritatē sue resurrectionis [postqz
resurrexit a mortuis: et pcepit nob
p⁹dicare pplo: et testificari qz ipse ē qui

cōstitutus est a deo] scilicet pater] tu-
der uiuor] scz qui uiuunt uita gratie
] et mortuor] .i. Iniquor] q̄ mortui sūt
morte culpe. Propter q̄d dicit Joh. vi.
Pater omne iudiciū dedit filio] Hinc
oēs pphete testimoniū phibēt] quasi
diceret. nos soli nō sum⁹ testes eius:
s; etiā pphete antiq̄ diuinit⁹ ispirati
q̄ pphetauerūt de xp̄o] remissionem
pccor] accipe per nomē ei⁹] Joh. i. 12.
Quicūq; inuocauerit nomē dñi sal-
uus erit] omnes qui credunt in euz]
] Glo. ordi. fide cum operibus.

[Sef. iij. pasche Actuū. xij.]

Surgēs paul⁹ et ma-
nu silentiū indicens
ait Viri fratres filij
generis abrahā et qui in uob
timēt deū uobis uerbū solu-
tis hui⁹ missum est. Qui em̄
habitabāt hierusalē et princi-
pes eius ignorantes iesum:
et uoces pphetarū que p omne
sabbatū legunt iudicantes
impleuerunt. Et nullam cau-
sam mortis inueniētes in eo
petierunt a pylato ut interfi-
cerent eū. Cūq; cōsummas-
sent oīa q̄ de eo scripta erāt:
deponentes eū de ligno po-
suerunt in monumento. De⁹
uero suscitauit eū a mortuis
tertia die: q̄ uisus est p dies
multos his qui simul ascēde-
rant cū eo de galilea in hie-
rusalē q̄ usq; nūc sunt testes
eius ad plebē. Et nos uobis
annūciam⁹ eā q̄ ad p̄ces n̄ros
repromissio facta ē: quoniam
hanc deus adimpleuit filiis
uestris resuscitās iesum chri-
stum dominum nostrum.

[Postilla:]

[Surgēs paulus et manu si-
lentiū indicēs et. Ante Initiū illi⁹ epi-
stole scribit sanctus lucas: q̄ sanctus
paulus dicit iudeis: quō oliz filij isra-
el postulauerūt sibi regē: et dedit illis
de⁹ saul filiū cis uirū de tribu benia-
min āntis. xl. Et post hūc dicit illis dō
regē: de cui⁹ semine nat⁹ ē xp̄s salua-
tor p̄dicāte iohāne añ faciē aduētus
eius baptismū penitētie oī pp̄lo isra-
el. Cū autē impleret iohānes cursum
suū dicebat. Quē me arbitramini eē
nō suz ego: s; ecce uenit post me cui⁹
nō suz dign⁹ calciamēta pedū soluere
Tūc sequit̄ epistola p̄ns] In dieb⁹ il-
lis: surgēs paulus et manu silentium
indicens] 2p. ut melius a tanta mul-
titudine audiret] ait. Viri fratres filij
generis abrahā: et q̄ in uobis timēt
deum uobis uerbū] scz incarnatū] [sal-
utis hui⁹ missus est] scz p̄cipaliter:
tum qz iesus xp̄s iudeis in pp̄ia plo-
na p̄dicauit: tum qz i medio iudee scz
in hierusalē operatus ē salutē] [Qui
enī habitāt hierusalē] 2p. quantum
ad uulgares] et principes eius] quantum
ad maiores] ignorantes iesum] scz esse
xp̄m uerū deū et saluatore hōminū] et
uoces pphetarū que p oē sabbatū le-
gunt iudicantes] scz iesum morte esse
dignū] [impleuerūt] pphetias p̄dictas
de ei⁹ passiōe: scdm q̄ et] 3sa. liij. Tā-
q̄ uis ad occisiōez ducet. Itē hier. xi
Ego quasi agnus mansuetus q̄ por-
tatur ad uictimā] et nullā cām mortis
inuenientes in eo] sicut patet ex euā-
gelior pylati testimonio] [petierunt a
pylato ut interficerēt eū] p milites ip-
sius: et licet p̄rio resisterit: tū finaliter
petitioni eorū acquiescit iudeorū fauore:
et cesaris timore] [Cūq; cōsummassent
oīa que de eo scripta erāt] scz ipsi per-
uersi iudei] [deponentes eū de ligno]
scz ipi hōi iudei ioseph de arimathia
et nichodemus] [posuerūt eū in monu-
mēto. Deus x̄o] scz pater] [suscitauit
eum] scz hōiem ch̄istum] [a mortuis

tertia die: qui visus est] viuēs [p dies multos] id est quadraginta [his] id est apostolis [qui simul ascēderūt euz eo de galilea in hierusalem] [qui vsqz nūc sunt testes ei⁹ ad plebē] p operatōem miraculoꝝ in nomie ipsius [et nos vobis annunciam⁹ eam que ad patres nostros re promissio facta est] scz d̄ chri stī incarnatione et passione et eius resurrectione [quoniam hanc deus adimpleuit filijs vestris: resuscitans iesum in xpm dnm nostrū].

¶ Feria. iij. pasche Actu. iij.

Aperiēs petrus os suū dixit Viri israelite et qui timetis deū audite. Deus abraham et de⁹ ysaac et deus iacob: de⁹ patrū nostroz glificauit filius suū iesus: quē vos quē tradidistis: et negastis aū faciez pylati iudicante illo dimitti. Vos autē scīm et iustū negastis: et petistis viz homicidā donari vob: auctozē x̄o vite interfecistis: quē deus suscitauit a mortuis: cui⁹ nos testes sum⁹. Et nūc frēs scio qz p ignorantiā fecistis: sicut et pncipes vestri. Deus autē q̄ prenūciauit p os oīm pphetarū pati xpm suū impleuit sic. Penite mini igiē et auertimini: vt de leantur peccata vestra.

¶ Postilla.

¶ Aperiēs petrus os suū dixit. Viri etc. Ante intrituz illius epistole scribit scūs lucas i eod̄ ca. qz scūs petrus dixit ad quēdā virū claudum ex vtero matris sue. Argentū et aux nō est mihi: quod autē habeo hoc tibi do. In noie iesu nazareni surge et ambula: qui statim surrexit et ambulauit:

et oīs pp̄s ammirabat in eo qd̄ cōtigit illi. Tūc statim sequitur epistola hodierna [In diebus illis. Aperiens petrus os suuz dixit. Viri israelite et qui timetis deū audite deus abraham et deus ysaac et deus iacob] Ly. videtur hoc modo loquēdi: qz cōsuetus erat apud iudeos in assertiōib⁹ veritatis taliter iurare [deus patrū nostroz] q̄ ē oipotēs [glorificauit filiū suū iesus] cū resuscitando: et ad suā dexterā collocādo [quē vos quidē tradidistis] scz pylato ad interficiēdū [et negastis aū faciez pylati] dicēdo nō habemus regem nisi cesarē [iudicante illo] scz pylato [dimitti] sup. debere iesum sicut innocentē Joh. xix. [Vos autē sanctū et iustū negastis: et petistis virū homicidaz donari vobis] scz barrabā qui ppter seditionez et homicidiū missus erat in carcerē [auctozē vero vite] scz spūalē et corpalis [interfecistis] i humanitate assumpta [quē deus suscitauit a mortuis] per suā oipotentiā [cuius nos testes sumus] qz comedim⁹ et bibimus cū eo post resurrectionē suā [Et nūc fratres] Ly. dulciter eos alloquitē: vt verbū eius magis recipiatur [scio qz p ignorantia fecistis sicut et pncipes vestri] Ly. alta tamē fuit ignorantia hic et ibi. Nam pncipes qui erant litterati per scripturas q̄ predicte erant de xpo per ei⁹ opera pmo cognouerūt de iesu nazareno q̄ erat xps in lege et pphetis pmissus. Sed qz cepit predicare cōtra vicia eoz publice: cōceperūt cōtra eū inuidiam et odiū: et sic i eis fuit subuersa dicta noticia: qz corruptio affectionis corrumpit iudiciū ratiōis: et in augmētū sue malicie deceperūt populuz simplices inducētes eum ad petendū mortem xpi: vt habet Math. xxvij. Pncipes autē sacerdotū et seniores psuasēte populis vt peterēt barrabā: iesus vero pderet. Et sic patz qz ignorantia pncipiū fuit multo grauior q̄ pploꝝ [De⁹ autē qui prenūciauit per os oīm pphetarū] Glo. or. vno ore locuti sunt omēs

phete de xpo [patr xpm suuz sic im-
pleuit. Veniremini igitur] quia feci-
tis per ignorantia[m] [et conuertimini]
de malis vestris [vt deleantur pecca-
ta vestra]

¶ **Diuina prima post pascha**
i. Johan. v.

Omnne quod natū est
ex deo vincit mundū
et hec est victoria q̄
vincit mundū fides nostra.
Quis est autē qui vincit mū-
dum nisi qui credit: quoniam
iesus est filius dei. Hic ē qui
venit per aquam et sangui-
nem iesus christus. Non in
aqua solum: s; in aqua et san-
guine: et spiritus ē qui testi-
ficatur: qm̄ xpus est veritas
Quia tres sunt qui testimo-
niū dant in celo: pater: v̄bū:
et spūs sanctus: et hi tres vnū
sunt. Et tres sunt q̄ testimo-
nium dant in terra: spūs: aq̄
et sanguis. Si testimonium
hoīz accipim⁹ testimoniū dei
mai⁹ est: qm̄ hoc est testimo-
niū dei quod mai⁹ ē: qz testi-
ficat⁹ est de filio suo: qui cre-
dit in filiū dei h; testimoniū
dei patris i se. ¶ **Postilla**
¶ **Omne qd natū est ex deo**
vincit mundū etc. Ante intriuz illius
epistole scribit sanct⁹ iohānes dicēs.
Hec est enim charitas dei vt mādata
eius custodiam⁹. Et mādata ei⁹ gra-
ua non sunt. Tunc seq̄tur ep̄la p̄ns
[Omne quod natū est ex deo etc.] In
illa ep̄stola sanctus iohannes p̄men-
dat fidem catholicam: qz nihil ea po-
tentius nec nobilius nec vtilius nec
verius nec certius: sicut patet i textu

et glosa p̄ntis ep̄le. Unde dicit [Omne
quod natū est ex deo] Vincen. spūali
generatione. Hec autem spiritualis
natiuitas fit per duo. Primo bap̄tise
mali lauacro. Secdo spūali remedio
[vincit mundū] Ly. tēptationes et pse-
cutōes mūdi [Et hec est victoria que
vincit mundū] Ain. qua tēptatio hu-
mana superat [fides nostra] p̄der fi-
dem ei habitat xps i cordibus fidelū
in quo est victoria [Quis est autē qui
vincit mundū: nisi q̄ credit qm̄ iesus
est filius dei] sc; naturalis et eiusde;
nature cū eo [Hic est q̄ venit] supple
ad saluandum hoīes [per aquā] bap̄-
tismi [et sanguinē] passionis et redē-
ptionis [iesus christus. Non in aqua
solum] Vincen. id est non solū sancti-
ficauit aquā bap̄tismi [sed in aqua et
sanguine] que fluxerunt de latere in
cruce dedit virtutem etiā ceteris sa-
cramentis. Johan. xix. Anus militū
lancea latus ei⁹ p̄forauit: et continuo
exiuit sanguis et aqua [Et spūs san-
ctus est qui testificatur] id est testimo-
niū dedit [quoniā xps est veritas] id
est verus deus et verus hō [quia tres
sunt qui testimonium dant in celo]
Ain. de diuinitate christi [pater ver-
bum et spiritus sanctus] Pater in ba-
ptismo christi dedit testimoniū de dei-
tate christi vbi vox patris audita est.
Hic est filius meus dilect⁹. Mat. iij.
Item in mōte transfigurationis qm̄
iterum vox patris audita est. Hic est
filius meus dilectus Math. xvij. Si-
militer verbū vnitum carni in vtero
virginis testimoniū dedit sue dei-
tatis. Primo nascendo de virgine sine
corruptiōe virginis. Secundo i hūa-
nitate multa miracula faciēdo q̄ solū
deo competebant. Similiter spūs san-
ctus testimoniū dedit de deitate xpi
in bap̄tismo: quando in sp̄e columbe
super eū descendit [et hi tres vnū
sunt] q̄tuz ad essentie vnitatem. [Et
tres sunt qui testimoniū dant in ter-
ra] supple de humanitate christi que
de terra formata est scdm carnē [spl

r

ritus] id est anima quā emisit in cruce [aqua et sanguis] quā fluxerunt de latere eius pendentis in cruce [Si testimoniū hoīm accipimus] *Lyr.* tanquā sufficiens in rebus humanis. unde de hoc habetur *Deut. xix.* In ore duorum vel trium testiū stabit omne verbum [testimoniū dei] scilicet patris [malus est quā hoc est testimoniū dei quod maius est: quia testificatus est de filio suo] scilicet in baptismo et transfiguratione: sicut iam dictū est. [Qui credit in filiū dei habet testimoniū dei patris in se] quod verum testificatus sit de filio suo.

Dñica. ij. post festū pasche i. Petri. ij.

Chrisťus passus est pro nobis vobis relinques exemplū vt sequamini vestigia eius quā peccatū non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. Qui cum malediceret non maledicebatur: cum pateret non cominabatur. Tradebat autē iudicāti se iniuste. Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum: vt peccatis mortui iustitie viuam⁹ cuius liuore sanati estis. Eratis enim sicut oues errantes: sed conuersi estis nunc ad pastorem et episcopum animarū vestrarum.

Postilla.

Chrisťus passus est pro nobis etc. Ante mirū illius epistolę scribit sanctus petrus dicens. Serui subditi estote in omni timore dñis vris non tantum bonis et modestis sed etiā discipulis. Hec est enim grā dei in xp̄o iesu. Tūc sequit̄ p̄ns ep̄la in qua sanctus petrus pponit nobis xp̄i passionem: quia iam paschali tpe plus seuit hostis noster dyabolus: protra nos vt nos ecō

uerso in suam redigat potestātē: sed passio xp̄i est scutum contra omnia tentamenta vitiorum. Armamur autē per xp̄i passionē contra superbiam quia xp̄s humilis et abiectus nudus et nouissimus viroz in cruce pepēdit. Item contra auaritiā: quia tantum p̄puz non habuit vbi caput suū reclinaret *Math. viij.* Item contra gulam quia aceto et felle potatus. Contra luxuriā quia flagellatus est et cum spinis coronatus. Item contra accidiā: quia exultauit vt gygas ad currendā viam. *ps. xvij.* scilicet passionis. Item contra iram: quia male cum tractantibus non cominabatur. Item contra inuidiam: quia pro suis crucifixorib⁹ orauit. *En̄ ep̄la et euangelium concordant quia euangelium loquitur de bono pastore: similiter ep̄stola dicit quomodo xp̄s pro ouib⁹ suis mortu⁹ est.* *En̄ petrus ap̄tus dicit in verbis premissis [xp̄us passus est pro nobis]* *Ain. ad est penam mortis eterne humano generi debitam exoluit per suam passionem [vobis relinques exemplū] quod semper attendere et aspicere debetis [vt sequamini vestigia eius]* *Ain. que fuerunt vie humilitatis paciētie et obediētie et charitatis vsq; ad mortem [qui peccatū non fecit]* *Ain. immo nec facere potuit: quia de⁹ erat [nec inuentus est dolus in ore eius]. i. i sermone eius: quia veritas est [Qui cum malediceret]* *Hor. i. blasphemaret in cruce pendēs: quā iudei dixerūt. Hach qui destruis templū dei: si fili⁹ dei es descēde nūc de cruce: alios saluos fecit: seipm non pōt saluū facere [non maledicebat] sed orabat patrem p eis d. Pater ignosce illis quia nesciunt quā faciunt. *Luc. xxiij.* [Qui pateret] *Ain. mortis suppliciū in cruce [non cominabat]* *supple crucifixorib⁹ suis p eteram penā vel t̄palem sed plus salutē eorum litiebat dicens. Sitio *Joh. xix.* [Tradebat autē]. i. tradi se p̄mittebat sponte [iudicanti se iniuste] *Lyr. i. p̄p̄lato: quia iudeoz favore et cesaris timo:***

re condēnauit eum iniuste ad mortē.
[qui peccata nostra pertulit in corpo
re suo] *2y.* pro ipsis debita sustinēdo
[sup lignū crucis] i quo affixus erat.
Et hoc fecit Ideo [ut peccat] mortui
idē a pctis sepati [iustitie viuamus]
sez pro iesu [cuius liuore] id ē passio
ne [sanati estis] a pctōz infirmitatib⁹
[Gratis enim aliquādo]. i. ante puer
siones [sicut oues errantes] *Sor.* sine
pastore [sed cōuersi estis nūc] scilicet
spūtu sancto cooperāte [ad pastore]
id est ad xpm qui pascit vos corpore
et sanguine suo [et ep̄m animarum
v̄rarum] *2y.* eaz saluti sp̄ itendēdo:
et eas a malo custodiendo.

Dñica tertia post festū pa
sche. i. Petri. ij.

Obscuro vos tāq̄ ad
uenas et peregrinos
abstinere vosa car
nalib⁹ desiderijs q̄ militant
aduersus aīam. *Cōuersatio*
nē v̄ram inter gentes hūtes
bonā: vt in eo qd̄ detractant
a vobis tanq̄ de malefacto
rib⁹ et bonis opibus vos cō
siderātes glorificent deuz in
v̄re visitatōis. Subiecti esto
te oī humane creature pp̄
deū: siue regi quasi p̄cellentī
siue ducibus tanq̄ ab eo mis
sis ad vindictā malefactorū:
laudem vero bonoz: quia sic
est voluntas dei. Et benefa
ciētes obmutescere faciatis
imprudentiū hoīm ignoran
tiam. Quasi liberi et nō qua
si velamen habentes malicie
libertatem: s; sicut serui dei.
Omnes honorate: fraterni
tatem diligite: deum time

reges honorificate: serui sub
diti estote i omī timore dñis
non tantū bonis et modestis
sed etiā discolis. *Hec ē enim*
gratia dei in christo iesu do
mino nostro.

Postilla.

Obscuro vos tanq̄ adue
nas et. *Quā initiū illi⁹ ep̄le scribit san*
ctus petrus dicēs. *Quā aliquādo nō*
populus dei: nunc autē populus dei
qui non consecuti misericordiā: nūc
autē misericordiam cōsecuti. *Tunc*
statim sequit̄ p̄ns ep̄la [Obscuro vos
tanq̄ aduenas et. *S; ex quo modo ē*
tempus maī aptū medicinis corpo
ralibus: isto mō h; se ecclesia isto tem
pore q̄ ē aptum medicine spūali: que
multo plus ē desideranda et queren
da q̄ medicina corporalis. q; sanitatē
eternam p̄seruat. Et oñdit nobis ma
gnū medicū animarū beatum petrū
cuius medicinam si fuerimus imita
ti quā nobis in ep̄la hodierna propo
nit eternaliter sanī erim⁹. Et ad istaz
medicinam sumendam maxime illo
tempore horatur nos idem medic⁹
beatus petrus ap̄lus dicēs [Obscuro
vos tanq̄ aduenas et peregrinos] *ly.*
sez a ciuitate celesti. *Hebre. xij.* Non
habemus hīc manentē ciuitatē: s; fu
turā inquitim⁹: iō peregrini sumus.
[abstinere vos a carnalib⁹ desiderijs]
id est ab his que carnis sunt: sicut o
pera gula: luxurie [que militant ad
uersus animam] reddentes eam feti
dam: immo mortem eternam infe
runt. *Apostolus.* Si secundū carnem
vixeritis moriemini. *Roma. viij.* [cō
uersationē v̄ram inter gentes] id est
inter viuētes gentiles q; multi xp̄ia
ni gentiliter viuunt licet fidē habeāt
tamē non opera [habentes bonam]
non ad propriam laudem: sed ad lau
dem dei et proximi edificationem.
[vt in eo quod detractant de vobis]
tanquā de malefactoribus: ac si esse

His malefactores [ex bonis operibus] que facitis [vos considerantes] id est diligenter intuentes [glorificet deum] omnis boni auctores [in die visitationis] id est in die iudicii que erit in futuro quando visitabuntur boni premio: mali supplicio [Subiecti estote omni humane creature] id est omni homini in potestate constituto [propter deum] Vincen. id est in cognitione istius quod omnis potestas sit a deo [sive regi quasi precellenti] id est qui est maior et precellens alios in dignitate et potestate [sive duobus] id est inferioribus rectoribus [tanquam ab eo]. i. a rege [missis ad vindictam]. i. ad penam [malefactorum: laudem vero bonorum] id est remunerationis glorie [quod sic est voluntas dei] sed ut ita faciatis [ut beneficientes] id est bene seruantes [obmutescere faciatis] sed subtrahendo illis materiam loquendi et detrahendi [imprudenter hominum ignorantiam] quod ignorant bonitatem vestram detrahebant vobis [quasi liberi] sed ex amore non ex timore seruitatis [et non quasi velamen habentes malicie libertate] ut si libertas esset vobis occasio et excusatio mala in peccatis: ut. s. tanto liberius peccetis quanto minus iugo seruitutis preminimis [sed sicut serui dei] sitis humiliter seruientes [Omnes honorate] unumquemque secundum statum suum honore reuerentie [fraternitatem diligite] id est fratribus affectuosam corde et opere exhibete [deum time] sed timore filiali non seruilis [regem honorificate] ly. in quantum gerit personam dei [serui subditi] id est obedientes [estote in timore] id est in reuerentia [dominis] supple vestris [non tantum bonis] id est virtuosis [et modestis: sed etiam discoloris] id est indisciplinatis. [Hec est enim gratia dei] Lyra id est res gratiosa coram deo. In christo iesu domino nostro

Dñica quarta post pascha
Jacobi. i.

Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est: descendens a patre luminis: apud quem non est transmutatio: nec vicissitudinis obubratio. Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis: ut simus in initium aliquod creature eius. Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum: tardus autem ad loquendum et tardus ad iram. Fra enim viri iustitiam dei non operatur. Propter quod abicientes omnem imundiciam et abundantiam malicie in mansuetudine suscipite insitum verbum quod potest saluare animas vestras.

Postilla.

Omne datum optimum et omne donum perfectum etc. Ante initium illius epistole scribit sanctus iacobus dicens. Peccatum cum consummatum fuerit gignat mortem. Nolite ergo errare fratres mei dilectissimi. Sequitur statim presens epistola: in qua sancta mater ecclesia ostendit per verba beati iacobi apostoli quod medicina spiritualis nullibi querenda sit nisi apud deum datorum eius a quo descendit. Et hec medicina est optima quod ad optimam et eternam sanitatem perducit vite eterne: ubi est clara visio eterne trinitatis in qua omnia cognoscuntur. Unde dicitur [Omne datum optimum] quod est bonum meritorium faciens hominem vite eterne dignum [et omne donum perfectum] id est bonum glorie: quo habito nil ermanet imperfectum [desursum est] Hoc. a deo non ab homine [descendens a patre luminis] Vincen. a quo omnis homo illuminatur. Joh. i. Erat lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum

apud quē non ē transmutatio] quia
omnino imutabilis ē. Math. iij. Ego
deus et non mutor [nec vicissitudinis
obumbratio] Vincen. id ē obscuratio
intelligente per successiones cogni-
tionū sicut fit in nobis: qz ipse vna et
eadem sentētia et cognitione omnia
intelligit. Sorr. non enim succedunt
in eo vicissim bona et mala qz sola bo-
na dat: mala autē culpe non dat Slo.
iterli. vbi vicissitudo ibi et bona et ma-
la: s; ipse sola bona dat [voluntarie]
id ē gratis sine meritis [genuit nos]
filios gratie qui prius eram filij ire.
[verbo veritatis]. i. euāgelij xpi q̄ ve-
ritas ē [vt simus similitū aliq̄d]. i. caput
[creature eius]. i. principatū hūdo in
oibus creaturis eius inferiorib⁹ recu-
perando principatū p̄ grām quā p̄mi
parētes perdidērūt p̄ culpā [Scitis]
id ē scire debetis [fratres mei dilectis
simi] scz hoc q̄ [sit ois homo velox ad
audiendum] ea que sunt salutis [tar-
dus autē ad loquendū]. i. cauere se d; a
multiloquio: quia p̄rouer. x. d̄r In
multiloquio nō deerit peccatū [et tar-
dus ad iram] Vyr. nā ira mentis ocu-
lum excecāt. Math. Ira impedit aim-
ne possit cernere verum [Ira ei viri]
Sor. i. fortis et deliberata: nō dicit ira
pueri que cito transit [iustitiaz dei nō
operat] Vincē. i. impedit executionē
iustitie [p̄pter qd̄ abijciētes oēm
immundiciā] Vincē. i. peccatū carnis
[abundantiā malitie]. i. omē peccatū
moxale quod efficit hōiem malū [in
māsuētudine] id ē omī trāquillitate
animi [suscipite instum verbuz] Iyr.
id ē verbum fidei quod mētibus hu-
manis debet inseri. Guilhaer. Sicut
enim ramusculus qui trunco agresti
inseritur totum truncū operari facit
scz naturā suā: et cum p̄i nō ferret
nisi fructus agrestes solis porcis vti-
les postea fert fruct⁹ hōibus delecta-
biles. Sic hōmō q̄ ante susceptionē
verbi dei inutilis erat faciēs opa cum
qd̄ porci infernales pascunt: p̄ su-
sceptionē verbi dei erit arbor ferens

fructum gratiā deo et hōibus et ange-
lis [qd̄ pōt saluare anias v̄ras] Sull.
Verbū dei potens ē saluare anias in
p̄nti et in futuro. In p̄nti morte cul-
pe. An̄ ps. cxvij. In corde meo absco-
di eloquia tua vt nō peccē tibi. In fu-
turo vero a morte gehēne Joh. viij.
Amē amē dico vobis: si q̄s sermonē
meū seruauerit mortem non videbit
in eternum.

¶ **Dñica quinta post pascha
Jacobi. i.**

Estote factores vbi
dei et non auditores
tantū fallentes vos
metiplos: qz si quis auditor
ē verbi et non factor: hic p̄pa-
bitur viro cōsideranti vultū
natiuitatis sue ī speculo. Eō
siderauit enī se et abijt et sta-
tim oblitus ē qualis fuerit. q̄
autē perspexerit in lege perfe-
cte libertatis et p̄manserit in
ea non auditor obliuiosus fa-
ctus: s; factor opis hic brūs
in facto suo erit. Si q̄s autē
putat se religiosū esse nō re-
frenans linguā suā: sed sedu-
cens cor suum huius vana ē
religio. Religio munda et im-
maculata apud deum et pa-
trem hec ē: visitare pupillos
et viduas in tribulatiōe ea-
rum: et immaculatum se cu-
stodire ab hoc seculo.

¶ **Postilla.**

¶ **Estote factores vbi dei et
non auditores tantū et. Ante initiū
illius epistole scribit sanctus iacob⁹
dicens. Sit omnis hōmō velox ad au-
diendū: tardus autē ad loquendū: et
tardus ad iram. Tunc sequit̄ episto-**

la hodierna [Estote factores vbi] ad
p̄ficiendum in bono: necessariuz est
audire verbum dei: sicut in precedēti
dñica dictū est. S; quia modicum va
let audire verbum dei nisi opere cō
pleatur: ideo in presenti ep̄la sanctus
iacob⁹ nos instruit vt qđ nos audui
mus per opera compleamus dicens
[Estote factores vbi dei] **¶** In. i. secu
dum verbū dei operamini [et nō audi
tores tm] **¶** Glo. nō solo auditu percipi
te verbū: sed opere implete [fallētes
vosmetipsos] **¶** Glo. si per solū auditū
vos saluandos putatis [q; si quis au
ditor est verbū et non factor: hic con
parabitur viro consideranti vultū na
tūritatis sue in speculo] **¶** Sor. quē h; a
natiuitate vel a natura. s. vultū corpo
ralē in qua natus ē [Considerauit ei
se] id ē imaginē suā [et abiit] supple
ad negocia sua: auertendo se a specu
lo [et statū oblitus ē qualis fuerit] sup
ple dispositio vultus sui **¶** Sor. pro tāto
ponitur hic hec similitudo: q; sicut ni
hil p̄dest homī in speculo vidisse ma
culam sui vultus si illā nō abstergit:
sic homīni nihil prodest audire vbi
predicationis nisi illū impleat opere.
¶ Nota verbum predicationis est sicut
speculū in quo cognoscit homo defe
ctus suos [Qui aut̄ perspexerit in le
ge perfecte libertatis]. i. in lege euā
gelica: que d̄r lex libertatis: quia res
tituit libertati a culpa in presenti p̄
gratiam iustificationis: et a miseria ī
futuro p̄ gloriā immortalitatis [et per
manserit in ea] scdm̄ eam viuēdo [nō
auditor obliuiosus factus s; factor o
peris] s; implēdo quod docet euāge
lium [hic beatus in facto suo]. i. ex o
pere suo [erit. Si quis autē putat se
religiosum cē] **¶** y. i. verū et perfectum
christianū esse [non refrenās linguā
suā] **¶** Aincē. a verbis impudicitie: de
tractionis: maledictōis: blasphemie:
et mendaciū [s; seducens cor suū] **¶** In hoc
q; putat se hoc esse in corde quod nō
est in re [hūius vana ē religio] nihil
habens in se veritatis [religio] **¶** Sor.

xplana [munda] s; in cordis itentōe
[et immaculata] ī operis executione
[apud deum et patrem] scilz accepta
[hec est visitare pupillos] opera mise
ricordie exercendo in consolatiōe ver
borum: et erogatione munerum: et
precectione malorum [et viduas in tri
bulatione earuz] s; tam corporali q̄
spirituali [et immaculatum se custo
dire ab hoc seculo inquinato] **¶** y. sens
sus ē q; religio christiana est exercere
se in operibus misericordie erga pro
ximum et in operibus mundicie er
ga seipsum.

¶ Dominica rogationū Jac
cobi vlti.

¶ Confitemini alteru
trū peccata vestra:
et orate pro inuicem
vt saluemini. **¶** Multū enī va
let deprecatio iusti assidua.
Ihelyas homo erat similis no
bis passibilis et oratione ora
uit vt non plueret super ter
ram: et non pluit annos tres
et menses sex. **¶** Et rursus ora
uit et celum dedit pluuiam:
et terra dedit fructum suum
¶ Fratres mei si quis ex vobis
errauerit a veritate et puer
terit qđ eum scire debz quo
nam qui cōuerti fecerit pec
catoruz ab errore vie sue sal
uabit animam eius a morte
et operit multitudinem pec
catorum

¶ Postilla.

¶ Confitemini alterutrū pec
cata vestra etc. **¶** Ante initium illi⁹ epi
stole scribit sanctus iacob⁹ di cēs. In
firmatur quis in vobis: iducat p̄by
teros ecclesie et orient super euz vngē
tes eum oleo in noie dñi. **¶** Et oratio n̄

dei saluabit infirmis: et alleuiabit euz
dñe: et si in peccatis sit dimittentur ei
Tunc sequitur ep̄la presens [Confite-
mini alterutrū pctā v̄ra] nō aliena
[et orate pro inuicem] Ly. nam cōfes-
sor tenetur orare p̄ confitente et econ-
uerso [vt saluemini] q̄ petendum est
quod pertinet ad salutem [Multū ei
ualet deprecatio iusti assidua] Hor.
non pctōris: quia pctōres nō sunt di-
gni vt exaudiant. Joh. ix. Scim⁹ qm̄
pctōres de⁹ non exaudit [Helyas erat
homo similis nobis passibilis] id est
fragilis. nam timore mortis fugit a
facie Hiesabelis. iij. Regum. xix. qz
nondum in paradysum translatus [et
oratione] scz vna [orauit corde et ore
vt non plueret super terram] scz sup
israel speciaēr [et nō pluit ānos tres
et menses sex] ly. nam ppter maliciā
regis achab fuit illa plaga iuducta ad
domandam ipsius superbiā et ydo-
latrie duritiā [rursum orauit] Glo.
postq̄ p̄ tantū temporis media cor reg-
is et populi ad penitentiā inflexum
vidit. Tunc rursum orauit sem. l: et
celum dedit pluuiam: et terra dedit
fructum suum. Si ergo Helyas vna
oratione tāta impetrauit: quid ergo
multi fideles multis orationib⁹ im-
petrare nō valent [Fratres mei si q̄s
aut ex vobis errauerit a veritate] ly.
fidel vel morum [et cōuerterit q̄s eū]
Ly. i. ad viam veritatis reduxerit [sci-
re debz qm̄ qui conuertit fecerit pec-
catorem ab errore vie sue] Hor. l. vite
Nam vita nostra est quedā via: aut
in infernū si est mala: aut i paradysū
si est bona [saluabit aiām eius a mor-
te] Hor. eterna. Si magnæ mercedis
est a morte eripere corpus cito mortu-
rum: quanti meriti ē a morte libe-
rare aiām in celesti patria sine fir-
mitate [Et operit multitudinem
peccatorū] ab aspectu eterni iudicis
ad ea puniēda.

In die ascensionis domini
Actuum. i.

Dominū quidem ser-
monē feci de oib⁹ o-
theophile q̄ cepit ie-
sus facē et docere vsqz in diē
qua precipiēs apostolis per
spiritum sanctū quos elegit
assumpt⁹ est. Quib⁹ et p̄buit
seipsum viuū post passionē
suam in multis argumentis
per dies quadraginta: appa-
rens eis et loquēs de regno
dei. Et conuescens precepit
eis ab hierosolimis ne disce-
derent: sed expectarent pro-
missionem patris: quam au-
distis sicut per os meū. Quia
iohannes quidez baptisauit
aqua vos autem baptisabi-
mini spiritu sancto non post
multos hos dies. Igitur qui
p̄uenerant interrogabāt eū
dicentes. Domine si in tem-
pore hoc restitues regnū is-
rael? Dixit autem eis. Non
est v̄m nosse t̄p̄a et momēta
q̄ pater posuit in sua ptāte: scz
accipietis virtutem superue-
nientis spūs sancti in vos. Et
eritis mihi testes in hierusa-
lem et in omni iudca et sama-
ria et vsqz ad v̄timum terre.
Et cum hec dixisset videnti-
bus illis eleuatus est: et nu-
bes suscepit euz ab oculis eo-
rum. Tuncqz intuerentur in
celum euntem illuz ecce duo
viri astiterunt iuxta illos in
vestibus albis qui et dixē-
runt. Viri galilei quid sta-
r iiii

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

tis aspiciētes in celum? Ihic
iesus qui assumptus est a vo
bis in celum: sic veniet quem
admodum vidistis eum eun-
tem in celum.

¶ Postilla.

¶ Primum quidē sermonem
feci etc. Morandū q̄ x̄ps dominus no
ster ascēdere volens p̄mo discipul̄ su
is apparuit: et eos de incredulitate eor̄
redarguit: et euz eis comedit: et eos ex
tra ciuitatē in mōtē exire p̄cepit: vbi
eū viderunt ascendere post .xl. dies a
resurrectione cōputādo: sicut manife
ste habetur in ept̄stola et etiam in euā
gelio hodiernae festiuitatis. An̄ dicit
sciūs lucas in epl̄a p̄nti que habet̄ ī
p̄ncipio actū ap̄toꝝ [Primum q̄dem
sermonem feci]. s. in euāgelio quod
ego scripsi [de omnib⁹] .xl. non dicit
omnia q̄ om̄ia facta x̄pi nō possunt
per singula scribi: secūdu quod dicit̄
Joh̄a. vlti. Sunt autem et alia multa
q̄ fecit iesus: que si scribant̄ p̄ singu
la: nec ipsum arbitror mundus cape
re eos qui scripturi sunt libros. Sed
notanter dicit̄ [de omnib⁹] q̄ de per
tinentib⁹ ad x̄pi cōceptionē: natiuita
tem: vitam: mortem: resurrectionē et
ascensionem aliqua scripsit̄ [D̄theo
phile] hic erat quidā ept̄scopus asye
cui scripsit euāgelium: et eidē scripsit
hūc libru: sc̄z actus apostolorum de q̄
libro p̄sens ep̄stola sumpta est [que
cepit iesus facere et docere] .xl. bene
em̄ docere et male viuere nihil aliud
est q̄ se sua voce dānare [vsq̄ in diē]
sc̄z ascētionis sue [qua p̄cipiēs apo
stolis per spiritum sanctum] .xl. q̄ p̄e
dicarent euangeltum per vniuersuz
orbem [quos elegit] p̄e ceteris ad of
ficium apostolatus [assumpt⁹] est de
terra ad celū in sua hūanitate [Quib⁹
bus et prebuit seipsum viū post pas
sionē suam in multis argumētis] q̄
comedit euz eis: et palpabilez prebuit
se eis: et sic de alijs argumentis [per

bles. xl. apparens eis] quod sic nō est
intelligendum q̄ in illis quadragita
diebus cōtinue fuerit cum eis: sed in
illo temporis spacio frequēter eis ap
paruit [et loquēs de regno dei] id est
de beatitudine celesti [et cōuescēs] .xl.
comedēs cū ap̄tis apparuit eis recū
bentib⁹ in die ascēsiōis vt p̄t̄ in euā
gelio hodierno [precepit eis ab h̄iero
solutis ne discederēt] .xl. donec p̄
spiritum sanctū redderentur ap̄ti ad
publicandū euangeliuz [sed expecta
rent p̄missionē patris quem audistis
inquit per os meū] Joh̄a. xliij. Para
clitus aut̄ sp̄s quem mittet pater in
noīe mco ille vos docebit omnia scily
necessaria vobis et alijs ad salutē [q̄
ioh̄anes quidē baptizauit aqua] .xl.
solum. Nam eius baptisimus gratias
non cōferebat [vos autem baptizabi
mini spiritu sancto] hoc enī intelligē
dum est de receptione spiritus sancti
in signo visibili [nō post multos hos
dies] id est in dieb⁹ penthecostes [igit
tur q̄ cōuenerant] Glo. ord. id est p̄ntes
aderant [interrogabāt euz dicentes.
D̄ne si in tēpore hoc restitues regnū
israel] Sciendū secundum nicolaum
de lyra q̄ mlti de discipulis christi de
regno eius adhuc carnaliter sentie
bāt: vt pote nondum accepta spiritus
sancti gratia: estimantes ipsum tēpo
raliter regnaturū: propter qd̄ filij ze
bedei petterūt q̄ vn⁹ ad dexterā ali⁹
ad sinistrā sederent. Et credebant re
gnū tēporale quod ablatuz erat a iu
deis per romanos statim restituēduz
ideo questierunt. D̄ne si in tēpore h⁹
f̄stitues regnū israel. Et quoniā hec
questio erat stulta: ideo repulit eam
Unde sequitur [Dixit autē eis: nō est
vestrū nosse temporavel momenta q̄
posuit pater in sua potestate]. q. d. nō
pertinet ad vos hoc scire vel quere
re [sed accipietis virtutē superueniē
tis spiritus sancti in vos] ad cōstanter
et efficaciter euangeltū predicandū p̄
orbez vniuersuz [et critis mihi testes]
Glo. ordi. resurrectionis mee verbo

donoy gustoy a deo collatoz qz non
debet esse dispensator parcus vbi pa-
terfamilias est largus [Si quis loq-
tur] Ly. exhortatois verba [quasi ser-
mones dei] id est totu bonum attribu-
at deo r no sibi pfi. [Si de ministrat]
egentib? bona tepozalta [tanq? ex vir-
tute qua administrat deus] id e attri-
buat deo: qui dedit sibi voluntate r fa-
cultate hoc faciendv in oib? verbis
r factis vestris honorificetur deus: id
est totum fiet ad honorem dei [per ie-
sum xpm dominu nostru] qui est me-
diator dei r hominum.

In die penthecostes. Act. ij.

In diebus illis du com-
plerentur dies pen-
thecostes erant om-
nes discipuli pariter in eode
loco. Et factus est repete de
celo son? tanq? aduenietis spi-
ritus vehementis r repleuit
totam domum vbi erat seden-
tes. Et apparuerunt illis di-
spartite lingue tanq? ignis:
seditq? supra singulos coru.
Et repleti sunt omnes spiri-
tus sancto: r ceperunt loqui va-
rijs linguis put spiritus san-
ctus dabat eloqui illis. Erant
autem in hierusalem habitan-
tes iudei viri religiosi ex om-
ni natione q? sub celo est. Fa-
cta autem hac voce conuenit
multitudo et mente confusa
est: quoniam audiebat vnus-
quisq? lingua sua illos loquen-
tes. Stupebant autem om-
nes et mirabantur dicentes
Nonne ecce omnes qui loqui-
tur galilei sunt? et quomodo
nos audiunt? vnusquisq? lin-

guam nostram in qua nati su-
mus? Parti et medi r elami-
te: r qui habitabant mesopo-
tamiam: iudeam r capadoci-
am: pontum r asyam: frigijs
r pamphilijs: egyptu r par-
tes libie que est circa cirenē
r aduene romani. Iudei quo-
q? r pseliti: cretes r arabes.
audiuimus eos loquentes no-
stris linguis magnalia dei.

Postilla.

**In diebus illis dum com-
plerentur dies 10. Ante initium illi?
epistole scribit sanctus lucas q? post
ascensionem christi vndecim aposto-
li congregati statuerunt duos viros scy-
ioseph qui cognominatus est iustus
r mathiam: r orantes dixerunt. Tu do-
mine qui corda nosti omnium osten-
de que elegeris vnu ex his duob? ac-
cipere locu ministerij huius r aposto-
latus de quo preuaricatus est iudas
vt abiret in locu suum. Et dederunt
sortes eis: r cecidit sors super mathi-
am r anumeratus est cum vndecim
apostolis. Et statim sequitur epistola
presens [dum complerentur dies pe-
thecostes] hodie celebrat sancta ma-
ter ecclesia solennitatem spiritus san-
cti in qua xps se ostendit esse deu. Hic
pius ostenderit se esse dominu terre
r eoz que i terra sunt: infirmos san-
do: mouuos suscitando. Ostenderit
se etia dnm maris r eoz que in mari
sunt cu super mare ambulauit: r ma-
re soliduz se ei prebuit. Et stacterē in
ore piscis pdixit inueniendū. Ostende-
rat etiam se dnm inferni: r eoz que
in inferno sunt quando contriuit por-
tas inferni et omnes animas de limbo
inferni eduxit. Ostenderit etiam se do-
minum aeris: r eoz que in aere sunt
Et etia dnm celli r eoz q? in celo sunt: cu
in die ascensionis propria virtute as-
scendit super aera nube lucida sibi ob-**

sequente: et assumptus est in celum. **S**enso ergo quod erat dominus omnium hodie ostendit se vix deum quam spiritum sanctum qui deus est misit apostolis. Hodie enim rex noster dominus iesus christus. xii. principes fecit: associans eis. lxxij. milites. principes fuerunt. xij. apostoli: septuagintaduo milites fuerunt septuagintaduo discipuli christi: quos hodie a deo roboravit quod per eos totum mundum sibi subiugavit. Unde Bern. licet magna et diuina fuerunt plane miracula que deus gessit in terris: hoc tamen bonum super omnia alia emicuit quod in paucis simplicibus totum mundum et omnem sapientie altitudinem sibi subiugavit. An hic dicitur [Dum complerent dies penthecostes] Lyra. a pascha computando quinquaginta dies. Quinquagesima namque dies a pascha in quo iudei comedebant agnum paschalem celebris erat in veteri testamento apud iudeos in memoriam beneficij legis date que fuit data in monte sinay quinquagesima die a principio egressi onis de egypto: ut habetur Exo. xix. Et conuenienter illa die infusus fuit apostolis spiritus sancti donum: per quod lex euangelica impressa fuit et firmiter radicata in cordibus eorum [erant autem discipuli prout in eodem loco] id est cenaculo grandi strato ubi prius christus cum eis cenam fecit. et non solum apostoli sed etiam alij fideles et mulieres pariter in eodem loco. Et ipsis sic congregatis simul corde et animo [factus est repente de celo] An. i. de aere [sonus tanquam aduenientis spiritus vehementis] Lyra. id est venti vel tonitruum. Tunc isti apostoli et alij cum eis existentes fuerunt territi deo hoc faciente signum quod dabat eis spiritus sanctus qui est consolator cordium [repleuit totam domum] insolita claritate et charitate [ubi erant sedentes]. i. manentes [et apparuerunt illis] visibiliter oculis corporalibus [dispartite lingue] id est diuerse lingue [tanquam ignis]. i. habentes colorem ignis. Ad designandum signum visibili exteriori inuisibile gratiam spiritus sancti receptam interiorius per quam essent fer-

uendi in amore dei: et eloquentes omnibus linguis ad publicationem euangelij [seditque supra singulos eorum]. i. super quosque discipulorum incidit vnus radius ignis habens figuram linguarum [et repleti sunt omnes spiritu sancto] Vincen. sic quod corda eorum penitus illustrata sunt gratia spiritus sancti: sic quod hodierna die discipuli receperunt spiritum sanctum in maiori copia quam prius habuerunt quia non solum receperunt ad sufficientiam sed etiam ad redundantiam: quia sanctitas quam spiritus sanctus in apostolis operatus est redun- dabat in totam ecclesiam. Unde sequitur et ceperunt loqui varijs linguis prout spiritus sanctus dabat eloquium illis] Glo. apostoli non solum loquebantur et intelligebant omnia idiomata: sed ipsis loquentibus in vno idiomate quodcumque esset illud omnes audientes quantumcumque essent diuersorum idiomatum intelligebant quilibet idioma proprium diuina virtute hoc faciente. sicut enim per rebellionem ad deum diuise sunt lingue ut patet Gen. xi. Ita per infusionem spiritus sancti sunt vnite [erant autem in hierusalem] Vincen. que erat ciuitas metropolis in iudea [habitantes iudei viri religiosi] Lyra. in cultu diuino deuoti propter hoc templum visitabant et ibi sacrificia offerebant [ex omni natione que sub celo est] quia iudei erant dispersi in omnes nationes: et aliqui eorum magis deuoti propter reuerentiam templi veniebant aliqui in hierusalem maxime in solennitatibus magnis quarum vna erat solennitas penthecostes [facta autem hac voce] Vincen. i. postquam talis sonus in aere vehementer insonuit [conuenit multitudo] supple ciuitatem et prouinciarum circumiacentium [et mente confusa est] Lyra. i. stupefacta seu admirata [quoniam audiebat vnusquisque lingua sua illos loquentes] Lyra. quia nunquam fuit auditum vel visum tale miraculum [stupebant autem omnes et mirabantur dicentes. Tunc ecce omnes que loquuntur galilei sunt] Vincen. q. d. vti que [et quomodo nos audiui mus vnusquisque linguam suam]. i. propriam [in qua nati sumus] Vincen.

quasi dicat utiq; mirabile ē vel super
naturaliter. Ex isto sumit hic q; p̄
mitti xp̄iani fuerunt galilei [parthi
et medi] **¶** h̄ic nominant habitato
res diuersarum regionū in quibus
sunt diuersa ideomata [et elamite et
q̄ habitant mesopotamiam] **Slo. or.**
ē regio q̄ duobus ambiē fluminibus
tigris et eufrate [iudeā et capadociā p̄
ethum et assiam] scz minorē [frigiā et p̄
philiā: egyptum et ptes libie q̄ ē circa
cyrenē et aduene romani]. i. pegrinā
tes romani [iudei quoq;]. i. illi de tri
bu iuda [et profeliti: cretes et arabes]
¶ i. cōuersi de gentilitate ad iudaicā
mū [audimus eos]. i. apostolos [lo
q̄ntes nostris liguts]. i. nostris ydeo
matibus [magnalia dei] id ē mirabi
lia dicta vel facta dei

¶ Feria secūda p̄thecostes
Actuum. x.

In diebus illis ap̄iens
petrus os suū dixit
Viri fratres et p̄res
nobis precepit dñs p̄dicare
pp̄lo et testificari qz ip̄e est q̄
constitutus ē a deo iudex vi
uoz et mortuoz. huic oēs
prophete testimoniū phibēt
remissionē pctōz accipe per
nomē eius omēs qui credūt
in eum. Adhuc loq̄nte petro
verba hec cecidit spiritus s̄c̄
ctus sup̄ omēs q̄ audiebant
verbum. Et obstupuerūt ex
circuncissione fideles qui ve
nerant cuz petro: qz et in na
tiones gratia spiritus sancti
effusa ē. audiebant eī illos lo
quentes linguis et magnifi
cantes deum. Tunc respon
dit petrus. Nunquid aquaz
quis prohibere p̄t vt nō ba

ptiscentur hī qui spiritum san
ctum acceperunt sicut et nos
et iussit eos baptisari in noīe
domini nostri iesu xp̄i.

Postilla.

¶ In diebus illis ap̄iens pe
trus os suū etc. Ante initium illius
epistole scribit sanctus lucas in eo. c.
q̄ sanctus petrus dixit iudeis de iesu
xp̄o. Qui p̄transiit benefaciendo et
sanando omnes oppressos a dyabolo
Et nos testes sum⁹ oīm q̄ fecit in re
gione iudeoz et hierl̄z: quē occiderūt
suspendētes in ligno. Nūc deus susci
tauit tertia die et dedit euz manifestū
feri non omni populo: s; testib⁹ pre
ordinatis a deo nobis qui manduca
uimus et bibim⁹ cū illo post q̄ resur
rexit a mortuis. Et tunc statim sequi
tur epistola hodierna [In diebus il
lis ap̄iens petrus os suū dī. Viri fra
tres patres nobis] scz q̄ manducaui
mus et bibimus cum illo post resur
rectionē suā [precepit dñs p̄dicare po
pulo et testificari: quia ip̄e ē qui con
stitutus ē a deo] scz patre [iudex uiu
rum et mortuoz] **¶** i. qui uiuūt vi
ta gratie scz iustoz et etiam iniquoz
qui mortui sunt morte culpe. [Nūc
omnes p̄phete testimoniū phibent]
q. d. nos soli non sum⁹ testes eius: s;
etiā oēs p̄phete antiqui diuinit⁹ in
spirati: qui de eo scripserūt et predixē
runt [remissionē pctōz accipere per
nomē eius] vt p̄z **Johe. ij.** Quicūq;
inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit [oēs
qui credunt in eum] tam iudei q̄ gē
tiles [Adhuc petro loquente verba
hec: cecidit sp̄s sanctus super omnes
qui audiebant verbū] id ē super cor
nelium et super omnes qui cum eo
congregati erant in signo visibili scz
igneis linguis [et obstupuerunt ex
circuncissione fideles qui venerant
cum petro: quia et in nationes] id est
in gētes [gratia spiritus sancti effusa
est] admirantes q̄ tanta gratia dare

tur gētib⁹: sicut ⁊ iudeis nutri. is in lege ⁊ prophetis [audiebant em̄ illos loquētes linguis] sc̄z varijs [⁊ magnificantes deū. Tūc respondit petrus] sc̄z illis q̄ cū eo venerāt admirantib⁹ [nūqd̄ aquas q̄s phibere pōt: vt nō baptizent̄ hī q̄ spiritū sanctū acceperūt sicut et nos]. q. d. non ex quo spiritū sanctus nō distinxit inter nos ⁊ ip̄os [iussit eos baptizari]. s. a socijs suis [in noīe dñi nostri iesu xp̄i] in hac eius forma dabatur baptismus in primitiua ecclesia.

Feria tertia pēthecostes.

In dieb⁹ illis cū audissent apostoli q̄ erant hierosolimis qz recepisset samaria verbū dei miserūt ad eum petrum ⁊ iohannem. Qui cum venissent orauerunt pro ipsis vt acciperēt sp̄m̄ sanctum. Nō dum em̄ in quēq̄ illorum venerat: sed baptizati tantū erant in noīe domini iesu. Tūc imponebant manus super illos et accipiebant sp̄m̄ sanctum.

Postilla.

In dieb⁹ illis cū audissent apostoli ⁊c. Ante initū illius ep̄stole scribit sanctus lucas in eodē ca. qz sc̄s philippus descendit in ciuitatē samarie ⁊ predicabat illis xp̄m. Intē debāt autē turbe hīs que a philippo dicebantur: vnanimiter audietes ⁊ videntes signa q̄ faciebat. Multi enim eorū q̄ habebāt spiritus imundos clamantes voce magna exibant. Multi autē paralitici ⁊ claudi curati sunt. factum est autem gaudium magnū in illa ciuitate. Tūc seq̄tur presens ep̄stola [Cum audissent apostoli] Circa quod sciendū sc̄dm̄ nicolaū de lyra qz philippus iste erat tm̄ dyacon⁹ p̄pter quod licet poss̄ baptizare: non tamē

manus imponere: nec p̄ consequens donum sp̄s sancti dare in signo visibili hoc em̄ ptinebat ad apostolos. Nō est qz soli ep̄scopi in nouo testamento qui sunt successores apostolorū manus imponunt: propter quod philippus significauit apostolis vt aliq̄ eorū venirent in samariam: ⁊ supplerēt illud quod ad eius officij nō spectabat. ⁊ hoc est qd̄ dicitur [cū audissent apostoli qui erant hierosolimis quia recepisset samaria verbū dei miserunt ad ipsos petrum ⁊ iohannem] Glo. ordi. qui erant colonne [qui cum venissent orauerunt pro ipsis vt acciperent spiritum sanctum. nondū em̄ in quēq̄ illorum venerat] ⁊c. sc̄licet signo visibili. venerat tamen in eos inuisibiliter: sicut ⁊ modo in baptizatos [sed baptizati tantū erant in nomine domini iesu xp̄i. tunc imponebant manus super illos: ⁊ accipiebāt spiritum sanctum.

Feria quarta pēthecostes Actuum. v.

In diebus illis p̄ manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe ⁊ erā vnanimiter omnes in porticu salomonis. Ceterorū autē nemo audebat coniūgere se illis: s̄z magnificabat eos populus. magis autem augebatur credentiū in domino multitudo viroꝝ ac mulierum: ita vt in plateas eijcerent infirmos ⁊ ponerent in lectulis ⁊ grabatis: vt veniēte petro saltem vmbra illius obumbraret quēq̄ illorum ⁊ liberarentur ab infirmitatibus suis. Concorrebat autē ⁊ multitudo vicinarum ciui-

tatus hierusalem afferentes
egros et veratos a spiritibus
immundis: qui curabantur
omnes: et magnificabant ie-
sum christum.

Postilla.

**In diebus illis per manus au-
tem apostolorum etc.** Ante initium illius
epistole scribit sanctus lucas quod vir quidam
anania cum sanira uxore sua vendi-
dit agrum et defraudauit de precio agri
conscientia uxore sua. Et partem pecunie ad pe-
des apostolorum posuerunt: et ambo subita-
nee obierunt. Et factus est timor ma-
gnus in vniuersa ecclesia: et in omnes qui
audierunt hoc. Tunc statim sequitur
epistola patris. Per manus autem aposto-
lorum fiebant signa et prodigia multa. Glo-
ria. Unde succendebatur zelus sacerdotum
et iudeorum in plebe. **Ly.** non dicit in
principibus quod non credebant in christum pau-
cis exceptis quod occulte christiani erant: ut
gamaliel: nichodemus: et alii alii: et e-
rant omnes vniuersimodum. **scz** apostoli
in porticu salomonis ubi erat locus
orationis et predicationis ceterorum au-
tem scz infidelium nemo audebat conuen-
gere se illis scilicet ficti timentes penam quam
venerat super ananiam et eius uxorem
sed magnificabat eos populus propter
egros et miracula que faciebant. Et etiam
quia bona pro malis suis persecutoribus
reddebant magis autem augebatur
credentium in domino multitudo viro-
rum ac mulierum nullus enim sexus a regno
dei excluditur ita ut in plateis que la-
te erant eicerent infirmos et ponerent
in lectulis et grabatis: ut veniente pe-
tro saltim umbra illius obumbraret quem
quam illorum: et liberarentur ab infirmi-
tatibus suis. **Ly.** in quo ponitur differ-
entia petri ad alios apostolos in opera-
tione miraculorum. Nam alii apostoli cu-
rabant alios infirmos per tactum manuum
sicut iam supra dictum est. Per ma-
nus autem apostolorum etc. Per petrum autem non
solum per tactum sed etiam per umbras

quod malus est: quod fiebat ad ostenden-
dum quod erat principalis apertus ergo nota-
tur princeps apertorum. Et quod christus non legitur
curasse per umbram sicut petrus: ideo in petro videtur impletum fuisse
quod dixit christus Joh. xiiij. Qui credit in
me opera que ego facio et ipse faciet: et
maiora horum faciet. **Concurrat autem**
et multitudo vicinarum civitatum in hie-
rusalem afferentes egros et veratos a spi-
ritibus immundis: qui curabantur omnes et ma-
gnificabant iesum christum.

**In die sancte trinitatis. ij.
Corinthi. xiiij.**

Gaudete: perfecti es-
tote: exhortamini:
in idipsum sapite: pacem
habete: et deus pacis et dile-
ctionis erit vobiscum: salute
in uice: in osculo sancto:
salutant vos omnes sancti.
**Gratia domini nostri iesu christi et
charitas dei et comunicatio
sancti spiritus sit semper cum
omnibus vobis amen.**

Postilla.

Gaudete: perfecti estote etc.
Ante initium illius epistole scribit san-
ctus paulus in eo. ca. In ore duorum
vel trium testium stat omne verbum. Tunc
sequitur presens epistola. Gaudete:
perfecti estote quod hodie festum sancte tri-
nitatis pagimus necesse est aliqua de
sancta trinitate breuiter loqui. Unde
Aug. in li. de tri. Hoc itaque vera et pla-
cide credendum est quod trinitas sit vnus
solus et verus deus: scilicet pater et fi-
lius et spiritus sanctus: et hec trinitas vnus
eiusdem substantie vel essentie creditur:
quod est summum bonum. Item **Aug.** dicit:
hec vera sancta trinitas nihil malus
est in tribus personis simul nominatis
quod in vna qualibet semel et per se dicta:
quod vnaqueque persona plena est substancia
in se: non tamen tres substantie sunt:

sed vnus deus et vna substantia: vna
potētia: vna eternitas: vna magnitu-
do: vna bonitas: et vna essentia: pater
filius et spiritus sanctus. Item sciendū
q̄ beata trinitas fideliter est credēda
et nō curiose inuestigāda. Unde Ber.
Scrutare hoc temeritas est: credere
pietas: nosse vita eterna [fratres] Ly.
in veritate fidei persistentes [gaude-
te] Lyza. ad Xtuosum em̄ pertinet de
operibus virtutum gaudere [perfe-
cti estote] id est ad perfectionem cōse-
quendā tendite: q̄ sicut nauis in flu-
mine posita per aque motum descen-
dit nisi remigetur in contrariū: sic aīa
ex corruptione carnis et prouitate cō-
tinuo ad malum descendit a perfe-
ctione nisi conetur in cōtrarium [ex-
hortamini] vos maiores illo qui sūt
minores [idem sapite] sc̄z vos mino-
res cum maioribus [pacem habete]
Lyza. quam christus nobis heredita-
rie conseruandā reliquit: vt pat̄ Joh.
xiii. Pacem relinquo vobis etc. [et de
us pacis] id est dator et amator pacis
[et dilectōis] q̄z charitas concomita-
tur verā pacem eo q̄ per charita-
tem deus est in homine: et ipse in eo
[erit vobiscum] per gratiam in p̄sen-
te: et gloriā in futuro [Gratia dñi no-
stri iesu xp̄i et charitas dei et cōmuni-
catio sancti spiritus] Guiller. ludu. in
illis verbis innuit trinitatē persona-
rum. Primo personam filij ibi: gra-
tia dñi nostri iesu christi. Secundo p̄-
sonam patris: ibi et charitas dei sc̄z
patris. Tertio personā spiritus sancti
ibi et communicatio sancti spiritus sit
semper cum omnibus vobis. Amen.
¶ In festo sancte trinitatis
Romano. xi.

O Altitudo diuitiarū
sapientie et scientie
dei: q̄ incomprehen-
sibilia sunt iudicia eius: et in-
uestigabiles vie ei⁹: quis em̄
cognouit sensus domini: aut

quis consiliarius eius fuit: aut
quīs prior dedit illi et retribu-
tur ei? Quoniā ex ipso et per
ipsum et in ipso sunt oīa. Ip-
si honor et gloria in secula se-
culorum amen.

¶ Postilla.

¶ **A**ltitudo diuitiarū sapiē-
tie etc. Ante initiū illius epistole scri-
bit sanctus paulus in eodem capitu-
lo dicens. Noli altuz sapere sed time
Tūc sequitur presens epistola [A-
ltitudo diuitiarū] Hor. id est abundan-
tie et copiositatis [sapientie] que est
de diuinis et de spūalib⁹: de qua Isa.
xl. dicitur. Non est inuestigatio sapiē-
tie eius et in ps. cclvi. Et sapientie ei⁹
non est numerus [et scientie dei] que
est de rebus humanis. Ad Col. iij.
In ipso sunt omnes thesauri sapien-
tie et scientie [q̄ incomprehensibilia
sunt iudicia eius] Horra. id est dispo-
sitiones eius de omnibus rebus An̄
ps. xxxv. Iudicia eius abyssi⁹ multa
[et inuestigabiles vie eius] id est imple-
tiones dispositōis in quibus oib⁹ est mi-
sericordia et veritas. Unde. ps. xxiiij.
Aniuerse vie dñi misericordia et veri-
tas. Quorū rationes a nobis non pos-
sunt attingi. vnde Eccl. viij. Intelle-
xi q̄ omnium operū dñi nullā possit ho-
mo inuenire rationem [quis enīz co-
gnouit sensus dñi] de dispositione re-
rum. q. d. nullus [aut quis consiliari-
us eius fuit] Ain. dans ei cōsilia qua-
liter sic vel sic res disponderet. q. d. nul-
lus [aut quīs prior dedit illi et retribu-
tur ei]. q. d. nullus: quia hoc ē impos-
sibile: quia omnē virtutem non soluz
operandi sed etiam cogitandi et essen-
di ab ipso habemus quod declarat h̄
consequenter dicens [quoniā ex ipso
et p̄ ipsum et in ipso sunt omīa] Hor.
superiora: inferiora: et media spūalia:
et corporal. a: et ex vtrisque cōposita. Et
in istis verbis innuit apostolus trini-
tatez personarū in essentia diuina: per

hoc q̄ dicit ex ipso inuit personā pa-
tris: per hoc q̄ dicit per ipsum inuit
personam filij: per hoc q̄ dicit in ip-
so inuit personā spiritus sancti. Ec-
ce distinctio seu pluralitas personarū
[Ipsi honor & gl̄ia] ecce unitas essen-
tie. Nō em̄ dicit ipsi: sed ipsi honor &
gl̄ia [in secula seculorum amen].
¶ In festo corporis christi. i.
Corinthi. xi.

Aduenientibus er-
go vobis in vnū iam
non est dñicam cenā
manducare. Unusquisq̄ em̄
suā cenā presumit ad mādu-
candum: & alius quidem esu-
rit: alius autē ebrius est: nū-
quid domos non habetis ad
manducandum & bibendū:
aut ecclesiam dei contēnitis
& cōfunditis eos qui nō ha-
bent: quid dicā vobis? laudo
vos: in hoc non laudo. Ego
em̄ accepta domino quod et
tradidi vobis: qm̄ dñs iesus
ī qua nocte tradebatur acce-
pit panē & gr̄as agēs fregit
& dixit: accipite & manduca-
te: hoc est corpus meū quod
p̄ vobis tradetur: hoc facite
in meā cōmemoratōnē. Sim̄
& calicē postq̄ cenauit dicēs
hic calix nouū testamētū ē
in meo sanguīe: hoc facite q̄
tienscunq̄ bibetis in meā cō-
memoratōnē. Quotiēscūq̄
em̄ manducabitis panē hūc
& calicē bibetis: mortem dñi
annūciabitis donec veniat.
Itaq̄ quicūq̄ māducauerit
panē & biberit calicē dñi in

digne reus erit corporis et san-
guinis dñi: p̄bet autē seipsus
homo: & sic de pane illo edat
et de calice bibat: qui em̄ mā-
ducat & bibit indigne: iudici-
um sibi māducat & bibit non
dijudicās corpus domini.

¶ Postilla.

¶ Cōuenientibus ergo vob̄
et. Ante intriū illius epistole scribit
sanctus paulus in eod̄ ca. ip̄s corin-
thijs di. Si quis autē videt cōtētosus
esse nos talem cōsuetudinē nō ha-
bemus nec ecclesia dei. Hoc autē preci-
pio nō laudans q̄ non in melius: sed
in deterius cōuenitis. Tunc postmo-
dū sequitur p̄ns epistola [Cōuenien-
tibus vobis in vnū] S; ex quo hodie
pagitur festū corpus xp̄i sicut hoc sa-
cramētū post cenā a xp̄o institūtū ē.
Euangelium & epistola cōcordant: q̄
in euāgelio habetur de fructu digne
cōmunicantiū: vbi dicitur. Qui mā-
ducat hunc panem viuet in eternū.
Sic per oppositū ī ep̄la hodierna ha-
betur de periculis indigne cōmuni-
cantiū sicut patz in textu epistole p̄sentis
[Fratres Cōuenientib⁹ vobis in vnū]
¶ *Ly.* ad p̄cipiēdū eucharistie sacramē-
tū tam nō est [id ē nō licet vobis] dñi-
cam cenā manducare. Unusquisq̄
em̄ suā cenā p̄sumit ad manducan-
dū] ¶ *Ly.* ante sumptionem sacramēti
p̄parabant sibi cibaria & portabāt ad
ecclesiam comedentes anteq̄ sume-
rent sacramētū: & sic laute comedebāt
& bibebāt. Pauperes autē esuriebāt
Ergo dicit [et alius quidē esurit: ali⁹
autē ebrius est. Nunq̄ domos nō ha-
betis ad manducandū & bibendū]
scz domos nō consecratas [aut eccle-
siam dei contēnitis] ¶ *Ly.* q. d. certitudi-
naliter in hoc est cōtemptus ecclesie
que cōsecrata est [et confunditis eos]
id est pauperes [qui non habent] scz
laute comedendo coram tanta multi-
tudine [qd̄ dicā vobis] ¶ *Ly.* sup hoc fa-

pro[Laudo vos]supple i alijs[i hoc
no laudo]sed vitupero [Ego ei acce
pi a dno]ly. mihi reuelante[quod et
tradidi vobis qm dñs iesus]qui e in
strutor sacramentoz et non ali[in q
nocte tradebat] **Sol.**i. imminente pas
sione cui[traditio facta e in vespere
noctis [accepit pane et benedixit] vt
h[Math. xxvi. [et gratias agens] ly.
vt doceret nos in omnibus gras age
re deo[fregit et dixit. Accipite et ma
ducate hoc est corpus meum]scz contem
tum sub specie panis: qz panis trans
substantiatur in veru corp[xpi diuina
virtute per conuersione solis accidē
tibus remanentibus [qd pro vobis
tradet. Hoc facite in mea comemo
rationem] **Sol.** id e in memoriam mee
mortis et passionis [Similiter et calicem]
scz accepit [postq cenauit] et vi
nu in calice contentu consecrauit in
sanguine suu[dicens. Hic calix] **Sol.**
id e contentu in hoc calice [nouu tes
tamentu est in meo sanguine] ly. qz
nouu testamentu confirmatu est san
guine xpi effuso[Hoc facite quoties
cunq bibetis] **Sol.**scz sanguine meu
[specie vini[in mea comemoratoez]
id e in memoria passionis mee [quo
tiscunq ei maducabitis pane huc
et calicem bibetis] **Ly.**i. hoc sacramen
tum in quo sub specie panis contine
tur veru corpus xpi. Et sub specie vini
verus sanguis xpi [mortes dñi annu
ciabitis] ipsam representando p hoc
sacramentu [donec veniat] scz ad iu
dicium: per quod intelligitur q cele
bratio huius sacramenti no deficiet
in ecclesia vsq in fine mundi. **Math.**
vlti. Ecce ego vobiscu su vsq ad con
sumatione seculi [Itaq qcuq madu
cauerit pane et biberit calicem dñi in
digne] **Ly.**scz cum voluntate peccan
di mortaliter de futuro vel ipenitēs
de preterito[reus erit corporis et san
guinis domini] **Slo.**i. penas mortis
xpi exoluet: id est punietur ac si xpm
occideret[prober aut seipm homo]
Ly.scz ppria conscientia diligenter

examinando et emendado[et sic de pa
ne illo edat]scz fructuose[et de calice
bibat] **Ly.** fit aut hic mentio de dupli
ci spe scz panis et vini. Nam in primi
tiua ecclesia sic dabat fidelibus sz pro
pter periculum effusionis sanguinis:
mo tm datur laicis sub specie panis.
Sacerdos tm celebras accipit p vtra
qz non tm celebras pro se: sz etiam p
alijs[qui eni manducat et bibit indi
gne] **Sol.**i. irreuerenter vel exis in
crimine[iudicium sibi manducat et
bibit] id e ad suaz damnatione sumit
[non disudicans corpus dñi] **Ly.**i. di
scernēs ab alijs cibis sumēs eode mo
sicut alios cibos corporales.

**Quoniam prima post festu tri
nitatis. i. Joh. iij.**

Deus caritas e. In
hoc apparuit cari
tas dei i nobis: qm
filium suu vnigenitum misit
deus in mundu vt viuamus
per eum. In hoc est caritas
no quasi nos dilexerim[deum
sed qm ipse prior dilexit nos
et misit filiu suu] propiciatio
nem p peccatis nostris. **Caris
sissimi** si deus dilexit nos: et
nos debemus alterutrum di
ligere. **Deus** nemo vidit vn
q. **Si** diligimus iuice de[in
nobis manet et caritas eius
in nobis pfecta e. In hoc in
telligim[qm in eo manemus
et ipe in nobis qm de spu scro
dedit nobis. Et nos vidim[
et testificamur qm pat[misit fi
lium suum saluatore mundi.
Quisq[confessus fuerit qm
iesus est filius dei: deus i eo
manet et ipse in deo. Et nos

cognouimus et credim⁹ cari-
tati quā habz deus in nobis.
Deus caritas est: et qui ma-
net in caritate in deo manet
et de⁹ in eo. In hoc perfecta
est caritas dei nobiscum vt fi-
duciam habeamus ī die iudi-
cij: quia sicut ille est et nos su-
mus in hoc mūdo. timor non
est in caritate: sed pfecta ca-
ritas foris mittit timorē qm̄
timor penā habet. Qui autē
timet non est perfectus in ca-
ritate. Nos ergo diligamus
deum: quoniā deus prior di-
lexit nos. Si q̄s dixerit qm̄
diligō deū et fratrem suū ode-
rit mendax est. Qui enī non
diligit fratrem suū quem videt
deum quē non videt quō pōt
diligere? Et hoc mandatum
habem⁹ a deo vt qui diligit
deum diligat et fratrem suū.

¶ Postilla.

¶ Deus caritas ē. In hoc ap-
paruit et. An̄ in ititū illius ep̄le scribit
sc̄tus ioh̄es di. Ipi de mūdo sunt. et tō
de mūdo loquunt̄ et mūd⁹ eos audit
Nos ex deo sum⁹ carissimi diligam⁹
in uicē: qz caritas ex deo est. Tūc sequi-
tur ep̄la hodierna [Deus caritas ē]
Abi sc̄tus ioh̄anes apostol⁹ et euāge-
lista quem x̄ps p̄re ceteris dilexit: ma-
ximē p̄mēdat nobis caritatē dei et pri-
mi. Sic similiter ī euangelio hodie-
no sc̄tus lucas dicit nobis de quodaz
diuite qui nec circa deū nec circa pri-
mum sc̄z pauperē lazarū aliqua dile-
ctione mouebat̄: sc̄z iduebat̄ purpura
et bysso et epulabat̄ quotidie splendi-
de: ideo sepultus ē in inferno. Et si vo-
lumus hoc malū euadere tunc debe-

mus deum et primū diligere [qz de⁹
caritas est] ly. increata sicut est boni-
tas et sapia [in hoc] velut ī certissimo
signo [apparuit caritas dei in nobis]
id ē ostensa ē erga nos [quoniā filius
suū vnigenitū] nō seruū [misse]. s. de-
us pater [ī mundū] sc̄z in humanita-
te assumpta [vt viuamus p̄ eū] An̄.
i. non iudicemur per euz [ī hoc]. i. in
hac missione [ē caritas manifesta nō
quasi nos dilexerim⁹ deū: sed qm̄ ip̄e
prior dilexit nos] sc̄z p̄destinando: vo-
cando: iustificando [et misit filium suum
pp̄ciationē] An̄. et deus nobis pp̄ci-
ciat p̄ ip̄m [p̄ p̄ctis n̄ris]. s. tollendis
[carissimi si deus dilexit nos et nos de-
bemus alterutrū]. s. exēplo x̄pi in uicē
[diligere] An̄. si deus diligit nos tūc
debemus diligere id qd̄ deus diligit
sc̄z deus diligit oēm hoīez: ergo et nos
quēlibet homīem debemus diligere
[Deū nemo vidit vnq̄] An̄. in p̄nti
deus non pōt videri sicut ē: sc̄z solum
in futura vita. An̄ aug. dicit qz cōce-
sus fuit paulo et moȳsi videre diuinā
essentiā: sed hoc fuit in raptu et transi-
torie et nō mansue qz tūc fuerunt ra-
pri extra sensus corpis [Si diligam⁹
in uicē] sc̄z ex sincera charitate [deus
in nobis manet] per gratiā in habuā-
tem [et charitas eius in nobis pfecta
est] Tunc enī caritas dei pfecta ē in
nobis qm̄ eū diligimus non solū in se
sed etiā in sua ymagine: id ē in hoīe
[in hoc intelligim⁹] .i. cognoscimus
[qm̄ in eo manem⁹] p̄ charitatē qua
deū diligit [et ip̄e in nobis] p̄ ca-
ritatē qua nos diligit [qm̄ de spiritu
sancto] sc̄z ab ip̄o p̄cedēte [dedit nob̄
et nos] Ly. i. ego iohannes et alij apli
mecū [vidimus] sc̄z eius humanita-
tem oculis corporalibus et eius diuini-
tatem oculis mentalibus nō in se sed
in effectibus suis: quia viderunt euz
facientem miracula: virtutez totius
creature transcendentia [et testifica-
mur] de visis que vidimus [quoniā
pater misit filium suum] eiusdem na-
ture et potestatis cum eo [saluatores]

mundi] per passionem in humanitate assumpta [qui quis confessus fuerit] hoc. i. confessione perfecta: cordis oris: et operis. non diminuta vni⁹ vocis. Unde ap^ls. Confitemur se nosse deum: factis autem negant [quonia^m iesus est filius dei] ita q^{uod} idē est filius dei et filius hominis [deus in eo manet] scz per gratiā [et ipse in deo] vt iⁿ refugio. *Alⁱ ps. lxxix. Domine refugium factus es nob. s. [et nos] scz ap^loli [cognouim⁹] scz q^{uod} iesus est fili⁹ dei [et credimus charitati quam habet deus in nobis] Ly. id ē credimus ip^s specialiter habitare nobiscum p^{er} charitatē [de⁹ caritas est] Unde aug. super illo verbo. Si in singulis locis facere scripture nihil aliud diceretur de charitate nisi q^{uod} deus charitas est nō aliud q^{uam} charitatem querere deberemus. Non enim charitas poterat alio: cōmendari q^{uam} q^{uod} deus diceret [qui manet in charitate in deo manet] *Alⁱ in. tanq^{uam} palmites iⁿ vite: tanq^{uam} membrum in corpore [et deus in eo] manet tanq^{uam} habitator in domo: tanq^{uam} sponsus in thalamo: tanq^{uam} sacerdos in templo. Unde Bernar. quia deus charitas est et ideo charitati nihil melius est: et qui manet iⁿ charitate in deo manet ideo charitati nihil est securius: et deus in eo: et tō charitate nihil locundius [in hoc p^{er}fecta ē charitas dei nobiscum] id est p^{er}fecta esse ostenditur [vt fiducia habeam⁹ in die iudicij] *A^lineentius. si talem fiduciam habemus ad deum q^{uod} audeamus secure apparere in cōspectu ei⁹ et reddere ei votū tunc indubitāter habemus perfectam charitatē [quia sicut ille est] Lyra. benefaciēs de celo iustis et iniustis [et nos sumus iⁿ hoc mundo] scilicet pro amore eius amicos et inimicos diligendo [timor non est iⁿ charitate] quod intelligitur de timore seruili inq^{uod} tū seruilis est: nō autem intelligitur de filiali: quia ille timor stat cum caritate perfecta [sed perfecta caritas foris mittit timorē]***

quia charitas etiam quemcūq^{ue} excludit timores seruile [quonia^m timor penam habet] id est timor seruili pena debetur: quia facit cauere peccatum solummodo ne puniatur non p^{ro}pter detestationem vitij nec p^{ro}pter vitandam offensam dei: sicut fur quandoq^{ue} dimittit furari propter suspendiū [Qui aut timet] Ly. hoc modo [non est perfectus in charitate] id est non habet caritatem ipsam perficientem [nos ergo diligamus deum] hoc. dilectione perfecta [quonia^m deus prius dilexit nos] q^{uod} nos t^{em}p^{or}im immo eū ad huc inimici essemus dilexit inimicos vt faceret amicos: dilexit iniustos vt faceret iustos: dilexit egros vt faceret sanos [Si quis dixerit quontam diligo deum: et fratrem suum oderit] q^{uod} est ymago dei [mēdax est] Lyra. quia dilectio p^{ri}mi includitur in dilectione dei [qui non diligit fratrem suum quem videt] hoc. vnde cum plenius cognoscit [deum quem non videt]. i. quem minus cognoscit [quomodo potest diligere] vnde Augustin⁹. Inuisa quippe diligere possumus incognita nequaq^{ue} [et hoc mandatum habemus a deo] scz de dilectione dei et p^{ri}mi [vt qui diligit deum] hoc. propter se [diligat et fratrem suum] propter deum. Duo enī sunt mandata caritatis scz dei et p^{ri}mi: nec pōt vn⁹ diligi sine alio.

¶ Dūca secūda post festum trinitatis. i. Job. iij.

Nolite mirari si odit vos mundus. Nos scimus q^{uod} nō translati sumus de morte ad vitam q^{uod} nō diligimus fratres. Qui non diligit: manet in morte. Omis q^{ui} odit fratrem suū homicida ē. Et scitis q^{uod} nō omis homicida nō h^{ab}et vitam eternā in se manentē: in hoc cognos-

uim⁹ caritatē dei quā ille pro
nobis animam suam posuit: et
nos debemus animas p^r fra-
trib⁹ ponere. Qui habuerit
substantiam huius mūdi ⁊
viderit fratrem suū necesse
habere et clauerit viscera
sua ab eo quomodo caritas
dei manet in eo. Filioli mei
non diligam⁹ verbo neq^{ue} lin-
gua: sed opere et veritate

¶ Postilla.

¶ Nolite mirari si odit vos
mūdu^s ⁊c. Ante inītiū illi⁹ ep^{ist}le scri-
bit sanctus iohannes in eodē cap. di.
Carissimi hec ē annūciatio quā au-
distis ab inītiō ut diligatis alterutrū
nō sicut cayn q^{ui} ex maligno erat ⁊ oc-
cidit frēm suū: ⁊ p^rpter quid occidit
eum: quā opa eius maligna erāt: fra-
tris autem eius iusta. Tunc statī seq^u-
tur presens ep^{ist}ola que cōcordat cū
euangelio hodierno: in quo euange-
lio agit^r de cena vite eterne ad quam
cenam puenitur p^r caritatem dei ⁊ p^r-
ximī: de qua habetur plen⁹ in p^rnti
ep^{ist}ola. An dixit iohānes [Carissimi
nolite mirari] quasi insolitus [si odit
vos mundus] id est mūdi amatores:
quis non est nouū illud iurgium: sed
fuit a p^ricipio mūdi iter bonos ⁊ ma-
los. Sicut p^rter inter cayn et abel: iter
Isaac et Ismael: inter iacob et esau.
[Hos scim⁹] ly. certitudīe fidei [quā
translati sum⁹ de morte] scz culpe [ad
vitam] gratie [quoniā diligim⁹ frēs]
q^{ui} opa bona ī caritate facta sunt me-
ritoria [qui nō diligit manet ī morte]
quia caret caritate que est vita anie
[omnis qui odit fratrem suū homici-
da est] q^{ui} primo occidit animā p^rpria.
secundo animā proximī quantum in se
est: quia prouocat ipsum ad odiū mu-
tuū [⁊ scitis quoniā omnis homici-
da non habet vitam eternā] Hor. id ē
non habet christum qui est vita eter-

na [in se manentē] hoc dixit ad diffe-
rentiā vite nature q^{ue} est vita transiēs
[in hoc] tanq^{ue} in signo certissimo [co-
gnouimus caritatē dei] id ē xpī erga
nos [quoniā ille pro nobis] idignis
[animam suā] id est vitam corporalē
[posuit] id est morti crucis exposuit
[⁊ nos] exēplo eius [debemus aīas]
Ly. i. vitam corporalem [pro fratrib⁹
ponere] id ē p^r salute eorum spiritua-
li ponere. Et hoc debitum pat^ris ex or-
dine caritatis secundū que^s deus est
super omnia diligendus: ⁊ post ipm
anima propria et tertio loco anima
p^rimi: quarto et vltimo p^rrium cor-
pus [q^{ui} habuerit substantiā hui⁹ mū-
di] An. i. bona temporalia [et viderit
fratrē suū] id ē p^rimū suū [neces-
se habere] Ly. s. necessitate^s extremā
[et clauerit viscera sua ab eo] id est
affectum interiorē non compatten-
do ei et subuentionē denegādo [quō
caritas dei] Hor. que a deo infundit:
⁊ q^{ue} deus diligitur [manet in eo]. q. d.
nullomodo: quia non pōt diligi de⁹
sine p^rimo: nec econuerso: etiam q^{ui}
caritas benigna est: id ē larga egenis
et in casu extreme necessitatis tene^t
etiam quilibet de necessario dare. vñ
Ambr. Pasce fame morientē: si non
pauisti occidisti [Filioli mei] scz quos
per euangelium genui [non diligam⁹
verbo neq^{ue} lingua] verbo tantū diligi-
git qui hoc quod promittit non sol-
uit [sed opere] .i. exhibitōne benefi-
cij [⁊ veritate] scilz pure intentionis.
Slo. ut simplici intentione beneficia
prestemus non p^rpter iactantia^s nec
p^rpter temporale lucrum.

¶ Dominica tertia post fe-
stum trinitatis. i. Petri. v.

Humiliamini sub po-
tētī manu dei ut nos
exaltet in tempore
uisitacionis omnem sollicitu-
dinem vestram proyicientes
in eum: quoniā ipsi cura ē de

nob. Sobrii estote et vigilate
quod aduersarius vester dyabo-
lus tanquam leo rugiens circuit qui
rens quem deuoret. Cui resisti-
te fortes in fide scientes eandem
passionem ei que in mundo est vestre
fraternitati fieri. Deus autem
omnis gratie que vocauit nos in eter-
na sua gloria in christo iesu ipsi
gloria et imperium in secula
seculorum. Amen.

¶ Postilla.

¶ Humiliamini sub potenti ma-
nu etc. Ante initium illius epistole scri-
bit sanctus petrus in eodem ca. Deus
superbis resistit humilibus autem dat gratiam
¶ Tunc statim sequitur epistola patris in qua
beatus petrus docet nos quomodo habere
debemus nos ad deum dei. [Humiliamini]
¶ hoc humilitate voluntaria non co-
acta [sub potenti manu dei] vestre nos hu-
miliabimur nos et vel ipse opprimit
nos: quia manum eius effugere impossi-
bile est [ut nos exaltet] quod omnis qui se hu-
miliat exaltabit: ut psalmus. xviii. [in tpe
visitationis]. i. in die iudicii quando deus
iudicabit mundum et reddet unicuique
opera sua [omnes sollicitudines vestras]. i. cor-
poris et anime [percipientes in eum] ¶ An aug.
proiice te in deum non est tamen crudelis ut
se subtrahat et te cadere permittat [quoniam
ipsi cura est de nobis]. scilicet spiritualis [so-
brii estote] in victu et vestitu [et vigila-
te]. i. diligenter a peccatis cauete [quod ad-
uersarius vestre dyabolus] qui spiritus bonis et
fidelibus aduersatur [tanquam leo rugiens]
per seuitiam [circuit] per maliciam [quod rens
quem deuoret] incorporando sibi per mor-
talem culpam [cui resistite] hoc eius
suggestionibus non acquiescendo. ¶ An
Iacobi. Resistite dyabolo et fugiet a
vobis [fortes in fide] tanquam in scuto.
[scientes eandem passionem]. i. omnem
tribulationem et temptationem quam vos
sustinetis [ei fieri]. i. a dyabolo [que
in mundo est vestre fraternitati]. i. vestris

fratribus per mundum dispersis: quasi
diceret non putetis temptatione carere
eo quod fideles estis: immo magis tenta-
bimini: ergo cauete vos diligenter ne
superabimini. ¶ An ecclesiasticus. Fili accedes
ad seruitutem dei sta in iustitia et timore
et prepara animum tuum ad temptationes
[deus autem]. i. qui est dator [omnis gratie]
¶ hoc quod bonorum temporalium: naturalium: spira-
lium et eternorum [qui vocauit nos] vocatio-
ne interiori per inspirationem et exteriori
per predicacionem [in eternam suam gloriam]. i.
finaliter consequendam [in christo iesu]. i.
per christum iesum [ipsi gloria et imperium]. i. ad
alios [in secula seculorum] id est in e-
ternum.

¶ Dominica quarta post festum
trinitatis Roma. viij.

¶ Existimo enim quod non
sunt condigne passio-
nes huius temporis ad
futuram gloriam que reuelabitur
in nobis. Nam expectatio crea-
ture reuelationem filiorum dei
expectat. Vanitati enim crea-
tura subiecta est non volens sed
propter eum qui subiecit eam in
spe. Quia et ipsa creatura li-
berabitur a seruitute corru-
ptionis in libertatem glorie
filiorum dei. scimus enim quod omnis
creatura ingemiscit et partu-
rit usque adhuc. Non solum autem
illa sed et nos ipsi primitias spi-
ritus habentes. Et ipsi intra
nos gemitus adoptionem fi-
liorum dei expectantes re-
demptionem corporis nostri
in christo iesu domino no-
stro.

¶ Postilla.

¶ Existimo enim quod non sunt con-
digne

Sed et si quid patimini pro-
pter iusticiam beati. Timorē
autem eorum ne timue-
ritis ut nō cōturbemini. Do-
minum autem christum san-
ctificate in cordibus vestris.

Postilla.

Omnes unanimēs in orati-
one estote etc. An̄n̄n̄n̄ illi⁹ ep̄le scri-
bit sc̄tus petr⁹ in eo. ca. di. Mulieres
subdite sint viris suis. Sicut sarra o-
bediebat abrahe dñm eius vocās: cu-
tus estis filie bñfacientes. Tūc sequi-
tur ep̄stola hodierna in qua ap̄tus
petrus instruit nos quō vnusq̄sq̄ se
ad alterū hēre debeat dicēs [Omnes
unanimes in orōne estote] Hor. i. cor
vnū et aīaz vnā hñtes nō dissentietes
[cōpatietes] ad nūcē sicut mēbra vni-
us corp̄is mystici t̄pius xp̄i. Nā p̄ h̄
alleuat ille q̄ patit̄ cū p̄cipit alios sibi
cōpatientes: vt dicit p̄s. ij. rhetori-
cor̄ [fraternitatē amatores]. i. frater-
ne vnitatē et p̄cordie p̄seruatores [mo-
desti]. i. in oībus debitū modū seruā-
do [misericordes] sc̄z elemosynas idi-
genitib⁹ tribuēdo [humiles] sc̄z oīa
bona deo attribuēdo et nihil vob̄ [nō
reddētes malū pro malo] in factis in-
iuriosis [nec maledictū p̄ maledictō]
verbis cōtētiosis [sed ecōtrario bñdi-
cētis] verbis benignis et pacificis [q̄
in hoc vocati estis] sc̄z ad fidē xp̄i [vt
bñdictionē dei]. i. de q̄ d̄r Math. xxv.
Etenim benedicti p̄ris mei p̄cipite re-
gnū etc. [hereditate possideatis] sc̄z ce-
leste regnū q̄ nō dat maledictis. An̄n̄n̄
ap̄stolus. Neq̄ maledicti neq̄ rapa-
ces regnū dei possidebūt [q̄ em̄ vult
vitam diligere] sc̄z vitā beatā in qua
nullus morit̄ [et videre dies bonos]
sc̄z in beatitudine celesti vbi dies no-
cibus nō interrūp̄t faciat sc̄z q̄d seq̄-
tur [coherceat ligūā suā a malo]. i. a
malo colloq̄o in aperto. An̄n̄n̄ ap̄sto-
l⁹. i. Corinth. xv. Corumpunt bonos
mores colloquia praua [et labia eius

ne loquatur doli]. i. malū in occulto
primum decipiendo [declinet aut a
malo] in opere [et faciat bonū] he em̄
sunt due ptes iusticie [in q̄rat pacez]
cū primo etiā iniurioso [et sequatur
eam] sc̄z perfecte [q̄ oculi dñi sup iu-
stos] ad remūerādū [et aures ei⁹]. i. vo-
lūtates [in p̄ces eor̄] exaudiedo [vul-
t⁹ aut dñi] sc̄z ire et idignatōis [sup fa-
ciētes mala] ad puniēdū eos [et q̄s ē]
hō vel etiā dyabol⁹ [q̄ vob̄ noceat]. i.
nocere possit. i. a bono violēter retra-
hendo q̄si diceret null⁹ [si boni] nota
boni est h̄ ḡti casus [emulatores]. i. a-
matores fuerit [S̄z si q̄d]. i. modicū
[patimini] in p̄senti t̄pe [p̄pter iust-
ciā beati] estis tam ī spe: tandē in re:
vt d̄r Math. v. Beati q̄ p̄secutionem
patiunt̄ p̄pter iusticiā qm̄ t̄por̄ est re-
gnū celoz [Timorē aut eor̄ ne timue-
ritis] Ly. i. timorē efficiētem a bono
virtutis [vt nō cōturbemini] impatiē-
ter aduersa sustnendo [dñz aut iesuz
xp̄m sanctificate]. i. firmate [in cordib⁹
vestris sc̄z sibi firmiter adherendo.

Dom̄nica sexta post festū tri-
nitatis. Roma. vi.

Quicumq̄ baptiza-
ti sumus in christo
iesu in morte ipsi⁹
baptizati sumus. Eōsepulti
enim sumus cum illo per ba-
ptismum in mortem: vt quō
surrexit christus a mortuis p̄
gloriam patris ita et nos ī no-
uitate vite ambulemus. Si
enim cōplantati facti sumus
similitudinē mortis ei⁹ simul
et resurrectiōis erimus. Hoc
scientes quia vetus homo no-
ster simul crucifixus est vt de-
struatur corpus peccati vt vl-
tra non seruiamus peccato.
Qui enim mortuus est iusti

ficatus est a peccato. Si autem mortui sumus cum christo: credimus quia simul etiam vivemus cum christo. Scientes quod christus surgens ex mortuis iam non morietur: mors illi ultra non dominabitur: quod enim mortuus est peccato: mortuus est semel: quod autem vivit: vivit deo. ita et vos estimate vos mortuos quidem esse peccato viventes autem deo: in christo iesu domino nostro.

¶ Postilla.

¶ Quicumque baptizati sumus in christo iesu etc. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus de. Abi abundavit delictum superabundavit et gratia. Et sicut regnavit peccatum in morte: sic et gratia regnat per iustitiam in vitam eternam per iesum christum dominum nostrum. Tunc sequitur epistola hodierna. in qua apostolus hortatur nos ad vite perfectionem quam consistit in hoc quod peccatis mortui soli deo vivamus. Unde dicitur [Fratres Quicumque baptizati sumus]. i. nos cuiuscumque conditionis et sexus fuerimus [in christo iesu]. i. in forma tradita a christo in euangelio Math. vlti. Euntes in mundum universum predicare euangelium omni creature baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. Illa forma verborum non debet mutari: et nihil debet addi vel minui [in morte ipsius baptizati sumus]. i. in virtute mortis ipsius. Baptismus enim habet virtutem ex passione christi. In cuius signum de latere ipsius christi exiit sanguis et aqua: ut patet Joh. xix. ut significaret quod aqua baptismi habet virtutem a sanguine passionis christi [Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in morte] quasi diceret in baptismo similes sumus morti christi. Abi notandum quod baptismus tenet similitudinem mortis christi in tribus. Primo quia baptismus totum bap-

tisatum in se includit et tegit sicut sepultura totum christum inclusit. Secundo quod sicut triduo fuit ibi inclusus: sic fit trina immersio in baptismo nisi quis aliter habeat. Tertio quod sicut sepulchrum plene quietuit ab omni molestia: sic baptizatus ab omni culpa et pena quod totum relaxatur in baptismo [ut quomodo surrexit christus a mortuis] id est a loco mortuorum scilicet de sepulchro [per gloriam patris] id est ad laudem et gloriam dei patris [ita et nos in novitate vite ambulemus] de bono in melius proficiendo [si enim coplantari] Vincem. firmiter adherendo christo sicut radix plantae adheret [facti sumus similitudinem mortis eius] id est sicut christus post mortem surrexit corporaliter: sic et nos postquam et semel mortui fuerimus peccato debemus fieri novi homines spiritualiter [simul et resurrectionis erimus] id est sicut ipse resurrexit a morte pene ad vitam glorie sic et nos a morte culpe ad vitam gratie [hoc scientes quia vestis homo noster] id est fomes peccati quem ab adam qui est vetus homo traximus [simul crucifixus est] id est deletus est in baptismo ut iam nos cogere non possit ad peccandum [ut destruat corpus peccati] id est congeries pravorum operum [ut ultra non serviamus peccato] sed deo: quod nemo potest duobus dominis servire. Math. vi. [qui enim mortuus est peccato] Lyr. id est configuratus morti christi per baptismum [iustificatus est a peccato] quod baptismus delet culpam et penam [si autem mortui sumus cum christo credimus: quia simul etiam vivemus cum eo] Sor. scilicet in gloria celesti [scientes quod christus resurgens ex mortuis: iam non moritur: mors illi ultra non dominabitur] Lyr. quod surrexit ad vitam immortalis [quod enim mortuus est peccato] scilicet christus pro peccato tollendo [mortuus est semel] quia unica mors christi sufficit ad tollendum omnia peccata preterita presentia et futura [quod autem vivit] scilicet ipse christus [vivit deo]. i. ad similitudinem

nem dei patris: vt sicut pater nō pōt
mori: sic nec xp̄s filius dei ⁊ hōis [ita
⁊ vos estimare vos mortuos quidem
esse peccato] p̄ totalem dimissionem
culpe. ⁊ notanter dicit estimare: nō p̄
certo reputate: quia nescit hō si finali
ter mortuus est peccato. Juxta illud
Ecc̄l. ix. Nescit homo odio vel amore
dignus sit [vivētes autē deo] id est ad
honorē dei [in xp̄o iesu dño nostro]
id est in fide iesu christi.

Dñica septima. Roma. vi.

Humanū dico propt̄
infirmitatem carnis
vestre: sicut em̄ exhi
buisstis mēbra v̄ra p̄ire imū
dicie ⁊ iniquitati ad iniquitatē
ita nunc exhibete mēbra ve
stra seruire iusticie in sanctifi
cationē. Cum enim serui es
setis peccati: liberi fuistis iu
sticie: quem ergo fructuz ha
buisstis tūc in illis in quibus
nūc erubescitis: nā finis illo
rum mors est. Nunc vero li
berati a peccato: serui autē
facti deo habetis fructuz ve
strum in sanctificationem: fi
nem vero vitam eternā. Sti
pēdia enī pct̄i mors: gr̄a au
tē dei vita eterna: in xp̄o iesu
dño nostro. **Postilla.**

Humanum dico propter in
firmitatem ⁊c. Ante iniriū illius ep̄i
stole scribit sanctus paulus in eo. ca.
di. Fratres serui fuistis pct̄i: liberati
autē nūc a peccato serui facti estis iu
sticie. Tūc statim sequit̄ presens ep̄i
stola in qua apostolus paulus hor
tatur nos ad faciendū bona opa ⁊ ad
viuendū sc̄dz iusticiā di. [Humanū di
co] Hor. i. quoddā leue vobis p̄cipio.
Onus em̄ iusticie qđ vult eis impo

nerē leue est vt p̄t̄ Math. xi. Iugum
enim meū suauē est ⁊ onus meū leue
[propter infirmitatē carnis vestre] car
ro em̄ in p̄ncipio creatiōis fuit fortis
⁊ sana et obediēs anime: sed propter
pct̄m facta ē debilis ⁊ infirma aggrauās
⁊ dep̄imēs aīaz. vñ Sap. ix. Corp⁹ qđ
corruptē aggrauat aīam [sicut em̄ ex
hibuistis mēbra vestra seruire imū
dicie] Hor. i. ad seruiēdū peccatis car
nalibus [⁊ iniquitati] id est peccatis spi
ritualibus [ad iniquitatē]. i. ad mali cō
summationē [ita nūc exhibete mēbra
vestra] Ly. p̄ bonā cōsuetudinē abili
tates ea [seruire iusticie]. q. d. illud ē
leue. s. qđ nō plus laboris requirit̄ i f̄
uitio dei qđ ducit ad gl̄iam qđ in serui
tio dyaboli qđ ducit ad gehēnā [in san
ctificationē]. i. sanctitatis cōsummatio
nē [cū ei serui eētis peccati: liberi fui
stis iusticie] Ly. i. spoliati a bono iu
sticie [quē ḡ fructū]. i. vtilitatē [hūistis
tūc i illis] supple pct̄is [in qđ nunc]
id ē p̄ penitentiā [erubescit] q. d. nul
lā vtilitatē habuistis: sed maximū dā
nū [nā finis illoꝝ]. s. pct̄o seruiētium
[mors ē]. s. eterna [nūc vero liberati
a pct̄o] Ly. p̄ ei⁹ dimissionē [serui autē
facti deo] p̄ iusticie opationē [habetis
fructū vestrū] Vincē. i. vtilitatē v̄ram
[in sanctificationē] Ly. i. in gr̄az in p̄
ti [finē vero]. s. vltimū [vitam eternā]
id est in futuro gloriā eternā [stipen
dia em̄ peccati] Vincē. i. p̄miationes
qđ debent̄ militib⁹ dyabolis [mors est]
sc̄z cl̄pe ⁊ cōsequēter eterne penes [gr̄a
autē dei]. i. p̄miū p̄ bono ope i gr̄a dei
factū [vita eterna in xp̄o iesu dño no
stro]. i. per iesum christum dominuz
nostrum tanq̄ mediatorē.

Dñica octaua Roma. vii.

Debitores sum⁹ nō
carni vt secundum
carnē viuamus. Si
em̄ sc̄dm carnē vixeritis mo
riemini. Si autē spiritu facta
carnis mortificaueritis viue

ris. Quicūq; em̄ spiritu dei
agūtur: hi sunt filij dei. Nō
enim accepistis spiritum ser-
uitutis iterum in timore sed
accepistis spiritū adoptiōis
filioꝝ dei: in quo clamam⁹ ab-
ba pater. Ipse em̄ spūs testi-
moniū reddit spiritui nostro
q̄ sumus filij dei. Si autē filij
et heredes. Heredes quideꝝ
dei: coheredes autē christi.

¶ Postilla.

¶ Debitores sum⁹ non carni
vt secundum car. 7c. Ante initium il-
lius epistole scribit sanct⁹ paulus di-
cens. Qui em̄ scōꝝ carnem sunt que
carnis sūt sapiūt. q̄ vero s̄m spm̄ sunt
que sunt spiritus sentiunt. nā pruden-
tia carnis mors est prudētia autē spi-
ritus vita et pax. Qm̄ sapientia carnis
inimica est deo. Tunc sequit̄ presens
epistola i qua apostol⁹ hortatur nos
ad mortificationem carnis et ad imi-
tationem spiritus vel rationis: vt se-
cundum spm̄ viuamus. et ad hoc ad-
ducit rationes: scz ppter debitum et
ppter future mercedis magnitudi-
nem. Unde dicit [Fratres debitores
sumus] scz spū sancto et rationi ppter
[nō carni vt secundum carnem viu-
amus] scz in voluptatibus carnis [si ei
scōm carnem] Hor. i. scōm carnis de-
sideria et voluptates [vixeritis] vita
corporali [moriemini] morte spiritua-
li: et etiam eterna [si autem spiritu]. i.
ratioe [facta]. i. opa [carnis mortifica-
ueritis] penitus ea abiectōdo et fugiē-
do [viuetis] vita spirituali hic in ius-
ticia: et in futuro in gloria [quicunq;
em̄ spū dei agunt] Hor. i. regūtur [hi
filij dei sunt] seruientes et non timore
seruili. sed timore filiali [non enī ac-
cepistis spiritum seruitutis iterū in
timore] sicut in veteri lege q̄ fuit lex
timoris [sed accepistis spiritum ado-
ptionis filiorum dei]. i. spiritū sanctū

datorem bonorum per quem fit ado-
ptio filiorum dei quod ex bonitate est
et misericordia dei [in quo clamam⁹
abba pater] Vt. abba pater duo sunt
noīa idem significantiavnū hebraicū
alter latinū: ad significandum dupli-
cem dei paternitatem. Ana est comu-
nis bonis et malis: qz est pater creatio-
nis omnium hominum. Alia specia-
lis gratie adoptione de qua hic dicit̄
[ipse enim spiritus testimoniū reddit
spiritui nostro] cū em̄ spiritus noster
per spiritum sanctum bonum agit est
signum diuine filiationis. Hoc autē
signo quasi quodam testimonio nos
certificat [q̄ sum⁹ filij dei] At. nō p
naturam sicut xps s̄ per adoptionē p
spiritum sanctum [si autem filij dei]
Hor. sumus [et heredes] erimus [he-
redes quideꝝ dei] cuius beatitudine
fruemur [coheredes autē xpi] i quo et
cum quo beati erimus.

¶ Dñica nona. i. Corinth. x.

Non simus cōcupis-
centes malorum sicut
et illi cōcupieſt
neq; ydolatre efficiamini sicut
quidam ex ipsis quemad-
modum scriptum est. Sedit
populus manducare et bibe-
re: et surrexerit ludere. Neq;
fornicemur sicut quidam ex
ipsis fornicati sunt: et cecide-
runt vna die viginti tria mi-
lia. Neq; temptem⁹ christus
sicut quidā eorū temptaue-
rūt et a serpentibus perierūt
Neq; murmuraueritis sicut
quidam murmurauerūt et pe-
rierūt ab exterminatore. Hec
autē oīa in figura ptingebāt
illis. Scripta sunt autē ad cor-
reptionē nostrā i quos fines
seculorū deuenērūt. Itaq; q̄

se existimat stare videat ne
cadat. Tēptatio vos non ap-
prehendat nisi humana. fide-
lis autem deus est qui nō pa-
netur vos temptari supra id
quod potestis. Sed faciet cū
temptatione etiam puentuz
vt possitis sustinere.

Postilla.

¶ Non simus concupiscētes
maloz ꝛc. Pro intellectu illi⁹ episto-
le attendere oportet beneficia populo
Iudaico in deserto exhibita a deo: scz
transiitum per mare rubrū: defensio-
nem colūne: cibationē māne: ꝛ sic de
alijs. que oīa deus miraculose eis ex-
hibuit ipsi autē de tantis beneficijs in-
grati existentes ꝛcupierūt carnes co-
medere paruipēdētes māna. Itē ydo-
latriam cōmiserunt adorando vitulū
Item fornicati sunt cum madianitis
cōtra preceptū dñi. Item cōtra moy-
sen ꝛ aaron murmurauerunt: ꝛ sic de
alijs. Et ideo plagas in hodierna epi-
stola expressas incurrerūt. Monet er-
go nos sanct⁹ paulus i hodierna epi-
stola ne talia faciamus: qz si similes
eis fuerim⁹ in culpa: erimus eis simi-
les in pena. Ergo dicit [Fratres nō si-
mus cōcupiscētes maloz] quo ad ef-
fectū sicut ꝛ illi cōcupierūt] de quib⁹
dicitur ps. lxxvij. Concupierūt cōcu-
piscētia ꝛc. ꝛ Numeri. xi. dñ. vulgus
ꝛmiscuū flagellauit ꝛc. quasi diceret
non peccemus sicut ꝛ illi: ne similiter
puniamur sicut et illi [neqꝫ ydolatre
efficiamini] Aincē. honorem soli deo
debitum ydolis ꝛ creaturis nullo mo-
do exhibeatis] sicut quidā ex ipis] scz
ex filijs israel fecerunt qui sibi vitulū
cōstatilem fecerūt ꝛ ipm pro deo ado-
rauerūt vt habet Numeri. xxv. [quē
admodū scriptū est] Exod. xxxij. [Se-
dit populus manducare] coram ydo-
lo. s. vitulo] ꝛ surrexerūt ludere] id ē lu-
dos facere: sicut choreas in veneratio-

nem vituli. Notandum qꝫ sicut olim
fuerūt diueria ydola inter infideles:
ita ꝛ nunc inter xpianos: quia aliqui
colunt diuitias. aliqꝫ honores. aliqui
corporis delicias. aliqui pueros ꝛ vro-
res. An augu. hoc ab homie colitur
quod pie ceteris diligitur] neqꝫ forni-
cemur] Aincen. i. acium luxuriosum
extra propriam cōiugem nullo mō ꝫ-
petremus] sicut quidā ex ipis forni-
cati sunt] 2y. s. cum mulierib⁹ madi-
anitis: vt habet] Hume. xxv. [ꝛ cecide-
rūt vna die. xxiij. milia] nec est hoc cō-
tra illud quod dicitur] Nu. xxv. qꝫ ceciderūt
xxiiij. milia: qz minor numer⁹ ꝫcludit
i maiore. ꝛ id ꝫcludit qd vep est de ma-
iori: est etiā verū de minor] neqꝫ tem-
ptemus xp̄m] Horr. diffidendo de ei⁹
potentia] sicut quidam eorum temp-
tauerunt] scilicet ipsum deum dicen-
tes illud ps. lxxvij. nunqd poterit ꝛc.
[ꝛ a serpentibus perierūt] qz irat⁹ do-
minus misit contra eos serpentes is-
gnitos: ꝛ quēcunqꝫ inuiderūt statū
mortebat donec moyses ex iussu do-
mini serpentem eneuum erexit ad cu-
ius aspectum sanabatur: vt habetur
Nu. xxi. [neqꝫ murmuraueritis] scilz
contra deum vel prelatos eius] sicut
quidā eoz murmurauerūt ꝫtra moy-
sem] Hume. xvi. ꝛ Exo. xvi. murmu-
rauit oīs cōgregatio ꝛc. [ꝛ perierunt
ab exterminatore] scilz ab angelo eos
ꝫcutiente] hec autē omia in figura cō-
tingebant illis] scz ad designādum qꝫ
sic vel grauius fiet nobis si fuerimus
similes eis] scripta sunt autē ad corre-
ptionem nostram] Ainc. punitiones ꝛ
pene iusticie iudeis inflicte in veteri
testamento sunt scripte ad nostrā cor-
reptionē vt visis vel auditis illis pe-
nis caueamus peccata ꝫsimilia: ne in
illas vel maiores penas incidam⁹] in
quos fines seculozū deuenerūt] 2y.
id ē in nos qui sum⁹ iam in sexta eta-
te seculi: ꝛ durat vsqꝫ i finē mūdi] ita
qui se existimat stare] Ainc. id est opti-
natur se esse in gratia siue in caritate
dei] videat] id ē caueat] ne cadat] scz

ab illa gratia per peccatū mortale [tē-
ptatio vos nō apprehēdat nisi huma-
na] Et in. quasi dicat si temptatio isur-
gat in vobis videaris q̄ vos nō app-
hēdat p̄ consensu q̄ si consensu adhibu-
eritis nō est tēptatio hūana s; dyabo-
lica. An̄ greg. in pastoralī. humanū ē
in corde tēptationē perpeti: demonia
cūvero in tēptatiōis certamie supe-
rari [fidelis aut̄ de⁹ ē] Ly. in p̄missis
implendis [qui nō patitur vos temp-
tari supra id quod potestis] q̄ promi-
sit adiutoriū in tēptationibus possi-
tis si fideliter recurrant ad ipsu] sed
faciet cum tēptatione etiam prouē-
tum [vos adiuuando vt ipsa tēpta-
tio vobis proueniat ad augmentum
meriti per eius superationē] vt possi-
tis sustinere [vincen. ne cadatis in
peccatū r̄i cōsensum] Unde Aug. dya-
bolus plerunq; vult nocere et nō po-
test: q̄ potestas eius est sub potestate
dei. Nam si tantu; posset nocere dya-
bolus quantum vellet: aliquis iusto-
rum non remaneret.

[Dñica. x. i. Corinth. xij.]

Sciatis quā cū gentes
eētis ad simulacra
muta prout duceba-
mini euntes Ideo notum vo-
bis facio q̄ nemo ī spū dei lo-
quens dicit anathema iesu.
Et nemo potest dicere domi-
nus iesus nisi ī spiritusancto
Diuisiones gratiarum sunt
idem autē spiritus. Et diui-
siōes ministratiōnū sunt: idē
aut̄ dñs. Et diuisiōes opatō-
num sunt: idem vero deus q̄
operatur omnia in omnibus
Unicuiq; autem datur ma-
nifestatio spiritus ad vtilita-
tem. Alij quidem per spiri-
tum datur sermo sapientie.

Alij autē sermo scientie scōz
eundē spiritū. Alteri fides ī
eodem spiritu. Alij gratia sa-
nitatū in vno spiritu. Alij o-
peratio vtutū. Alij p̄phetia
Alij discretio spūum. Alij ge-
nera linguaz. Alij interpreta-
tio sermonū. Hec autē omia
operatur vn⁹ atq; idem spūs
diuidens singulis put vult.

[Postilla.]

[Scitis quoniam cū gentes
essetis etc. Ante initium illi⁹ ep̄le scri-
bit sanctus paulus di. q̄ si nosmetips-
os dijudicarem non vtiq; iudica-
remur. Dū autē dijudicamur a dño
corripimur vt nō cum hoc mūdo dā-
nemur. Tūc sequitur ep̄stola hōdi-
erna ī qua apostolus loquitur de do-
nis spiritus sancti ostendens q̄ omni-
um donoz auctor est spiritus sanct⁹ et
nullus potest facere aliquod bonum
meritoriū salte; vite eterne nisi in spi-
ritusancto r̄ hoc apostolus ostēdit ex-
perimēto vite p̄terite di. [Scitis quo-
ntiam cū gentes essetis] Ly. scz gen-
tiliter uiuentes absq; dei gratia ad cō-
uersionem ad fidē [ad simulachra mu-
ta euntes] ea adorāda. Colebant enī
gētes ydola martis. mercurij r̄ sic de
alijs. et dicebantur muta: quia per se
vel ex se non habebant aptitudinem
loquendi. Quis dyabolus p̄ ea q̄q;
dedit responsa [put ducebantur] scz
a maligno spiritu sicut equus r̄ mu-
lus in quib⁹ non est intellectus [ideo
notum vobis facio q̄ nemo in spiri-
tu dei loquens] Ly. gratia dei vtens
[dicit anathema iesu] .i. blasphemā
aliquā de iesu dño nostro [r̄ nemo po-
test dicere dñs iesus] p̄fitēdo ipsu] su-
um dñm r̄ saluatorez: scz q̄ ipse sit ve-
raciter dominus et ipse seruus eius
[nisi in spiritusancto] .i. per spiri-
tū sanctum a quo est omne verum. vti
de Ambro. Omne veruz a quocunq;

bleatur a spū sancto est [diuisiones ve
ro grāru sunt] nota q̄ gratia hic ap
pellat diuersos gradus et ordines qui
sunt in ecclesia [idē autē spūs] scz san
ctus est distributor graduū et ordinū
et officioꝝ [et diuisiones ministratio
num sunt]. i. diuersi effectus gratie q̄
bus alijs seruit alijs sic ordinant in
primū: hoc exēplū dedit nobis xp̄us
Ande Math. xx. Filius hoīs non ꝛc.
Item. i. Petri. iij. Anusquisq̄ sicut
accepit ꝛc. [ides autē dñs] id ē xp̄s fili⁹
dei dāns singulis pro voluntate sua
[et diuisiones operationū sunt]. i. di
uersi artus gratie q̄tum ad se p̄ quā
grām facit opa meritoria: q̄dā maio
ra q̄dā minora opa [Idē vero deus]
scz p̄. Et notanduz q̄ ap̄ls ponit hic
tria noīa vt intelligatur q̄ totius tri
nitatis sunt dona grāru. quo ad p̄so
nā spūs sancti dicit idē autē spirit⁹. quo
ad personā filij idē autē dñs. quo ad p̄
sonam patris dicit idē autē deus.
sed ne videretur distinctio substantie
et operationis subiūgit idē p̄tates
substantie operationis triū p̄sonarū
[qui] scz deus pater: de⁹ filius: et de⁹
spūs sanctus: vnus existens deus [ope
ratur omīa] scilz necessaria salutis in
omnibus non omnia in singulis: qz
vni non tribuit omnia: sed in omni
bus omnia vt qd̄ quis in se non hz i
alio sicut in humano corpore oculus
solus videt: sed non sibi soli: s; toti cor
pori: vnde Isa. xvi. Omnia opera no
stra operatus es in nobis [vnicuiq̄
autē] scz fidelium [datur manifestatio
spūs]. i. gratia que manifestat spiritū
in esse [ad vtilitatem] scz ecclesie [Alij
quides per spm] scz sanctū [datur ser
mo sapientie] scz loquendi de contē
platione celestū [Alij autē sermo sciē
tie] scz loquēdi de actōe temporalū
secūdi eundē spiritū [alteri fides]. i.
constantia vel sermo fidei [in eodem
spū Alij gratia sanitatū] scz curandi
infirmos [in vno spū. Alij opatio vir
tutum]. i. miraculorum q̄ sunt supra

naturam [Alij p̄phetia] scz p̄dicere
futura. [Alij discretio spirituum]
Hor. i. gratia discernendi quo spiritu
dicunt. i. bono vel malo: qz etiā dyas
bolus bona se dicit dicit [Alij ḡna
linguarum] scz qui diuersis linguis
[Alij interpretatio sermonū]. i. interp̄
tatio obscuritatū scripturę que sunt
in p̄phetis et in euangelis et in epi
stola [Hec autē omnia] s; diuersa sint
[operatur vnus atq; idē spiritus di
uidens singulis prout vult]. i. gratis
et sicut ceteros scit expedire.

25. **C**orinth. xi. i. **C**orinth. xv.

Notum vobis facio
euāgelium quod pre
dicaui vobis quod
et accepistis in quo et statis
per qd̄ et saluamini qua rōne
predicaui vobis si tene
tis: nisi frustra credidistis.
Tradidi enī vobis in primis
quod et accepi qm̄ xp̄s mor
tuus est pro peccatis nostris se
cunduz scripturas: et quia se
pultus: et quia resurrexit ter
tia die scdm̄ scripturas: et qz
visus ē cephe: et post hec vn
decim. Deinde visus est plus
q̄ quingentis fratrib⁹ simul
ex quibus multi manēt vsq; ad
huc: quidam autē dormierūt.
Deinde visus est iacobo. De
inde apostolis omībus: Ho
uissime autem omnium tanq̄
abortiuo vis⁹ ē et mihi. Ego
enim sum minimus apostolo
rum: qui non sum dignus vo
cari apostolus: quoniā p̄se
cutus suz ecclesiam dei. Gra
tia autem dei sum id qd̄ sum
Et gratia eius in me vacua
t

non fuit. ¶ Postilla.

¶ **F**lorū vobis facio euange-
lium quō pred. &c. **A**n̄ in̄itiū illius ep̄le
scribit sanctus paulus dicens. Si q̄s
ignorat ignorabitur: om̄ia sūt hone-
ste & sc̄dm ordinē fiant in vobis. **T**ūc
statim sequitur p̄ns ep̄la in qua apo-
stolus commendat nobis doctrinam
euangelicam per quam peruenitur
ad gloriā resurrectionis dicens [Fra-
tres] id est **C**orinthij qui estis fr̄es
in christo sicut om̄es in xp̄o p̄ fidem
geniti [notam vobis facio] **L**yz. i. ad
memoriā reduco [euangelium] id est
doctrinam euangelicam [quod pre-
dicavi] id est denūciaui vobis [quod
& accepistis] **A**n̄. corde credēdo & ore
confitendo [in quo et statis] id ē per-
manere et stare debetis [per quod et
saluamini] tam in spe & tandem ī re
[qua ratione predicauerim vobis]
Sorra. sc̄z per christi resurrectionem
astruendo nostram resurrectionē [ni-
si frustra credidistis] id ē sine aliqua
utilitate: quia fides sine operib⁹ mor-
tua est [tradidi enim vobis in p̄mis]
Lyz. inter principalia credēda: quia
articuli fidei sunt principia ex quib⁹
alia credenda deducuntur [quod ac-
cept] per reuelationem a spiritu sc̄to
[quoniā xp̄s mortuus ē & p̄ peccatis
nostris] **L**yz. non suis: vt patet **I**say.
liij. p̄pter scelus &c. **I**tem in eodē ca.
Ipse autem vulneratus &c. [secundū
scripturas] sc̄z ip̄orum p̄phetarū q̄
passionem christi predixerunt. **A**nde
Miere. xi. **E**go qui assign⁹ &c. **I**te **I**sa.
liij. **S**icut ovis ad occisionē &c. [& q̄
sepult⁹ est] **L**yz. vt veritas mortis ei⁹
probaretur [et quia resurrexit tertia
die secundū scripturas] **A**n̄ **O**see. vi.
Viuificabit nos &c. [& quia visus est]
Lyz. post resurrectionē suam [cephe]
id est petro [& post hoc vndecim] sc̄li-
cet apostolis: que apparitio facta fuit
post dies. viij. sue resurrectionis pre-
sente thoma. **J**ohan. xx. [deinde vis⁹
est plus q̄ quingentis fratrib⁹ simul]

et illa apparitio facta fuit in galilea
ī qua appuit apostolis & multis alijs
xp̄i fidelibus [ex quib⁹ multi manent
vsq; adhuc] viuentes in illo tēpore.
Sorra. qui testes sunt huius si ab eis
requiratur [quidam autem dormite-
runt] sc̄licet morte corporali que dici-
tur dormitio: quia erit in speresurre-
ctionis future [deinde visus est iaco-
bo] sc̄z alphei qui dictus est frater do-
mini et qui fuit episcopus hierosoli-
mitanus: qui etiaz sicut dicit haymo
vouerat se non manducaturum quo
vsq; dñm post resurrectionem vidis-
set: ideo xp̄s ei apparuit: tamen hoc
non legitur in euāgelio [deinde apo-
stolis omnibus] sc̄z visus est & hoc fa-
ctum ē in die ascensionis: vt p̄ **M**arh.
vlti. [nouissime autem omnium] id
est post ascensionem xp̄i in celus [tan-
q̄ abortiuo visus ē et mihi] sc̄licet ī
via quando ibam in damascum: vt
patet **A**ctuū. ix. **L**yz. vocat autem se
abortiuum quia abortiuus dicitur fe-
tus qui nascitur extra tempus debi-
tum vel q̄ ī cum violentia educitur
de utero. **S**ic apostolus quia alijs re-
nati fuerunt ante aduentum spiritus
sancti ipse autem post. **I**tem alijs con-
uersi fuerunt sponte: ipse quasi violē-
ter in actu persecutionis fidei. [**E**go
enim sum minimus apostolorū] q̄
vltimus tempore [qui non suz dign⁹
vocari ap̄ls] sc̄lz si mea precedentia
merita attendantur [quoniam perse-
cutus sum ecclesiā dei] **L**yz. quod alijs
non fecerūt et in hoc minor fuit alijs
apostolis: licet ex gratia dei fact⁹ fue-
rit valde magnus [gratia autem dei
sum id quod sum] sc̄z apostolus xp̄i:
quia sine gratia dei homo nihil est:
[et gratia eius in me vacua nō fuit]
id est carens bonis operibus. **S**equit-
ur in textu post epistolam illam [sed
in omnibus illis abundantius labo-
raui] nullus enī apostolorum legitur
in tot terris et prouincijs predicasse
nec tot tribulationes in terra & ī ma-
ri sustinuisse.

Dominica. xij. ij. Corint. iij.

Habemus per xpm ad deum non q̄ sufficientes simus cogitare aliqd a nobis quasi ex nobis: s; sufficientia nra ex deo est. Qui et ydoneos nos fecit ministros noui testamenti non littera: s; spiritu. Littera enim occidit: spiritus autem viuificat. Quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria: ita vt non possent intendere filij israel in faciem moysi propter gloriam vultus eius que euacuatur quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria? Nam si ministratio damnationis in gloria est: multo magis abundat ministerium iustitie in gloria.

Capostilla.

Fiduciam talē habem⁹ per xpm etc. Ante initiū illi⁹ ep̄le scribit sanctus paulus de xpi bon⁹ odor sumus deo in hīs qui salui fiunt ⁊ i hīs qui pereūt: ⁊ alijs quidem odor mortis in mortem: alijs autē odor vite in vitam. Tunc sequitur p̄ns ep̄stola in qua apostolus ostendit confidentem esse in deo: et hoc p̄pter nostrū defectum et diuinum eius adiutorū quod specialiter modo tpe gratie de us paratus est nobis impendere. Et dicit [Fiduciam talem habemus ad deū]. i. qui est vnus in substantia ⁊ trinus in personis [per xpm] id ē ex merito passionis xpi: et per gratiam xpi possumus saluari [nō q̄ sufficientes simus cogitare aliquid] supple boni [a nobis quasi ex nobis] quis cū om

ne bonū quod agimus sit a nobis vt causa secundaria: non tamen ex nobis vt causa primaria. Deus enim ē qui operatur in nobis velle et perficere [sed sufficientia nostra] hoc cogitandi volendi faciendi bonū [ex deo est] vt p; iohannis. xv. Sine me nihil potestis facere [qui et ydoneos nos fecit ministros] s; vira ⁊ scia [noui testamenti]. i. euangelij [non littera]. i. non exiit in littera tantū sicut lex moysi: quia euangelij pabolas nō sp̄ ad litteram intelligimus [sed spū]. i. ad sensum spūalem [Littera enī occidit] q; testamentum vetus cognitionem peccati dabat non tamen gr̄am [spūs autē] id ē spūs sanctus q̄ datur ē sacramentis noui testamenti [viuificat] id ē viuere facit [q; si ministratio mortis] id ē legis moysayce mortis ⁊ terrorem inferens transgressorib⁹ [litteris deformata i lapidibus] id ē scripta in tabulis lapideis [fuit i gloria] id ē reuerentia [ita vt non possent intendere filij israel in faciem moysi] Nota q; exo. xxxij. dicitur q; ex colloquio dei in monte synai facies moysi fuit facta quasi cornuta nō q; fuissent realia cornua sed quasi quidam radij p̄cedentes sursum angulariter in figura cornū. Et dicit ibidem q; filij israel non potuerunt intendere in faciem eius. Et cum deberet eis loqui oportebat q; velamē apponeret ante faciem eius ⁊ hoc [p̄pter gloriā] id ē claritatem [vultus eius q̄ euacuatur] q; illa gloria in moyse non diu p̄mā sit: sed transiit [quomodo nō magis ministratio spūs] .i. noui testamenti [erit in gloria] supple eterna [nam si ministratio damnationis] veteris legis que ideo dicitur ministratio damnationis eo q; non poterat ab ea saluari [in gloria est multo magis ministerium iustitie] .i. legis euangelice [abundat gloria] id est perducit ad gloriam.

Dominica. xij. Gal. iij.

t 2

Abrahe dicte sūt p
missiones ⁊ semini
eius. Non dicit et
seminibus quasi in multis sed quasi in
vno: et semini tuo qui est christus.
Hoc autem dico testamentum con-
firmatum a deo: que post qua-
dringentos ⁊ triginta annos
facta est lex non irritum facit
ad euacuandum promissionem.
Nam ex lege hereditas: id est
non ex promissione: abrahe au-
tem ⁊ per repromissionem donauit
deus. Quid igitur lex propter
transgressionem posita est do-
nec veniret semen cui promise-
rat ordinata per angelos in ma-
nu mediatoris. Mediator
autem vnus non est: deus autem
vnus est. Lex ergo aduersus
promissa dei absit. Si enim data
esset lex que posset viuifica-
re: vere ex lege esset iustitia.
Sed conclusit scriptura omnia
sub peccato ut promissio ex fi-
de iesu christi daretur creden-
tibus.

¶ Postilla.

¶ Abrahe dicte sūt promissio-
nes etc. In initium illius epistolae scribit san-
ctus paulus d. Scriptum est Gen. xv. Cre-
didit abraham deo et reputatum est ei ad
iustitiam. Tunc sequitur prius epistola [Abra-
he dicte sunt promiss. etc.] Abi notandum
quod galathe gentiles fuerunt greci et
per apostolum paulum ad fidem christi conuersi
sunt. Et recedete ab eis apostolo per pseu-
do apostolos fuerunt seducti ⁊ decepti ita
quod ad obseruationem legalium veteris te-
stamenti verterentur quasi per fidei christi
absque legalium obseruatione saluari
non possent quod falsum est. Quos apostolus
ad veram fidei reuocat in epistola hodie.

di. [Fratres abrahe dicte sūt] supple
a deo [promissiones] eterne [⁊ semini
eius] scilicet christo: per eum promittebatur dan-
da benedictio: ut per gen. xxiij. In semi-
ne tuo benedicentur omnes gentes [non
dicit et seminibus quasi in multis sed
quasi in vno ⁊ semini tuo qui est christus]
¶ In. illa promissio abrahe impleta fuit
quoniam christus ex maria virgine natus fuit:
⁊ post christi aduentum cessauit lex in ceri-
monijs ⁊ figuris [hoc autem dico testa-
mentum confirmatum a deo]. i. promissio-
nes ille per modum testamenti sunt confir-
mate a deo cum iuramento diuino: ut per
Gen. xxiij. Per memetipsum iuravi di-
cit dominus etc. ¶ In. testamentum dei scriptu-
ra autentica voluntate testatoris ⁊ te-
stimio roborata: ⁊ quia promissio illa fuit
iuramento dei firmata: ideo bene dicitur
testamentum [quod post quadringentos et
triginta annos facta est lex] ideo sic lex
construenda est. Lex que post quadringē-
tos ⁊ xxx. annos facta est. i. data est in
monte synai a promissione abrahe ipsi
moysi: ⁊ per totum tempus fuerunt filij israel
in egypto: ut hie Exo. xij. Illis annis
expletis eadem die egressus est omnis
exercitus. Computatur autem hie anni a
promissione prima facta abrahe vsque
ad dationem legis [non irritum facit
ad euacuandum promissionem] ¶ Quid est
non euacuat promissionem abrahe fac-
tam quasi irritam quod tamen face-
ret si daretur hereditas ⁊ benedictio ex
lege [nam si ex lege hereditas] id est bea-
tudo eterna [iam non] esset [ex promi-
sione] ⁊ ita euacuaretur ⁊ frustraretur p-
missio facta abrahe: quod autem hoc non
est: hie probat dicens [Abrahe autem per
repromissionem donauit deus] sup. bea-
titudinem et gloriam ⁊ benedictionem:
non propter legem sed propter promi-
sionem hoc est propter fidem christi sepe
promissit quia abraham hoc credidit
quod deus sibi promissit ⁊ sic patet quod
omnes antiqui qui iustificati sunt ex
ipsa fide christi iustificati sunt et non
propter opera legis. Nam ipsi cre-
diderunt hoc futurum quod nunc

credimus preteritum: et ideo iustifica-
ti sunt et non propter legem: quia abraham
iustificatus est: et legem tamen non habuit
quia multo tempore ante legem vixit. Unde
Bernardus dicit Multi ante saluatoris ad-
uentum deum omnipotentem timentes
et diligentes sue salutis gratissimum
promissorem credentes in promissione fide-
lium sperantes certissimum redemptorem in
hac fide et expectatione saluati sunt.
Eius Augustinus. Nemo liberatur a damnatio-
ne que facta est per adam nisi per fidem domini
nostri iesu christi [quid igitur lex] 27. id est
ad quid fuit utilis. quod dicitur quia ergo lex non
iustificauit sed sola fides: quare ergo
posita est et data. Ad hoc respondetur
quia tamen non inutiliter data est [propter
transgressiones posita est] id est propter
punitiones peccatorum: quia in lege deter-
minantur graues pene pro determina-
tis vitijs quare terrore cohibeantur ho-
mines a peccatis [donec veniret semetipsum]. id est
christus [cui]. id est de quo [promiserat] ut patet
Genesim. xxi. In semine tuo benedicentur
omnes gentes [ordita per angelos]. id est mi-
nisterio angelorum 27. Lex ei non fuit
data immediate a deo: sed per angelum qui lo-
quebatur moysi in monte synai [in manu
mediatoris]. id est in personam christi ut. si duraret
quod vult velle: quia venit in mundum
quod sibi placuit non statim post hominis ca-
sum [mediator autem unus non est] sed
duorum extremorum que coniungit [deus autem
unus est]. id est christus: qui est vnus cum patre et spiritu
sancto: et hoc est in diuina natura. Et est
etiam mediator dei et hominum reconcilians
homines deo patri: et hoc secundum humanam
naturam [lex ergo aduersus promissa dei
absit] Item. quod dicitur nullo modo lex fuit contra
promissa dei quod promissio fuit perfe-
ctior quam lex [Si enim data esset lex que pos-
set viuificare]. id est ad vitam eternam confer-
re vere ex lege esset iustitia iudicio ex pro-
missione abraham [sed conclusit scriptu-
ra]. id est lex moysi que est lex scripta [omnia
sub peccato] 27. iniquum ostendebat peccatum nec
tamen mudabat [ut promissio] ierone beatitudi-
nis [ex fide iesu christi daretur creditibus]
27. fide formata que facit sedere in deum

¶ Dominica. xiiii. Gal. v.

Spiritu ambulate et
desideria carnis non
perficietis. Caro enim
concupiscit aduersus spi-
ritum: spiritus autem aduer-
sus carnem. Hec enim sibi in-
uicem aduersantur: ut non
quecumque vultis illa faciatis
quia si spiritu ducimini non estis
sub lege. Manifesta autem
sunt opera carnis que sunt
fornicatio: immundicia: im-
pudicitia: luxuria: ydolorum
seruitus: veneficia: inimici-
tie: contentiones: emulatio-
nes: ire: rixe: dissentiones:
secte: inuidie: homicidia: e-
brietates: comestationes. et
his similia. Que predico vo-
bis sicut predixi: quoniam qui
taliter agunt regnum dei non
consequentur. Fructus autem
spiritus est caritas: gaudium
pax: patientia: longanimitas:
bonitas: benignitas:
mansuetudo: fides: modestia:
continentia: castitas: aduer-
sus huiusmodi non est lex.

Qui autem sunt christi car-
nem suam crucifixerunt cum
vitijs et concupiscentijs.

¶ Postilla.

Spiritu ambulate et desi-
deria etc. Ante initium illius epistolae scribit
sanctus paulus dicit. Omnis lex in vno ser-
mone impletur. Diliges proximum tuum
sicut teipsum. Tunc sequitur presens
epistola vbi notandum quod epistola hodie-
na et euangelium hodiernum in hoc con-

struite in spū lenitatis consi-
derans teipsum ne tu temp-
teris. Alter alterius onera
portate: et sic adimplebitis
legem xpī. Nam si quis exi-
stimat se aliqd eē cū nihil sit:
ipse se seducit. Op^o aut suuz
pbet vnusq̄sq̄: et sic in semet
ipso tantū gloriā habebit et
non in altero. Unusquisq̄ ei
onus suū portabit. Cōmuni-
cet autē is qui cathezifatur
verbo ei qui se cathezifat in
om̄ibus bonis. Nolite erra-
re deus non irridetur. Que
em̄ seminauerit homo hecet
metet: qm̄ qui seminat in car-
ne sua de carne et metet cor-
ruptionē. Qui autē seminat ī
spū: de spū metet vitā eternā
Bonū aut faciētes nō defici-
amus: tpe enim suo metem^o
non deficientes. Ergo dū tē-
pus habem^o operemur bo-
num ad omnes maxime aus-
tem ad domesticos fidei.

Postilla.

Si spū viuimus spiritu etc.
In initū illi^o ep̄le scribit sc̄us paul^o
di. Qui sunt xpī carnē suā crucifixe-
rūt cū vtr̄is et seupiscētis. Tūc sequi-
tur ep̄la p̄ns q̄ cū euāgelio hodierno
p̄cordari pōt hoc mō. In euāgelio di-
citur nemo pōt duobus dñis seruire.
Duo dñi sunt caro et spūs. In ep̄la ve-
ro dicitur qualiter spū sit ambulādus et nō
scōz carnē. Item in euāgelio phibe-
t sollicitudo vite p̄ntis. In ep̄la horta-
mur ad opa spūs viuificātis. Et ap-
stolus dicit Fratres si spū viuim^o .i.
p̄ spū sc̄m̄ spū et ambulemus sequē-
do instinctū spūs sancti in opibus no-

stris vel dictamen recte ratōis: et quia
bonū opus prout frequēter est occa-
sio vane glorie: ideo subditur nō effi-
ciamur inanis glorie cupidi iuicē p̄-
uocātes. **Ly.** v̄bis iniuriōsis iuicēz
inuidētēs de bonis primoz dolētēs
post hoc apostolus iducit nos ad mu-
tuā supportationē di. **Fratres** et si p̄-
occupat^o fuerit homo **Ly.** p̄ aliquā
passionē insurgentem vel per aliquā
ignorantiā ī aliquo delicto. **Ebi** sciē-
dum q̄ peccatū est perpetratio mali
et desertio boni. **vos** q̄ spūales estis
id est perfectiores in vita et sciētia. **hu-**
iusmodi instruite id est ad bonuz re-
ducite in spū lenitatis id est rationa-
biliter et leniter non in impetu furo-
ris. **considerās teipsum** id est fragili-
tatem p̄p̄tam ne et tu tempteris id
est in simile pctm̄ cadere p̄mittaris si-
cut petrus cadere p̄missus ē vt sciret
compati casibus subditoz. **alter alte-**
rius onera portate id est īfirmitates
mutuas et labores subueniendo mu-
tuos et sic adimplebitis legē xpī que
est lex charitatis **Hor.** Lex enī moy-
si fuit lex terror: lex xpī lex amoris. **Et**
aug. Breuis differentia legis et euā-
gelij timor et amor. **Itā** et si quis existi-
mat se aliqd esse .i. magnuz quid de
se sentiēs in supbia cū nihil sit de se
nisi vanitas et pctm̄ eēt: p̄t. i. **Corinth.**
iiij. Quid habes qd nō accepisti ip̄e
se seducit .i. seorsuz a veritate seducit
quia per hoc in cōtemptum fratris et
in alia peccata cadit: ideo subdit^o
opus autem suū p̄bet vnusq̄sq̄ .i. di-
ligenter examinet et sic in semetip̄o
tantū in testimonio p̄p̄ie cōscientie
gloriā habebit et nō in altero .i. in
falsa laude alterius cui nō est creden-
dū vnusquisq̄ em̄ onus suū porta-
bit .i. mercedem boni vel mali opis
cōciet .i. **Ly.** .f. p̄lator doctoris is
id ē ille qui cathezifatur id est īstrui-
tur v̄bo .i. doctrine et q̄ se id ē qui
cum cathezifat .i. instruit in omni-
bus bonis qui dicit et docet nō in ma-
lis que facit: vt patz **Math.** xiiij. que

dicunt facite scdm opa xpo illoz nolite facere [nolite errare]. s. credendo qd possitis eis conformari in malis & illicitis: sicut dicit quidam quare non facta h^o ex quo sacerdos me^o facit [de^o non irridetur] Sor. i. non pot falli [qd em seminauerit homo] in pntis vite labore [hec & metet] in futura retributione [qm qui seminat i carne sua]. s. fouedo vita carnalia [de carne & metet corruptione] sed pene eterne [qui aut seminat in spiritu] scilicet in spiritua libus operibus [de spiritu] id est virtute spūs sancti [metet vitā eternā] p premio [bonū autem facientes non deficiam^o] scilicet a bono inchoato [tēpore enim suo metemus non deficientes] qz merces erit eterna [ergo dum tēpus habemus] id est merēdi quod breue est [operemur bonū ad oīa]. s. generaliter [maxime autez ad domesticos fidei] Sor. id est ad christianos fideles qd domestici dicitur: quia nobiscū sunt de familia eiusdem dom^o: scilicet ecclesie que est domus dei.

¶ Dñica. xvi. Ephe. iij.

Obscuro vos ne deficiatis in tribulationibus meis p vobis qd est gloria vestra. hui^o rei gratia flecto genua mea ad patrem dñi nostri iesu xpi ex qd omnis paternitas in celis et in terra nominatur vt de vobis scdm diuitias glorie sue virtutez corroborari per spiritum eius in interiori homine habitare christum per fidem in cordib^o vestris in caritate radicati et fundati: vt possitis comprehendere euz omnibus sanctis que sit altitudo: longitudo: sublimitas et profundum. Scire etiam

supereminentem charitatem christi vt impleamini omne plenitudinē dei. Si autem qd potens est omnia facere abundanter quam petimus aut intelligimus scōz veritatē que operatur in nobis ipi gloria in ecclesia & i christo iesu omnes generationes seculi seculorum. Amen.

¶ Postilla.

¶ Obscuro vos ne deficiatis in tribula. etc. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus bl. ipis ephesijs. Vos qui aliquando eratis longe facti estis ppe in sanguine xpi. Tunc sequitur p̄sens epistola in qua ap̄ls docet nos qualiter non solum in prosperitatibus sed etiam in tribulationibus a bono non deficere & retrocedere non debemus dicens. Fratres [Obscuro vos ne deficiatis] Aln. s. i. fide & bonis opib^o. s. me existente [in tribulationibus meis]. i. in vinculis & in carceribus [p vobis] id est p doctrina & fide qua vobis p̄dicaui [que]. s. fides [est gloria vestra]. i. meritū glorie eterne [huius rei gra]. i. ppter hanc cām. s. vt non deficiatis in fide & sanctitate vite [flecto genua mea]. s. cordior corporis [ad patrē dñi nostri iesu xpi] Lyr. id est ipsum deuote deprecando [ex qd oīs paternitas]. i. tanq̄ ab autore [in celis]. i. in celestibus angelis [et in terra]. i. i terrestrib^o hoibus [noiatur vt de vobis scdm diuitias glorie sue]. i. scdm abundantiaz bonitatis sue [virtutem] Lyr. patientie in aduersis [corroborari per spm ei^o]. i. spūs sanctū i interiori hōle]. s. in voluntate & intellectu [habitare christum in cordib^o vestris per fidem] que purificat habitaculum patris vestri [in caritate radicati] scilicet quemadmoduz arbor que p̄to pfundius figit radices in terra tanto minus euelli pot̄ [& fundati] ad

similitudinem stabilis edificij: qz q̄to
plus et melius domus fundatur: tan
to diutius stat [vt possitis op̄hende
re]. i. perfecte intelligere [cum omni
bus sanctis] scz apostolis: martirib⁹:
cōfessoribus: et virginibus et cum per
fectis fidelibus [q̄ sit] **Hor.** id est q̄ta
debet eē [latitudo] charitatis qz in ex
tensione vsqz ad inimicos: vt ptz **Math.**
v. Diligite inimicos vestros [lōgitu
do] scilicet charitatis: qz in p̄seueran
tia meritorz: vt ptz **Math.** x. Qui aut̄
perseuerauerit vsqz ī finē hic saluus
erit [sublimitas] scilicet charitatis: qz
in intentione celestiuū premiorū. An
de **Col.** iij. Que sursum sunt querite
[et p̄fundū] scilicet caritatis: qz in hu
manitate et cōsideratione iudiciorum
dei. **Uñ ps.** xxxv. Iudicia dei abyssus
multa. Itē oro vt possitis [scire]. i. in
telligere [etiā supeminētē] charita
tem xp̄i [qz aiām suā p̄ nobis posuit:
vt pater **Joh.** xiiij. Maiorem charita
tem nemo habet vt aiām suā ponat
quis pro amicis suis [vt impleamini
in omnem plenitudinem dei] **Am.** i.
in omni fructu iusticie in presenti: et
tandem omni fructu glorie ī futuro
[ei aut̄]. i. deo patri [qui potēs ē oīa
facere] id est om̄ps est [superabundā
ter] **Hor.** i. supra meritū: vt patet **Ro.**
viiij. Non sunt cōdigne passiones hu
ius temporis ad futuram gloriā [q̄
perimus]. i. plus q̄ petere sciam⁹ vel
presumamus [aut intelligimus] id ē
plus q̄ itelligere possumus. Ratio qz
nostra itellectio semper est finita sed
suum posse est infinitum igitur [secū
dum virtutem]. i. diuinam [que opa
tur in nobis] **Hor.** vltra q̄ petere p̄su
menus scz vt deus homo fieret et qz
p̄ nobis moreretur [Sp̄s] deo patri sit
[gloria in ecclesia] **Uñcē.** quā in san
guine filij sui lauit [et in christo iesu]
id ē in ei⁹ filio [in oēs ḡnationes secu
li seculorū] id est in tota cōgregatio
ne mundi vbi vna generatio preterit
et altera aduēit: et sic quodāmodo suc
cedunt secula seculis.

Dñica. xvij. Ephe. iij.

Obscuro vos itaqz e
go vincit⁹ ī dño vt di
gne ambuletis voca
tione qua vocati estis cū om
ni humilitate et mansuetudi
ne cum patientia supportan
tes inuicē in charitate. Sol
liciti seruare vnitatem spūs
in vinculo pacis. Unum cor
pus et vnus spiritus sicut vo
cati estis in vna spe vocatio
nis nostre. Unus dñs: vna fi
des: vnū baptisma: vnus de
us et pater omnium qui sup
omnes est et per omnia et in
omibus nobis. Qui est bene
dict⁹ in secula seculorū. Amē.

Postilla.

Obscuro vos itaqz ego vin
ctus etc. Ante initium illius epistole
scribit sanctus paulus dicens. Deus
qui potens est omnia facere superabū
danter q̄ petimus aut intelligimus
scdm virtutem que operat⁹ in nobis.
Tunc sequitur presens epistola. **Mo
standum** qz presens epistola et euange
lium hodiernum concordant in hoc:
quia euāgelium dicit de ydropico quē
dominus iesus christus curauit: et p̄
hoc superbiam phariseorū increpan
do concludit dicens. Qui se humili
at exaltabitur: et qui etc. Sic apostolus
paulus ī epistola hodierna docet nos
humilitatem patientiam: et mansue
tudinem sicut in epistola patebit: er
go dicit [Fratres. Obscuro vos itaqz]
id est peto dans per hoc superbis nō
semper impandi potestatem et exercē
di sed pie ammonendi: qz sicut Sen.
dicit. Generosus est animus homis
potius vult verborum dulcedine du
ci q̄ importunitate trahi. id ē facili⁹
ductur pia ammonitione q̄ violen

ter trahat impio et potestate ego] scz paulus [vinctus]. i. ligatus i carcere. Scripsit em hanc epistolam de roma detentus in carcere p ty motheum discipulu suuz [in dno]. i. ppter dñz [vt di gne ambuletis] pcededo de virtute i virtute [vocatione quavocati estis]. s. ad fidem catholicaz p predicationes meas cu omni humilitate] Ly. scz interiori qrum ad couersatione [et mansuetudinē] vt tractabiles sitis [cuqz patientia] aduersoz [supportantes vos mutcem] in defectibz et infirmitatibz [in charitate] scz dei et pximi [solliciti] supple sitis [seruare vnitatem spūs] id ē vnitatem ecclesie quā facit spūs sanctus et per oppositum eius scisma facit dyabolus [in vinculo pacis] sicut enim vinculum corporale vnit ligata inter ipm: sic pax et tranquillitas seruāt vnitatem credentium [vnum corp⁹] sup. sitis quod est corpus xpī mysticū: ergo debemus esse in charitate sicut membra corporis [et vn⁹ spirit⁹] Amen. id ē idē nolle et velle [sicut vocati est] in vna spe] scilz beatitudinis eterne [vocationis vestre] ad fidē catholicā per quam habebitis vitam eternam [vnus domin⁹] scz cui seruitis [vna fides] qz licet articuli sint multi in fide catholica: tñ vna est fides [vnū baptisma] Amen. quo regeneramur [vn⁹ deus et pater omnū] scilz per creationes: et ideo nemo potest se alteri pferre [qui est super omēs] scz creaturas per excellentiā [et per omnia] per generalem rerum gubernationes [et in omnibus nobis] scz fidelibus specialiter est per gratiam [q̄ est benedic⁹ in secula seculoz] Amen.

[Dñica. viij. i. Corinth. i.

Gratias ago deo meo semp p vobis i gratia dei q̄ data est vobis in xpō iesu: qz in omnibz diuites facti estis in illo: i oī verbor in omni sciētia sicut te

stimoniu xpī pfirmatū est in vobis: ita vt nihil vob desit i vlla gratia expectatib⁹ reuelationē dñi nri iesu xpī. Qui et cōfirmabit vos vsqz in finē sine crimine: in die aduētus dñi nostri iesu xpī.

[Postilla.

[Gratias ago deo meo semp et. Ante initiuz illius epistole scribit fanci⁹ paulus apostolus salutās amabiliter corinth. dicēs. Gratia vobis et pax a deo pte nostro et dño iesu xpō. Tunc sequitur presens epistola que cōcordat cum euangelio hodierno in hoc qz in euangelio legit de magno mandato dilectiōis quod absqz dono gratie perfici nō potest: vt ergo hoc mandatū magnū implere possimus nunc apostolus paulus i epistola hodierna nos inducit ad gratiā obtinendam et pncipaliter per gratiaz actiones qz gratiarū actio est ad plus dandū inuitatio. ergo apłus dicit in epla [Gratias ago] Glo. corde. ore. et opere. Hic mos est apostoli: qz fere oēs epistolae suas incipit a gratiarū actione [deo meo semp] Ly. i. oib⁹ horis mthi ad orandū cōgruis et deputatis pro vobis sicut p filiis meis charissimis [in grā dei]. i. ppter gratiaz dei [q̄ data est vobis in xpō iesu] Amen. i. ex meritis et virtute iesu xpī [qz in oib⁹] scz pntibus ad salutē [diuites facti estis in illo] scilz xpō [in oī verbo] doctrine [et in omni sciētia]. i. intelligētia scripturarū [sicut testimoniū xpī] Hor. i. testimoniū nostrū de xpō [cōfirmatū est]. i. a vobis firmiter retentū [ita vt nihil vobis desit in vlla gratia] ad salutem necessaria [expectantibus reuelationē] Hor. i. clarā visionem et cognitiones [dñi nostri iesu xpī] que erit in patria celesti [qui et pfirmabit vos] in donis collatis [vsqz in finē]. i. vsqz ad mortem [vt sitis sine crimine] Ly. i. sine peccato mortas

Itq; peccatū veniale non potest etiā a perfectis oīno vitari. An̄ puer. xxv. Septies ī die cadit iustus et resurget [in die aduētus dñi nostri iesu xp̄i] id est in die iudicij: qz q̄ sine crimine mortali in die mortis inuenitur in die iudicij sine crimine presentabitur.

¶ **Dñica. xix. Ephe. iij.**

Renouamini spū mē
tis vestre et induite
nouū hoīem secūdu
deum qui creatus est in iusti
cia et sanctitate veritatis: p
pter quod deponētes mēda
ciū loquimini veritatē vnus
quisq; cū pximo suo: qm̄ su
mus inuicē membra. Trasci
mini et nolite peccare. Sol n̄
occidat super iracundiā ve
strā: nolite locū dare dyabo
lo. Qui furabatur iā nō fure
tur. Magis aut̄ laboret ope
rando manib⁹ suis quod bo
nū est vt habeat vnde tribu
at necessitatem patienti.

¶ **Postilla.**

¶ **Renouamini spū mētis ve
stre etc.** Ante initium illius ep̄le scri
bit sanctus paulus dicēs. Vnus dñs:
vna fides vnū baptisma: vnus deus et
pater oīm. Tūc sequitur epistola ho
dierna que in hoc cōcordat cū euāge
lio hodierno quia ī euāgelio legitur
de paralytico quem dñs curauit. Sic
in epistola apostolus monet paralyti
cos in aīa vt erigātur spūaliter de
paralysi ad bona opera di. [Renoua
mini] Ly. per gratiaz dei [spū mē
tis vestre] .i. in spū qui est mens v̄a
[et induite nouū hoīem] Tho. vetus
homo est adam per quem peccatum
in omēs homines introluit. Sed no
uus homo est xp̄s qui est primum p̄
cipium inuolutionis et renouationis

qm̄ sicut in adam omnes moriuntur
ita et in xp̄o omnes viuificabūtur [q̄]
scz nouus homo christus [secundum
deum creatus est] .i. a spū sancto con
ceptus est in vtero Xginis et de ea na
tus est [in iusticia] operis [et sanctita
te] cordis [veritatis] oris. Ly. quia nō
fuit ī christo duplicitas vel falsitas ali
qua vel ypocrisis: vt patz. i. Petri. ij.
Qui peccatum non fecit nec inuen
tus est dolus in ore eius [propter qd̄
deponētes mendacium] Ly. per
quod pxim⁹ defraudatur [loquimī
nt veritatem vnusquisq; cum proxi
mo suo] per quam cum eo recte vive
tur [quoniam sumus inuicem mem
bra] Vincen. nam vnū membrum
nō decipit alterū in eodē corpore: sed
plus condolet et adiuuat alteruz: sic qz
os seruit capiti: oculi pedibus et sic de
alijs membris [Trascimini] p̄tra pec
catores [et nolite peccare] nimis aspe
re arguendo. Vnde Ecclesia. vij. Ho
li esse iustus multum. [Sol non occi
dat super iracundiam vestram] id est
non daret vsq; ad occasum solis [no
lite locum dare dyabolo] Vincen. scz
in ira perseuerando [qui furabatur]
Ly. ante cōuersionem de errore gen
tili [iam non furetur] scz xp̄ianitatis
tempore [magis autēz laboret ope
rando manibus suis] Hor. vnusq; ma
nibus suis diligenter et strēne: quia
qui nō laborat non manducat [quod
bonum est] id est vtile et honestum [vt
habeat] non tantum vnde viuat: sed
et vnde tribuat necessitatez patienti]
id est indigenti.

¶ **Dñica. xx. Ephe. v.**

Adetē ita qz q̄mo
do caute ambule
tis. Non quasi insi
pientes: sed vt sapientes re
dimētes tēpus: qm̄ dies ma
li sūt. Propterea nolite fieri
imprudētes: s; itelligētes q̄
sit voluntas dei: et nolite me

briari vino in quo ē luxuria:
s; impleamini spiritusctō lo-
quētes vobismetipsis ī psal-
mis z hymnis z cāticis spūa
lib^o cantātes z psallētes ī cor-
dibus vris dño. S; as agen-
tes semp p oibus in noīe dñi
nri iesu xpi deo z pñi. Subie-
cti inuicem in timore xpi.

¶ Postilla.

Videte itaq; quō caute am-
buletis etc. An̄ inittū illi^o ep̄le scribit
sanct^o paulus di. Surge q̄ dormis et
exurge a mortuis z illuminabit te xps
Tūc sequit̄ ep̄la hodierna q̄ scordat
cū euāgelio hodierno. Itā in euāge-
lio legit̄ de nuptiis z quō quidaz qui
nō fuit indut^o veste nuptiali: tradit^o
fuit ad tenebras exteriores. Sic et in
epistola pñti ap̄sol^o paulus monet
nos vt caute z sapiēter ābulem^o ad il-
las nuptias de qb^o dicit euāgelius ne
vestē nuptialē sine q̄ ad tenebras exte-
riores pūctam^o pdam^o di. Fr̄es. Gor.
Id ē filij eiusdē pñs. s. dei: z eiusdē ma-
tris. s. ecc̄le [Videte] Gor. octo iterto-
ri n̄ tm̄ extion [quō caute ābulet] pp
vie p̄cula q̄ sunt multa z varia [non
q̄si inspiētes s; vt sapiētes] in oibus
puidētes [redimētes tēp^o] Ly. s. bōis
opib^o insistētes [qm̄ dies mali sunt]
An. dies scdm se boni sūt z a deo per
oia bene ordinati: s; dicuntur mali oc-
cassionaliter vel per accidēs ppter mi-
seriam z penalitātē quas patiunt̄ ho-
mines diebus istis. v̄ ppter peccata
vel malitias hoīm que supabundant
diebus istis. Qz tam totus mūdus in
maligno positus ē [p̄pterea] qz dies
mali sunt [nolite fieri imprudētes: s;
intelligētes q̄ sit voluntas dei] An.
vt scdm illam opemini vt sic volūtas
vestra diuine voluntati cōformetur [z
nolite inebriari vino] An. i. vltra ne-
cessitatem z mensuram vit̄ vino [in q̄
est luxuria] s; nō formaliter s; effecti

ue z casualiter vt patuit in loth: q̄ p^o
vinum omisit in cessū: vt p̄z Gen. xix.
[sed impleamini spiritus sancto] Ly. q̄
datur sobrijs z castis [loquētes vobis
metipsis] An. i. i. instruētes nō so-
lum alios sed etiam vosmetipsos [in
psalmis] id est in verbis sacre scriptu-
re de laude dei. [z canticis spiritali-
bus]. i. in v̄bis sacre scripture de gau-
dijs eternis tractantibus [cantantes
z psallentes ī cordib^o vris dño] An. i.
ad honorem domini gratias agētes
[semper pro omnibus]. s. donis quia
gratitudo bñficij accepti disponit ad
receptionem alterius [in nomine dō-
mini nostri iesu xpi] Gor. id est ad ex-
altationem domini nostri iesu xpi q̄
dicitur dñs ppter potestatem: nos ter
ppter charitatem: iesus ppter salutē:
xps propter benignitatem [deo z pa-
tri] scz deo per creationem: patri per
gubernationem z cōseruationē [Sub-
iecti inuicem] non solum subditi pre-
latis humiliter z cum timore obediē-
do sed etiam prelati humiliter z cum
timore curam eorum sollicite gerē-
do [in timore christi] qui est custodia
omnium predictorum.

¶ Dñica. xij. Ephe. vi.

Confortamini ī dño
z in potentia virtu-
tis ei^o. Induite vos
armaturā dei: vt possitis sta-
re aduersus insidias dyabo-
li. Quā nō est nobis collucta-
tio aduersus carnē z sanguī-
nem: sed aduersus principes
z potestates aduersus mun-
di rectores tenebrarum haz
contra spūalia nequitie in ce-
lestibus: propterea accipite
armaturā dei: vt possitis re-
sistere in die malo z in omni-
bus perfecti stare. State er-
go succincti lumbos vestros

sua dicit dñs omnipotens.

¶ Postilla.

¶ Ecce dies veniet dicit dñs
Ante intuitu illius pphetie locut⁹
est dominus deus p pphetā Jere. di.
De pastoribus q dispergunt ⁊ dilace
rāt gregē pascue mee dicit dñs. Ideo
hec dicit dñs deus israel ad pastores
qui pascūt populū meū. Vos disper
sistis gregem ⁊ elecistis eos ⁊ nō vif
tastis eos. Ecce ego suscitabo super
vos malitiā studiorū vestrorū ait dñs.
Ecce congregabo reliquias gregis
mei de omnibus terris ad quas eiece
ram eos. Post hec sequitur epistola
hodierna que est vltima dñica anni.
Pro quo notandū q in prima ⁊ vlti
ma dominica ecclesia agit de aduētū
christi in signū q ipse ē alpha ⁊ ω. pri
mus ⁊ nouissim⁹. Primus i dignita
te: nouissimus in seruitute: vñ Ber.
nemo illi sublimior: nemo illi humili
or. Itē in signū q cuncta nra opatio
ab ipso sp incipit: ⁊ p ipm cepra finit
[Ecce dies venient dicit dñs] Lyr. scz
pī veri dei ⁊ hominis [⁊ suscitabo da
uid germē iustum] id ē xp̄m q factus
est ex semine dauid scdm carnem [et
regnabit rex] Math. xxviii. Data est
calix omis ptās in celo et in terra [et
implens erit] sapientia icreata ⁊ crea
ta [⁊ faciet iudiciū] discretōis in pñti
discernendo fideles ab infidelib⁹ vo
cādo aliquos ad fidem et dimittēdo
aliquos suo iusto iudicio licet nobis
oculto [et iustitiā in terra] scz dando
legem euangelicā q continet perfe
ctam iustitiā [In diebus illis salua
bitur iuda] id est quicunq⁹ veraciter
confiterur corde et ore nomē domini
[⁊ israel habitabit confidēter] Istud
refertur ad statū ecclesie triumphā
tis vbi ē summa securitas [⁊ hoc ē no
men quod vocabunt eum dominus
iustus noster] scz iustificās nos [pro
pter hoc ecce dies venient dicit dñs ⁊
non dicēt vltra viuit dñs qui eduxit
filios israel de terra egypti]. s. p moy

sen: qz sicut ad pñtiā maioris lumi
nis minus obfuscat⁹: sic adueniēte
beneficio incarnationis iesu xp̄i ⁊ res
dēptionis nre p eum pfecte obfusca
ta sunt omia beneficia que fuerūt in
veteri lege tanq⁹ modica aut nulla re
spectiue [scz viuit dñs q eduxit ⁊ addu
xit] Sol. ordi. p xp̄s [semen domus is
rael de terra aquilonis ⁊ v cūctis ter
ris ad quas eieceram eos illuc] Lyr.
ista adductio intelligitur de vocatiōe
ad fidē xp̄i: qz de oibus partibus ter
re sunt aliq⁹ vocati: ⁊ ista vocatio ma
ior est et excellentior incomparabil⁹
omibus beneficiis veteris testamēti
[⁊ hītabit in terra sua] i ecclesia mili
tante ⁊ postea triumphante q est ter
ra viuētū promissa fidelibus i pre
mium [dicit dñs omnipotens]

**¶ In festo dedicatiōis. Apo
cali. xxi.**

¶ Vidi ciuitatem san
ctam hierusalem no
uam descendentez
de celo a deo pataz sicut spō
sam ornatam viro suo ⁊ audi
ui vocem magnāz de throno
dicentem. Ecce tabernaculū
dei cum hominibus: et habi
tabit cum eis. Et ipsi popul⁹
eius erunt: et ipse deus cum
eis erit eorum deus. Et ab
sterget deus omnem lachry
mam ab oculis eorū: ⁊ mors
vltra non erit neq⁹ luctus ne
q⁹ clamor neq⁹ dolor erit vl
tra que prima abierunt. Et
dixit qui sedebat in throno.
Ecce noua facio omnia.

¶ Postilla.

¶ Vidi ciuitatē sanctā hieru
salem ⁊c. Ante intuitū illius epistole
scribit sanctus iohannes in eodē ca.

dicens. Audi celū nouū et terrā nouā
primū enim celū et prima terra abist.
Lyr. hec omnia in fine mundi inno-
uabuntur et in melius mutabuntur
in claritate: vt patz Lu. xxi. Celum et
terra transibunt. non quantū ad sub-
stantiam sed quantum ad formam: et
hoc totum cedit ad gloriam electorū
qui ex creaturis laudant deū. Tunc
sequitur presens epistola [In diebus
illis] Hic sanctus iohannes describit
innouationem humane nature quā
tum ad electos dicens. [Audi ciuita-
tem sanctam hierusalem] Lyr. id est
electorū societatem perfecta caritate
unitam [nouam] Lyr. quantum ad
corporis gloriam. Corpora enim san-
ctorum que nunc sunt corruptibilia:
grossa: ponderosa: et obscura: resur-
gent immortalia. subtilia. agilia. cla-
ra. et hoc fit ex glorie animarum ad
corpora redundantia [descendentem
de celo] Lyr. nam anime beate de-
scendent de celo vt corpora resumant
et in iudicio compareant [a deo para-
tam] Lyr. dotibus anime et corporis
[sicut sponsam ornatam] virtutibus
[viro suo] id est ad honorem viri sui
scilz xpi [Et audiui vocem magnam
de throno] scilz diuine maiestatis [di-
centem. Ecce tabernaculum dei cum
hominibus et habitabit cum eis] Iy.
habitatio enim dei cum hominibus
erit inseparabilis. Quia beati sem-
per habebunt apertam visionem et
perfectam fruitionem [Et ipsi popu-
lus eius erunt] scilz beati erunt [sicut
et ipse beatus est. Unde ps. cxliij. Bea-
tus populus cuius dñs deus eius:
vnde et Leviti. xxvi. Ego ero vester
deus: vosq; eritis mihi populus [et
ipse deus cum eis erit eorum deus]
Glo. or. quia nunq; ab eis expelletur
quia nunq; peccabunt contra deum
[Et absterget deus omnem lachry-
mam ab oculis eorum] Diuerse sunt
lachryme quibus in hūc vita affligū-
tur electi et ideo in futurum fugatis
doloribus omnis lachryma ab ocu-

lis eorum dicē abstergis [et mors ultra
non erit]. i. separatio anime et corporis
[neq; luctus] p alijs. misterijs [neq;
clamor] scz pro pugna spiritus ad car-
nem [neq; dolor] de peccatis pprijs
[erit ultra] Unde Esa. li. Letitia sem-
piterna super capita eorū gaudium et
letitiā tenebunt et fugiet dolor et ge-
mitus [q; prima abierūt] haymo. i. pñ-
ti vita: boni hec iam enumerata susti-
nent: sed in futura vita nihil mali su-
stinebūt [Et dixit q; sedebat i throno]
scz deus omnipotēs qui pñdet ecclesie
sue [Ecce noua facio oīa] Iy. scz celos
et elementa et electorū corpora: vt patz
Esa. lxx. Ecce ego creo celos nouos
et terram nouam.

Incipit vteriq; postilla su-
per epl̄as de sanctis per āni-
circulū scdm̄ sensum littera-
lē. Primo sancti andree apo-
stoli Roma. x.

Aorde enī credi ad
iustitiā ore aut cōfes-
sio fit ad salutē. Di-
cit ei scriptura. Om̄s q; cre-
dit in illum non cōfunderur.
Non enī est distinctio iudei
et greci. Nam idem dñs oīm
diues in omēs qui inuocant
illū. Om̄s enī quicūq; inuo-
cauerit nomē dñi saluus erit.
Quō ergo inuocabūt in quē
nō crediderunt: aut quō cre-
dent ei quem non audierūt.
Quō aut audient sine p̄dicā-
te: quō vero p̄dicabunt nisi
mittant. Sicut scriptum est.
Speciosi pedes euange-
lizantium pacē euangelizan-
tium bona. Sed nō oēs obe-
diunt euangelio. Isaias enī
dicit. Dñe quis credidit au-

ditui nro? ergo fides ex au-
ditu: auditus autem per ver-
bum christi. Sed dico nun-
quid non audierunt. Et qui-
dem in omnē terrā exiuit so-
nus eorum: et in fines orbis
terre verba eorū.

¶ Postilla.

¶ Corde ei creditur ad iusti-
tiam &c. Ante istius illi? ep̄le scribit
sanctus paulus in eo. c. di. Si confite-
aris in ore tuo dñm iesum & in corde
tuo credideris q̄ d. us illu? excitauit
a mortuis saluus eris. Tunc statim se-
quitur presens ep̄stola. ¶ Fratres.
Corde creditur ad iustitiam] Hor. i.
ad iustificationē habendā [ore autē
cōfessio fit ad salutem]. i. ad p̄fectōez
salutis: necesse est enī fidem confiteri
p̄ loco et tpe. In signū huius recipit
homo sacramentum confirmationis
in fronte. Unde dicitur in decretis.
Confirmatio ideo in fronte ponitur
vt a recipiente fides sine erubescen-
tia publicetur. de p̄se. di. v. nouissime
Unde Lu. xij. Qui me confessus fue-
rit corā hoībus: confitebor et ego eū
coram patre meo [Dicit ei scriptura]
sacra veraciter [Omnis qui credit in
illum non confundet] supple eterna-
liter [non ei distinctio ē iudei & greci]
Ly. quantū ad iustitiaz que est p̄ fidē
xp̄i [nam idē dñs oīm] scz iudeorum
& gentiliū [diues in omnes] Hor. i. di-
tans omnes [qui inuocant illum] scz
fide & ope [omnis quicūq; inuocauit
rit] non verbotenus scz corde intimo
[nomē dñi]. i. filium patris in quo si-
tut pro nomine est iustificatio patris
[salu? erit] ab eterno supplicio. Quō
ergo inuocabunt i quem nō credide-
runt] Lyr. q. d. nullo modo qz oratio
supponit fidē orantis [aut quō credet
ei quē non audierunt] qz fides p̄sup-
ponit auditum vel a deo intus p̄ in-
spirationem vel ab hoīe exterius per
predicationē [Quō autē audient sin-

predicante] Actus autem predicādi
presupponit auctoritatez officij: ideo
dicitur [quomodo vero predicabunt
nisi mittantur] scz a deo sicut olim p̄-
phete vel apostoli eius locum tenen-
tes sicut predicatorēs alij. Hor. aliter
autem non est predicandus sicut nec
ip̄e xp̄us filius dei predicare voluit.
nisi missus a patre: vt patz Luce. iij.
Oportet me etiam alijs ciuitatibus
euangelizare regnū dei: quia ad hoc
missus sum [Scriptum est] Esa. liij.
Quas speciosi]. i. bene formati [sunt
pedes euangelizantiū pacem] id ē re-
conciliationē hoīs ad deum [euange-
lizantium bona] scz futura [S; non
omēs obediunt euangelio] Hor. q. d.
Omnes q̄dem audiūt sed non omēs
obediunt euangelio predicationē ei?
recipiēdo. Quia gentiles & iudei & he-
retici non obediunt s; solū boni xp̄ia-
ni [Esa. ei dicit] vt habetur Esa. liij.
[Dñe q̄s credidit auditui nro] Hor.
q. a nobis audiuit qd̄ a te audiuit?
q. d. aliq; credit sed non oēs [Ergo fi-
des ex auditu] Hor. & si deus intus do-
ceat: tñ p̄dicator exteri? nunciat [Au-
ditus autē per verbū xp̄i] loquentis
in apostolis: vt p̄z Math. x. Non enī
estis vos qui loquimini: sed spiritus
p̄ris v̄si qui loquit̄ in vobis. Item
Lu. x. Qui vos audit me audit &c. [S;]
dico nunquid non audierunt] ly. i. ha-
bent ne excusationem sue infidelitatis
p̄pter defectuz publicationis: quasi
diceret non. Ad quod inducit auctori-
tatē p̄phete dauid que habet in ps.
xvij. [Et quidem] Hor. i. certe [i oīm
terrā] q̄tuz ad terras medias [exiuit
sonus]. i. fama [eoruz: & in fines orbis
terre]. i. terras extremas [verba eorū]
id est predicatio vel auditus predica-
tionis eorum.

¶ In festo sancti nicolai ep̄i & confessoris.

Ecce sacerdos magnus
Quere infra in cōmuni sanctoruz de
confessoribus.

In festo conceptiōis glorio-
sissime virginis Marie. Pro-
uerb. viij.

Dñs possedit me ab
initio viarum suarum
antequam quicquam face-
ret a principio ab eterno or-
dinata sum: et ex antiquis: an-
tequam terra fieret. Necdum e-
rant abyssi: et ego iam conce-
pta eram. Necdum fontes aquarum
eruperant: necdum montes graui
mole constiterant. Ante omnes
colles ego parturiebar: adhuc
terram non fecerat et flumina et
cardines orbis terre. Quando
preparabat celos aderam: quando
certa lege et gyro vallabat
abyssos. Quando ethera firmabat
sursum et librabat fontes
aquarum: quando circumdabat
mare terminum suum: et legem
ponebat aquis ne transirent
fines suos. quando appendebat
fundamenta terre cum eo
eram: cuncta componens. Et
delectabar per singulos dies
ludens coram eo omni tempore:
et ludens in orbem terrarum:
et delitie mee cum filiis
hominum. Nunc ergo filij
audite me: beati qui custodiunt
vias meas. Audite disciplinam
et estote sapientes: et nolite
abijcere eas. Beatus homo
qui audit me: et qui uigilat
ad fores meas quotidie: et
obseruat ad postes ostij mei.
Qui me inuenerit inueniet

vitam: et hauriet salutem a
domino.

Postilla.

Dñs possedit me ab initio
et. In festo conceptionis beate vir-
ginis marie pro epistola: prius lectio secundum
seculares legitur: que lectio principaliter
exponitur de eterna sapientia que
christus est filius marie virginis. Honor
autem filij est honor matris et e conuerso
honor matris est honor filij. Unde
Bernardus in epistola. iij. super missus est: dicit
Non est dubium quicquid in laudibus
matris proferimus ad filium pertinere. et rursum
cum filium honoramus a laudibus
matris non recedimus. An dicit
eterna sapientia. Dñs possedit me ab
initio viarum suarum. Id est operum
suorum. Antequam quicquam faceret a principio
id est ante omnem creationem. ab eterno
ordinata sum necdum erant abyssi:
et ego iam concepta eram. Necdum
fontes aquarum eruperant. Id est de locis
subterraneis. Necdum montes graui
mole constiterant. Id est super terram
planam eleuati. Ante omnes colles
ego parturiebar. Id est procedebam a
fecunditate paterna. adhuc terram non
fecerat et flumina. Id est creaturam
uisibilem. et cardines orbis terre. Id est
partes mundi principales que sunt oriens
et occidens austrum et aquilonem. Quando
preparabat celos aderam. Indivisa
enim sunt opera trinitatis et ideo filius
qui est sapientia genita semper operatur
cum patre: ut patet Joh. v. Pater
meus usque modo operatur et ego
operor. quando certa lege et gyro
vallabat abyssos. Id est concavitates
ubi congregate sunt aque ut appareret
arida habitationi hominum et animalium
terrestrium apta. quando ethera
firmabat sursum. Id est spera ignis
que naturaliter sursum fertur. Illa enim
pars elementorum que contigua est
sperae lune ethervocatur. et librabat
fontes aquarum. constituit eos in
pondere: in numero et in mensura. quoniam
circumdabat mare

in veritate et induite lorice[m]
iustitie et calciati pedes in p[re]
paratiōe euāgelij pacis. In
omnibus sumentes scutum fi
dei in quo possitis omnia te
la nequissimi ignea extingue
re et galeā salutis assumite:
et gladiū spirit[us] quod ē ver
bum dei.

¶ Postilla.

¶ Confortamini in d[omi]no etc.
In introitu illi[us] ep[istol]e scribit sc[ri]pt[ur]a pau
lus in eo. ca. di. Serui obedire d[omi]nis
v[est]ris carnalib[us] cū o[mn]i timore in simpli
citate cordis v[est]ri sicut xp[ist]o. Ad ad o[mn]i
lū seruientes q[ua]si ho[m]inib[us] placētes s[ed] vt
serui xp[ist]i facientes voluntatē dei ex
aio euz bona volūtate seruientes sicut
d[omi]no et nō ho[m]inib[us]. Tūc seq[ui]t[ur] p[ri]m[us] ep[istol]a i
qua ap[osto]lus nos instruit de bello et armis
contra dyabolū q[ui] nos multiplici[ter] im
pugnat di. [Confortamini in d[omi]no] Hor.
cōtra bellū dyaboli [et in potētia virtu
tis eius] Ipse ei dat virtutē et fortitu
dinē plebi sue [induite vos armaturā
dei] l[et]y. i. virtutib[us] q[ue] sunt arma militū
xp[ist]i [vt possit stare] absq[ue] p[er]t[ur]b[ati]o[n]e mor
talis [aduersus insidias dyaboli] q[ui] est
mali artifex [qm̄ nō ē vob[is] colluctatio
aduers[us] carnē et sanguinē]. i. aduers[us]
ho[m]ines q[ui] sunt caro et sanguis et p[er] o[mn]es
visibiles [s[ed] aduersus p[ri]ncipes et potē
tes] Al. p[er] p[ri]ncipes intelligunt[ur] medo
cres demones q[ui] p[re]sunt minorib[us]: et p[er]
potētes intelligunt[ur] maiores demōes. nā
de singul[is] ordinib[us] ceciderūt aliq[ui] i[n] q[ui]b[us]
naturalia remāserūt itēgra: vt dicit
Dyon[isi]us. in de celesti terarchia. Et infe
riores demones obediūt sup[er]ioribus
vt magis possint nocere ho[m]inib[us] [ad
uersus mundi rectores]. i. aduersus
demones q[ui] regūt mundū. i. mūdiāl[ite]r
viuentes [tenebrar[um] har[um] s[ed] q[ui] ho[m]ines
mūdiāles h[ab]ent tenebras animas et
sunt in tenebris vitiō[rum] et p[er]ducuntur
post hoc ad tenebras exteriores [p[er]tra

spūalia neq[ue]tie]. i. cōtra malignos spi
ritus [i[n] celestib[us]]. i. exētes i[n] hoc aere
caliginoso. de q[ui]b[us] d[icit] Mat. xiiij. Quis
celi comederunt illū .s. semē seminatū
id ē Xbū dei [p[ro]pterea accipite arma
turā dei]. i. virtutes q[ui]bus de[us] suos mi
lites armat. Ad armaturā mundi: q[ui]a
etiā cū hostes sint spūales nihil v[er]o cō
tra eos armatura corporal[is] [vt possit
resistere] l[et]y. insultib[us] demonū [i[n] die
malo]. i. i[n] p[ar]te vita vbi iminet pugna
tēptationū [et i[n] omnib[us] itā p[er]spicis q[ui]
aduersis [p[er]fecte stare] ita q[ui] nō frāga
mī in aduersis: nec eleuamī in p[er]spicis
[state ergo succūti lūbos v[est]ros]. i. car
nales concupiscētias cingulo castita
tis frenātes [i[n] veritate] Hor. nō simu
latoie vt hypocrite q[ui] sūt q[ua]si xgines
fatue h[ab]entes vasa sine oleo [induite lo
ricam iustitie] l[et]y. sicut cū lorica coo
perit totum corpus: sic iustitia reddit
vnicuiq[ue] debitum [et calciati pedes]
id ē affectiones sint munite virtutib[us]
ne a vitijs deturpentur [in prepara
tione euāgelij pacis] vt sitis p[re]para
ti ad p[re]dicandum euāgelij xp[ist]i qui
annunciat pacem eternā [in o[mn]ibus]
Hor. s. p[er] h[ab]ere siue illatis a carne siue a
mundo siue a dyabolo [sumētes scu
tum fidei] Al. i. fidem pro scuto: de
quo d[icit] ps[almus] xc. Scuto circūdabit te ve
ritas eius. Sicut enī scutum p[ri]mo re
cipit ictus: sic p[ri]me impugnationes
sunt ex parte fidei. Item scuto p[ro]tegi
tur sinistra pars corporis sic fides h[ab]et
solū p[ro]tegere in hac vita: q[ui]a non erit
fides post h[ab]ere vitam [in quo possitis
o[mn]ia mala nequissimi] Hor. i. acutas tē
ptationes dyaboli [ignea]. i. de vitiō
ad vitium flammantia [extinguere]
id ē superare [et galeam salutis assu
mite] id ē caritatem sicut galea sup
ponitur alijs armis sic charitas alijs
virtutib[us] p[ro]ponitur [et gladium sp[irit]us]
id ē gladium spūale [q[ui] est verbum
dei] q[ui] percussus verbo dei diuiditur
a mūdo: de hoc gladio d[icit] Mat. x. Ad
veni mittere pacem s[ed] gladium.

¶ D[omi]nica. xxij. Philip. i.

v

Confidimus in dño
iesu qz qui cepit i vo
bis opus bonū perficiet
vsqz in diem xp̄i iesu. Si
cut ē mibi iustū hoc sentire p
oib⁹ vobis eo q̄ habeā vos
in corde et in vinculis meis:
et in defensione ⁊ i confirma
tione euangelij socios gau
dij mei omnes vos esse. **Te**
stis enim mibi est deus: quō
cupiam vos omnes in visce
ribus iesu xp̄i: et hoc oro vt
caritas v̄ra magis ac magis
abundet in omni scientia: et
in omni sensu vt probetis po
tiora vt sitis sinceres et sine
offensa in diem xp̄i. **R**epleti
fructu iustitie per iesuz xp̄m
in laudem et gloriam dei.

¶ Postilla.

¶ Confidimus i domino ꝛc.
An̄ inittuz illius ep̄le scribit sanctus
paul⁹ salutādo philippē. di. **S̄ra vob**
⁊ pax a deo patre n̄ro ⁊ dño iesu xp̄o.
Tunc sequit̄ p̄ns ep̄la. **Abi notandū**
q̄ ep̄la p̄ns et euangelij hodiernum
cōcordant: qz in euangelio monemur
ad h̄fidam caritatem nō vt tm̄ bene
faciamus primo sed etiā dimittam⁹
iniurias nobis ab eo illatas vt patet
in euangelio. **Et ad illam p̄fectā cari**
tatem inducit nos apostolus in p̄nti
ep̄la: vt patet in textu di. **[Fratres**
Cōfidim⁹] **¶ An̄. i. fiductā habem⁹** **[in**
dño iesu] non in aliqua alia creatura
[quia qui cepit in vobis opus bonuz
pficiet] **¶ Ly.** sicut enim inchoatio opis
boni ē a deo: ita ⁊ cōsummatio **[vsqz**
in diē iesu xp̄i] **¶ An̄. i. ad mortē cuius**
libz hoīs: tunc deus manifestabit se
cuilibet homī ⁊ tunc reddet vnicuiqz
iuxta opa sua **[Sicut est mibi iustuz**

hoc sentire]. i. bonā op̄intonē habere
[pro omnibus vobis] qz dilectio facit
bonū opinari de dilecto ergo subdi
tur **[eo q̄ habeam vos in corde]** **¶ Hor.**
id ē in intimo affectu caritatis **[⁊ in v̄s**
culis meis] **¶ Hor. i. in vinculis pro euā**
gelio patiendo **[⁊ in defensione euā**
gelij]. i. dum euangelium contra infi
deles defendo **[et in confirmatione]**
id ē dum infirmos in doctrina euāge
lij. i. p̄firmo cum in oib⁹ his tā enu
meratis memor vestri sum desiderās
[vos omēs esse socios gaudij mei] fu
ture remuneratōis: qz q̄to plures so
cij tanto maius gaudij **[testis ei mi**
hi ē deus] **¶ An̄. i. p̄bet testimoniū** **[quō**
cupiā vos oēs ec̄i viscerib⁹ ih̄u xp̄i]
id ē intimo amore ih̄u xp̄i **[⁊ hoc oro**
vt caritas v̄ra magis ac magis abun
det] **¶ Ly.** qz caritas sp̄ crescere p̄t **[in**
omī scientia] scz discretionis vt amet
tis p̄imos: ⁊ vitia eorum nō ametis
[in oī sensu] scz diligenter: qz omib⁹
bonis q̄ videt in eo quē amat cōgau
det ⁊ malis eius cōpatit̄ **[vt probetis**
potiora] **¶ An̄. i. p̄bare possitis non so**
lum bona: sed etiam potiora. i. melio
ra ea sequendo **[⁊ sitis sinceres]** id est
puri et mūdi i vobis **[et sine offensa]**
scilz p̄imis v̄ris **[in diem xp̄i]. i. vsqz**
in finem vite **[repleti fructu iustitie]**
id ē bonis operibus que sunt fruce⁹
iustitie **[per iesum xp̄m]** a cuius gra
tia venit omne meritum **[in laudem**
et gloriam dei] **¶ An̄. vt digne possitis**
deum laudare et glorificare.

¶ Dñica. xxiij. Philip. iij.

Imitatores mei esto
te: ⁊ obseruate eos q̄
ita ambulāt sicut ha
betis formā nostrā: multi ei
ambulant quos sepe dicebā
vobis. **¶ Nunc autem et flens**
dico inimicos crucis xp̄i: quo
rum finis interitus quorum
deus v̄ter est: ⁊ gloria in cō

fusione ipsorum qui terrena sapiunt nostra autem conuersatio in celis est: vñ etiam saluatorem expectamus dñs nostrum iesu xpm qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratus corpori claritatis sue scdm operationem qua possit etiam subicere sibi omnia iesus xps dominus noster.

¶ Postilla.

Imitatores mei estote et obseruate etc. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus in eo. ca. Fratres ego non arbitror meipsum comprehendisse adhuc vñ aut Ly. supple est qd de me assero que quidem retro sunt oblitiscens ad ea vero q sunt priora extendens meipsum. Tunc sequitur epistola pñs. Abi notandum q epistola et euangelium concordant. Nam in euangelio legitur qualiter imaginem dei. i. a. nam similitudine sua insignitam deo reddere debemus cum dñs Reddite que sunt cesaris cesari et que sunt dei deo. Sic in epistola hodierna apostolus hortatur nos vt reddamus deo imaginem suam: et hoc fit imitando doctrinam ipsius apostoli: ergo dicit [Fratres imitatores mei estote] scilicet in fide et charitate [et obseruate eos]. i. attendite diligenter vt vos eis conformetis [q ita ambulant] de virtute i virtutem [sicut habetis formam nostram] scilicet viuendi vobis traditas verbo exemplo et scripto [n. vlti enim ambulant] scilicet via peruersa [quos sepe dicebam vobis] cum essem pñs vobiscum [nunc autem et flens dico] hic notatur cõpassio apñi qui fluit a illorum miseriam et pditionem et per hoc inducere nos volens ad cõpassionem primorum [inimicos crucis xpi] qz eoz vita erat cruci xpi contraria: quia in delictis vivebant quales fuerunt gulosi et luxuriosi [quorum finis

interitus] scilicet eternus: quia in fine consequuntur penam eternam [quorum deus venter est] quia studet eis satisfacere in omnibus. Et quicquid faciunt pro ventre faciunt et ipm tanq deum colunt [et glia eoz] scilicet tñalis [in confusione ipsorum]. i. pducet eos ad confusionem eternam [q terrena sapiunt] Ly. tantummodo et non celestia [nra aut conuersatio in celis est] Hor. id est similis conuersationis celestium quis sumus in terra [vñ et saluatorem] Hor. tam animarum q corporum [expectamus] venturum ad iudicium [dñm nostrum iesu xpm qui reformauit] scilicet in generali resurrectione [corpus humilitatis nostre] Ly. nã in nobis est humilitatis occasio. eo q est corruptibile et putrefactibile: et corrodetur a verminibus: et in cineres resoluetur [cõfiguratum. i. assimilatum] [corpori claritatis sue] qz sancti resurgent i corpe glorioso sicut et xps resurrexit [in opatione]. i. potentia operandi [q possit etiam subicere sibi omnia] pp creationem ei omnia sunt sibi subiecta q de nullo facta sunt. Et nisi pseruarentur a deo in eis in nihil redigerent [itaq fr̃es mei carissimi] Ly. i. mihi iuncti dilectione spuali [et desideratissimi] qz desiderabat eos videt tñaliter hic in vita et eternalit in pñia [gaudium meum] de verbo pfecto [et corona mea] doctoribus enim debet corona spūs q dñs aureola [sic stare] .i. firmi contra tribulationes huius mundi [in dño charissimi] ita q ab eo nullo modo eleuamur [Euchodia rogor sint hie] cõdeprecor in idipsum sapere i dño] Ly. i. firmiter stare Ille erant due matrone quas cõfortat specialiter apñs. Tum ppter fragilitatis sexum. tum qz ministrauerant sibi necessaria et aliis pdicatoribus vt osideret se gratas. [etiam rogo et te germane] est nomen ppriū [cõpar] .i. socius et adiutor meus in pditione [adiuuas illas] .i. mulieres [q mecum laborauerunt in euangelio] scilicet mihi necessaria ministrando: et non solum mecum [sed cū clemente et ce

teris adiutoribus] in predicatione ver-
bi dei ipsis se3 sicut et mihi necessaria
ministrando.

Dñica. xxiij. Collo. i.

Non cessamus p vo-
bis orātes et postu-
lantes vt impleamini
agnitione volūtatis ei⁹ in
oī sapiētia et intellectu spūali
vt abundetis digne deo per
oīa placentes in omī ope bo-
no fructificantes et crescētes
in scientia dei in omni virtu-
te confortati secundū poten-
tiam claritatis eius. In omī
patiētia et longanimitate cū
gaudio gratias agētes deo
et p̄ri q̄ dignos nos fecit in p-
tē sortis sanctorū in luie. Qui
eripuit nos de p̄tate tenebra-
rū et transtulit in regnū filij
dilectionis sue. in quo habe-
mus redēptionē et remissio-
nē: p̄ iesū xp̄m dñm nostrum

Postilla.

Non cessam⁹ p vobis orā-
tes etc. Ante initiū illius ep̄le scribit
sc̄ns paul⁹ in eo. c. salutando amica-
biter Col. Gratia vobis et pax a deo pa-
tre nostro et dño iesu xp̄o. Gratias agi-
m⁹ deo et patri dñi nostri iesu xp̄i sp̄
pro vobis orantes se3 ego paulus et
thymotheus discipul⁹ meus audien-
tes fidem v̄ram in xp̄o et dilectionē
quā habetis in oēs sanctos p̄pter sp̄
q̄ reposita est vobis i celis. Tunc seq̄-
tur p̄ns ep̄la. Notandū q̄ euangeliū
et ep̄la p̄ns cōcordant: q̄ in euāgelio
legit̄ d̄ filia archisynagogi yairi mor-
tua quā dñs ad deuotam petitionē
patris resuscitauit. Sic etiā in ep̄la
p̄nti ap̄ls nos hortat̄ ad deuotā orōez
p̄ quā mens in deū eleuatur dicens.

[Fres. Non cessam⁹] Sor. horis oportu-
nis [p vobis orantes] Lyr. mente
[et postulantes] se3 ore [vt impleamini
agnitione volūtatis eius] vt plen⁹
voluntatē diuinā cognoscatis quid
velit et qd non [in oī sapientia] q̄tum
ad cognitionē rerum ad vitā actiuā
pertinentiū [et intellectu spūali] q̄tum
ad cognitionē spūalium ad contēpla-
tiuā vitā p̄tinētū [vt abulet̄ digne]
se3 p viam hui⁹ vite ad patriā [deo p̄
omīa placentes] p̄ rectā intentionē et
bonā voluntatē [in oī ope bono fru-
ctificantes]. i. p bonā opationē ad de-
um et p̄ximū ad seipsum [et crescētes
in scientia dei]. i. in cognitione diu-
nitatis] In oī virtute confortati se3
potentiā claritatis eius]. i. se3 filij
q̄ est claritas p̄ris p̄ quē cōfortamur
in bono [in omni patientia] Lyr.
p aduersorū tolerantia [ex longani-
mitate] p̄ certam p̄ntiorū expecta-
tionem [cū gaudio] Sor. non ex tristi-
tia aut necessitate [in xp̄o iesu domo
nostro]

Dñica. xxv. Jere. xxiij.

Ecce dies veniet di-
cit dñs: et suscitabo
dauid germē iustū
et regnabit rex et sapiēs erit
et faciet iudiciū et iustitiam
in terra. In dieb⁹ illis salua-
bit̄ iuda: et israel habitabit
confidēter. Et hoc ē nomen
quod vocabunt eū dñs iust⁹
noster. p̄pter hoc ecce dies
venient dicit dñs: et nō dicēt
vltra viuit dñs qui eduxit fi-
lios israel de terra egypti: s3
viuit dñs q̄ eduxit et addu-
xit semē domus israel de ter-
ra aquilonis et de cūctis ter-
ris ad quas eieceram eos il-
luc: et habitabunt in terra

et cōfūdebat iudeos qui ha-
bitabāt damasci: affirmans
quoniā hic est christus.

Postilla.

Saulus autē adhuc spirans
mina. *zc.* Ante initiū illi⁹ epistole scri-
bit sanct⁹ lucas q̄ discipuli qui erant
dispersi p⁹ lapidationē sancti stepha-
ni p̄trāsibāt euāgelizantes verbū dei
philippus autē descendens in ciuita-
tem samarie predicabat illis xp̄s. In-
tendebant autē turbe his que a phi-
lippo dicebantur vnanimiter audien-
tes videntes signa q̄ faciebat: multi
em̄ eorum qui habebant spiritus im-
mundos id est dyabolos clamātes vo-
cem magna exhibāt: multi autē parali-
ci et claudī curati sunt. Factum est er-
go magnū gaudium in illa ciuitate.
Tūc postmodō sequit̄ ep̄la hodierna
[Saulus autē adhuc spirās] *Ly.* i. ex
vehemēti spiritu ignē persecutionis
in se accēdēs et in alijs p̄tra ecclesiam
[minarum] in verbis inturiosis [et ce-
dis] i. verberib⁹ et flagellis [i discipu-
los dñi] i. p̄tra credentes in xp̄m qui
tūc dicebantur discipuli: qz nondū no-
minabant̄ xp̄iani [accessit ad p̄ncipes
sacerdotū] *Ly.* nō vocatus sed se inge-
rens voluntate nocēdi inflāmat⁹ [et pe-
tūt ab eo ep̄las] vt et eius auctoritate
magis posset nocere fidelibus [in da-
mascū ad synagogas] *Ly.* vt ibi pse-
q̄retur credentes sicut fecerat in hie-
rusalez [vt si quos inueniret hui⁹ vie
vltros ac m̄lieres vincios perduceret
in hierusalez. Et cum iret faceret cō-
ligit vt appropiquaret damasco et su-
bito circumfulsit eū lux de celo] *Ly.* si-
cut solet fieri in chouscacione et ful-
gure [et cadens in terram] p̄re stupore
et admiratione [audiuit vocē] scilicet
auditu corp̄is et mentis [dicentes sibi
saule saule] hec duplicatō fit ad maḡ
mouendam eius attentionem [quid
me persequeris] scz i membris meis
que persequeretur saulus et nō xp̄m
in p̄pua p̄lona: qz iā sedebat ad p̄ris

dexteram gloriosus [qui dixit. Quis
es dñe et durum est tibi cōtra simus-
lum calcitrare] i. potēiori te incōpa-
biliter resistere [Et tremēs ac stupēs]
Ly. de cognita xp̄i potestate que an-
te nō credebat i celo regnare: sed ma-
gis vt falsum p̄phetam cū damnatis
esse [dixit dom̄e quid me vis facere]
q. d. ex nunc paratus sum tibi in om-
nib⁹ obedire [et dominus ad eū. Sur-
ge et ingredere ciuitatem et dicetur ti-
bi quid te oporteat facere] In hoc oñ-
dit xp̄us qz vult qz vnus homo infor-
metur ab alto [Mirī autē illi qui comi-
tabantur cum eo stabant stupefacti:
audiētes quidem vocem] i. pauli nō
autem xp̄i: qz audiebant paulus dicēs-
tē: quis es dñe quid me vis facere [ne-
minem autē videntes] qz nō videbant
aliquā p̄sonam ad quā dirigeret ser-
monē: et ideo stabant stupefacti [surre-
xit autē saulus de terra: ap̄tisqz ocu-
lis nihil videbat] *zc.* *Ly.* i. visu corpo-
rali: videbat autē visu m̄tali: quia se-
cunduz doctores cōiter in illo triduo
fuit raptus vsqz ad celuz tertiu [et nō
manducauit neqz bibit] *Ly.* sustētat⁹
illa visione sicut et moyses quadragin-
ta diebus in monte sinay [Erāt autē
quidaz discipulus damasci noīe ana-
nias] *Ly.* qui de iudaismo ad fidē xp̄i
conuersus fuit: scientia et vita famo-
sus [et dixit ad illum in visu dñs Ana-
nias. At ille ait: ecce ego dñe et] *Ly.*
hospes enim pauli iudas vocabatur
[saulū nom̄e tharsensem] i. de thar-
so oriūduz [Ecce em̄ orat] Est em̄ ora-
tio eleuatio mentis in deum: vt inq̄t
hugo in de orōne. Fucrat autē vsqz ad
tertiu celum raptus et ex illo raptu e-
gressus deo gr̄as agebat [et vidit in re-
uelatione dñi virū ananiā noīe] ita qz
reuelatio fuit sibi facta nō solū de p̄-
sona sed etiaz de p̄prio noīe [introeū-
tem et imponētē sibi manus vt visuz
recipiat] *Ly.* hec autē impositio erat
ad curationē corp̄alem: sicut de bea-
to laurentio legitur qz ponebat ma-
nus super cecoz oculos et illumiabā

gloza pauli autē in dñe et in xp̄o et in p̄pua p̄lona et in xp̄o et in p̄pua p̄lona

cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

tur [Fidit autē ananias] Ly. se excu-
sando: eo q̄ solus erat famosus in p-
secutione credentiū in xp̄m [Dñe au-
diui a m̄tris de vtro h̄o q̄ta mala san-
ctis tuis fecerit i hierl̄m etc.] .i. specia-
liter vas electū gratie et scie p̄teritū
[ut portet nomē meū] .s. ope et p̄dica-
tione [coram gentibus et regibus et fi-
lijs israel. Ego em̄ ostendaz illi] scz p̄
effectum [q̄ta oporteat eū pati p̄ no-
mine meo] quia per multas tribula-
tiones oportet nos intrare in regnū
celoz [Et abiit ananias] ad exequēdū
dñi mandatū [et introiuit in domū et
ponens ei manus: dixit Saule frater
dñs misit me iesus qui apparuit tibi
i via qua veniebas: ut videas et imple-
ris spū sancto: et cōfestim ceciderūt ab
oculis eius tanq̄ squame] Ly. i. ma-
cule albe et dure: sicut sunt squame p̄
sciū: que causate fuerūt in eo a lumie
excessiuo ip̄m excecante [Et visus re-
cepit et surgēs baptizatus est] .s. in no-
mīe iesu xp̄i [Et cū accepisset cibū cō-
fortatus est] duplici cōfortatiōe: scilz
spū et corpe [Fuit autē cū discipulis q̄
erāt d̄ damasci p̄ dies aliquot et continuo
Ingressus synagogā p̄dicabat iesum:
qm̄ hic est fili⁹ dei] statim post baptis-
mū. Ex illo ptz q̄ doctrinā euāgelicā
nō habuit ab hoīe: sed a deo [Stupe-
bant autē omēs qui eū audiebant] de
tanta subita mutatōne per quā atro-
cissimus fidei persecutor fact⁹ fuerat
cōstātissimus eius predicator [et dice-
bant. Nonne hic est q̄ expugnabat in
hierusalem eos qui inuocabant nomē
istud: et huc ad hoc venit ut victos il-
los duceret ad principes sacerdotū.
Saulus autē multo magis cōualesce-
bat] scilz p̄cedēs semp de bono in me-
lius [et confundebat iudeos qui habita-
bant damasci: affirmans quoniam hic
est xp̄s] Ly. id est q̄ iesus nazarenus
est vere christus in lege et p̄phetis p̄-
missus quod declarabat per scriptu-
ras veteris testamenti: quas prius di-
dicerat a gamaliele: et postea m̄to p̄-
fectius a deo illustrante.

In festo purificationis san-
cte Marię virginis. Adala. iij.
H Ecce ego mitto an-
gelum meum et pre-
parabit viam ante faciē me-
am: et statim veniet ad tem-
plum sanctum suum domina-
tor quem vos queritis: et an-
gelus testamenti quem vos
vultis. Ecce venit dicit do-
minus exercituum. Et quis
poterit cogitare diem aduē-
tus eius: et quis stabit ad vi-
dendum eum. Ipse enim qua-
si ignis conflans: et quasi her-
ba fullonum. Et sedebit con-
flans et emundans argentū:
et purgabit filios leui: et cola-
bit eos quasi aurum et quasi
argentum et erūt domino of-
ferentes sacrificia in iusticia
et placebit domino sacrificiū
iuda et hierusalem sicut dies
sc̄li et sicut anni antiq̄ dicit dñs
om̄ipotēs. **Postilla.**

Hec dicit domin⁹ deus etc.
In presentī epistola nūciat vterq̄ ad
uēr⁹ xp̄i scz in carnē et ad iudiciū: et pri-
mo denūciatur prius aduentus in
carnem cum d̄: [Hec dicit dñs deus]
scz pater [Ecce ego mitto angelū me-
um] Ly. i. iohāne baptistaz: qui magis
duxit in terris vitā angelicā q̄ hu-
manā. q̄ em̄ hec scriptura intelligat
de iohāne baptista: hoc ptz Math. xi.
vbi xp̄s dixit de iohāne. Hic ē de quo
scriptū est [Ecce ego mitto angelum
meum et p̄parabit viā ante faciē me-
am] id est ante filium meū: qz predica-
tio et baptismus iohannis fuerunt quē-
dam preparationes ad baptismū xp̄i

dicatlonē xp̄i [et statim veniet ad tem-
plū sanctū suū] id est in hierusalē: qz
ibi xp̄s hodie fuit oblatuſ a matre et
receptuſ a ſymeone et poſtmoduſ ibi
plurieſ p̄dicauit: et ibidem multa mi-
racula fecit [dñator quē uos q̄ritis] id
eſt quē uos deſideratis [et angeluſ te-
ſtament] id eſt xp̄s qui fuit nūci⁹ no-
uī teſtamentī [quem uos uultis] uide-
licet ieſuſ xp̄s deſideratuſ a ſanctis
patribuſ et p̄phetiſ. Secūdo denūcia-
tur hic aduentuſ xp̄i ad iudiciū cū d̄r
[Ecce uenit dicit dñs exercitū] Iſyza.
Id eſt uenit certitudinaliter ad iudiciū
Et q̄s poterit cogitare diē aduentuſ
eiuſ. q. d. null⁹. An̄ Math. xxiij. Diē
illū et horā nemo ſcit neqz angeli celo-
rū: niſi ſoluſ pater [Et q̄s ſtabit] .i. po-
terit ſtare [ad uideūdū eū] Iſyza. qz ſicut
primuſ aduēt⁹ fuit in hūilitate et mā-
ſuetudine: ita et ſecunduſ erit ī pt̄ate
et terrore [Iſpe eſt̄ quaſi igniſ conſūſ
et quaſi herba fullonū] Iſta referunt̄
ad primū et ad ſecunduſ aduentuſ.
Cū em̄ d̄r: iſpe em̄ quaſi igniſ cōſūſ
ad ſecūdū aduētū ptinet: et q̄ſi herba
fullonū ad primū. Iſta herba fullonū
qua utunt̄ fulloneſ ad purificandū
ueſteſ et faciendū eaſ nitidaſ miti⁹ et
ſuaui⁹ lauat ſordeſ p̄anoꝝ. Igniſ aut̄
cū magna uolentia purgat metallū.
Sic in p̄mo aduentu xp̄uſ cū magna
māſuetudine quadā ſuauiate penitē-
te purgabit pctōreſ. In ſcdo aduētū
purgabit p̄ ignē [et ſedebit dñs] ſc̄z in
iudicio [cōſūſ et emūdāſ argentuſ] qz
ſicut argētū cōſūſ in igne ut purget̄:
emūdātū aut̄ ī theſauroſ reponit̄: ſic
ſiet in die iudiciū. Iſta ī igne purgabū-
tur electi q̄ nōdū plene ſunt purgati ī
purgatorio: quaten⁹ purgati trāſeūt
in theſauroſ dñi: ut ſint ibi quaſi aurū
et argētū [et purgabit filioſ leui] per
leui hic intelligit̄ ſacerdotaliſ digni-
taſ purgādi ergo ſunt miniſtri ſacer-
dotaliſ officiū [et colabit eoſ q̄ſi aurū et
argētū] ad p̄fectam mundiciā de-
ducēdo [Et erunt offerenteſ domino
ſacrificia in iuſticia] ſcilicet operum

[et placebit deo ſacrificiū] ſcilicet obla-
tuſ [p̄ iuda et hieruſalem] .i. pro ho-
minibuſ actiuiſ qui intelliguntur p̄
iuda et cōtemplatiuiſ qui intelligū-
tur per hieruſalem [ſicut dieſ ſeculū
et ſicut anni antiqui] .i. ſicut placuit ſa-
crificiū abel: melchizedech et abra-
ham et alioꝝ ſanctorum patrum in ſe-
culiſ p̄teritiſ et anniſ antiquiſ [dicit
dominuſ omnipotēſ]

In cathedra ſancti Petri
apostoli .i. Petri .i.

Detrus apostolus ie-
ſu chriſti electiſ ad-
ueniſ diſp̄ſiōiſ pon-
ti: galathie: capadocie: aſie:
et bithimie: ſecunduſ p̄ſcīē-
tiam dei patris in ſanctifica-
tionem ſp̄rituſ: in obediē-
tiam et aſperſionem ſangui-
niſ ieſu chriſti gratia uobiſ
et pax multiplicetur. Bene-
dictuſ deuſ et pater domini
noſtri ieſu chriſti qui ſecūdū
ſuam miſericordiam magnā
regenerauit noſ in ſpem uī-
uam per reſurrectionem ieſu
chriſti ex mortuiſ in heredi-
tatem incorruptibilem: et in-
contaminatam: et immarceſ-
ſibilem: conſeruatam ī celis
in uobiſ: qui in uirtute dei cu-
ſtodimini per fidem in ſalutē
paratā reuelari in tempore
nouiffimo: ī quo exultabitiſ
modicuſ nunc ſic oportet cō-
tritari in variſ temptatio-
nibuſ: ut probatio fidei ue-
ſtre mltō p̄cioſioꝝ ſit auro qd̄
p̄ ignē p̄batur. Inueniatur ī
laudē et gloriā et honoreſ

in reuelatione iesu christi.

C Postilla.

Petrus apostolus iesu xpi
zc. Notandū q̄ symō petr⁹ fili⁹ Johā
na puincie galilee vico de bethsaida
frater andree apostoli discip⁹ salua-
toris scribit hanc epistolā p̄ felicitis. i.
his q̄ p̄io de gētilitate ad iudaismū:
et postmodū de iudaismo ad xpm con-
uersi erāt q̄ p̄ fide xpi patiebant̄ et di-
sp̄si erant post lapidationē sc̄ti stepha-
ni. illis scribit a roma tēpore claudij
cesaris vñ hic d̄r: [Petrus] Ly. primo
em̄ vocat⁹ fuit symon s̄ postea a xpo
a quo noiatus est petr⁹ a petra q̄ est
xps p̄pter fidel̄ firmitatē [ap̄tus iesu
xpi]. i. missus a iesu xpo. **S**oz. ecce no-
men officij nobile officij est esse nun-
ciū siue legatū xpi [electis]. i. a deo ad
fidē catholicā [aduenis] s̄z q̄ de gen-
tilitate venerant ad iudaismū et de iu-
daismo ad fidez xpi [disp̄sionis] id est
qui sunt de disp̄sione et extra terrā iu-
dee: et illis videt̄ beatus petrus specia-
liter scribere quod patz ex hoc quod
subditur [p̄n̄thi] **S**oz. puincia grece
est iuxta mare [galathie] alia puincia
est a qua galathie dicte sunt [asye] mi-
noris. s. in q̄ predicauit iohānes euā-
gelista. Asya vero maior media pars
orbis [bythimie] alia puincia. Et om-
nes iste prouincie sunt grecorum: in
his prouincijs dispersi erant [secūdū
presciētā dei patris] Ly. et accipitur
hic p̄scientia pro predestinatione [in
sanctificationem sp̄us] Ly. talis eniz
sanctificatio appropriatur sp̄i sancto
[in obedientiam] id est per obedienti-
am [et aspersiōnē sanguinis iesu xpi]
quia fuit obediēs vsq̄ ad mortē mor-
tem autē crucis. **M**h̄. ij. Ab hac autē
passiōe habēt efficaciam om̄ia sacra-
mēta noue legis: que sunt instrumē-
ta nostre sanctificatiōis [gr̄a vobis] in
p̄nti [et pax] in futuro [multiplicē] qz
tūc quietabitur totus hoīs appetit⁹
[Benedictus deus] Ly. q̄tuz ad totā
trinitatē [et pater dñi nostri iesu xpi: q̄

secūm magnā m̄iam suam] Ly. et non
secūz merita nostra [regenerauit nos]
s̄z in sacramento baptis̄mi per quod
efficimur filij dei adoptiui in [spezvi
uā] id est certaz [p̄ resurrectionē iesu
xpi ex mortuis] per quam habemus
certitudinem future glorificationis:
qz cū esz homo passibilis sicut et nos
ad vitam immortalē resurrexit. Et qz
filij adoptiui habēt ius in heredita-
tis p̄cipatōe: id subditur [in heredi-
tatē] **S**oz. in futuro habēdā [in incor-
ruptibile] Ly. nā hereditas celest̄ nūq̄
deficit [et incōraminatā] qz nihil imū-
dum recipit [et immarcessibile] nā su-
um decorē nunq̄ minuit [cōseruatā i
celis] **B**eda nō in p̄nti dandā: sed tpe
p̄finito reddēdam [in vobis] id est p̄
illud quod in vobis est per gratiaz et
liberū arbitriuz: et per bona merita
vestra [qui custodimini i virtute dei]
nō vestra. **A**nde ps. cxxvi. **N**isi dñs cu-
stodierit ciuitatē [per fidem] que fas-
cit homies fortes ad p̄seuerādum [in
salutem] Ly. consequendam [para-
tā reuelari] et ostēdi et dari [que modo
latet in tpe nouissimo] Ly. i. in finali
iudicio. **N**ā electi appēbūt gloriosi in
anima et i corpore [i quo]. s. tpe nouis-
simo [exultabitis] scilicet eternaliter
[modicum nūc sic oportet cōtristari]
Ly. temporaliter [in varijs temptati-
onibus] **S**oz. tam interiorib⁹ q̄ exter-
riorib⁹ quo ad ip̄az multiplicatē.
An ps. xxxij. **M**ulte tribulatiōes iu-
stoz. Et actu. xiiij. **P**er multas tribu-
latiōes oportet nos intrare in regnuz
celoz [vt p̄batio fidei vestre m̄to p̄-
ciosoz sit auro quod per ignē p̄bat]
lyza. sicut auz in fornace p̄iectū inde
nō deterioratur: sed purius et melius
efficitur: sic zc. [inuenuat] **S**oz. i. cedat
[i laudē] hoīm [et gr̄iam] angeloz et
honorēz [dei] in reuelatione iesu xpi
dñi nostri. i. tpe iudicij quo xps ma-
nifestabit gloriā electorum.

In festo **M**athie apostoli
Actuum. i.

re terminā suū] ne efflueret ⁊ ope-
raret aridā [qñ appendebat fundamē-
ta terre] id est partes inferiores terre
circa centrū: que sunt quedā funda-
menta superiorū partium [cuz eo crā
cuncta cōponens] qñ indiuisa sunt o-
pera trinitatis [et delectabar p singu-
los dies] .i. eternaliter gaudebam cū
patre ⁊ spiritu sancto [ludens corā eo
omni tempore: ⁊ ludens in orbe terra-
rum] .i. ludum faciens de orbe terra-
rū qui similis ē ludo pile que de vno
transfertur ad alium scōm quandam
reuelationez quia regna terre trans-
fert atq; cōstituit de gente in gentem
[Et delitē mee esse cum filijs hoīm]
scz per gratiā [Hūc ergo filij] scz per
adoptionem [audite me] scz per debi-
tam attentionē [beati qui custodiunt
vias meas] id est viam mandatorum
⁊ viam consiliorum [Audite discipli-
nam] de moribus humanis [⁊ estote
sapientes] in diuinis [⁊ nolite abisce-
re eam beatus homo qui audit me]
scz mihi obediendo [⁊ qui vigilat ad
fores meas quotidie] scz in loco diui-
ni cultus deuote orādo [⁊ obseruat ad
postes ostij mei qui me iuenerit] per
gratiam [inueniet vitam] scilicet eter-
nam [⁊ hauriet salutem a domino] qñ
est fons salutis.

In festo sc̄i thome aposto-
li. Jam nō estis hospites ⁊c.
Quere infra cōmuni sc̄oꝝ apostoloꝝ.
In festo sancti stephani p-
thomartyris. Actuum. viij.

In diebus illis. Ste-
phanus plen⁹ grā et
fortitudine faciebat
pdigia ⁊ signa magna in po-
pulo. Surrexerunt autē qui-
dam de synagoga que appel-
labatur libertinorum ⁊ cyze-
nensium: ⁊ alexandrinorū: et
eorum q̄ erant a cilicia ⁊ asia
disputantes cum stephano ⁊

non poterant resistere sapiē-
tie et spiritu que loquebatur
Dura ceruice ⁊ incircūsi cor-
dibus ⁊ auribus vos semper
spiritu sancto restitistis cui⁹
nunc proditores ⁊ homicide
fuitis. Audientes autē hec
dissecabantur cordibus suis
et stridebant dentibus in eū
Cum autem stephanus ple-
nus spūs sancto intendens in
celum: vidit gloriā dei: ⁊ ie-
sum stantem a dextris virtu-
tis dei: ⁊ ait. Ecce video ce-
los apertos et filium hominis
stantem a dextris virtutis dei
Exclamantes autē voce ma-
gna continuerunt aures su-
as ⁊ impetū fecerunt vnani-
mīter in eum. Et eijcientes
eum extra ciuitatem lapida-
bant. Et testes deposuerunt
vestimenta sua secus pedes
adolescentis qui vocabatur
saulus. Et lapidabāt stepha-
num inuocantem et dicentē.
Domine iesu: suscipe spiritū
meum. Positis autem geni-
bus clamauit voce magna di-
cens. Domine ne statuas il-
lis hoc peccatum. Et cum h̄
dixisset obdormiuit in dño.

I Postilla.

In diebus illis. Stephan⁹
plenus ⁊c. Ante initium illius episto-
le scribit sanctus lucas q̄ post ascen-
sionem xp̄i verbis domini crescebat
⁊ multiplicabatur numerus discipu-
lorum in hierusalem valde: multa eti-
am turba sacerdotū obediebat fidei.

Tūc statim sequitur epistola presens
[Stephanus autē plen⁹ gratia] *ly.*
ad bene operādum [et fortitudine] ad
aduersa toleranda [faciebat prodigia
et signa magna in populo] ad verita-
tem fidei catholice cōfirmandā [Sur-
rexerūt autē quidā de synagoga q̄ ap-
pellabatur libertinorum] a regiōe sic
nominatorum vt dicit glo. interli. [et
cyrenensium] a cyrene ciuitate [et alex-
andrinoꝝ] .i. ab alexādrīa metro-
poli egypti [et eorum qui erant a cic-
ilia et asia] nomina sunt regionum iu-
dee propin quarum] disputantes cum
stephano] fidem catholicam cum ver-
bis q̄tum poterant impugnando [et
non poterant resistere sapientie et spi-
ritui q̄ loquebatur] secundū q̄ p̄mi-
serat saluator dicens. *Lu. xxi.* Ego da-
bo vobis os et sapientiam cui nō pote-
runt resistere et cōtradicare oēs aduer-
sarij vestri. Tūc post h⁹ redarguebat
eos acriter dī. [Dura ceruice] .i. obsti-
nata mēte [et incircūcisi cordib⁹ et auri-
b⁹] .i. a virtutib⁹ et sordib⁹ [vos semp spi-
ritu sancto restitistis] qui locut⁹ est p̄
prophetas de xp̄o [cuius nunc prodit-
tores et homicide fuistis] *ly.* ci⁹ cru-
cifixonē pcurando [Audietes autē
hec dissecabantur cordib⁹ suis] *ly.* q̄
nō habebant rationem interficiendi
eū. Et tū oībus modis interficere vo-
lebant. Et sic dissecabantur interi⁹ q̄
passio preualens discrepabat a ratio-
ne [Et stridebant dentibus in eum]
sicut canes rabidi [Cum autem esset
stephanus plenus spiritu sancto intē-
dens in celum] vbi fiduciā suā collo-
cauerat [vidit gloriā dei] ad cōfortati-
onem suam ex speciali gratia [et iesuz
stantes a dextris virtutis dei] *ly.* ad
designandum q̄ erat paratus ad ei⁹
robarationem: quia stare proprium ē
adiuuantis in prelio. Sedere autem
proprium est iudicantis vel regnan-
tis [et ait. Ecce video celos apertos et
filium hominis stantem a dextris vir-
tutis dei] *ly.* non est hic intelligendū
q̄ celi fuerunt diuisi cum sint incorru-

ptibiles: sed q̄ sic clare vidit acsi nihil
esset obstaculum intermediū [ex-
clamantes autē voce magna] ne au-
dient stephani verba [Cōtinuerunt
aures suas et impetum fecerunt vna-
nimitē in eū] nō ratiōe sed furia mo-
ti] et eicientes eum extra ciuitatem
lapidabant] tanq̄ blasphemum. Mo-
dus enī erat blasphemus extra ciui-
tatē lapidari. Unde dicit dñs ad moy-
sen. *Leui. xxiii.* Educ blasphemus et
obruet eum omnis populus lapidib⁹.
[Et deposuerūt vestimēta sua secus
pedes adolescentis qui vocabatur sau-
lus] *ly.* vt expeditius et celerius euz
interficerent [et lapidabant stephanū
inuocantem et dicentem. Domine iesu
suscipe spiritum meū. positis autē
genib⁹] *ly.* vt in orando modus esset
deuor⁹ [clamauit voce magna] q̄ p̄-
cedebat ex affectu magno ad primo-
rū salutem dicens [domine ne statuas
illis hoc peccatum] *ly.* referuando
eis penam eternā: sed da eis penitē-
tiam: vnde Beda. Stephanus p̄ se-
ipso stando orauit: sed p̄ inimicis flex-
is genibus etc. [Et cū hoc dixisset] ex
feruore charitatis secundū dictū salua-
toris. *Math. v.* Orate p̄ calumnianti-
bus et p̄sequentibus vos [obdormiuit
in domino] Nam anima eius sanctis-
sima absorpta fuit in abyssu superne
claritatis etc. Sequitur in textu] Saul⁹
autē erat consentiens ne ei eius: facta
est autem illa die persecutio magna i
ecclesia que erat iherosolymis et om-
nes dispersi sunt per regiones iudee
et samarie preter apostolos. Curau-
erunt autem stephanum] *ly.* id est
decēter sepelierunt [viri timorati] id
est timētes deum. Inter quos gama-
liel fuit principalis [et fecerunt plan-
ctum magnum super eum.

**In festo sancti iohannis apo-
stoli et euangeliste.**

**Qui timet deum faciet etc.
Quere etiam in communi sanctorū
de euangelistis.**

In festo puerorum innocē-
tum scribitur Apoc. xiiij.

In diebus illis vidi
supra montem syon
agnum stantem et cū
eo centū quadragintaquat-
tuor milia habentes nomen
eius et nomē patris eius scri-
pturū in frontibus suis. Et au-
diui vocem de celo tanq̄ vo-
cē aquarū multarum: et tanq̄
voceꝝ tonitruū magni. Et vo-
cem quam audiui sicut cytha-
redorum cytharizantium in
cytharis suis: et cātabāt qua-
si canticum nouum ante sedē
et ante quattuor animalia et se-
niores. Et nemo poterat di-
cere canticum nisi illa centū
quadragintaquattuor milia q̄
empti sunt de terra. Ibi sūt q̄
cum mulieribus non sunt eo
inquinati: virgines enī sunt.
Ibi sequuntur agnum quocū-
q̄ ierit. Ibi empti sunt ex ho-
minib⁹ primitie deo et agno:
et in ore eorum non est inuē-
tum mendaciū. Sine macu-
la sunt ante thronū dei.

¶ Postilla.

In diebus illis vidi supra
mōtem et. Lyra. id est in ecclesia triū-
phante que dicitur mons syon: vt ha-
beretur hebre. xij. [agnum stantem] id
est xp̄m qui est agn⁹ dei: vt habetur
Johan. i. cap. [et cū eo centū quadra-
gintaquattuor milia] in tali numero
venerantur pueri innocentes quorū
festum peragitur secundum illam vi-
sionem que ostensa est iohanni quan-
do a donuciano cesare in exiliū mis-

sus fuit vbi scripsit libruꝝ Apocalip.
sed tamen certus numerus puerorū
innocentium non reperitur certitudi-
naliter in scripturis [habētes nomen
eius et nomen patris eius scriptum
in frontibus suis. Et audiui vocem
de celo tanq̄ vocem aquarū mult-
tarum] id est multitudinis sanctorū
[et tanq̄ vocē tonitruū magni] in quo
designatur magnitudo laudis huius
Non solum ex laudantium multitu-
dine: sed etiam ex modo laudis et qua-
litate. Et vocem quam audiui sicut
cytharedorum cytharizantium in cy-
tharis suis] nam hec laus est coram
deo et angelis eius gratiosa] et canta-
bant quasi canticum nouum] qui di-
cti laudantes sunt de numero sancto-
rum noui testamenti] ante sedem] seꝝ
dei] et ante quattuor animalia et se-
niores] id est in presentia sanctorum pa-
triarcharum et prophetarum in celo
existentiū] et nemo poterat dicere cā-
ticum nouum: nisi illa centū qua-
dragintaquattuor milia q̄ empti sūt
de terra] scilicet de sanguine christi
[Ibi sūt q̄ cum mulierib⁹ nō sūt co-
inquinati: virgines enim sunt] inte-
gritatem carnis seruando] Ibi sequū-
tur agnum quocūq̄ ierit. Ibi empti
sūt ex hominibus primitie deo] id ē
gratiosi sunt primitie fructus magis de-
lectabiles] et in ore eorum non est in-
uentum mendacium] nam pueri isti
veritatem fidei non loquēdo: sed mo-
riendo confessi sunt] sine macula sūt
ante thronum dei] nam macula pec-
cati originalis purgata fuit virtute
sui martyrii.

In conuersione sancti pau-
li apostoli. Actuum. ix.

Saulus autē adhuc
spirans minarū et ce-
dis in discipulos do-
mini accessit ad principē sacer-
dotum et petijt ab eo epl̄as i-

damascuz ad synagogas: vt
si quis iueneret huius vie vi
ros ac mulieres vinctos per
duceret in hierusalem. Et cu
iter faceret contigit vt ap
propinquaret damasco: z su
bito circumfulsit eum lux de
celo: et cadens in terram au
diuit vocem dicentem sibi:
saule saule quid me perseque
ris? Qui dixit. Quis es do
mine? Et ille. Ego sum iesus
quem tu persequeris. Duru
est tibi contra stimulum cal
citrare: z tremens ac stupes
dixit. Dne quid me vis face
re? Et dns ad euz. Surge et
ingredere ciuitatem: z ibi di
cetur tibi qd te oporteat fa
cere. Viri autē illi q comita
bant cū eo stabāt stupefacti
audientes qdem vocē: nemi
nē aut vidētes. Surrexit aut
saulus de terra aptisqz oculis
nihil videbat. Ad man⁹ autē
illū trahētes itroduxerūt da
mascū. Et erat ibi trib⁹ dieb⁹
nō vidēs: z nō māducauit ne
qz bibit. Erat autē qdaz disci
pulus damasci noīe ananias
z dixit ad illum in visu dn̄s:
ananias. At ille ait. Ecce ego
domine. et dn̄s ad eum. Sur
ge et vade in vicum qui vo
catur rectus: et quere in do
mo Jude saulum nomie thar
sensē. Ecce ei orat: z vidit
virum ananiā noīe introeu
tem et imponentem sibi ma

nus vt visuz recipiat. Respō
dit aut ananias. Dne audiuit
a multis de viro hoc quanta
mala fecerit sc̄tis tuisi hieru
salem: z hic hz prātem a prin
cipibus sacerdotū alligandi
omnes qui inuocant nomen
tuum. Dixit aut ad euz dn̄s.
Vade qm̄ vas electionis est
mibi iste: vt portet nomē me
um corā gentibus z regibus
z filijs israel. Ego ei ostendā
illi quanta oporteat eū p no
mine meo pati. Et abiit ana
nias z introiuit in domū: et
imponens ei manus dixit.
Saul frater: dominus misit
me iesus: qui apparuit tibi i
via qua veniebas: vt videas
et implearis sp̄ritus ancto:
Et confestim ceciderunt ab
oculis eius tanqz squame: et
visum recepit: et surgens ba
ptisatus est. Et cum accepis
set cibum cōfortatus ē. Fuit
autem cum discipulis qui es
rant damasci p dies aliquot
Et continuo ingressus in sy
nagogas predicabat iesum:
quoniā hic est fili⁹ dei. Stupe
bant autem omnes qui es
um audiebant et dicebant.
Nonne hic est qui expugna
bat in hierusalem eos qui in
uocabant nomen istud z huc
ad hoc venit vt vinctos il
los duceret ad principes sa
cerdotum? Saulus autem
multo magis conualescebat

Exurgens petrus in medio fratrum suorum dixit. Erat autem turba hominum simul fere centum viginti. Viri fratres oportet implere scripturam quam protulit spiritus sanctus per os dauid: de iuda qui fuit dux eorum: qui comprehenderunt iesum: qui connumeratus erat in nobis: et sortitus est sortem ministerium huius. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis: et suspensus crepuit medius: et diffusa sunt omnia viscera eius. Et notum factum est omnibus habitantibus hierusalem: ita ut appellaretur ager ille lingua eorum acheldemach: hoc est ager sanguis. Scriptum est enim in libro psalmodiarum. Fiat commoratio eorum deserta: et non sit qui inhabitet in ea: et epatus eius accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati: ut omni tempore quo intrauit et exiit inter nos dominus iesus: incipiens a baptismo iohannis usque in diem qua assumptus est a nobis: testes resurrectionis eius nobiscum fieri unum ex istis: et statuerunt duos ioseph qui vocatur barsabas qui cognominatus est iustus: et mathiam: et orantes dixerunt. Tu domine qui corda nosti omnium: ostende quem elegeris ex his duobus unus: accipere locum ministerium huius

et apostolatus: de quo preuaricatus est iudas: ut habitet in locum suum: et dederunt sortes eis: et cecidit sortis super mathiam: et annumeratus est cum undecim apostolis.

Postilla.

Exurgens petrus in medio etc. Ad inuicem illi epistola scribit sanctus lucas in eodem capitulo. dicens quod postquam christus in die ascensionis videntibus discipulis eleuatus est in celum. Tunc omnes simul reuersi sunt hierosolimam a monte qui vocatur oliueti qui est iuxta hierosolimam sabbati habens iter. Lxxi. mille passus: quod non licet iudeis sabbato ultra tale spatium ambulare. Et cum introissent in cenaculum ascendebarum ubi erant petrus et iohannes et iacobus andreas philippus et thomas bartholomeus et matheus iacobus alphetes filius: hoc dicitur ad differentiam alterius iacobi qui fuit filius zebedei et symon zelotes et iudas iacobi: hoc dicitur ad differentiam iude proditoris. Hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus. Lxx. deuotis qui erant secute iesum a galilea. Et maria mater iesu et fratribus eius: id est alijs de cognatione iesu quorum plures erant ibi etc. Tunc statim sequitur pars epistola [In diebus illis] Lxxi. tempore medio in die ascensionis domini et penthecosten [Exurgens petrus] tanquam principalis [erat autem turba hominum simul fere centum viginti. Viri fratres oportet implere scripturam quam protulit spiritus sanctus per os dauid] Cuius verbum non potest esse falsum [de iuda qui fuit dux eorum qui comprehenderunt iesum: qui connumeratus erat in nobis] Lxxi. vnus de duodecim apostolis [et sortitus est sortem ministerium huius] Lxxi. dignitatem apostolicam quam habuit per christi electionem sicut dicit iohannes. vi. Nonne duodecim vos elegeri et vnus ex vo

F

plebit eum spiritus timoris
dñi: non scdm visionē oculo-
rum iudicabit: neq; scdm au-
ditum auriū arguet: sed iudi-
cabit in iustitia pauperes: et
arguet in equitate pro man-
suetis terre: et percutiet ter-
ram virga oris sui et spū la-
biorū suorū interficiet impiū
Et erit iustitia cingulum lū-
borū eius et fides cinctozum
renum eius.

¶ Postilla.

¶ Egredietur Xga de radice
i. Sciendū q̄ ista prophetia exponit
ad litteram de xp̄o a doctorib⁹ catho-
licis: iudei tñ adhuc expectant futurū
quod nos xp̄iani dicim⁹ eē impletur
in xp̄o iesu. Et scdm hoc dñ hic [Hec
dicit dñs. Egrediet virga de radice
iesse] Lyr. i. virgo maria que dñ Xga
gracilis paupertate et humilitate: fle-
ribilis pietate [et flos de radice eius
ascendet]. i. xp̄s qui dñ flos rōne puri-
tatis qm̄ nullū peccatū actuale seu
originale habuit in eo locus. i. Petri
ij. qui pctm̄ non fecit nec inuenit⁹ est
bolus in ore eius. Et quia ptulit fru-
ctum nostre salutis. Et dñ ascendet
de radice iesse: q̄ pater dauid vocat⁹
fuit ysei et iesse: xp̄s aut̄ descendit de
dauid [et requiescet super eum spiritus
dñi] Lyr. q̄ i baptismo eius apparuit
spūs sanctus in spē columbe sup̄ eum
Math. iij. ad designandū plenitudi-
nem oīs gratie in eo [spiritus sapien-
tie] Lyr. id ē doctor sapientie vel spūs
qui est sapientia [et intellectus spiritu⁹
consilij et fortitudinis: spūs scientie
et pietatis: et replebit eum spiritus ti-
moris domini] Lyr. ista om̄ia donis p̄-
fectissime fuerunt in anima xp̄i que
fuit perfectissima in omnibus donis
et carismatib⁹ spiritus sancti [non se-
cundum visionem oculoꝝ] corpora

illum [iudicabit] quia xp̄s per scienti-
am suā cognoscit om̄ia que sunt fue-
runt vel erunt q̄rumcunq; sint occul-
ta: q̄ homo videt ea que parēt: deus
autem intruetur cor [neq; scōꝝ auditū
auriū arguet] Lyr. i. non indigebit edo-
ceri de veritate ab aliquo q̄ p̄ seipm̄
cognoscit. Unde Joā. ij. Opus ei nō
erat vt quis testimoniū phiberet de
homine. Ipse enī sciebat qd̄ esset i ho-
mine [s; iudicabit i iustitia pauperū]
scz euangelicos iudicās eos diuitijs
celestibus dignos. vnde Mat. v. Bea-
ti pauperes spūs: quoniā ipsoꝝ est re-
gnum celoꝝ [et arguet in equitate p̄
mansuetis terre] Lyr. quod fuit imple-
tum quando phariseos arguit pro a-
postolis quos notabant false de tras-
gressione sabbati. s. qm̄ euellebāt spi-
cas manibus in die sabbati [et percu-
tiet terrā]. i. homines terrenos [vir-
ga oris sui] id est doctrina sua arguē-
do eorum peccata [et spiritu labiorū
suorum interficiet impiū] Lyr. id
est antichristum secundum q̄ dicitur
ij. ad thessal. ij. Et tunc reuelabitur
ille iniquus quē dominus iesus iter-
ficiet spiritu oris sui: et destruct illu-
stratione aduentus sui [Et erit iusti-
tia cingulum lumborū eius: et fides
cinctozum renum eius] Lyr. id ē iu-
sti et fideles adherent sibi sicut cin-
gulum et lumbare adherent homi et
hoc patet impletū in apostolis alijsq;
discipulis et fidelibus sibi per fidem et
caritatem adherentibus.

¶ Item de eodem festo scdm
seculares Isa. vij.

In diebus illis locu-
tus est dñs ad achā
dicens: Pete tibi si-
gnum a domino deo tuo in
profundū inferni: siue in ex-
celsum supra. Et dixit achaz
Non petam et non tempta-
bo dominū. Et dixit. Audi

te ergo domus dauid. Nunquid parum est vobis molestos esse hominibus: quia molesti estis et deo meo: propter hoc dabit dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel. Butyrum et mel comedet ut sciat reprobare malum et eligere bonum.

Postilla.

In diebus illis locutus est dominus et ista scriptura Isaya prophete loquitur de domino iesu christo. Unde dicitur [In diebus illis] scilicet quando Isayas prophetavit [Locutus est dominus] per Isaya prophetam [ad acham] qui fuit ydolatra pessimus et regnavit. xvi. annis in hierusalē: cui Isayas propheta predixit liberationem populi et potentiam duorum regum scilicet regis syrie et regis samarie per quam liberationem figurabatur vera liberatio generis humani de potestate hostis antiqui. Veruntamen quia acham credere noluit. tunc dixit Isayas [Petere tibi signum] liberationis tue et populi tui ab hostibus [a domino deo tuo] ly. et non ab ydolis que tu colles [in profundum inferni] scilicet ut aliquis redudatur ab inferis et annunciet tibi: sicut factum fuit in transfiguratione domini: quando venit moyses ab inferis et apparuit cum helya qui adhuc est in paradiso [sive in excelsu supra] ac si dicat. Si vis habere signum de celo: sicut habuit ezechias rex: quando sol decem lineis regressus est: et tempore ioseph quando sol et luna steterunt in bello gabaon [Et dixit acham Non petam] Si quidem acham signum petere rennuit ne in signo glorificaretur dominus: et vilipenderentur ydola que colebat: et ideo dixit non petam. Et ut excusationem haberet non petendi subianxit [et non tem

ptabo dominum] ac si diceret. Si peteres signum temptare deum: et facere contra legem que dicit Mat. iiij. Non temptabis dominum deum tuum. Sed ex quo iussus fuit petere debuisset. tamen alta transactio habet. Non petam et non exaltabo dominum: quasi diceret. Nolo ut dato signo exalteretur deus. Propter quod ysaias propheta itulit dicens. Et dixit [Audite ergo domus dauid] quasi diceret. Rex non vult audire: audiatis vos domus dauid [Nunquid parum vobis est molestos esse hominibus] .i. prophetis quos sepe molestabant deridendo: affligendo: et occidendo: ut patz. iij. Reg. x. ij. li. Parat. in pluribus locis [quia molesti estis et deo meo] .i. signum ab eo oblatum rennuit ne nomen eius glorificet [Propter hoc] .i. ad declarationem nominis sui principaliter [dabit dominus ipse vobis signum] .i. liberationis vestre quam vis sitis ingrati: quia deus multa bona facit inuitis et gratis: ut dicit Mat. v. Pater vester celestis solē suū orti facit super bonos et malos etc. [Ecce ergo concipiet et pariet filium] ly. Beata virgo maris a prophetis denunciata quae concepit et peperit manens virgo [et vocabitur nomen eius emanuel] quod est interpretatum nobiscum deus [Butyrum et mel comedet] ly. hoc dicit ad denotandum veram eius humanitatem quia talibus nutritur homo maxime in pueritia [ut sciat reprobare malum et eligere bonum] Nam ipse christi infans non minuit eius sapientiam nec plus sciuit adultus quam parvulus: sed plus ostendit sapientiam suam adultus quam parvulus.

In festo apostolorum philippi et iacobi. Sap. v.

Stabunt iusti in magna constantia adversus eos qui se angustiauerunt: et qui abstulerunt labores eorum: videntes turbabuntur timore horribili: et mirabuntur in subitatione in

sperate salutis dicentes intra
se penitentiam agentes et p
angustia spiritus gementes
hi sunt quos aliquando ha
buimus in derisum et in simi
litudinem improperij. Nos
insensati vitam illorum esti
mabamus insaniam: et finem
illorum sine honore. Ecce quo
modo computati sunt inter fi
lios dei: et inter sanctos sors
illorum est. ¶ Postilla.

¶ Stabunt iusti in magna con
stan. r. l. y. s. ipe iudicium [in magna con
stantia] quia perfecte iudicabunt [aduersus
eos qui se angustiauerunt] l. y. infero
do nocentem eis in personis [et qui ab
stulerunt labores eorum] eis nocendo in
rebus temporalibus [videntes autem turba
bantur timore horribili et mirabuntur
in subitaneitate] sperate salutis dicentes
l. y. quia videbunt iustos gloriosos
in corpore et anima: quod non crediderunt
futurum [et per angustia spiritus gemen
tes intra se penitentiam agentes] sed si
ne fructu: tunc quia sunt extra statum me
riti et demeriti: tunc quia non dolent pro
pter offensam dei: sed propter penas in
ferni [hi sunt quos aliquando habui
mus in derisum] sed in presenti vita [et in
similitudinem improperij] l. y. quia
improperantes aliquibus ponebant
christianos in exemplum dicentes: ita
miser fiat sicut talis christianus vel iustus
[Nos insensati] l. y. per ignoran
tiam futurorum bonorum [vitam il
lorum estimabamus insaniam] ideo quod
contemnebant temporalem felicita
tem et prosperitatem [et finem illorum
sine honore] quia moriebantur in con
tempore presentis vite [quomodo com
putati sunt inter filios dei] id est in
ter angelos [et inter sanctos sors il
lorum est] ad quorum consortium
tunc erunt assumendi cum corpore et anima.

¶ In festo inuentionis sancte
crucis ad Gal. v.

Confido de vobis in
domino quod nihil aliud sa
piatis. Qui autem con
turbat vos portabit iudicium
quicumque est ille. Ego autem fra
tres si circumcisionem adhuc
predico: quid adhuc perse
cutionem patior. ergo euacua
tum est scandalum crucis uti
nam et abscindantur qui vos
conturbant. Quicumque enim voluit
placere in carne hi cogunt vos
circumcidi tantum: ut crucis
christi persecutionem non patiantur.
Neque enim qui circumci
duntur legem custodiunt: sed
volunt vos circumcidi ut in
carne vestra glorificentur. Absit
gloriarum nisi in cruce domini
nostri iesu christi: per quem mi
hi mundus crucifixus est et
ego mundo. ¶ Postilla.

¶ Confido de vobis in domino
r. Salathe sunt greci: et isti seducti e
rant a via veritatis per falsos apostolos
qui predicabant simul circumcisionem
cum euangelio esse necessariam ad salu
tatem: et illos apostolus paulus in presenti episto
la reuocat ad viam veritatis dei.
[Fratres confido de vobis] l. y. quod ad
monitionem meam vos corrigatis [in domino]
id est per adiutorium dei [quod nihil aliud
sapiatis] nisi veritatem euangelij quam
predicaui vobis [Qui autem conturbat
vos] l. y. asserendo quod sine circumcisi
one saluari non poteritis [portabit iudicium]
1. cor. i. sustinebit condemnationem [quicum
que est ille]. i. quantumcumque sit [Ego autem
fratres si circumcisionem adhuc predico]
l. y. dicendo quod necessaria sit ad salutem

[quid adhuc persecutionē patior]. s. a iudeis. q. d. nō paterer si ita esset: qz p nulla re psequuntur me iudei nisi hac de causa etc. [ergo euacuātū ē scā dalū crucis]. i. scandalū quo iudei in mea predicatione scandalizabant qz iudei nō scādalizabant de paulo predicate iesum nazarenū crucifixū fuisse: s; qz predicabat eū vex xpm esse et circumcissionē euacuasse [utinā abscondantur] Lyr. i. totaliter a vobis separantē [qui vos conturbāt] dicentes qz circumcisio sit vobis necessaria ad salutem [Quicumq; enim volunt placere] scz iudeis [i carne]. i. in legalibus observatijs [hi cogunt vos circumcidi] Lyr. i. ad hoc vos inducūt [tantū] supple hoc faciūt [vt crucis xpi persecutionē] Hor. i. persecutionē q̄ p predicatione crucis xpi inferē [nō patiātur] scz a iudeis qui persequēbātur predicatores crucis [neq; enim qui circumciantur] Lyr. scz falsi ap̄li [leges custodiunt] qz in multis transgrediebantē [sed volūt circumcidi vt in carne v̄ra gloriē] s. ap̄d iudeos de v̄ra circumcisiōe iaciādo se qz multos profelitos legis fecerūt [Mhi autē absit gloria nisi in cruce dāt n̄ri iesu xpi] Lyr. i. in fide et predicatione christi crucifixi [per quē]. s. xpm crucifixū [mhi mūdus crucifixus est] Lyr. i. concupiscentia mundi est mortuus nullā virtutem habens in me [et ego mundo] quia amplius nihil mūdānū quero.

In festo sancti iohānis baptiste. Esa. xlix.

Audite insule et attendite ppli de longe dñs ab utero vocavit me: de ventre m̄ris mee recordatus est nōis mei. Et posuit os meū q̄si gladiū acutū i vmbra man⁹ sue prexit me et posuit me sicut sagittā ere

etiam in pharetra sua abscondit me: et dixit mibi seru⁹ meus es tu israel: qz i te gloria bor. Et ego dixi in vacuū laboravi sine cā et vane fortitudinē meā consūpsi: ergo iudiciū meū cū dño et op⁹ meū cū deo meo. Et nūc dicit dñs formās me ex utero seruū sibi: ecce dedi te i lucē gentiū vt sis salus mea vsq; ad extremū fre. Reges videbūt et cōsurgent principes et adorabūt ppter dñz deū tuū et sanctum israel q̄ elegit te.

Postilla.

Audite insule et attendite populi etc. Ante inuituz illi⁹ pphete habetur qz cum educeret dominus filios israel de egypto aquaz de petra pduxit eis in deserto: et icidit petram et fluxerunt aque. Non ē par impū dicit dominus. Tunc statim sequitur presens lectio: que principaliter exponitur de christo [Hec dicit dominus. Audite insule] Glo. or. sub insularuz nomie alloquitur dominus deus in persona filij ecclesiaz de gentib⁹ collectas [et attendite ppli de longe] id ē ab extremis terre [dominus ab utero vocavit me et de ventre m̄ris mee recordatus ē nōis mei] Lyr. hoc dicit in persona xpi hominis de quo adhuc exite in utero matris dixit domin⁹ p angelū suū ad ioseph 2dash. i. Vocabis nomē eius iesum. Ipse cō saluū faciet populū suū a peccatis eoz [et posuit os meū quasi gladiū acutum] Lyr. in quo notatur efficacia xbi xpi ad extirpandū vitia [in vmbra manus sue]. i. p̄ans sue [proterit me] non enim fuit captus a iudeis: nisi quando voluit et se sponte obtulit: vt patz iohannis. xvij. [Dixi vobis qz

ego sum: si ergo me dicitis finite hos
ebire: et posuit me sicut sagittam cre-
tam in hebreo habetur clarum id est
limatum, per hoc intelligitur puritas
et claritas doctrine christi [in pharetra
sua] id est in sua providentia [abscon-
dit me], i. usque ad tempus reuelationis mee
[et dixit mihi seruus meus est tu] rōe
humanitatis in qua accepit formam serui:
ut per phil. 2. Semetipsum exaniuit for-
mam serui accipiens [israel] sic notatur
christus quia de populo israel natus [quod
in te gloriabor] per miracula diuine
potestatis et excellentie demonstrati-
ua [et nunc dicit dominus formam me
ex utero seruum tibi] Lyr. quia ab-
latus in incarnatione fuit diuinitus
corpus christi formatum et animatum: et sic
extunc perfectus fuit christus omnibus sciē-
tiis et carismatibus [dedite in lucē gē-
tium] Lyr. et hoc per susceptionem lumi-
nis fidei [ut sis salus mea] id est a me
missa et data [usque ad extremum terre]
Lyr. et hoc modo dixit christus apostolis. Ac-
t. 1. Eritis mihi testes in hierusalem et
in omni iudaea et samaria et usque ad
ultimum terre [Reges videbunt] Lyr.
mirabilia in virtute nominis christi
fienda per apostolos et et eorum suc-
cessores [et consurgent principes ad
statum fidei christiane quod maxime pa-
uit tempore constantini] et adorabunt
deum deum tuum et sanctum israel] scilicet
deus patrem [qui elegit te] Lyr. s. christus
hominem ad opus educationis humane.

In festo beatorum petri et
pauli apostolorum. Act. xij.

Quit herodes rex
manus ut affligeret
quosdam de ecclesia
Occidit autem iacobum fratrem iohannis
gladio. Quis autem quod
placeret iudeis apposuit ap-
prehendere et petrum. Erant autem
dies asinorum: quem cum apprehē-

dissent misit in carcerem: tradens
eum quattuor quaternioni-
bus militum custodiendum vo-
lens pro pascha producere eum
populo. Et petrus quidem ser-
uabatur in carcere. oratio autem
fiebatur sine intermissione ab ec-
clesia ad deum pro eo. Cum autem pro-
duceretur eum esset herodes in
ipsa nocte erat petrus dormi-
ens inter duos milites vincens
catenis duabus: et custodes
ante ostium custodiebant carcerem
Et ecce angelus domini astitit et
lumen refulsit in habitaculo
carceris: percussosque latere pe-
tri excitauit eum dicens. surge
velociter: et ceciderunt cathe-
ne de manibus eius. Dixit autem
angelus ad eum percingere et cal-
cia te caligas tuas: et fecit sic
et dixit ei: circumda tibi vesti-
mentum tuum et sequere me: et exi-
ens sequabatur eum: et nesciebat quod
verum est quod fiebat per angelum
Existimabat autem se visionem
videre. Transeuntes autem pri-
mam et secundam custodiam venerunt
ad portam ferream quam ducit ad ci-
uitatem quam vitro aperta est eis: et
exiuntes processerunt vicum unum
Et continuo discessit ab eo an-
gelus et petrus ad se reuersus
dixit nunc scio vere quod misit
dominus angelum suum et eripuit me
de manu herodis et de omni ex-
pectatione plebis iudeorum.

Postilla.

¶ Misit herodes rex manus
vt afflig. etc. Ante initium illius lecti.
scribit sanctus Lucas q̄ sancti pau-
lus et sanctus barnabas p̄dicauerūt
in anthiochia per integrum annū et
docuerunt multam turbā: ita vt co-
gnominarentur primū anthioche di-
scipuli xp̄iani. **¶** Lyr. Ante enim credē-
tes in christum vocabantur tantū di-
scipuli: s̄ tunc ceperūt nomīari chri-
stiani a christo. In his autem diebus
superuenerunt ab hierosolimis pro-
phete anthiochiā et surgēs vn̄ ex eis
nomine agabus significabat p̄ spiri-
tum sanctū famē et esuriē magnam
futurā in vniuerso orbe terrarū. Que
facta est sub claudio cesare. Discipuli
aut̄ prout q̄sq̄ habebat p̄posuerunt
singuli in ministerium eorū mittere
habitantib⁹ i iudea fratrib⁹. **¶** Lyr. fue-
rant enim bonis t̄p̄alibus spoliati in
persecutione q̄ mota fuit i morte ste-
phani: propter quod indigebant ab
alijs credentibus auxiliari maxime
t̄p̄e famis. Quod et fecerunt mitten-
tes ad seniores sc̄z curam multitudi-
nis h̄ntes p̄ manus barnabe et pauli.
Tunc statim sequitur p̄ns lectio [In die-
bus illis. Misit herodes rex] p̄ro in-
tellectu iſe sciendū q̄ tres fuerūt he-
rodes i iudea de q̄b⁹ scriptura facit
mētione. Prim⁹ fuit herodes asca-
lonita: et iste fuit institut⁹ rex iudee a ro-
mantis cui⁹ p̄fuit ydume⁹. Et tēp̄e
ist⁹ herodis natus ē xp̄s: et iste hero-
des occidit pueros innocentes: vt h̄r
Math. ii. Secundus vocat⁹ fuit he-
rodes antipas: et iste decollauit sc̄m
iohannē baptistā. Terti⁹ vocat⁹ fuit
agrippa et h̄z iste in p̄ncipio fuerit pau-
per: tū postea fauētib⁹ sibi duob⁹ im-
patorib⁹ romanis sc̄z gayo et claudio
fuit eleuat⁹ ad regnum. Et iste de ro-
ma veniēs in iudeam honorifice val-
de fuit recept⁹ a iudeis p̄pter q̄d in
fauorē eorū occidit iacobū fratrem io-
hannis et incarcerauit petrū: vn̄ ver-
sus. Ascalonita necat pueros: antipa

iohannes. Agrippa iacobū: claudēs
in carcere petrū. Et hoc ē quod d̄r in
principio p̄ntis lectionis [In diebus
illis. Misit herodes rex manus] sc̄lz
p̄tatem suam [vt affligeret quosdam
de ecclesia] supple credentiū [occidit
aut̄ iacobū fratrem iohannis gladio]
non solū xp̄ianos afflixit: sed etiā oc-
cidit [vidēs aut̄ q̄z placeret iudeis]. s̄.
occisio iacobī [apposuit apprehēdere
et petrum] Glo. or. q̄z plus placeret iu-
deis si princeps occideret [erat autē
dies assimorum] Lyr. q̄n̄ apprehendit
petrū: et hoc additur ad significandū
causam quare non statim occidit pe-
trum sicut fecerat de iacobo: volebat
ei expectare transitū solēnitatis pas-
chalis in qua iudei septē dieb⁹ vescū-
tur panibus assimorū. et etiā q̄z nō lice-
bat in pascha quemcūq̄ occidere [quecū-
cūq̄ apprehēdisset misit in carcerē] Lyr.
ne posset effugere tradēs eum quatuor
quaternionibus militū custodi-
endū] s̄z aut̄ q̄ternio qui h̄z quatuor
milites sub se sicut centurio q̄ h̄z cen-
tū [volēs post pascha p̄ducere eū po-
pulo]. s̄. exponere morti p̄ voluntate
p̄pli [et petrus q̄dem seruabat̄ i carcerē
Orō autē fiebat sine intermissiōe ab
ecclesia ad deū p̄ eo] Lyr. vt t̄p̄s adhuc
in vita seruaret suū vicariū [cuz aut̄
p̄ductur⁹ eū esset herodes]. s̄. de car-
cere vt occideret [in ip̄a nocte] im-
mediate p̄cedente [erat petrus dormiēs
inter duos milites vinctus cathenis
duab⁹ et custodes ante ostiū custodie-
bant carcerē] Lyr. petr⁹ ita custodi⁹
fuit q̄z nō patebat ei euasio via hūa-
na s̄z q̄z deficiēte hūano subsidio solz
adesse diuinū: et iō subdiē [et ecce āge-
lus d̄ni astitit] ad petri liberationem
[et lumē refulsit in habitaculo carce-
ris]. s̄. ad et̄ cōsolationē [p̄cussogla-
tere petri excitauit eū di. Surge ve-
locit̄: et cecidēt cathene de manibus
et̄ dixit aut̄ angel⁹ ad eū p̄cingere] Lyr.
vt sis apt⁹ ad ābulandū. Resolue-
rat enī petrus cingulū suū vt vestis

posset pedes cooperire extra frigidita
re carceris [et calcia te caligas tuas] ly
ra. Est aut caliga gen^o calciamentu no
h^{is} corium sup pedes [et fecit sic: et di
xit illi circūda tibi vestimētū tuū et se
quere me: et ex^o q^o fiebat p^o angelū esti
mabat aut se visum videre] **Ly.** forti
tudo em carceris: diligēs custodia fe
cerant sibi ymaginationē de euaden
di impotentia ppter quod rem gestā
somnia estimabat [trāseuntes aut
p^oimā] **Glo.** or p^oimū quaternionē cū
suis [et sedam custodiā] .i. secundum
quaternionem cū suis: qui oēs erant
oppressi somnos venerunt ad portam
ferreā [lyra. erat exterior porta carce
ris] q^o ducit ad ciuitatem que vltro a
perta est eis] virtute diuina vel ange
lica [Et exeuntes pcesserunt vicum
vnū] ad maiorē petri assecurationem
[et cōtinuo discessit ab eo angelus] sub
ito disparēdo] et petrus ad se reuersus
dixit: nūc scio vere q^o misit d^os ange
lum suū et eripuit me de manu hero
dis: et de omni expectatiōe plebis iude
orū] **Ly.** tūc em pcepit q^o nō erat som
niū: s^o res gesta.

**In festo visitationis virg
nis marie. Canti. ij.**

Ecce iste vēit saliens
in montibus: transi
ens colles. Similis
est dilectus me^o capree hīnu
loq^o ceruorū. En ipse stat post
parietem nostrum respiciēs
per fenestras pspiciens per
cācellos. En dilectus meus
loquit^o mihi. Surge ppera
amica mea: colūba mea for
mosa mea et veni. Jam enim
hyems transiit: imber abiit et
recessit. Flores apparuerūt
in terra nostra: tempus putā
tiōis aduenit. Vox turturis

audita est in terra nostra. Si
cus ptulit grossos suos: vi
nee florentes dederunt odo
rem suū. Surge ppera amica
mea: speciosa mea: et veni
colūba mea in foraminib^o pe
tre i cauerna macerie. **Estē**
de mihi faciem tuam. Sonet
vox tua i aurib^o meis. Vox
eī tua dulcis: et facies tua de
coza.

Postilla.

Ecce iste venit saliens in mō
tib^o et. Ante iūtiū illius lectiōis habe
tur i eo. ca. **Leua** et^o sub capite meo
et dextera illi^o amplexabitur me. **Tūc**
sequitur p^osens epistola [Ecce iste ve
nit saltens in montib^o: transiens col
les] **Glo.** de sinu patris in vtero virgi
nis in presepiū de presepio i mūdū: de
mundo in patibulū: de patibulo in se
pulchrū: de sepulchro ecōuerso in mū
dum: et de mundo ad patris dexteraz
[similis est dilectus meus capree] pro
pter visum acutum: q^o tūc acūmē ha
bet in videndo q^o a remotis videt vē
natozem venientem: et loca alta ascen
dit: et a venatore nō videtur. sed venā
tozem videt. Sic spiritualiter deus cū
cta videt: vt habetur **Hebre. iij.** **Om**
nia nuda sunt et aperta oculis eius.
[hīnulog^o ceruorū] .i. fetui cerui v^o ca
pree ppter velocitatē. hīnulus se cor
nibus nō potest defendere: et ideo fu
git insequentes quādiu pōt. [En ipse
stat post parietez nostrū] .i. carnē assu
mendo. **Diuinitas** em latet in huma
nitate [respiciēs p fenestras] id est p
apostolos illuminātes ecclesiam. Si
cut per fenestram radius solis illumi
nat domū: sic xp^os per apostolos eccle
siam illuminauit [pspiciens] .i. de lō
ge aspiciēs [p cancellos] .i. per patri
archas ecclesiam illuminādo. Sicut
p foramē magnū trāsi magnū lamē
et per paruum foramē paruum lumen
transit: sic per apostolos sicut per fe

nestras magnas magnū lumen in ec-
clesia luxit. per patriarchas paruz de
lumine trāit: sicut per parua forami-
na que cancelli dicunt: sunt em̄ cācel-
li parua foramina in fenestra virgula-
ta per virgas cancellatas per quas
modicū de lumine trāit [En dilect⁹
meus] .i. xp̄us [loquit̄ mihi. Surge]
sc̄z ab octo [propera] q̄z via in qua es
periculosa est [amica mea] p̄ charita-
tis latitudinē [columba mea] per ite-
tionis rectitudinē [formosa mea] per
morū honestatē [et veni] sc̄z i tuā recre-
ationem [Jam em̄ hyems transijt] .i.
cōgelatio paganorū nolentiū fidez res-
cipere [ymber abiit et recessit] .i. tyran-
norū persecutio [flores apparuerūt] .i.
odores bonorū opoz [in terra nostra]
id est in ecclesia [tempus putationis
aduenit] id est tēpus ad refecandū vi-
tia [vox turturis] .i. sp̄s sancti [audita
est in terra nostra] .i. in cordib⁹ ele-
ctorū: q̄z sicut turtur in occulto can-
tat et in cātu gemit: sic sp̄s sanct⁹ occul-
ta reuelat et animā in qua habitat ge-
mere facit per penitentiaz [ficus pro-
tulit grossos suos] ficus em̄z primo
fert fructus inutiles. secūdo vero vti-
les et maturos: sic similiter synagoga
primo protulit fructus imaturos et in-
utiles. Deinde xp̄m et apostolos tanq̄
fructus maturos et vtilis nobis mini-
strant [vinee flozentes] id est ecclesie
pticularēs virtutibus suis [dederunt
odorem suoz. Surge propera amica
mea: speciosa mea et veni colūba mea
in foraminibus petre] .i. xp̄i vulneri-
bus [in caverna macerie] id est late-
ris christi vulnerē [ostende mihi faci-
em tuam] id est conuersionem tuā
non alienam sicut ypocrite [soner vox
tua] id est predicatio tua [in auribus
meis] scilicet honorem meum mani-
festando [vox esim tua dulcis] id est
predicatio tua [et facies tua decora]
sc̄z q̄n̄ p̄dicationi correspondet vita.
¶ In festo beate marie Mag-
dalene. Prouer. xxxi.

Quierem fortes q̄s
inueniet: p̄culz de
vltimis finibus p̄ci-
um eius. Cōfidit in ea cor vi-
ri sui et spolijs nō indigebit.
Reddet ei bonū et nō maluz
omibus dieb⁹ vite sue. Que
siuit lanam et linū et operata
est consilio manuum suarum
Facta ē quasi nauis īstitoris
de longe portans panem suū
De nocte surrexit: deditq̄ p̄-
dam domesticis suis: et ciba-
ria ancillis suis. Considera-
uit agrum et emit eum: de fru-
ctu manuum suaz plantauit
vineam. Accinxit fortitudie
lumbos suos et roborauit bra-
chium suum: gustauit et vidit
quia bona est negociatio ei⁹
nō extinguetur i nocte lucer-
na eius. Athanus suā misit ad
fortia: et digiti eius apprehē-
derunt fufum. Athanū suū as-
peruit inopi: et palmas suas
extendit ad pauperez. Non
timebit domui sue a frigo-
bus niuis: omnes em̄z dome-
stici eius vestiti sunt duplici-
bus. Stragulatam vestem fe-
cit sibi: bussus et purpura idu-
mentuz eius. Nobilis in por-
tis vir ei⁹ quando sederit cū
senatoribus terre. Sindonē
fecit et vendidit cinguluz tra-
didit chanaaneco. Fortitudo
et decor indumentum eius: et
ridebit in die nouissimo. Os
suum aperuit sapientie: et lex

demerit in lingua eius. Con-
sideravit semitas dom⁹ sue:
et panem ociosa non comedit.
surrexerunt filij eius et beatis-
simam predicauerunt vir ei⁹
et laudauit eam. Abiit filie
congregauerunt diuitias: tu
suppressa es vniuersas. Sal-
lar gratia et vana est pulchri-
tudo: mulier timens dñm ip-
sa laudabitur. Date ei de fru-
ctu manuum suarum: et laudet
eam in portis opera eius.

Postilla.

Mulierem fortem quis inue-
niet etc. Ante initium illius lectio-
nis est spūs sanctus p salomonē di-
spert os tuū decerne qđ iustū ē et iu-
dica pauperē. **L**yr. i. ereqre iusticiā p
paupibus qñ hñt iustā cām. Tūc seq-
tur ep̄la pñs **M**ulierē fortem quis in-
ueniet. In ista ep̄stola ponit commē-
datio fortis mulieris: et doctores catho-
lici cōmuniter dicūt qđ per mulieres
fortem intelligitur sacra scriptura et
hanc expositionem prosequitur nico-
laus de lyra super presentes ep̄istolā
dicens **M**ulierē fortem. i. sacra scrip-
turā que continet sapientiā et inuolabi-
lem veritatē quis inueniet. q. d. pau-
per et ceteri ad eī plenā noticiā pro-
cul et de vicinis finibus precū eius.
Cōfidit in ea corviri sui. scz de bono
om̄io recipiēdo: et hie vir ei⁹ doctor
bonus in cui⁹ persona dicitur Sap.
viii. Hanc amavi et exq̄siui a iuuentu-
te mea: et quesui sponsam assumere
[et spolijs nō indigebit] quia i premio
duplicem stolam habebit scz stolam
corporis et stolam anime. reddet ei
scz sponso tali bonū et nō malū oibus
diebus vite sue. scz bonū gratie in p-
senti et glorie in futuro. [quesiuit lanā
et linum et operata est consilio manuum
suarum] per lanā et linū intelligitur

dicta sanctorum doctorum ad declaratio-
nē veritatis sacre scripture [facta est
quasi nauis institoris de lōge portās
panem suum] **L**yr. sicut enim in nauī
institoris portantur diuersa vite hūa-
ne necessaria. sic in sacra scriptura cō-
tinētur om̄ia necessaria ad salutē [de
nocte surrexit]. i. surgere fecit. Amor
enim sacre scripture inducit doctores
bonos et discipulos ad surgendū de
nocte pro studio et oratiōe [beditōs p-
daz domesticis suis et cibaria ancillis
suis] In hebreo habetur annonam:
qđ in sacra scriptura reficit om̄is studē-
tes in ea fideliter et diligenter [cōside-
rauit agrū] Jager iste est disciplina stu-
dij celestis vt dicit Greg. omel. xxxviij.
[et emit eum]. i. emit fecit a studētib⁹
per domationē carnis redigendo eā
in obsequiū sp̄itū [de fructu manu-
um suarū plātauit vineā]. i. exēplo vi-
te et verbo doctrine fecit fidelium mul-
tiplicationē qui sunt palmites vinee
dñi vt dicit Grego. omel. viij. [accin-
xit fortitudinē lūbos suos]. i. accingi
fecit lumbos studiosorum cingulo ca-
stigitatis [et roborauit brachiū suū] per
multiplicationē boni operis [gusta-
uit et vidit qđ bona est negotiatio ei⁹]
Lyr. p exp̄iētiā dēcedinis: et studio sa-
cre scripture resultat. nō exiguē in
nocte. i. in morte. [lucerna eius] id ē
claritas sue noticie sed magis auge-
bitur [manum suam misit ad fortia]
in hebreo habetur ad vertebrū qđ est
quidā circulus aliquantulum ponde-
rosus in inferiori parte fusi posit⁹ vt
recte et ordinate et expedite vertatur et
huic dicto cōsonat quod subditur [et
digni eius apprehenderūt fusus] per
vertebrū hic intelligit recta intentio
opus dirigens [manū suam aperuit
inopi: et palmas suas extendit ad pau-
perem] **L**yr. scriptura enim sacra quasi v-
biq; inducit ad opa misericordie [nō
timebit domum sue a frigorib⁹ utinis]
id est a pena gehēne scz qđ dicit rabi
salo. allegans illud Job. xxiij. ab aq̄
nūmū transiet ad calorem nūmū: et lo-

quitar ibi de homine dānato [omēs
em̄ domestici eius]. i. boni doctores ⁊
discipuli [vestiti sunt duplicib⁹] id est
virtutib⁹ intellectualib⁹ ⁊ moralibus
que sunt vestes aīe [stragulatā veste]
id est diversis colorib⁹ intertā [fecit si
bi] qz sacra scriptura de oī gñe virtu-
tū ⁊ donoz tractat ⁊ ad ea inducit [bis
sus]. i. castitatē [⁊ purpura] charitatē
[indumentū ei⁹]. i. vere studētū ī ea
scētia p̄ter ⁊ vīta [nobilis ī portis vir
eius] id est doctor bon⁹ q̄ dicit nobis
in portis. i. inter sapientes antiquit⁹
sedentes ad reddendū veritatis iudi-
ciū iō subdit [qñ federit cuz senatori-
bus terre]. i. cū sapientib⁹ q̄ hñt rege-
re terrā ⁊ iudicare [s̄ndonē fecit ⁊ vē-
didit ⁊ cingulū tradidit chananeo] in
hebreo habet mercatori. p̄ s̄ndonē q̄
est vestis linea ⁊ munda intelligit pu-
ritas mētis. per cingulū vō castitas
corpis. Et dicit gre. omel. xxij. lūbos
em̄ p̄cingim⁹ cū carnis luxuriā p̄ con-
tinētā cohibem⁹. Et aut sacra scripu-
ra ista facere eo q̄ ad ea inducit [fuit
tudo]. i. cōstantia mētis [⁊ decor] exte-
rioris honestatis [indumentū ei⁹ ⁊ ride-
bit]. i. ridere faciet studētes in ea fide-
liter [in die nouissimo] qñ audient vo-
cē dñi dicentis. Venite benedic̄ti p̄ris
mei ⁊c. [os suū aperuit sapiētie] qz sa-
cra scriptura docet sapiētā de sursum
descendētē [⁊ lex clemētie ī ligua ei⁹]
qz tā in nouo q̄ in veteri testamēto sa-
cra scriptura ad clemētā inducit [cō-
sideravit]. i. cōsiderare fecit [semitas
domus sue] id est p̄sciētie secreta studē-
tium in ea: qz hīc labor est optimus: ⁊
ideo sequit̄ [⁊ panem ociosa nō come-
dit. Surrexerūt filij eius] id est disci-
puli studiosi [⁊ beatissimam p̄dicauerunt]
quia sacra scripturā super om-
neyaliā extollit [vtr eius ⁊ laudavit
eam] Lyra. doctor bonus qui doctri-
nam suam incipit a cōmēdatione sa-
cre scripture [multe filie]. i. philoso-
phorum ⁊ sapientū scripture [cōgre-
gauerunt diuitias]. i. multas cogni-
tōes veritatis [tu supergressa es vni

uersas] qz sacra scriptura m̄p̄ p̄ces ve-
ritates tradidit q̄ alie scripture. Et
etiā puozes qz in ea nulla falsitas ad-
miscet cuz imēdiate emanat a prima
veritate. Scripture de humanū ad
inuenite: ⁊ si cōtineat multas vīitates
tñ hñt admixtas multas falsitates se-
cut ptz ī scripturis aristotelis ⁊ aliorū
phoz q̄ negant creationem mūdi ⁊c.
[fallax gr̄at vana ē pulchritudo] scz
verboz rhetoricoz in humanis scrip-
turis ⁊ maxie poeticis in quibus sub-
ornatis v̄bis latent multe falsitates
[mulier timēs deū]. i. sacra scriptura
q̄ quasi v̄bis inducit ad reuerentiā
dei ⁊ timorē [ipsa laudabit̄]. s. p̄ ce-
teris scripturis [date ei de fructu ma-
nuū suarū]. i. studentib⁹ in ea dabitur
fruct⁹ gloriosus ⁊ laudent eā in por-
tis opa ei⁹]. i. sapiētes in portis sedē-
tes cuz iudicib⁹: ⁊ isti sapiētes dicunt
opera sacre scripture inquantū per
eius studiū sapiētiam p̄sequuntur.

¶ Item de eodem festo secu-
dum seculares Roma. v.

Sicut p̄ vni⁹ delictū
in oēs hoīes in cōdē
nationē: sic ⁊ p̄ vni⁹
iusticiā in omnes homines ī
iustificationē vite. Sicut em̄
per inobediētā vni⁹ hoīs
peccatores p̄stituti sunt mul-
ti: ita et per vni⁹ obediētā
iusti constituentur multi
Lex autem subintravit vt a-
bundaret delictum. Ubi au-
tem abundavit delictum sup̄
abundavit et gratia, vt sicut
regnauit peccatum in mortē
ita et gratia regnat per iusti-
ciam in vitam eternam per
iesum xpm̄ dñm nostrum.

¶ Postilla.

¶ Sicut per vni⁹ delictum

In oēs ꝛc. Ante initium illius epistle scribit sanctus paulus in eo. ca. di. Si eius vnus delicto mors regnauit ꝑ vnus multo magis abundantia gratie ꝛ do nationis et iustitie accipientes i vita scz beata regnabunt ꝑ vnū scz ꝑ iesū xpm. Tūc sequit ꝑns ep̄la [Fratres Sicut ꝑ vnus delictū] Lyra. s. adē [omēs hoīes in cōdemnationē] Hor. id ē simul anīe et corporis dānationē [sic et ꝑ vnus hoīs iustitiā] s. xpi [oēs hoīes i iustificationē vite] Lyra. sicut ꝑ delictū adē ꝑ ꝑpagationē et originale pctm̄ oēs hoīes incurrerūt dānationē simul anīe et corporis sic ꝑ vnus hominis scz xpi passio nem oēs sunt liberati ab eterna dā natione [Sicut enī ꝑ inobedientiam vni⁹ hoīs] scz adē [peccatores ꝑstitu ti sunt multi] [ita ꝑ vni⁹] scz xpi [obe dientiā iusti ꝑstuentē multi] Lyra. qz sicut ꝑ inobedientia adē comedentis lignū vetitūꝛ posteri facti sunt iusti sic ꝑ obedientiam xpi in ligno cru cis passi: oēs sunt iustificati ꝑꝑꝛ ad sufficientiā. Sꝛ ꝑ ꝑ gratiā xpi non oēs iustificantē: hoc nō ꝑuenit ex de fectu gr̄e: sꝛ ex defectu hoīm eam re pellentiū [lex autē subintrauit] ꝑꝑꝛ cul pā vel legē naturalē [vt abūderet de lictū] s. i. abundantius cognoscere de lictū. Multa ei erāt pctā anī legē que nō credebant eē pctā vel nō eē tanta Roma. iij. ꝑ legem cognitio pcti [vbi autē abūdauit delictū] ꝑ legē [supabū dant ꝛ gr̄a] ꝑ xpm pctōib⁹ veniā cō ferēdos [vt sicut regnauit pctm̄ i mor tes] ly. i. potentia habuit deiciēdi ad mortē eternā [ita ꝛ gr̄a regnat ꝑ iusti tiā in vitā eternā] ꝑꝑꝛ nos iudicē do ad vitā eternā [ꝑ iesum xpm dām nīm] qd est mediator dei ꝛ hoīm.

In festo sancti iacobi ap̄li.
Iam non estis hospites et aduene ꝛc.

¶ Hanc epistolam quere infra in cō muni sanctorum de apostolis.

¶ In vincula sancti petri.

¶ Misit herodes rex manus vt affligeret ꝛc.

¶ Hanc epistolāꝛ quere ante in festo sanctorum petri et pauli apostolorū.

¶ In festo sancti laurētij mar tyris. ij. Corinth. ix.

Qui parce semiat ꝑ ce et metet. Et qui seminat in benedi ctionibus de benedictōibus et metet. Unusquisqꝛ ꝑꝑꝛ destinauit in corde suo nō ex tristitia aut necessitate. Ily larē enī datorē diligit deus. Potens est autē deus omnē gratiā abundare facere i vo bis: vt in omnibus sp̄ omnē sufficientiā hātes abūderis in omne opus bonū sicut scri ptū est. Dispsit dedit paupi bus: iustitia eius manet i se culū seculi. Qui autē ammini strat semē semināti ꝛ panem ad manducandū prestabit ꝛ multiplicabit semen v̄m: et augebit incremēta frugū iu stitie v̄re. **¶ Postilla.**

¶ Qui parce semiat ꝑce ꝛc. Ante initium illius epistle scribit san ctus paul⁹ di. ꝑꝑꝛ v̄dem⁹ enī bona non soluz corā deo: sꝛ etiā corā hoīb⁹ Tunc sequitur ꝑns ep̄la [Fratres: qui parce seminat] s. dādo parua elemo synā [parce ꝛ metet] Ly. i. minus in ꝑ mto, recipiet [ꝛ qd seminat in bñdictōi bus] s. largiter dādo [de bñdictōibus ꝛ metet] s. largaz retributionē in ꝑe mio habebit [vnusquisqꝛ] supple det [ꝑꝑꝛ destinauit in corde suo] s. ordi nauit ꝑꝑꝛia voluntate [nō ex tristitia] Glo. qui enī dat vt careat redio inter pellētis nō vt reficiat viscera indigē

Y

tio: et meritum et rez perdit[aut ex ne-
cessitate id e[st] coactus: sponte et libera-
liter [hilarē enī datōrē diligit deus]
Id est approbat et remunerat: q[ui] facit
actum virtuosum [potēs est autē de[us]
oēm gratiā] *Sor.* non solū hanc grāz
largitionis elemosinar[um]: sed etiā quā-
cunq[ue] aliam [abundanter facere i[n] vo-
bis] *Ly.* vt sic non doleatis de facto:
sed magis gaudeatis [vt in oībus]. s.
tpalibus et spūalibus [semp[er] oēm suf-
ficiētiā habentes] tam in voluntate
interiori q̄ in facultate exteriori [abū-
datis in omne opus bonū] scz in da-
tione elemosinarum: et in alijs bonis
operibus virtutū [sicut scriptū est] in
psal. cxi. [dispersit] *Ly.* nam elemo-
sina pluribus est faciēda [dedit pau-
peribus] non hūstrionibus et alijs
p[er]sonis indignis [iustitia eius] qui sic
dat elemosinā [manet in seculum se-
culi]. i. eternā: q[ui] merces iustitie
est corona eterna [qui autē administrat
semen seminanti] *Ly.* i. deus qui dat
facultatem et voluntatē dandi elemo-
sinam [et panem ad manducandum
p[ro]stabit]. i. necessaria victus [hoc enī
videtur cōmuniter accidere q̄ dātes
elemosinas magis abundant in tem-
poralibus: q̄ elemosinas pauperib[us]
indigētibus denegātes. Et si aliquā
do contigit eos depauperari de[us] hoc
ordinat ad malus bonū ip[s]orū spūa-
le [et multiplicabit semen v[est]rū] *Ly.* i.
voluntatem et facultatez elemosinas
faciēdi [et auget incrementa fru-
gum iustitie v[est]re] *Ly.* i. mercedem
que ex hoc in patria colligetur.

**In festo assumptionis vir-
ginis marie. Eccle. xxiiij.**

In omnibus requies
quesiui: et in heredi-
tate dñi morabor:
tūc p[re]cepit et dixit mihi crea-
tor oīm: et qui creauit me re-
quieuit i[n] tabernaculo meo: et
dixit mihi. In iacob inhabi-

ta: et in israel hereditare: et
in electis meis mitte radices
Ab initio et ante secula crea-
ta sum: et vsq[ue] ad futurū secu-
lū non desinā: et in habitatio-
ne sancta corā ip[s]o mīstrauī.
Et sic in syon firmata sum: et
i[n] ciuitate sanctificata s[er]uē reque-
ui: et in hierusalem potestas
mea. Et radicaui in pp[ro]f[et]o ho-
norificato: et in p[re]s dei mei
hereditas illius: et in plenitu-
dine sanctorū detētio mea.
Quasi cedrus exaltata sū in
libano: et q̄si cipressus i[n] mon-
te syō. Quasi palma exalta-
ta sum in cades: et q̄si planta-
tio rose i[n] hiericho. Quasi oli-
ua speciosa in cāpis et q̄si pla-
tan[us] exaltata sū iuxta aquā
in plateis. Sicut cinamomū
et balsamū aromatisans odo-
rem dedi: quasi mirra electa
dedi suauitatem odoris.

Postilla.

In oībus requiē quesi. etc.
Hodie beata virgo celos ascendēs re-
quiē quā q̄siuit iuenit. Hodie sup[er] oēs
angelorū choros fidelit[er] exaltata pacē
et requiē q̄siuit: et q̄siuit iuenit: ergo
dicit [In oībus requiē q̄siuit] iacobi
dicat. Inter oīa et in oī desiderio et ope
q̄siuit requiē et pacē: scz i[n] p[er]p[et]uis pectoris
et eternitatis. Et datum ē mihi q̄ [in
hereditate dñi morabor] vbi summa
pax ē et requies. Et q[ui] mentis deside-
rio hec quesit[us] [Tunc] t[em]p[or]e a deo p[re]-
p[re]finito ip[s]e pater op[er]is [p[re]cepit] gabrie-
li: et p[er] gabrielem [et dixit mihi] creator
oīm [salutationē] angelicā. Cui[us] esse
ctus subdit [et q̄ creauit me] requeuit i[n]
tabernaculo meo [creator ei hui[us] vir-

gnis de⁹ est q̄ redēuit in utero eius
nouē mensib⁹ ⁊ sex dieb⁹: i quo utero
sicut miles i tabernaculo armaturaz
nostre humanitatis accepit ⁊ tra dya
bolū pugnatur⁹ [⁊ dixit m̄hi]. i. x̄bo
spūali imp̄ssit m̄hi duplicē actiue et
p̄tēplatiue vite p̄seruariōez: qđ appa
ret cuz d̄r [in iacob inhabitat: ⁊ in isrl̄
hereditare: ⁊ i electis meis mitte ra
dices.] ac si diceret vtriusq; vite exem
plū electis ⁊ p̄destinatis meis tribuo
Exēplū ei⁹ ap̄at radici: nā sicut ex ra
dice p̄cedit virga: ⁊ de x̄ga fruct⁹: sic
de exēplo cōcipiē affectio ⁊ ex affectio
ne p̄cedit opus [⁊ sic in syon firmata
suz]. i. in vita specularia [⁊ in ciuita
te sanctificata]. i. i vita actiua [similē
requieui] p̄acc pectoris: ⁊ in hierusa
lem p̄as mea]. i. in visione pacis. No
tandū qđ hic p̄ ciuitatē intelligit vita
actiua: q̄ in cōmuni hoīm habitatiōe
gerit: p̄ syon ⁊ hierl̄m contēplatiua
demonstrat [⁊ radicaui]. i. radices mi
hi [in pp̄o honorificato: ⁊ in pres dei
mei hereditas illi⁹]. i. p̄ fructū de ra
dicib⁹ istis p̄cedentēz erit hereditas
illius pp̄i [⁊ in plenitudine sanctorū
petentio mea]. i. mora ⁊ pseuerantia
mea erit in plenitudine sc̄tōz [q̄si ce
drus exaltata sum in libano: ⁊ q̄si ci
pressus in mōte syon] In libano q̄ in
terp̄tatur candor significat cādor vir
ginitatis. Liban⁹ etiā ē arbor thuris
de qua p̄cedit thus: qđ crema⁹ in sa
crificiis in suauitatē odoris: ⁊ talis ar
bor beatā virgo ē: cui⁹ fili⁹ q̄si thus in
igne passionis crema⁹ est i hut⁹ ho
stie fragrantia delectat⁹ est deus ōps
Ire cedrus odore serpentes fugat. bñ
ergo uenit matri xp̄i: qz odore noīs
sui demones expellit. Cip̄sus est ar
bor in medēdis apta corpib⁹. Syon
interp̄tat speculū: speculū bonū red
dit imaginē suā: deformat⁹ enī erat
hō p̄p̄t̄m: sed p̄ beatā x̄ginē q̄ sors
est gr̄e reddit imago hoī quā ip̄a im
petrat petōi a filio suo iesu xp̄o [q̄si
palma exaltata sum in cades: ⁊ quasi
plantatio rose in hiericho] palma in

floribus angusta dilatādo ascēdit ad
supiora. Cades interp̄tat trāslatio. vñ
beatē virginis trāslatio ē eius assūptio
sicut hodierna die exaltata ē sicut pal
ma: sicut salomon dicit. Que est ista
q̄ p̄cedit sicut auroza cōsurgēs: pul
chra vt luna: electa vt sol. Nec enī in
utero sanctificata in natiuitate sua
claruit vt auroza: in cōceptione filij
p̄ gr̄am confirmata claruit vt luna:
hodie assumpta in celum clarescit vt
sol. Hiericho interp̄tat luna: ⁊ in ro
sa signat martiriū. Rosa igit in luna
ē martiriū mentis i carne lucida. Qu
symeon sener dixit ad beatā x̄ginē.
Tuā ip̄ius aiām p̄transibit gladius
doloris. Passa ē igit beatā virgo mar
tyriū i asa [q̄si oliua spectosa i cāpis]
id ē fōs m̄ie illis pctōib⁹ q̄ ambulāt
in cāpo. i. in lata via q̄ ducit ad vitaz
[⁊ quasi platanus exaltata suz iuxta
aquā in plateis] Platan⁹ latis folijs
vmbriā faciēs refrigerat exterius ⁊ in
terius. Hō aut estuat dupl̄r exteri⁹ in
tribulatiōibus: iterius in tēptationi
bus. At ergo in x̄gine plenū ostēda
tur refrigeriū d̄r platan⁹ iuxta aquā
in plateis: qz contra estum interioris
temptatiōis incendium prestat reme
diū: sicut ciuamomū ⁊ balsamū aro
matizans odorē dedit. Cinamomum
quanto gracilius tāio melius ⁊ odo
ratius: sic beata virgo gracilis ⁊ exte
nuata per abstinentiam est acceptior
deo. Similiter ⁊ in balsamo designa
tur opinio sanctitatis [quasi mirra es
lecta dedit suauitatem odoris] Illa
mirra est electa que manat ab arbo
re minime vulnerata. Illa autēz mi
nime est preciosa que de arborū vul
nere manat. Per mirram significa
tur amara mortificatio que si ex ani
ma peccatoris vulnerata manat mi
nus est preciosa: et si autem absq; vul
nere peccati dō oblata fuerit gratior
erit deo et odore suauior.

**¶ In festo natiuitatis Aba
rie virginis. Eccl. xxiiij.**

Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris et flores mei fructus honoris et honestatis. Ego mater pulchre dilectionis et timoris et agnitionis et sancte spei. In me gratia omnis vie et veritatis: in me omnis spes vite et virtutis. Transite ad me omnes qui concupiscitis me: et a generationibus meis implemini. Spiritus enim meus super mel dulcis et hereditas mea super mel et fauam: memoria mea in generatione seculorum. Qui edunt me adhuc esurient: et qui bibunt me adhuc sitient: qui audit me non confundentur: et qui operantur in me non peccabunt: qui elucidant me vitam eternam habebunt.

¶ Postilla.

Ego quasi vitis fructificavi suavitatem etc. In natiuitate beate marie virginis legitur per epistolam lectio illa sumpta de ecclesiastico xxiii. que principaliter exponitur de christo filio beate virginis. Honor autem filii est honor matris: et e converso honor matris est honor filii. Unde dicit beata virgo [Ego quasi vitis] hic comparat beata virgo se viti. Primo propter umbram. Nam sicut vitis gratiam umbram facit. sic beata virgo ob umbrando nos protegit. Unde psalmus. Sub umbra alarum tuarum protege nos. Secundo propter flores. Flos siquidem vitis odore serpentes fugat: sic nomen beate marie virginis fugat demones [fructificavi suavitatem odoris] quia sicut sine lesione vitis de vite procedit odor suavis: et idem odor longe lateque diffunditur: sic de virgine maria sine

lesione pudoris processit filius cuius potestas et bonitas replet orbem terrarum [et flores mei fructus honoris et honestatis] id est abundantie et opulentie [ego mater pulchre dilectionis] Hec est caritas que dilexit dominum quam non maculavit aliquod peccati contagium [et timoris] In timore signatur humilitas. Nam ex humilitate extulit ad excellentiam salutariis angelice. Unde angelus ad eam. Ne timeas maria [et agnitionis] In agnitione fides intelligitur. Nam per fidem agnouit quod credidit. Unde elizabeth dixit ad eam. Beata que credidisti: quoniam proficietur ea que dicta sunt a domino [et sancte spei: in me gratia omnis vie et veritatis] ac si dicat. In me est ille per carnis assumptionem a quo est vita et veritas [in me omnis spes vite et virtutis] Transite ad me omnes qui concupiscitis me [ac si dicat omnes qui desideratis me habere fauorem et adiutricem] [transite ad me] id est ad similitudinem et conformitatem meam ut scilicet imitatores humilitatis mee castitatis et paupertatis [et a generationibus meis implemini] Ne sunt ille generationes de quibus dicitur. Emissiones tue paradus malorum punicorum etc. Sequens clausula illius epistolae exponit de filio virginis marie [Spiritus enim meus] id est spiritus sanctus qui communiter procedit a patre et filio et que hic datur in via per inspirationem gratiarum [super mel dulcis: et hereditas mea super mel et fauam] id est incomparabiliter [memoria mea in generatione seculorum] quia sapientiam dei homines et angeli sine fine laudabunt [Qui edunt me adhuc esurient: et qui bibunt me adhuc sitient] edamque eius dei sapientiam et bibamque: quia in ipsa plena est et perfecta relectio: siquidem in corporalibus rebus appetitus placet experientia displicet. Sed spiritualibus delectatio tanto plus a comedente esuritur quanto plus ab esuriente comeditur: eterna enim satietas auget desiderium. Contrario mundana relectio desiderium extinguat: et

tedum fact. **¶** Et de angelis dicitur
est. Fruitur nec fastidit: sed magis
frui sicut [qui audit me] obediendo
mandatis meis [non confundet] sed eterna
mercede coronabitur [et qui operantur
in me] id est qui sic operatur ut maneant
in me et ego in eis [non peccabunt] Qui
enim manet in deo non peccat mortali-
ter [qui elucidat me] scilicet predica-
do verbo et exemplo [vitam eternam ha-
bebunt]. Quia sicut dicitur Daniel. xij
Qui autem docti fuerint fulgebunt qua-
si splendor firmamenti: et qui ad iusti-
tiam erudiunt multos quasi stelle in
perpetuas eternitates.

¶ In exaltatione sancte cru-
cis. Epistola.

¶ Hoc enim sentite in vobis quod
et in christo iesu.

Allam epistolam quere ante in domi-
nica palmarum.

¶ In festo beati mathei aposto-
li. Ephe. iij.

Uniciusque nostrum data
est gratia secundum mensu-
ram donacionis christi
propter quod dicit. Ascendens
in altum captivam duxit capti-
vitatē: dedit dona hominibus
quod autem ascendit quod est nisi quod de-
scendit primum in inferiores par-
tes terre. Qui descendit ipse est
et qui ascendit super omnes celos ut
adimpleret omnia. Et ipse dedit
quosdam quidem apostolos: quosdam
autem prophetas: alios vero eu-
angelistas: alios autem pastores
et doctores ad consummationem
sanctorum in opus ministerii in
edificationem corporis christi do-
nec occurramus omnes in unitate
fidei et agnitionis filii dei

in viri perfectum: in mensu-
ram etatis plenitudinis christi.

¶ Postilla.

Uniciusque nostrum data est gra-
tia etc. **¶** In initio illius epistole scribit san-
ctus paulus dicens. Unus dominus: una fi-
des: unum baptisma: unus deus: et pater
omnium qui est super omnes: et per omnia: et in om-
nibus nobis. Tunc statim sequitur presens
epistola [Uniciusque nostrum] etc. christi
delium [data est gratia secundum mensuram
donacionis christi]. id est prout voluit dare plus
et minus secundum ordinationem dispositionis
sue [propter quod dicit] supple scriptu-
ra in psal. lxxv. [Ascendens in altum
captivam duxit captivitatē dedit dona
hominibus]. id est christus in ascensione sua
captivam duxit captivitates. id est patres qui
prius tenebantur in limbo [dedit dona]
sed spiritus sancti hominibus in die pentheco-
stes visibiliter. id est in igneis linguis [quod
autem ascendit quid est]. id est qualiter est
intelligendum [nisi quod descendit primum]
sed in sua morte [in inferiores partes ter-
re]. id est ad limbum patrum in inferno qui dicitur
esse sub terra [qui descendit ipse est] sed
idem in persona [et qui ascendit super
omnes celos ut adimpleret omnia]. id est scri-
pturas prophetarum qui non solum prophetaverunt
de eius incarnatione: morte: et re-
surrectione: sed etiam de eius ascensione
[et ipse dedit quosdam] quidem apostolos
[et] quosdam autem prophetas [ad futura predicandum]
[alios vero euangelistas]. id est quatuor ad scri-
bendum euangelia [alios autem pastores]
sed ad curam animarum [et doctores] ad
informandum sermonibus populum [ad
consummationem sanctorum in opus mi-
nisterii] id est perfectionem fidelium in mori-
bus et fide [in edificationem corporis christi]
[et] scilicet ministerii: quod est ecclesia in
qua apostolis succedunt episcopi: pro-
phetis autem habentes gratiam scri-
pturarum sanctarum obscura interpretandi
euangelistas: archidiaconi: diaconi

pastorib⁹ per quos intelliguntur se-
ptuaginta discipuli succedunt sacer-
cerdotes: curati. doctoribus omnes ex-
ercentes debitum actum docendi pre-
dicandi donec] Ly. dicta officia exer-
cebunt in ecclesia militante [occurra-
mus omnes in unitatem fidei] id est
qui sumus uniti in fide et cognitione
xpi [in virum perfectum] id est occur-
ramus xpo venienti ad iudicium: qui
est vir omnino perfectus [in mensura
etatis plenitudinis xpi] omnes enim
resurgent in etate. xxiii. annorum: q[uod]
est etas plena et perfecta: et in qua chi-
stus passus fuit. Hec oia Lya ponit.
**In festo sancti michaelis et
omnium angelor. Apo. i.**

Significavit deus q[uod]
oportet fieri cito lo-
quens p[er] angelu[m] suu[m]
seruo suo iohanni q[uod] testimoni-
um p[ro]hibuit verbo dei: et testi-
moniu[m] iesu xpi quecu[m]q[ue] vidit
Brus q[uod] elegit et q[uod] audit ver-
ba p[ro]phetie huius et servat ea
q[uod] in ea scripta sunt. Tempus enim
p[ro]pe est. Johannes septem eccle-
sijs q[uod] sunt in asya: gratia vobis
et pax a deo q[uod] est et qui erat et
qui vetur9 e[st]: et a septem spiri-
tibus qui in conspectu thro-
ni eius sunt: et a iesu xpo qui
est testis fidelis primogeni-
tus mortuor[um] et princeps re-
gum terre. qui dilexit nos: et
lauit nos a peccatis nostris
in sanguine suo.

Postilla:

Significavit de⁹ que opor-
tet fieri etc. Ante initium illius episto-
le scribit sanctus iohannes in princi-
pio illi⁹ libri di. Apocal. iesu xpi: qua

dedit illi deus pater palam facere ser-
uis suis q[uod] oportet fieri cito. Tu[m] statim
sequitur presens epistola] In diebus
illis significavit deus q[uod] oportet fieri
cito] Ex quo hodie peragitur festus
oim angelorum: tunc in illa lectione
que hodie in missa pro epistola legis
ostenditur qualiter deus ministerio an-
gelorum sua reuelat misteria et secre-
ta. Et qualiter ad beatum iohannem
euangelistam que xps specialiter di-
lexit per angelum reuelatio peruenit
Dicit itaq[ue] beatus iohannes [Signifi-
cavit deus que oportet fieri cito] id
est ea que sue ecclesie futura erant sive
ue p[ro]sp[er]a sive aduersa [loquens per
angelu[m] suum seruo suo iohanni] Angelus enim
apparebat in similitudine
hominis loquens iohanni qui testis
monium p[ro]hibuit verbo dei] In prin-
cipio sui euangelij: cum dixit. In prin-
cipio erat verbum] et testimoni[u]m iesu
christi .i. de iesu xpo: cu[m] dixit. Et ver-
bum caro factu[m] est et habitauit in no-
bis [quecu[m]q[ue] vidit] oculis corporali-
bus in eius conuersatione miraculo-
patione morte et resurrectione sicut
patet i[n] euangelio q[uod] ipse iohannes scrip-
psit] Beatu[s] qui elegit] sibi vel alijs
[et q[uod] audit] aure mentis [verba p[ro]phe-
tie huius et servat ea] .s. i[n] opere [que
in ea scripta sunt] non enim auditores:
sed factores iustificabuntur apud deum
[tempus enim p[ro]pe est] Lya. i. cito tra-
siens. q[uod] d. labor patientie breuis est: et
premiu[m] beatitudinis eternu[m]: ideo ad-
uersa non debent nos frangere: nec p[ro]-
sp[er]a leuare [Johannes septem eccle-
sijs q[uod] sunt in asya] sibi specialiter co-
missis: et ab ipso specialiter dilectis [gra-
tia vobis] .s. in presenti vita [et pax] in fu-
tura. Non ibi quietabitur totaliter ap-
petitus humanus [ab eo] .s. xpo [qui
est] essentialiter coeternus deo patri
[et qui erat] .s. cum deo patri ei creatio-
ne mundi [et qui veturus est] .s. in glo-
ria patris in die iudicij] et a septem spiri-
tibus] Lya. i. vniuersitate angelorum q[uod]

sunt ministri nostre salutis q̄ in conspectu throni et sunt parati exequi et voluntate et a iesu xpo q̄ est testis fidelis paterne gl̄ie et maiestatis. Pr̄io genit̄ mortuor̄ .i. prim̄ inter resurgetes a mortuis. Licet em̄ ante ip̄m lezarus et p̄res alij fuerūt a morte resuscitati hoc tamen fuit ad vitā mortalem: q̄ post resurrectionē ec̄verso mortui sunt. S̄z xps surrexit ad vitā immortalē: q̄ mors illi vltra nō dñabit̄. Roma. vi. [et princeps regū terre] p̄pter qd̄ dixit post suā resurrectionē. Data est mihi modo oīs potestas in celo et in terra: vt p̄ Math. vlti. [q̄ dilexit nos] .i. sola dilectione sua: et non meritis nostris [et lauit nos a peccatis nostris] Lyr. i. originalib⁹ et actualib⁹ [in sanguie suo] q̄ sacramētū baptisimi et etiā sacramētū penitētie q̄bus deletur originale et etiā actuale peccatū efficaciam habet a passione xpi.

In festo sanctorū apostolorum symonis et iude.

Scimus quoniā diligentibus deum etc.

Istam epistolam quere infra in comuni sanctorum apostolorum.

In festo omnium sanctorū Apocal. vii.

Ecce ego ioh̄es vidi alterū angelū ascendē ab ortu solis: habētem signū dei viui: et clamauit voce magna quattuor angelis q̄bus datū est nocere terre et mari dicēs: nolite nocere terre et mari neq̄ arboribus quoadusq̄ signem⁹ seruos dei nr̄i in frontibus eorū. Et ego ioh̄anes audiui nūerū signatorū centū quadraginta quattuor milia signati ex

oīni tribu filiorū israel. Post hec vidi turbā magnā: quāz dinumerare nemo potat ex oībus gētib⁹ et tribub⁹ et populis et linguis stantes ante thronū et in cōspectu agni amicti stolis albis et palme in manib⁹ eorū. Et clamabāt voce magna dicētes: salus deo nostro qui sedes sup thronū et agnū. Et omēs angeli stabant in circuitu throni et seniorū et quattuor animalū: et ceciderūt in cōspectu throni in facies suas: et adorauerūt deū dicētes amē. Bñdictio et claritas et sapiētia et gr̄arū actio honor et virtus et fortitudo deo nostro in secula seculorum amen.

Postilla.

Ecce ego ioh̄anes vidi alterū angelū etc. Lectio ista legitur in festo oīm sc̄torū p̄ eo q̄ in ip̄a agit de numerositate sanctorū: et etiam de gratiarū actione quā sancti reddūt dño q̄ est sanctus sanctorū. Dicit ergo sc̄tus iohannes [Ecce ego ioh̄anes vidi alterū angelū] sc̄z iesum xpm quē dicit angelū tanq̄ a deo patre missuz [ascēdentē ab ortu solis] id est de sinu p̄ris [habētem signū dei viui] per quod apparet q̄ ip̄e sit deus verus hoc autē signū est potētia p̄ri equalis et imunitas peccati [et clamauit] sc̄licet angelus iste [voce magna] id est cum magno imperio [quattuor angelis] id ē vniuersis malignis spiritib⁹ qui per quattuor mūdi partes impedire nitūtur salutem hominū [quib⁹ datū est] id est permissuz est [nocere terre et mari] dicens: nolite nocere terre] id est il

lis qui terrenis sunt dedit: sicut a
uarij et mari]. i. illis qui voluptatibus
carnis viuunt: sicut luxuriosi et
crapulosi [neq; arboribus]. i. illis qui
se extollunt super alios: sicut superbi:
hec enim prohibito est refrenatio
qua dominus malignos spūs refrenat
ne noceant quantū cupiūt iustis
vel peccatoribus p̄destinatis ad vitā
eternā [quoad usq; signemus]. s. ego
interius et ministri mei exterius [seruos
dei nostri] scz signo crucis [in frō
tibus eorū] id ē ita eos signem⁹ signo
fidei: q; ipsa fides i cōfessione manife
ste appareat. Et ponit ibi quoad usq;
p̄ nunq;: q; nunq; nocebunt maligni
spūs electis dei quibus omnia coope
rantur in bonū. Ro. viij. Qui si cadūt
fortiores resurgunt. Unde Amb. Cer
tus sum q; deus nullū electorū suorū
cadere pmitteret: si cū meliorē a casu
suo resurrecturum nō sensisset [et ego
iohānes audiui]. i. intellexi [numex
signatorū centū quadragintaquatuor
milia signati ex oī tribu filioꝝ israel]
id est ex oībus gentib⁹ sidē iacob imi
tantib⁹. Hūc aut̄ numex per duode
cim tribus sequens scriptura diui
dit et vnicuiq; tribui assignat duode
cim milia. Itē attendendū q; hīc iudas
preponit rubē primogenito p̄pter di
gnitatē q; de tribu iuda nat⁹ est xp̄s.
Et hīc p̄termittit dan: de quo nasce
antixpus. Et loco ist⁹ ponit hīc ma
nasses q; fuit fili⁹ ioseph quē fratres
sui vendiderūt: et duct⁹ fuit i egyptuz
et ibi genuit duos filios effraim et ma
nasses: et effraim nō ponit quod ideo
fit q; de effraim nat⁹ ē roboam q; fecit
scisma et diuisionem in israel p̄ quod
ostenditur q; scismatici et heretici a
numero sanctorū sunt penitus alieni
[post hec vidit turbā magnā quā ne
mo dinumerare poterat ex omib⁹ gē
tib⁹]. s. barbaris nationibus [et tribu
bus]. s. vni⁹ gentis. s. filioꝝ israel [et po
pulis] singulariū vrbium [et linguis]
que in vna gente quādoq; diuerse sūt

[et erāt stātes ante thronū] quasi p̄
rati obedire deo [in conspectu agni]
scz vt concupiscerēt ab agno. i. iesu
xp̄o [amicti stolis albis]. i. dealbati p̄
baptismū et p̄niam in hac vita p̄nti
palme]. i. gloria triumphalis [i manib⁹
eoz]. i. operibus eoz: quod ad statum
futurū pertinet et clamabant voce ma
gna] reddentes p̄ salute sua dño gra
tiarū actiones [dicentes salus deo nos
stro]. s. patri [qui sedet sup thronū]. s.
sup sanctos suos in quibus iudicat et
ascribitur [agno]. s. filio dei [et omnes
angeli stabāt] tanq; deo obedire pat̄i
[in circuitu throni et sentorum et quat
tuor aialium]. i. ep̄oz et patriacharū iā
in celo regnantū [et ceciderunt in cō
spectu throni in facies suas et adorā
uerūt deū]. s. humiliātes se corā deo
[dicentes amē] Istud amē est p̄firma
tio huius laudis [b̄ndictio] id ē laus
[et claritas]. i. impassibilitas] et sapiē
tia] que nouit oīa [et honor]. i. reuerē
tia [et gratiarū actio] p̄ collatis benefi
cijs [et virtus]. i. potētia operandi [et
fortitudo]. i. effectus virtutis super
ne potentie [deo nostro in secula se
culorum Amen]

**In festo sancti martini epi
scopi Epistola.**

**Ecce sacerdos magnus q̄
in diebus suis placuit deo.**

Quā ep̄lam quere infra in cōl̄ sc̄toꝝ.

Item de sancta elizabēth.

Adulierē ortē q̄s inue. etc.

Hanc ep̄istolam quere ante in festo
mar. e. magdalene.

**In festo sancte katherine
virginis et martyris.**

Qui gloriā in dño glo. etc.

Hanc ep̄istolam quere infra i cōmu
ni sanctorum.

**Incipit postilla de p̄muni
sanctorū. Et primo de apo
stolis Rom. a. viij.**

Sciamus quoniam diligētibus deū omnia cooperātur in bonū his qui secundū propositum vocati sunt sancti. **N**ā quos presciuit et predestinavit cōformes fieri imaginis filij sui ut ipse sit p̄ogenitus ī multis fratribus. Quos autē predestinavit hos et vocavit: et quos vocavit hos et iustificavit. Quos autē iustificavit illos et magnificavit. Quid ergo dicemus ad hec: si de⁹ pro nobis quis contra nos? qui etiā proprio filio suo nō pepercit: sed pro nobis om̄ibus tradidit illum. Quomodo non etiā cū illo oīa nobis donabit: q̄s accusabit aduersus electos dei? deus qui iustificat: quis est qui condemnet? christus iesus qui mortuus est: immo qui et resurrexit qui est ad dexteram dei: qui etiā interpellat pro nobis: quis ergo nos separabit a charitate christi? Tribulatio: an āgustia: an fames: an nuditas: an periculum: an p̄secutio: an gladi⁹? Sicut scriptum est: quia p̄pter te mortificemur tota die. Estimati sumus sicut oves occisionis. Sed in his omnibus superamus p̄pter eum qui dilexit nos. Certus sum enim q̄ neq̄ mors neq̄ vita neq̄ angelus neq̄ principatus neq̄ vir-

tutes neq̄ instātia neq̄ futura neq̄ fortitudo neq̄ altitudo neq̄ pfundū neq̄ creatura alia poterit nos separe a charitate dei que est in christo iesu domino nostro.

¶ Postilla.

Sciamus quoniam diligentibus deum etc. Ante initiū illius ep̄le scribit sanctus paulus ī eo. ca. di. **N**ā sunt condigne passionēs huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Tunc sequitur presens ep̄stola [Fratres: scimus qm̄ diligentibus deus] **S**oz. i. charitatē dei et proximi habētes [omnia cooperantur in bonū] sc̄z p̄ spiritum sc̄m̄ tam prospera q̄ aduersa. **C**ontrario malis oīa cooperantur in malū [his qui sc̄m̄ propositum] **L**y. i. predestinationem [vocati sunt sancti] sc̄z in presenti per gratiam. **I**stis etiā peccata propria in bonū pueniūt quia fortiores et cautiores resurgunt. **E**t etiā in gloriā ad bonū eorum facit peccatorum memoria: sicut cicatrices vulnerum ad gloriam militis qui in bello finaliter triūphauit [Nā quos presciuit] id est atēq̄ essent cognouit [et p̄destinavit] sc̄z illis gratiam in presenti et gloriā in futuro preparauit [cōformes fieri ymaginis filij sui] **L**yra. q̄ filiatio dei adoptiua est quedā similitudo filiatiōnis naturalis diuine [ut sit ipse p̄ogenitus in multis fratribus] id est inter multos fratres scilicet omēs fideles. **A**nde **H**ebre. ij. **N**on cōfunditur fratres eos vocare dicens. **M**arrabo nomen tuum fratribus meis [quos autē predestinavit] **S**oz. id est ab eterno ad gloriā elegit [hos et vocavit] ad fidē adducendo: et hoc vel exterius p̄ p̄dicationē vel interius per inspirationē [et quos vocavit hos et iustificavit] p̄ peccatorū remissione et bona operatiōe [quos autē iustificavit] peccata remittēdo [illos et magnificavit

in virtutibus aplificando vel in glia
exaltando. [Quid g dicem⁹ ad hec si
de⁹ pro nob⁹] scz nos adiuuans si h acci
pif pro qz: quia de⁹ est p electis [qs co
tra nos]. q. d. nullus: qz null⁹ pot⁹ res
stere p⁹ti diuine [qui etiā p⁹io filio
suo]. s. naturali [nō pepcit: s; p nob⁹]
scz p⁹idibus oibus [tradidit illuz] ex
maria dilectōe ad electos [Quō non
etiam cum illo] .s. nobis donato [oia
nobis donauit] scz ad salutez necessa
ria: gratiā in p⁹sentiz gloriā in futuro
[qs accusabit aduersus electos dei]
scz in iudicio finali. q. d. nullus: r cau
sa subditur [deus qui iustificat] sen
tentando p electis: ideo pars aduer
sa demonū nō audebit mutire [qs est
qui cōdemnet]. q. d. nullus [iesus qui
mortu⁹ est] cor. p nobis recōciliādis
[immo q r resurrexit] pro nobis resu
scitandis [qui est ad dexteram dei] p
nobis in celum eleuandis [qui etiam
interpellat p nobis] Ly. apud patres
ostendendo latus r vulnera. Et sic tol
litur omnis condemnationis causa.
Unde Berni. Mater ostendit filio pe
ctus r vbera. Filius ostendit patri la
tus r vulnera. nulla potest esse repul
sabi tot sunt amoris insignia [Quis
ergo nos separabit a charitate xpī]
q. d. nullus. Nihil enim potest homi
nem a deo separare nisi peccatū mor
tale [Tribulatio an angustia. an p⁹se
cutio an fames. an nuditas. an picu
lus. an gladius] Nunqd ergo separa
bunt nos ista a charitate xpī. nō: quia
charitas oia suffert oia sustinet. i. Cor.
xiiij [Sicut scriptū est] i ps. xliij. [Qu
propter te mortificamur tota die] id ē
varijs tormentis ducimur ad mortez
quasi cōtinue [sicut paruit in apostol⁹
r martyribus] estimati sum⁹ sicut o
ues occisiōis] Ly. quaz occisio repu
tatur vtilis sic tyranni bona martyri
capiebant: r cum hoc obsequiū se pre
stare deo reputabāt: vt ps Johan. xv.
Venit hora vt omis q interficit vos
arbitretur obsequiuz se prestare deo
[Sed in his omnibus] scz positi supe

ramus. i. vincim⁹ [ppter eū] id est ei⁹
virtutē [qui dilexit nos. Certus sum
em qz neqz mors] Ly. i. timor mortis
[neqz vita] id ē amor vite [neqz ange
li] scz inferni [neqz principatus] id est
medij [neqz virtutes]. i. supremi. scilicet
prime hierarchie quoz est facere mi
racula. Et p hos etiā intelligant ali
supiores illis [neqz instantia]. i. p⁹ntia
mala vel bona [neqz futura] mala vt
bōa [neqz fortitudo. i. alicui⁹ violētia
[neqz altitudo]. i. p⁹speritas fortune
[neqz p⁹fidū]. i. aduersitas [neqz crea
tura alia] a p⁹dictis [poterit nos sepa
re a charitate dei] qua deuz diligim⁹
[que est i xpō iesu domino nostro] scz
nobis ostensa. Quia maiorem chari
tatem nemo habet rc. Joh. v.

[Item alia epistola de apo
stolis. Ephe. ij.

Iam non estis hospi
tes r aduene: s; estis
ciues sanctorū et do
mestici dei super edificati su
pra fundamentum apostolo
rum r pphetarum ipso sum
mo āgulari lapide christo ie
su in quo omnis edificatio cō
structa crescit in templuz san
ctum domio in quo r vos co
edificamini in habitaculum
dei in spiritu sancto.

[Postilla.

[Jam nō estis hospites r ad
uene rc. Ante initū illi⁹ epistole scri
bit sanctus paulus in co. cap. dicens.
Deus q diues est i misericordia p⁹pe
nitiā charitatē qua dilexit nos cum
essemus mortui peccatis conuiuifica
uit nos in xpō: cui⁹ gratia estis salua
ti. Postmodū sequitur p⁹sens epi
stola post pauca [Fratres iaz nō estis
hospites r aduene] Ly. a deo r a scis
ei⁹ [sed estis ciues scōrū] id est de nu
mero eoz [r domestici dei]. i. in ei⁹ ec

clera recepti [super edificati] id est in
structi [super fundamentum aposto-
lorum & prophetarum] id est super do-
ctrinam noui & veteris testamenti [ip-
so summo angulari lapide christo re-
su] **Ly.** in edificationem templi salo-
mons ut dicitur fuit quidam lapis plu-
ries reiectus ab edificantibus: eo quod
non conueniebat loco cui applicabatur
finaliter optime sedet in summitate es-
dificij in angulos duos parietes con-
iungendo & fuit figura christi iudeos et
gentiles tanquam duos parietes in vnaz
ecclesiam coniungentis. Unde dicitur
in psalmo. cxvii. **R**apidem quem re-
probauerunt edificantes hic factus est
in caput anguli: & a domino factum est
illud. Et istam figuram ponit hic apo-
stolus: ut dictum est in quo omnis edi-
ficatio constructa [tam a iudeis quam a ge-
tibus] creuit scilicet per augmentum
virtutum [in templum sanctum in do-
mino] id est quousque sit templum do-
mini sanctum [in quo et vos coedifi-
camin] cum alijs fidelibus [in habi-
taculum dei in spiritu sancto] id est ip-
so cooperante sine quo nullum opus
est acceptum deo.

**Sequitur nunc epistola de
euangelistis. Eccle. xv.**

Qui timet deum fa-
ciet bona: & qui con-
tinens est iusticie ap-
prehendet illam & obuiabit illi
quasi mater honorificata: et
quasi mulier a virginitate suscipi
et illum. **L**ibauit illum pane
vite & intellectus: & aqua sa-
pientie salutaris potabit il-
lus: & firmabitur in illo & non fle-
ctetur: & continebit illum et non
confundetur: & exaltabit illum
apud proximos suos. **E**t in me-
dio ecclesie aperiet os eius:
& adimplebit illum spiritu sa-

pientie & intellectus: & stola
glorie vestiet eum.

Postilla.

Qui timet deum faciet bona
Ante initium illius lectiois habet in pre-
cedenti ca. **B**onus vir qui in sapientia mora-
bitur & qui in iusticia meditabitur & in sensu
cogitabit circumspectionem dei. **T**unc
postmodum sequitur pars lectio [Qui timet
deum] **Ly.** s. timore filiali [faciet bona]
sup. opa [et qui continens est iusticie] **Ly.**
id est tenens eam in corde simul & ope [ap-
prehendet illam] scilicet sapiam diuinam [et ob-
uiabit illi] nam preoccupat eos qui se concu-
piscunt vel illis prior se ostendit **Sap. vi.**
[quasi mater honorificata] **Ly.** omni
honore digna [cibabit illum pane vite]
id est verbo sacre scripture. **U**n Mat. iij.
Non in solo pane viuit homo sed in omni
verbo quod procedit ex ore dei [et aqua sa-
pientie salutaris] potabit illum]. **L** spiritu
sancto de qua dicit **Joh. iij.** Qui biberit ex
aqua quam ego dabo et fiet in eo fons aqua
salutaris in vitam eternam [et firmabitur in il-
lo] **Ly.** deo firmiter adherendo [et non
flectetur] a rectitudine iusticie [et contine-
bit illum]. **L** deus continebit eum secum per
perseuerantiam in bono [et non confundetur] cum re-
probis sed honorabitur cum electis. **I**deo
sequitur [exaltabit illum apud proximos
suos] **Ly.** i. apud sanctos suos. qui sunt
deo propinqui: & qui talis non solum profi-
cit ad salutem sed etiam alijs. **I**deo sequitur
[et in medio ecclesie aperuit os eius] s. f.
ad docendum populum [et impleuit eum dominus
spiritu sapientie] ad degustandum diuinam [et
intellectum] ad proponendum ea lucide in
ecclesia [et stola] scilicet corporis & anime induit
eum] quod semper sit perseuerantibus
in exemplari vita & salutari doctrina
[iocunditatem & exultationem thesau-
risauit super eum]. **L** multiplicauit: &
quoniam hec gloria est transitoria: ideo sub-
ditur [et nomine eterno hereditauit illum].
dominus deus noster.

**Item epistola de vno mar-
tyre. Eccle. xxxi.**

Beatus vir q̄ inuēt⁹
est sine macula z qui
post auruz nō abiit:
nec sperauit ī pecunia z the-
sauris. Quis est hic z lauda-
bim⁹ eū? fecit em̄ mirabilia ī
vita sua: qui p̄batus est ī illo
z p̄fect⁹ inuētus est: z erit il-
lī gl̄ia et̄na. Qui potuit trās-
gredi z nō est trāsgressus: et
facere mala z nō fecit? Ideo
stabilita sunt bona illi⁹ ī dño
z elemosynas illi⁹ enarrabit
oīs ecclesia sanctorū.

¶ Postilla.

¶ Beatus vir qui inuētus ē
sine macula &c. In̄ initium illius lectio-
nis habetur. Qui aurū diligit nō iu-
stificabitur. Tūc post hoc sequit̄ p̄ns
lectio [Beatus vir] sc̄z diues in acq̄si-
tione sc̄z iusta [q̄ inuentus est sine ma-
cula] sc̄z cupiditatis z auaritie [z qui
post aurū nō abiit] &c. per concupiscē-
tiam malā: sed magis aurū secutū est
eum cuius obsequio vsus est in ope-
ribus p̄is z honestis [nec sperauit in
pecunia z thesauris] ibi cōstituendo
finē suū [Quis est hic z laudabimus
eum] q̄. d. rarus est sed laude dign⁹
[fecit em̄ mirabilia in vita sua] Illa
em̄ que rara sunt homines mirantur
[qui probat⁹ est in illo] sc̄z auro [z p̄-
fectus inuentus est] in operibus libe-
ralitat⁹ z misericordie [z erit illi ī glo-
ria eterna] Unde Math. xxv. Venite
benedicti patris mei &c. [q̄ potuit trās-
gredi] nam diuitie dant oportunita-
tem faciendi mala [z nō est trāsgres-
sus z facere mala z nō fecit] p̄r stabi-
litate[m] volūtatis eius in bono [ideo
stabilita sunt bona illius in domino]
Nam pro temporalibus recipit eter-
na [et elemosynas illi⁹ enarrabit om-
nis ecclesia sanctorum] sc̄licet ad in-
formationem aliorum.

¶ Item alia epistola de vno
martyre. prouer. iij.

Beatus hō q̄ inuenit
sapiētiaz: z q̄ affluit
prudētia. melior ē
acq̄sitiō eius negociatiōe au-
ri et argenti: p̄mi z purissi-
mi fructus eius p̄ciosior est
cūctis opib⁹ sapiētia: z oīa
que desiderantur huic nō va-
lent cōparari. Lōgitudine die-
rum ī dextera ei⁹: z ī sinistra
illius diuitie z gloria: vie ei⁹
vie pulchre: z omnes semite
eius pacifice. Lignū vite est
his qui apprehēderint eam:
et q̄ tenuerint eā beati. Dñs
sapiētia fundauit terrā: sta-
biliuit celos prudētia. Sa-
piētia illius eruperūt abyssi:
et nubes rose cōcrescunt.

¶ Postilla.

¶ Beatus homo qui inuenit
&c. In̄ initium illius lectionis habet̄
Quē em̄ diligit deus corripit z quasi
pater in filio p̄placet sibi. Tūc statim se-
quit̄ p̄ns lectio [Beatus hō q̄ inuenit
sapiētia] &c. l. noticiā de diuinis [z q̄
affluit prudētia] in agilib⁹ huma-
nis [melior est acq̄sitiō ei⁹ negociatio-
ne auri z argenti] tāto meliora sunt spi-
ritualia bona corporalib⁹ [p̄mi z pu-
rissimi fructus eius] z notanter dicit̄
p̄mi: quia nullum est opus bonum
nisi virtute prudētie dirigatur. z pu-
rissimi quia bona spiritalia nō h̄nt
aliquod malum admixtum sicut fre-
quēter habent corporalia: sicut aurū
z argentum z similia habent annexā
solicitudinē eleuationem mentis ad
deum impediētē: ideo subditur [pre-
ciosus est cūctis opibus sapiētia z
omnia que desiderantur huic non va-

lent comparari. Longitudo dierum
et dextera eius] quia talis primo et p̄n-
cipaliter h̄z aspectū ad celestia et eter-
na [et in sinistra illius diuitie et gloria]
quod scōario et ex p̄sequenti h̄z aspectū
ad tp̄alia bene administrāda [vite ei⁹
vite pulchre et oēs semite ei⁹ pacifice]
quod nullā turpitudinē admittit et ad de-
corē virtutū inducit et sic hōiem paci-
ficatū reddit redigēdo vires inferio-
res in obsequiū rōis [lignū vite ē h̄c
quod apprehenderint eā] *Ly.* sicut enī p̄
lignū vite p̄tinuabat vita et sic hō ma-
nēs in statu innocentie de vita natu-
re transisset ad vitā glorie sine morte
media. Sic et sapiētia de vita gratie
ducit hōiez ad vitam glorie sine mor-
te mortalis culpe intermedia: duz tñ
h̄c in ea perseveret [et qui tenuerint
eā beati] quod certitudinā ad beatitu-
dinē deduceat [dñs fundauit terram]
per sapiētia suā [stabiluit celos pru-
dentia] quia sunt icorruptibilia [sa-
piētia illi⁹ eruperūt abyssū] et hoc tpe
diluuij: vt habet *Gen. vii.* Rupti sunt
omnes fontes abyssū magne [et nu-
bes rore concresecunt] quia calore so-
lis eleuantur exalationes humide et
condēfantur in nubes.

Istē alia eplā de vno marty-
re. *Eccē. xiiij.*

Beat⁹ vir quod in sapien-
tia morabitur et qui i
iustitia sua medita-
bitur: et in sensu cogitabit cir-
cūsp̄ctionem dei. Libabit il-
lum pane vite et intellectus
et aqua sapiētie salutaris po-
tabit illū. Et firmabitur i illo
et non flectet et p̄tinebit illuz
et non cōfundet et exaltabit
illum apud proximos suos et
nomie eterno hereditabit il-
lum dñs deus noster.

Postilla.

Beat⁹ vir quod in sapientia
et. Ante initiū illius lectionis habet
in eodem ca. Beat⁹ vir qui non est
lapsus verbo ex ore suo. Tunc p̄ hoc
sequitur presens lectio aliquibus tñ
interiectis [Beat⁹ vir qui in sapien-
tia morabitur] *Ly.* meditando diuina
quorū cognitio p̄prie dicitur sapiētia
quasi sapida scientia [et qui in iusti-
tia sua meditabit] reddendo deo de-
bitum cultum: et primo suo amorem
fraternū [et in sensu cogitabit circū-
sp̄ctionem dei] id est quod deus circū-
spicit omnia et vbiq̄. Unde hebreo.
iiij. Omnia nuda et aperta sunt o-
culis eius [Libabit illum pane vite]. i.
verbo sacre scripture [et intellectus
et aqua sapiētie salutaris potabit il-
lum]. i. gratia spiritus sancti [et firma-
bit in illo] *Ly.* deo firmiter adherē-
do [et non flectetur] sc̄z a rectitudine
iustitie [et continebit illum et non cō-
fundetur] scilicet cum reprobis: s̄z ho-
norabitur cum electis [et exaltabit il-
lum apud p̄imos suos] id est apud
sanctos suos quod sunt deo p̄p̄inqui [et
nomine eterno hereditabit illuz do-
minus deus noster]

In alia eplā de vno marty-
re. *Eccē. xxxix.*

Iustus cor suum tra-
det ad vigilandū di-
luculo ad dñz qui fe-
cit illum et in cōsp̄ctu altissi-
mi deprecabitur. aperiet os
suum in oratione pro pecca-
tis et delictis suis deprecabi-
tur. Si enī dominus magn⁹
voluerit spiritu itelligentie
implebit illū et ipse tanq̄ ym-
bres mittet eloquia sapiētie
sue: et in oratione confitebit
dño et ipse diriget consiliuz

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

et ad disciplinā et in absconditis suis consiliabitur. ipse palam faciet disciplinā doctrine sue et in lege testamenti domini gloriabitur. Collocabunt multi sapientiam eius et usque in seculum non delebitur. Non recedet memoria eius et nomen eius requiratur a generatione in generationem.

¶ Postilla.

¶ Justus cor suum tradet ad vigilandum etc. Ante initium illius lectionis habetur in eodem ca. Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens. Et narrationem viroꝝ nominatoꝝ conseruabit. Tunc sequitur pars lectionis siue epistola post pauca [Justus cor suum tradet] [L. y. voluntarie] ad vigilandum diluculo] .i. a iuuentute [ad dominum quod fecit illum] scilicet ad ipsum intentionem dirigens deuote et attente [et in conspectu altissimi deprecabitur] pro impetratione sapientie [aperiet os suum in oratione et pro peccatis et delictis suis] sed emendandis [deprecabitur] ut sic ad receptionem diuine sapientie disponatur [si enim dominus magnus voluerit spiritu intelligentie replebit illum: et ipse] spiritu intelligente repletus [tanquam ymbres] .i. abundanter [mittet eloquia sapientie sue] ad docendum ignorantem [et in oratione confitebitur domino] totum effectum attribuens honori diuino [et ipse sed deus diriget consilium eius in agendis et in absconditis suis consiliabitur] sed obscura clarius sibi reuelando [et ipse sed a deo illuminatus] palam faciet disciplinam doctrine sue [sibi reuelata alijs propalando] [et in lege testamenti domini gloriabitur] hec est gloria sapientis in lege domini meditari [collaudabunt multi sapientiam eius] non dicit omnes: quia homines mundani ipsum reputant imprudentem eo quod non querit scientiam lucratiuam [et usque in seculum

non delebitur sed doctrina sapientie eius: ut patet Math. xxiii. Celum et terra transibunt uerba autem mea non transibunt [non recedet memoria eius] .i. sapiens [et nomen eius requiratur a generatione in generationem] quia per doctrinam ab eo scriptam remanebit nomen eius inter homines qui utuntur illis scriptis ad profectum suum et ad salutem animarum suarum.

¶ Epistola de pluribus martiribus. Sap. iij. ca.

¶ Iustorum anime in manu dei sunt et non tanget illos tormentum mortis. Quia sunt oculis insipientium mori: et estimata est afflictio exitus illorum et ab itinere iusto abierunt in exterminium et quod a nobis est iter exterminij illi autem sunt in pace. Et si coram hominibus tormenta passi sunt spes illorum in mortalitate plena est. In paucis vexati in multis bene disponentur quoniam deus temptauit eos et inuenit eos dignos se. Tanquam aurum in fornace probauit illos et quasi holocausti hostiam accepit illos et in tempore erit respectus illorum. Subgebunt iusti et tanquam scintille iurandinetorum discurrent. Iudicabunt nationes et dominabuntur populis et regnabit dominus illorum impetuum. ¶ Postilla.

¶ Iustorum anime in manu dei sunt etc. Ante initium illius lectionis habetur sic inuidia diaboli mors introiit in orbem terrarum inuenit autem illum qui sunt ex patre eius. Tunc sequitur

tur presens lectio siue epistola [Iustorum anime in manu dei sunt] **U**y. sunt enim anime iustorum immortales et se parate a corporibus per mortem. Et sunt in manu diuine misericordie: per securitatem glorie consequende. nam a tempore passionis christi postquam aperta est ianua glorie si non habent aliquid ad purgandum statim euolant ad gloriam. si autem habent aliquid ad purgandum detinentur in manu diuine iusticie in pena purgatorij ad tempus sunt tamen secure de sua beatitudine consequenda ergo dei hic iustorum anime in manu dei sunt [et non tanget illos tormentum mortis] scilicet tormentum gehenne [vise sunt oculi insipientium mori] totaliter in anima et corpore [et estimata est afflictio exitus illorum]. Et ab itinere iusto abierunt in exterminium de hoc mundo reputata est merita afflictio ab illis qui aliam vitam hominis non credunt post hanc vitam [et quod a nobis est iter exterminij] scilicet error illorum qui dicunt homines recedentes a nobis per mortem totaliter exterminari [illi autem] .i. iusti [sunt in pace. Et si coram hominibus tormenta passi sunt spes illorum immortalitate plena est] quia non potest amitti. Immortalitas vero ad eam non fuit plena quia amitti poterat et fuit amissa [in paucis vexati] id est tribulati [in multis bene disponetur] [per gloriam anime et corporis] quam deus temptauit eos] scilicet ut virtus patientie eorum nota fieret alijs ad exemplum imitationis [et inuenit eos dignos se tanquam aurum in fornace] probauit illos] scilicet quod non deteriora essent; sed meliora et in tempore retributionis erit respectus illorum] non solum quantum ad animam sed etiam quantum ad corpus quod resurget gloriosum [fulgebunt iusti] per dotem claritatis [et tanquam scintille in arundine] to discurrent] per dotem agilitatis [iudicabunt nationes] nam perfecte iudicabunt cum christo in iudicio finali [et dominabuntur populis et regnabit dominus illorum imperpetuum].

¶ Item alia epistola de martyribus. Sap. v.

Iusti autem imperpetuum viuunt et apud dominum est merces eorum et cogitatio illorum apud altissimum. Ideo accipient regnum decoris et dyadema spei de manu domini quam dextera sua teget eos et brachio sancto suo defendet illos et accipiet armaturam zelus illius et armabit creationem inimicorum. Induet per thorace iustitiam et accipiet per galea iudicium certum. Sumet scutum inexpugnabile equitatem ibunt directe emissiones fulgurum et ad certum locum deducet illos dominus deus noster.

¶ Postilla.

¶ Iusti autem imperpetuum viuunt etc. Ante initium illius lectionis habetur in eo. c. q. dicitur in inferno quotidie clamant. Quid nobis profuit superbia aut diuitiarum tactantia quid contulit nobis transierit omnia illa tanquam umbra. Tunc sequitur per hanc lectionem quam hodie per epistola in missa legitur: in qua demonstratur quod sit merces] martyrum: qualiter a domino protecti: qualiter a domino armati ad pugnam contra inimicos fidei processerunt et sic ad eternam beatitudinem perueniunt ergo hic dicitur [Iusti autem imperpetuum viuunt] scilicet vita glorie [et apud dominum est merces eorum] scilicet a quo sperant perueniri non a mundo [et cogitatio illorum apud altissimum] ad cuius honorem ordinata facta sua [Ideo accipient regnum decoris et dyadema spei de manu domini] scilicet celestem gloriam ubi nihil est turpe] quam dextera sua teget eos [reponendo eos in beatitudine que per dexteram intellegitur] et brachio sancto suo defen-

det illos] In hoc designat securitas
beatitudinis que a nullo potest auferri.
Post hoc describit miseriam iniquo-
rum dicens et accipiet armaturam zelus
illius. Nam et zelo iustitie pcedit ad-
turbationem malorum [et armabit creatu-
ram ad ultionem inimicorum] l. y. nam omni-
bus creaturis vte ad afflictiones re-
proborum. Sicut everso oes creature
cedent ad gloriam electorum [induet pro-
thorace iustitiam] a qua non poterit de-
flecti cum ipse sit regula iustitie [et acci-
piet pro galea iudicium certum. Nam
iudicando non potest deficere. Sumet
scutum inexpugnabile equitatem: que
ita erit evidens quod nullus eam poterit
impugnare [et ibunt directe emissiones
fulgurum] ad afflictionem malorum [et ad
certum locum deducet illos dominus deus noster]
Nam secundum quod dominus preordinavit de istis
ira et ipsi predicattonis et passionis cer-
ta loca adierunt.

¶ Item alia epistola de plu-
ribus martyribus. Sap. x. c.

Reddet deus omnem
mercedem laborum
suorum et eduxit illos
in via mirabili et fuit illis in
velamento diei et in luce stella-
rum nocte. Transtulit illos per
mare rubrum et transiit il-
los per aquam nimiam: inimicos
autem illorum dimersit in mare
et ab altitudine inferorum edu-
xit illos. Ideo iusti tulerunt
spolia impiorum decantaue-
runt domine sanctum nomen tuum et
victtricem manum tuam lau-
daverunt pariter domine deus no-
ster

¶ Postilla.

¶ Reddit deus omnem merce-
dem laborum etc. Ante initium illius
lectionis habetur in eodem ca. Sa-

plentia eterna venditum iustum scilicet
Joseph quem fratres sui vendiderunt
non dereliquit sed a peccatoribus li-
beravit eum: descenditque cum illo in
foveam et in vinculis non dereliquit
illum et mendaces ostendit qui mac-
culaverunt eum et dedit illi clarita-
tem eternam. Tunc sequitur presens
lectio siue epistola. [Reddet deus]
scilicet iustis [omnem mercedem laborum
suorum] l. y. nam de mandato domini
filii israel recedentes spoliaverunt e-
gyptum scilicet mutuo a vicinis vasa au-
rea et argentea accommodando et hoc
in recompensatione laborum quibus
iniuste aggravaverant eos egyptii.
ut habetur Exo. xij. [Et eduxit illos
in via mirabili: et fuit illis in velamē-
to diei: et in luce stellarum nocte] Nam
columna nubis conduxit illos per dies
ignis per noctes [transtulit illos per
mare rubrum et transiit illos per
aquam nimiam. Inimicos illorum di-
mersit in mare et altitudine inferorum
id est de fundo maris eduxit illos. Ideo
iusti tulerunt spolia impiorum] vide-
runt enim egyptios mortuos super litus
maris. Exo. xiiij. Et spoliaverunt eos
armis preciosis et secundum hebreos ista pre-
da fuit maior quam illa que prius spolia-
verunt egyptum vasibus aureis et argen-
teis [et decantaverunt domine sanctum no-
men tuum] dicentes illud canticum
Cantemus domino gloriose enim ma-
gnificatus est equum et ascensorem de-
lectit in mare [et victtricem manum tuam]. i.
potentiam tuam egyptios submergen-
tem [laudaverunt pariter domine de-
us noster]

¶ Item alia epistola de pluribus
martyribus: Prover. xv. ca.

Ingua sapientium
ornat sapientiam: os
fatuorum ebullit stul-
tiam. in omni loco oculi domi-
ni contemplantur bonos et ma-

los: lingua placabilis lignū vite: que autem immoderata est conteret spiritum. Domus iusti plurima fortitudo et in fructibus impij cōturbatio. Labia sapientum disseminabunt sciām: cor stultorū dissimile erit: victime impiorū abominabiles domino: vota iustorum placabilia. Qui sequitur iustitiam diligetur a domino. ¶ Postilla.

¶ Lingua sapientū ornat scientiā etc. Ante initium illius lectōis habetur in eodē cap. Bñsio mollis frangit iram: sermo dur⁹ suscitatur furorē. Tunc statim sequit̄ p̄ns lectio [lingua sapientū ornat sciām] q̄ debito tēpore et loco ⁊ gratiose p̄ponit eā [os fatuorū ebullit stultitiā] q̄ impetuose p̄fert eam [in omī loco oculi dñi p̄tēplānt bonos et malos lingua placabilis]. i. suavis eloquio erga p̄ximū ⁊ orōnt̄ intenta erga deū ad ip̄m placandū [lignū vite] q̄ sicut p̄ lignū vite continuabitur vita corporalis: ita p̄ talem linguā vita sp̄n̄alis [Que aut̄ immoderata est] sc̄z ad loquendū [cōteret sp̄m] q̄ i multiloquio non deerit p̄ctm̄ [Dom⁹ iusti pluria fortitudo] q̄ dñs p̄tegit eam [in fructibus]. i. in opibus [impij cōturbatio] q̄ malus non pōt habere p̄ceꝝ ad p̄ximū nec etiā ad seip̄m [Labia sapientū disseminabūt scientiā] sc̄z p̄p̄m docendo [cor stultorū dissimile erit]. s. cordi sapientis ⁊ etiam sibip̄si: quia diuersis ⁊ varijs cogitationib⁹ agitatis [victime impiorū abominabiles dño] sicut oblatio cayn: quia fuit de alieno vel mala voluntate [vota iustorum placabilia] sicut pat̄ 3 de abel: quia ad abel respexit dñs ⁊ ad munera eius [q̄ sequit̄ iustitiā] sc̄dm eam opando [diligetur a dño] qui est regula iustitie.

¶ Tres alia epistola de pluribus martyrib⁹. Prover. xi.

Expectatio iustorū leticia: spes aut̄ impiorū peribit. fortitudo simplicis via dñi ⁊ p̄uoz his qui opantur malum. Iustus in eternū non cōmouebitur: impij autem non habitabunt super terram. Os iusti parturiet sapientiaz: lingua p̄uozum peribit. Labia iusti p̄siderant placita: et os impiorū peruersa. Simplicitas iustorum dirigit eos: et supplantatio peruersorū vastabit illos: iustitia rectorū liberabit eos: ⁊ i insidijs suis capiētur iniqui. iustus de angustia liberatus est vt traderetur impius pro eo: simulator ore decipit amicū suum: iusti aut̄ liberabuntur scientia. In bonis iustorū exaltabitur ciuitas: et in perditione impiorū erit laudatio.

¶ Postilla.

¶ Expectatio iustorū leticia spes aut̄ etc. Ante initium illius lectionis habetur in eodem ca. Sictimor domini apponet dies ⁊ anni impiorū breuiabuntur. Tunc statim sequitur p̄sens epistola [expectatio iustorum leticia] id est beatitudo eterna que habet annexam leticiā [spes autem impiorū peribit] id est presumptio eorum peribit. Quia presumunt habere beatitudinem sine meritis dicentes. Deus non fecit nos ad damnandum sed ad saluandum: [fortitudo simplicis via domini] id est

et iustitia simplices et rectos pre-
miando [et pauor his qui operantur
malum] scilicet impios puniendo [Iu-
stus in eternum non commouebitur]
scilicet a stabilitate virtutis [impū au-
tem non habitabunt super terram]
scilicet viuentium [os iusti parturiet
sapientiam] scilicet alios docendo [lin-
gua prauorum peribit] Unde diues
epulo in inferno existens magis cru-
ciabatur in lingua q̄ in alijs mem-
bris: vt patet Luce. xvi. [Labia iusti
considerant placita] scilicet deo et homi-
nibus [et os impiorum peruerbia] id
est blasphemias p̄ra deū et iniurias
p̄ra p̄ximū [Simplicitas iustoz] .i.
qua procedunt ī factis suis sine p̄lica
dolositate [diriget eos] ad b̄ritudinē
[et supplantatio peruersoz] qua de-
cipiunt simplices [vastabit illos] ī pe-
na inferni et etiam aliquādo propter
hoc destruunt in vita presenti [iusti-
tia rectorū liberabit eos] scilicet a morte
gehēne [et in insidijs suis capient in-
qui] Sicut iniqui iudices insidiātes
sufanne fuerūt adiudicati morti [Iu-
stus de angustia liberatus est vt tra-
deretur impius pro eo] quod patz de
dauid iusto qui fuit ī regno restitut⁹
et impius absalon cum tribus lanceis
transfossus: vt pz. ij. Regū. x. viij. [Si-
mulator] .i. ypocrita qui simulat san-
ctitatem [ore decipit amicum suū] .i.
illum a quo sperat p̄moueri cui adu-
latur [iusti autē liberabunt] scilicet ab
ista deceptione [scientia] scilicet qua di-
scernitur inter sanctitatem veram et
fictam [In bonis iustoz exaltabitur ci-
uitas] scilicet a deo: sicut ezechias oratio-
nibus et lachrymis suis saluauit ciui-
tatem hierusalē a sennacherib: vt pz.
tū. Regū. xix. Similiter sanctus Ba-
silius in nouo testamēto oratiōe sua
ciuitatem a iuliano apostata.

¶ Itē epistola de pluribus
martyribus. Heb. xi.

Sancti per fidem vi-
cerūt regna: opera-
ti sunt iustitiaz: ade-
pti sunt repromissiones. Ob-
turauerunt ora leonū: extin-
xerunt impetū ignis: effuga-
uerunt aciē gladij: conualue-
runt de īfirmitate: fortes fa-
cti sunt in bello. Castra vici-
terunt exterorum: acceperūt
mulieres de resurrectōe mor-
tuos suos. Alij autem disten-
ti sunt non suscipientes redē-
ptionem: vt meliorē inueni-
rent resurrectiōem. Alij ve-
ro ludibria et verbera exper-
ti insuper et vincula et carce-
res lapidati sunt: secti sunt:
tēptati sunt: in occisione gla-
dij mortui sunt. Circūierunt
in melotis in pellibus capri-
nis. Egentes angustiati: af-
flicti q̄b⁹ dign⁹ nō erat mun-
dus ī solitudinibus errātes
in mōtib⁹ et spelūcis et in ca-
uernis terre: et hi omēs testi-
monio fidei probati inuenti
sunt in xp̄o iesu domino nō-
stro.

¶ Postilla.

¶ Sancti p̄ fidem vicerūt re-
gna etc. In hac epistola commemorat
apostolus patientiam et passiones et
victorias per fidem sanctorum marty-
rum cuius virtute patientes fue-
runt: et victores extiterunt dicens.
[Sancti per fidem vicerunt regna]
sicut patet in martyribus qui vices-
runt reges et presides [operati sunt
iustitiam: et adepti sunt repromissio-
nes] Lyra. gratie in via et glorie in

patria [Obtulerunt ora leonum] sicut legitur de danielle misso in lacu leonum: et de pluribus martyribus et virginibus legitur in legendis sanctorum quod fuerunt periclitati ante leones et vrsos et tamen manserunt illesi [extinxerunt impetum ignis] sicut tres pueri misi a nabuchodonosor in fornacem ignis: quibus ignis non nocuit: nec eos in aliquo contristavit. Simile etiam legitur de pluribus sanctis martyribus et virginibus in nouo testamento [effugauerunt actum gladii] .i. exercitum accitum gladijs ut dauid et multi alij reges et principes diuino adiutorio vicerunt exercitum magnos et fortes in veteri et etiam nouo testamento [conualuerunt de infirmitate] per orationem et penitentiam: ut ezechias iob: et thobias etc. Simile legitur de sanctis noui testamenti quod multi infirmi sunt curati per orationes sanctorum et per penitentiam [Fortes facti sunt in bello] sicut ioseph et iudas machabeus cum filiis suis: qui fortiter bellando obruerunt terras et ciuitates [Castra verterrunt exterorum] .i. inimicorum quos verterrunt in fugam [acceperunt mulieres] id est matres [de resurrectione mortuos suos] id est pueros suos resuscitados: sicut per helyam et helyseum in veteri testamento et etiam multi defuncti in nouo testamento resuscitati sunt per christum et apostolos et per alios sanctos sicut patet in legendis sanctorum [alii autem distenti sunt] scilicet in eculeo et alijs tormentis propter fidem unius veri dei [Non suscipientes redemptionem] .i. non accipientes liberationem: sicut sanctus andreas qui de cruce deponi noluit: et sic de alijs [ut meliorem inueniret resurrectionem] ut quanto grauiora sustinerent pro christo tanto gloriolius coronarentur [Alii vero ludibundis verbera experti in supradictis vincularum carceres lapidati sunt] ut hieremias et zacharias filius iotade [secti sunt] sicut Isayas ferra lignea ex iussu regis manasse [temptati sunt] .i. promissionibus persecutorum et blandimentis munerum:

ut ad idolatriam inclinarerent [in occasione gladii mortui sunt] quod multi in veteri testamento nolentes sentire in idolatriam gladio percussi sunt: et omnia iam enumerata etiam in nouo testamento sanctis martyribus et etiam virginibus contigerunt propter fidem domini nostri iesu christi. Post hoc descendit ad heremitas et sanctos qui non effuderunt sanguinem suum propter fidem catholicam dicentes [Circulerunt] per desertas et multa mundi loca [in melioribus] ubi notandum quod meliora est animal cuius pellis est hispida: sicut pellis hericij [et in pellibus caprinis] nam illis pellibus regebantur sancti .i. homines siluestres viuentes in desertis locis: sicut helyas et sanctus iohannes baptista: et sic de alijs [egentes] .i. necessarijs [angustiati] .i. anxietatibus [afflicti] .i. laboribus et pressuris [quibus] .i. quorum peruersatione et habitatio ne [dignus non erat mundus] .i. amatores mundi non erant digni tantorum virorum penitentia [in solitudinibus errantes: et in montibus et speluncis et in caavernis terre] spelunca natura facte sunt: caerne arte vel casu facte sunt. Talia enim loca inhabitabant antiqui patres ut esset in loco apto diuine contemplationi [et hi omnes] .i. predicti sancti [testimonio fidei] .i. fide eorum attestante [probati] .i. probabiles [inuenti sunt in christo iesu domino nostro].

[Sequitur nunc epistola de vno confesso et pontifice. Ecclesiasticus. xliij.]

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo: et inuentus est iustus et in tempore iracundie factus est reconciliatio. Non est inuentus similis illi qui conseruaret legem excelsi: ideo iureiurando fecit illum dominus crescere in plebem suam. Benedictionem omnium gentium dedit illi et

testamentum suum confirma-
uit super caput eius. **C**ogno-
uit eum in benedictionibus
suis: conseruauit illi miseri-
cordiam suam: et inuenit gra-
tiam coram oculis domini. **M**a-
gnificauit eum in conspectu re-
gum et dedit illi coronam glo-
rie. Statuit illi testamentum
eternum: et dedit illi sacerdo-
tium magnum: et beatificauit
illum in gloria. Fungi sacer-
dotio et habere laudem in no-
mine ipsius. Et offerre illi in-
censum dignum in odorem sua-
uitatis.

Postilla.

Ecce sacerdos magnus qui
in diebus suis etc. Ante initium illius
lectoris habetur sic. Enoch placuit deo
et translatus est in paradysum uiuus.
Abi sciendum quod hic sub nomine enoch de-
signatur laus istius magni sacerdotis
et episcopi cuius festum hodie in ecclesia pera-
gitur: cum dicitur Ecce sacerdos magnus
qui in diebus suis placuit deo et inue-
tus est iustus et in tempore tractatus fa-
ctus est reconciliatio. i. causa reconci-
liationis diuine [et non est inuentus si-
milis illi] in gloria. s. in opere virtuo-
so [qui conseruaret legem excelsi]. s. legem
naturalem menti humane impressam
[ideo iureiurando fecit illi dominus cre-
scere in plebem suam] **Ly.** hoc proprie di-
ctum est de abrahā: ut habetur Gen.
xxij. **P**er memetipsum iurauit dicit dominus:
quod fecisti hanc rem et non pepercisti unige-
nito tuo propter me: benedicam tibi et
multiplicabo seminem tuum sicut stellas ce-
li: et sicut arenam que est in litore ma-
ris etc. Sed hoc attribuitur illi sancto
confessori cuius festum hodie peragi-
mus [benedictionem omnium gentium de-

dit illi]. i. dominus gratiosum eum fecit in con-
spectu omnium gentium inter quas habi-
tauit [et testamentum suum]. i. pactum [con-
firmavit super caput eius]. **C**ognouit eum
in benedictionibus suis]. i. approbavit
tamquam dignum suis benedictionibus [con-
seruauit illi misericordiam suam: et inuenit gra-
tiam coram oculis domini. **M**agnificauit
eum in conspectu regum: et dedit illi co-
ronam glorie. Statuit illi testamentum
sempiternum: et dedit illi sacerdotium ma-
gnum]. i. principem sacerdotum [et bea-
tificauit illum in gloria. Fungi sacer-
dotio et habere laudem in nomine ipsius
et offerre illi incensum dignum in odo-
rem suauitatis].

Item alia epistola de vno
confessore. **Eccle.** xlv.

Dilectus deo et ho-
minibus: cuius me-
moriam in benedictio-
ne est. Similem illum fecit in
gloria sanctorum et magni-
ficauit eum in timore inimico-
rum: et in verbis suis monstra-
placuit. glorificauit illum in
conspectu regum: et iussit illi
coram populo suo et ostendit
illi gloriam suam. in fide et leni-
tate ipsius sanctus fecit illum:
et elegit eum ex omni carne.
Audiuit enim eum et vocem ip-
sius: et induxit illum in nubem. et
dedit illi cor ad precepta et le-
gem vite et discipline.

Postilla.

Dilectus deo et hominibus etc.
In verbis huius lectionis quo ad lit-
teram comedatus est moyses: quia a
pueritia sic fuit gratiosus ut esset dili-
gibilis omnibus: propter quod filia re-
gis in pueritia ipsius eum in filium ado-

prauit: vt habet Exo. scdo. et hic sub
noie ipsi⁹ moysi designatur laus isti⁹
sancti confessoris: cuius festu⁹ hodie i
ecclesia peragitur cu⁹ dicitur [Dilectus do
et hominibus cuius memoria in be-
nedictione est]. **Ly.** id est in omni bono
[Simile illu⁹ fecit in gloria sanctoru⁹]
scz videndo diuinam essentiam: sicut
dicit augustinus ad paulinu⁹ de vidē-
do deum [et magnificauit euz in timo-
re inimicoru⁹] id est egyptioz inter
quos fuit magnus valde [et in verbis
suis mostra placauit] qz plage egypti
mōstruose cessauerūt ad eius oratio-
nem [glorificauit illu⁹ i aspectu regu⁹]
scz pharaonis regis egypti: et seon et
og: vt h⁹ **Num. xx.** [et iussit illi corā po-
pulo suo] scz i monte synai: vbi popu-
lus loquētē auduit: vt habet **Exodi.**
xx. [et ostendit illi gloria⁹ suam] scilicet
in visione per essentiam [in fide] id est
in fidelitate. Fuit enim valde fidelis
[et lenitate ipsius] **And dicit Numeri**
xxij. **Er**at enim moyses vir nutissim⁹
super omnes homines qui moraban-
tur in terra [sanctum fecit illum] id ē
mundum et firmum [et elegit eum in
omni carne]. s. ad educēdum filios is-
rael de egypto et vt esset legislator ve-
teris testamenti [Auduit enim eum
et vocem ipsius] scz deprecationē pro
relaxatione peccati israel i fabricatio-
ne vituli: vt patet **Exodi. xxxij.** [et in-
duxit illuz in nube: et dedit illi cor ad
precepta] scilicet dei opera adimplen-
do et alijs dicendo [et legem vite et
discipline]

**Itē alia epistola de vno cō-
fessore Sapient. x.**

Iustus deduxit dñs
p vias rectas: et ostē-
dit illi regnu⁹ dei: et
dedit illi sciā sanctoru⁹. Ho-
nestauit illu⁹ in laboribus: et
compleuit labores illius In
fraude cir cūuenientium illi

affuit: et honestu⁹ fecit illum.
Custodiuit eū ab inimicis et a
seductoribus tutauit eū. **Et**
certamē forte dedit illi vt vi-
ceret et sciret qm oim potēti-
or est sapiētia. hec vendituz
iustum nō dereliquit: s; a pec-
catoribus liberauit eū. **De-**
scēditq; cū eo in foueā: et in
vinculis nō dereliquit eū do-
nec afferr; illi sceptrū regni
et potentiā aduersus eos q
eū depzimebāt. Et mēdaces
ostēdit qui maculauerūt illu⁹
et dedit illi claritatē eternaz
dominus deus noster.

Postilla.

Iustu⁹ deduxit domin⁹ per
vias etc. In verbis huius lectionis cō-
mēdatus est iacob pater filioz israel
qui iustus fuit: et i mesopotamiā iuit
fugiens irā fratris sui esau: vt habet
Gen. xxvij. **Et** hic sub nomie iacob des-
gnatur laus istius cōfessoris cuius fe-
stum hodie celebrat: cū dicitur [Iustus
deduxit dominus per vias rectas: et
ostendit illi regnum dei] scz qñ vidit
scalam cuius sūmitas tangebāt celū
et dñm innituz scale: vt p; **Gen. xxvij.**
Tunc enim habuit reuelationē de su-
perna hierusalē: idcirco euigilans di-
xit. **Non est hic aliud nisi domus dei**
porta celi: et dedit illi scientiam sancto-
rum] id est noticiā de sanctis angelis
quos vidit ascendentes per illam sca-
lam [honestauit illu⁹ in laboribus] id
est reddidit eum diuitem et inclituz p
laboribus suis in custodiēdis ouibus
laban auunculi sui: vt patet **Gen. xxx.**
Ditatus est homo ille ultra modū etc.
[et cōpleuit labores illius] qñ deo pro-
tegente recessit de mesopotamia cuz
vrouibus et liberis et diuitijs suis [in
fraude circūuenientium] id est labam

et filiorum suorum qui nitabantur
euz decipere mutando frequens mer-
cedem suam: vt patet Gen. xxxi. [illi
affuit] multiplicando greges que se-
cundum pactum debebant cedere in
mercedem iacob [et honestus fecit eum]
ditando eum temporalibus et spūali-
bus diuitijs [et custodit eum ab ini-
micis et a seductoribus tutauit illum]
Id est a laban et eius filijs insequen-
tibus iacob recedente ad spolianduz
eum: vt habetur Gen. xxxi. [et certa-
men forte dedit illi] scilicet euz angelo
luctanti: vt habetur Gen. xxxij. [vt vin-
ceret et sciret qm̄ omnīu potentior est
sapientia]. s. esau fratrem suum pro-
pū sibi aduersariē. ad hoc em̄ fuit il-
la luctatio vt iacob assecutaretur de-
victoria contra esau quem nimis ti-
mebat. Idcirco dixit sibi angel⁹: si cō-
tra deum fortis fuisti q̄tomagis cō-
tra homīes preualebis. Post hoc po-
nitur aliud exempluz de ioseph: quez
vendiderūt fratres sui ismaelitis di-
[hec venditum iustū] scz ioseph [non
dereliquit: sed a peccatoribus libera-
uit eum]. i. a fratribus suis eum occi-
dere volentibus [descenditq̄ cū eo in
foueam] id est in carcerem regis egypti:
vt patet Gen. xxxix. Unde dicitur
ibidem. Fuit autem dominus cum io-
seph: deditq̄ ei gratiam in conspectu
principis carceris [et vinculis non de-
reliquit euz donec afferret illi sceptrū
regni] id est dominationem in regno
egypti post regem immediate: vt pa-
tet Gen. xli. [et potentiam aduersus
eos qui euz deprimebāt] scilicet phar-
isfar et uxorem eius quibus superior
factus fuit [et mendaces ostendit qui
maculauerunt illum] scilicet imponē-
do sibi iniuste adulterium nam mali-
tia mulieris fuit detecta [et dedit illi
claritatem eternam] scz bone fame q̄
manet adhuc et manebit vsq̄ in finez
[dominus deus noster].

Item alia epistola de vno cō

fessore. Sapi. vii.

Optauit et datus est
michi sensus: et inuo-
caui et venit i me spi-
ritus sapientie. Et preposui
illam regnis et sedibus: et di-
uitias nichil esse dixi in com-
paratione illius. Nec cōpa-
raui illi lapidem preciosum:
quoniā omne aurum in cōpa-
ratione illius harena est exi-
gua: et tanq̄ lutum estimabi-
tur argentum in conspectu il-
lius. Super salutem et spem
dilexi illam: et pposui pro lu-
ce habere illam quoniā inex-
tinguibile est lumen illius.
Generunt autem michi om-
nia bona pariter cum illa: et
innumerabilis honestas per-
manus illius. Et letatus sum
in omnibus quoniam ante-
cedebat me ista sapientia: et
ignorabam quoniam horum
omniuz mater est. Quam si-
ne fictione didici et sine inui-
dia cōmunico: et honestatez
illius non abscondo. Infini-
tus enim thesaurus ē homi-
nibus: quo qui vsi sunt parti-
cipes facti sunt amicitie dei.

Postilla.

Optauit et datus est michi sen-
sus etc. Ante initium illius lectionis di-
cit rex salomon sic. Nemo ex regibus
aliud habuit naturatis intuitu. An-
ergo introitus est omnibus ad vias
et similis exitus. Tunc sequitur pre-

sens lectio. Salomō desideravit a dō
sibi dari sapientiā dī. [Optavi] scilicet
sapientie donū [et datus est mihi sen-
sus]. i. donum sapientie et intellectus
[et inuocavi et venit in me spiritus sa-
pientie]. i. spūs sanctus qui dat sapien-
tiam [et preposui illam regnis et sedi-
bus: et diuitias nihil esse dixi in com-
paratione illius. Hec comparavi illi
lapidem preciosum qm̄ omne aurū
in comparatione illius arena est exigua
et tanq̄ lutum estimabitur argentū
in cōspectu illius] et ratio est. Quia di-
uitie temporales communes sunt bo-
nis et malis et frequenter concedun-
tur malis pl̄ q̄ bonis vt patet ad sen-
sum. Sapientia autem vera de qua
fit hic sermo solis bonis conceditur
ideo bona exteriora respectu ipsi⁹ ve-
re sapientie nullius valoris sunt repu-
tanda [super salutem et speciem] id est
super sanitatem corporis et eius pul-
chritudinem [dilexi illam] quia sanita-
tas et pulchritudo sunt perfectiōes
corporis. Sapientia vero perfectio ē
mentis: et ideo q̄to anima est melior
corpore: tanto sapientia ē illis preferē-
da [et p̄posui pro luce habere illas] q̄
sicut lux corporalis dirigit ī corporali-
b⁹ sic sapientia in spiritualibus [qm̄
inextinguibile est lumen illius vene-
runt autem mihi omnia bona parif-
cuz illa] qd̄ patet. iij. Reg. vbi dicitur
q̄ salomon petendo sapientiā a domi-
no non solum illam obtinuit sed etiā
cum illa diuitias et honores sup̄ omnes
reges [et innumerabiles honestas p̄ ma-
nus illius] id est per opera ipsius que
per manus designātur. eo q̄ manus
est organum organorum: vt patet in. iij.
li. de aīa [et letatus sum in omnib⁹ qm̄
antecedebat me ista sapientia] osten-
dendo mihi qualiter agere deberē [et
ignorabam] scilicet anteq̄ ipsam habē-
berē [qm̄ horū oīum mater est] sed ip̄a
habita cognouit [quaz sine fictione di-
dici] sc̄z a deo a quo ipsā deuote postu-

lavi: vt patet. iij. Reg. iij. Et a natan pro-
pheta cui fuit traditus ad erudiendū
[et sine inuidia cōmunico] verbo vel
scripto. Scripsit em̄ multos libros ad
nostrā eruditionem [et honestatem il-
lius nō abscondo] Itaq̄ omnes reges
circūquaq̄ desiderabant audire sapiē-
tiam salomonis [in finibus enim the-
saurus ē hominib⁹] id est inapprecia-
bilis [quo qui vsi sunt] opera sapiētis
exercendo [participes facti sunt ami-
citię dei] scilicet tanq̄ conformes ei
in operibus suis que cōformitas cau-
sa est dilectionis vt patet Ecclesi. xiiij.
Omne animal diligit sibi simile.

**Epistola de vno cōfessore
et pontifice. Ad hebreos. v.**

Omnis nāq̄ pōtifex
ex hominibus assum-
ptus p̄ hominibus cō-
stituitur in his que sūt ad de-
um vt offerat dona et sacrifi-
cia p̄ peccatis. Qui condole-
re possit his qui ignorāt et
errant quoniā et ipse circun-
datus est infirmitate: et pro-
pterea debet quemadmodū
p̄ populo: ita et etiā p̄ semet-
ipso offerre dona p̄ peccatis
nec quisq̄ sibi assumat hono-
rē: sed qui vocatur a deo tan-
q̄ aaron. Sic et christus nō
semetip̄m clarificauit vt pon-
tifex fieret: sed qui locutus ē
ad eum. Filius meus es tu:
ego hodie genui te. Quē ad-
modum et alio loco dicit. Tu
es sacerdos in eternum secū-
dum ordinem melchisedech.

Postilla.

Om̄is n̄aq̄ pontifex ex ho-
minibus ꝛc. Ante initiū illius episto-
le scribit sanctus paulus dicēs. Non
em̄ habemus pontificē qui nō possit
cōpati infirmitatibus nostris tempta-
tum autē per oia. Adeamus ergo cū
fiducia ad thronū gratie et⁹ vt miseri-
cordiā cōsequamur et gratiaz iuenia-
mus. Tūc seq̄t̄ p̄sens epistola. [Dis-
n̄aq̄ pontifex] Glo. sc̄dm̄ leges [ex ho-
minibus]. i. de numero hominū [assū-
ptus] nō introductus [p̄ om̄ibus]. s. s.
saluandis [constituitur] vt per eum a
deo impetrēt̄ m̄iaz: debet em̄ esse me-
diator dei ⁊ hominū [in his que sunt
ad deū] Ly. i. sp̄ualibus et diuinis [vt
offerat dona]. i. volūtarie oblata no-
bis violenter extorta [et sacrificia pro
peccatis]. s. ppl̄i [qui condolare possit
his qui ignorāt ⁊ errant]. i. qui peccāt
ex infirmitate [qm̄ ⁊ ipse] sc̄z pontifex
[circūdatus est infirmitate] Ly. debet
em̄ pontifex moueri ad compassionē
et m̄iam ex cōsideratione pp̄rie fragi-
litatis. Ander dominus permisit bea-
tum petrum ī peccatum cadere vt sci-
ret alijs compati ex cōsideratione p̄
p̄riū delictū [⁊ propterea]. s. qz infirm⁹
est ⁊ miseris circūdatus [debet quē
admodū pro populo] sibi subdito [ua-
etiā ⁊ pro semetipso offerre dona pro
peccatis] sc̄z suis dimittēdis sicut pro
peccatis populū [nec q̄sq̄ sibi assumat
honorē] sc̄z pontificat⁹ [sed qui vocat̄
a deo tanq̄ aaron] ille em̄ a dō vocat̄
q̄ debito modo instituit̄ [sicut ⁊ xp̄s nō
semetipsū clarificauit: ita vt pontifex
fieret] sc̄z assumendo sibi honorē pōt̄-
ficatus [sed q̄ locutus est ad euz] sc̄lz
pater qui glorificauit ipsuz filiū dicēs
[Fili⁹ meus] sc̄z naturalis nō adopti-
uus [es tu] singulariter [ego hodie]
id ē in eternitate [genui te] ille q̄ sic
locut⁹ est ad eum clarificauit eū [quē
admodū ⁊ in alio loco dicit] sc̄z in ps.
cx. [Tu es sacerdos in eternū] nō ad
temp⁹ sicut aarō [sc̄dm̄ ordinē melchi-
sedech]. i. sc̄dm̄ dignitatē ⁊ ritum ordi-

nis sacerdotalis melchisedech.
[Sequūtur nūc vltorius episto-
le de virginibus. ij. Corin-
thi. x. et. xi.]

Qui gloriatur in do-
mino gloriē. Non
enim qui seipsum
commendat ille probatus est
sed quem deus commendat.
[Hic incipit vndecimū capitulū.
Utinā sustineretis modicum
quid insipientie mee: sed ⁊ sup-
portate me. Emulor enī vos
dei emulatione. Despondi em̄
vos vni viro virginem exhibere xp̄o.]

[Postilla:]

Qui gloriat̄ ī dño gloriē.
Ante initiū illi⁹ ep̄le scribit sc̄s pau-
lus in eo. ca. di. Non audemus nos ī-
ferere aut cōparare q̄busdā q̄ seipso
cōmēdāt. Tunc sequitur p̄ns epistola
[Fratres. Qui gloriat̄] Glo. siue ego
siue alius [in dño gloriētur] Ly. q. d.
de bono opere nō mihi gloriā attri-
buo sed deo a quo omne bonū ē sicut
a p̄ncipali agente [nō em̄ q̄ seipm̄ cō-
mendat] sc̄z pp̄riā gloriā querēs [ille
probatus est]. i. approbatus a deo [⁊
quem deus commendat] Ly. i. com-
mendabilem facit virtutibus.

[Hic incipit vndecimū capm̄.
Utinā sustineretis modicū quid insi-
pientie mee] Glo. q̄ modicum gloria-
rer de regimine meo qz reuera plus
possem gloriari quod tñ secundū est
mationē indiscretorū reputat̄ insipiē-
tia [sed ⁊ supportate me] Glo. i. patie-
ter audite sicut subditi p̄latum suum
[Emulor em̄ vos] Ly. i. feruenter dis-
ligo [dei emulatione] id est charitatis
ua dilectione [despondi enim vos] id
est annulo fidei [vni viro] sc̄lz xp̄o.

Antoine Dubouail

[virginē] *Ly.* quantū ad fidelitatem [cāstam] quantū ad vite puritatem [exhibere xp̄o] qui solus ē sp̄o suo ecclesie.

¶ *Alia epistola de virginib⁹*
1. Corinth. viij.

De virginibus p̄ceptū non habeo cōsiliū autē do tanq̄ misericordiā consecut⁹ a deo vt sim fidelis. Existimo enī hoc bonū esse p̄pter instantē necessitatem: qm̄ homini bonū ē sic esse. Alligatus es vxori: noli querere solutiōez ut⁹ es ab vxore noli querere vxorē. Si autē acceperis vxorē non peccasti. Et si nupserit virgo non peccauit. Tribulationē tñ carnis habebunt huiusmodi. Ego autē vobis parco. Hoc itaq̄ dico fratres. Tempus breue est: reliquū est vt et q̄ habēt vxores tanq̄ non habentes sint ⁊ qui flent tanq̄ non flentes et qui gaudēt tanq̄ non gaudentes: et qui emūt tanq̄ nō possidētes: et qui vtunt̄ hoc mūdo tanq̄ non vtant̄. Preterit enī figura huius mundi. Volo autem vos sine sollicitudine esse. Qui autem sine vxore est: sollicit⁹ est que domini sunt quomodo placeat deo. Qui autē cuz vxore est sollicitus est que sunt mundi quomodo placeat vxori: ⁊ dimissus est. Et mulier inupta

et virgo cogitat que domini sunt vt sit sancta corpore ⁊ spū in xp̄o iesu dño nostro.

¶ *Postilla.*

¶ *De virginibus p̄ceptū nō habeo ⁊c.* Ante int̄iū illi⁹ ep̄le scribit sanctus paulus in eo. c. Sanctificat⁹ est vir infidelis p̄ mulierē fidelē. Tūc seq̄tur p̄ns ep̄la que legitur in missa de virginib⁹ [Fres de virginib⁹ p̄ceptum nō habeo] *Sor. s.* vt t̄ineāt vel nubant [consiliū autē do] *Ly.* tanq̄ de meliori bono. s. de st̄inēdo [tanq̄ m̄iaz consecutus a deo] *Sor. i.* ap̄latū mihi misericorditer p̄cessū [vt sim fidelis] in dispensationē mihi credita. Andē credendū est mihi in consilijs. vnde ex hoc habetur q̄ acquiescendū est consilio p̄lati [existimo enī hoc eē bonum] *Sor. scz* manere in virginitate p̄pter instantē necessitatē [qm̄ homi bonū est sic esse] *Ly.* ad vitandū occupationē circa necessaria vite p̄ntis q̄ incumbit cōiugatis circa p̄missionē vxoris et prolis p̄ quam homo retrahitur a bono contēplationis ⁊ diuine dilectionis [alligatus es vxori noli q̄rere solutiōē] *Ly.* quia forsitā cades per incontinentiā. Experti enī de lectionē venerorum in actu coniugali reuertuntur ad eā de facili [solutus es ab vxore: noli q̄rere vxorem] *U*is continere quod maius est bonū [si autē acceperis vxorē non peccasti] *Ly.* q̄ hoc est licitū viro ⁊ etiā mulieri [⁊ si nupserit virgo non peccauit] ⁊ hoc ē manifeste cōtra illos hereticos qui condēnant matrimoniū [tribulationem tñ carnis habebūt huiusmodi] *Sor. s.* cōiugati q̄ habebūt sollicitudinem et afflictionē pro reb⁹ necessarijs p̄curadis: ⁊ sibi et pueris suis *Uñ leui⁹* est esse sine cōiugio [ego autem vobis parco] *Ly.* q. d. non solum ostendam vobis viā p̄fectionis q̄ difficilis est in obseruantia virginitatis sed etiā matrimonium concedo: ad

⁊

quod licite potestis accedere condes-
cendendo in hoc infirmitati vestre
[hoc itaq; dico fratres tempus e] ly.
scilz vite humane: ergo quilibz debz
inquantu pot ad perfectione conari
q̄diu hz tps meredi [Reliquu est] .i.
hoc solu restat ad agendu [vt qui hnt
vxoꝝ tanq̄ non hntes sint] ly. qd
fit duplitter. Uno mo vt reddant de
bitum non tamen exigant. Alio mo
pfectius vt vterq; coniugu de coi co
sensu incipiat continere ppter mai
bonum adpiscendu [et qui flent] .i.
tristitie materia hnt quod frequet
contingit in matrimonio ppter va
rios casus contingentes circa coniu
gem plez et familia [tanq̄ no flentes]
scz patienter sustinendo [et ex spe re
tributionis eterne consolatione reci
piendo [et q̄ gaudent] .i. materia gau
dendi hnt ex aliqua tpali pspertate
circa se et plem et familia contingente
[tanq̄ non gaudentes] cogitando q
non est multuz gaudendu nisi de bo
nis spiritualibz et eternis. Prosperita
tas eni tpalls frequenter vergit ma
gis in nocumentu [et qui emut tanq̄
non possidentes] ly. cogitando q no
habemus hic ciuitate manentem: s
futuram inquiramus [et qui vtuntur
hoc mudo] ly. .i. qui possunt vn bo
nis huius mudi eo q sunt diuites et
corpe sani [tanq̄ non vtant] .i. accipi
endo de bonis pntibus q̄to min⁹ pot
fieri salua tn decentia status et psona
rum [p̄terit eni figura huius mudi]
q. d. mundana quasi nihil estimanda
sunt: q; p̄terit figura huius mundi
ly. id est exterior pulchritudo que e
in continua variabilitate: idcirco pa
rum curandu est de bonis pntis vite
quia nihil est stabile [volo aut vos si
ne sollicitudine esse] ly. loquedo de
sollicitudine superflua spūalia impe
diente [qui aut sine vxore e sollicitus
est que domini sut quomodo placeat
deo] .i. habet aptitudinem vt sit solli
citus de bonis spūalibus et eternis

[qui autem cum vxore est] scz in ma
trimonio [sollicitus est que sunt mu
di quō placeat vxori] et in hoc casu vir
pot se sollicite ornare [et dimiss⁹ e] .i.
ptim seruat mundo et ptim deo q̄ru
cumq; bene viuat in matrimonio [et
mulier inupta] .i. vidua [et vir co
gitat] .i. maiorē facultatem habet co
gitandi [que domini sunt] scilz spūa
lia et eterna [vt sit sancta] .i. magis q̄
nupta [corpe] .i. corporalibus bonis
actionibus et operibus bonis [et spū]
id est spiritualibus actionibus et vir
tutibus [in christo iesu dño nostro]

¶ Item alia epistola de vir
ginibus. Eccle. li.

Confitebor tibi dñe
rex et collaudabo te
deū saluatore meuz
Confitebor nomini tuo qm ad
iutor et protector factus es
mibi: et liberasti corpus meū
a pditione a laqueo lingue ini
que et a labijs operantiū me
daciū. Et in cōspectu astatū
factus es mihi adiutor et libe
rasti me scōz multitudinē mi
sericordie nomis tui a rugie
ribus preparatis ad escā: de
manibus querentium aiām
meaz et de portis tribulatio
nū q̄ circundederūt me a pres
sura flamme que circundedit
me: et in medio ignis nō sum
estuatus. De altitudine ven
tris inferi et a lingua coinqui
nata: et a verbo mēdaciū a re
ge iniquo et a lingua iniusta
liberasti me.

¶ Postilla.

¶ Confitebor tibi dñe rex et

collaudabo te. Ante initium illius le-
ctionis habetur sic. Doctrinā sapien-
tie et discipline scripsit in codice isto
les^{us} fili^{us} syrach hierosolymita. Bea-
tus qui versat in istis bonis q̄ ponit
illa in corde suo sapiens erit. Tunc se-
quitur p̄s lectio que legitur p̄ ep̄la
in missa de virginibus [Confitebor ti-
bi dñe] p̄ om̄ rex p̄ creationē [rex]
p̄ eorū gubernationē [et collaudabo
te deum saluatore meum] per specta-
lem mei p̄tectionē [confitebor nomi-
no] sc̄z confessione laudis [qm̄ adiu-
tor et protector factus es mihi] sc̄z
p̄tor i tēptatione dyaboli: et adiu-
tor in p̄merione boni [et liberaasti cor-
pus meū a perditione] id ē a vitio gu-
le et luxurie [a laqueo lingue inique]
id est a vitio detractōnis [et a labiis
operantium mendacium] sc̄z perni-
ciosum [et in conspectu astantium]
id est angelorū qui ibi stant [fact^{us} es
mihi adiutor] cōtra hostes corpales
et sp̄uales [et liberaasti me sc̄dm mul-
titudinē misericordie noīis tui a rugi-
entibus preparatis ad escam de ma-
nibus querentiū aīam meā] q̄z dya-
bolus tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rens
quem deuoret. i. p̄. v. [et de portis
tribulationū q̄ circumdederunt me a
pressura fame] sc̄z incentiuarū libi-
dinis [que circumdedit me] sc̄z per fo-
mitem existentem in carne mea [et in
medio ignis]. i. libidinosi ardoris [nō
sum estuarius. De altitudine]. i. p̄fū-
ditate [ventris inferi] sc̄z in qua p̄te
sunt damnati. S̄z ad limbū patrū de-
scendebāt tunc sancti [et a lingua co-
inquinata] id est verbis scurrilibus
et immundis [et a verbo mendacii]
sc̄z p̄uictos [a rege itquo]. i. a dyabo-
lo qui est rex sup̄ om̄es filios sup̄bie
[et a lingua iniusta] id ē calumniāte
alios sine causa [liberaasti me secūduz
multitudinē misericordie noīis tui]
Alia epistola de virginib^{us}
Sap. viij.

Sapientia vicit mali-
tiam. Attingit ergo
a fine vsq̄ ad finem
fortiter et disponit omnia sua-
uiter. Hanc amavi et exquisi-
ui eam a iuuentute mea: et
quesiui mihi eā sponsam assu-
mere: et amator factus sum for-
me illius: generositatē illius
glorificat cōtuberniū habēs
dei. S̄z et dñs om̄ dilexit eā.
Doctrinā est enī discipline dei
et electrix operū illius.

Postilla.

Sapientia vicit maliciā et c.
Ante initium illius epistole siue le-
ctionis scribit salomon sic. Meminez
enim diligit deus nisi eum q̄ cū sapi-
entia inhabitat et c. Tunc sequit^{ur} p̄s
lectio [Sapientia] sc̄z eterna [vincit
malitiam. Attingit ergo a fine vsq̄
ad finem fortiter] sc̄z omnia creata
penetrādo sua virtute [et disponit oīa
suauiter] quia dat omnibus creatu-
ris formas et inclinatioēs p̄ quas mo-
uent naturaliter actus suos. Sicut
lapidi grauitatem p̄ quam naturali-
ter tendit deorsum [hanc amavi] sc̄z
singulariter [et exquisiui eam a iuue-
tute mea] sc̄z petendo a deo mihi da-
ri [et quesui mihi eam sponsam assu-
mere]. i. ei^{us} meditationib^{us} inseparabil^{iter}
adherere et amator fact^{us} sum forme
illius] Est enim decore ante assimilās
eam decore creatoris [generositatem
illius glorificat]. i. gloriosam cōntē
[contuberniū hñs dei]. i. hō habens
contubernium dei p̄ charitatē p̄ quā
homo manet in deo et deus in eo [et
et dominus om̄ dilexit eam]. i. inq̄-
tum ipsa facit hoīes deo diligibiles
[doctrinā est enī discipline dei] Nam do-
num sapientie facit habentē subdere
se mandatis diuinis [et electrix] oper^{um}

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

Alus] Nā per sp̄as elegit homo ope
ra deo placita.

¶ Alia epl̄a q̄ legitur i missis
cōib⁹ p̄ d̄fūctis. Apocal. xiiij

In dieb⁹ illis audiui
vocem de celo dicen
tez mihi. Scribe bea
ti mortui qui in dño moriunt̄
Ammodo iaz dicit sp̄s vt re
quiescāt a laborib⁹ suis: ope
ra em̄ illozū sequūtur illos.

¶ Postilla.

¶ In dieb⁹ illis audiui voces
de celo dicentes mihi [Scribe] tanq̄
rem nobilissimā [Beati mortui qui i
dño moriunt̄] 2y. i. in cōfessione dñi
nr̄i iesu xp̄i [Ammodo iaz dicit sp̄s]
scz sc̄s qui cū p̄re ⁊ filio est vn⁹ de⁹
[vt requiescāt a laboribus suis] nam
in beatitudine appetit⁹ totaliter quie
tabitur [opa enim illorum] scilz que
sunt meritoria vite eterne [sequūtur
illos] scilicet in beatitudine quam re
cipiunt pro ipsis.

¶ Sequitur alia epl̄a q̄ legit̄ in
p̄sentia defūcti. i. Thessal. iij

Nolumus autē vos
ignozare fr̄es d̄ doz
mētib⁹ vt nō cōtri
stemini sicut et ceteri q̄ spem
nō habent. Si em̄ credim⁹ q̄
iesus mortuus ē ⁊ resurrexit
ita ⁊ deus eos q̄ dormierunt
p̄ iesum adducet cuz eo. Hoc
em̄ vobis dicim⁹ i verbo dñi
quia nos q̄ viuimus q̄ residui
sumus in aduētū dñi nō pre
uentem⁹ eos qui dormierunt
Quā ipse dñs in iussu eti vo
ce arch̄geli ⁊ in tuba dei de
scendet de celo: ⁊ mortui qui

in xp̄o sūt resurgēt primi: dei
de nos qui viuimus q̄ relinq
mur simul rapiemur cū illis i
nubibus obuiā xp̄o in aera ⁊
sic semp cū dño erim⁹. Itaq̄
cōsolamini inuicē i v̄bis istis

¶ Postilla.

¶ Nolum⁹ autē vos ignozare
fratres ⁊c. Ante initiū illius ep̄stole
scribit sanctus paulus in eodem ca
dicēs. Rogam⁹ vos fratres vt hone
ste ambuletis ad eos qui foris sunt ⁊
nihil aliud desideretis. Tunc statim
sequit̄ p̄ns epl̄a [Nolum⁹ vos ignoza
re fratres de dormientibus] Hor. i. de
mortuis quos dormiētes appellat p̄
pter resurrectionis facultatē: ita enī
de facili excitabuntur de morte sicut
dormiētes a sōno [vt nō contristemini]
incōsolabiliter de morte amicorū [si
cut et ceteri] scz infideles [q̄ spem nō
habēt] scz resurrectionis future. Sciē
dum q̄ infideles q̄ non h̄nt fidem re
surrectionis: tales h̄nt magnā causā
amicos defunctos lugēdi quasi incō
solabiliter: non autē sicut xp̄iani q̄ ha
bent spem resurgēdi: p̄pter quod re
prehēnsibile ē xp̄ians imoderate mor
tuos lugere qui in hoc assimilantur
infidelib⁹ spem future resurrectionis
non h̄ntibus. Lugere autem defun
ctos moderate est opus pietatis [Si
enī credim⁹ q̄ iesus mortu⁹ est et re
surrexit] Si pro q̄ nam ad articulos
fidei p̄tinet credere Iesū de mortuū
fuisse ⁊ vere resurrexisse [ita ⁊ deus]
scz pater qui suscitauit iesum [eos q̄
dormierunt] scz somno mortis p̄ ies
sum]. i. i. fide iesu xp̄i [adducet] scz vt
sint in eadem beatitudine ⁊ immortal
tate [cū eo]. i. cum xp̄o. vnde Joh. xij.
Volo pat̄ vt vbi ego suz: illic sit et mi
nister meus [hoc enim vobis dicim⁹
in verbo dñi] scilicet quod docuit nos
[q̄ nos qui viuimus] Hor. id est qui
tunc viuem⁹ [qui residui sum⁹] scilicet

get adhuc viuit relictis ceteris lā mor-
tuis [in aduētū dñi] scz ad iudiciū [nō
preueniemus] **Ly.** in resurrectione
futura [eos qui dormierunt] id est lō-
go tempore ante mortui sunt: quia re-
surrectio fiet virtute diuina q̄ operā
i instāti: quia in momēto in ictu oca-
li resurgēt mortui [quoniā ipse dñs]
scz in ppria psona [in iussu] **Soz.** id est
imperādi potestate: non in humilita-
te sicut in primo aduentu. Non equi-
tabit sup asinam: nō portabit crucem
in dorso suo: vt patet **Math.** xliiij. Ai-
debunt filiū hominis venientē cū po-
testate magna ⁊ maiestate [⁊ i voce ar-
changel] id est facto misterio alicui⁹
archāgeli qua dicetur. Surgite mor-
tui venite ad iudiciū [⁊ in tuba dei]. i.
christi. Et vocat vocem illā tubā pro-
pter sonum eius terribilē [descendet
de celo] localiter i aere. Nam iudica-
biti forma humana sicut dicit **Actu.** i.
hic iesus qui assumptus est a vobis
in celum: sic veniet quemadmodū vi-
distis cum eūtem in celum [⁊ mortui
qui in xpō sunt] id est in ei⁹ fide mor-
tui [resurgent p̄mi] tēpore scdm quos
dam: scdm alios nō tēpore sed digni-
tate [deinde nos q̄ viuis] **Soz.** i. illi
de nobis qui ceteris mortuis tunc vi-
ui erūt [qui relinquitur]. i. qui res-
dūt ab anti xp̄i persecutionib⁹ erim⁹
[simul cum illis] qui nos ad requiez
precesserunt [rapiemur in nubibus]
scilicet ab angelis [obuias xpō] **Ly.** i.
veniētī ad iudiciū [⁊ in aera] vbi pro-
feret sententiaz iudiciū super vallem
iosaphat. **Ande Johelis.** iij. Congre-
gabo om̄s gentes ⁊ deducā eas in val-
lem iosaphat: qz ibi sedebō vt iudicēz
om̄es gentes [et sic semper cum dño
erimus] qz electi a xpō nō separabun-
tur amplius: sed semper erunt sibi cō-
iuncti: non solum in anima sed etiā i
corpore [itaqz solamini] **Glo.** ordi. scz
de morte animarū [in uicem] scz alter
ad alteruz [in verbis istis]. i. de resur-
rectione fidelium.

**¶ Sequitur alia postilla i an-
niuersario defūctorū. ij. Machabeorum. xij.**

In dieb⁹ illis vir for-
tissim⁹ Judas facta
collatione duodeciz
milia dragmas argenti misit
hierosolymam offerri ea pro
peccatis mortuorum iuste et
religiose de resurrectione co-
gitans. Nisi cū eos q̄ cecide-
rant resurrecturos speraret:
superfluz videretur ⁊ vanū
orare pro mortuis. Et quia
considerabat q̄ hi qui cū pie-
tate dormitionē acceperant
optimam haberent repositā
gratiam. Sancta ergo ⁊ salu-
bris est cogitatio pro defun-
ctis exorare vt a peccatis sol-
uantur.

¶ Postilla.

**¶ In dieb⁹ illis vir fortissim⁹
Judas etc.** Ante initium illius epistole
legitur de maximis p̄lijs ⁊ triumphis
que iudas machabeus cum fratrib⁹
suis dī adiutorio obtinuit. P̄uo quā-
dam ciuitatem firmā muris nomine
casphym in qua habitabāt turbe pro-
miscuarū gentium que confidebant
in stabilitate muroz et agebant iu-
deos maledictis lacefcētes iudam ac
blasphemantes ⁊ loquētes que phas
non est dicere. Machabeus autē iuo-
cato diutno auxilio innumerabiles i-
terfecit vt stagnū circa lacens sangui-
ne flueret. Itē post hoc iudas macha-
beus cum sex milibus iuit cōtra thi-
motheum qui habuit. cxx. milia pedi-
tum ⁊ equitum duo milia quingenti.
Et iudas cū sex milibus p̄stravit. cxx
milia viroz. Item post hoc mouit iu-
das machabeus exercitum cōtra gor-

